BOEKENGIDS

13e JAARGANG

1935

BOEKEN-GIDS

ALGEMEEN
NEDERLANDSCH BIBLIOGRAFISCH TIJDSCHRIFT

DERTIENDE JAARGANG
1935

ORGAAN VAN HET ALGEMEEN VERBOND
VAN KATHOLIEKE BOEKERIJEN

VERKLARING

der conventioneele teekens
gebruikelijk in Boekengids

I = **Verboden Lectuur** : Boeken die
1) op de Kerkelijke Indexlijst voorkomen ;
2) door de algemeene regelen van de Kerkelijke Wet veroordeeld zijn ;
of 3) op grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijk moeten worden geacht.

II = **Streng voorbehouden Lectuur.**
Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, *om gegronde redenen,* door *wel*gevormde rijpere lezers worden gelezen.

III = **Voorbehouden Lectuur.**
Boeken welke ondanks zekere passages of grondgedachten *ook ontspanningshalve,* zonder nadeel door *gevormde* lezers kunnen gelezen worden.

IV = **Lectuur voor Volwassenen alleen** (circa 18 à 20 jaar en ouder).
Veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming.

V = **Lectuur voor Allen.**
Ook voor aankomende jeugd (14, 15 jaar en ouder) geschikt.

VI = **Kinderlectuur.**
VIa = Voor grootere kinderen (13, 14, 15 jaar) ;
VIb = Voor ietwat gevorderde lezertjes (9, 10, 11, 12 jaar) ;
VIc = Voor beginnelingen (6, 7, 8 jaar).

.M = Bizonder voor meisjes geschikt.

J = Bizonder voor jongens geschikt.

* (Asterisk bovenaan, naast het Romeinsch cijfer geplaatst) = « Onderstelt meer dan gewone geestesontwikkeling vanwege den lezer » of « Voor specialisten bedoeld ».

° (Bovenaan, naast het Romeinsch cijfer geplaatst) = minderwaardig, onbruikbaar of onpaedagogisch.

† of ◆ = In een katholieken geest geschreven.

K = Kommunistisch.

L = Liberaal, vrijzinnig-protestantsch of antiklerikaal getint.

N = Storend neutraal.

P = Protestantsch.

S = Socialistisch.

T = Theosofisch, boeddhistisch, pantheïstisch, spiritistisch, enz.

SCHRIJVERSCATALOOG

VAN DEN 13n JAARGANG

Naast het (*Romeinsch*) zedelijk waardecijfer *van de opgenomen werken, wordt telkens ook het* (*Araabsch*) vakcijfer *meegedeeld.*

De getallen aan het uiteinde van den regel, geven de volgnummers der recensies aan.

A

Abels, J.
Idioom voor Engelsch L. O. (V, 42 : 37) 11.791
Abraham, Pierre
Eén gelaat, twee gezichten (IV, 57 : 61) 12.189
Acket, D. 11.611, 12.347
Adam, D., Mr
Het tweede schot, vert. nr A. Berkeley 11.705
Adler, Gerhard, Dr
Op verkenning in het onbewuste (II*, 19) 12.047
Aduled, Eric [ps. v. J. L. Soudyn]
Volmaaktelingen (III, L, 83.1 : 83.3) 11.820
Alexander, Herbert
Fritze und sein Zirkus (VIa-b, J, 83 = 43) 12.261
Albe [ps. v. Abel Joostens]
Salto mortale (IV, †, 82) 11.696
Albering, L. A. H., Dr
Vergelijkend-syntactische studie van den Renout... (IV, 4393 : 809) 12.075
Allain, M.
De dochter van Fantômas (IV°, 83.0) 11.735
Een koning als gevangene van Fantômas (IV°, 83.0) 12.134
Anarges, C.
Nieuwe grond, vert. nr F. Gladkow 11.568
Annobert, Br.
Vragen en antwoorden ten dienste v. d. scheepsjongen (V, 38: 65) 11.947
Antweiler, Anton, Dr
Het priesterschap (V*, †, 26 : 24) 11.667
Apon, Jan
Paniek op de Miss Brooklyn (IV, 83.0) 12.230
Arami, M. M.
Leven (V, †, 23 : 24) 11.532
Arts, J. M., O.P.
Onze voorbeelden : 3e reeks (V, †, 92.2) 11.632
Ashby, A. C.
Schimmen en schurken (III, 83.0) 12.389
Asscher-Pinkhof, C.
Tante Griet (V-VIa, M, 83) 11.854
Augustin, F.
Bijenroman, vert. nr G. Rendl 11.942
Ausems, A. W., Dr
De beteekenis der periodieke onthouding (IV*, †, 24 : 37) 11.909
Ayres, Ruby M.
Liefde's oude lied (IV, 83.0) 12.122
Nu of nooit (III, 83.0) 12.116
Wervelwind (IV, 83) 12.326

B

B., Jacobus,
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
Baak, N. 12.514
Backer, W. 11.840
Baekelmans, Lode
Jan (IV, 83.8 : 83.1 : 93) 11.657, 11.713
Baers, Margriet, Dr
Algemeene kultuur en specialisatie (V, †, 1 : 37) 11.764
Bakker, Bert
Reizigers (V, 81.2) 12.473
Baldwin, Faith
Beauty (III, 83.1) 11.967
Succes (III-IV, 83) 12.498
Ballings, Jac.
Fwiet ! 6 cylinder (V, 82) 11.561
Barry, Charles
Moord op maandag ?... (V, 83.0) 12.417
Bartels, A.
Het houden... van kanarievogels (V, 63 : 59) 12.090
Bartels, H., pr.
Levens van Gods lieve heiligen (V, †, 92.2) 11.879

Basenau-Goemans, N. 11.969
Jonge levens, vert. J. Oterdahl 11.979
Lente, vert. nr S. Undset 11.969
Bauwens, Evarist, S.J.
Zuid en Noord : 3e dl (Poësis) (V, †, 88 : 809 : 37) 12.152
Baxter, G. O.
Kampioen van de Wild West (IV, 83.0) 12.123
De lange weg (IV, 83.0) 12.399
De schaduw (IV, 83.0) 11.581
De stem van het bloed (IV, 83.0) 12.511
De tijgerman (IV, 83.0) 11.714
Trouw tot in den dood (IV, 83.0) 11.582
De witte hel (IV, 83.0) 11.715
Beaudenom, L., Kan.
De vorming tot de nederigheid (V, †, 24) 11.668
Beets-Damsté, H. A. C.
De wonderparaplu, vert. nr K. Mikszáth 12.409
Bellon, K. L., Prof. Dr
Inleiding tot de godsdienstgeschiedenis (V, †, 209 : 21) 12.299
Bender, L., O.P., Prof. Dr
Het geweten (IV, †, 23 : 17) 11.666
Benedetto, Don, karthuizer
Met Jezus. Een bundel Christus-gedachten... (V, †, 24) 12.066
Benedictus-Jozef, O.F.M.
Welgemeende woorden... over de vroegtijdige H. Communie, vert. nr H. A. Heiser 12.173
Benima, S.
Conjunctuur en crisis (IV, 33) 11.927
Berger, L., Dr
Levensinzicht (IV, †, 37 : 57) 12.067
Berghoff, Stephan
Joes Abenteuer im wilden Westen (V, 83.0 = 43) 12.253
Berghuis, Jac., Jr
De roode kano (VIa, 83) 12.340
Berkeley, Anthony
Het tweede schot (III, 83.0) 11.705
Berstl, Julius
Flip-Flap-Floep (VIb-c, 83) 11.857
Bertram, Kardinaal
Het staalbad v.d. ziel (V, †,24 : 37) 11.533
Besson, M.
De weg bereid (IV, †, 23 : 26 : 28 : 86) 11.767
Beyer, Rie
Joop en Toop, de tweelingen (VIa, M, 83) 11.742
Het nieuwe kabouterland (VIb-c, 83 : 087) 11.862
Bienfait, Claudine
De geschiedenis van Ulysses (VIa, 83.0) 12.002
Bilcke, Maurits 12.119, 12.155
Binsbergen, A. F.
Trekvogels (V, 59) 12.308
Birkner, Friede
De drie reuzen (III, 83) 11.573
Er woei een...westenwind(V, 83) 11.738
Het geluk van Gladys Petersen (IV, L, 83) 11.716
De reddende engel (IV, L, 83) 11.717
Vorsten als logé's (V, 83) 11.836
Het zwendelkwartet (IV, 83) 11.583
Blancquaert, E., Dr
Practische uitspraakleer van de Nederl. taal (V, 4393 : 79) 11.792
Blanken, G. H., Drs
De veroordeelde, vert. nr K. Theotokis 11.819
Bless, H., pr.
Pastoraal psychiatrie (III, †, 25 : 37 : 61 : 18) 12.083
Bloemen, C.
De Duitsche held, vert. nr E. von Handel-Mazzetti 11.602
Blom, Toos
Het huis in het Poeh-hoekje, bew. nr A. A. Milne 11.865
Blommaert, Aloïs
Indië, het land der geheimenis (VIa, †, 83.0) 12.003
Toon Mijzen (VIa-b, †, 83) 12.423
De « wereldschool » bij de kabouters (VIa-b, †, 83) 12.423
Boon, Jozef C.SS.R.
Asschepoes (V, †, 82) 11.697
Duc in altum ! (V, †, 81 : 82.2) 11.951
Het gesloten hofken (V-VIa-b, †, 83.8 : 24) 12.136
Kerstmis der kinderen (VIa-b, †, 81 : 82) 12.474
Klaroent vuur ! (V, †, 81 : 82) 11.811
Noodsignalen (V, †, 81 : 82) 11.812
Paaschjubel ! (V, †, 81 : 82 : 264) 12.380
De profundis (V, †, 82 : 81) 11.810

Sint-Niklaas en de reus (V-VIa-b, †, 82) 12.382
Tota pulchra es ! (V, †, 81 : 82.2) 11.951
Zwarte Piet (VIa-b, †, 83) 11.610
Boddin, Remi
Zonnesprankels (V, †, 81) 11.805
Boenin, Iwan
Het leven van Arsenjew (III-IV*, 83.1) 12.512
Mitja's liefde (II, 83.1) 12.490
De zaak Kornet Jelagin (II, 83.1) 12.111
Bogaerts, F. 11.604, 12.345, 12.535
Bogaerts, Theo
Mazoerka ! (IV, †, 83.1) 11.972
Bokma, T.
De roofridder van Lodegem (V, 83.9) 12.526
Bolkestein-van Zanten, P.
Het geheim van het Stormland, vert. nr G. M. White 11.990
Bondam, A. W. L., Mr
De negen slagen, vert. nr D. L. Sayers 11.732
Boo, Sigrid
O heerlijk leven ! (III-IV, 83.1) 12.390
Bopp, L.
Jeugdopgang, (IV, †, 37) 11.786
Bordewijk, F.
Bint (IV*, 83.1 : 37) 12.362, 12.400
De laatste eer (IV*, 83.8 : 87 : 85) 12.295, 12.326bis
Borrebach, H. 12.147, 12.250
Bos, G.
Hoe Hans gestraft werd (VIb-c, 83) 11.863
Bosman, Theo
Ontwikkeling van de muzikale zin (V, †, 37 : 78) 11.682
Bottema, T. 11.746, 11.968, 12.428
Bovée, Juul
Goden (V-VIa, 83 : 39) 11.604
Romantisch proza. De romantiek in Nederland (V, †, 83.8 : 37) 12.153
Sigurd (VI, 83.9) 12.535
Wikingskind (VI, 83.9) 12.535
Braat, W. C.
Uit eigen tijd (IV, 88 : 37) 12.274
Bragg, William
Het wonder van het licht (IV, 53) 12.079
Brand, Max
Jim Zilver in actie (IV-V, 83.0) 12.513
John Kerstmis, de onzichtbare (V, 83.0) 11.837
De ontdekking van Jim Zilver (IV, 83.0) 11.718
Vier vechters (IV, 83.0) 11.584
De vloek van het goud (IV, 83.0) 12.401
De vuurdoop (IV, 83.0) 11.719
Wilde Jingo (IV, 83.0) 12.124
Breckx, I.
Het leven van Jezus voor kinderen, vert. nr V. Poucel 11.614
Brehm, A. E., Dr
Op paden van avontuur... : 3e en 4e reeks (V-VIa, 83.8 :83.0 :59) 12.080
Brehm, Bruno
Voor hun vaderland (IV, 83.9:32) 12.327
Brey, Henriette
Joseph Ben David (IV, †, 83.9:22) 12.402
Bridges, T. C.
Met vol gas (V, 629 : 0) 12.254
Broermann, Ernst, Dr
Algemeene zielkunde (IV*, †,15) 11.665
Broggel, W. 11.996
Brom, Gerard
Platenatlas bij de Ned. literatuurgeschiedenis (V*, 087 : 809) 12.352
Voordrachtkunst : R. K. bundel (V, †, 88 : 37) 12.275
Woordkunst (V, †, 801 : 809) 12.353
Brouwer, C., Dr 12.530
Brouwer, J., Dr
Kronieken van Spaansche soldaten uit ... 80-jarigen oorlog (IV-V, 83.9 : 93 : 9) 12.544
De opstand der horden, vert. nr J. Ortega y Gasset 12.239
Brugman, A. J. W.
Ben's zwarte tijd (V-VIa, †, 83.3 : 83.0) 12.341
Brunklaus, F. A.
Het leven van al wat leeft, vert. nr J. Fulton Sheen 12.179
Bruyns, Martin
Kinderland (IV, †, 81 : 37) 12.381
Bukowska, E.
De revisor en ander proza, vert. nr N. W. Gogolj 12.223
Buytendijk, F. J. J., Prof. Dr
Sporthygiëne en haar physiologische grondslag (IV*, 61 : 79) 11.943

C

Callewaert, L. J., O.P.
De geloofsafval in Vlaanderen (IV, †, 24) 11.534
De predikatie en de hedendaagsche zielzorg (IV, †, 24) 11.535
Camm, Bède, Dom
Moine et martyr. Le bienheureux J. Roberts (V*,†,92.2:27) 11.880
Campert, Jan
Die in het donker... (II-III*, 83.8) 12.292, 12.318
Cantré, Jozef 12.326bis
Cardyn, A., Dr, pr.
Bron van levende wateren, vert. nr O. Prohàszka 12.060
Eugenetiek en catholicisme, vert. nr Tóth Tihamér 12.373
Casson, Herbert N.
De pionier-verkooper (V, 37 : 65 : 38) 11.796
Castagna, Tito, O.F.M.
St Antonius van Padua (V, †, 92.2 : 24) 11.881
Castel, E., C.M.
Een bloempje uit China : Maria-Theresia Wang (V, †, 92.2) 11.882
Casteret, Norbert
Tien jaren onder de grond (V, 55 : 91) 12.377
Cavaljé, G.
Van klingelende klokjes (VIb, P, 81 : 087) 11.557
Chesterton, G. K.
Avowals and denials (IV* †, 84 : 2 : 3) 12.288
De heilige Thomas van Aquino (IV, †, 84 : 92.2) 12.289, 12.354
Orthodoxie (III-IV*, 84 : 3 : 23 : 24) 12.290, 12.300
Chevalier, Co 12.528
Clarke, Covington
De geheimen van de woestijn (V, 83.0) 11.838
Het kasteel in de Sahara (V, 83.0) 11.838
Clarke, Isabel C.
Verwarde draden (III-IV*, †, 83.0) 12.125
Clayton, Joseph, F. R. Hist. S.
Sir Thomas More (IV, †, 92.2) 12.029
Clerckx, Henry, Ir
Benzine en benzol (V, 54 : 66) 11.552
Coenraads, Ed.
Fakkeldragers (II-III, 83.3) 12.491
Combrink, J.
Wat zal ik laten maken ? (V, 67 : 68) 12.084
Commissaris, Aug. C. J.
Leerboek der algemeene geschiedenis : 3. Nieuwste gesch.(V,†,9) 11.873
Constant, H. A.
Margreet en de beer, vert. nr M. Elzer 11.587
Conté, Lode
Van snaken en pagadders (VIb, J, 83.8) 12.347
Coolen, Antoon
Dorp aan de rivier (IV, †, 83.1) 11.654, 11.720
Sextet in 't hemelrijk, vert. nr Fr. Herwig 12.514
Copini, A. M.
Zijn eerste leverantie (V, P, 82) 12.478
Coster, Dirk
Het kind in de poëzie (IV, 81 : 809 : 37) 12.313
Courths-Mahler, H.
Liefde en haat (V, 83) 11.993
Twee gelukkige harten (V, 83) 11.839
Cramer, Rie 11.616, 11.743, 12.266,
Pommie (VIb, M, 83) 12.268
Crassaerts, P.
Twee menschen v. elkander, vert. nr A. Rodewyk 11.547
Craw, K. E. Johan
Vier plus één (VIa, J, 83.0) 11.611
Crols, Fr., pr.
De H. Pastoor van Ars (V, †, 85: 25 : 92.2) 11.768
Cruysberghs, K., Mgr
Doodsgedachten (V, †, 25 : 24) 12.052
Het geloof (V, †, 25 : 23) 12.370
De Kerk (IV, †, 23 : 26 : 25) 11.536
Maria-woorden in het evangelie (V, †, 25 : 24 : 22) 12.170
Chrysostoma, Zr 12.064
Cunningham, Eugene
De tijger van Texas (IV, 83.0) 12.403
Cuypers, M.
Moord op maandag ?..., vert. nr Ch. Barry 12.417

D

Daels, Frans, Prof. D^r^
Acht voordrachten voor onze studenten (V, †, 85 : 37) 12.374
Verschaeve, van de Perre, de Gruyter... (V, †, 92 : 89) 12.030
Voor mijn volk in nood (IV, †, 88 : 85 : 89 : 324) 11.868
Daye, Pierre
La Belgique marit. (V, 9 : 38:65) 11.874
de Backer, Franz
Longinus (IV, 83 : 89) 11.585
de Baere, C., D[r]
De wet van 14 Juli 1932,... (V, 34 : 324 : 37) 12.454
de Beus, P.
Overzicht v/h burgerl.recht(IV,34) 11.541
de Boissieu, Pater, O.P.
Bethanië (IV, †, 271 : 26) 11.910
de Bourbon, Louis
Het eiland der eenzamen, vert. nr P. Keller 12.516
Deckx, H., D[r]
Zinsbedrog (V, †, 15 : 616) 11.765
de Cock, J.
Algemeene zielkunde, vert. nr E. Broermann 11.665
de Cock, J. C.
Een meisje wacht, vert. nr J. Galsworthy 12.493
De zilveren lepel, vert. nr J. Galsworthy 12.495
Zwanenzang, vert. nr J. Galsworthy 12.496
Decoene, A., D[r], Kan.
Het leven in ! (V-VIa, †, 37:24) 11.928
de Cort, Aimé
Bobbie, (VI°b, N, 83.8) 12.269
de Craene, Bas., pr.
Het Leye-rimpelen (V, †, 81) 12.092
de Cuyper, A.
Liturgisch handboek : 1. Het Roomsche kerkgebouw (V,†, 264) 11.769
Deetens, Omer
Verzameling van de in België van kracht zijnde wetten...(V, 34 : 35) 11.542
Defraeye, Leon
Bijdrage tot de geschiedenis van Deerlijk (V, †, 27 : 9) 12.545
Geschiedenis van Deerlijk, 2 dln (V, †, 9 : 89 : 91) 11.627, 12.545
De kerkelijke geschiedenis van Deerlijk (V,†, 9:27:91) 11.627,12.545
Degouy, N. 11.613, 11.620, 12.002, 12.146, 12.148, 12.271, 12.416
Degreef, Joh. D.
Jaap onder de Indianen (VIa, J, 83.0) 12.262
de Greeve, H., pr.
Het meetsnoer (V, †, 25 : 24 : 22) 12.053
de Groote, E. J.
Goed Nederlandsch (V, 4393) 12.460
de Haan, Gonda
De kleine spar (VIc, 83) 11.864
de Jong, A. J., D[r]
Nieuw Nederlands woordenboek... (V, 4393) 12.076
de Jong, Dola
Pieter loopt een blauwtje (IV,83) 11.978
de Jong, W. R.
Katechetiek (IV, †, 23 : 26 : 37) 11.669
de Jonge, Peter
Een hommel uit den bijenkorf (II-III, 83.1) 11.817
de Jonghe, Sylva
Tropengift (II, 82 : 325) 11.952
Weeën of De bamboeslag (III, 82 : 325) 12.218
de Keersmaeker, G.
De sociale waarde v. h. Oud Testament, vert. nr Kard. Faulhaber 11.775
de Korte, Z., Prof.
Levenswijding door de zondagsmis : 1e dl (V, †, 24 : 264) 11.770
de Lannoy, Maria
Hoe Rozemarie haar ouders vond (VIb-c, 83) 12.427
Rozemarie en h. parels (VIb-c, 83) 12.427
Rozemarie in kabouterland (VIb, M, 83) 12.006
de la Rive Box, Hans
Een dappere jongen (VIa, J, 83.0) 12.262
de Leebeeck, Maria
Zendelingskens (VIa-b, †, 82) 11.562
de Leeuwe, Jules
Radiokunst (V, 84 : 82 : 79) 11.869
Delestré, D. J., O.Præm.
Maria's Grimbergen (V, †, 9 : 27 : 91) 11.628
de Lombez, Ambroise, O.M.C.
De zielevrede (IV*, †, 24) 11.771

de Loof, A. 12.534
Delpierre, E. G., S.J.
Jean du Plessis (V, †, 92) 12.283
de Maistre, Xavier
Het Siberisch m.... (VIºa, M, †, 83) 12.538
de Meyere, Victor
De Vlaamsche vertelschat : IV. Dieren- en plantensprookjes (V, 83.8 : 39) 11.543
de Mont, Paul
De duvelsbrug, vert. nr H. Ghéon 11.956
de Moreau, E., S.J.
Kerkgeschiedenis (V, †, 27 : 9) 12.279
de Munnik, Ch. A.
De groote vlinderreis van Aoesa (VIb, 83 : 59 : 087) 11.858
de Munter, Longinus, O.F.M.
St Franciscus (IV, †, 709 : 92.2) 12.091
den Doolaard, A.
Ballade du jeune marin (III, 81) 12.038, 12.093
De druivenplukkers (II-III, 83) 12.043, 12.112, 12.319
Filmen op de Mont Blanc (V, 91) 12.156
De herberg met het hoefijzer (IV, 83) 12.044, 12.126
De laatste ronde (III*, 83.1) 12.039, 12.117
Orient-express (II-III, 83.9) 12.045, 12.113
De verliefde betonwerker (II-III, 81) 12.036, 12.094
De wilden van Europa (IV*, 83.8 : 91 : 39) 12.042, 12.127
De wilde vaart (II-III, 81) 12.037, 12.095
De witte stilte (II, 83.1) 12.040, 12.114
den Hertog, A. [ps. v. Richard Elton]
Vrouwen naar Jacatra (III, 83.3 : 83.9) 12.165, 12.219
Denucé, J., D^r^
Italiaansche koopmansgeslachten (IV, 83.9 : 9 : 91 : 38) 11.629
de Pauw, R. 12.344
de Pillecyn, Filip
Monsieur Hawarden (III-IV, 83.1) 11.656, 11.706
Derckx, H., D^r^
De zuiverheid van het huwelijk, vert. nr R. Plus 11.676
de Reeper, J.
Bernadette van Lourdes, vert. nr C. C. Martindale 11.887
de Ridder, Tony
Waar geen keuze bleef..., bew. nr I. Seidel 12.245
de Ronde, Th., D^r^
Onze litteratuur in beeld (V, 809 : 087) 12.351
de Roover, Leo
De zwarte gast van Ammergau, vert. nr E. Müller-Ahremberg 12.235
de Rouck, Sylvain
Honderd kindergedichten (VIa-b, †, 81) 11.806
de Saeyer, Eug.
Vertellingen, vert. nr Grimm 11.607
de Sitter, W., Prof. D^r^
Kosmos (V*, 52) 12.378
de Unamuno, Miguel
St Manuel Bueno, martelaar (I, L, 83.1 : 92) 12.297, 12.317
de Vleeschauwer, H. J., Prof. D^r^
Stroomingen in de hedendaagsche wijsbegeerte (IV*, 1) 11.530
de Volder, P.
Metriek stelsel (VI, 51 : 37) 11.793
de Vooys, C. G. N.
Platenatlas bij de Ned. literatuurgeschiedenis (V*, 087 : 809) 12.352
de Vos, M.
Algemeene zielkunde, vert. nr E. Broermann 11.665
de Vries, Anne, e.a.
Als alle lichten (VIa-b, P, 83.8) 12.424
de Vries, Anne
Bartje (V*, 83.1) 12.366, 12.418
de Vries, Hendrik
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
de Vries, Theun
Aardgeest (II, 81) 12.475
Konigssage (III-IV, 83.9) 11.903, 11.968
de Vuyst, Ad.
Handel en boekhouding (V, 65) 11.944
dewaele, Joris
Petelo bij Sinte Pieter (VI, †, 82) 11.953
d'Hooghe, B., O.F.M.
St Antonius van Padua, vert. nr T. Castagna 11.881
Dickens, Charles
Jezus' leven aan kinderen verteld (I, 22 : 83.9 : 92.2) 11.772
Diepenhorst, P. A., M^r^
Grondbeginselen d. economie (V, 33) 11.683

Dieperinck, Ch. A.
De dreigende schaduw, vert. nr A. Muir 12.517
Hem alleen behoor je, vert. nr M. Elzer 11.586
De tijger van Texas, vert. nr E. Cunningham 12.403
Zuster Hanna's tragedie, vert. nr M. Elzer 11.973
Dillen, P. V., O.P.
Ouderlijke plicht, (V, †, 24 : 37) 11.773
Dirickx, Fr.
Het Beukenhof, bew. nr A. J. Lippl 12.199
Gas, vert. nr M. Kürten 12.197
De pauselijke zouaaf (V, 82 : 78) 11.563
Dom, P. 11.843, 12.004
Dondo, M.
Twee blinden en een ezel (V, 82) 12.098
Donker, Anthonie
Gebroken licht (IV, 81) 11.694
Schaduw der bergen (III*, N, 83.1) 12.161, 12.220
Doré, G. 11.772
Drabbe, Coba
Matt Talbot (V, †, 92.2) 11.883
Drabbe, L. H. A.
Kleine spectakels : 2e bundel (I*, L, 83.8) 12.485
Dratz, J. 12.269
Dresden, Sem
Algemeene muziekleer (V, 78) 12.469
Harmonie-onderwijs (V, 78 : 37) 12.470
Dubois, A., Ds
Het hedendaagsche chiliasme (III, P, 28 : 29) 12.054
du Bois, D., pr.
Het oude Diest (V, †, 9 : 91) 11.753
Duchêne, A.
Metriek stelsel (VI, 51 : 37) 11.793
Duin, E. H.
Verdacht (V, 82) 11.564
Wat de bank hoorde (V, 82) 11.565
Dumoulin, L., S.J.
Onder Jezus' kruisbanier (V, †, 271 : 266) 12.171
du Perron, E.
Het menschelijk tekort, vert. nr A. Malraux 12.387
Dupont, A., Dr
Geboorte-beperking, vert. nr T. Oldenburger 11.915
Durand, Ralph
Door donker Afrika (V-VI°, 83.0) 11.605
Duribreux, Gaston. Zie Jan van Wieren
Dury, Ch., Salesiaan
Don Bosco bij de jongens (V, †, 92.2) 11.884
Duyvewaert, M. en J.
Het eerste en tweede djungelboek, vert. nr R. Kipling 12.129

E

Eeckhout, Joris, pr.
Litteraire profielen : 6e dl (IV*, 84 : 809) 12.429, 12.541
Eekhout, J. H.
De boodschap van Naradoe en Dadoe (III*, 29) 11.921
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
Eekman, H. 11.750
Eerdyck, P.
Het geheim van Jan van Gent (V, N, 83) 11.840
Eijckeler, J., Drs, e.a.
't H. Land : 21e jg (V, †, 05 : 22 : 91) 12.055
Eijgenhuijsen, Truus
En nu ?... (VIa, N, 83) 11.743
Eigenhuis, J.
Door bloeiende velden : 3e en 4e stukje (VIb, N, 88 : 37) 11.626
Eikendal, W. J. C.
Het autoboek voor jongens, bew. nr R. Schur 12.311
De electrische uitrusting van de auto (V, 621 : 629) 12.466
Einzig, Paul
De economische grondslagen van het fascisme (IV*, 33 : 32) 11.544
Eisgruber, T. 11.890
Elberts, G. W.
Door donker Afrika, vert. nr R. Durand 11.605
De terugkomst van Dr Dolittle, vert. nr H. Lofting 12.145
Eldermans, H.
Oogst (III, 83) 12.221
Ellerbroek, G. G., Dr
Tien jaren onder de grond, bew. nr N. Casteret 12.377

Elsschot, Willem
Tsjip (III, L, 83.1) 11.655, 11.707
Elzer, Margarete
Arm vlindertje (IV, 83) 11.721
Hem alleen behoor je (IV, M, 83) 11.586
Margreet en de beer (IV, 83.0) 11.587
Moeders schuld (V, 83) 11.841
Zuster Hanna's tragedie (IV, 83) 11.973
Elzinga, J. J. B., Dr
Nieuw Nederlands woordenboek (V, 4393) 12.076
Emmerich, Anna Catharina
Het leven der H. Maagd Maria (V, †, 92.2 : 24) 11.636
Emous, A. M.
Driftige Mies (VIb, P, 83) 11.859
Engel, W. A. 12.346
Ennen, H.
Beknopte geschiedenis van Indonesië (V, N,90) 11.630
Enter, Co 11.978
Erné, B. H., Dr
Twee zestiende-eeuwse spelen (IV, 84 : 82 : 4393 : 809) 11.954
Erren, W. M.
Hooge toppen (IV, †, 271) 11.774
Exel, Ph.
Hans, het geluksvarken (VIa, 83.9 : 83.0) 12.263

F

Fabricius, Johan
De dans om de galg (II-III, 83.9) 11.662, 11.703
Meisje met de blauwe hoed (III,83) 12.222
De scheepsjongens van Bontekoe (V-VIa, 83.0 : 83.9) 11.606
Fallada, Hans
Wij hadden eens een kind (III, 83.1) 12.118
Faubel, A. F. L.
De vrijmetselarij (I, 366 : 29) 11.929
Faulhaber, Kardinaal
De sociale waarde van het Oud Testament (V, †, 3 : 22) 11.775
Feitsma, J.
Soli Deo (V, 83.9) 12.336
De vliegende pater (VIa, †, 83.0) 12.342
Ferguson, G., Ir
Productie en consumptie, voorspel en hoofdbedrijf (IV, 33) 12.455
Fieuillien, B., O.F.M. 12.301
Fiedler, Emil
De goede God (IV, †, 24) 11.911
Finnemore, John
De galeislaaf (V, 83.0 : 83.9) 12.137
Flam, Cosmus
Teilopa (IV*, †, 83.2) 12.286, 12.328
Flos
De wonderbare historie van Smedje Smee, (V, †, 82) 11.955
Fokker, A. A.
Kleuterwerkjes (V, 64 : 37) 12.085
Foppema, Yge
Het wonder van het licht, vert. nr W. Bragg 12.079
Forest, Ellen
Anthy, vert. nr G. Milanesi 12.504
Forst-Battaglia, Otto
Karl May (V*, 92.8 : 84 = 43) 12.031
Franciscus, P., O.M.C. 12.304
De zielevrede, vert. nr A. de Lombez 11.771
Fredericks, Arnold
Vijf millioen franken (IV, 83.0) 12.231
Frederiksen, I. 12.082
Friethoff, C., Prof. Dr
Maria onze middelares naast Jezus onzen middelaar (V, †, 24) 11.670

G

Gail, Otto Willi
Per raket naar de maan (IV-V, 83.0) 11.823
Galsworthy, J.
Flowering wilderness (II, L, 83.1 = = 42) 12.444
De Freelands (III, S, 83.1) 12.437, 12.499
De Forsyte sage (II, N, 83.1) 12.439, 12.492
Een meisje wacht (II, L, 83.1) 12.443, 12.493
Een moderne comedie (II, N, 83.1) 12.440, 12.494
Over the river (III*, L, 83.1) 12.445
De zilveren lepel (II-III*, 83.1) 12.441, 12.495
Zwaar beproefd (III*, N, 83.1) 12.438, 12.500
Zwanenzang (II, N, 83.1) 12.442, 12.496

Gatterer, Michael, S.J.
Geloof en kuischheid (IV, †, 23:24) 12.172
Geerke, H. P.
De Melbourne-race (V, 91) 12.023
Wij vliegen om de wereld (V, 91) 12.022
Gemmeke, M. J. M.
Bommen op Nederland (IV, 32:62) 11.930
Gerard, Louise
Geheime liefde (IV, 83.0) 11.588
Gerdas, P.
De familie Schelvisch, bew. nr A. J. Reider 12.104
Het rare kosthuis (V, 82) 11.566
Geurtjens, H., M.S.C.
Onder de Kaja-Kaja's (IV-V, †, 91 : 39 : 266) 11.756
Op zoek naar oermenschen (IV-V, †, 91 : 39 : 266) 11.757
Gevers, Marie
Muziek i. d. meinacht (III, L, 83.1) 12.501
Geysen, Lode
Spreekkoren (V*, †, 79 : 81 : 82) 11.813
Gezelle, Guido
Kerkhofblommen (V, †, 88) 11.623
Ghéon, Henri
De duvelsbrug (V, †, 82) 11.956
Ghyssaert, P., pr.
Maddy (V, †, 92.2) 12.435
Gielen, Jos. J., D^r^
Globetrotters (IV*, †, 84 : 92.8) 12.349
Gijsen, Marnix
Vlaamsche verzen van dezen tijd (III-IV, 81) 12.193
Giuliotti, Domenico
De brug over de wereld (V, †, 24 : 264) 11.537
Gladkow, Fjodor
Nieuwe grond (II, K, 83.3) 11.568
Godelaine, C., D^r^
Een zeer verdienstelijk Limburger, Jac. Ballings (V, †, 84:82) 11.870
Godemare, V. E. A.
Gedichten (V, †, 81) 11.558
Godthelp, H.
Het nieuwe Nederlandse proza, 3 bundels (IV, 83.8 : 809 : 37) 12.404
Goemé, V., S.J.
Onder Jezus' kruisbanier (V, †, 271 : 266) 12.171
Gogol, Nicolaas
Avonden op Dikanjka (III, 83:39) 12.391
Goddelijke liturgie (V, †, 264 : 24) 12.301
De revisor en ander proza (III, 82 : 83.8) 12.223
Gonin, J., D^r^
De geestelijke blindheid (IV*, 15 : 61) 11.907
Gorki, Maxim
Drie menschen (II, 83.3) 12.385
Gorter-Keyser, J. E.
De geschiedenis van San Michele, vert. nr A. Munthe 11.575
Graafland, B. 12.265
Grassin, Renaat
Levensliedjes... (IV, 81) 12.096
Gregory, Jackson
Het lokkende eiland (IV, 83.0) 12.329
Grey, Zane
Donderberg (V, 83.0) 11.842
Grimm, J. en W.
Vertellingen (V-VIa-b, 83.8) 11.607
Groeneweg, H., D^r^
Zwischen Wasser und Urwald, bew. nr A. Schweitzer 12.529
Groenweg, J. J.
De stam van de stekende schorpioenen (V, P, 83.0) 11.843
Grönloh, J. H. F. schr. o. ps. Nescio
Grondijs, L. H., D^r^
Wat wil Japan? (IV*, 30 : 32 : 33 : 38) 12.448, 12.456
Grootaers, L., Prof.
Inleiding tot de taalkunde, bew. nr C. P. F. Lecoutere 11.692
Grootaert, A., S.J.
Geschiedenis van België (V, †, 9) 11.752
Grosfeld, Jan
Rooie prins (V, †, 82.3) 11.567
Gybels, Victor G. M.
Geschiedenis der Ridders van den gulden hoorn (I^o^, 366 : 29 : 9) 11.931
Gyselen, Blanka
Van Zwartsnoetje (VI, †, 82) 11.957

H

't Haakstertje
Het zonneke wint (V-VIa, †, 83.8) 12.258
Haest, Juliaan
Heilige karnavalnacht (III, †, 83) 12.119
Haluschka, Hélène
Zoon van twee vaders (IV*, †, 83.1) 11.722, 12.284, 12.330

Hammer, Robert
De roman van den heilige (IV-V*, †, 83.9) 11.994
Hardy, Paul
Morgen word ik 21, vert. nr E. Schneider 11.759, 11.827
Harterink, G. J.
Handleiding vr electrische huis-installaties... (V, 621) 12.190
Practische handl. vr elect. geleidingen (zwakstroom) (V, 621) 12.310
Hauck, Louise Platt
En deze twee zijn één (IV, P, 83) 11.723
Hazzard, John E.
Samen uit, samen t'huis (IV, 82) 12.203
Hebbelynck, Jeanne 12.141
Heerkens, Nor
Met de « Uiver » naar Melbourne (VIa, J, 83 : 91) 12.262
Heijdendal, Felix
Het leven van Hugo Verriest (VIa, †, 83.9 : 92.8) 11.633
Heiser, H. A.
Welgemeende woorden o. vroegt. H. Communie... (V, †, 24) 12.173
Helb-Adam, Dies, Mr
De Casino-moord, vert. nr S. S. van Dine 12.524
Helling, Roel
Een kind van 1813, bew. nr A. Steenhoff-Smulders 12.265
Hengelarius
Wat niet iedereen van vissen weet, vert. nr Ch. Reitell 12.472
Hens, Leo
Mariekenvan Nijmegen (IV, †, 82) 12.099
O. L. V. en de bedelaar (V, †, 82) 12.195
Herreman, R.
Vlaamsche verzen (III-IV, 81) 12.193
Herwig, Franz
Ontvluchtingspogingen (IV*, †, 83.3) 12.285, 12.331
Sextet in 't hemelrijk (IV, 83) 12.446, 12.514
Hesseling, Cor
De goede God, vert. nr Fiedler 11.911
Heylen, L., pr.
Beknopte verklaring : 2. Het Nieuw Testament (V, †, 22) 11.776
Heymans, G., Prof. Dr
Inleid. in de metaphysica (II*, 11) 11.766
Heyns, Pol
Sovjet-Rusland en wij (V, †, 3 : 24) 12.068
Hilda P.
Fantasia (V, 88) 12.350
Hillebrandt, W.
Hooge toppen, vert. nr W. Erren 11.774
Hingst, L.
Alys van Eldjarstad, vert. nr B. Ring 12.132
Edwardsgave, 3 dln, vert. nr G. Lemche 11.976
Hinrichs, August
De komedie van het varken (IV, 82) 12.196
Hinzpeter, A. 12.261
Hiskes, J. W.
Hoe maak ik zelf mijn gramofoonplaten ? (V, 53 : 6 : 78) 11.797
Hlond, Kardinaal
Het godsdienstig leven in de parochie (V, †, 24) 11.538
Hoeksema, D. 11.857
Hofman, Fr.
Mengelmoes (VIa-c, †, 81 : 37) 12.476
Holland, M.
De zaak Courilof, vert. nr I. Némirovsky 12.321
Hoogewerff, G. C.
De zwaardgeesten (IV*, P, 83.9) 11.824
Hoogveld, J. H. E. J., Dr
Waarheid (IV*, †, 1) 12.048
Hooyman, J. H., pr.
Voor allen door allen (IV, †, 24 : 22) 12.056
Houwink, A. S.
Afstammingsleer (III°, 57 : 1 : 2) 12.379
Hoven, Th.
Wervelwind, vert. nr R. Ayres 12.326
Hruschka, A.
De geheimzinnige vijand (IV, 83) 12.128
Hupperts, J. M., S.M.M.
Mariale radio-kwartiertjes (IV, †, 24) 12.371
Huxley, Aldous
Het Soma paradijs (III*, 83.0) 11.574
Huybers, A., pr.
Naar en rond Konnersreuth (V, †, 93 : 92.2 : 24) 11.885

I

Indestege, Luc., D^r^
Een keur uit Jan van Stijevaarts Refereynen (IV*, 81 : 809) 11.950
Isings, J. H. 12.263

J

Jacobs, Herm. J.
Reizen en pleisteren, 6 dln (V-VIa, 83.8 : 91) 11.755
Jansen, J. E., O. Præm.
Gids voorTurnhout(V, 91 : 9 : 7) 12.281
Janssen, A. M., O.P.
Catechismus voor den ongeloovige, vert. nr A. D. Sertillanges 12.452
Janssen, Em., S.J.
Zuid en Noord : 3e dl (Poësis), bew. nr E. Bauwens 12.152
Janssen, J.
VanPlato totDecroly(IV*, 37 : 9 : 1) 12.457
Janssen, Jos., pr.
Een reis door Spanje (V*, †, 91) 11.876
Janssens, Al., Prof.
Inleiding tot de theologie (IV, †, 20 : 23) 11.777
De wedergeboorte van het katholicisme in Engeland (IV, †, 269 : 27 : 28) 11.778
Jarnefelt, Arvid
Uit het land der duizend meren : Kinturi (III-IV, 83) 12.510
Jeans, James
Het geheimzinnig heelal (III, 50 : 52 : 11) 11.938
Heelal, zijn bouw en zijn vraagstukken (III, 50 : 52 : 53 : 11) 11.939
Nieuwe natuurbeeld (III, 50 : 11) 11.940
Sterren in hun loop (IV, 52 : 51) 11.941
Jerry, Joh. M.
« 'k Verveel me nooit » (VIb, N, 83.8 : 81 : 087) 11.621
Jetses 11.626
Jeurissen, Alfons
Geert de roerdomp (IV, †, 83.8) 12.515
Heikleuters (IV, †, 83) 11.724
Heksendans (IV, 83.8 : 39) 12.232
Joostens, Abel. Zie Abel
Jorissen, J.
Het kasteel aan het meer, vert. nr A. le Feuvre 11.562
Joz. 11.633

K

Kästner, Erich
Drie mannen in de sneeuw(IV, 83) 12.406
Kamp, Herbert
De geschiedenis van een minuut (IV*, 83.8) 11.525, 11.589
Kappelhoff, G. H. H.
Tafel-tennis (Ping Pong) (V, 79) 11.801
Kasteel, Piet
Sir Thomas More, vert. nr J. Clayton 12.029
De weg bereid, vert. nr M. Besson 11.767
Kaus, Gina
Twee zusters Kleh (II-III, 83 : 93) 12.386
Kelk, C. J.
Middelnederlandsche lyriek (III-IV*, 81 : 809) 12.194
Keller, Paul
Droomen zijn bedrog (V, 83.0) 12.419
Het eiland der eenzamen (IV, 83) 12.447, 12.516
Kerssemakers, J., O.S.B.
Christianus, vert. nr A. Vonier 12.065
Kersten, F. J.
De groote zwartrok, P. J. de Smet S.J. : 3. In de groote wildernis (V, †, 86 : 91 : 92 : 266) 11.634
Kerstens, P.
Orthodoxie, vert. nr G. K. Chesterton 12.300
Ketner, C. H., D^r^
Goed en slecht (I, L, 17 : 23) 11.531
Keulers, Jos., Prof. D^r^
Jeremias (IV, †, 22) 11.671
Waar Jezus leefde (V, †, 91 : 22) 12.157
Keuls, H. W. J. M.
De dansende lamp (IV, 81) 12.477
Keyenburg, Flip
't Goudbolletje (VIb, †, 83) 11.860
Licht en donker (VIb, †, 83) 11.860
Onze Joris (VIb, †, 83) 11.860
Naar buiten (VIb, †, 83) 11.860
Kipling, Rudyard
Het eerste djungel-boek - Het tweede djungel-boek (IV, 83.8 : 59) 12.129

Kiroul, Paul
Meneer Kras van Ravensteen (VIb, 83.8) 12.270
Rond een kleine klas (IV, 83.8 : 37) 11.590
Sprookjesleven ! (V, †, 84 : 83.8 : 809) 11.844
Klein, A., Prof.
Het voorkomen van besmetting (IV*, 61) 11.943
Kloostermans, B. C.
Geschiedenis van het Oude Testament (V, †, 22) 11.912
Knaapen, Pien
Naar de bio (V, 82) 12.100
Knuvelder, Louis
De stem uit industrie-land ((V*, †, 37 : 33 : 6) 11.787
Koenen, Marie
De moeder (IV, †, 83.1) 11.974
Het nieuwe begin (IV, †, 83.1) 11.527, 11.591
Koenen, M. J.
Verklarend zakwoordenboekje der Nederl. taal (V, 4393 : 03) 11.690
Koenraads, A. F.
Mannen in leer(III-IV,83.0:83.1) 12.502
Kok, H. J.
De bruid van D[r] Fu Manchu, vert. nr S. Rohmer 11.596
De dochter van Fantômas, vert. nr P. Souvestre en M. Allain 11.735
Het drama van Santa Dolores, vert. nr W. C. Tuttle 12.414
Gekruiste paden, vert. nr W. C. Tuttle 11.739
Gestolen goud, vert. nr W. C. Tuttle 12.248
John Kerstmis, de onzichtbare, vert. nr M. Brand 11.837
Het masker van Fu Manchu, vert. nr S. Rohmer 11.982
De ontdekking van Jim Zilver, vert. nr M. Brand 11.718
De schaduw, vert. nr G. Baxter 11.581
De stem van het bloed, vert. nr G. O. Baxter 12.511
Verborgen bloed, vert. nr W. C. Tuttle 11.600
Vier vechters, vert. nr M. Brand 11.584
De vloek van het goud, vert. nr M. Brand 12.401
De vuurdoop, vert. nr M. Brand 11.719
Wilde Jingo, vert. nr M. Brand 12.124
De witte hel, vert. nr G. Baxter 11.715
Kool, Halbo C.
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
Middelnederlandsche lyriek (III-IV*, 81 : 809) 12.194
Kooy, J.
Het Soma paradijs, vert. nr A. Huxley 11.574
Kosloff, A., D[r]
Het leven van Arsenjew, vert. nr I. Boenin 12.512
Koster, Ko
Klaas Klaver (VIb-c, 83 : 087) 11.862
Koster, Simon
Als ik Greta Garbo was (IV, 83.0) 11.902, 11.975
Kreemers, Raph., D[r]
William Morris, 1834-1934 (V, †, 84 : 809 : 709) 12.276
Kroon, J., Prof., S.J.
Isaias (IV, †, 22) 11.672
Krüger, H. R.
De waarzegster (V, 82) 11.698
Kürten, Michael
Gas (V, 82) 12.197
Kuiper, J. E.
Een Japansch huwelijk, vert. nr E. Sugimoto 12.522
Kuitenbrouwer, H.
Heilig leven, vert. nr M. Pfliegler 12.176
Kuitert, R.
In één week. Oefeningen in de spelling Marchant (V, 4393) 11.691
Kuyle, Albert
Alarm (IV, †, 87 : 07 : 26 : 30 : 32 : 72 : 79) 12.009
Jonas (IV*, †, 83 : 22) 11.529, 11.592
Kuypers, J.
Onze litteratuur in beeld (V, 809 : 087) 12.351
Kwak-Stroman, C. E.
Een liefde in Indië, vert. nr E. W. Savi 11.818
Kwecksilber, Willi
De spiegel van Yow-Kus-Ki (V, 82) 12.198
Kyne, Peter B.
Metgezellen in den storm(IV, 83.0) 12.407

L

Labberton, Mien
Als windselen breken (V, M, 83) 11.845
Een jongen uit de bergen (VIb-c, J, 83) 11.617
Waardoor Reintje geholpen werd (VIa, 83) 11.855
Wat niet vergaat (IV, 83.8) 12.405
la Farge, Oliver
Lachende jongen (III, 83.1 : 39) 12.166, 12.224
Lagasse, Lode
De groote zwerftocht (IV, †, 82) 12.101
Landheer, Barth
Indrukken uit Amerika (IV, 93 : 91) 12.024
Landré-Tollenaar, Mevr.
Schimmen en schurken, vert. nr A. C. Ashby 12.389
Langeveld, M. J., Dr
Op verkenning in het onbewuste, bew. nr G. Adler 12.047
Langohr, Maurits, Dr phil., Drs jur.
De fascistische staat (IV, †, 32 : 33 : 26) 11.684
Lappe, Josef Georg
Die Meister (IV, 88 : 37 = 43) 11.871
Latzko, Andreas
Marcia reale (IV, 83 : 89 : 309) 11.750
Laureijs, J., Dr
Het collectivisme in het jaar 2000 (III*, K, 83 : 32) 11.788
Lauryssen, C. J.
De molens van het graafschap Hoogstraten (V, 9 : 72 : 91) 11.875
Lauwerys, J., pr.
Kerkgeschiedenis (V, †, 27 : 9) 12.279
Reisverhalen (V, †, 91 : 9) 11.877
Het testament van Joost de Lalaing (V, †, 92 : 9) 12.431
Lavki, Lod.
Duimelientje (VI, †, 83) 11.618
De duivelsklauw (V-VIa-b, †, 83) 12.425
Francesco, 2 dln (VIa, J, †, 83) 12.536
Mijn Vlaanderen (V-VIa-b, †, 83) 12.343
Op zwier met acht man (V-VIa-b, †, 83.0 : 91) 12.537
Vreemd volk (V-VIa-b, †, 83.0) 12.426
Lecat, Maurice
Met Einstein tegen den oorlog (III, 309 : 89) 11.545
Leclercq, J., Prof. Dr
Oorlog en dienstplicht (IV, †, 23 : 309) 11.685
Lecoutere, C. P. F.
Inleiding tot de taalk. (V, †, 4393) 11.692
Leemans, Victor
Carl Schmitt (V*, †, 30 : 32) 12.185
Leën, Eugeen
De moord van Duinkasteel (V, 83.0) 11.853
le Feuvre, Amy
Aan vaste hand (IV, P, 83) 12.233
Het kasteel aan het meer (IV, P, 83) 11.592
Leiker, Sjoerd
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
Lemche, Gyrithe
Edwardsgave : 1. Zakenmenschen ; 2. Valeur en Krüger ; 3. Het begint te dagen (III-IV, 83.1 : 83.9) 11.976
Lenaerts, R., Dr, pr.
Vlaamsche lyriek (V, †, 81 : 37) 12.153
Lens, R., pr. 12.430
Leo XIII, Paus
Encyclieken over Jezus' Heilig Hart (V, †, 25 : 24) 11.913
Rerum Novarum en Quadragesimo Anno (V, †, 25 : 3) 11.539
Levigne, H. 11.598
Lewi, Leo 12.369
Leynen, Hubert
De Achelsche kluis (V,†, 9 : 271) 12.432
Leysen, A., pr.
Het licht der bergen, vert. nr Fr. Weiser 12.252
Ligondi, H.
Aleidis (V, †, 82.9 : 92.2) 11.699
Lind, Ag.
Ruth, de kleine koningin, vert. nr J. Oterdahl 12.528
Lindemans, C., pr.
Gemengd proza (V, †, 88 : 37) 12.153
Marten de haas (V-VIa, 82) 12.383
Linnankoski, Johannes
Uit het land der duizend meren : Strijd om Heikkilä (III-IV,83) 12.510
Linnebank, D. A., O.P.
Moderne amusementsproblemen (IV, †, 24 : 79 : 3) 12.057

Lippl, Alois Joh.
Het beukenhof (IV, 82) 12.199
Lissens, R. F., Dr
Het impressionisme in de Vl. letterkunde (III-IV*, 84 : 809) 11.624
Lofting, Hugh
De terugkomst van Dr Dolittle (V-VIa, 83.0) 12.145
Loki 12.476
Long, William J.
Thuis in de wildernis (V, 83.8 : 59) 12.138
Loveling, Virginie
Jonggezellen levens (IV, 83.8) 11.725
Het land der verbeelding (IV, 83.8 11.593
Mijnheer Connehaye (IV, 83) 11.726
Het revolverschot (IV, 83.1) 11.727
Luber, Jet
Moeras (II, 83.3 : 83.1) 12.158, 12.214
Lubinski, Kurt
Abessinië, land en volk (IV, 91 : 39) 12.546
Lukkien, A.
Het testament, vert. nr Runa 11.730
Lulofs, Jo
Beauty, vert. nr F. Baldwin 11.967
Liefde's oude lied, vert. nr Ruby M. Ayres 12.122
Succes, vert. nr F. Baldwin 12.498
Lutz, J. 11.802

M

Madjoe
Lucie werkt (IV-V, M, †, 83.1) 12.139
Maes, Alfons
Tante Biena (V, 82) 11.958
Maes, J. D. M., O.P.
Godsdienstphilosophie (IV*, †, 1 : 21) 11.779
De godsdienstfilosophie van Blondel (IV*, †, 19 : 21) 11.908
De Godshonger bij de volken (IV, †, 24 : 25) 11.914
Magerman, Pieter
Liefde (IV, †, 82) 11.959
Mallée, K. F., Ir
Beteekent technocratie het bankroet... (IV, 33) 12.305
Malraux, André
Het menschelijk tekort (II*, K, 83.1 : 83.3) 12.387
Manche, Lou 12.514
Mandos Tzn, Fr. 11.742
Mârai, Sándor
Vreemdelingen (II, 83.1) 12.115
Marchant, H. P., Mr
Tot verweer (V*, †, 32 : 269) 12.306
Marcus, P., O.M.C.
Margaretha Sinclair (V, †, 92.2) 11.886
Marée, P. 11.609, 12.007
Marguerite, Victor
Onze gelijken (I, 83.1) 12.486
Marre, Jean E.
Japan wereldveroveraar, vert. nr A. E. Zischka 12.376
Marre, J. E.
Meisjes in uniform, vert. nr B. Ruck 11.826
Martin, Hans
Malle gevallen (I, 83) 12.487
Martindale, C. C. S.J.
Bernadette (V, †, 92.2 : 27 : 24) 11.887
Matthieszen, Wilhelm
De heer met de 100 oogen (V, 83.0) 11.846
De meesterlijke tocht (V, 83.0) 12.255
De rooverjacht (V, 83.0) 11.847
Matthys, Raf.
Piro en Harlekijntje (VI, 82 : 78) 12.210
Mauclère, Jean
Dienares der schoonheid (IV-V*, M, †, 83.1) 12.140
Mayne-Reid, Kapitein
Op het oorlogspad (V°, 83.0) 12.527
Meertens, Maria, Dr [Zr **Imelda, Urs.**]
De godsvrucht in de Ned. : 6e dl (V, †, 24 : 01 : 809 : 4393) 12.372
Mees, F. 12.317
Mees, G.
Boodschap van Naradoe (III*, 29) 11.921
Meester, Harry
Drama van Mare Canto (IV, 83.0) 12.234
Meijer, H.
Met vol gas, vert. nr T. C. Bridges en H. Hessell Tiltman 12.254
Melloy, Camille
La harpe de St François, vert. nr F. Timmermans 12.142
Vijf kerstvertellingen (V-VIa, †, 83.8) 12.141
Mendels-Stokvis, H.
Drie menschen, vert. nr M. Gorki 12.385
Mennekens, Jef
De blauwe ster (VIb, 83) 12.271

Mariolijn (IV, 82) 12.102
Het meisje met de gulden haren (VIa-b, 83.8) 12.146
Van het meisje met de wassen handen (VIb, 83) 12.271
De vergeten brief (VIa-b, 83.8) 12.146
Zomersproet (VIa-b, 83.8) 12.146

Merrel, Concordia
Dwaasheid v. e. rijk man (IV, 83) 12.130
Terry koopt zich vrij (III, 83) 12.503

Mertens, Frans
Teilopa, vert. nr C. Flam 12.328

Mertens, J.
Avonden op Dikanjka, vert. nr N. Gogol 12.391

Messer, M. N. A.
De muizenval (IV, 83.0) 11.977

Michael, P. R., Prof., D^r^
Eerste hulp (IV, 61 : 36) 12.086

Michel, Anton
S. O. S. « Victrix » (V, 82) 12.200

Midderigh, J. J. 11.630

Midderigh-Bokhorst, B. 11.850

Mikszáth, Kálmán
De wonderparaplu (IV, 83) 12.409

Milanesi, Guido
Anthy (III, 83.1) 12.504

Miles
Herinneringen uit den van Hetsztijd : 2^e^ deel (V, 83.8 : 93) 12.256

Miller, Caroline
Stoere zwoegers (III, P, 83.1) 12.505

Milne, A. A.
Huis in het Poeh-hoekje (VIc, 83) 11.865

Mirande, A. F.
Het nieuwe Ned. proza, 3 bundels (IV, 83.8 : 809 : 37) 12.404

Möller, Ingeborg
De zondvloed (III-IV, P, 83.1) 12.506

Moereels, L., S.J.
Spreek beschaafd... (V, †, 37 : 4393) 12.186

Mohrmann, Christine, D^r^
Annus festivus (V, †, 264 = 47) 12.187

Molanus-Stamperius, M. J.
O heerlijk leven ! vert. nr S. Boo 12.390

Molenaar, M., M.S.C.
Gemma Galgani (IV-V, †, 92.2) 11.888

Molengraaff, E., I^r^
De katholieke mentaliteit bij convertieten (IV, †, 269) 11.673

Molière, J. B.
Pantouflus (V, 82) 11.961

Molkenboer, B. H., O.P.
Rome : 1e deel (V, †, 91 : 7 : 9) 12.025

Monteyne, Lode
De « Sabbe's » (IV, 84 : 92) 12.154

Morgan, Beatrice Burton
Beneden haar stand (IV, 83) 12.131

Morlion, F., O.P.
Het geweten tegenover de film (IV, †, 37 : 77) 11.789
Offensief (V, †, 24 : 26) 12.058

Morren, Fr.
Mijn zoetwateraquarium (V, 59) 12.188

Morrow, Honoré Willsie
Christus of Boeddha (III*, P, 83.9 : 92) 12.032

Moussault, Mies
Pieter loopt een blauwtje (IV,83) 11.978

Müller-Ahremberg, Erich
Sebastian Permoser (V*, †, 83.3 : 37 = 43) 11.995
De zwarte gast van Ammergau (IV, †, 83.9) 12.235

Muir, Augustus
De dreigende schaduw (IV, 83.0) 12.517
Garth, de geheimzinnige (IV, 83.0) 12.410
Het roode masker (IV, 83.0) 12.518
De zwijgende demon (IV, 83.0) 12.519

Mulder, G.
Batig slot (IV, P, 83) 12.236
Deining (IV, P, 83 : 39) 12.237

Muller-Idzerda, Ans 11.863

Munthe, Axel
De geschiedenis van San Michele (III, 83.1) 11.575

N

Nahuys-Duvivier, Jacqueline
Dwalende menschen, vert. nr H. Schobert 11.571
Moeders schuld, vert. nr M. Elzer 11.841

Nahuys, R. H. G., Jhr
De diamanten van de hertogin, vert. nr H. Schobert 11.570
De Forsyte sage, vert. nr J. Galsworthy 12.492
Hans de overwinnaar, vert. nr G. Rothberg 11.822

De jonker van Boxedge, vert. nr O. Sandys 12.242
Een moderne comedie, vert. nr J. Galsworthy 12.494
De reddende engel, vert. nr Fr. Birkner 11.717
Storm over Werdenfels, vert. nr G. Rothberg 11.579
Vorsten als logé's, vert. nr Fr. Birkner 11.836

Nanda
Dok en tooneelclub (VIa, M, 83) 12.147
Miek en vriendinnen (VIa, M, 83) 11.612

Nat, J., D^r
Geschiedenis van het Oude Oosten (IV*, 9 : 22) 12.433

Némirovsky, Irène
De zaak Courilof (III, 83.9 : 93) 12.321

Nescio [ps. v. J. H. F. Grönloh]
Dichtertje (III, N, 83.8) 12.507

Nono [ps. v. J. B. Uges]
Vernis (IV, 83) 12.238

Noordstar, J. C.
Groningsche dichters (III, 81) 11.560

Nossent, A. J.
Het motorrijwiel (V, 629) 12.191

Nuver, Bert
Groningsche dichters (III, 81) 11.560

Nuyts, Theresia
Over poesjes en a. vert. (VIa,83.8) 12.148

O

Oldenburger, Teunis
Geboorte-beperking, (II, 24 : 37) 11.915

Omeros
Hieliaden ofte Uilenspiegelarijen van E. Hiel (IV, 83.8 : 92.8) 12.520

Ortega y Gasset, José
Opstand der horden (IV*, 33:32) 12.239

Osieck-Meereboer, T.
De gele slang, vert. nr E. Wallace 12.135

Oterdahl, Jeanna
Jonge levens (IV, P, 83) 11.979
Ruth, de kleine koningin (V, 83) 12.528

Otten, Bep
Baby-boek (V, 37 : 05) 12.069

Otten, J. F.
De economische grondslagen v. h. fascisme, bew. nr P. Einzig 11.544

Otten, Jo
Angst, dierbare vijandin (I, 83.1) 12.213

Overakker, H.
Tropenliefde, vert. nr M. Pedler 11.821

Ovidius Naso, P.
Carmina elegiaca (IV, 81 : 37) 12.461

P

Pabruwe, E. C.
Eenvoudige warenkennis (V, 64)

Pagés, Helena
Christel (VIa-b, †, 83 = 43) 11.856
Geschiedenis van de H. Rosa van Lima (VIb, †, 92.2 : 83.9) 11.889

Pagnam, Fred.
Voetballen (V, 79) 12.471

Palet, J., M^r
Moord in het berghotel (IV, 83.0) 12.240

Panhuysen, Jos.
Ontvluchtingspogingen, vert. nr Fr. Herwig 12.331

Papini, Giovanni
De ladder van Jacob (V, †, 88 : 2) 11.754

Papke, Käthe
De keizerin van Augusta Rauracorum (IV, 83.9 : 27) 11.825

Pas, Aloïs
Knecht van drie meesters (V, 82) 12.103

Pastor-Emeritus
Waarvoor het hart bleef kloppen, vert. nr A. Wibbelt 11.751

Pauwels, Jozef, pr.
Zondagsinstructie (V,†, 25 : 264) 11.674

Pauwels, J. L., D^r
De spellingkwestie (V, 4393) 11.550

Pauwels, R. M., O.P. e. a.
God of niets (IV, †, 25 : 24) 11.675
Gods volmaaktheid (V, †, 25) 12.174

Pauwels, Willem
Als 't maar waar is ! (III, 82) 12.201
De wereld verging (V, 82) 11.960

Pedler, Margaret
Tropenliefde (III, 83.0) 11.821

Peereboom, Ans
Dienares der schoonheid, vert. nr J. Mauclère 12.140

Peeters, Edward
Afgevangen ! (VIa, †, 83.8) 11.613
De geestelijke blindheid, bew. nr J. Gonin 11.907
Het lachende leven (IV, †, 37) 11.546

De school een noodzakelijk kwaad? (IV*, 37) 11.686
De voorbereiding tot de school, bew. nr J. Renault 11.687
Peirtsegaele, J.
Adam's blik op God (V*, 5) 12.462
Van een aloude volmaakte natuurwetenschap (V, †, 5) 11.794
Pennarts, Hans
Dreiging uit het oosten (IV,83.3) 12.411
Peperkorn, H. J. M., pr.
De zedelijke wilsvrijheid, 3 dln (IV*, †, 37 : 17) 11.932, 11.933, 11.934
Petersen, Nis
Volk in tweestrijd(IV, 83.1 : 83.9) 11.594
Peterson, Margaret
De eerste steen (II, N, 83.1) 12.497
Juist daarom (III, 83) 11.576
De last der liefde (III, 83.0) 11.708
Maanbergen (III, 83.0) 11.709
Prikkeldraad der liefde (IV, 83) 12.332
Tragedie der liefde (IV, 83) 11.595
Vlinder vleugels (III, 83) 11.710
Petit, Adolf, S.J.
Mijn ziele-schip (V, †, 24) 12.059
Petrus Canisius a SS.Trinitate, O.C.D.
Tempel van God, zijt gij (V, †,24) 12.175
Pfliegler, Michael
Heilig leven (V, †, 24) 12.176
Philippi, F.
Weer reine menschen (Boete) (V, 82) 11.965
Philips, G., Dr en Mag.
De heilige Kerk (V, †, 23 : 16) 12.302
Philips, Marianne
Bruiloft in Europa (III, 83.1 : 83.3) 12.167, 12.225
Piebenga, H.
Kleuterwerkjes (V, 64 : 37) 12.085
Pierson, J. L., Prof. Dr
Japan als wachter der beschaving (IV, 9 : 32 : 91) 12.018
Pil, Albrecht, Dr sc.
Inleiding tot de geschiedenis der scheikunde (V, 54) 11.553
Pirandello, Luigi
De vrouw die uitgestooten werd (II, 83.1) 11.569
Pius XI, Paus
Encyclieken over Jezus' Heilig Hart (V, †, 25 : 24) 11.913
Rerum Novarum en Quadragesimo simo Anno (V, †, 25 : 3) 11.539
Platteau, Juliaan
Verschaeve, van de Perre, de Gruyter... (V, †, 92 : 89) 12.030
Plus, Raoul S.J.
De zieleleiding, (V, †, 24) 12.177
De zuiverheid van het huwelijk (IV, †, 24 : 23 : 57) 11.676
Poelhekke, M. A. P. C.
Woordkunst (V, †, 801 : 809) 12.353
Platenatlas bij de Ned. literatuurgesch. (V*, 087 : 809) 12.352
Pols, André M.
Het leven van Gluck, aan de jeugd verteld (V-VIa, 83.9 : 92.78) 12.355
Het leven van Haydn,...(V-VIa, 83.9 : 92.78) 12.356
Het leven van Peter Benoit,... (V-VIa, 83.9 : 92.78) 12.356
Ponsteen, A.
Jong Holland vliegt (VIa, J, 83:91) 12.264
Poort, H.
De bottende bongerd(V, 88 : 37) 12.017
Poortenaar, J. 12.335
Poppe, Edward, pr.
Geestelijke leiding : Onderhoudjes en artikelen (IV, †, 24) 11.916
Manuel de la catéchiste eucharistique (V, †, 24 : 37) 11.917
Posthumus, A., Dr
Volk in tweestrijd, vert. nr N. Petersen 11.594
Pot, W. H. 11.876
Poucel, Victor
Het leven van Jezus voor kinderen (VIa-b, †, 83.9 : 22 : 92.2) 11.614
Premsela, M. J.
Muziek in den meinacht, vert. nr M. Gevers 12.501
Prestel, Josef
Geschichte des deutschen Jugendschriftums (IV*, †, 809) 12.010
Priem, G.
Piet Peul (V, 83.0) 11.848
Prims, Floris, pr.
Antwerpiensia 1933 (V, †, 9) 11.631
Antwerpiensia 1934 (V, †, 9) 12.280
Geschiedenis van Antwerpen : 5e dl, 3 boeken (V, †, 9) 12.434
Karel Th. le Bon (IV,†, 92 : 9) 12.019

Kempisch volk (V, †, 04 : 39 : 84 : 71) 12.369
Leiddraad voor de vaderlandsche geschiedenis : 1e dl (VI, †, 9) 12.020

Prohàszka, Ottokar, Dr Mgr
Bron van levende wateren (V, †, 24) 12.060

Proost, K. F., Dr
De bijbel in de Ned. letterkunde (IV, 84 : 809 : 22) 12.011

Proost-Thoden van Velzen, J. C., Dr
Kosmos, vert. nr W. de Sitter 12.378

Putman, Floris, pr.
In mijn Zwitsersch dorp (V, †, 91 : 83) 11.659, 11.758

Q

Queen, Ellery
Lippenstift-mysterie (IV, 83.0) 11.728

R

Rademacher, Arnold, Dr
Godsdienst en leven (IV*, †, 24 : 37) 12.178

Raemers, W. J., C.SS.R.
De Koning der eeuwen - De Koning der kinderen (VIa-b, †, 23 : 24 : 83.8) 11.918

Raeymaekers, C., pr.
Redevoeringen (V, †, 85 : 37) 12.153

Raine, William Macleod
Het verleden van den kettingganger (IV, 83) 12.241

Rappard, Henriette, Jkvr
Donderberg, vert. nr Z. Grey 11.842
De eerste steen, vert. nr M. Peterson 12.497
Geheime liefde, vert. nr L. Gerard 11.588
Jim Zilver in actie, vert. nr M. Brand 12.513
Juist daarom, vert. nr Peterson 11.576
Kampioen van de Wild West, vert. nr G. O. Baxter 12.123
Een koning als gevangene van Fantômas, vert. nr P. Souvestre 12.134
De last der liefde, vert. nr M. Peterson 11.708
Maanbergen, vert. nr Peterson 11.709
Het prikkeldraad der liefde, vert. nr M. Peterson 12.332
Tragedie der liefde, vert. nr M. Peterson 11.595
Vlinder vleugels, vert. nr M. Peterson 11.710

Ras, G., Dr 12.530

Rath, E. J.
Goede getuigen (IV, 83) 11.729

Reddingius, Joannes
Gestalten (IV, 81) 12.097

Reider, A. J.
De familie Schelvisch (V, 82) 12.104

Reijnen, H.
De heilige Thomas van Aquino, vert. nr G. K. Chesterton 12.354

Reitell, Charles
Wat niet iedereen van vissen weet (V, 79 : 63) 12.472

Reitsma, El.
Boodschap van Naradoe (III*, 29) 11.921
Rebellie der reinen (III°, 83.0) 11.526, 11.577

Remtbaan, V. [ps. v. Aug. van Bremt, pr.]
Bij de heksen (VI, †, 82) 12.105
Goud-Elsje (VI, †, 82) 12.105

Renault, Jules
De voorbereiding tot de school (IV, 37) 11.687

Rendl, Georg
Bijenroman (V, 83 : 59) 11.942

Rentmeester, J. J.
Een pandoer-avondje (IV, 82) 12.202

Reypens, L., Dr, S.J.
Werken van Ruusbroec : 3e deel 11.919

Rhodes, Kathlyn
Ten oosten van de zon (III, 83) 12.508

Richter Uitdenbogaardt, M. 12.095

Ring, Barbra
Alys van Eldjarstad (IV, P, 83.1) 12.132

Robertson, Frank C.
Boven de wet (IV, 83.0) 12.133
Mildred helpt mee (IV, 83.0) 11.980

Roche, Arthur Somers
De samenzwering (IV, 83.0) 11.981

Rodewyk, Adolf, S.J.
Twee menschen (IV, †, 37 : 24) 11.547

Rodrigues, A.
De pionier-verkooper, vert. nr H. N. Casson 11.796

Roeland, F.
De wilde vloed (V, †, 83) 12.420
Roggeveen, Leonard
Daantje past op het huis (VIb, 83) 11.619
Okkie en zijn vriendjes (VIc, 83) 12.540
Okkie in de kou (VIc, 83) 12.540
Okkie Pepernoot (VIc, 83) 12.540
Okkie weet raad (VIc, 83) 12.540
Rohmer, Sax
De bruid van Dr Fu Manchu (IV, 83.0) 11.596
Het masker van Fu Manchu (IV, 83.0) 11.982
Roland Holst-van der Schalk, H.
Thomas More (IV, K, 81 : 82.9) 12.384
Roldanus, W. J. A., Jr
De drie reuzen, vert. nr Birkner 11.573
Garth, de geheimzinnige, vert. nr A. Muir 12.410
Gay's dilemna, vert. nr O. Sandys 12.226
Het roode masker, vert. nr A. Muir 12.518
De zwijgende demon, vert. nr A. Muir 12.519
Rombauts, Edward, Dr
Richard Verstegen (V*, †, 84 : 809) 12.012
Rombouts, J., Dr
Simon Stevin (V*, †, 84 : 324 : 4393) 11.693, 12.013
Verschaeve, van de Perre, de Gruyter... (V, †, 92 : 89) 12.030
Rombouts, S., fr.
De gewenning (IV*, †, 37 : 15) 12.070
Kath. pedagogiek : 1. De opvoeders (IV*, †, 37) 12.071
Roozen, A.
Christian science (IV, †, 29) 11.677
Rost, Nico
Tarabas, een gast op deze aarde, vert. nr J. Roth 11.704
Wij hadden eens een kind, vert. nr H. Fallada 12.118
Rostand, Maurice
Ik heb een mensch gedood (III, 82.1 : 89) 12.106
Roth, Joseph
Tarabas, een gast op deze aarde (II-III, 83.1) 11.704
Rothberg, Gert
Hans de overwinnaar (III, 83.1) 11.822
Het model v. d. meester (III, 83) 11.578
Storm over Werdenfels (III°, 83) 11.579
Rothciv 12.260
Rouneau, M.
Thomas More, vert. nr D. Sargent 12.436
Rowlands, Effie Adelaide
Een onberaden stap (IV, 83) 11.983
Royen, Gerlach, Prof. Dr, O.F.M.
Pronominale problemen... (IV*, †, 4393) 12.077
Rubbrecht, Raphaël, Dr
Naar dienende liefde (V, †, 24 : 37 : 61) 11.935
Ruck, Berta
Meisjes in uniform (IV, 83) 11.826
Rudolf, A. [ps. v. Raoul Laszlo]
Waarom ik U. S. S. R. verliet (IV, 32) 12.375
Rüttgers, Severin
Das Buch der Gottesfreunde (V-VIa, †, 92.2) 11.890
Runa
Het testament (IV, 83.1) 11.730
Ruscart, Paul
Achter de schermen van de Fransche politie (III, S, 35 : 32) 12.072
Russe, Ellen
De brug over de wereld, vert. nr D. Giuliotti 11.537
De ladder van Jacob, vert. nr G. Papini 11.754
Moederland (IV, †, 83.8 : 83.9) 11.661, 11.731
Ruusbroec, Jan van
Werken : 2e en 3e dl (IV, †, 24 : 809) 11.919

S

Sak, H., pr.
Het catechismusklokje ; Het communieklokje (VI, †, 83.8 : 23 : 24) 12.303
Sandys, Oliver
Gay's dilemna (III, P, 83) 12.226
Jochie... méér niet (IV, 83) 11.984
De jonker van Boxedge (IV, 83) 12.242
Vluchtig geluk (IV, 83) 11.985
Sargent, Daniel
Thomas More (IV, †, 92.2 : 27 : 9 = 44) 12.436

Sassen, Ferd., Prof. Dr
Geschiedenis van de wijsbegeerte der 19e eeuw (IV*, †, 19) 12.049
Waarheid en zekerheid (IV*, †, 1) 12.050
Savi, E. W.
Een liefde in Indië (II, 83.0) 11.818
Sayers, Dorothy L.
De negen slagen (IV, P, 83.0) 11.732
Schaap, Jan
150 spelen (VIa-b, 79) 11.802
Scharrelmann, H.
Berni, een kleine jongen (VIb,83) 12.272
Scharten-Antink, C. en M.
Carnaval (II-III, 83.1) 12.215
De gave gulden (III-IV*, 83.1) 12.293, 12.322
Schaumann, Ruth
Yves (III*, †, 83.1) 11.711
Scheirs, Jef
Ergens zong een vogel (IV, †,83) 11.660, 11.733
Scheltema, H. J.
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
Schenck, Louis
Kareltje's offer (VIa-b, 83) 12.348
Schepard, E. H. 11.865
Schepens, Piet
August Strindberg, leven en werken : 2e deel (III*, 92.8 : 84) 12.033
De oude berggeest (VIb, 83.8) 11.620
De prinses en de draak (VIb, 83.8) 11.620
Uit het land der duizend meren, vert. nr R. Schildt, J. Linnankoski en A. Järnefelt 12.510
Schermelé, Willy 12.069
« 'k Verveel me nooit » (VIb, N, 83.8 : 81 : 087) 11.621
Mei-koninginnetje (VIb, N, 83) 11.622
Schildt, Runar
Uit het land der duizend meren : De thuiskomst (III-IV, 83) 12.510
Schippers, W.
De wapenbroeders (V, 83) 11.996
Schmitz, Marie
Als een bloem i. d. wind (III, 83.1) 12.509
Schneider, Elisabeth, Dr
Morgen word ik 21 (IV-V, †, 83.1 : 93 : 37) 11.759, 11.827
Schneiders, Frans
Oden en satyren : 2e bundel (IV, 81 : 87) 11.695
Schobert, H.
De diamanten van de hertogin (II, 83.0) 11.570
Dwalende menschen (II, 83) 11.571
Schoonen, G.
Droomen zijn bedrog, bew. nr P. Keller 12.419
Schot, Aleida G.
De zaak Kornet Jelagin, vert. nr I. Boenin 12.111
Schoup, J. G.
Blanke boeien (IV, †, 83.3 : 325 : 266) 11.658, 11.734
Geldhonger (III-IV, 83.3) 12.159, 12.243
Schoutens, Gér., Dr, S.V.D.
Versterving (V, †, 24) 11.920
Schreurs, Jac., M.S.C.
Norbert van Gennep, een pelgrim op aarde (V, †, 82.9 : 92.2) 11.962
Schröder 11.626, 12.340
Schütz, E. 11.557, 11.859
Schumacher, Hans
Steuerknüppel fest gefaszt ! (IV, 83.0 = 43) 12.244
Schumacher, M. C.
Stof onder het kleed, vert. nr E. Townend 12.211
Schur, Rolf
Het autoboek voor jongens (V-VIa, 629) 12.311
Schurmans, M., S.J.
Werken van Ruusbroec : 3e deel 11.919
Schuurmans Stekhoven, W., Dr
De kanker en zijn bestrijding (IV*, 61) 12.087
Schuver, Ursula M., O.S.B.
Koningskinderen (V, †, 92.2) 12.034
Wierook (V, †, 81) 11.559
Schweitzer, Albert, Prof. Dr
Zwischen Wasser und Urwald (V, P, 83 : 91 = 43) 12.529
Scott, Marion
Als doode handen grijpen (V,83.0) 11.849
Seidel, Ina
Waar geen keuze bleef... (IV, 83.1) 12.245
Selleger-Elout, J. M.
Marian en Marion (V-VIa, M, 83) 11.850
Menschen in den storm (III*, 83.1 : 83.3) 12.367, 12.392

Sengers, L. 12.035
Sertillanges, A. D., O.P.
Catechismus voor den ongeloovige (IV*, †, 21 : 23) 12.452
Severin, M. F. 11.999
Shea, Timothy
Cowboy en hertogin (V, P, 83.0) 11.608
Sheen, Fulton J., Ph. D. en S. T. D.
Leven van al wat leeft (V, †, 24) 12.179
Silone, Ignazio
Simplicio (III, 83.8) 12.227
Simons, Jozef
Dientje Goris (IV, †, 83.1 : 83.3) 12.359, 12.412
Vlinders in den regen (V, †, 81) 12.314
Sinninghe, J. R. W.
Brabantsche volkshumor (IV, 39 : 88 : 4393) 11.625
Slauerhoff, J.
Het leven op aarde (II-III*, 83.1 : 83.0) 12.291, 12.320
Sloet, D^r^
Geschiedenis van het Oude Testament (V, †, 22) 11.912
Smets, M., O.P.
Geschiedenis van de H. Rosa van Lima, vert. nr H. Pagés 11.889
Smit, Gabriël
Het laatste gezicht (IV, 83) 12.246
Smit, Willy 11.617
Smith, Winchell
Samen uit, samen t'huis (IV, 82) 12.203
Smits, Hendr. M.
De geschiedenis van Sinte Klara (VIb, †, 92.2 : 83.9) 11.635
H. Ignatius van Loyola (VIb, †, 92.2 : 83.9) 11.635
De pastoor van Ars (VIb, †, 92.2: 83.9) 11.635
Sint Alfonsus (VIb, †, 92.2 :83.9) 11.635
St Augustinus (VIb, †, 92.2:83.9) 11.635
St Benedictus (VIb, †, 92.2 :83.9) 11.635
St Catharina van Siëna (VIb, †, 92.2 : 83.9) 11.635
St Dominicus (VIb, †, 92.2 : 83.9) 11.635
Sint Hedwigis, hertogin van Silezië (VIb, †, 92.2 : 83.9) 11.635
St Rochus (VIb, †, 92.2 : 83.9) 11.635
Uit 't leven van Johan Berchmans (VIb, †, 92.2 : 83.9) 11.635
Van 'n flinke jongen die 'n groot man werd (VIb, †, 92.2 : 83.9) 11.635
Snell, Roy J.
Het Spaansche goudschip (V, 83.0) 12.337
Snieders, August
De speelduivel — Verborgen geluk (IV, †, 83.8) 12.333
De verstooteling. Stomme Nora. Kreupele Dorus (V, †, 83.8) 11.997
Villa Pladelle (V, †, 83.9) 12.338
Sniedt, S. 12.381
Sobry, Paul, Prof.
Newman en zijn Idea of university (IV*, †, 84 : 809) 11.747
Sommer, J., pr.
Joseph Ben David, vert. nr H. Brey 12.402
Sonnenschein, Carl, D^r^, pr.
De Evangeliën der zondagen (V, †, 22 : 264 : 25) 12.304
Soudyn, J. L. Zie Eric Aduled
Souvestre, P.
De dochter van Fantômas (IV°, 83.0) 11.735
Een koning als gevangene van Fantômas (IV°, 83.0) 12.134
Speranza, N.
Onze gelijken, vert. nr V. Marguerite 12.486
Speybrouck, Jos. 11.671, 11.672, 11.678
Spier, Jo 12.419
Spit, Gysbert
Amsterdam-Batavia per K. L. M. (V, 38 : 91 : 621) 12.026
Spruijt, C. A. M.
Het houden v. duiven (V, 63 : 59) 12.090
Staes, C. J.
Het doode licht (IV, 82.1 : 325) 12.204
Het huis van geluk (IV, 82) 12.205
Toen het licht verdween (V, 82) 11.700
De trein der verschrikking (V, 82.0) 12.206
Van den wonderen zanger (IV, †, 83.8) 12.521
Vriendschap (V-VIa, †, 83.1) 12.339
Stanislas
De H. Margareta Maria (V, †, 92.2) 11.891
Steeman, Stanislas-André
Eén in drie (IV, 83.0) 11.986
De zes dooden (IV, 83.0) 11.987

Steenhoff-Smulders, Alb.
Een kind van 1813 (VIa, †, 83.9) 12.265
Steneker, H.
Blijdorpsche novellen (V, 83.8) 12.257
Sterenborg Czn, R.
Het verleden (V, 82) 12.207
Sterkenburg, R. P.
De oogen van den eeuwigen broeder, vert. nr St. Zweig 11.966
Sterkens, Remi, D^r
Lodewijk de Koninck als dichter (IV, †, 84 : 81) 12.155
Servaas Daems (V, †, 84 : 92.8) 12.430
Stevenson, R. L.
Familiar studies of men and books 11.643
Het goud-eiland (V, 83.0) 11.645
An inland voyage 11.639
In the south seas 11.649
In the wrong box 11.648
The island nights entertainments 11.650
Kidnapped 11.647, 11.651
The master of Ballantrae 11.637
New arabian nights 11.644
De ontsnapte gevangene of St Ives (IV, 83.0 : 83.9) 11.652
St Ives 11.652
The silverado squatters 11.641
The strange case of Dr Jekyll and Mr Hyde 11.638, 11.646
Travels with a donkey in the Cevennes 11.640
Treasure island 11.645
De verkeerde kist(IV, 83.0) 11.648, 12.413
Virginibus puerisque 11.642
Het vreemde geval van Dr Jekyll en Mr Hyde (IV*, 83.1) 11.638
Weir of Hermiston 11.653
Steyn, W.
Het geluk dat voorbijging, vert. nr J. Sutherland 11.828
Stiemens-Hopman, M. M.
Sinterklaas bij Spits (VIb, 83) 12.007
Stockums, W., D^r, Mgr
Het priesterschap(V,†,23:24:264) 12.180
Stoffel, C.
Thuis in de wildernis, vert. nr W. Long 12.138
Stoffels, Mart.
Mengelmoes (VIa-c, †, 81 : 37) 12.476
Stokvis, Z.
De revisor en ander proza, vert. nr N. W. Gogolj 12.223
Storm, Theodor
In St Jürgen und Ein stiller Musikant (V, P, 83.8 = 43) 12.530
Stracke, D. A., S.J.
Werken van Ruusbroec: 2^e dl. VI. Van den gheesteliken tabernakel 11.919
Streuvels, Stijn
Vijf kerstvertellingen, vert. nr C. Melloy 12.141
Zeelieden en zeevisscherij (VI, †, 83 : 63 : 33) 12.344
Strotmann, F., D^r
Goddelijke liturgie, vert. nr N. Gogol 12.301
Stuiveling, G., D^r
Versbouw en ritme in de tijd van '80 (IV, 84 : 801 : 809) 11.748
Stuyvaert, V. 11.543
Suykens, J. A.
Yves, vert. nr R. Schaumann 11.711
Sugimoto, Etsu
Een Japansch huwelijk (IV, 83) 12.450, 12.522
Sutherland, Joan
Dokter Wynnegate (III, 83.1) 11.580
Donkere schaduwen (IV, 83.0) 11.597
Het geluk dat voorbijging (IV, 83) 11.828
Swan, Anny S.
Klatergoud (IV, 83) 12.247
Symons, Leo
Handboek v. boekhouden (V, 65) 12.088
Székely, L.
Vreemdelingen, vert. nr S. Mârai 12.115
Székely-Lulofs, M. H.
Vizioen (III, L, 83.8) 12.120

T

Tara Dutt Gairola
Boodschap van Naradoe (III*,29) 11.921
Taylor, Mary Imlay
Een vreemd ontwaken (V, 83.0) 11.851
Teeuwen, Jenny 12.136
Teirlinck, Herman
Mijnheer J. B. Serjanszoon, orator didacticus (II-III, 83.9) 12.216
ter Linden-Ledeboer, H. M. H.
De zondvloed, vert. nr I. Möller 12.506
Termaet, J.
De revisor en ander proza, vert. nr N. W. Gogolj 12.223

Thans, Hilarion, O.F.M.
Margaretha (V, †, 82 : 92.2) 12.107
Pelgrim (V, †, 91 : 24) 12.282
Theys, J., D^r, pr.
Moderne essay's (V, †, 84 : 37) 12.153
Theotokis, Konstandinos
De veroordeelde (II-III, 83.1) 11.819
Theunisz, Johan
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
Thiel, J. 12.253
Thiry, A.
Het verhaal van Viga-Ljot en Vigdis, vert. nr S. Undset 12.324
Thiry, Phil. Gust., D^r
Aandachtschommelingen (IV*, 37 : 15) 12.073
Thomas, Adrienne
Eene van zoovelen (III, 83) 12.323
Thomas van Aquino, H.
Theologische summa : Over de Menschwording (IV, †, 23) 11.780
Theologische summa : Over den Verlosser, I (IV, †, 23) 11.781
Thomas van Jezus, O.E.S.A.
Smarten van O. H. Jezus-Christus (V, †, 24 : 22) 12.061
Thomson-Thomson, L.
Ten oosten van de zon, vert. nr K. Rhodes 12.508
Tiemeijer, W.
Eenvoudige warenkennis...(V,64) 12.089
Tilemans, E.
Bendsjé (III°, L, 83.1 : 325) 11.712
Tiltman, H. Hessell
Met vol gas (V, 629 : 0) 12.254
Timmermans, Felix
Bij de krabbekoker (III-IV*, 83) 12.121
Boerenpsalm (III, †, 83.1) 12.358, 12.393
La harpe de S. François (V, †, 83.9 : 92.2 = 44) 12.142
Timmermans, J.
Jeugdopgang, vert. nr L. Bopp 11.786
Tomkins, David
Het levende beeld (VI, 82) 12.211
De wondertempel (VIa, 83) 11.744
Tóth, Tihamér, D^r, Mgr
Eugenetiek en catholicisme (IV, †, 23 : 57) 12.373
Townend, Evelyn
Stof onder het kleed (VI, 82) 12.211
Tressall, Robert
Menschenvrienden(II, S, 83.3 : 33)11.572
Troch, A. F., I^r el.
Materialenleer (V, 669) 11.555
Trypsteen, A.
Vlaamsch offer (IV, 82) 12.208
't Sas, Henri
Keurbundel novellen (V, †, 83.8) 12.421
Tünnissen, G. W. A., O.P.
Huwelijkswetgeving der katholieke Kerk (IV, †, 24 : 26) 12.181
Tuinstra, Fons
St-Servaaslegenden (IV, †, 83.8) 11.528, 11.598
Tulner, H.
Inleiding in de metaphysica, vert. nr G. Heymans 11.765
Turkenburg, C.
Tom en Loekie op avontuur (VIb-c, 83 : 087) 11.862
Tuttle, W. C.
Het drama van Santa Dolores (IV, 83.0) 12.414
Gekruiste paden (V, 83.0) 11.739
Gestolen goud (IV, 83.0) 12.248
De speurders op het oorlogspad (IV, 83.0) 11.736
De speurders slaan hun slag (IV, 83.0) 12.523
Verborgen bloed (IV, 83.0) 11.600
De wachter van den Red Horse Pas (IV, 83.0) 11.599
Twain, Mark
Tom Sawyer (IV, 83.1) 11.829

U

Uitman, J. G. H.
Liefde en haat, vert. nr H. Courths-Mahler 11.993
Twee gelukkige harten, vert. nr H. Courths-Mahler 11.839
Undset, Sigrid
Lente (III-IV, 83) 11.969
Het verhaal van Viga-Ljot en Vigdis (III-IV, 83.9 : 83.1) 12.324

V

Valet, Henr.
Juffrouw 60A (I, 83.3) 12.488

Valkhoff, Rein
Bob en Ben op zee (V-VIa, J,83.0) 11.609
De kerstgroet (VIa, 83) 11.745
van Abcoude, Chr.
Peppie (VIa, J, 83) 12.004
van Alphen, Quirinus, O.M.C.
Het heilige jaar, 15 dln (V, †, 24) 11.782
In de voetstappen van St Franciscus (V, †, 24 : 92.2) 11.892
Judas Iskariot (V, †, 24 : 22) 12.062
Maria Magdalena (V, †, 24 : 22) 12.062
Twaalf gedachten (V, †, 24) 11.783
Uw brevier (V, †, 24) 12.062
Uw geest (V, †, 24) 12.062
Zoo zult ge bidden ! (V, †, 24) 11.783
van Ammers-Küller, Jo
Drie essays (IV, 84) 12.277
van Berlekom, H. P. B., Mr
De vrouw die uitgestooten werd, vert. nr L. Pirandello 11.569
van Bekhoven, Johan
De pooltochten (V, 9 : 91) 12.027
Vanbellinghen, Jan
Roep (IV, †, 81) 11.807
van Beugem, Isidoor
Alfons Blomme (V, 75 : 92) 11.803
van Bruggen, C.
De Freelands, vert. nr J. Galsworthy 12.499
Het huisje aan de sloot (IV, 83.1) 11.988
van Bruggen, Max
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
van Bussum, Sani
In de gouden klok (V-VIa, M, 83) 11.746
van Calster, J.
Tom Sawyer, vert. nr M. Twain 11.829
van Cauteren, R., Prof. Ir
Het energie- en drijfkrachtprobleem in de wereld (V, 62 : 38) 12.467
van Cauwelaert, August
Vertellen in toga (IV*, †, 83.8) 12.360, 12.415
van Coppenolle, E., Dr
Veiligheid en ontwapening (IV, †, 309 : 89) 12.307
van Cortenberghe, Joost
De Haagemse filosoof (V, †, 82) 12.108
Vancouver, John
Het kwaad loont zijn meester (IV, 83.0) 11.989
van Cuyck, Steph.
Durand en Durand (V, 82) 12.479
De nieuwe burgemeester (V, 82) 12.480
van de Bilt, E. F.
Letterkundig leesboek (V, 83.8 : 37) 12.014
van Delden, Heleen
Ellie (VIa-b, M, 83) 12.266
van den Abeele, Felix, Dr Jur.
Commentaar bij het kon. besluit van 31 October 1934 (V, 34) 12.458
van den Biesen, L.
Pater Willie (V, †, 92.2) 11.897
van den Blink, T.
Door bloeiende velden : 3e en 4e stukje (VIb, N, 88 : 37) 11.626
van den Born, A., Drs
Ezechiël (IV, †, 22) 11.678
van den Bovenkamp, J., Jr
Klatergoud, vert. nr A. S. Swan 12.247
Het lokkende eiland, vert. nr J. Gregory 12.329
van den Eynde, Jozef, pr.
De schamele straatzanger (V, †, 82) 11.814
van den Heuvel, Arie
Ik heb een mensch gedood, vert. nr M. Rostand 12.106
van den Houten, J. M.
Wilde planten (V, 58) 12.468
van den Oudenrijn, M. A., O.P.
God schreef (IV, †, 22) 11.784
van den Steen-Sonneborn, E. J.
Het lippenstift-mysterie, vert. nr E. Queen 11.728
van de Perre, Gustaaf
Kapoen (VIa-b, J, 82) 11.815
van der Auwera, F. 12.150
van der Bilt, J., Dr
De astronomische hemelverschijnselen (V, 52) 12.463
Vanderheijden, Jan F., Dr
De Albertina (V*, 02) 12.046
van der Heyden, Riek
Kunsthandweven (V, 64 : 74) 12.192
van der Horst, J. C.
Samen uit, samen t'huis, bew. nr W. Smith en J. E. Hazzard 12.203
van der Kallen, W. A. M., Mr
Rechts- of machtsstaat (IV, †, 32) 11.548
van der Laar Krafft, A. M.
Heldin en heilige (IV, P, 92.2) 11.893

Ridder en heilige (II, P, 92.2) 11.894
van der Mandele, Egb. C.
Naar het groote licht (IV, †, 93 : 269) 11.663
van der Meer, G., Biol. Docts
Vogels bij onze woningen (V, 59) 12.082
van der Meer de Walcheren, Pieter
Dagboek (IV*, †, 83.1 : 93 : 269) 12.357
van der Veen, J. H.
De patriotten en Oranje (IV, 9) 12.021
van der Velde, I.
In één week. Oefeningen in de spelling Marchant (V, 4393) 11.691
van der Ven-ten Bensel, Elise, Dr
De volksdans herleeft (V, 79: 39) 11.949
van der Woude, Johan
Goud (III, 83.8) 12.325
Simplicio, vert. nr I. Silone 12.227
van der Zanden, Piet
De dikke verkenner (VIa, J, 83.0) 12.262
Wim's levenslust (V-VIa, J, †, 83.1) 12.422
van der Zeyde, Marie H., Dr
Hadewijch (IV*, 84 : 809 : 92) 12.542
van Dessel, J.
De houtbewerking, 7 dln (V, 68) 11.798
van Deurne, Daan, Mr
De vrees voor het kind (IV, †, 17 : 34 : 23) 11.688
van de Vecht, N. J.
Ontstaan van vlakke vormen (V, 74) 11.948
van de Voorde, Urbain
Ruusbroec en de geest der mystiek (III*, 84 : 24) 11.749
van de Wijk, R.
Handboek der natuurkunde : 2e dl (V, 53) 11.554
van Dine, S. S.
De Casino-moord (IV, 83.0) 12.524
De drakenmoord (V, 83.0) 11.740
Moord met voorbedachten rade (IV, 83.0) 11.737
van Dommelen, Caroline
Voor alles moeder (III-IV*, †, 83.3) 11.601
van Doorn, Joh.
De list van Loekie (V, 82) 12.481
De weg naar 't geluk. — Het recht van den sterkste (IV, 82.3) 12.109
van Driessche, Alb., Dr
De erfelijkheid der tuberkulose (V, 61 : 57) 11.799
van Duyvendijk, P.
Paedagogische psychologie (IV*, P, 37 : 15) 11.936
van Dyck, J.
Praktisch leesboek : 5e dl (VIob, †, 88 : 37) 12.278
van Dyck, J. G. R., Ir
Radio-jaarboek 1934 (V, 05 : 621) 11.556
van Eck, W.
Lachende jongen, vert. nr O. la Farge 12.224
van Eckeren, Gerard
De oogen in den spiegel (III*, 83.1) 12.368, 12.394
van Eeden, Frederik
Brieven aan Henri Borel (IV*,86) 11.899
Brieven. Fragmenten... 11.899
Mijn dagboek (III*, 93) 11.898
Van de koele meren des doods (II-III, 83.1 : 83.2) 12.388
van Eerbeek, J. K.
Strooschippers (IV, P, 83.1) 12.160, 12.249
van Elzen, J. A., pr.
Zegwijzen... (V, †, 4393 : 39) 12.078
van Everdingen, E.
Met Hr Ms Zeehond naar de T. wateren (V, 83.9 : 91 : 89) 12.531
van Ewoud, Udo
De vierde man (V, 83.0) 11.741
van Eyck, L. M., pr.
Apostel-zielen (V, †, 24) 11.679
van Gestel, C., Dr, O.P.
Gedenkboek Dr Margriet Baers, 1934 (V, †, 08 : 1 : 37 : 92) 11.764
De Man van smarten (V, †, 24 : 22) 11.680
van Gisbergen, V.
De vorming tot de nederigheid, vert. nr L. Beaudenom 11.668
van Gogh-Kaulbach, Anna
Wij zoeken (III*, 83.1) 12.363, 12.395
van Goorde, C. M.
Als doode handen grijpen, vert. nr M. Scott 11.849
De drakenmoord, vert. nr S. S. van Dine 11.740
Moord met voorbedachten rade, vert. nr S. S. van Dine 11.737
De speurders op het oorlogspad, vert. nr W. C. Tuttle 11.736
De tijgerman, vert. nr Baxter 11.714

Trouw tot in den dood, vert. nr G. O. Baxter 11.582
De wachter van den Red Horse Pas, vert. nr W. C. Tuttle 11.599
van Hagendoren, Elza 11.713
van Hauwaert, J. J.
De komedie van het varken, vert. nr A. Hinrichs 12.196
van Haver, J., C.SS.R.
De Koning der eeuwen - De Koning der kinderen, vert. nr W. J. Raemers 11.918
van Heysel, Jos.
De geheimzinnige vijand, vert. nr A. Hruschka 12.128
van Hichtum, Nynke
Vertellingen (VIb, 83.8) 12.428
van Hille-Gaerthé, C. M.
In knop (V, P, 83.8) 12.143
van Hoeck, Maurits, pr.
Zielzorg, vert. nr P. W. Wiesen 11.681
van Hoek, Luc.
Maria-bloesem (VIb, †, 087 :83.2) 12.008
van Hoof, Arthur
Menschenbehandeling en techniek (IV, 37 : 33 : 6) 11.549
Het socialisme van Hendrik de Man (IV, †, 33) 11.689
van Hoof, Fons
Schoolatlas (V, 91) 11.878
van Hoogstraten, E. 12.229
van Hulle, L., S.T.B.
Het godsdienstig leven... vert. nr Kard. Hlond 11.538
De sociale waarde v. h. Oud Testament, vert. nr Kard. Faulhaber 11.775
van Hulle, L., pr.
Het staalbad... vert. nr Kard. Bertram 11.533
van Immerseel, Fr. 12.270
van Kalmthout, Louis
Het oude nest (IV, 82) 11.963
Waar mannen groote kinderen zijn (V, 82) 12.482
van Kerckhoven, C., J[r]
Onbetaalde rekeningen (V, 82) 11.816
van Laer, Joz., S.J.
Strijd (V-VIa, †, 83.8) 12.259
van Leeuwen, W. L. M. E.
Epiek en lyriek (III-IV, 88 : 809) 12.015
Korte schets der Nederlandsche letterkunde (IV, 84 : 809) 12.016
van Limbergen, Jos.
Menschen en sterren (V, 52) 11.795
van Loon, Jaap
Sjeffie in de wildernis - Sjoe-Sjoe en Takki-Toe (VIb-c, 83 : 087) 11.862
van Looy, R. 12.238
van Loy, A., I[r], Prof.
Lichte Dieselmotoren (V, 629) 12.312
Vanmaele, B., O.Praem.
Retraite voor kinderen (V, †, 24) 24.182
van Marxveldt, Cissy
Marijke's bestemming (IV, 83) 12.250
van Mens, Is. 11.854
van Milligen, S.
Algemeen muziekleer, bew. dr S. Dresden 12.469
van Naarden, J.
Flip-Flap-Floep, bew. nr J. Berstl 11.857
van Nahuys, A.
Marcia reale, vert. nr A. Latzko 11.750
van Nes-Uilkens, G.
Stoere zwoegers, vert. nr C. Miller 12.505
van Noorden, Fr. 11.860
van Oerle-Nipper, M. C.
Eenvoudige warenkennis (V, 64) 11.945
van Offel, Edmond
12.003, 12.339, 12.420, 12.423, 12.538, 12.539
Kozzeke en kompanie (VIa, 83) 11.615, 12.267
De waarachtige hist. v. Robrecht den duivel (VIa, J, 83) 12.149
van Oldenburg Ermke, Frans
Homo economicus (IV, †, 83.3 : 87) 11.763, 11.830
van Osenbruggen, Cor
De ontdekking (VIa-b, M, P, 83) 11.616
van Oss, S. L., D[r]
Het geheimzinnig heelal, vert. nr J. Jeans 11.938
Het heelal, vert. nr J. Jeans 11.939
Het nieuwe natuurbeeld, vert. nr J. Jeans 11.940
De sterren, vert. nr J. Jeans 11.941
van Paassen, C. R., D[r]
Carmina elegiaca, verzam. uit P. Ovidius Naso 12.461

van Pottelbergh, D., Dr
De Ilias van Homeros (V, 84 : 809 : 81) 11.872
van Praag, S.
Mitja's liefde, vert. nr I. Boenin 12.490
van Raemdonck, G. 12.151
van R'berg, M. D.
Missieschetsen en brieven : 1e bundel (V, †, 83.8 : 86 : 266) 12.532
van Reest, Rudolf
Elly (IV, P, 83.1 : 83.2) 12.294, 12.334
van Reybroeck, Alb.
Schoolatlas (V, 91) 11.878
van Rijn, Karel
Zijn spreekfilm-testament (III,82) 12.483
van Rijn, N. A., O.P.
Bethanië, vert. nr P. de Boissieu 11.910
van Roey, B. L., O.P.
Godsdienst en leven, vert. nr A. Rademacher 12.178
van Roosbroeck, Rob., Dr
De geschiedenis in de normaalschool (V*, 9 : 37) 11.937
van Rooy, Hendrik
Kinderplezier (VIb-c, 83) 11.866
van Schoonhoven v. Beurden, V. 12.341, 12.422
van Schendel, Arthur
Herinneringen van een dommen jongen (IV*, 83.8) 11.762, 11.831
De schoone jacht (IV, 83.8 : 83.9) 12.296, 12.335
van Sichem, R.
Dierkunde (V, 5 : 37) 12.081
Van een wonderen dokter (V-VI, †, 83) 12.345
van Soen, Jef
Groot keukenboek (V, 64) 11.946
van Son, L.
Donkere schaduwen, vert. nr J. Sutherland 11.597
van Speybrouck, Eduard
Een wonderdoener uit de XIXe eeuw (V, †, 92.2) 11.895
van Steen, Peter
Ochtendnevel (III*, 83.1) 11.905, 11.970
van Stijevoort, Jan
Een keur uit zijn Refereynenbundel (IV*, 81 : 809) 11.950
van Suchtelen, Nico
De stille lach (III, 83 : 86 : 93) 12.396
van 't Hof, Frits
De memorabele reis van meneer Pimpelmans (V, 83) 11.998
Rond den dorpstoren (V, 83.8) 12.144
van Tichelen, H.
Berni, een kleine jongen, vert. nr H. Scharrelmann 12.272
van Tricht, H. W., Dr
Frederik van Eeden (IV*, 84 : 92) 11.900
van Uildriks, G., Mevr.
De verkeerde kist, vert. nr R. L. Stevenson 12.413
van Velsen, F.
Verwarde draden, vert. nr I. C. Clarke 12.125
van Vlaanderen, B.
De diefstal van het Lam Gods. Fantasie? Waarheid? (V, 83) 12.533
van Vught, G.
Roza van Tanneburg, vert. nr C. von Schmid 12.539
Verhalen voor de jeugd, vert. nr P. von Schmid 11.861
van Waes, H., S.J.
Mijn ziele-schip, vert. nr A. Petit 12.059
van Waterland, B.
Hoe bouw ik zelf een kano ? (V, 629 : 79) 11.800
van Welsem, A., Dr
Het leven van Jezus in Israël, vert. nr F. M. Willam 11.924
van Wely, Jos., O.P.
Met Jezus. Een bundel Christusgedachten... 12.066
van Wieren, Jan [ps. v. Gaston Duribreux]
Karoen (IV*, 83.1) 11.832
van Witzenburg, Adri
De geheimz. Chinees (VIa, J, 83.0) 12.262
van Zaanveer, M. C.
Brooden en visschen, vert. nr B. Vaughan 11.785
Vaughan, Bernard, S.J.
Brooden en visschen (V, †, 24 : 25) 11.785
Veldkamp, G. R.
Handboek der natuurkunde : 2e dl (V, 53) 11.554
Veldman, Jan
De glimlach van Maria (III-IV, 83.1) 11.761, 11.833
De steenen groeien (III-IV, 83.3 : 83.1) 11.760, 11.834

Vennekens, Yv.
Marjolijntje (VIa-b, 83) 12.150
Verbeeck, D., pr.
Psalmboek van David (V, †, 22) 12.063
Verbrugge, Geo
In 't vraagsteertje - Tybaert en Lotje (V, N, 83.8) 12.534
Verdoes, P.
Luigi Pirandello (IV, 84 : 92.8) 12.543
Verel, Dirk
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
Vergé, E.
Eén gelaat, twee gezichten, vert. nr P. Abraham 12.189
Verhaar, J. P., Prof.
Waarom psycho-sophia ? (IV, †, 1 : 2) 11.922
Verhees, Lode
De heldentocht van de Alexis, Antwerpsche bark (V, †, 83.0) 11.999
Verhoeven, Bernard
Voordrachtkunst : R. K. bundel (V, †, 88 : 37) 12.275
Vermeir, H., pr.
Mijn geheim (V, †, 24) 12.064
Vermeulen, J. H., Ir
Vraagstukken der chemische analyse (V, 54 : 66) 12.464
Vermuyten, Frans
Catechismus van het concilie van Trente (V, †, 23 : 25) 12.183
Verschaeve, Cyriel
Het boek der spreuken (V*, †, 88) 11.523
Ferdinand Verbiest (V, †, 82.9 : 81 : 92 : 266) 12.315
Verzameld werk : 2e dl (IV, †, 82.9 : 81) 12.169, 12.209
Verzameld werk : 3e dl (IV, †, 82 : 22) 11.524
Verschoren, Frans
Langs kleine wegen (IV, 83.8) 12.416
Verstreken, Aug. 12.425
Vertommen, Karel
Neuriën (V, †, 81) 11.808
Verzele-Madeleyn, S.
Warden d'Haene's zeventał (VIa, 83) 12.151
Vestdijk, S.
De oubliette (IV, 83.1 : 83.9) 11.835
Terug tot Ina Damman (III, 83.1) 12.365, 12.397
Voor hun vaderland, vert. nr B. Brehm 12.327
Visscher, J. A.
Grommetje (IV, P, 83 : 36) 12.251
Visser, Ab.
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
Visser, J. B.
Paedagogische psychologie (IV*, P, 37 : 15) 11.936
Visser, S.
Paedagogische psychologie (IV* P, 37 : 15) 11.936
Van Plato tot Decroly (IV*, 37 : 9 : 1) 12.457
Vlaanderen, André
Het letterteekenen, 2 dln (V, 74) 11.804
Vlaming, Th. M., Dr
Huwelijkswetgeving (IV, †, 24 : 26) 12.181
Vleugels, Jan
Met oprechtheid tot herstel (III-IV°, L, 83) 11.971
Vloemans, Antoon, Dr
De mensch in deze wereld (I*, 1) 12.051
Vogel, Albert Anthing
Voordrachtkunst : R. K. bundel (V, †, 88 : 37) 12.275
Vonier, Anscar, O.S.B.
Christianus (IV, †, 24) 12.065
von Handel-Mazzetti, Enrica
De Duitsche held (IV, †, 83.9) 11.602
von le Fort, Gertrud
Hymnen aan de Kerk - Hymnen an die Kirche (V*, †, 81 : 269 : 264) 11.522, 11.809
Hymnen an Deutschland (V*, †, 81 = 43) 11.522
De laatste aan het schavot - Die letzte am Schafott (V*, †, 83.9) 11.522, 11.852
De zweetdoek van Veronika (IV*, †, 83.9) 11.522
von Schmid, C., Kan.
Roza van Tanneburg (VIa°, M, †, 83.9) 12.539
Verhalen voor de jeugd : Het duifje ; Het houten kruis ; De paascheieren ; Het schaapje ; Het verloren kind ; Hendrik van Eichenfels (VIb, 83) 11.861
Voorhoeve, R.
Parijs beveelt (III-IV, 83.3) 12.164, 12.228

Vorstman, Ad.
Dokter Wynnegate, vert. nr J. Sutherland 11.580
Eene van zoovelen, vert. nr A. Thomas 12.323
De twee zusters Kleh, vert. nr G. Kaus 12.386
Vos, Marie W.
Juffrouw 60A, vert. nr H. Valet 12.488
Vreeken, W. A. L.
Carmina elegiaca, verzam. uit P. Ovidius Naso 12.461
Vriends, Jan
Dier en plant (V, 58 : 59) 12.465
Met kijker, camera en loupe (V, †, 83.8 : 59 : 58) 11.551
Vuerhard-Berkhout, A.
Er woei een wondere westenwind, vert. nr Fr. Birkner 11.738
Het geluk van Gladys Petersen, vert. nr Fr. Birkner 11.716
Het model van den meester, vert. nr G. Rothberg 11.578
Terry koopt zich vrij, vert. nr C. Merrel 12.503
Het zwendelkwartet, vert. nr Fr. Birkner 11.583
Vuijsters, Jan
Christus verworpen (V, 82) 11.964
Napoleon (V, †, 82.9) 12.110

W

Wachters, H. J. J., pr.
Het priesterschap, vert. nr W. Stockums 12.180
De roman van den heilige, vert. nr R. Hammer 11.994
De zieleleiding, vert. nr R. Plus 12.177
Zoon van twee vaders, vert. nr H. Haluschka 11.722, 12.284, 12.330
Wachters, Louis
Er zijn er drie (VIa-b, †, 83.8) 12.005
Waegemans, Yvonne
Piro en Harlekijntje (VI, 82 : 78) 12.210
Wafelbakker, D.
Jochie..., vert. nr O. Sandys 11.984
Vluchtig geluk, vert. nr Sandys 11.985
Walch, Jan
Galatea en Hans Bril (III, 83) 12.229
Wallace, Edgar
De gele slang (IV, 83.0) 12.135
Wanting, E., Ds
Jezus' leven, vert. nr Ch. Dickens 11.772
Wasch, Karel
Visschers der menschen (II-III, 83.3) 12.217
Waterschoot, Jan 12.005, 12.006, 12.427
Weiser, Franz, S.J.
Het licht der bergen (IV, †, 83.1) 12.252
Wemers, Constant
Weer reine menschen (V, 82) 11.965
Wentworth, Patricia
De man zonder geheugen (IV, 83.0) 11.603
Werumeus Buning-Ensink, G. J.
Nu of nooit, vert. Ruby M. Ayres 12.116
Wesseling, Nellie
Een tante die chauffeert (VIa, M, 83) 11.742
Wesselink-van Rossum, J. P.
Zwaar beproefd, vert. nr J. Galsworthy 12.500
Wessels, C.. S.J.
Schoolatlas voor de bijbelse geschiedenis (V, †, 91 : 22) 12.028
Westendorp, H. K., Mr
De wereld in beeld : Album 3. Japan (V, 91) 12.449, 12.547
Westendorp-Osieck, B. 12.547
Westera, L.
Het examen van toekomstige Zuiderzeegrondbewoners (V, 82) 12.484
Westra Mzn, G.
De D204 (V-VIa, J, 83.8) 12.346
Westra, T.
Pim en Pam (VI, 82) 12.211
White, Grace Miller
Het geheim van het Stormland (IV, P, 83.0) 11.990
Wibbelt, A., Dr
Waarvoor het hart bleef kloppen (IV, †, 83 : 89) 11.751
Wiegersma, H. 11.720
Wiegman, T. 11.612
Wiesen, P. W., O.S.C.
Zielzorg (IV, †, 24 : 26) 11.681
Wijckmans, A., pr.
Zalige wetenschap (V, †, 23: 24) 11.540
Wilders, E. J.
Pantouflus, vert. nr J. B. Molière 11.961
De tocht (IV, 82) 11.701

Will, Josef S.J.
Handbuch der katholischen Aktion (IV, †, 24 : 3) 11.923
Willam, Frans Michel, D^r^
Het leven van Jezus in Israël (V, †, 92 : 22 : 91) 11.924
Willink-Pinto, B.
Drie mannen in de sneeuw, vert. nr E. Kästner 12.406
Wingen, E. 11.876
Witlox, J.
Het Siberisch meisje, bew. nr X. de Maistre 12.538
Wittop Koning-Rengers Hora Siccama, W. C.
De bottende bongerd (V, 88 : 37) 12.017
Wolf, Elza
Aan de kromming (V*, †, 83.1) 12.000
Ruime einders (V*, †, 83.1) 12.001
Wolf-Catz, Helma
Marjan (III, 83.1) 12.364, 12.398
Wolff, L. K., Prof.
Voedingshygiëne (IV*, 61) 11.943
Wolffenbüttel-van Rooijen, H.
Onze Frekie (VIb, †, 83) 12.273
Worp, J.
Algemeen muziekleer, bew. dr S. Dresden 12.469
Wright, Ruth
Passagier derde klas (IV, 83.0) 11.991
Wronsky, G.
Avonden op Dikanjka, vert. nr N. Gogol 12.391

Y

Ysabie, Reinier
De snippen (V, †, 82) 12.212

Z

Zaanveer, M. C.
Jean du Plessis, een luchtheld, vert. nr E. G. Delpierre 12.283
Zernike, Elisabeth
Het buurmeisje (IV, 83.1) 11.992
Zischka, Anton E.
Japan wereldveroveraar (IV*, 3 : 91) 12.361, 12.376
Zoetmulder, A. Jurriaan
Man van Karioth (IV, †, 82.9 : 22) 12.316
Zurhelle, E., Prof. D^r^
Venerische ziekten (IV*, 61) 11.944
Zwegers, B. V.
Achter de tralies (V, 83.8 : 59) 12.309
Mensen en wilde dieren (V, 83.0) 12.260
Zweig, Stefan
De oogen van den eeuwigen broeder (II, T, 83) 11.966
Zwetow-Dolina, Wlad.
Brieven uit Sovjet-Rusland (V, †, 3 : 2 : 91 : 86) 12.074
X.
Als alle lichten branden (VIa-b, P, 83.8) 12.424
Beknopt verhaal van het leven der H. Rita (V, †, 92.2) 11.896
Catechismus van het concilie van Trente (V, †, 23 : 25) 12.183
Gedenkboek Dr Margriet Baers, 1934 (V, †, 08 : 1 : 37 : 92) 11.764
God of niets (IV, †, 25 : 24) 11.675
Groningsche dichters (III, 81) 11.560
Het heerlijk ambacht (IV, 83.8) 12.525
Hoe de H. Maria leefde (VIa, M, †, 92.2) 12.035
Hoe goed Jezus is (V, †, 22) 12.184
Het Jodenvraagstuk : 1^e^ dl (IV, †, 3 : 29 : 24) 11.790
De kabouters in Kongo (VI°, J, †, 82 : 266) 11.702
De katholieke encyclopaedie : 6^e^, 7^e^, 8^e^ deel (IV, †, 03) 11.664
9^e^, 10^e^ en 11^e^ dl (IV, †, 03) 12.451
Kempisch volk (V, †, 04 : 39 : 84 : 71) 12.369
Het kleuterboek (VIb-c, 83.8 : 087) 11.867
Het leven der H. Maagd, nr A. C. Emmerich (V, †, 92.2 : 24) 11.636
Met Jezus (V, †, 24) 12.066
De moord v. Duinkasteel (V, 83.0) 11.853
Opleiding van de kleintjes tot bidden (V, †, 37 : 24) 11.925
Pater Willie (V, †, 92.2) 11.897
Studiedagen 1934 v. h. apostolaat der Hereeniging (V, †, 26 : 28) 12.453
Uitgewerkte lessen in opv. catechismusonderricht (V, †, 37 : 23) 11.926
Uit het land der duizend meren (III-IV, 83.8) 12.510
Volkseenheid (IV*, 3) 12.459
Vragen en antwoorden ten dienste van den scheepsjongen (V, 38 : 65) 11.947

TITELCATALOOG

VAN DEN 13en JAARGANG

Het getal aan het uiteinde van den regel geeft het volgnummer der recensie aan

A

Aandachtschommelingen 12.073
Aan de kromming van den weg 12.000
Aan vaste hand 12.233
Aardgeest 12.475
Abessinië, land en volk 12.546
(De) « Achelsche kluis » 12.432
Achter de schermen v. d. Fr. politie 12.072
Achter de tralies 12.309
Acht voordrachten v. o. studenten 12.374
Adam's blik op God... 12.462
Afgevangen ! 11.613
(De) afstammingsleer 12.379
Alarm 12.009
(De) Albertina 12.046
Aleidis 11.699
Alfons Blomme 11.803
Algemeene muziekleer 12.469
Algemeene zielkunde 11.665
Als alle lichten branden 12.424
Als de windselen breken 11.845
Als doode handen grijpen 11.849
Als een bloem in den wind 12.509
Als ik Greta Garbo was 11.902, 11.975
Als 't maar waar is ! 12.201
Alys van Eldjarstad 12.132
Amsterdam-Batavia per K. L. M. 12.026
(Een) ander spel van de groote hel 11.954
Angst, dierbare vijandin 12.213, 12.317b
Annus festivus 12.187
Anthy 12.504
Antwerpiensia 1933 11.631
Antwerpiensia 1934 12.280
Apostel-zielen 11.679
Arm vlindertje 11.721
Asschepoes 11.697
(De) astronom. hemelverschijnselen 12.463
August Strindberg : 2^{e} dl 12.033
(Het) autoboek voor jongens 12.311
Avonden op Dikanjka 12.391

B

Baby-boek 12.069
Ballade du jeune marin 12.038, 12.093
Bartje 12.366, 12.418
Batig slot 12.236
Beauty 11.967
Beauty 11.967
Beknopte gesch. van Indonesië... 11.630
Beknopte verkl. der bijb. gesch.:2e dl 11.776
Beknopt verhaal... leven... H. Rita 11.896
(La) belgique maritime 11.874
Bendsjé of De liefde der negerin 11.712
Beneden haar stand 12.131
Ben's zwarte tijd 12.341
Benzine en benzol 11.552
Bernadette van Lourdes 11.887
Berni, een kleine jongen 12.272
(De) beteekenis der period. onthouding 11.909
Beteekent technocratie bankroet ? 12.305
Bethanië 11.910
(Het) Beukenhof 12.199
(De) bijbel in de Ned. lett. : 2^{e} dl 12.011
Bij de heksen 12.105
Bij de krabbekoker 12.121
Bijdrage tot de gesch. van Deerlijk 12.545
Bijenroman 11.942
Bij het licht der kaarsen 11.782
Bint 12.362, 12.400
Blanke boeien 11.658, 11.734
(De) blauwe ster 12.271
Blijdorpsche novellen 12.257
(Een) bloempje uit China : M. T. Wang 11.882
Bobbie en andere verhalen... 12.269
Bob en Ben op zee 11.609
(Het) boek der duizend spreuken 11.523
Boerenpsalm 12.358, 12.393
Bommen op Nederland 11.930
(De) boodschap van Naradoe... 11.921
(De) bottende bongerd 12.017
Boven de wet 12.133
Brabantsche volkshumor 11.625
Brieven aan Henri Borel 11.899
Brieven uit Sovjet-Rusland 12.074
Bron van levende wateren 12.060
Brooden en visschen 11.785
(De) brug over de wereld 11.537
(De) bruid van D^{r} Fu Manchu 11.596

Bruiloft in Europa 12.167, 12.225
(Das) Buch der Gottesfreunde 11.890
(Het) buurmeisje 11.904, 11.992

C

Carl Schmitt 12.185
Carmina elegiaca 12.461
Carnaval 12.215
(De) Casino-moord 12.524
(Het) Catechismusklokje 12.303
Catechismus v. d. ongeloovige 12.452
Catechismus v. h. concilie v. Trente 12.183
Christel und der Wald 11.856
Christian science 11.677
Christianus 12.065
Christus of Boeddha 12.032
Christus verworpen 11.964
(Het) collectivisme in h. jaar 2000 11.788
Commentaar bij kon. besluit... huurovereenkomsten 12.458
(Het) Communieklokje 12.303
Conjunctuur en crisis 11.927
Cowboy en hertogin 11.608

D

Daantje past op het huis 11.619
(De) dagen der verrezenen 11.782
(De) dans om de galg 11.662, 11.703
(Een) dappere jongen 12.262
(De) dansende lamp 12.477
Deining 12.237
(De) diamanten van de hertogin 11.570
Dichtertje - De uitvreter - Titaantjes 12.507
(De) diefstal v. h. Lam Gods 12.533
Die in het donker... 12.318
Dienares der schoonheid 12.140
Dientje Goris 12.359, 12.412
Dieren- en plantensprookjes 11.543
Dier en plant van dichtbij... 12.465
Dierkunde 12.081
(De) dikke verkenner 12.262
(De) dochter van Fantômas 11.735
Dok en de tooneelclub 12.147
Dokter Wynnegate 11.580
Don Bosco bij de jongens 11.884
Donderberg 11.842
Donkere schaduwen 11.597
(Het) doode licht 12.204
Doodsgedachten 12.052
Door bloeiende velden 11.626
Door donker Afrika 11.605
Dorp aan de rivier 11.654, 11.720
(De) drakenmoord 11.740
(Het) drama van Mare Canto 12.234
(Het) drama van S. Dolores 12.414
(De) dreigende schaduw 12.517
Dreiging uit het oosten 12.411
Drie essays 12.277
Drie mannen in de sneeuw 12.406
Drie menschen 12.385
(De) drie reuzen 11.573
Driftige Mies 11.859
Droomen zijn bedrog 12.419
(De) druivenplukkers 12.043, 12.112, 12.319
(De) D204 11.346
Duc in altum ! 11.951
(Het) duifje 11.861
Duimelientje 11.618
(De) Duitsche held 11.602
(De) duivelsklauw 12.425
Durand en Durand 12.479
(De) duvelsbrug 11.956
(De) dwaasheid van een rijk man 12.130
Dwalende menschen 11.571
(De) econ. grondslagen v. h. fascisme 11.544

E

Edwardsgave : 1e, 2e en 3e dl 11.976
Eene van zoovelen 12.323
Eén gelaat, twee gezichten 12.189
Eén in drie 11.986
Eenvoudige warenkennis... 11.945, 12.089
(Het) eerste Djungel-boek 12.129
Eerste hulp 12.086
(De) eerste steen 12.497
(Het) eiland der eenzamen 12.447, 12.516
(De) electr. uitrusting v. de auto 12.466
Ellie 12.266
Elly 12.294, 12.334
Encyclieken over Jezus' H. Hart... 11.913
En deze twee zijn één... 11.723
Energie- en drijfkrachtprobleem... 12.467
En nu ?... 11.743
Epiek en lyriek 12.015
(De) erfelijkheid der tuberkulose 11.799
Ergens zong een vogel 11.660, 11.733
Er woei een wondere westenwind 11.738
Er zijn er drie 12.005

Eugenetiek en catholicisme 12.373
(De) evangeliën der zondagen 12.304
Examen... Zuiderzeegrondbewoners 12.484
Ezechiël 11.678

F

Fakkeldragers 12.491
Familiar studies of men and books 11.643
(De) familie Schelvisch 12.104
Fantasia 12.350
(De) fascistische staat 11.684
Ferdinand Verbiest 12.315
Filmen op de Mont Blanc 12.156
Flip-Flap-Floep 11.857
Flowering wilderness 12.444
(De) Forsyte sage 12.439, 12.492
Francesco 12.536
Fred. van Eeden, denker en strijder 11.900
(De) Freelands 12.437, 12.499
Fritze und sein Zirkus 12.261
Fwiet ! 6 cylinder 11.561

G

Galatea en Hans Bril 12.229
(De) galeislaaf 12.137
Garth, de geheimzinnige 12.410
Gas 12.197
(De) gave gulden 12.293, 12.322
Gay's dilemna 12.226
Geboorte-beperking... 11.915
Gebroken licht 11.694
Gedenkboek Dr M. Baers 11.764
Gedichten 11.558
Geert de roerdomp 12.515
(De) geestelijke blindheid 11.907
Geestelijke leiding... 11.916
Geheime liefde 11.588
(De) geheimen van de woestijn 11.838
(De) geheimen van Gods liefde 11.782
(Het) geheim van het stormland 11.990
(Het)geheim van Jan van Gent 11B840
(De) geheimzinnige Chinees 12.262
(De) geheimzinnige vijand 12.128
(Het) geheimzinnig heelal 11.938
Gekruiste paden 11.739
Geldhonger 12.159, 12.243
(De) gele slang 12.135
(Het) geloof 12.370
Geloof en kuischheid 12.172
(De) geloofsafval in Vlaanderen 11.534
(Het) geluk dat voorbijging 11.828
(Het) geluk van Gladys Petersen 11.716
Gemengd proza 12.153
Gemma Galgani van Lucca 11.888
Geschichte des d. Jugendschrifttums 12.010
Gesch. v. Antwerpen : 5^e dl 12.434
Geschiedenis van België 11.752
Gesch. H. Rosa van Lima 11.889
(De) gesch. in de normaalschool 11.937
Gesch... Ridders v. d. gulden hoorn 11.931
(De) gesch. van Deerlijk 11.627, 12.545
Gesch. v. d. wijsbegeerte d. 19^e eeuw 12.049
(De) gesch. van een minuut 11.525, 11.589
Gesch. v. h. Oude Oosten... 12.433
Gesch. v. h. Oude Testament... 11.912
(De) gesch. van Sinte Klarea 11.635
(De) geschiedenis van S. Michele 11.575
(De) geschiedenis van Ulysses 12.002
(Het) gesloten hofken 12.136
Gestalten 12.097
Gestolen goud 12.248
(De) getuigen van het Lijden 11.782
(De) gewenning als opvoedings-middel 12.070
(Het) geweten 11.666
(Het) geweten tegenover de film 11.789
Gids voor... Turnhout... 12.281
(De) glimlach van Maria 11.761, 11.833
Globetrotters 12.349
Goddelijke liturgie 12.301
Goden 11.604
God of niets 11.675
God schreef 11.784
Godsdienst en leven 12.178
(De) godsdienstfilosophie van Blondel 11.908
(Het) godsdienstig leven... 11.538
Godsdienstphilosophie 11.779
(De) Godshonger bij de volken 11.914
Gods volmaaktheden 12.174
(De) godsvrucht in de Ned. : 6^e dl 12.372
Goede getuigen 11.729
(De) goede God 11.911
Goed en slecht 11.531
Goed Nederlandsch 12.460
('t) Goudbolletje 11.860
(Het) goud-eiland 11.645
Goud-Elsje 12.105
Goud en andere vertellingen 12.325
Grommetje 12.251

Grondbeginselen der economie 11.683
Groningsche dichters 11.560
(De) groote vlinderreis... 11.858
(De) groote zwartrok : 3e dl 11.634
(De) groote zwerftocht 12.101
Groot keukenboek 11.946

H

(De) Haagemse filosoof 12.108
Hadewijch 12.542
Handboek der natuurkunde... 11.554
Handboek van boekhouden 12.088
Handbuch der kath. Aktion 11.923
Handel en boekhouding 11.944
Handleiding v. ...el. huisinstallaties 12.190
Hans de overwinnaar 11.822
Hans, het geluksvarken 12.263
(Het) harmonie-onderwijs 12.470
(La) harpe de S. François 12.142
(Het) hedendaagsche chiliasme 12.054
(Het) heelal, zijn bouw... 11.939
(Het) heerlijk ambacht 12.525
(De) heer met de 100 oogen 11.846
Heikleuters 11.724
H. Ignatius van Loyola 11.635
(Het) heilige jaar, 15 dln 11.782
(De) heilige karnavalnacht 12.119
(De) heilige Kerk 12.302
(De) H. Maagd en Moeder Gods 11.782
(De) h. pastoor van Ars 11.768
(De) h. Thomas van Aquino 12.289, 12.354
('t) Heilig land : 21e jg 12.055
Heilig leven 12.176
Heksendans 12.232
(De) heldentocht van de Alexis 11.999
Heldin en heilige 11.893
Hem alleen behoor je 11.586
(De) herberg met het hoefijzer 12.126
Herinn. uit den van Heusztijd... 12.256
Herinn. v. e. dommen jongen 11.762, 11.831
Het begint te dagen 11.976
Hieliaden ofte Uilenspiegelarijen... 12.520
Hoe bouw ik... tweepersoons-kano? 11.800
Hoe de H. Maria leefde 12.035
Hoe goed Jezus is 12.184
Hoe Hans gestraft werd 11.863
Hoe maak ik... gramofoonplaten ? 11.797
Hoe Rozemarie haar ouders vond 12.427
(Een) hommel uit den bijenkorf 11.817
Homo economicus 11.830
Honderd kindergedichten 11.806
150 spelen 11.802
Hooge toppen 11.774
(Het) houden... v. kanarievogels 12.090
(Het) houden... van onze duiven 12.090
(De) houtbewerking in h. techn. onderwijs 11.798
(Het) houten kruis 11.861
(Het) huis aan de sloot 11.988
(Het) huis in het Poeh-hoekje 11.865
(Het) huis van geluk 12.205
Huwelijkswetgeving der kath. Kerk 12.181
Hymnen aan de Kerk 11.522
Hymnen an Deutschland 11.522
Hymnen an die Kirche 11.522, 11.809

I

Idioom voor Engelsch L. O. 11.791
Ik heb een mensch gedood 12.106
(De) Ilias van Homeros 11.872
In de gouden klok 11.746
In de voetstappen van St Franciscus 11.892
Indië, het land der geheimenis 12.003
Indrukken uit Amerika 12.024
In knop 12.143
Inleiding in de metaphysica 11.766
Inl. t. de gesch. der scheikunde 11.553
Inleiding tot de taalkunde... 11.692
Inleiding tot de theologie 11.777
Inl. tot godsdienstgeschiedenis 12.299
(Het) impressionisme in de Vl. lett. 11.624
In één week 11.691
(An) inland voyage 11.639
In mijn Zwitsersch dorp 11.659, 11.758
In St Jürgen - Ein stiller Musikant 12.530
In the south seas 11.649
In the wrong box 11.648
In 't vraagsteertje - Tybaert en Lotje 12.534
Isaias 11.672
(The) island nights entertainments 11.650
Ital. koopmansgeslachten... 11.629

J

Jaap onder de Indianen 12.262
Jan 11.657, 11.713
Japan als wachter der beschaving 12.018
(Een) Japansch huwelijk 12.450, 12.522
Japan wereldveroveraar 12.361, 12.376
Jean du Plessis, een luchtheld 12.283

Jeremias 11.671
Jeugdopgang 11.786
Jezus' leven aan kinderen verteld 11.772
Jim Zilver in actie 12.513
Jochie... méér niet 11.984
(Het) Jodenvraagstuk 11.790
Joes Abenteuer im wilden Westen 12.253
John Kerstmis, de onzichtbare 11.837
Jonas 11.529, 11.592
Jonge levens 11.979
(Een) jongen uit de bergen 11.617
Jonggezellen levens... 11.725
Jong Holland vliegt 12.264
(De) jonker van Boxedge 12.242
Joop en Toop, de tweelingen 11.742
Joseph Ben David 12.402
Judas Iskariot 12.062
Juffrouw 60A 12.488
Juist daarom 11.576

K

(De) kabouters in Kongo 11.702
Kampioen van de Wild West 12.123
(De) kanker en zijn bestrijding 12.087
Kapoen 11.815
Karel Theodoor le Bon 12.019
Kareltje's offer 12.348
Karl May 12.031
Karoen, in 't aanschijn v. d. zee 11.832
(Het) kasteel aan het meer 11.592
(Het) kasteel in de Sahara 11.838
Katechetiek 11.669
(De) kath. encyclopaedie 11.664, 12.451
Kath. mentaliteit bij convertieten 11.673
(De) Kerk 11.536
Kathol. pedagogiek : 1. De opvoeders 12.071
(De) keizerin van Aug. Rauracorum 11.825
Kempisch volk 12.369
(De) kerk. gesch. v. Deerlijk 11.627, 12.545
Kerkgeschiedenis 12.279
Kerkhofblommen 11.623
(De) kerstgroet 11.745
Kerstmis der kinderen 12.474
Keurbundel novellen 12.421
(Een) keur uit J. van Stijevoort... 11.950
Kidnapped 11.647, 11.651
Kinderland 12.381
Kinderplezier 11.866
(Het) kind in de poëzie 12.313
(Een) kind van 1813 12.265
Klaas Klaver... 11.862
Klaroent vuur ! 11.811
Klatergoud 12.247
(De) kleine spar 11.864
Kleine spectakels : 2^e bundel 12.485
(Het) kleuterboek 11.867
Kleuterwerkjes 12.085
Knecht van drie meesters 12.103
(De) komedie van het varken 12.196
Kom, H. Geest 11.782
(Een) koning als gevangene... 12.134
(De) Koning der eeuwen 11.918
(De) Koning der kinderen 11.918
(De) Koning komt ! 11.782
Koningskinderen 12.034
Koningssage 11.903, 11.968
Korte schets ...ontw. der Ned. lett. 12.016
Kosmos 12.378
Kozzeke en kompanie 11.615, 12.267
Kreupele Dorus 11.997
Kronieken van Spaansche soldaten... 12.544
Kunsthandweven... 12.192
'k Verveel me nooit 11.621
(Het) kwaad loont zijn meester 11.989

L

(De) laatste aan het schavot 11.522
(De) laatste eer 12.295, 12.326bis
(Het) laatste gezicht 12.246
(De) laatste ronde 12.117
Lachende jongen 12.166, 12.224
(Het) lachende leven 11.546
(De) ladder van Jacob 11.754
(Het) land der verbeelding 11.593
(De) lange weg 12.399
Langs kleine wegen 12.416
(De) last der liefde 11.708
Leerboek der alg. gesch. : 3^e dl 11.873
Leiddraad voor de vaderl. gesch. 12.020
Lente 11.969
Letterkundig leesboek 12.014
(Het) letterteekenen 11.804
(Die) Letzte am Schafott 11.522, 11.852
Leven 11.532
(Het) levende beeld 12.211
(Het) leven der H. Maagd Maria 11.636
(Het) leven in ! 11.928
(Het) leven op aarde 12.291, 12.320
Levensinzicht 12.067
Levensliedjes... Monologen... 12.096

Levens van Gods lieve heiligen 11.879
Levenswijding door de zondagsmis 11.770
(Het) leven van al wat leeft 12.179
(Het) leven van Arsenjew 12.512
(Het) leven van Gluck... 12.355
(Het) leven van Haydn... 12.356
(Het) leven van Hugo Verriest... 11.633
(Het) leven van Jezus in... Israël 11.924
(Het) leven van Jezus v. kinderen 11.614
(Het) leven van Peter Benoit... 12.356
(Het) Leye-rimpelen 12.092
(Het) licht der bergen 12.252
Lichte Dieselmotoren... 12.312
Licht en donker 11.860
(Het) licht van den Kerstnacht 11.782
(Het) lied van den oogst 11.782
Liefde 11.959
Liefde en haat 11.993
(Een) liefde in Indië 11.818
Liefde's oude lied 12.122
(Het) lippenstift-mysterie 11.728
(De) list van Loekie 12.481
Litteraire profielen : 6e dl 12.429, 12.541
Liturg. handb. : 1. R. kerkgebouw 11.769
Lodewijk de Koninck als dichter 12.155
(Het) lokkende eiland 12.329
Longinus 11.585
Lucie werkt 12.139
Luigi Pirandello 12.543

M

Maanbergen 11.709
Maddy 12.435
Malle gevallen 12.487
Mannen in leer 12.502
Manuel de la catéchiste euchar. 11.917
(De) man van Karioth 12.316
(De) Man van smarten 11.680
(De) man zonder geheugen 11.603
Marcia reale 11.750
Margaretha 12.107
Margaretha Sinclair 11.886
Margreet en de beer 11.587
Maria-bloesem 12.008
Mariale radio-kwartiertjes 12.371
Maria Magdalena 12.062
Maria onze middelares... 11.670
Maria's Grimbergen 11.628
Maria-woorden in het Evangelie 12.170
Marian en Marion 11.850
Marieken van Nijmegen 12.099
Marijke's bestemming 12.250
Mariolijn 12.102
Marjan 12.364, 12.398
Marjolijntje 12.150
Marten de haas 12.383
(Het) masker van Fu Manchu 11.982
(The) master of Ballantrae 11.637
Materialenleer 11.555
Matt Talbot 11.883
Mazoerka ! 11.972
(De) meesterlijke tocht 12.255
(Het) meetsnoer 12.053
Mei-koninginnetje 11.622
(Het) meisje met de blauwe hoed 12.222
(Het) meisje met de gulden haren 12.146
Meisjes in uniform 11.826
(Een) meisje wacht 12.443, 12.493
(Die) Meister 11.871
Memorabele reis van Pimpelmans 11.998
Meneer Kras van Ravensteen 12.270
Mengelmoes 12.476
(Het) menschelijk tekort 12.387
Menschenbehandeling en techniek 11.549
Menschen en sterren 11.795
Menschen in den storm 12.367, 12.392
Menschenvrienden 11.572
(De) mensch in deze wereld 12.051
Mensen en wilde dieren 12.260
Met de « Uiver » naar Melbourne 12.262
Met Einstein tegen den oorlog 11.545
Metgezellen in den storm 12.407
Met Hr Ms Zeehond nr T. wateren 12.531
Met Jezus. Christusgedachten 12.066
Met kijker, camera en loupe 11.551
Met oprechtheid tot herstel 11.971
Metriek stelsel 11.793
Met vol gas 12.254
Middelnederlandsche lyriek 12.194
Miek en haar vriendinnen 11.612
Mijn dagboek 11.898, 12.357
Mijn geheim 12.064
Mijnheer Connehaye 11.726
Mijnheer J. B. Serjanszoon 12.216
Mijn Vlaanderen 12.343
Mijn ziele-schip 12.059
Mijn zoetwateraquarium 12.188
Mildred helpt mee 11.980
Missieschetsen en -brieven : 1e bdl 12.532
Mitja's liefde 12.490
(Het) model van den meester 11.578

Moderne amusementsproblemen 12.057
(Een) moderne comedie 12.440, 12.494
Moderne essay's : 1e bundel 12.153
(De) moeder 11.974
Moederland 11.661, 11.731
Moeders schuld 11.841
Moeras 12.158, 12.214
Moine et martyr 11.880
(De) molens van... Hoogstraten 11.875
Monsieur Hawarden 11.656, 11.706
(De) moord in het berghotel 12.240
Moord met voorbedachten rade 11.737
Moord op maandag ?... 12.417
(De) moord van Duinkasteel 11.853
Morgen word ik 21 11.759, 11.827
(Het) motorrijwiel 12.191
(De) muizenval 11.977
Muziek in den meinacht 12.501

N

Naar buiten 11.860
Naar de bio 12.100
Naar dienende liefde 11.935
Naar en rond Konnersreuth 11.885
Naar het groote licht 11.663
Napoleon op St Helena 12.110
(De) negen slagen 11.732
Neuriën 11.808
New arabian nights 11.644
Newman en zijn Idea of university 11.747
(Het) nieuwe begin 11.527, 11.591
(De) nieuwe burgemeester 12.480
Nieuwe grond 11.568
(Het) nieuwe kabouterland 11.862
(Het) nieuwe natuurbeeld 11.940
(Het) nieuwe Ned. proza... 12.404
Nieuw Nederlands woordenboek 12.076
Noodsignalen 11.812
Norbert van Gennep... 11.962
Nu of nooit 12.116

O

Ochtendnevel 11.905, 11.970
Oden en satyren : 2e bundel 11.695
Offensief, geest en praktijk 12.058
O heerlijk leven ! 12.390
Okkie en zijn vriendjes 12.540
Okkie in de kou 12.540
Okkie Pepernoot 12.540
Okkie weet raad 12.540
(Een) onberaden stap 11.983
Onbetaalde rekeningen 11.816
Onder de Kaja-Kaja's... 11.756
Onder Jezus' kruisbanier 12.171
Onderweg met Jezus 11.782
(De) ontdekking 11.616
(De) ontdekking van Jim Zilver 11.718
(De) ontsnapte gevangene 11.652
(Het) ontstaan van vlakke vormen 11.948
Ontvluchtingspogingen 12.285, 12.331
Ontwikkeling v. d. muzikale zin 11.682
Onze Frekie 12.273
Onze gelijken 12.486
Onze Joris 11.860
Onze L. Vrouwken en de bedelaar 12.195
Onze literatuur in beeld 12.351
Onze voorbeelden : 3e reeks 11.632
(De) oogen in den spiegel 12.368, 12.394
(De) oogen v. d. eeuwigen broeder 11.966
Oogst 12.221
Oorlog en dienstplicht... 11.685
Op het oorlogspad 12.527
Opl. van de kleintjes tot bidden 11.925
Op paden van avontuur... 12.080
(De) opstand der horden 12.239
Op verkenning in het onbewuste 12.047
Op zoek naar oermenschen 11.757
Op zwier met acht man 12.537
Orient-express 12.045, 12.113
Orthodoxie 12.290, 12.300
(De) oubliette 11.835
(De) oude berggeest... 11.620
(Het) oude Diest 11.753
(Het) oude nest 11.963
Ouderlijke plicht 11.773
Over poesjes en andere vertellingen 12.148
Over the river 12.445
Overzicht v. h. burg. recht 11.541

P

(De) paascheieren 11.861
Paaschjubel ! 12.380
Paedagogische psychologie 11.936
(Een) pandoer-avondje 12.202
Paniek op de Miss Brooklyn 12.163, 12.230
Pantouflus 11.961
Parijs beveelt 12.228
Paschen 11.782
Passagier derde klas 11.991

(De) pastoor van Ars 11.635
Pastoraal psychiatrie 12.083
Pater Willie 11.897
(De) Patriotten en Oranje 12.021
(De) pauselijke zouaaf 11.563
Pelgrim 12.282
Peppie 12.004
Per raket naar de maan 11.823
Petelo bij Sinte Pieter 11.953
Pieter loopt een blauwtje 11.978
Piet Peul 11.848
Pim en Pam 12.211
(De) pionier-verkooper 11.796
Piro en Harlekijntje 12.210
Platenatlas bij de Ned. lit.gesch. 12.352
Pommie 12.268
(De) pooltochten 12.027
Pract. handl. electr. geleidingen 12.310
Pract. uitspraakleer v. d. Ned. taal 11.792
Praktisch leesboek : 5e dl 12.278
(De) predikatie en hedend. zielzorg 11.535
(Het) priesterschap 11.667, 12.180
(Het) prikkeldraad der liefde 12.332
(De) prinses en de draak 11.620
Productie en consumptie 12.455
(De) profundis 11.810
Pronominale probl. in het Ned. 12.077
(Het) psalmboek van David 12.063

R

Radio-jaarboek : 1934 11.556
Radiokunst 11.869
(Het) rare kosthuis 11.566
Rebellie der reinen 11.526, 11.577
Rechtsstaat of machtsstaat 11.548
(De) reddende engel 11.717
Redevoeringen : 1e bundel 12.153
(Een) reis door Spanje 11.876
Reisverhalen 11.877
Reizen en pleisteren 11.755
Reizigers 12.473
Rerum Novarum en Q. Anno 11.539
Retraite voor kinderen... 12.182
(De) revisor en ander proza 12.223
(Het) revolverschot 11.727
Richard Verstegen 12.012
Ridder en heilige 11.894
Roep 11.807
Romantisch proza. Romantiek in N. 12.153
(De) roman van den heilige 11.994
Rome : 1e dl 12.025
Rond den dorpstoren 12.144
Rond een kleine klas 11.590
(De) roode kano 12.340
(Het) roode masker 12.518
(De) roofridder van Lodegem 12.526
Rooie prins 11.567
(De) rooverjacht 11.847
Roza van Tanneburg 12.539
Rozemarie en haar parels 12.427
Rozemarie in kabouterland 12.006
Ruime einders 12.001
Ruth, de kleine koningin 12.528
Ruusbroec en de geest der mystiek 11.749

S

(De) « Sabbe's » 12.154
Salto mortale 11.696
Samen uit, samen t'huis 12.203
(De) samenzwering 11.981
(Het) schaapje 11.861
(De) schaduw 11.581
Schaduw der bergen 12.161, 12.220
(De) schamele straatzanger... 11.814
(De) scheepsjongens van Bontekoe 11.606
Schimmen en schurken 12.389
Schoolatlas 11.878
Schoolatlas v. d. bijbelse gesch. 12.028
(De) school een noodz. kwaad ? 11.686
(De) schoone jacht 12.296, 12.335
Sebastian Permoser sucht... 11.995
Servaas Daems en z. lett. werken 12.430
Sextet in 't hemelrijk 12.446, 12.514
(Het) Siberisch meisje... 12.538
Sigurd 12.535
(The) silverado squatters 11.641
Simon Stevin 11.693, 12.013
Simplicio 12.227
Sint Alfonsus 11.635
St Antonius van Padua 11.881
St Augustinus 11.635
St Benedictus 11.635
St Catharina van Siëna 11.635
St Dominicus 11.635
Sinterklaas komt bij Spits 12.007
S. Franciscus in de kunst 12.091
Sint Hedwigis... 11.635
St Ives 11.652
St Manuel Bueno, martelaar 12.317
S. Niklaas en de reus 12.382

St Rochus 11.635
St-Servaaslegenden 11.528, 11.598
Sir Thomas More 12.029
Sjeffie in de wildernis 11.862
Sjoe-Sjoe en Takki-Toe 11.862
Smarten van O. H. Jezus-Christus 12.061
(De) snippen 12.212
(De) sociale waarde v. h. Oud Testament 11.775
(Het) socialisme van H. de Man 11.689
Soli Deo 12.336
(Het) Soma paradijs 11.574
S. O. S. « Victrix » 12.200
Sovjet-Rusland en wij 12.068
(Het) Spaansche goudschip 12.337
(De) speelduivel - Verborgen geluk 12.333
(De) spellingkwestie 11.550
(Een) spel van sinnen van de hel... 11.954
(De) speurders op het oorlogspad 11.736
(De) speurders slaan hun slag 12.523
(De) spiegel van Yow-Kus-Ki 12.198
Sporthygiëne... 11.943
Spreek beschaafd... 12.186
Spreekkoren 11.813
Sprookjesleven ! 11.844
(Het) staalbad voor de ziel 11.533
De) stam v. d. stekende schorpioenen 11.843
(De) steenen groeien 11.760, 11.834
(De) stem uit industrieland 11.787
(De) stem van het bloed 12.511
(De) ster aan den hemel 11.782
(De) sterren in hun loop 11.941
Steuerknüppel fest gefaszt ! 12.244
(De) stille lach 12.396
Stoere zwoegers 12.505
Stof onder het kleed 12.211
Stomme Nora 11.997
Storm over Werdenfels 11.579
(The) strange case of Dr Jekyll... 11.646
Strijd 12.259
Stroomingen in hedend. wijsbegeerte 11.530
Strooschippers 12.249
Studiedagen 1934... Apostolaat der Hereeniging... 12.453
Succes 12.498

T

Tafel-tennis (Ping Pong) 11.801
Tante Biena 11.958
(Een) tante die chauffeert 11.742
Tante Griet 11.854
Tarabas, een gast op deze aarde 11.704
Teilopa 12.286, 12.328
Tempel van God, zijt gij 12.175
Ten oosten van de zon 12.508
Terry koopt zich vrij 12.503
(De) terugkomst van Dr Dolittle 12.145
Terug tot Ina Damman 12.365, 12.397
(Het) testament 11.730
(Het) testament van J. de Lalaing 12.431
Theol. Summa : Dl XX. Over de Menschwording 11.780
Theol. Summa : Dl XXI. Over den Verlosser 11.781
Thomas More (D. Sargent) 12.436
Thomas More. Een treurspel... 12.384
Thuis in de wildernis 12.138
Tien jaren onder de grond 12.377
(De) tijgerman 11.714
(De) tijger van Texas 12.403
(De) tocht 11.701
Toen het licht verdween 11.700
Tom en Loekie op avontuur 11.862
Tom Sawyer 11.829
Toon Mijzen 12.423
Tota pulchra es ! 11.951
Tot verweer 12.306
Tragedie der liefde 11.595
Travels with a donkey... 11.640
Treasure island 11.645
(De) trein der verschrikking 12.206
Trekvogels 12.308
Tropengift 11.952
Tropenliefde 11.821
Trouw tot in den dood 11.582
Tsjip 11.655, 11.707
Twaalf gedachten 11.782
Twee blinden en een ezel 12.098
(Het) tweede Djungel-boek 12.129
(Het) tweede schot 11.705
Twee gelukkige harten 11.839
Twee menschen voor elkander 11.547
Twee 16^e^-eeuwse spelen v. d. hel 11.954
(De) twee zusters Kleh 12.386

U

Uit eigen tijd 12.274
Uitgewerkte lessen catechismusond. 11.926
Uit het land der duizend meren 12.510
Uit 't leven van Johan Berchmans 11.635

Uw brevier 12.062
Uw geest 12.062

V

Valeur en Krüger 11.976
Van de koele meren des doods 12.388
Van den wonderen zanger 12.521
Van een aloude natuurwetenschap 11.794
Van een wonderen dokter 12.345
Van het meisje met wassen handen 12.271
Van klingelende klokjes 11.557
Van 'n flinke jongen... 11.635
Van Plato tot Decroly 12.457
Van snaken en pagadders 12.347
Van Zwartsnoetje 11.957
Veiligheid en ontwapening 12.307
Venerische ziekten 11.943
Verborgen bloed 11.600
Verdacht 11.564
Vergelijk.-synt. studie v. Renout... 12.075
(De) vergeten brief 12.146
(Het) verhaal van Viga-Ljot... 12.324
Verhalen voor de jeugd 11.861
(De) verkeerde kist 11.648, 12.413
Verklarend zakwoordenboekje... 11.690
(Het) verleden 12.207
(Het) verleden v. d. kettingganger 12.241
(De) verliefde betonwerker 12.036, 12.094
(Het) verloren kind 11.861
Vernis 12.162, 12.238
(De) veroordeelde 11.819
Versbouw en ritme in... '80 11.748
Verschaeve, van de Perre, de Gruyter, een driemanschap... 12.030
Versterving 11.920
(De) verstooteling 11.997
Vertellen in toga 12.360, 12.415
Vertellingen 11.607
Vertellingen en sprookjes... 12.428
Verwarde draden 12.125
Verzameld werk (C. Verschaeve) : 2e dl 12.169, 12.209
Verzameld werk : 3e dl 11.524
Verzameling van de in België van kracht zijnde wetten... 11.542
(De) vierde man 11.741
Vier plus één 11.611
Vier vechters 11.584
Vijf kerstvertellingen 12.141
Vijf millioen franken 12.231
Villa Pladelle 12.338
Virginibus puerisque 11.642
Visschers der menschen 12.217
Vizioen 12.120
Vlaamsche lyriek 12.153
(De) Vlaamsche vertelschat : 4e dl 11.543
Vlaamsche verzen van dezen tijd 12.193
Vlaamsch offer 12.208
(De) vliegende pater 12.342
Vlinders in den regen 12.314
Vlinder vleugels 11.710
(De) vloek van het goud 12.401
Vluchtig geluk 11.985
Voedingshygiëne 11.943
Voetballen volgens... Arsenal F. C. 12.471
Vogels bij onze woningen 12.082
Volk in tweestrijd 11.594
(De) volksdans herleeft 11.949
Volkseenheid 12.459
Volmaaktelingen 11.820
Voor allen door allen 12.056
Voor alles moeder 11.601
(De) voorbereiding tot de school 11.687
Voordrachtkunst : R. K. bundel 12.275
Voor hun vaderland 12.327
(Het) voorkomen van besmetting 11.943
Voor mijn volk in nood 11.868
(De) vorming tot de nederigheid 11.668
Vorsten als logé's 11.836
Vraagstukken der chem. analyse 12.464
Vragen en antw.... scheepsjongen 11.947
Vreemdelingen 12.115
(Het) vreemde geval v. Dr Jekyll... 11.638
(Een) vreemd ontwaken 11.851
Vreemd volk 12.426
(De) vrees voor het kind 11.688
Vriendschap 12.339
(De) vrijmetselarij 11.929
(De) vrouw die uitgestooten werd 11.569
Vrouwen naar Jacatra 12.165, 12.219
(De) vuurdoop 11.719

W

(De) waarachtige hist. v. R. d. duivel 12.149
Waardoor Reintje geholpen werd 11.855
Waar geen keuze bleef... 12.245
Waarheid 12.048
Waarheid en zekerheid 12.050
Waar Jezus leefde 12.157
Waar mannen groote kinderen zijn 12.482

Waarom ik U. S.S. R. verliet 12.375
Waarom psycho-sophia ? 11.922
Waarvoor het hart bleef kloppen 11.751
(De) waarzegster 11.698
(De) wachter v. d. Red Horse Pas 11.599
(De) wapenbroeders 11.996
Warden d'Haene's zevental 12.151
Wat de bank hoorde 11.565
Wat niet iedereen van... vissen weet 12.472
Wat niet vergaat 12.405
Wat wil Japan ? 12.448, 12.456
Wat zal ik laten maken ? 12.084
Wedergeboorte van kath. Engeland 11.778
Weeën of De bamboeslag 12.218
Weer reine menschen 11.965
(De) weg bereid 11.767
(De) weg naar 't geluk. 12.109
Weir of Hermiston 11.653
Welgemeende woorden... over de vroegtijdige H. Communie 12.173
(De) wereld in beeld: Japan 12.449, 12.547
Wereldschool bij de kabouters 12.423
(De) wereld verging 11.960
Werken van Ruusbroec: 2e en 3e dl 11.919
(Het) werk van den H. Geest, 3 dln 11.782
Wervelwind 12.326
(De) wet van 14 Juli 1932... 12.454
Wierook 11.559
Wij hadden eens een kind 12.118
Wij vliegen om de wereld 12.022, 12.023
Wij zoeken 12.363, 12.395
Wikingskind 12.535
Wilde Jingo 12.124
(De) wilden van Europa 12.127
Wilde planten... in onze tuinen 12.468
(De) wilde vaart 12.037, 12.095
(De) wilde vloed 12.420
William Morris, 1834-1934 12.276
Wim's levenslust 12.422
Wir hatten mal ein Kind 12.118
(De) witte hel 11.715
(De) witte stilte 12.040, 12.114
Wonderbare hist. v. Smedje Smee... 11.955
(Een) wonderdoener... XIXe eeuw 11.895
(De) wonderparaplu 12.409
(De) wondertempel 11.744
(Het) wonder van het licht 12.079
Woordkunst 12.353

Y

Yves 11.711

Z

(De) zaak Courilof 12.321
(De) zaak Kornet Jelagin 12.111
Zakenmenschen 11.976
(De) zalige wetenschap 11.540
(De) zedelijke wilsvrijheid, 3 dln 11.932-4
Zeelieden en zeevisscherij 12.344
(Een) zeer verd. Limb., J. Ballings 11.870
Zegwijzen, spreekwoorden... 12.078
Zendelingskens 11.562
(De) zes dooden 11.987
(De) zieleleiding... 12.177
(De) zielevrede 11.771
Zielzorg en huisbezoek 11.681
Zijn eerste leverantie 12.478
Zijn spreekfilm-testament 12.483
(De) zilveren lepel 12.441, 12.495
Zinsbedrog en objectiviteit 11.765
Zomersproet en Winterteen 12.146
(De) zondagsinstructie 11.674
(De) zondvloed 12.506
Zonnesprankels 11.805
(Het) zonneke wint... 12.258
Zoon van twee vaders 11.722, 12.284, 12.330
Zoo zult ge bidden ! 11.783
(De) zwaardgeesten 11.824
Zuid en Noord : 3e dl (Poësis) 12.152
(De) zuiverheid van het huwelijk 11.676
Zuster Hanna's tragedie 11.973
Zwaar beproefd 12.438, 12.500
Zwanenzang 12.442, 12.496
(De) zwarte gast van Ammergau 12.235
Zwarte Piet 11.610
(De) zweetdoek van Veronika 11.522
(Het) zwendelkwartet 11.583
(De) zwijgende demon 12.519
Zwischen Wasser und Urwald 12.529

Trefwoordenlijst of Zaakregister

VAN DEN 13n JAARGANG

De getallen geven de volgnummers der recensies aan
Ook naar de opgenomen portretten wordt verwezen

A

Aandacht : 12.073
Aardrijkskunde : 11.627-11.629, 11.634, 11.753, 11.755-11.758, 11.875-11.878, 12.018, 12.022-12.028, 12.055, 12.127, 12.156, 12.157, 12.277, 12.281, 12.282, 12.376, 12.377, 12.432, 12.529, 12.546, 12.547
Abessinië : 12.546
Académie française : 13e Jg blz. 12
Achel : 12.432
Adriaensen, X. : 13e Jg bl. 58 (portret)
Æsthetica : 11.748, 12.353
Afrika : 12.529
Afstammingsleer : 12.379
Albanië : 12.042, 12.044
Albert I-bibliotheek : 12.046
Aleidis, Heilige : 11.699
Alfonsus, Heilige : 11.635
Amerika : 12.024
Amusement : Zie Spel en Sport
Analyse (chemische) 12.464
Anholt : 11.877
Annum Sacrum : 11.913
Anthropologie : 12.379
Antonius, Heilige : 11.881
Antwerpen : 11.629, 11.631, 12.280, 12.434, 13e Jg bl. 293-294
Apologetica : 12.452
Aquarium : 12.188
Ascetiek : 11.668, 11.920. Zie ook Meditatielectuur
Assyrië : 12.433
Atlassen : 11.878, 12.028, 12.351, 12.352
Augustinus, Heilige : 11.635
Auto : 12.254, 12.311, 12.312, 12.466
Autobiografie : 11.663, 11.713, 11.827, 11.885, 11.898, 11.905, 12.024, 12.306, 12.357, 12.386, 12.396, 12.544, 12.256, 12.321
Avontuurromans en -verhalen : 11.570, 11.574, 11.577, 11.581, 11.582, 11.584, 11.587, 11.588, 11.596, 11.597, 11.599, 11.600, 11.603, 11.605, 11.606, 11.608, 11.705, 11.708, 11.709, 11.710, 11.714-11.719, 11.728, 11.732, 11.735-11.741, 11.818, 11.821, 11.823, 11.837, 11.838, 11.842, 11.843, 11.846-11.849, 11.851, 11.853, 11.975, 11.977, 11.980-11.982, 11.986, 11.987, 11.989-11.991, 11.999, 12.002, 12.003, 12.116, 12.122-12.125, 12.133-12.135, 12.137, 12.145, 12.230, 12.231, 12.234, 12.240, 12.244, 12.248, 12.253, 12.255, 12.260, 12.320, 12.329, 12.337, 12.342, 12.389, 12.399, 12.401, 12.403, 12.407, 12.410, 12.413, 12.414, 12.417, 12.419, 12.426, 12.502, 12.511, 12.513, 12.517-12.519, 12.523, 12.524, 12.527, 12.529, 12.531, 12.537

B

Babylonië : 12.433
Baekelmans, Lode : 11.657 (portret)
Baers, Margriet, Dr : 11.764 (portret)
Ballings, Jac. : 11.870 (portret)
Barbusse, Henri : 13e Jg bl. 303 (portret)
Baring, Maurice : 12.288 (portret)
Beeldende kunst : 11.803, 11.804, 11.948, 12.091
Bekeeringsgeschiedenissen : 11.663, 11.673, 11.778, 12.306, 12.357
België : 11.752, 11.874, 12.019, 12.020
Belloc, Hilaire : 12.288 (portret)
Bellon, K. L., Prof. : 12.299 (portret)
Belpaire, M. E. : 13e Jg bl. 338 (portret)
Benedictus, Heilige : 11.635
Benedictus Labre, H. : 13e Jg bl. 214
Benoit, Peter : 12.356
Benzine : 11.552
Benzol : 11.552
Bergmann, Tony : 13e Jg bl. 265 (portret)
Bernadette, Heilige : 11.887
Bertram, Kardinaal : 11.533 (portret)
Beschaafde uitspraak : 11.792, 12.186
Besmetting : 11.943
Bethanië : 11.774, 11.910
Bevernage, Andries : 13e Jg bl. 339
Bhakti-mystiek : 11.921
Bibliografie : 12.010, 12.372

Bibliotheken : 13e Jg bl. 14, 12.046, 13e Jg bl. 264, 266, 337
Bidden : 11.925
Biecht : 11.533
Bij : 11.942
Bijbel : 11.784, 12.011, 12.028, 13e Jg bl. 302, 12.434. Zie ook Evangelie en Gewijde Geschiedenis
Bijbelsche romans : 11.592, 12.402
Biologie : 12.379
Birkner, Friede : 11.716 (portret)
Birmanië : 12.032
Blanckaert, Prof. : 13e Jg bl. 339
Bloemlezingen : 11.626, 11.871, 12.015, 12.017, 12.152, 12.274, 12.275, 12.313, 12.404, 12.525
Blomme, Alfons : 11.803
Blondel : 11.908
Boekenweek : 13e Jg bl. 303, 338
Boekhouding : 11.944, 12.088
Boenin, Iwan : 12.512 (portret)
Bogaerts, Theo : 13e Jg bl. 12 (portret), 11.906 (portret)
Boo, Sigrid : 12.390 (portret)
Boon, Jozef, C.SS.R. : 11.610 (portret), 11.810 (portret)
Bordewijk, F. : 12.295 (portret), 12.362 (portret)
Borel, Henri : 11.899
Bosco, Don : 11.884
Boudier-Bakker, Ina : 13e Jg bl. 214
Bourget, Paul : 12.429
Bouwvak : 11.572
Boxtel : 11.877
Brabant : 11.625
Brehm, A. E., Dr : 13e Jg bl. 58, 12.080 (portret)
Brey, Henriette : 12.402 (portret)
Brieven : 11.634, 11.767, 11.899, 12.074, 12.277, 12.396, 12.532
Brom, Edward : 13e Jg bl. 214 (portret)
Brom, Gerard : 12.275 (portret)
Brulez, Raymond : 13e Jg bl. 12
Brunetière, Ferdinand : 12.429
Buitensport : 13e Jg bl. 89
Burgerlijk recht : 11.541

C

Callewaert, L. J., O.P. : 11.534 (portret)
Casti Connubii : 11.547
Catechismus : 12.183, 12.452
Catharina van Siëna, H. : 11.635
Chesterton, G. K. : 13e Jg bl. 248-255 (2 portretten), 12.290 (portret)
Chicago : 12.024
Chiliasme : 12.054
China : 11.882, 12.291
Christendom : 12.290, 12.300
Christian science : 11.677
Christus : 11.670, 11.772, 11.780, 11.781, 11.913, 11.924, 11.964, 12.060, 12.316. Zie ook Lijdensmeditaties
Christus-Koning : 11.913
Claes, Ernest : 13e Jg bl. 265
Clemens Maria Hofbauer, H. : 11.635
Coenraads, Ed. : 12.491 (portret)
Collectivisme : 11.788
Communie (Heilige) : 12.173
Conjunctuur : 11.927
Conté, Lode : 12.347 (portret)
Contra-Reformatie : 12.012
Coolen, Antoon : 11.654 (portret)
Corporatisme : 11.544
Coster, Dirk : 12.313 (portret)
Coune, Martinus, pr. : 13e Jg bl. 216
Courths-Mahler, H. : 11.993 (portret)
Crick, Jef : 13e Jg bl. 339 (portret)
Crisis : 11.927
Crols, Fr., pr. : 11.768 (portret)
Cruysberghs, K., Mgr : 11.536 (portret), 12.170 (portret)
Culemborg : 11.877

D

Dadoe : 11.921
Daems, Servaas : 13e Jg bl. 302 (portret), 12.430 (portret)
Dagboeken : 11.827, 11.898, 12.321, 12.357, 12.386, 12.396. Zie ook Autobiografie
Dalmatië : 12.042
Dames-romans : 11.827, 11.841, 11.978, 12.139, 12.140, 12.250
Dans : 11.949
David : 12.063
de Backer, Franz : 11.585 (portret)
de Bom, Emmanuel : 13e Jg bl. 339 (portret)
Decoene, Alb., pr. : 11.928 (portret)
Decoratieve kunst : 11.804, 11.948, 12.192
de Cort, Aimé : 12.269 (portret)
de Craene, Bas., pr. : 12.092 (portret)

Deerlijk : 11.627, 12.545
de Goncourt-prijs : 13e Jg bl. 12
de Gruyter, O., D^r : 12.030
de Jonghe, Sylva : 12.218 (portret)
de Koninck, Lodewijk : 12.155
de Lalaing, Joost : 12.431
de Lannoy, Maria : 12.006 (portret),12.427 (portret)
Delfstof : 11.552
Delft : 12.277
de Man, Hendrik : 11.689
Demedts, André : 13e Jg bl. 215 (portret)
Demers, Frans : 13e Jg bl. 215 (portret)
de Meyere, Victor : 11.543 (portret)
den Doolaard, A.: 13e Jg bl. 161-171 (portr.)
den Hertog, A. : 12.165 (portret)
Denucé, Jan : 11.629 (portret)
de Pillecyn, F. : 11.656 (portret)
de Ronde, Theo : 12.351 (portret)
de Smet, J., S.J. : 11.634 (portret)
Detective-verhalen : 11.705, 11.728, 11.732, 11.736, 11.737, 11.740, 11.741, 11.986, 11.987, 12.234, 12.238, 12.240, 12.287, 12.517-12.519, 12.524
de Unamuno, Miguel : 12.297 (portret)
de Vega, Lope : 13^e Jg bl. 88
de Vleeschauwer, H. J., Prof. : 11.530 (portret), 13^e Jg bl. 265
de Vries, Anne : 12.366 (portret)
de Vries, Theun : 11.903 (portret), 12.475 (portret)
Dewaele, Joris : 11.953 (portret)
Dickens, Charles : 11.772 (portret)
Dienstplicht : 11.685
Dier : 11.543, 11.551, 11.858, 11.942, 12.080-12.082, 12.090, 12.129, 12.138, 12.148, 12.188, 12.260, 12.308, 12.309, 12.465
Dieselmotor : 12.312
Diest : 11.753
Dietsche Warande en Belfort : 13^e Jg bl. 338
Distributisme : 13^e Jg bl. 249
Docip : 13^e Jg bl. 340
Dogmatiek : 11.532, 11.536, 11.540, 11.666, 11.670, 11.675, 11.676, 11.685, 11.767, 11.777, 11.784, 11.913, 11.918, 12.172, 12.174, 12.180, 12.183, 12.300, 12.370, 12.373, 12.452
Dominicus, Heilige : 11.635
Dominikanes : 11.774, 11.910
Donker, Anthonie : 11.694 (portret), 12.161 (portret)
Dosfel, Lod., D^r : 13e Jg bl. 303 (portret)
Doyle, William, S.J. : 11.897
Drieëénheid (Heilige) : 12.175
Drijfkracht : 12.467
Duitsche werken : 11.809, 11.852, 11.856, 11.871, 11.890, 11.923, 11.995, 12.010, 12.031, 12.118, 12.244, 12.253, 12.261, 12.529, 12.530
Duif : 12.090
du Plessis, Jean : 12.283

E

Edda's : 11.604
Eerste hulp : 12.086
Egypte : 12.157, 12.433
Electriciteit : 12.190, 12.310, 12.466
Elisabeth der Drieëénheid, E. Z^r : 12.175
Elsschot, Willem : 11.655 (portret), 13e Jg bl. 265
Encyclieken : 11.539, 11.547, 11.913
Encyclopaediën : 11.664, 12.451
Energieprobleem : 12.467
Engeland : 11.880, 12.436
Engelsche mystiek : 12.066
Engelsche taal : 11.791
Equatoriaal Afrika : 12.529
Erens, Emiel : 13e Jg bl. 213
Erfenisrechten : 11.542
Essays : 11.624, 11.747-11.749, 11.754, 11.764, 11.844, 11.869, 11.870, 11.872, 11.954, 12.011-12.013, 12.016, 12.031, 12.033, 12.091, 12.153-12.155, 12.276, 12.277, 12.300, 12.349, 12.354, 12.369, 12.429, 12.430, 12.541-12.543
Ethiek: Zie Zedenleer
Eugenetiek : 12.373
Evangelie : 11.614, 11.636, 11.772, 11.776, 11.924, 12.035, 12.062, 12.157, 12.170, 12.184, 12.304, 12.316
Examen voor kandidaat-bibliothecarissen : 13^e Jg bl. 266
Ezechiël : 11.678

F

Fabricius, Johan : 11.606 (portret), 11.662 (portret), 12.222 (portret)
Fallada, Hans : 12.118 (portret)
Fascisme : 11.544, 11.684

Faulhaber, Kardinaal : 11.775 (portret)
Feber, L. J. : 12.349
Film : 11.789, 12.068, 12.156
Filmleiding : 13^e^ Jg bl. 340
Folklore : 11.543, 11.625, 11.949, 12.075, 12.078, 12.232, 12.237, 12.369, 12.391
Forum : 13^e^ Jg bl. 338
Franciscus, Heilige : 11.892, 11.894, 11.994, 12.091, 12.142
Frankrijk : 12.042
Fransche academie : 13^e^ Jg bl. 12
Fransche politie : 12.072
Fransche werken : 11.874, 11.880, 12.142, 12.436
Freud : 12.047

G

Galgani, Gemma : 11.888
Galsworthy, John : 13^e^ Jg bl. 321-331 (portret)
Ganshof, F. L., D^r^ : 13^e^ Jg bl. 265
Gebedenboeken : 12.372
Geboorteregeling : 11.688, 11.909, 11.915, 12.373
Gedenkboek : 11.764
Gedichten : 11.557-11.560, 11.621, 11.625, 11.694, 11.695, 11.748, 11.805-11.812, 11.866, 11.871, 11.872, 11.950, 11.951, 12.092-12.097, 12.153, 12.155, 12.193, 12.194, 12.209, 12.313-12.315, 12.380, 12.381, 12.384, 12.461, 12.473-12.477
Geest (Heilige) : 11.782
Geheime genootschappen : 11.929, 11.931
Gelaat : 12.189
Geloof : 12.370
Geloofsleer : Zie Dogmatiek
Gemengde opstellen : 11.623, 11.625, 11.626, 11.754, 11.868, 11.871, 12.015, 12.017, 12.152, 12.153, 12.274, 12.275, 12.278, 12.350, 12.525
Geneeskunde : 11.799, 11.907, 11.935, 11.943, 12.083, 12.086, 12.189
Gentsche hoogeschool : 11.868
Geschiedenis : 11.627-11.631, 11.752, 11.753, 11.877, 11.937, 12.018-12.021, 12.025, 12.027, 12.279-12.281, 12.377, 12.431-12.434, 12.436, 12.457, 12.544, 12.545
Geschiedkundige romans : Zie Historische romans
Geurtjens, H., M.S.C. : 11.756 (portret)
Gevers, Marie : 12.501 (portret)
Gewenning : 12.070
Gewijde Geschiedenis : 11.529, 11.592, 11.614, 11.671, 11.672, 11.678, 11.776, 11.912, 12.028, 12.055
Gewijde welsprekendheid : 11.535, 11.536, 11.674, 11.675, 11.680, 11.768, 11.775, 11.785, 11.914, 11.916, 12.052, 12.053, 12.056, 12.170, 12.174, 12.370, 12.371
Gewoonte : 12.070
Gezicht : 12.189
Gezinsopvoeding : 11.773
G. K.'s Weekly : 13^e^ Jg bl. 248
Gluck : 12.355
God : 11.675, 12.174
Godgeleerdheid : Zie Theologie
Godsdienst : 11.531-11.540, 11.547, 11.636, 11.666-11.681, 11.685, 11.688, 11.749, 11.767-11.785, 11.790, 11.881, 11.885, 11.887, 11.892, 11.908-11.926, 11.928, 11.935, 12.009, 12.011, 12.052-12.066, 12.068, 12.074, 12.136, 12.157, 12.170-12.184, 12.187, 12.279, 12.282, 12.299-12.304, 12.306, 12.357, 12.370-12.373, 12.379, 12.380, 12.452, 12.453
Godsdienstgeschiedenis : 12.299
Godsdienstonderwijs : 11.669, 11.917, 11.918, 11.925, 11.926, 12.183, 12.184, 12.303
Godsdienstphilosophie : 11.779, 11.908, 12.299
Gogol, N. : 12.301 (portret), 12.391 (portr.)
Gorki, Maxim : 12.385 (portret)
Gramofoon : 11.797
Grauls, Jan : 13e Jg bl. 265
Griffierechten : 11.542
Grimbergen : 11.628
Grimm, Wilhelm : 13e Jg bl. 12
Groeneweg, J. J. : 11.843 (portret)
Groote prijs voor letterkunde 1935 : 13e Jg bl. 59
Grootstadsromans : 12.284-12.286, 12.292

H

Hadewijch : 12.542
Haluschka, Hélène : 12.284 (portret)
Handboeken : Zie Klassikale werken
Handelsgeschiedenis : 11.629, 11.874

Handelswetenschappen : 11.796, 11.944
Harmonie-onderwijs : 12.470
Hart, Heilig : 11.891, 11.913, 12.060
Haydn : 12.356
Hedin, Sven : 13e Jg bl. 88 (portret)
Hedwigis, Heilige : 11.635
Heelal : 11.938-11.941, 12.378, 12.379, 12.462
Heiligenlevens : 11.632, 11.635, 11.636, 11.699, 11.768, 11.879-11.897, 11.962, 12.029, 12.034, 12.035, 12.091, 12.107, 12.142, 12.354, 12.435, 12.436
Heilig Land : 11.924, 12.055, 12.157, 12.402, 12.433
Hekelschriften : 11.695, 11.830, 12.009, 12.326b
Herderlijke schriften : 11.533, 11.538, 11.539, 11.775, 11.913, 11.923, 12.183
Hereenigingsbeweging der Kerken : 12.453
Herreman, R. : 12.193 (portret)
Herwig, Franz : 12.285 (portret), 12.446 (portret)
Heyns, Pol : 12.068 (portret)
Hiel, Emmanuel : 12.520
Hilton, Walter : 12.066
Historische romans en verhalen : 11.594, 11.602, 11.606, 11.614, 11.629, 11.633, 11.635, 11.703, 11.731, 11.772, 11.824, 11.825, 11.835, 11.852, 11.889, 11.968, 11.976, 11.994, 12.032, 12.113, 12.142, 12.216, 12.219, 12.235, 12.263, 12.321, 12.324, 12.327, 12.335, 12.336, 12.338, 12.355, 12.356, 12.402, 12.526, 12.531, 12.535, 12.544
Hoekje van den bibliothecaris : 13e Jg bl. 89, 264, 337
Holberg, Ludvig : 13e Jg bl. 13 (portret)
Homeros : 11.872
Hoogstraten : 11.875, 11.877
Horatius : 13e Jg bl. 87
Houtbewerking : 11.798
Hugo, Victor : 13e Jg bl. 87 (portret)
Huishoudkunde : 11.945, 11.946, 12.089
Humoristische verhalen : 11.573, 11.717, 11.738, 11.836, 12.238, 12.295, 12.406, 12.409
Huurovereenkomst : 12.458
Huwelijk : 11.547, 11.676, 11.688, 11.909, 11.915, 12.067, 12.172, 12.181, 12.373
Hygiëne : Zie Geneeskunde
Hypotheekrechten : 11.542

I

Ierland : 11.594
Ignatius van Loyola, H. : 11.635
Ilias : 11.872
Illustratiewerken : 12.091, 12.308, 12.309, 12.351, 12.352, 12.465
Impressionisme : 11.624
Indiaan : 12.166
Indië (Nederlandsch-) : 11.755
Indische mystiek : 11.921
Indonesië : 11.630
Industrie (Groot-) : 11.549, 11.787
Insekten : 12.080, 12.188
Isaias : 11.672
Istrati, Panaït : 13e Jg bl. 209-211 (portret)
Italië : 11.629
Ivans : 13e Jg bl. 216 (portret)

J

Jacobiet : 12.453
Jan Berchmans, Heilige : 11.635
Janssen, Em., S.J. : 12.152 (portret)
Janssens, Al., C.I.C.M. : 11.778 (portret)
Japan : 12.018, 12.198, 12.376, 12.456, 12.522, 12.547
Java : 12.256
Jeanne d'Arc, H. : 11.893
Jeremias : 11.671
Jeugdliteratuur in Duitschland : 12.010
Jeugdopleiding : Zie Opvoeding
Jeugdorganisatie : 11.786, 11.787, 12.057
Jeugdpsychologie : 11.827, 11.992, 11.995, 12.139, 12.140, 12.330, 12.397, 12.400
Jeurissen, Alfons : 11.724 (portret), 12.232 (portret), 12.515 (portret)
Jodenvraagstuk : 11.790
Joego-Slavië : 12.042
Jonckheere, Karel : 13e Jg bl. 12
Jongensboeken : 11.604-11.606, 11.609, 11.611, 11.617, 11.840, 11.843, 11.848, 12.003, 12.004, 12.149, 12.259, 12.261-12.264, 12.267, 12.339, 12.341, 12.342, 12.347, 12.535-12.537
Jordanus van Pisa : 11.632
Jozef, Heilige : 12.402
Judson, Adoniram : 12.032
Juliana van Norwich, Moeder : 12.066
Jung : 12.047

K

Kästner, Erich : 12.406 (portret)
Kaja-Kaja : 11.756
Kanarievogel : 12.090
Kanker : 12.087
Kano : 11.800
Katechetiek : 11.669
Katholicisme in Engeland : 11.778
Katholieke Actie : 11.534, 11.538, 11.679, 11.681, 11.922, 11.923
Katholieke encyclopaedie : 11.664, 12.451
Kautz, Heinrich, D[r] : 11.787
Keller, Paul: 12.419 (portr.) ,12.447 (portr.)
Kempen : 12.369, 13[e] Jg bl. 294
Kerk (Heilige) : 11.536, 11.667, 11.754, 11.809, 11.811, 12.302, 12.453, 12.684
Kerkelijke geschiedenis : 11.627, 11.628, 11.778, 11.825, 11.880, 11.887, 12.171, 12.279, 12.432, 12.436, 12.545
Kerkgebouw : 11.769
Kerstmis : 11.744, 11.745, 11.782, 12.141, 12.348, 12.405, 12.424, 12.474
Keulers, Jos., Prof. : 11.671 (portret), 12.157 (portret)
Keuls, H. W. J. M. : 12.477 (portret)
Kinderboeken : 11.610-11.622, 11.626, 11.633, 11.635, 11.742-11.746, 11.755, 11.854-11.867, 11.889, 12.002-12.008, 12.141, 12.145-12.151, 12.261-12.273, 12.278, 12.339-12.348, 12.423-12.428, 12.534-12.540
Kinderpoëzie : 11.557, 11.806, 11.866, 12.313, 12.381, 12.476
Kinderpsychologie : 11.707, 11.713, 11.829, 11.845, 11.979, 11.988, 12.034, 12.143, 12.313, 12.381, 12.418
Kinderretraite : 12.182
Kinderverzorging : 12.069
Kipling, R. : 12.129 (portret)
Klara, Heilige : 11.635
Klassikale werken : 11.553-11.555, 11.626, 11.630, 11.669, 11.682, 11.691, 11.755, 11.769, 11.791-11.793, 11.871, 11.873, 11.878, 11.925, 11.926, 11.932-11.937, 11.943-11.948, 12.014-12.017, 12.081, 12.084, 12.085, 12.152, 12.153, 12.187, 12.274, 12.275, 12.278, 12.313, 12.353, 12.381, 12.404, 12.457, 12.461, 12.463, 12.464, 12.466, 12.469, 12.470, 12.476, 12.529, 12.530
Kleuterboeken : 11.860, 11.862-11.867, 12.008, 12.540
Kleuterwerkje : 12.084, 12.085
Kloosterorde : 11.774, 11.910, 12.171, 12.432
Knutselwerkje : 12.084, 12.085
Koloniale romans : 11.712, 11.734, 12.228
Kolonisatie : 11.630, 11.700, 11.712, 11.734, 11.952, 12.204, 12.218, 12.228, 12.256, 12.411, 12.529
Kommunisme : 11.568, 12.068, 12.074, 12.375, 12.387
Konnersreuth : 11.885
Kookboek : 11.946
Koppensneller : 11.756, 11.757
Kosmologie : Zie Sterrenkunde
Krisis : 11.927
Kristal (Jaarboek) : 13[e] Jg. bl. 339
Kultuur : 11.764, 12.011, 12.178
Kunera, Heilige : 11.661
Kunst : Zie Schoone Kunsten
Kuypers, Julien : 12.351 (portret)
Kyne, Peter B. : 12.407 (portret)

L

Labberton, Mien : 11.855 (portret), 12.405 (portret)
Lagasse, Lode : 12.101 (portret)
Lalaing : 11.877
Lam Gods : 12.533
Land- en volkenkunde : 11.625, 11.755-11.758, 11.876, 11.924, 11.949, 12.018, 12.055, 12.074, 12.127, 12.157, 12.224, 12.232, 12.237, 12.376, 12.391, 12.529, 12.532, 12.546, 12.547. Zie ook Aardrijkskunde
Land, Heilig : Zie Heilig Land
Latijnsche werken : 12.187, 12.461
Latzko, Andreas : 11.750 (portret)
Lauwerys, J., pr. : 11.877 (portret)
Lavki, Lod. : 12.426 (portret), 12.536 (portret)
Le Bon, Karel Theodoor : 12.019
Leemans, Victor : 12.185 (portret)
Legenden : 11.598, 11.661, 11.814, 12.008, 12.136
Lemche, Gyrithe : 11.976 (portret)
Leo XIII, paus : 11.913 (portret)
Letterkunde : 11.543, 11.557-11.626, 11.629, 11.633-11.635, 11.693, 11.694-11.751,

11.754, 11.755, 11.758, 11.768, 11.772, 11.788, 11.805-11.872, 11.889, 11.918, 11.942, 11.950-12.017, 12.030-12.035, 12.080, 12.092-12.156, 12.193-12.278, 12.300, 12.303, 12.309, 12.313-12.357, 12.369, 12.374, 12.380-12.430, 12.473-12.545
Letterkundige prijs : 13e Jg bl. 12, 59, 172, 215, 265, 339
Letterkundige prijs der Vlaamsche provinciën : 13e Jg bl. 172
Letterteekenen : 11.804
Levensbeschrijvingen : 11.633, 11.764, 12.019, 12.030-12.033, 12.154, 12.283, 12.315, 12.317, 12.349, 12.355, 12.356, 12.430, 12.431, 12.542, 12.543. Zie ook Heiligenlevens
Leynen, Hubert : 12.432 (portret)
Licht : 11.554, 12.079
Lijdensmeditaties : 11.680, 11.782, 12.053, 12.056, 12.061
Lindemans, C., pr. : 12.383 (portret)
Lisieux : 12.282
Lissens, R. F. : 13e Jg bl. 12
Literatuurgeschiedenis : 11.624, 11.747, 11.748, 11.870, 11.872, 11.919, 11.950, 11.954, 12.011, 12.012, 12.016, 12.033, 12.075, 12.152, 12.154, 12.155, 12.194, 12.276, 12.313, 12.349, 12.351-12.353, 12.372, 12.404, 12.429, 12.430, 12.542
Liturgie : 11.537, 11.674, 11.769, 11.770, 12.180, 12.187, 12.301, 12.304, 12.380
Lofting, Hugh : 12.145 (portret)
Lope de Vega : 13e Jg bl. 88
Lotgevallenromans : Zie Avontuurromans
Lourdes : 11.887, 12.282, 12.545
Loveling, Virg. : 11.726 (portret)
Luber, Jet : 12.158 (portret)
Luchtvaart : 12.022, 12.023, 12.026, 12.262, 12.264, 12.502

M

Maatschappelijke romans : Zie Sociale romans
Maatschappij v. Ned. letterkunde : 13e Jg bl. 265
Macedonië : 12.042, 12.045
Magerman, P. : 11.959 (portret)
Malraux, André : 12.387 (portret)
Mann, Thomas : 13e Jg bl. 266 (portret)
Manning, Kard. : 11.778
Márai, Sándor : 12.115 (portret)
Margareta-Maria Alacoque, H. : 11.891
Margaretha van Cortona, H. : 12.107
Maria-Jozefina, Zr : 11.881
Marianum : 13e Jg bl. 302
Marsman, H. : 13e Jg bl. 265 (portret)
Martens, Gaston : 13e Jg bl. 59 (portret)
Martin, Hans : 12.487 (portret)
Martin, M. J., Mevr. : 13e Jg bl. 58
Mauriac, François : 12.429
May, Karl : 12.031 (portret)
Meditatie-lectuur : 11.537, 11.668, 11.670, 11.679, 11.680, 11.771, 11.782, 11.783, 11.785, 11.911, 11.916, 11.919, 11.920, 21.052, 12.053, 12.056, 12.059-12.062, 12.064-12.066, 12.170, 12.175-12.177, 12.179, 12.301, 12.304, 12.371
Meekel, Kees : 12.349
Meisjesboeken : 11.612, 11.616, 11.742, 11.746, 11.850, 11.854, 11.859, 12.006, 12.147, 12.266, 12.268, 12.538, 12.539
Melbourne-race : 12.023, 12.262
Melloy, Camille : 12.141 (portret), 13e Jg bl. 216
Mennekens, Jef : 12.102 (portret)
Metaphysica : 11.766
Metriek stelsel : 11.793
Michel, Anton : 12.200 (portret)
Millenarisme : 12.054
Miller, Caroline : 12.505 (portret)
Mis (Heilige) : 11.537, 12.301
Misdadigerswederaanpassing : 12.251
Miserentissimus Redemptor : 11.913
Missie : 11.362, 11.634, 11.702, 11.734, 11.756, 11.757, 11.882, 12.171, 12.315, 12.342, 12.532
Molenaar, M., M.S.C. : 11.888 (portret)
Molens : 11.875
Molière, J. B. : 11.961 (portret)
Molkenboer, B. H., O.P. : 12.025 (portret)
Mont Blanc : 12.156
Monteyne, Lode : 13e Jg bl. 339
Moraal : Zie Zedenleer
More, Thomas : 12.029, 13e Jg bl. 216 (portret), 12.384, 12.436 (portret)
Morris, William : 12.276
Motorrijwiel : 12.191
Müller-Ahremberg, E. : 11.995 (portret), 12.235 (portret)
Muir, Augustus : 12.518 (portret)

Muziek : 11.682, 11.871, 12.355, 12.356, 12.469, 12.470
Mystiek : 11.749, 11.919, 11.921, 12.066, 12.175, 12.542

N

Napoleon : 12.110
Naradoe : 11.921
Nationaliteitsbesef : 12.459
Nationale staat : 12.239
Natuurkundige wetenschappen : 11.554, 11.794, 11.938-11.940, 12.079
Nederigheid : 11.668
Nederland (Noord-) : 11.630, 11.661, 11.755, 12.021
Nederlandsche taal (gesch.) : 11.692, 11.693
Nederlandsch-Indië : 11.755
Nederlandsch nationaliteitsbesef : 12.459
Neo-malthusianisme : Zie Geboorteregeling
Neumann, Therese : 11.885
Newman, Kardinaal : 11.747 (portret), 11.778
Niet-christelijke godsdiensten : 11.677, 12.054
Nieuwenhuis, W. : 13^e Jg bl. 57 (portret)
Nieuw Guinea : 11.756, 11.757, 12.228
Nieuwste geschiedenis : 11.873
Noord-Brabant : 11.625
Norbertus (Heilige) : 11.962

O

Odyssea : 12.002
Offensief-beweging : 11.813, 12.058, 12.068, 13^e Jg bl. 340
Oginoïsme : Zie Geboorteregeling
Onderbewustzijn : 12.047
Onderwijs : Zie Godsdienstonderwijs, Klassikale werken, Opvoeding, Technisch onderwijs
Ons eie boek : 13^e Jg bl. 338
Ontwapening : Zie Pacifisme
O. L. Vrouw : 11.628, 11.636, 11.670, 11.773, 11.781, 11.782, 11.814, 12.035, 12.136, 12.170, 12.195, 12.371
Oorlog : Zie Pacifisme
Oorlogsliteratuur : 11.545, 11.585, 11.750, 11.751, 11.868, 12.030, 12.106, 12.307, 12.327, 12.544, 12.545
Oosten : Zie Oude Oosten
Opvoeding : 11.533, 11.546, 11.547, 11.549, 11.590, 11.669, 11.682, 11.686, 11.687, 11.764, 11.786, 11.787, 11.789, 11.827, 11.928, 11.932-11.937, 11.995, 12.057, 12.067, 12.069-12.071, 12.073, 12.083, 12.186, 12.277, 12.374, 12.400, 12.454, 12.457
Oranje-dynastie : 12.021
Ortega y Gasset, J. : 12.239 (portret)
Oterdahl, Jeanna : 11.979 (portret), 12.528 (portret)
Oudchristelijke schrijvers : 12.187
Oude Oosten : 12.433
Oud Testament : 11.775. Zie ook Bijbel en Gewijde geschiedenis
Overwegingen : Zie Meditatie-lectuur
Oxford-beweging : 11.778

P

Pacifisme : 11.545, 11.685, 11.750, 11.930, 12.106, 12.307
Paedagogiek : Zie Opvoeding
Palestina : Zie Heilig Land
Pallieter : 13^e Jg bl. 265
Papini, G. : 11.754 (portret)
Pas, Aloïs : 12.103 (portret)
Paschen : 11.782, 12.380
Passiespelen : 11.964, 12.316
Pastoor van Ars, H. : 11.635, 13^e Jg bl. 214
Pastoraal psychiatrie : 12.083
Paul van Moll, P. : 11.895
Paus : 11.811
Periodieke onthouding : Zie Geboorteregeling
Persleiding : 13^e Jg bl. 340
Persyn, J., Prof. D^r : 13^e Jg bl. 132
Petersen, Nis : 11.594 (portret)
Petrus Canisius, Heilige : 12.175
Philips, G., D^r : 12.302 (portret)
Philosophie : Zie Wijsbegeerte
Ping pong : 11.801
Pirandello, L. : 11.569 (portret), 13^e Jg bl. 88, 12.543 (portret)
Pius XI, paus : 11.913 (portret)
Plant : 11.543, 11.551, 12.188, 12.465, 12.468
Poelhekke, M. A. P. C. : 12.352 (portret)
Poëzie : Zie Gedichten
Politie : 12.072

Politiek : 11.544, 11.548, 11.684, 11.689, 11.788, 11.930, 12.185; 12.239, 12.306, 12.375, 12.459. Zie ook Staathuishoudkunde
Pols, André M. : 12.356 (portret)
Pooltochten : 12.027
Portvrijdom v. bibliotheken : 13e Jg bl. 89
Preeken : Zie Gewijde welsprekendheid
Prentboeken : 11.557, 11.862, 11.867, 12.008
Priesterschap : 11.667, 12.180
Prijs der openb. bibliotheken : 13e Jg bl. 14
Prijs : Zie Letterkundige prijzen
Prims, Fl., pr. : 13e Jg bl. 289-296 (portret), 13e Jg bl. 302 (portret), 13e Jg bl. 339
Profeet : 11.671, 11.672, 11.678, 12.063
Protestantisme : 11.767, 12.054
Proust, Marcel : 12.429
Provinciale wisselboekerij voor vakboeken : 13e Jg bl. 90
Psalmen : 12.063
Psychiatrie : 11.765, 11.907, 12.083, 12.189
Psychologie : 11.549, 11.665, 11.682, 11.765, 11.932-11.934, 11.936, 12.070, 12.073, 12.083, 12.189
Psychologische romans : 11.569, 11.575, 11.580, 11.589, 11.591, 11.592, 11.594, 11.704, 11.706, 11.707, 11.711-11.713, 11.720, 11.722, 11.727, 11.730, 11.817, 11.819, 11.820, 11.822, 11.827, 11.829, 11.832-11.835, 11.967, 11.970, 11.972, 11.974, 11.976, 11.988, 11.992, 12.000, 12.001, 12.111, 12.114, 12.115, 12.117, 12.118, 12.132, 12.139, 12.140, 12.213-12.215, 12.220, 12.224, 12.225, 12.245, 12.249, 12.252, 12.317, 12.320, 12.322, 12.324, 12.330, 12.334, 12.339, 12.357, 12.387, 12.388, 12.390, 12.392-12.395, 12.397, 12.398, 12.400, 12.412, 12.418, 12.422, 12.486, 12.490, 12.492-12.497, 12.499-12.506, 12.509, 12.512
Psycho-sophia : 11.922

Q

Quadragesimo Anno : 11.539
Quas Primas : 11.913

R

Radio-causeries : 11.680, 11.768, 12.052, 12.371
Radiokunst : 11.869, 12.068
Recht : 11.541, 11.542, 11.688, 12.454, 12.458
Rechtsstaat : 11.548
Reddingius, J. : 12.097 (portret)
Redevoeringen : Zie Welsprekendheid
Refereynen : 11.950
Registratierechten : 11.542
Reisbeurs : 13e Jg bl. 215
Reisverhalen : 11.609, 11.755, 11.758, 11.876, 11.877, 11.885, 12.074, 12.127, 12.157, 12.282, 12.529, 12.531, 12.537, 12.546, 12.022-12.027
Remtbaan, V. : 12.105 (portret)
Renout van Montalbaen : 12.075
Rerum Novarum : 11.539
Rhodus : 12.504
Ridders v. d. Gulden Hoorn : 11.931
Ring, Barbra : 12.132 (portret)
Rita van Cassia (Heilige) : 11.896
Ritus : 12.453
Roberts, John : 11.880
Rochus, Heilige : 11.635
Rodenbach, Georges : 12.429
Roggen, D., Dr : 13e Jg bl. 265
Roggeveen, Leonard : 12.540 (portret)
Rohmer, Sax : 11.982 (portret)
Roland Holst, Henriette : 13e Jg bl. 12
Rolle, Richard : 12.066
Romankronieken : 11.525-11.529, 11.655-11.662, 11.760-11.763, 11.902-11.906, 12.158-12.167, 12.284-12.286, 12.291-12.296, 12.358-12.360, 12.362-12.368
Romans : 11.568-11.603, 11.605, 11.606, 11.608, 11.703-11.741, 11.750, 11.751, 11.817-11.853, 11.966-12.001, 12.032, 12.111-12.140, 12.213-12.255, 12.317-12.339, 12.385-12.422, 12.485-12.531
Romantiek : 12.153
Rombouts, J., Dr : 12.013 (portret)
Rome : 12.025
Rosa van Lima, Heilige : 11.889
Royen, G., Prof. : 12.077 (portret)
Rozengang-techniek : 12.192
Rubbrecht, R., Dr : 11.935 (portret)
Rusland : Zie Sovjet-Rusland
Russe, Ellen : 11.661 (portret)
Ruusbroec : 11.749 (portret), 11.919 (portret)

S

Sabbe, Herman : 12.154
Sabbe, Julius : 12.154 (portret)
Sabbe, Maurits : 12.154 (portret)

Sagen : 11.604, 11.968, 12.002, 12.535
Sanden, Arie : 13e Jg bl. 58 (portret)
Sassen, Ferd., Prof. : 12.050 (portret)
Scharpé, Lod., Prof. : 13e Jg bl. 215 (portret)
Scharten, Carel : 12.215 (portret), 12.293 (portret)
Scharten-Antink, M. : 12.293 (portret)
Schaumann, Ruth : 11.711 (portet)
Scheepvaart : 11.947
Scheikunde : 11.552, 11.553, 12.464
Scheirs, Jef : 11.660 (portret)
Schepens, Piet : 11.620 (portret)
Schilderkunst : 11.803, 12.091
Schmitt, Carl : 12.185
Schmitz, Marie : 12.509 (portret)
School : 11.590, 11.686, 11.687
Schoone kunsten : 11.682, 11.789, 11.792, 11.797, 11.803, 11.804, 11.869, 11.875, 11.948, 11.949, 12.009, 12.025, 12.091, 12.192, 12.276, 12.281, 12.369, 12.469, 12.470
Schoup, J. G. : 11.658 (portret), 12.159 (portret)
Schreurs, Jac., M.S.C. : 11.962 (portret)
Selleger-Elout, J. M. : 11.850 (portret), 12.367 (portret)
Simons, Jef : 12.359 (portret)
Sinclair, Margaretha : 11.886
Sinterklaas : 11.610, 12.007, 12.382
Skisport : 12.156
Slauerhoff, J. J. : 12.291 (portret)
Sleeks, Ary : 13e Jg bl. 12
Snieders, August : 11.997 (portret)
Sobry, Paul, Prof. : 11.747 (portret)
Sociale romans : 11.568, 11.572, 11.574, 11.601, 11.734, 11.820, 11.830, 11.834, 11.995, 12.214, 12.217, 12.219, 12.225, 12.228, 12.243, 12.318, 12.328, 12.330, 12.331, 12.334, 12.341, 12.385, 12.387, 12.388, 12.392, 12.411, 12.412, 12.488, 12.491
Sociale wetenschappen : 11.539, 11.541-, 11.549, 11.625, 11.629, 11.682-11.689, 11.756, 11.757, 11.764, 11.773, 11.775, 11.786-11.790, 11.796, 11.827, 11.874, 11.909, 11.915, 11.917, 11.923, 11.927-11.937, 11.949, 11.995, 12.009, 12.018, 12.026, 12.057, 12.067-12.074, 12.078, 12.083, 12.085, 12.086, 12.127, 12.178, 12.185, 12.186, 12.224, 12.232, 12.239, 12.251, 12.300, 12.305-12.307, 12.327, 12.344, 12.369, 12.374-12.376, 12.391, 12.400, 12.454-12.459, 12.467, 12.546
Socialisme : 11.689
Société de poésie : 13e Jg bl. 58
Sonnenschein, K., Dr : 12. 304 (portret)
Soudyn, J. L. : 11.820 (portret)
Sovjet-Rusland : 11.568, 12.068, 12.074, 12.375
Spanje : 11.876, 12.544
Spel : 11.802, 11.949, 12.057, 12.084, 12.085. Zie ook Sport
Spellingkwestie : 11.550, 11.691
Sport : 11.800, 11.801, 11.943, 12.057, 12.156, 12.471, 12.472
Sporthygiëne : 11.943
Spraakleer : 12.077
Spreekkoren : 11.811-11.813, 11.951, 12.380, 12.474
Spreekwoord : 12.078
Spreuk : 12.078
Sprookjes : 11.543, 11.620, 11.844, 12.146, 12.270, 12.419, 12.428
Staathuishoudkunde : 11.544, 11.549, 11.683, 11.787, 12.185, 12.239, 12.305, 12.455
Staes, C. J. : 12.206 (portret), 12.339 (portret), 12.521 (portret)
Steffelt, Mr : 13e Jg bl. 339
Sterrenkunde : 11.795, 11.938-11.941, 12.378, 12.463
Stevenson, R. L. : 13e Jg bl. 41-48 (portret), 12.413 (portret)
Stevin, Simon : 11.693, 12.013
Stiemens-Hopman, M. M. : 12.007 (portret)
Storm, Theodor : 12.530 (portret)
Streuvels, Stijn : 13e Jg bl. 172 (portret), bl. 215, 12.344 (portret)
Strindberg, August : 12.033 (portret)
Successierechten : 11.542
Suso, Henricus : 11.632
Syrië : 12.157
Syro-Malabaarsche ritus : 12.453
Székely-Lulofs, M. H. : 12.120 (portret)

T

Taalkunde : 11.550, 11.625, 11.690-11.693, 11.791, 11.792, 11.954, 12.013, 12.075-12.078, 12.186, 12.372, 12.460
Taalschat : 12.078, 12.460
Taalwetten : 12.454

Taalzuivering : 11.693, 12.460
Tachtigerbeweging : 13e Jg bl. 339
Tachtigjarige oorlog : 12.544
Tafel-tennis : 11.801
Talbot, Matt : 11.883
Technisch onderwijs : 11.549, 11.555, 11.798, 12.190, 12.191, 12.310-12.312, 12.466
Technisch volmachtstelsel : 11.788
Technocratie : 12.305
Teekenen : 11.804
Teirlinck, Herman : 12.216 (portret)
Thans, Hilarion : 12.282 (portret)
Theologie : 11.777
Theresia v. h. Kind Jezus, H. : 12.175
Thiry, Antoon : 13e Jg bl. 12
Thomas van Aquino, Heilige : 11.781 (portret), 12.289 (portret)
Tijl Uilenspiegel : 13e Jg bl. 265
Timmermans, Felix : 12.142 (portret), 13e Jg bl. 215, 265, 339, 12.358 (portret)
Timmermansvak : 11.798
Toegepaste kunsten : 11.804, 11.948, 12.192
Toegepaste wetenschappen: 11.549, 11.552, 11.555, 11.556, 11.765, 11.796-11.800, 11.874, 11.907, 11.930, 11.935, 11.943-11.947, 12.083-12.090, 12.189-12.192, 12.254, 12.310-12.312, 12.344, 12.464, 12.466-12.468, 12.472
Toekomstromans : 11.574, 11.788, 12.328
Tolstoï, Leo : 13e Jg bl. 339 (portret)
Tooneelliteratuur : 11.561-11.567, 11.696-11.702, 11.810-11.816, 11.869, 11.870, 11.951-11.965, 12.098-12.110, 12.195-12.212, 12.218, 12.223, 12.315, 12.316, 12.380, 12.382-12.384, 12.474, 12.478-12.484
Tóth, Tihamér, Mgr : 12.373 (portret)
Toussaint van Boelaere, F. V. : 13e Jg bl. 87
Trillingsleer : 11.554
Tsjecho-Slovakije : 12.042
Tuberkulose : 11.799
Tuinbouw : 12.468
Turnhout : 12.281
Twain, Mark : 13e Jg bl. 89, 11.829 (portret)

U

Uges, J. B. : 12.162 (portret)
Uitgeverij (Nederlandsche) : 13e Jg bl. 89
Uitspraakleer (Nederl.) : 11.792, 12.186
Undset, Sigrid : 11.969 (portret)
Ursula, Heilige : 11.661

V

van Ammers-Küller, Jo : 12.277 (portret)
van Beugem, Isidoor : 11.803 (portret)
van Bruggen, Carry : 11.988 (portret)
van Cauwelaert, August : 13e Jg bl. 172, 12.360 (portret)
van den Eynde, J., pr. : 11.814 (portret)
van de Perre, A., Dr : 12.030
Vanderheijden, Jan, Dr : 12.046 (portret)
van der Hoogt-prijs : 13e Jg bl. 265
van der Meer de Walcheren, P. : 12.349, 12.357 (portret)
van der Woude, Johan : 12.325 (portret)
van de Voorde, U. : 11.749 (portret)
van Deyssel, Lodewijk : 13e Jg bl. 132 (portret)
van Eckeren, G. : 12.368 (portret)
van Eeden, Frederik : 13e Jg bl. 57 (portret), 59, 121-125 (2 portretten), 12.388 (portret)
van Gestel, C., O.P. : 11.680 (portret)
van Gogh-Kaulbach, A. : 12.363 (portret)
van Laer, Joz., S.J. : 12.259 (portret)
van Marxveldt, Cissy : 12.250 (portret)
van Offel, E. : 11.615 (portret), 12.267 (portret)
van Rooy, Hendrik : 11.866 (portret)
van Schendel, Arthur : 11.762 (portret), 12.296 (portret)
van Sichem, R. : 12.345 (portret)
van Suchtelen, N. : 12.396 (portret)
van Werveke, Hans, Dr : 13e Jg bl. 265
Vastenpreeken : 11.536, 11.680, 11.914, 12.370. Zie ook Lijdensmeditaties
Vaughan, B., S.J. : 11.785 (portret), 11.778
Venerische ziekte : 11.943
Vercnocke, Ferd. : 13e Jg bl. 12
Verhalen : 11.543, 11.551, 11.568-11.623, 11.625, 11.626, 11.629, 11.633-11.635, 11.703-11.746, 11.750, 11.751, 11.755-11.758, 11.768, 11.772, 11.788, 11.817-11.868, 11.871, 11.889, 11.918, 11.942, 11.966-12.008, 12.014, 12.015, 12.017, 12.030, 12.032, 12.034, 12.035, 12.080, 12.111-12.153, 12.156, 12.213-12.275, 12.278, 12.303, 12.309, 12.317-12.348, 12.350, 12.355-12.357, 12.385-12.428, 12.485-12.540, 12.544

Verkoopkunde : 11.796
Verhees, Lode: 13e Jg bl. 12, 11.901 (portret)
Vermaakgelegenheid : Zie Spel en Sport
Vermeyen, Victor : 13e Jg bl. 215
Vermuyten, Fr., pr. : 12.183 (portret)
Verriest, Hugo : 11.633
Verschaeve, Cyriel : 11.523 (portret), 12.030, 12.169 (portret), 13e Jg bl. 215
Verstegen, Richard : 12.012
Versterving : 11.920
Vervel, Roger : 13e Jg bl. 12
Vier Heemskinderen : 12.075
Vijfjaarlijksche regeeringsprijs voor letterkunde : 13e Jg bl. 172
Visch : 11.609, 12.080, 12.188, 12.344, 12.472
Vlaamsche Academie : 13e Jg bl. 339
Vlaamsche Beweging : 11.868, 12.208, 12.359, 12.374, 12.454, 12.520
Vlaamsche Boekenweek : 13e Jg bl. 303, 338
Vlakornament : 11.948
Vlinder : 11.858, 12.080
Voedingshygiëne : 11.943
Voetbal : 12.471
Vogel : 12.080, 12.082, 12.308
Volk (Tijdschrift) : 13e Jg bl. 338
Volksdans : 11.949
von Handel-Mazzetti, E. : 11.602 (portret)
von le Fort, Gertrud : 13e Jg bl. 1-3
Voordrachten : Zie Essays en Welsprekendheid
Voordrachtkunst : 12.275
Voornaamwoord : 12.077
Vredesbeweging : Zie Pacifisme
Vrijmetselarij : Zie Geheime genootschappen
Vroegtijdige H. Communie : 12.173
Vruchtafdrijving : Zie Geboorteregeling

W

Waarheid : 12.048, 12.050
Walch, Jan : 12.229 (portret)
Wallace, Edgar : 12.135 (portret)
Wallonië : 11.877
Walschap, Gerard : 13e Jg bl. 265
Wang, Maria-Theresia : 11.882
Warenkennis : 11.945, 12.089
Wasch, Karel : 12.217 (portret)
Wederdooper : 11.824
Welsprekendheid : 11.868, 12.153, 12.295, 12.374. Zie ook Gewijde welsprekendheid
Wemers, C. : 11.965 (portret)
Wetenschappen : 11.551-11.554, 11.676, 11.793-11.795, 11.797, 11.799, 11.938-11.942, 12.079-12.082, 12.188, 12.189, 12.260, 12.308, 12.309, 12.373, 12.377-12.379, 12.462-12.465, 12.468
Wetgeving : Zie Recht
Weven : 12.192
Wibbelt, August, Dr : 11.751 (portret)
Wijsbegeerte : 11.530, 11.531, 11.665, 11.666, 11.688, 11.764-11.766, 11.779, 11.907, 11.908, 11.922, 11.932-11.934, 11.936, 11.938-11.940, 12.047-12.051, 12.070, 12.073, 12.083, 12.379, 12.457
Wilsvrijheid : 11.932, 11.934
Wiseman, Kard. : 11.778
Wiskunde : 11.793
Wolf, Elza : 12.001 (portret)
Wolf-Catz, Helma : 12.364 (portret)
Woordenboeken : 11.690, 12.076

Z

Zangspel : 11.563
Zedenleer : 11.531, 11.666, 11.688, 11.789, 11.932-11.934
Zeevisscherij : 12.344
Zegelrechten : 11.542
Zendingswerk (Protestantsch) : 12.032, 12.529
Ziekenverpleging : 11.935
Zielkunde : Zie Psychologie
Zielzorg : 11.534, 11.535, 11.538, 11.681, 12.177
Zinnespelen : 11.954
Zinsbedrog : 11.765, 11.907
Zoetmulder, A. J. : 12.316 (portret)
Zondagsevangeliën : 12.184, 12.304
Zondagsmis : 11.770, 12.184, 12.304
Zweig, Stefan : 11.966 (portret)
Zwitserland : 11.758

NUMMER 1 DERTIENDE JAARGANG JANUARI 1935

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuylitsstraat, 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België:	Abonnement: 35 frank.	Dit nummer: 5 frank.
Prijs voor Nederland:	Abonnement: fl. 3,50.	Dit nummer: fl. 0.50.

Gertrud von le Fort

door Maur. Van Hoek

Alle wegen leiden naar Rome. Aller bekeeringsproces is daarvan het bewijs. Een heerlijk getuigenis is dit ook over het nooit-falende respect van den Vader die in de hemelen woont — het is als 'n teedere schroom — voor de vrijheid waarmede Hij alle ziel haar wegen laat kiezen. Want langs alle banen zijn ze naar Hem teruggekeerd : Huysmans, Retté, Claudel, Jörgensen, Papini, van Eeden, van der Meer, om er slechts enkele, onder de literatoren, te noemen wier namen gaan van mond tot mond.
Bij de meesten is het geworden een onweerstaanbare drang om op den afgelegden weg terug te kijken, en, in den geest, den tocht te hérdoen. En deze tocht was vân Hem, mét Hem. Hij was de vaste, doch ook zachtleidende hand die het ontsnappen mogelijk liet. Doch hoe de wegen, waarop hun voetstappen nog staan, liepen : ze kwamen uit op Hem en op de Kerk. En alles wat hun tocht kostte aan zoeken en tasten, aan beginnen en herbeginnen, aan verloren loopen en tasten, aan angst en vertwijfeling, aan onrust en ontmoediging, alles lost zich op in vrede en diepe dankbaarheid.

Hoe de hoogbegenadigde kunstenares die Gertrud von le Fort is, (geb. 11-10-'76) den weg naar de Kerk vond, weten we niet. Doch dat haar hééle werk één dankhymne is en dat deze gratitudo met pakkende doordringingskracht het hoofdmoment vormt en met rustige bezonkenheid wordt uitgezongen, dat wordt ons zoo zonneklaar in heel haar œuvre. Gertrud von le Fort, de dankbare ! Te Baierbrunn, in de omgeving van München, woont ze nu in het

schoone Isardal, vlak in den buiten. Haar huis « Villa Konradshöhe » ligt daar vreedzaam in het deinende land. Ze woont reeds lang in Beieren, hoewel de edele familie von le Fort uit Frankrijk stamt. Als Hugenoten moesten ze op de vlucht, kwamen eerst in Italië en van daaruit naar Genève. Een tak der familie trok over Rusland in de 19e eeuw naar Mecklenburg. Zij zelf volgde, na ernstige middelbare studiën, lessen in wijsbegeerte te Heidelberg en Berlijn. Zij gaf zelfs als studente van Ernst Troeltsch (protestantsch hoogleeraar in godsdienstphilosophie), uit nagelaten werk, zijn geloofsleer uit (1925). In ditzelfde jaar bekeerde ze zich tot het katholicisme. Sedertdien zijn keer op keer hare literaire werken geboren uit de volheid van haar doorleefde geloof, als een heerlijke, goudrijke erkentelijkheidsgift.

11.522 Haar œuvre vindt zijn hoogtepunt in den roman « De Zweetdoek
◆ van Veronika », in de novelle « De Laatste aan het Schavot », in haar psalterboek « Hymnen aan de Kerk » ; in den tot nu toe niet vertaalden roman « Der Papst aus dem Ghetto » en in haar « Hymnen an Deutschland ». In 1934 verscheen verder van haar : « Das Reich des Kindes », de inleidingslegende tot het groote Keizersboek « Die drei Kronen ». Het driedeelige werk zal als volgt worden ingedeeld : « Corona Argentea » (De Duitsche Kroon — legende der Saksische Keizers) ; « Corona Ferrata » (De Lombardische Kroon — legende der Salische Keizers) en « Corona Aurea » (De Romeinsche Kroon — legende der Staufische Keizers). Over kort zullen ook nog drie verhandelingen gebundeld worden : « Het Wezen der Vrouw ».

Gertrud von le Fort werd door de vertaling van haar « Hymnen an die Kirche » bekend onder het Vlaamsche volk. Dr J. Persyn-zaliger heeft met een treffend voorwoord deze Hymnen — vertaald door Pater N. Wildiers O. Cap. — ingeleid en daarin gewezen op de hooge artistieke waarde van dit psalterboek. Het heele kerkelijke jaar wordt er in uitgezongen zooals dit hoopt, jubelt, weent en hartstochtelijk verlangt in en door de Kerk. Deze Hymnen zijn doorgloeid van den echt-liturgischen geest en onwederstaanbaar rukken ze u mee. Katholieke poëzie met beschouwende vlucht, met heerlijken belijdersdurf, gedragen op de volheid van een diepe kunstenaarsontroering. In haar « Hymnen an Deutschland » zingt de stem van iemand die haar land heerlijk liefheeft in het licht der hoogere liefde, die droomt van een opwieken naar vrede onder de zegenende hand van Christus, « der liebreiche König ».

De rijke cultuur van G. von le Fort, haar ruime blik en warme ontvankelijkheid stralen met eenzelfde kracht uit, van haar romanwerk. Over Duitschland, Frankrijk en Italië verlegt ze de actie van het gebeuren : « De Zweetdoek van Veronika » in het Rome van het einde der 19e eeuw, « De Laatste aan het Schavot » in het Frankrijk der groote revolutie ; het « Reich des Kindes » in het Duitschland aan het einde der 9e eeuw.
Doch ruimte en tijd, waarin haar werk openplooit, zijn enkel het kader tot de uitbeelding van hoogere waarden : angst, tragedie, ontzetting, waarover de bovennatuurlijke krachten hun door God-gewilde ordenende kracht uitwerken in het individu of in de gemeenschap. Kenschetsend te dezer is de psychologische gang in « De Zweetdoek van Veronika » waar, in de figuur van Veronika's grootmoeder en van Jeanette, de tegenstrijdigheid van de klassiek-heidensche levensbeschouwing en het kristelijk humanisme uitgeteekend staat.
Ook in de novelle « De Laatste aan het Schavot » gaat de psychologische ontwikkeling van de jonge Blanche de la Force, langs angst en verscheurdheid, tot de verlossende kracht, tot de heldhaftigheid. In beide werken voelt men den adem der eeuwigheid aanruischen, als een ondergrondsche strooming in de bedding der genade.

G. von le Fort is ongetwijfeld een der eerste katholieke auteurs van dezen tijd. Het volle katholicisme komt levenswaar en levenskrachtig als een niet-te-stelpen bron haar werk voeden. Er gaat van haar werk een rust uit, die de vrucht is van eigen overwinning. Artistiek en stylistisch ademt haar werk « Höheluft » uit : waarachtige, hooge katholieke kunst. En dât is een zegen voor allen, een weldaad aan het volk, een tendenzlooze apologie van, en — meer nog — een dankbare jubelhymne aan die eeuwige waarheid, aan dat « lumen de lumine » — levenskracht en levensvrede wordend, waar het pijnlijk-onrustige menschelijk hart, naar den kreet van Augustinus, vindt de bezonken rust in het licht en de warmte der Liefde.

Verschaeviana

Vlaanderen huldigde Verschaeve. De hulde was in verband met de gewone manier waarop Vlaanderen zijn kunstenaars pleegt te vieren, wat ongewoon, t.t.z. dat receptie, speeches en het klassieke banket ditmaal achterwege bleven ; ze beperkte zich bij een groot aantal Verschaeve-avonden in de voornaamste gemeenten van het land — voor zoover ik weet werden ze nergens « officieel » ingericht, — en bij een prachtige komplete heruitgave van zijn werk. Dergelijke hulde die gewoonlijk een posthuum karakter heeft, valt voor het eerst in de geschiedenis onzer letteren aan een levende ten deel ; het is de stille erkenning van een hoogstaand kunstenaarsschap vanwege een strijdend volk, dat geleerd heeft in den schrijver niet alleen een kunstenaar, maar ook een uitzonderlijk mensch, een levenswekker van zijn gemeenschap als volk, een voorganger en bezieler in den strijd te erkennen, vóór de meest primaire blijk van waardeering van zijn eenvoudig kunstenaarsschap van hooger hand, die overigens wel zal uitblijven, ook nà zijn dood. Et pour cause. Het eerste deel van zijn verzamelde werken, eigenlijk deel III dat op uitdrukkelijk verlangen van den dichter eerst verscheen, ligt hier voor mij ; het bereikte me samen met de bloemlezing uit zijn werk, die ons aangeboden wordt onder
11.523 den titel **«Het Boek der duizend Spreuken»** (1), uit het werk
◆ van Verschaeve, met een inleiding waarin de lezer attent gemaakt wordt op het feit dat het heelemaal geen « duizend » spreuken zijn, waarop de lezer zijnerzijds de bedenking kan maken dat het in dit geval een kleine moeite was om den titel juist te formuleeren, — welke bedenking naderhand gevolgd wordt van deze tweede, dat het goddank geen spreuken zijn die zoo weelderig heeten te tieren in het werk van kapelaan Verschaeve uit Alveringem. Over deze bundel echter straks. Het magnifiek uitgegeven deel van het **«Ver-**
11.524 **zameld Werk»** (2) dat thans van de pers kwam, bevat de twee bijbel-
◆ drama's waarvan Verschaeve zelf getuigt dat ze het belangrijkste deel zijn van zijn werk ; ze verschijnen gelukkig zonder inleiding of kommentaar, waarschijnlijk mede wegens het feit dat de meest doortrapte critici en essayisten uit de beide Nederlanden, om min

(1) **Verschaeve, Cyriel, pr.** **88**

◆ Het Boek der duizend Spreuken. Door oud-leerlingen gelezen uit zijn werk. Hem uit dankbaarheid en liefde aangeboden op zijn zestigsten verjaardag, 30 April 1874-1934. — *Izegem, Zeemeeuw*, 1934, (22×18) 140 *blz.* 23 *fr.*

(2) **Verschaeve, Cyriel, pr.** **82 : 22**

◆ Verzameld Werk : 3e Deel [Judas-Maria Magdalena]. *Geill. met* 6 *platen. — Izegem Zeemeeuw*, 1934, 8 dln (22×16) 313 *blz.* *elk geb.* 75 *fr.*

of meer begrijpelijke redenen zich hielden alsof dit werk van Verschaeve in het Thibetaansch verscheen in plaats van in het Nederlandsch. Als zelfs geroutineerde vaklui, wier gansche leven gereduceerd werd tot het indeelen van auteurs in richtingen, groepen en scholen, zelfs geen raad wisten met dezen dichter, en hem beurtelings indeelden bij den laten herbloei van Van Nu en Straks, bij de Vlaamsche neo-romantiek, bij 'k weet niet welke Nederrijnsche heroplevende realistische mystiek... Dosfel zaliger gedachtenis

CYRIEL VERSCHAEVE

was misschien de man geweest om Verschaeve, dien hij vooral in de diepte vatte, in te leiden, maar Dosfel heeft gelukkig sedert acht jaar de hulp van het schamele menschenwoord niet meer noodig om te naderen tot het Mysterie. Verschaeve dus zonder het klassieke ballast van woorden en interpretaties. Het is ten slotte nog het beste zoo.

Ik heb een namiddag en een avond zoek gebracht met het herlezen der bladzijden die mij destijds het meest getroffen hebben in deze beide drama's. Ik was zinnens ze voor de lezers van dit tijdschrift te bekijken in het licht van dezen tijd en van onze huidige litteraire inzichten ; thans echter zal ik me wel wachten me daaraan te wagen. Het is het hoogste wat men van dit werk kan getuigen : het ontwapent uw kritischen zin, ongemerkt verschuift het uw aandacht van de literatuur naar de wereld der gedachte, naar de ziel, naar het diepe mysterie van het denkleven van den mensch, bij voorkeur van den buiten-formaatmensch zooals de Grieksche tragediedichters hem kenden en de Fransche zeventiende eeuw hem pasticheerde. Wat maal ik dan om de overwegingen der schoolfrikken over z'n « gezwollen vers, gebrekkige stijltekniek, ongebreidelde, buitensporige en rethorische lyriek ». Hij is de dichter van het tijdlooze, van de ongemetenheid in hoogte en diepte, van het rustelooze, van de allerdiepste dingen, die gewoonlijk in woorden niet gezegd en slechts zelden bedacht worden ; hij dichtte in zijn zeesymphonieën en in zijn tragedies immer het eeuwige treurspel tusschen goed en kwaad in de menschenziel ; God en zonde, liefde en haat, caritas en misdaad, dit alles menschelijk en waarachtig tot het onmenschelijke en dwaze toe. Doch de liefde is in zijn werk steeds oneindig grooter dan de haat of de misdaad. Literatuur ? Verschaeve is niet eerst en vooral « letterkundige » — (wie heeft toch dit afschuwelijk woord uitgevonden ?) ; hij is eerst en vooral de groote en sterke stuwer van de geestelijke beweging in Vlaanderen ; daarom is hij hoofdzakelijk de man van het symbool ; zijn naam is als zijn werk : een slagwoord ; hij verpersoonlijkt een geloof en een wil-tot-leven van gansch een volk. Uit iedere bladzij van zijn werk, uit elke regel van de citaten in het Boek der 1000 Spreuken vlamt dit geloof op. Elk volk heeft de kunstenaars die het verdient ; Vlaanderen heeft Verschaeve. Het stormt en bruist daar levensgevaarlijk op de hoogte waar hij staat ; het is er voor rustige, positieve menschen beslist onveilig en wie nuchter genoeg aangelegd is om alles wat het « cor irrequietum » midden het huilen der orkanen uitschreeuwt aan nood en angst en verlangens en honger en eenzaamheid en vertwijfeling, te toetsen aan zijn rustige evenwichtigheid, staat beslist meer dan eens hoofdschuddend tegenover dit hartstochtelijke wilde dichterschap. Men kan het waardeeren of betreuren dat deze kunstenaar niet de veiliger paden der oude en nieuwe, doch altijd beproefde dichterformules bewandelt ; niet iedereen voelt zich thuis midden de bergen waar de oneindigheid is van aarde en hemel, van onmetelijke hoogten, diepe af-

gronden en onafzienbare sneeuwvlakten, waar de watervallen suizend naar beneden storten en de rotsen rond u elk oogenblik dreigen omneer te donderen. Niet ieder voelt zich thuis in de regionen der oneindigheid van zee en lucht. Doch wie klein is heeft niet het recht zich te ergeren aan het onmetelijke. We leven in een klein land, waar niet alleen de grond eng is. Verschaeve zonder medalie, zonder lidmaatschap eener Akademie, zonder officieele of officieuze huldiging, zonder bekroning of beprijzing ; Verschaeve hoog en ongerept en alleen, — dat is het beeld van dezen buitenformaat-mensch en kunstenaar in dit kleine, enge land. Hij is er medes te lieverom. Hij is het symbool van een groot en diep kunstenaarsschap midden het kleine ; hij is de trots en de roem van dit naar-leven-reikende volk.

Van het Noorderfront

door E. van der Hallen

Een paar maanden geleden verscheen in Nederland een tweepondsboek, waarover de pers dadelijk een keel openzette die men gemeenlijk slechts pleegt te laten hooren bij het ontdekken van een of ander wereldschokkend meesterwerk. Behalve de titel was het ongewone van het thema beslist niet vreemd aan deze voorbarige appreciaties ; thans meldt de uitgever dat een tweede druk van dit turfdikke werk in voorbereiding is, wat alleen getuigt voor de doelmatigheid der aangewende reklame en de publiciteitswaarde der recensies in provinciale krantjes. Intusschen is dit boek van
11.525 HERBERT KAMP : « **De Geschiedenis van een Minuut** » **(IV*)** er in gegaan als koek, wat op zichzelf niet onverdacht kan zijn in verband met de reëele waarde van het werk. De geneesheer die achter dezen pseudoniem schuil gaat, heeft zich vlijtig ingespannen om een vijftigtal sterfgevallen, die binnen het verloop van één minuut (volgens de statistieken) voltrokken worden, te relateeren in een minder of meer oorspronkelijken vorm. Deze oorspronkelijkheid zit hem nu vooral in de pijnlijke preciesheid waarmee deze geneesheer de overlijdensgevallen therapeutisch- of chirurgisch-wetenschappelijk noteert, en daarbij een leesbare encyclopedie levert van alle mogelijke physische kwalen en miseries, welke het rampzalige menschdom kunnen treffen. Dat hij zijn menu prettig wist te varieeren zal iedereen toegeven, zelfs hij die, zoals ik, niet veel voelt voor een summaire opsomming dezer menschelijke kwalen,

welke alleen dokters, mitsgaders studenten in de geneeskunde en verpleegsters plegen te interesseeren. Voor mijn part echter mag de zich-Herbert-Kamp-noemende-dokter in zijn boek behandelen wat hem goeddunkt, op voorwaarde dat hij er een ernstig leesbaar en litterair-verantwoord boek over schrijft, doch hier is hij jammer genoeg in gebreke gebleven. Zijn boek heeft me intens verveeld, ondanks de gedurige reizen van de tropen naar de Noordpool, van Britsch-Indië naar Zuid-Afrika, van Alaska naar Indochina en de minder of meer interessante middens die hij u daar cadeau doet ; zijn op haast elke bladzijde hernieuwde toezegging van vreemde en onverwachte gevallen, zijn verzekering dat hij zich slaafs aan de realiteit der feiten wenscht te houden, zijn gedurig opeischen der belangstelling van den lezer voor zich en voor zijn rol als feiten-registreerder, hebben zijn boek niet kunnen redden van een intense verveling, en niet den indruk kunnen wegnemen van iemand die zichzelf onmetelijk belangrijk vindt, en den lezer vooral aan zichzelf wil interesseeren. Misschien is het ook dood-eenvoudig een minder gelukkig procédé om een nieuw litterair cliché te ontdekken, iets waaraan tot nogtoe geen enkel beginnend auteur ontsnapt is, en dat zeer zelden enkelingen tot een goed einde brachten. Als het nu nog een somber griezelboek bedoelde te zijn, zou ik nog zeggen : lektuur voor lui die dezen tijd te plezierig vinden en hun lol niet opkunnen... Of was 't nog maar eenvoudig een allerzielen-atmosfeer-meditatie in vorm van een vijftigtal onbehaaglijke novellen van doodgaan en laatste-ziekteprocessen... Nu is het echter niets dan een bundel vervelende, onbelangrijke en konventioneel-vertelde overlijdensoorzaken. Een chagrijnig novembersch boek dat er niet noodig was, en dat meermaals niet vrij is van voltairiaansch cynisme tegenover Gods Voorzienigheid.

11.526 ELIZABETH REITSMA's boek, dat onder den titel « **Rebellie der Reinen** » **(III)** twee novellen vereenigt over zoogenaamde aktueele problemen », heeft mijn humeur er waarachtig niet beter om gemaakt. Ge kent van die problemen die vooral ontstaan in het onbezige brein van « ontwikkelde » vrouwen, problemen die zich uitstekend leenen tot een tweehonderdvijftig-bladzijdig romannetje, waarin wat gefrazeerd en geliteratureluurd wordt rond de kwestie, met voornamelijk de bekommernis het « probleem » niet op te lossen. Probleem één dan, is het geval van een klasgevende jonge dame, welke verliefd is op een jongen man dien ze nimmer gezien heeft. Voor mijn part... Maar als de dag der ontmoeting daar is, en de verliefdheid blijft vanwege haar mannelijken korrespondent uit, besluit ze — nu ja, daarom is het toch een geëmancipeerde

vrouwenroman — kort en goed en ouderwetsch-weg in het water te springen. Ze heeft nog precies den moed en de attentie om een gezelligen, dichterlijken vijver met boomen errond en een rozigen avondhemel erboven, uit te zoeken, en dan... dan komt natuurlijk op het kritische moment een spelbreker aanzetten in den vorm van een man met een hond, die het schooljuffie mee naar zijn huis neemt, zich door haar dadelijk « Oom Walter » laat noemen, zich ontpopt tot een eenzelvigen ouden dokter, en niet talmt om het meisje z'n biecht te spreken. Die biecht komt hierop neer, dat hij een kind uit zijn eerste huwelijk, dat ongeneeslijk ziek was, uit zijn lijden en uit het leven hielp, omdat hij dit leed niet langer kon aanzien ; toen zijn vrouw dit vernam scheidde ze van hem. De rest raadt ge : een kus, een glimlach, handen strengelen zich, — enfin. Het tweede geval heet « abortus », en is eigenlijk een dagboek van weer een dokter, die deze misdadige behandeling toepaste op de vrouw van zijn vriend, die om ekonomische reden geen tweede kind verlangde. Het geval loopt verkeerd af ; het gerecht komt erbij te pas — de biechtende dokter zelf heeft weer eens zelfmoordplannen, doch de justitie laat het zoover niet komen ; hij heeft nog net den tijd om zijn belijdenis op papier te stellen, ze aan den man van het meisje, die onkundig was van de geschiedenis, te zenden, en dan, naar ge in het slotwoord leest, in het gevang te sterven. Gelukkig liet mejuffer Reitsma het bij twee biechtende dokters. Aan den stijl en den inhoud te zien heb ik zoo mijn vermoeden, dat de lezer zoomin als de schrijvende dame het geval erg tragisch behoort op te nemen ; het heeft net zooveel met het eigenlijke, echte, tragische leven te maken als het jonge, levenslustige en gezellig-tennisspelende meisje, — dat ik me, nogmaals voortgaande op stijl enzoovoorts, voorstel dat Elizabeth Reitsma wel zal wezen, — te maken heeft met deze bloederige en vreeselijke dingen. Laat alstublieft het ding met den problematischen titel ongelezen.

11.527 ◆ Serieuzer en ook litterair tienmaal beter verantwoord werk is de nieuwe roman van die andere vrouw: MARIE KOENEN. « **Het nieuwe Begin** » (V) is een familieroman die natuurlijk speelt in Zuid-Limburg (geen enkele streek blijkt zulk sterk heimatgevoel te kweeken bij den auteur als Hollandsch Limburg), en hoofdzakelijk de lotgevallen teekent van een, neen twee, oude adellijke boerenfamilies die dreigen uit te sterven, niet zoozeer krachtens de eeuwige wetten van het atavisme der geslachten, die,

Marie Koenen

als ge de romanschrijvers moet gelooven, bij voorkeur op de oude landjonkersfamilies drukken. Het huwelijk tusschen de twee kinderen, dat alleen nog bij machte is om den ondergang van het oude Vallaersgoed tegen te houden, komt eindelijk na allerlei wisselvalligheden tot stand, en beide families zijn gered. Niet erg origineel zult ge zeggen. Inderdaad, en ik wil er zelfs bijvoegen, ook litterair geen revelatie, doch wie van een goeden ouderwetsch-gezelligen roman houdt, zonder te veel eischen te stellen aan fantasie en stylistische innovaties, zal dit boek met plezier lezen. Marie Koenen is geen schrijfster die nog verrassingen klaar heeft of uitspiedt naar de laatste modieuze litteraire snuifjes ; wie een boek van haar koopt, weet wat hij eraan zal hebben, en ik kan verdragen dat er dergelijke menschen zijn. Voor hen is dit zeer leesbare boek geschreven ; het is niet nieuw of gedurfd, maar het is eerlijk, goed en zuiver werk. Stylistisch veel ernstiger dan het bundeltje vertel-
11.528 lingen van haar streekgenoot Fons Tuinstra : « **Sint Servaas-**
◆ **legenden** » (V), die pretentieloos en tamelijk konventioneel een tiental devotelijke sagen verhalen, welke getuigen willen van de macht en den roem van den grooten bisschop in de steden van beide Limburgen. Het is simpel werk, maar ik wil gelooven dat de lui van de streek er gelukkig mee zullen zijn. En dat pleit voor hen, meer dan voor het werk.

Ten slotte heb ik nog een zeer merkwaardige verrassing voor de lezers dezer kroniek, onder den vorm van een bijbelschen roman,
11.529 van Albert Kuyle : « **Jonas (IV*)**. Ik ken geen sympathieker
◆ figuur onder de Noordnederlandsche jongeren dan dezen dichter-romancier-polemist-journalist-filmscenarist en redacteur, die behalve deze veelzijdige bedrijvigheden nog andere aspekten vertoont, die echter in dit verband van minder belang zijn. Kuyle is eigenlijk de eenige tusschen de Noordnederlandsche jongeren, die het sociale standpunt der oude groep van tien jaar terug integraal heeft gehandhaafd en, wat nog beter is, op ernstige wijze verwezenlijkt. Jan Engelman laboreert langs de paden van Marsman ; Bruning zit slagwoorden te bedenken voor zijn Dinaso-meetingen ; Albert Helman zocht in den gloed der kommunistische idee de zekerheden, die hij in de vervorming van het aloude Vaderhuis tot een vormkristelijke, dekadente maatschappij geparodieerd zag ; Knuvelder zoekt een wegwijs in het wirwar van de nieuwe en nieuwste sociaal-reformistische-

Albert Kuyle

corporatieve-solidaristische hervormingspolitiek, en van Duinkerken hanteert ijverig het ontleedmes langs de bladzijden van zijn romanschrijvende tijdgenooten. Iets in de hartstocht waarmee Kuyle zijn beginselen in zijn werk verdedigt, is me lief ; er hoort daartoe een dosis moed die weinigen bezitten, behalve een stielvaardigheid die men van een « tendenzschrijver » in het kwadraat pleegt te eischen. Sedert Kuyle's « Weerlicht » en « Harten en Brood » weten we waarop te wijzen, wanneer men in een polemiek over tendenzliteratuur vriendelijk informeert naar verwezenlijkingen van katholieke zijde ; sedert hij zijn nieuwen roman « Jonas » schreef, is meteen de eerste stap gezet naar een bewust-religieuze kunst waarover niemand, zelfs Jan Engelman niet, het hart zal hebben vergoelijkend of minachtend te zwijgen. Jonas is een boek van zeer bizondere struktuur, dat mijlen hoog uitsteekt boven de jongeren- en ouderen-publicaties der laatste jaren ; het vertoont stylistische kwaliteiten die we sedert de eerste werken van van Schendel en Aart van der Leeuw ontwend waren. Dit is een proza, zoo zwierig en glanzend, zoo zuiver en nieuw, zoo verrassend-gevoelig en tevens zoo krachtig, dat ik er met plezier een halve boekerij van de Wereldbibliotheek voor cadeau geef, de Schartens en Nico van Suchtelen inbegrepen. Dit sierlijke, soms wat impressionistische proza, geeft u een genot en een vreugde die we sedert lang niet meer kenden in onze fraaie letteren ; het faalt geeneens, en zijn soms wat precieuze gepolijstheid hindert geen oogenblik den gang van het bijbelsche verhaal. Kuyle heeft hier een uitstekende gelegenheid gevonden om het kinderlijk-lyrische, dat bijna telkens in zijn werk aanwezig is, handig uit te buiten : het is een verbond van aarde en hemel, waarin God als in de oud-testamentische tijden praat met de menschen, en de dieren aandachtig luisteren, als de mensch of God zijn stem laat klinken. Het is mooi werk, eerlijk werk, werk van een hoogstaand schrijver, die bezig is de aandacht op te eischen van al wie een aandachtig oor heeft voor wat in onze letterkunde naar het hoogste reikt. Het is een Kerstgeschenk dat ik niet gaarne zou gemist hebben als compensatie voor den rommel die de Nederlandsche uitgeverij zoo vlijtig en punktueel pleegt te bezorgen. Wie zich dezen winter met een mooi boek wenscht te bedenken, koope dit nieuwe werk van Kuyle ; hij zal er mij om danken. En onder ons, Kuyle, ik ben er danig kurieus naar, hoe de heeren critici het tegenover dit boek zullen doen.

Van Menschen en Boeken

Theo Bogaerts

THEO BOGAERTS ontving den letterkundigen prijs der Provincie Brabant 1934 voor zijn roman : « Doodendans » ; Karel Jonckheere, R. F. Lissens, Ary Sleecks, Lode Verhees, Ferd. Vercnocke, Anton Thiry en R. Brulez ontvingen elk een premie van 750 fr. De handschriften voor den volgenden wedstrijd moeten worden ingeleverd bij het Provinciaal Bestuur voor 15 September 1935.

Het is thans 75 **jaar geleden** dat de bekende sprookjesschrijver en germanist **WILHELM GRIMM** overleden is ; in Duitschland werd hij bij deze gelegenheid algemeen gevierd.

In Frankrijk werd de Goncourt-prijs, die telkens de groote gebeurtenis van het najaar geworden is, toegekend aan den tot nogtoe vrijwel onbekenden Bretoen **Roger Vervel** voor zijn oorlogsroman « Capitaine Conan ». Roger Vercel behoort niet meer tot de eigenlijke jongere generatie ; hij is thans inderdaad 40 jaar oud ; tijdens den oorlog doorkruiste hij in opdracht van den Franschen generalen staf de Balkanstaten en Klein-Azië, en werd naderhand gelast met de Fransche propaganda in Transsylvanië. Deze reizen verschaften hem het materiaal voor zijn romans. In zijn bekroond werk vertelt hij de geschiedenis van een eenvoudigen Bretoenschen handelaar die vrijwillig dienst neemt en opklimt tot kommandant bij het leger in de Oost, en na den wapenstilstand zijn drang tot avontuur en romantiek tracht te bevredigen in Roemenië waar hij zich ten slotte gevestigd heeft, om eindelijk in zijn geboortestadje rustig te komen sterven. Eigenlijk scabreus is het boek niet, wel moreel zeer verwerpelijk wegens de zeer realistische teekening van bepaalde toestanden en zeden. Litterair verdient het ten volle zijn hooge onderscheiding.

Frankrijk viert thans met klank het derde eeuwfeest van de Académie Française, die, zooals men weet, in 1635 gesticht werd door Kardinaal Richelieu, den almachtigen minister van Lodewijk XIII.

Op 24 **December ll.** is de bekende dichteres **Henriette Roland Holst** vijf en zestig geworden. Hoewel gansch haar œuvre beheerscht

wordt door haar socialistische levensbeschouwing die bij wijlen een diep-mystischen inslag heeft, toch vertoonen haar gedichten een voornaamheid en diepte van denken, een adel van voelen en een zeer warme menschelijkheid, die haar werk een zeer uitzondere lijke beteekenis geven, en haar tot een der groote figuren der hedendaagsche Nederlandsche letteren hebben gemaakt. Deze herdenking werd opmerkelijk weinig gevierd, behalve in de tijdschriften van haar geestesrichting.

Denemarken vierde in December ll. den historicus en nationalen, dramaturg **Ludvig Holberg** (1684-1754). Na een beroerde en kommervolle jeugd zwierf deze auteur langen tijd rond in Italië, Engeland, Duitschland en Nederland, en maakte zich in deze verschillende landen een voor dien tijd ongewone ontwikkeling eigen ; in 1711 publiceerde hij in het Deensch de eerste wereldgeschiedenis en werd drie jaar later hoogleeraar in de geschiedenis aan de universiteit te Kopenhagen. Zijn bizonderen roem dankt hij echter aan zijn merkwaardige tragedies, waarin hij vooral de ondeugden van zijn volk onbarmhartig geeselt op een niet altijd zeer kiesche wijze; behalve dit kent men van hem nog een reeks komedies en enkele wijsgeerige werken in het latijn geschreven. Veel van zijn thans vergeten tooneelwerk is in het Nederlandsch vertaald door B. A. Meuleman, en uitgegeven door de firma H. Prakke te Nijmegen.

Ludwig Holberg

Prijs der Openbare Bibliotheken

(Koninklijk besluit van 19 Mei 1934)

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, HEIL.

Gelet op de schenking van hand tot hand van een kapitaal van vijftig duizend frank, bestaande uit vijf en dertig obligaties van de Consolidatie Leening tegen 6 t. h. 1921, gedaan door den heer Cyriel Van Overbergh, senator, handelend, in hoedanigheid van voorzitter, in naam van het Centraal Comité der Werken voor Volkslectuur, ten einde een jaarlijkschen prijs in te stellen, gezegd « Prijs der openbare Bibliotheken » ;

Overwegende dat, overeenkomstig den wensch van het comité der schenkers, de uitloving van dezen prijs moet medewerken tot het bevorderen van het werk der bibliotheken, binnen het raam bepaald door de wet van 17 October 1921, en tot het aanmoedigen van de intellectueele werkzaamheden die daartoe bijdragen ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Openbaar Onderwijs,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Onze Minister van Openbaar Onderwijs wordt er toe gemachtigd, in naam van de regeering, bovenbedoelde schenking te aanvaarden.

Art. 2. Er wordt aan het Ministerie van Openbaar Onderwijs, een jaarlijksche wedstrijd van werken, gedrukt of in handschrift, van Belgische of genaturaliseerde schrijvers van beiderlei kunne ingesteld, gaande over :

A. De techniek der openbare bibliotheek, de verbetering van of de propaganda voor de openbare bibliotheek ;

B. Reisverhalen, romans, wetenschappelijke of andere vulgarisatie, levensbeschrijvingen of alle andere stof, mits het gekozen werk geschikt zij voor de meerderheid der lezers der openbare bibliotheken.

Kunnen, insgelijks, deelnemen aan den wedstrijd, de reeksen van werken van wetenschappelijke of andere vulgarisatie voor dezelfde lezers geschikt.

Zijn uitgesloten de schoolboeken, voor zoover hun bruikbaarheid het gebied van het onderwijs niet te buiten gaat, de werken die reeds den een of anderen prijs bekomen hebben, deze welke politieke of godsdienstige propaganda of polemiek nastreven, alsmede deze der juryleden welke den wedstrijd te beoordeelen hebben.

Art. 3. De prijs, ten bedrage van 3.000 frank geheeten : « Prijs der openbare Bibliotheken », zal beurtelings verleend worden aan een werk of reeks in de Fransche taal en aan een werk of reeks in de Vlaamsche taal.

De eerste uitloving, bij loting bepaald, zal in 1935 plaats hebben.

Art. 4. Indien, bij gebrek aan mededingers, waardig geoordeeld om den prijs te bekomen, een Vlaamsche of Fransche prijs niet toegekend werd, zou de beschikbare som bij het kapitaal gevoegd worden.

In dit geval zou een tweede prijs twee jaar later kunnen verleend worden, ter gelegenheid van den wedstrijd voorbehouden aan de tot dezelfde taalgroep behoorende mededingers.

In geen geval kan de prijs verdeeld worden.

Art. 5. De beoordeeling van den wedstrijd zal toevertrouwd worden aan een jury van vijf leden, gekozen onder de bijzonder bevoegde persoonlijkheden, mannen of vrouwen, inzake bibliotheekkunde of inzake de vakken bedoeld bij artikel 2, § *B*, benoemd door Onzen Minister van Openbaar Onderwijs.

Art. 6. In het begin van elk jaar zullen de belanghebbenden door het Staatsblad en door de pers uitgenoodigd worden, vóór 1 April aan het secretariaat der jury voor den Prijs der openbare Bibliotheken bij het bestuur der Schoone Kunsten, der Letteren en der Openbare Bibliotheken, drie exemplaren van hun werken die zich in de vereischte voorwaarden zouden bevinden, in te sturen, met de uitdrukkelijke vermelding dat zij bestemd zijn om naar den prijs mede te dingen.

Art. 7. De uitroeping van den laureaat zal plaats hebben in den loop van het laatste kwartaal van het dienstjaar.

Art. 8. Indien de rentevoet der titels welke het kapitaal uitmaken moest verlaagd worden, dan zou het bedrag van den prijs verminderd worden in dezelfde verhouding.

Art. 9. Onze Minister van Openbaar Onderwijs is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 19n Mei 1934.

Van Koningswege :
De Minister van Openbaar Onderwijs,
MAURICE LIPPENS.

I. - Wijsbegeerte en Zedeleer

11.530 de Vleeschauwer, H. J., Prof. Dr — 1

STROOMINGEN IN DE HEDENDAAGSCHE WIJSBEGEERTE. — *Antwerpen, Standaard, (Philosophische Bibliotheek)* 1934 (23×16) 210 *blz.* 28 *fr.*; *geb.* 40 *fr.*

IV* — Waarheen richt zich de moderne gedachte ? Die vraag is zeker van het hoogste gewicht, als het waar is dat de idee de wereld leidt. Prof. Dr de Vleeschauwer heeft ons hierop een beknopt, maar uiterst interessant antwoord geschreven. Dat antwoord bevat twee deelen.

Dr H. de Vleeshouwer

In het eerste worden de « *conservatieve bestanddeelen* » behandeld, wier werking zich nog in de hedendaagsche wijsbegeerte doet gevoelen. Het intellectualisme, het neo-kantisme en het neo-Hegelianisme komen beurtelings aan het woord. In het tweede deel krijgen wij dan een overzicht van de « *oorspronkelijke bestanddeelen in de huidige wijsbegeerte* ». Men begrijpe dit echter niet verkeerd. De benaming « gezichtspunten » zou hier misschien, juister dan « bestanddeelen », 's schrijvers idee hebben weergegeven. De verschillende hoofdingen duiden dat voldoende aan. Vroeger sprak men eerder van « Sein », nu van « Sollen » ; vroeger voerde de « natuurwetenschap, den hoogsten toon, nu de « geesteswetenschap » ; vroeger waren het de « natuur », het « intellect », de « vorm » die heerschten, nu draait alles om het « leven », de « intuïtie », den « inhoud ». Prof. Dr de Vleeschauwer heeft hier uitstekend werk geleverd. Klaar heeft hij aangetoond dat de hedendaagsche wijsbegeerte is « een reactie tegen het imperialisme van de positivistische wetenschapsmethodiek en tegen de begripmatige verstarring der realiteit van de rationaliseerende zijnsmetaphysica » (blz. 162). En even klaar bewijst hij dat de ontologie van heden een concrete ontologie is, een ontologie van het bestaan en niet van de essentie (cfr. blz. 202). Het is hier niet de plaats om veel kritiek uit te oefenen op dat, althans te onzent, baanbrekend werkje. Twee dingen nochtans willen wij kort vermelden. De knappe uiteenzetting van het neo-thomisme is onvoldoende. Wat de allerlaatste strekking in de philosophie van Duitschland betreft, betreur ik dat schrijver niet getracht heeft naar meer eenheid en meer klaarheid. Van Dilthey gaan klaarblijkelijk die verschillende richtingen uit ; door hem worden ze ook veel gemakkelijker verstaanbaar. Een overrijke bibliographie besluit ieder hoofdstuk. H. THIELEMANS S. J.

11.531 Ketner, C. H., Dr — 17 : 23

GOED EN SLECHT. Een Inleiding in de Ethiek. — *A'dam, Arbeiderspers (Nieuwe intern. Bibliotheek, deel* 7) 1933 (20×15) 176 *blz.* *fl.* 2

I, L— In dit werkje houdt Dr Ketner het voor de objectiviteitstheorie (bl. 156). Of hij echter de katholieke leer over de grondbeginselen der moraal — ook der zuiver natuurlijke — grondig heeft ingestudeerd, blijkt in geener mate uit dit boek. Het werk is bepaald in antikatholieken geest geschreven. Zelfs hier en daar (b.v. bl. 9 - 14 - 84 - 112 - 114 - 138 - 142 - 148) komt schrijvers afkeuring der katholieke leer op een niet onduidelijke wijze voor ; maar dan geschiedt dit meestal (b.v. bl. 143) op een zoo onvolledige wijze, dat men zich afvragen moet, wat een niet geschoolde lezer er eigenlijk over denken moet. Dit boekje mag stellig niet in handen gegeven van niet volledig gevormde katholieke studeerenden ; het kon wel meer verwarring dan elementen van algemeene kultuur aanbrengen.

Van zuiver wetenschappelijk standpunt uit zouden we dit werkje geen model durven noemen : de leer lijkt ons al te fragmentarisch (bl. 130, over de rente om geleend geld), te vaag (bl. 69 en 162, begrip van determinisme ; bl. 133, zedelijke intuïtie ; bl. 54, de algemeene beginselen onzer ethische waardebepalingen zijn nog niet ontdekt (?), enz.). Zelfs voor niet-katholieken schijnt ons dus het werkje niet gelukkig opgevat. Ook in geschiedkundig opzicht valt er o. i. meer en beters te zeggen dan de schrijver gedaan heeft. Schematisch, maar onvolledig, te werk gaan schijnt ons zeer gevaarlijk, wanneer het er om te doen is « ongeschoolde lezers » (bl. 8) in een wetenschap in te leiden.

Dr Ketner wilde door dit boekje « de billijkheid van (de) oordeelen » (bl. 52) zijner lezers bevorderen. Of dit doel bereikt is, kan, zeker voor « ongeschoolden », sterk betwijfeld.

P. P. VAN OVERBEKE O. P.

2. - GODSDIENST

11.532 Arami, M. M. **23 : 24**

◆ LEVEN. *Geill. met 40 helioplaten. — Averbode, Abdij,* 1933 (20 × 13) 207 *blz.* 5 *fr.*

V — Dit is een traktaat, beknopt overzicht of katechismus der heiligmakende genade. Wat zij is, en uitwerkt, welke onze plichten zijn jegens haar, hoe ze wordt verloren, terugbekomen, vermeerderd en uitgebreid. Eenvoudig en zoo duidelijk mogelijk verhandeld ; verlucht met exempels en mooi aangepaste helioplaten. — Een boek dat priester en leeken warm wordt aanbevolen. JOZ. DE VOGHT, PR.

11.533 Bertram, Kardinaal **24 : 37**

◆ HET STAALBAD VOOR DE ZIEL. *In het Nederlandsch bewerkt dr L. van Hulle, pr. — Brussel, Uitgaven der K. A. J.,* 1934, (15 × 10) 37 *blz.* 2 *fr.*

V — De ouderdomsdeken van het Duitsch episcopaat, — doch die nog immer veerkrachtig in de bres staat — Kard. Bertram, heeft in dit werkje over de Biecht, de Biecht doen binnendringen in het leven der jeugd als een vormende en sterkende krachtbron bij uitnemendheid. Het verwondert ons geenszins dat de Paleizenstraat het uitgaf. Het is geschreven heel en al in de lijn der werking en methode van K. A. J. — En voor persoonlijke lezing èn voor onderhoudjes is dit boekje uiterst geschikt. E. H. van Hulle bewerkte zeer vloeiend dit keurig-uitgegeven werkje.
M. VAN HOECK, PR.

Kardinaal Bertram

11.534 Callewaert, L. J., O. P. **24**

◆ DE GELOOFSAFVAL IN VLAANDEREN. — *Antwerpen, Geloofsverdediging, (Zielzorg voor onzen Tijd, nr* 4), 1933 (22 × 14) 70 *blz.* 5 *fr.*

IV — Een cordaat werkje van Pater Callewaert. Langs om meer dringt overal het besef door dat we de realiteit, nuchter en koel, in het oog moeten zien om, van het vertrekpunt van den werkelijken toestand bij ons volk, een gesystematiseerde actie op touw te zetten en door te drijven. Pater Callewaert ziet de kwestie o. i. zeer juist in waar hij den geloofsafval in Vlaanderen plaatst in het kader der Europeesche geesteshouding, daarin zoekt naar de oorzaken van den geloofsafval, om ten laatste de specifieke oorzaken voor Vlaanderen naar voor te brengen.

P. Callewaert O. P.

Wie dit boekje leest zal misschien hier en daar onthutst staan, doch wie met zijn twee voeten in de werkelijkheid staat van de parochie (voor de grootstad althans) zal 99 % van wat P. Callewaert schrijft, zeer gereedelijk onderteekenen. Al ware het maar dat velen erdoor gebracht werden tot een ernstig gewetensonderzoek en tot een *systematisch onderzoek van hun parochie,* dan heeft dit werkje een uitzonderlijken dienst bewezen. Het ware te wenschen dat *elke* parochie aan dat systematisch onderzoek zou medewerken o. a. door middel van een parochiesecretariaat en een kader helpers en helpsters, doelmatig voorgelicht, bovennatuurlijk gericht en, qua menschen, sympathiek, tactvol, vertrouwen-wekkend. Dan pas zullen we onze parochianen kunnen *bereiken,* leeren *kennen* en *heiligen.* Is dat een hopeloos geval ? Absoluut niet, want juist op grond van wat Pater Callewaert schrijft (De crisis is niet van intellectueelen aard, bl. 43) wordt bij een systematische werking gemakkelijker een gemeenschappelijk plate-forme van invloed gevonden. — Mogen *alle* krachten loskomen om de redding onzer parochies ! M. VAN HOECK, PR.

11.535 Callewaert, L. J., O. P. **24**

◆ DE PREDIKATIE EN DE HEDENDAAGSCHE ZIELZORG. — *Antwerpen, Geloofsverdediging, (Zielzorg voor onzen Tijd, nr* 3), 1933 (22 × 14) 54 *blz.* 5 *fr.*

IV — In de zeer interessante reeks « Zielzorg voor onzen tijd », waarvan dit nr 3 is, is het werkje van Pater Callewaert uiterst wel op zijn plaats. De hedendaagsche zielzorg vraagt

immers vanwege de predikanten een gansch bizondere aandacht. De predikatie staat bij zeer vele geloovigen in ongenade (vooral bij de intellectueelen). Pater Callewaert geeft hier in dit kleine compendium heel wat rake waarheden. Het blijft waar dat een predikant die voor de menschen van dezen tijd de « vetera » weet in te kleeden in het nieuwe kleed, met aandacht aanhoord wordt. Predikatie zal buiten alle theologische kennissen, immer een kwestie blijven van cultuur. Een predikant moet een cultuur bezitten en aanpassingsvermogen en beeldende kracht berekend op zijn publiek. Sermonuaires blijven dood materiaal — ook de beste — wanneer ze niet bewerkt worden door iemand met cultuur. We raden dit werkje ten zeerste aan. M. VAN HOECK, PR.

11.536 Cruysberghs, K., Mgr 23 : 26 : 25

◆ DE KERK. Zes Vastenpreeken, gehouden in de Kapellekerk te Brussel. — *Antwerpen, Standaard,* 1934 (20×13) 111 *blz.* 12 *fr.*

IV — Gepubliceerde preeken vallen meestendeels tegen, die van Mgr Cruysberghs vallen mee. Hij preekt schoon en hij schrijft schoon. Hij denkt methodisch en logisch, hij spreekt helder en overtuigd. Zoekt geen sensatie, maar wekt sensatie. Zijn woord slaat in. Essentieele, verwaarloosde waarheden maakt hij weer aktueel en levend. Niets is tegenwoordig noodzakelijker dan in 't hart der katholieken liefde voor en onderdanigheid aan de Katholieke Kerk op te wekken ; de maatschappij er op te wijzen wat de Kerk deed en doet voor de beschaving der menschheid ; te doen inzien dat de leer en de leiding der Kerk moet aanvaard willen we weer er bovenop geraken. Mgr C. vatte die onderwerpen aan, en, daar er natuurlijk geen spraak kon zijn, ze alle in geheel hun omvang en diepte te behandelen, beperkte hij zich bij bepaalde aspekten die van onmiddellijk nut zijn voor onzen tijd. Van omwegen en compromissen houdt hij niet. Hij schenkt klaren wijn. Wat hij zegt over paus, kunst, priester, leek, zijn geen woorden in den wind. Uit al zijn kracht spant hij zich in om den Sensus Catholicus, in zooveel middens zoek geraakt, aan te duiden. Met apostolische vrijmoedigheid. Mgr Cruysberghs amuseert de menschen niet met een vertelsel, hij redeneert, illustreert zijn argumenten met rake beelden die in 't geheugen blijven hangen, verkondigt onverstoord de waarheid, ook de harde waarheid, maar altijd met liefde en mildheid. Zulke apostelwoorden zijn wegwijzend en worden dankbaar aanhoord, omdat zij gesproken worden door 'n vurig volgeling van den Meester die tevens was : de man met de zweep en de goede Herder. D. DE PAUW O. P.

Mgr Cruysberghs

11.537 Giuliotti, Domenico 24 : 264

◆ DE BRUG OVER DE WERELD. Commentaar op de H. Mis. *Vert. uit h. Italiaansch dr Ellen Russe — Den Haag, Govers,* 1934 (20 × 14), 184 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,75

V — Een boek van iemand die in het katholicisme vrede en vreugde gevonden heeft, en zijn dankbaarheid daarom op geen betere wijze weet te betuigen, dan door te trachten zelf vrede en vreugde mede te deelen. Deze kommentaar op de H. Mis, geschreven door een leek, is geen vrucht van een milde fantasie, tenzij wellicht op één enkele, minder belangrijke plaats ; hij is doorloopend geschraagd door een vurige godsvrucht, ja, maar ook door een grondige kennis van het kath. dogma en van de oudere en nieuwere literatuur over de H. Mis. — De Mis komt er werkelijk voor als de synthese van de kath. openbaring, die ons beurtelings doet denken aan de geheimen van de H. Drieeenheid, van de Voorzienigheid, van de genade, de gemeenschap der heiligen, enz... — Eén enkele uitdrukking is theologisch minder goed te verrechtvaardigen, nl. waar op blz. 91 gezegd wordt : « De Tweede Persoon der Drievuldigheid zal niet kunnen tegengaan om zich *opnieuw te incarneeren* onder den schijn der beide gedaanten... » De vele tusschen-haakjes-zinnen, maken de lezing hier en daar wat minder vlot en minder aangenaam. Voor de rest is de vertaling zooals wij die van Mevr. Ellen Russe gewoon zijn. Slotsom : een boek dat in de eerste plaats bij ontwikkelde leeken, maar niettemin ook bij priesters, veel zal bijdragen tot een beter begrijpen en een intenser beleven van het hoofdmoment uit een kristelijk-opgevatten dag.

P. B. VAN HULSE O. P.

11.538 Hlond, Kardinaal 24

◆ HET GODSDIENSTIG LEVEN IN DE PAROCHIE. *Vert. uit h. Poolsch dr G. de Keersmaeker, J. C. L. en L. van Hulle, S. T. B. — Antwerpen, Geloofsverdediging (Zielzorg voor onzen tijd,* nr 2) 1933, (21 × 14) 56 *blz.* 3 *fr.*

V — «Zielzorg voor onzen Tijd» had een gelukkige hand wanneer ze dit mandement van den Poolschen Kardinaal Hlond deed vertalen. Het is zoo wat de charta van wat de titel aanduidt. Het is dan ook niet te verwonderen dat in vele kringen van K. A. dit werkje als leidraad wordt gevolgd. Buitengewoon raak wordt het begrip parochie en dezer realiteit geteekend. Geloovigen die dit boekje doormaken zullen niet meer afzijdig staan van de parochie. Het zal voor hen geen « woord » blijven doch ze zullen tot de bevinding komen hoezeer zij de parochie noodig hebben en wat zij in de parochie kunnen doen. Indien we een wensch mochten uiten dan is het de volgende : deze brief zou dienen uitgelegd in onze gestichten (jongens en meisjes) voor de hoogere middelbare klassen. Daar ook is hij op zijn plaats. Het mandement werd zeer goed vernederlandscht. M. VAN HOECK, PR.

11.539 Leo XIII en Pius XI 25 : 3

◆ RERUM NOVARUM EN QUADRAGESIMO ANNO. *Ingeleid en vert. dr Kan. Dr E. Broeckx. — Hoogstraten, Haseldonckx,* 1934, *5e druk* (21 × 13) 359 *blz.* 12,50 *fr.*

V — De eerste vier uitgaven boden ons een vertaling aan van *Rerum Novarum* en een toelichting er op. Daarna verscheen *Quadragesimo Anno.* Aangezien deze encycliek een nadere verklaring en aanvulling van Rerum Novarum is, geeft de ons gunstig bekende commentator ditmaal de vertaling der twee wereldbrieven, voorafgegaan door een zeer duidelijke en zakelijke toelichting er op.

Zijn werk is bijzonder aangepast aan het doel dat hij zich stelde : aan onderwijsgestichten en studiekringen dienst te bewijzen.

Moge het dan, vooral in het middelbaar onderwijs, als handboek aangewend worden om den voor zoovelen verborgen schat van de sociale leer der Pausen te openbaren en daarenboven ter hand genomen worden door wie op het college van dien schat weinig hoorde of van het gehoorde... veel vergat.

De leider van studiekringen zal er een welkomen leidraad in aantreffen ; hij zal zelf oordeelen of de leden voldoende ontwikkeld zijn om zelf met nut het boek te gebruiken.

Dr K. DU BOIS S. J.

11.540 Wijckmans, A., pr. 23 : 24

◆ DE ZALIGE WETENSCHAP. Godsdienst- Leer- en Leesboek. — *Leuven, St-Alfonsus-drukkerij,* 1934, 3e *druk,* 2 *dln* 15, 287, 295 *blz.*

V — De twee boekdeelen over de « Zalige Wetenschap » omvatten gansch de Godsdienstleer volgens de algemeene orde van onzen Catechismus, waarvan de tekst meestal verondersteld wordt.

De groote eigenaardigheid van het mooie werk bestaat in een levensgloed aangevuurd door talrijke en uitstekend gekozen citaten uit den Bijbel, uit letterkundige werken en zoo verder. Zoo wordt het werk een *aangenaam* en *opbeurend* leer- en leesboek.

Het werk verdient een eereplaats bij de boeken die moeten dienen om mooie en aantrekkelijke lessen voor te bereiden. In dit opzicht verdient het de beste aanbeveling.

Mogen wij nochtans een persoonlijken indruk mededeelen ? Welnu, het schijnt me toe dat hier en daar het zoeken naar citaten, de kernachtigheid in de uiteenzetting heeft doen vergeten......

Om enkele kleine voorbeelden te geven :

bl. 34 (I) *Wat is het geloof* ? — Waarom niet met een paar woorden erbij gevoegd dat het «gezag van een ander » steunt op zijn *weten* en zijn *rechtzinnig zijn* ?

bl. 48 (I) Het begrip der *Ingeving* der gewijde boeken is volstrekt onvoldoende en onvolledig.

bl. 57 (I) Schoone beschouwingen worden bijgehaald over het bestaan van God, maar de kernachtige causaliteitskwestie wordt verwaarloosd.

bl. 87. Het begrip van « scheppen » uit niets, of van niets, wordt klaar voorgehouden, maar ik ondervond meer verstandelijke voldoening bij de leerlingen door hun aan te toonen dat God in de scheppingsdaad de *totaliteit* van het wezen veroorzaakt.

bl. 99 (I) De beschouwingen over de schepping van de eerste menschen zouden wel meer modern mogen zijn, daar grootere leerlingen wel eens van « wetenschappelijke » theorieën hoorden, die ook van den oorsprong van den eersten mensch spreken.

bl. 186 (I) *De Verrijzenis des Vleesches* zou wel meer moeten belicht worden in opzicht van de mogelijkheid en de redelijkheid er van.

Dit zijn enkel kleine voorbeelden en het ware heel gemakkelijk de lijst *zeer* te verlengen.

In de inleiding wordt gezegd : « De voorbereiding van lessen in vragen en verklaringen is nu in dit boek grootendeels gedaan, in haar geheel kan zij het niet, *want ieder lesgever blijft persoonlijk in zijn vak*». — Dit zijn gulden woorden en zeker is het dat, hoe persoonlijk gelijk

wie zijn mag, hij toch in deze schoone boeken veel hulp zal vinden. Dat echter, zooals de inleiding voortgaat, « *de stof er is,* te kust en te keur, om dezelfde les op meer dan een wijze te verklaren en te herhalen», kunnen we minder gemakkelijk aannemen, daar bij de gegeven « multa » het noodige « multum » niet altijd te vinden is. Dr M. DAISOMONT, PR.

3. - Sociale Wetenschappen - Opvoeding Vrouwenbeweging

11.541 de Beus, P. 34

OVERZICHT VAN HET BURGERLIJK RECHT. — *Turnhout, van Mierlo, (Rechtskundige en administratieve Studiën, nr 2),* 1934 (18 × 13) 430 *blz.* 40 *fr.*

IV — Dit boek verscheen als nr 2 van de Rechtskundige en administratieve Studiën. Nr 1 : « Gemeentelijke politie en politierecht van den burgemeester », is van de hand van denzelfden schrijver.

Het werk geeft ons een beknopt maar volledig overzicht van het burgerlijk recht, met daarbij verwijzingen naar de bepalingen die op de grens staan van het burgerlijk en bestuursrecht, en met het naar voren brengen van de meest actueele vraagstukken.

We hebben verscheidene redenen om het werk aan te bevelen : het werd geschreven door een onzer beste Vlaamsche juristen ; er bestond tot nog toe geen werk dat geheel het burgerlijk recht in het Nederlandsch behandelt ; we hebben Nederlandsche handboeken dringend noodig, nu de Nederlandsche taal weer hare plaats in de gerechtszalen herneemt.

Op vele plaatsen zal het boek welkom zijn : in handelsscholen, sociale scholen, gemeentebesturen, scholen voor bestuurswetenschappen.

Het feit dat schrijver een der werkzaamste leden is van de Commissie voor vertaling der wetboeken waarborgt de zuiverheid van de terminologie. Dr L. VAN BAUWEL

11.542 Deetens, Omer 34 : 35

VERZAMELING VAN DE IN BELGIE VAN KRACHT ZIJNDE WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, ENZ., IN ZAKE REGISTRATIE-, ERFENIS- OF SUCCESSIE-, ZEGEL-, GRIFFIE-, HYPOTHEEKRECHTEN, TER UITZONDERING VAN DE « MET HET ZEGEL GELIJKGESTELDE TAXES ». Van 't Jaar VII (1798) tot Juni 1933, volgens officieele Uitgaven. — *Merksplas, Administratieve Drukkerij,* 1933 (22 × 15) 427 *blz.* 40 *fr.*

V — In het fiscaal recht zijn tal van onze wetten en ook, zooals iedereen terdege ondervindt, tal van nieuwe wetten toepasselijk. Van vele dezer wetten bestond geen Nederlandsche tekst, en evenmin bestond er een verzameling van de fiscale wetten in Nederlandschen tekst.

Aan dit werk heeft schrijver zijne krachten gewijd, en hij heeft daarmede een uitstekenden dienst bewezen aan de talrijke personen die tegenwoordig vraagstukken van fiscaal recht te behandelen hebben. Dr L. VAN BAUWEL

11.543 de Meyere, Victor 83.8 : 39

DE VLAAMSCHE VERTELSCHAT : IV. DIEREN- EN PLANTENSPROOKJES. *Geill. dr V. Stuyvaert.* — *Antwerpen, De Sikkel,* 1933 (23 × 15) 271 *blz.* 32,50 *fr.*

Victor de Meyere

V — De faam van V. de Meyere's vertelschat is reeds sedert lang tot buiten de grenzen van ons land doorgedrongen, en terecht : naast de trouwe weergave van elk vertelsel, zooals het uit den volksmond werd opgeteekend, met soms zelfs een zweempje gewesttaal (blz. 110), waarin jong en oud evenzeer zijn gading vindt, zal de folklorist achteraan gedegen studiemateriaal aantreffen over de herkomst en de literatuur van elk sprookje, benevens een paar type-lijsten, waarop de Dierensprookjes en de Oorspronglegenden systematisch gerangschikt staan. Het prachtwerk van den Antwerpschen folklorist zal voor velen een leidraad zijn bij de studie en voor sommigen, hopen wij, een spoorslag om insgelijks aan 't inzamelen te gaan. De stemmige illustratie past heelemaal bij de mooie uitgave. J. LAUWERYS, PR.

11.544 Einzig, Paul **33 : 32**

DE ECONOMISCHE GRONDSLAGEN VAN HET FASCISME. *Vert. uit h. Engelsch [The economic Foundations of Fascisme] en bew. dr Dr J. F. Otten— Den Haag, Leopold,* 1934 (19 × 12) 8, 168 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV* — Schrijver — een Engelsch journalist — kreeg bij een bezoek aan Italië een zeer gunstigen indruk over het fascisme in zijn econ. verwezenlijkingen en vooruitzichten. Hoofdbeginsel van dit econ. fascisme lijkt hem « coördinatie (van staatswege) der tegenstrijdige belangen voor het alg. welzijn » (blz. 120), een bepaling die in het geheel niet specifiek-fascistisch is. Schrijvers redeneering komt hierop neer : het liberale laissez-allerstelsel bracht ons periodieke crisissen ; zonder econ. planmatigheid kunnen die niet vermeden. Het Italiaansche voorbeeld van staatscorporatisme toont hoe men een doelmatige, wetenschappelijke, planmatige econ. organisatie, op een bepaalde kapitalistische basis, onder de gunstigste omstandigheden kan vereenigen met particulier initiatief. — Schrijvers optimisme lijkt mij eenzijdig en al te goedkoop, al kan niemand betwisten dat Mussolini op econ. gebied zegenrijke arbeid verrichtte ; wetenschappelijke fundeering van de beweringen ontbreekt nagenoeg totaal. Bovendien dient gewaarschuwd tegen vereenzelviging van het begrip dictatuur met dat van corporatisme en van staatscorporatisme met corporatieve maatschappij. — Interessant voor wie lezen kan met critischen zin. Hfd. IX, dat aantoont hoe het fascisme op econ. gebied het socialisme benadert, lijkt mij bijzonder goed gezien. Dr C. van Gestel O. P.

11.545 Lecat, Maurice **309 : 89**

MET EINSTEIN TEGEN DEN OORLOG. *Vert. uit h. Fransch. Geïll. met 22 platen. — Brussel, Uitg. V. O. S.,* 1933 (22 × 14) 142 *blz.* 12,50 *fr.*

III — Het idealisme van Maurice Lecat dwingt bewondering af. Wij kunnen zijn actie tegen den oorlog niet genoeg prijzen. Zonder te vervallen in bombastische grootspraak, toont hij de harde werkelijkheid van den oorlog met zijn afgrijselijke ellenden en barbaarsche verwoestingen. Wij juichen hem toe als hij ijvert voor het verspreiden van een internationalen geest. « De wet van de toekomst ligt niet in de versterking van het gevaarlijk en verouderd dogma van de souvereiniteit der Natiën, maar in hun onderschikking aan het algemeen welzijn der volken » (blz. 73). Maar als hij tot het besluit komt dat men enkel door dienstweigering tot ontwapening en vrede kan komen, moeten wij als katholieken hem volledig afkeuren. Indien Lecat grondiger de vredesleer van Kard. Faulhaber, waarvoor hij terecht zulke groote vereering heeft, zou instudeeren, dan zou hij tot een geheel andere conclusie komen. « Elke oorlog, schrijft de groote Duitsche kerkvoogd, is een ramp, een verschrikkelijke ramp, maar elke oorlog is nog geen onrechtvaardigheid. Men mag niet a priori en op absolute wijze elken oorlog veroordeelen en aan de kath. soldaten zeggen : Gij moet dienstweigeren... Een oorlog kan geschieden om een rechtmatige reden ».
Wij achten dan ook, omwille van zijn voortvarende conclusie, dit werkje misleidend voor de Vlaamsche jongeren, die veel beter zullen gediend zijn door de brochure van Prof. Leclercq. F. Lauwers O. P.

11.546 Peeters, Eduard **37**

◆ HET LACHENDE LEVEN. Een Levensprogramma. — *Borgerhout, J. Leemans-Oyen, (Nele-Reeks)* 1934 (20 × 15) 98 *blz.* 10 *fr.*

IV — Een onverbeterlijk optimist, die nochtans redenen genoeg schijnt gehad te hebben om glad het tegengestelde te worden ; een zestigjarige, met een hart van «duizend weken», biedt ons hier het recept aan voor een «lachend leven» (tien pilletjes in een doosje, behoorlijk in suiker gerold). Essentie : Men is de smid van zijn eigen geluk, en verder vetrouwt men op God. Niets nieuws dus, maar oorspronkelijk en bevattelijk voorgesteld, zonder eenige zwaarwichtigheid of geleerddoenerij. Het feit, dat schrijver nogal dikwijls over zichzelf spreken moet, hindert soms wel wat. Ook had hij zich door zijn geestdrift niet mogen laten verleiden tot overdreven uitdrukkingen en... foutieve wendingen. Fr. Dupont

11.547 Rodewyk, Adolf, S. J. **37 : 24**

◆ TWEE MENSCHEN VOOR ELKANDER. Gedachten over het Huwelijk, in Aansluiting met de Encycliek « Casti Connubii » van Pius XI. *Vert. uit h. Duitsch dr P. Crassaerts. — Leuven, Vlaamsche Drukkerij,* 1934 (18 × 14) 162 *blz.* 10 *fr.*

IV — De magistrale encyclica van Z. H. Paus Pius XI over het huwelijk heeft van stonde af de felle belangstelling gewekt, niet enkel van de katholieke wereld doch ook daarbuiten.

Iedereen vatte dat de hooge verantwoordelijkheid van den Paus, zich uitend in aangrijpenden ernst, hier, cordaat, een probleem aanpakte dat een hengselvraagstuk is voor de heele wereld. De kristalheldere uiteenzetting der doctrine, de rechtlijnige beginselvastheid der principepen en de levensvolle toepassing ervan, maken van «Casti Connubii» een monument. Sindsdien is er, naar aanleiding van en in verband met den wereldbrief, een gansche literatuur gekomen. Pater Rodewyk— wiens werk bestemd is voor de breedere massa— heeft een sterk-gebouwden, leerstellig-accuraten en pædagogisch-merkwaardigen commentaar rond de encyclica gegeven, waarin — vooral van onderwijzend en opvoedkundig standpunt uit — de volle beteekenis, de draagkracht, de roeping en den adel van het christelijk huwelijk, met de voorbereiding erop, alzijdig belicht wordt en verklaard. De vertaling van Pater Crassaerts is raak geadapteerd aan dit model-vulgarisatie-boek. M. VAN HOECK, PR.

11.548 van der Kallen, W. A. M., Mr 32

◆ RECHTSSTAAT OF MACHTSSTAAT. Met een voorwoord van Prof. Mr E. J. J. van der Heijden. — *Hilversum, Brand ; Antwerpen, Standaard (Reeks « Credo, vivo » nr 2)* 1934 (24×16) 46 *blz.* 12,50 *fr.*

IV — De tweede brochure van de « Credo-Vivo » zet de begonnen reeks voort in prachtconditie. Zonder wetenschappelijke pretenties, ook voor leeken bevattelijk, stelt M^r van der Kallen ons voor de antithese in den titel uitgedrukt, en dit in duidelijke, bijna lapidaire zinnen. Zoolang 'n staat de natuurlijke grenzen tusschen gezag en vrijheid waarborgt is hij 'n rechtsstaat. Naast 'n klare uiteenzetting over den groei van den huidigen staat, dien wij rechtsstaat noemen,volgt 'n bespreking der stelsels van Mussolini en Hitler en hun fascistisch staatsabsolutisme. Mussert, de leider van de N. S. B. — om lokale redenen van belang — wordt eveneens behandeld. Schrijver hekelt in den liberalen rechtsstaat verschillende tekortkomingen, o. a. de vrijheid van meeningsuiting, die steeds tot onverantwoordelijke excessen aanleiding heeft gegeven. De liberale rechtsstaat heeft slechts het individu gezien, de fascistische machtsstaat ziet slechts de gemeenschap. Schrijver ziet beide en houdt het bij 'n noodzakelijke hervorming in het kader van den ouden rechtsstaat. Over 'n probleem dus dat in 't brandpunt van de belangstelling staat ; daarom aan alle intellectueelen ter instudeering sterk aanbevolen. PAUL HARDY

11.549 van Hoof, Arthur 37 : 33 : 6

MENSCHENBEHANDELING EN TECHNIEK. Pedagogische Richtlijnen ten dienste van technische Leeraars, Bedrijfsleiders, Ingenieurs, Patroons. — *Brussel, Standaard (Uitg. Vlaamsch Opvoedkundig Tijdschrift)* 1933 (25×16) 312 *blz.* 35 *fr.*

IV — De ondertitel van het boek bepaalt zeer juist zijn inhoud : wij vinden er vooral praktische wenken voor technische leeraars, bedrijfsleiders, ingenieurs, patroons. Het eerste deel bevat een kort overzicht van ontstaan, groei, hoogtepunt, tekorten en gevaren van de moderne machine-kultuur.De gezondmaking van die kultuur zal ook voor een deel afhangen van de gezondmaking van de technische opvoeding en de passende behandeling van de menschelijke werkkrachten. Daarom wordt het tweede deel gewijd aan de studie van den industrieleerling ; het derde aan de bespreking van hoedanigheden en houding van den industrieleeraar. Het vierde deel, het ruimste en voornoamste, is gewijd aan de pedagogische vraagstukken die beroepsschool en fabriek opwerpen. Dit boek wil een studie zijn van toegepaste pedagogie. Schrijver steunt op de uitkomsten van de psychologie, doch geeft ook een ruime plaats aan de persoonlijke inzichten en ondervindingen, opgedaan door rechtstreeksch kontakt met de industriejongens in een technische school. Voor bepaalde vragen is schrijver te afhankelijk van andere schrijvers en bronnen, die wat te algemeen en sommair worden aangeduid. Het boek zou ongetwijfeld gewonnen hebben aan meer beknoptheid en een klaarder en steviger stuktuur. De pedagogische problemen, die specifiek eigen zijn aan de technische opvoeding, loopen ook wel wat verloren tusschen de al te lange uitwijdingen over algemeene pedagogische vragen. In een tijd waarin tallooze problemen de aandacht vragen van het ontwikkeld publiek en van de speciale klas van menschen, waarvoor men schrijft, moet men liefst zoo bondig mogelijk zijn en zijn lezers alle langdradigheid sparen. — Spijts die schaduwzijden, een verdienstelijke poging tot vulgarisatie van problemen die van het hoogste belang zijn voor de kultureele gezondmaking van de wereld.

Dr C. VAN GESTEL O. P.

4. - Taalkunde

11.550 Pauwels, J. L., Dr 4393

DE SPELLINGKWESTIE. Het Standpunt van een Zuidnederlands Vereenvoudiger. Met een aanhangsel : De regels van de nieuwe spelling Marchant. — *Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (20 × 19) 36 *blz.* 2 *fr.*

V — Dit boekje draagt een polemisch karakter : met enkele wijzigingen en aanvullingen bevat het de tekst van twee artikels,die als repliek bedoeld waren op de bijdragen tegen vereenvoudiging van P. van Mierlo in De Standaard, maar door dat blad niet werden opgenomen! We vinden hier dus vooral de negatieve zijde van de spellingkwestie : aanwijzen en bewijzen dat de vereenvoudigers wel zo'n taalverminkers en taalverarmers niet zijn als men het voorstelt en dat de koninklijke mantel der moedertaal daar niet door geschonden wordt. Vermits het Vlaams publiek door onze pers zo eenzijdig werd ingelicht, blijkt het nodig dat ieder intellektueel ook de tweede klok zou horen. Hier luidt ze ! Dr A. BOON, PR.

5. - Wetenschappen

11.551 Vriends, Jan 83.8 : 59 : 58

◆ MET KIJKER, CAMERA EN LOUPE. Vreedzame Strooptochten in de Dieren- en Plantenwereld. *Met inleiding van Antoon Coolen. Geïll. met* 39 *platen.* — *A'dam. Blitz ; Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel,* 1934 (23 × 16) 12, 255 *blz.* 39,90 *fr.* ; *geb.* 56,50 *fr.*

V — Bij 't lezen van zoo'n boek hangt de pen in de hand te dansen ! Wat zouden wij er eerst over zeggen ? Mooi uitgegeven ? Zeker, maar het degelijke ligt in het boek zelf, het zit vast in beelden en beschrijvingen. Al de foto's leeren de natuur beter kennen en verduidelijken op een breede wijze den geleverden tekst.

Wat mij het meest bevalt, is de geest van het boek.

Zonder onze droge wetenschappelijke werken achteruit te zetten, blijft het toch waarschijnlijk dat de enthousiaste toon van dit boek meer studiegeest zal wekken, dan de soms saaie opsommingen en nauwkeurige opgaven van tientallen bevindingen.

De schrijver heeft in werkelijkheid omgezet wat wij — volgens het slotwoord van Prof. Dr Stresemann op het VIII ornithologisch congres te Oxford — van de natuur moeten maken : een schat.

Gebraden kwakkels vliegen in de natuur niet rond ; om te genieten moeten wij ons een beetje inspanning getroosten : daartoe is het boek een prikkel.

Het doet warm aan den lof te hooren van onze vogels, onze bloemen, onze insecten, enz. ; wezen wij fier op onzen schat ; wij hoeven geen vreemde pluimen te zoeken.

Door de lezing van « vreedzame strooptochten » leeren wij lekkebaarden ; door zelfstudie in de natuur zullen ongekende vreugden ons deel worden.

Alle natuurliefhebbers vinden er wat ; vogelvrienden vele kostbare vingerwijzingen.

Een boek om moedige gedachten mede te zaaien en horizonten te openen.

FR. SEGERS, PR.

11.552 Clerckx, Henry, Ing. 54 : 66

BENZINE EN BENZOL. — *Brussel, Standaard (K. V. H. U., Verh. nr* 312-322) 1934 (20 × 13) 73 *blz.* 2,50 *fr.*

V — Ing. Clerckx geeft ons in 'n 70 blz. een goed overzicht over benzine, benzol : Hoe de wetenschap thans denkt over het ontstaan van die stoffen ; hoe men ze wint uit de natuurlijke produkten ; hunne veelvuldige aanwending in schier alle takken der nijverheid ; de respectievelijke eigenschappen van benzine en benzol, stoffen die zoo dikwijls door oningewijden verward worden. Het kan moeilijk klaarder en bondiger gezegd : 'n bevoegd man is aan het woord. — Beslist een der beste nummers van de prachtige Hoogeschool-Uitbreidings-reeks. L. SENDEN, PR.

11.553 Pil, Albr., Dr sc. 54

INLEIDING TOT DE GESCHIEDENIS DER SCHEIKUNDE. *Geïll. met* 5 *platen.* — *Mechelen, Het Kompas (De Wetensch. Bibliotheek)* 1934 (21 × 13) 176 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 28 *fr.*

V — Als ik het goed voorheb, is dit wel het eerste werk over de Geschiedenis der Scheikunde, dat we in eigen taal op de markt vinden. Daarvoor alleen moesten we Dr Pil reeds dankbaar zijn.De inhoud van de behandelde stof, en de manier om deze voor te stellen, laten dadelijk inzien dat we hier met een geschoold vakman te doen hebben. Vooral de laatste hoofdstukken — de moderne geschiedenis der scheikunde — zijn interessant : Niet iedereen weet de katalyse en de ingewikkelde kolloïdchemie zoo helder en zoo duidelijk voor te stellen : men moet er mee ten volle vertrouwd zijn, om in zoo weinig bladzijden de stof zoo veelzijdig en toch zoo klaar te behandelen.— Vlaanderen is daar Dr Pil dubbel dankbaar om. Spijtig dat de drukker zóó zijn best deed om al zijn versleten matrijzen voor dit werk aan te wenden. L. SENDEN, PR.

11.554 Veldkamp, G. R. en van de Wijk, R. 53

HANDBOEK DER NATUURKUNDE VOOR HET HOOFDAKTE-EXAMEN : 2e DEEL. TRILLINGSLEER, GELUID EN LICHT. *Geïll. — Purmerend, J. Muusses,* 1934 (23×15) 230 *blz.* *fl.* 3

V — Een goed handboek over de natuurkunde ; klaar en modern opgevat.
L. SENDEN, PR.

6. - Toegepaste Wetenschappen

11.555 Troch, A. F., Ing. el. 669

MATERIALEN. Leerboek voor het technisch Onderwijs, Meestergasten, Technici en Zelfstudeerenden. *Geïll. — Antwerpen, Standaard,* 1934 (21×15) 236 *blz.* 24 *fr.*

V — Hier moet ik vooraf reeds den Heer Troch van harte geluk wenschen met zijn nieuw leerboek voor het technisch onderwijs. Hij is er goed in geslaagd een overzicht te geven over de verschillende materialen, die de metaalbewerker te behandelen heeft. Met een werk over materialenkennis is het haast niet mogelijk volledig te zijn, daar de hedendaagsche techniek iederen dag nieuwigheden vergt, die dan wel in gespecialiseerde fabricaten voorrang genieten, doch nog niet in het algemeen in gebruik zijn. Het werk van den H. Troch is zorgvuldig ingestudeerd en duidelijk geïllustreerd. Het kan uitstekend dienst bewijzen in het technisch onderwijs, en wordt dan ook de Heeren leeraars zeer gunstig aanbevolen.
Ir G. VAN ERMEN

11.556 van Dyck, J. G. R., Ing. 05 : 621

RADIO-JAARBOEK : 1934. *Geïll. — Antwerpen, Klank en Beeld-Instituut,* 1934 (24×17) 527 *blz.* 15 *fr.*

V — Onbetwistbaar is het initiatief van Ing. van Dyck bij de samenstelling van zijn jaarboek 1934 in alle opzichten te prijzen. In samenwerking met enkele vooraanstaanden op radiogebied, schrijver vergast ons op een heele reeks gedachten betreffende radiouitzendingen, waarvan de meeste luisteraars niets afweten. Hij paart het aangename met het nuttige, en besteedt aan het laatste vooral zijn beste krachten. Het lijvige boek, van meer dan 500 bladzijden, is aan een spotprijs in den handel verkrijgbaar, en hoort zeker thuis in de boekenkast van elke Vlaamsche luistervink. Wij wenschen dit werk een uitgebreid afzetgebied toe.
Ir G. VAN ERMEN

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

11.557 Cavaljé, G. 81 : 087

VAN KLINGELENDE KLOKJES.— *Geill. dr E. Schütz.— Zwolle, La Rivière & Voorhoeve* (25×19) 47 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,50

VIB, P — Protestantsch jawel, maar niets storend. Jammer dat de plaatjes niet allemaal tegenover de gedichtjes staan. Het gekleurde is niet sterk genoeg. En de engeltjes hebben vleugeltjes van waterjuffertjes ! We achten enkele versjes boven de opvatting der kinderen. Het godvruchtig toontje klinkt soms geforceerd. Voor 't overige goed. Best te lezen samen door moeder en kind. J. BERNAERTS, PR.

11.558 Godemare, V. E. A. 81

◆ GEDICHTEN (Van I tot LX). — *Gent, L. van Melle,* 1933 (23 × 15) 155 *blz.* 20 *fr.*

V — Mogelijk zullen modernen deze gedichten niet zeer proeven. Om 't even nochtans of een lied op oudere of nieuwste wijze wordt gezongen, als 't maar schoon is. En er komen naast mindere, veel lieve gedichten in dezen bundel voor. Meermaals meent men Gezelle te hooren, vooral in de natuurbeschrijvingen, die dan ook de beste zijn, al zouden ze winnen bij meer beschrânkung. Soms wordt Gezelle te duidelijk nagefluisterd als bv. in « Vissen...», dat een brokje blijkt uit « Boodschap ». Om 't veelvuldig gebruik van zijn gewestelijke taal — en schrijver speelt er mee — mocht hij zijn « Gedichten » wel van een woordenlijst hebben voorzien. JOZ. DE VOGHT, PR.

11.559 Schuver, M. Ursula, O. S. B. 81

◆ WIEROOK. Verzen. — *Deurne-Antw., L. V. Tijl,* 1933 (21 × 15) 47 *blz.* 18 *fr.*

V — « Doer hogher trouwen minne — So sijn alle mine sinne — In menichfoude pine. » — Dit vers van Hadewych blijkt het motief van dit lieve bundeltje. Niet alle verzen zijn even gaaf en àf, — soms legt schrijfster het geweldigst gevoel in een «kleengedichtje» vast — maar : 'K heb immers niets dan jou, De man op de rots, Kruis, Rusten, Laudate, Bede om liefde, e. a. laten aanvoelen een vrome ziel, die op een mooie wijze haar gemoed kàn uitzingen.
JOZ. DE VOGHT, PR.

11.560 X. 81

GRONINGSCHE DICHTERS. — *Mechelen, Het Kompas* (« *De vrije Bladen* », *afl.* 8-9) 1934 (23 × 15) 59 *blz.* *per jaar* 80 *fr.*

III — De geestelijke inhoud bij het meerendeel der Hollandsche dichters blijft : de wereld gezien als een zwarte doodsplas. Daarvan getuigen andermaal twee van de vier gevestigde namen die hier vertegenwoordigd zijn : *Johan Theunisz,* die het schaduwmysterie graag behangt met Slauerhoffsche romantiek, en *Halbo C. Kool,* die soms de inspiratie zuiver en raak vastlegt, doch elders nogal in raadsels spreekt. De twee andere gekenden zijn *Jan H. Eekhout,* met absoluut gave vertalingen en een mild vers, en *Hendrik de Vries,* eveneens met mooie vertalingen en een specimen van zijn gansch speciaal gepier naar wereldformaties op een speldekop. De andere bijdragen zijn meestal studenten-almanak-werk : een groot deel ervan mag uitgeschakeld worden : nochtans zal de jonge *Sjoerd Leiker* door zijn kracht en zuiverheid de meesters van het gewone Hollandsche thema wellicht eens overvleugelen. Is *J. C. Noordstar*'s onbeholpenheid wel zoo argeloos ? Dan kan men bij hem van een sympathieke gave der kinderlijkheid spreken. In juist tegenovergestelde richting, is *H. J. Scheltema*'s virtuositeit ongetwijfeld prettig. Van *Dirk Verel* een braaf vers. *Max van Bruggen, Jacobus B., Bert Nuver* en *Ab. Visser* zeggen niet veel. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

11.561 Ballings, Jac. 82

FWIET ! 6 CYLINDER ; 18 PAARDEN. Blijspel in 3 Bedrijven. — *Antwerpen, Piet Vink,* 1934 (17 × 13) 99 *blz.* 16 fr.

V — Na Tante Kaat met haar schoon geschenk, en Nicephorus uit « Op afbetaling », biedt « Fwiet » u den jongsten Ballingschen suikernonkel Boudewijn, met 'n hart vol zeem en zoetigheid. « Fwiet » is 'n spel waarachtig, waaruit doorgaans sober, soms 'n tikje overdanig, 'n dialoog groeit precies in verhouding met het spel. Boudewijn is de ouwe jonggezel die voor allen rond zich het milde gebaar vindt dat redding brengt en nieuwe levensvreugde, tot voor Mina toe aan wie hij, trouwens graag, z'n eigen leven bindt.
« Fwiet » is 'n geestig spel met sterk-dramatischen ondergrond, 'n spel dat ons beter maakt, en technisch het beste spel dat ik van Ballings ken. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.362 de Leebeeck, Maria 82

◆ ZENDELINGSKENS. Kindertooneel in 3 Bedrijven. — *Antwerpen, Missieklokje,* 1934 (21 × 16) 52 *blz.* 8 *fr.*

VIa-b — 'n Geprimeerd missiespelletje voor kinderen. Ontroerende kinderdingen, kinderlijk Goddank zonder kinderachtigheid, en dus uitstekend propaganda-materiaal bij kinder-

missie-actie. Ik ga met de primeerende jury gaarne accoord waar die beweert dat de schrijfster de kindertaal kent. Alleen moet ze die soepeler leeren schrijven.
Gij die de wereld afzoekt naar wat goeds voor missiefeest of prijsuitdeeling, ik heb het genoegen u « Zendelingskens » aan te bevelen. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.563 Dirickx, Frans **82 : 78**

DE PAUSELIJKE ZOUAAF. Tooneelspel met Zang in twee Bedrijven. — *Antwerpen, P. Vink*, 1933 (18 × 13) 47 *blz.* 12 *fr.*
V — 'n Episode uit den Zouaven-oorlog : de botsing van vader en zoon die strijden onder verschillende vlag. 'n Ontroerden spel en voor den gewonen man zooveel te roerender omdat het af en toe even romantiekerig aandoet. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.564 Duin, E. H. **82**

VERDACHT. Vroolijk Spel in een Bedrijf. — *Groningen, J. D. Dijk* (19 × 13) 24 *blz. fl.* 0,60
V — Samen met zooveel gulden winst in de loterij komen grootheidswaanzin en gestadige onrust dreigen. Intusschen raakt de winnende sukkelaar nog van diefstal verdacht en 't scheelde maar weinig of hij ging achter de tralies. — 't Zooveelste nummer van vervelend serie-werk. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.565 Duin, E. H. **82**

WAT DE BANK HOORDE. Spel in één Bedrijf. — *Groningen, J. D. Dijk* (19 × 13) 16 *blz.* *fl.* 0,50
V — Wat vier ouwe pieten mekaar vertellen als ze zitten te luieren in zomerweer. Niets bijzonders, hoor. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.566 Gerdas, P. **82**

HET RARE KOSTHUIS. Klucht in twee Bedrijven door J. J. opnieuw bewerkt. — *Antwerpen, P. Vink*, 1934, *3e druk* (17 × 13) 53 *blz.* 12 *fr.*
V — 'n Joodsche baas die financiëel op is, verhuurt z'n eenige huiskamer aan vijf afzonderlijke huurders te gelijk. Dat geeft natuurlijk 'n jolige herrie als 't heterocliet gezelschap ten slotte samenvalt. — Goed, want plezierig en gezond. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.567 Grosfeld, Jan **82.3**

◆ ROOIE PRINS. Sociaal Spel in drie Bedrijven. — *Berlicum (N. Br.), Grosfeld*, (18 × 13) 94 *blz.* *fl.* 2
V — Prins is 'n rooie propagandist. 'n Roomsch werkmakker staat hem tegen. Prins slaat hem neer. Dank aan de edele gevoelens waarmee de stervende makker hem vergeeft, draait « rooie Prins » tot diens Roomsche gedachte bij. Rondom dit hoofdgebeuren vinden we nog wat communistisch gekonkel en Roomsche eerlijkheid daartegenover. 'n Nieuw sociaal spel van Grosfeld, naar diens gewoon model gebouwd, dus goed. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

83. - Novellen, Romans, Legenden, Schetsen, Sprookjes, Verhalen

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

11.568 Gladkow, Fjodor **83.3**

NIEUWE GROND. *Vert. dr C. Anarges.* — *A'dam, van Holkema & Warendorf*, 1933 (21 × 15) 226 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,25
II, K — Het epos van een commune-oprichting en uitbreiding te lande. Het cliché der Sowjetliteratuur van vóór 10 jaar, beslist propagandistisch. Maar dan geen stuntelinge propaganda, neen : het siddert en laait van het nieuwe, krachtige der geestdriftige realizeering. Op zijn

Russisch wat betreft kleur, menschelijkheid, rauwheid, jacht, en niet het minst oneindig over-end-weer gedisputeer en getier. Treden op den voorgrond : techniek, communisme, vrije liefde, — waaruit men genoeg beseft welk voorbehoud geboden is.

Dr J. CAEYMAEX, PR.

11.569 Pirandello, Luigi 83.1

DE VROUW DIE UITGESTOOTEN WERD. *Vert. dr Mr H. P. B. van Berlekom. — A'dam, J. M. Meulenhoff (Iris-Boeken)* 1926 (19 × 12) 320 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,90

II — Spannende tragedie : een dom misverstand — valsche verdenking van ontrouw — en Marta, uitgestooten, haalt over zich en de haren een wereld van rampen ; en wanneer het zich uitwendig schijnt te zullen zetten, neemt de inwendige doem voortdurend toe ; in haar verwarring neemt de sindsdien minder kiesch geworden vriend haar als een gereede prooi : maar nu ! het monsterachtige, juist dan terug op haar man aangewezen te zijn, wordt tragische werkelijkheid ; bij de doodsponde zijner moeder vindt hij haar, daarheen gedreven als in een extatische uitdaging aan het lijden, sterker dan de kracht tot zelfmoord : twee ellendige wezens. Boeiend, belangwekkend, doorleefd. Het roept enkele belangrijke vraagstukken op. Zoo de neoromantiek op Griekschen ondergrond en dezes verband met het kristendom : Een Marta, zooals een Thérèse Desqueyroux (Mauriac) of een persoon van Unamuno zijn geteekenden die zoozeer ingesloten worden in een spanning, dat vanaf een zeker oogenblik de beweging uitsluitend den vorm aanneemt van iets bovenmenschelijks, als van een natuur die gebarsten is. Het kristendom echter schijnt van nature gebonden aan realisme, rustiger, milder, de natuur-minder-uiteenrukkend. (Evenwel rondt Pirandello de hoeken van dit niet-kristelijke af, ja in onderdeelen zal hij ook wel eens een katholiek motief strooien). Men zie het boek verder niet als een geval, evenmin als een elegie op een ziel : P. dringt wèl tot de diepten te midden van het geweldig malen van het voortschrijdende leven. Met zijn inderdaad vruchtbaar motief der tweevoudigheid, hoe nml. elk onzer bewegingen de kiem in zich draagt der tegenovergestelde beweging. We mogen nog even wijzen op het soms voorkomend aandoeningsmotief, hoe het hier nml. specifiek Latijnsch is. : t. w. als een natuurelement, daar bij-de-hand opbloeiend, en daarom ook spontaan uitgesproken en intens ; terwijl de Noorderling wegens zijn beschouwenden aard, het hanteert als alleen verschijnend in verband met kosmische stemming en het daarom steeds met een zeker mysterie en omslag behandelt. (En in ons land liggen die twee kulturen naast elkaar !)Daartegenover staat dat Pirandello, waar hij uit hoogere gedachtensfeer daalt om als contrast eenige trekken aan meer reëele, burgerlijke verschijningen te ontleenen, die gaping laat voelen zooals geen Noorderling met zijn contemplatief zien van het levende als eenheid, dit zou doen.

Luigi Pirandello

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

11.570 Schobert, H. 83.0

DE DIAMANTEN VAN DE HERTOGIN. *Vert. dr Jhr R. H. G. Nahuys. — Zeist, Swarttenburg (Romans vr de Vrouw)* 1933 (20 × 14) 245 *blz.* *fl.* 1,60 ; *geb. fl.* 2,25

II — Een wereldje vol mondaine menschen, steeds op den rand van ontucht, overspel en zelfmoord. Kan zonder nadeel daargelaten worden ; maar niet zonder nadeel gelezen.

E. BOELAERT M. S. C.

11.571 Schobert, H. 83

DWALENDE MENSCHEN. *Vert. dr Jacqueline Nahuys-Duvivier. — Zeist, Swartsenburg, (Romans vr de Vrouw)* 1933 (20 × 14) 234 *blz.* *fl.* 1,60 ; *geb. fl.* 2,25

II — De omslag-reklame vraagt : « Hoe bevalt u dit boek ? » En ons antwoord is : slecht, zeer slecht. En de reden ? Heel de thesis van het boek : « Of God bestaat, weet géén ; maar elke mensch heeft het recht zich in te volgen en zich alleen door « het leven » te laten richten en rechten ». Gevolg ? Moreele, sociale en ekonomische anarchie. E. BOELAERT M. S. C.

11.572 Tressall, Robert 83.3 : 33

MENSCHENVRIENDEN. Roman uit de Bouwvakken. Met een inleiding en voorrede van George Hicks. *Vert. uit h. Engelsch — A'dam, Arbeiderspers,* 1933 (19 × 13) 333 *blz.*
fl. 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

II, S — « Roman » is 'n wel wat al te pretentieuze titel voor dit lijvige propagandaschrift. De auteur, één der socialistische baanbrekers in Engeland typeert op 'n alleszins matte wijze enkele huisschilders, rondom het dor-intellectualistische geredeneer van z'n pleidooi. Z'n menschen brengen het slechts tot iets van accidenteele beteekenis. Owen (de auteur zelf) vult tientallen bladzijden, waar hij gedurende schafttijd aan z'n makkers de theorieën van de Marxistische leer uiteenzet. Hier en daar wel 'n passage die de sociale ellende goed suggereert. Verder : psychologische kwaliteiten in één enkele figuur : Easton. En daarmee is inzake literatuur alles gezegd. 't Gaat niet op, wat de inleiders doen : den man Tressall, die ontegenzeggelijk 'n apostel was voor z'n zaak, en voor wie misschien 'n schitterende politieke carrière was weggelegd, zoo maar bruuskweg te doen doorgaan als 'n romanschrijver van beteekenis. Ik noem « Menschenvrienden » interessant en origineel-omkleed socialistisch propagandamateriaal. Omwille van het tendentieuze der tamelijk aftandsche ideeën welke worden voorgeschoteld, alleen te lezen door rijper ontwikkelden. PAUL HARDY

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

11.573 Birkner, Friede 83

DE DRIE REUZEN. Humoristische Roman. *Vert. uit h. Duitsch dr W. J. A. Roldanus Jr — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Het Boek vr de Vrouw)* 1934, 2e *druk* (19 × 14) 248 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

III — Drie Duitschers bij 'n Indisch vorst. In dit exotisch milieutje vinden ze hun geluk. Maar 'n half-verloopen Russische chanteuse komt spaken in de wielen steken. Vandaar: conflict en wat avonturen. Prettig verteld. Fakirisme en lichtzinnigheid. Vandaar : voorbehoud. PAUL HARDY

11.574 Huxley, Aldous 83.0

HET SOMA PARADIJS. *Vert. uit h. Engelsch dr J. Kooy — A'dam, Contact,* 1934 (21 × 15) 256 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

III* — Huxley projecteert het beeld van een toekomstwereld,uitsluitend aardsch en gebouwd op algeheele mechaniseering : synthetische babies, psychische hulpmiddelen (soma) in tabletten, het aan den gang houden van de beweging der wereldmachine om de beweging zelf en dank zij de gestandardiseerde verdeeling van den arbeid tusschen kasten, van vóór hun geboorte (d. i. van in de flesch) voorbeschikt, mitsgaders enkele satan'sche namaakelementen van het vroeger, prægeci ili eerd tijdvak, het onze. Met honderd vertakkingen in de toepassing, visionnair-levendig gefantaseerd. Enkele zeldzamen voelen in dit z. g. paradijs (Brave new world) een zeker heimwee naar iets anders, iets vrij en menschelijks. Uit een z.g. Wildenpark, een reservaat met prægeciviliseerden, zoowat Spaansch-Indianen der 16e eeuw komt er dan een jonge man, die in contact gebracht wordt met de civilisatie : een jongen van bloed en hart en ook van geest en ziel : Uit verre diepten van oude geestes- en kristelijke kultuur en traditie, die in hem sluimeren en zich o. a. aan hem openbaren dank zij een ouden Shakespeare, richt hij zich op om te getuigen, om het uit te schreeuwen : hoe het leven is, natuur, ziel, godsdienst, loutering, strijd o. m. van het zeer reëele vleesch. In zijn einde liggen althans eenige trekken van een wereldverlossend offer. Bij Huxley treft ons een zeer verstandige en rake fantasie, maar vooral ernstige, gevoelde en overtuigde probleemstelling : leven of dood. Er valt te kiezen. Hij spreekt diep en pakkend over een droomwereld waarvan er duizenden elementen in kiem aanwezig zijn in onze verheidenschte wereld en er roekeloos vertroeteld worden ; hij werkt fier en doeltreffend mee aan het behoud der kristelijke kultuur, dewelke tevens overeenstemt met de natuur. Belangrijk, goede strekking, meesleepend. Het onderwerp brengt een paar tooneelen en eenige gesprekken mee, die aanstoot zouden kunnen geven. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

11.575 Munthe, Axel 83.1

DE GESCHIEDENIS VAN SAN MICHELE. *Vert. uit dr J. E. Gorter-Keyser. — A'dam, Becht,* 1934, 6e *druk* (21 × 13) 31, 563 *blz.* *geb. fl.* 2,90

III — Zweedsch arts te Parijs, in Charcots tijd, overladen met een modeklandisie uit de hoogere wereld, maar ondertusschen Goede Samaritaan in de volksbuurten ; later wordt het-

zelfde leven voortgezet te Napels en Rome ; behalve een paar ontvluchtingen naar Zweden, keert hij voornamelijk steeds weer naar het door hemzelf gebouwde droomhuis te Anacapri. De hooge beteekenis van het boek is te wijten aan de buitengewoon volle gave waarover de schrijver beschikt in opzicht : leefkracht, humor en poëzie. Leefkracht zoozeer dat dit werk, zonder nochtans echt autobiografie te zijn, u den indruk geeft als van een overvloed en intensiteit zoo groot, dat zij móést geschreven worden : zeker een groot man, zoowel door gaven als door ervaringen, in opzicht psychologie en hart. Dezelfde onuitputtelijkheid en zwier heeft zijn humor, 't zij in honderden typeeringen, 't zij in de talrijke kortverhalen waarmee het boek doorspekt is. De dichter ten slotte schommelt tusschen twee polen : wonne om het licht, om het leven, om alle zuiverheid en goedheid eenerzijds, en anderzijds het geheimzinnige, sfinksachtige, voornamelijk van den dood : hier viert hij zijn Zweedsche fantasie uit. Alleszins boeiend, menschelijk, kultureel zeer nobel en toch frisch, — volstrekt sympathiek, buiten alle literaire beschouwing om. Eenig voorbehoud wegens enkele agnosticistische verklaringen bij een voor het overige christelijke oriënteering.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

11.576 Peterson, Margaret 83

JUIST DAAROM. *Vert. dr Jkvr. H. Rappard.* — *R'dam, De Combinatie,* 1934 (20×41) 232 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,65

III — Een meisje trouwt zonder eigenlijk te weten wat het huwelijk is en meebrengt. Zóó had zij 't niet verwacht en ze vervreemdt van haar man. Trots houdt beiden dan steeds verder van elkaar tot de man er in wanhoop met een andere vrouw vandoor gaat. Maar op 't gewenschte oogenblik sterft die andere en komt de eerste terug. Tabloo. Ook niet erg boeiend. E. B.

11.577 Reitsma, Elisabeth 83.0

REBELLIE DER REINEN. — *Den Haag, Servire,* 1934 (21 × 14) 111 *blz. fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,90

III° — Besproken in « Nieuws van het Noorderfront », nr 11.526

11.578 Rothberg, Gert 83

HET MODEL VAN DEN MEESTER. *Vert. dr A. Vuerhard-Berkhout.* — *Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij,* (20×14) 213 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

III — Een geruïneerde Russische prinses wordt opgemerkt door den beroemden beeldhouwer. Ze vlucht echter om hem niet ongelukkig te maken. Hij boemelt een beetje uit wanhoop, vindt ze terug en wordt gevangen gezet onder betichting van moord, die echter blijkt door een aap bedreven te zijn. Slot : « vrede op aarde in menschen een welbehagen » (sic !) Nul. Hoe lang nog, katholieke Katelina, zult gij uw geduld laten misbruiken ? E. B.

11.579 Rothberg, Gert 83

STORM OVER WERDENFELS. *Vert. uit h. Duitsch dr R. H. G. Nahuys.* — *Den Haag Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij,* (*Het Boek vr de Vrouw, A* 35) 1934, (19×14) 240 *blz.* *fl.* 1,90

III° — Liefde van den verlaten echtgenoot Graaf van Werdenfels voor de kinderjuffer. Haat en moordpoging van de miskende schoonzus. 'n Stijltje dat aan parodie doet denken. Drakerigheid in 't kubiek. PAUL HARDY

11.580 Sutherland, Joan 83.1

DOKTER WYNNEGATE. *Vert. dr Ad. Vorstman.* — *Den Haag, Kruseman* (19×14) 260 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90

III — Wanneer, door 't onverantwoordelijk gedrag van 'n hysterieke vrouw op Wynnegate's naam 'n blaam wordt geworpen, trekt hij naar Indië als dokter in 't koloniale leger. Wordt overal geacht om z'n kennis, z'n grootmoedig hart, z'n spreekwoordelijke opoffering en z'n vranke aanklagen van mistoestanden. Ontmoet daar na jaren de dochter van bovenvermelde dame. 'n Diepe genegenheid tusschen deze twee menschen. 'n Donker verleden dient eerst opgeklaard voor 't traditioneele « happy end » er 'n eind mag aan maken. Voorbehoud wegens 'n verhouding die sentimenteel wordt vergoelijkt. PAUL HARDY

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

11.581 Baxter, G. O. 83.0

DE SCHADUW. *Vert. dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20 × 14) 204 *blz.* 20 *fr.*

IV — De Schaduw is een bendeleider met de beruchtheid van een massamoorder. Tot ten slotte blijkt, dat hij enkel wraak pleegde op de vier moordenaars van zijn lieven broer. Hij verricht een reeks wondere dingen, — die men gewoonlijk verlitteratuurt over woudloopers en primitieven, maar die alleen in de verbeelding van een geroutineerd romanschrijver bestaan, — wordt gearresteerd bij de Achillespees eener reine liefde, krijgt genade en trouwt gelukkig.
E. BOELAERT M. S. C.

11.582 Baxter, G. O. 83.0

TROUW TOT IN DEN DOOD. *Vert. dr C. M. van Goorde. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20 × 14) 221 *blz.* 20 *fr.*

IV — De strijd van 'n jeugdig revolvervirtuoos tegen z'n eigen eergevoel. 'n Man stelde vertrouwen in hem, en droeg hem op 'n massa gelds te bezorgen aan den beruchten bendeleider James Nair. Als hij 't geld in handen heeft, is hij vast besloten voor de rest van z'n leven onvindbaar te worden. Maar stilaan ontkiemt in hem 'n gevoel van trots en verantwoordelijkheid, want : iemand stelde vertrouwen in hem. De man die hem het geld bezorgde heeft onbewust z'n betere gevoelens ontbolsterd. Z'n leven zal hij in de weegschaal werpen om de hem opgelegde taak tot 'n goed einde te brengen. Hiermee vaagt hij meteen de spons over z'n vroeger misdadigersleven. Zeer leesbare far-west-lectuur. PAUL HARDY

11.583 Birkner, Friede 83

HET ZWENDELKWARTET. Vroolijke Roman. *Vert. uit h. Duitsch dr A. Vuerhard-Berkhout. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Het Boek vr de Vrouw, A* 33), (19 × 14) 250 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Titel en omslagteekening laten niet vermoeden, dat het « Zwendelkwartet » een eenvoudige, maar zeer leuke en boeiende roman is, waaraan verloofden en jong-getrouwden echt veel plezier zullen hebben. Goede ontspanningslektuur. E. BOELAERT M. S. C.

11.584 Brand, Max 83.0

VIER VECHTERS. *Vert. dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* (20 × 14) 222 *blz.* 20 *fr.*

IV — Dit verhaal is wel het eenvoudigste wat ik van Max Brand ooit gelezen heb. Ik zou het wel een novelle noemen in 26 hoofdstukken, waarvan om het hoofdstuk een gesprek en een revolvergevecht. Het is nog wel boeiend genoeg, maar het aantrekkelijkste ontbreekt toch : de meest-handelend-optredende persoon is hier geen onkreukbare held van heldhaftigheid en trouw, maar een verrader. En dat is wel jammer voor een Max Brand. E. BOELAERT M. S. C.

Franz de Backer

11.585 de Backer, Franz 83 : 89

LONGINUS. — *Arnhem, van Loghum Slaterus,* 1934 (24 × 16) 59 *blz.* *fl.* 1,20 ; *geb. fl.* 1,95

IV — Verhaal van den oorlogsgruwel, zooals hij werkelijk meegemaakt werd door een menschelijk-voelenden jongen Vlaming. Niet gezocht, en wel kruimig verteld.
D[r] JORIS CAEYMAEX, PR.

11.586 Elzer, Margarete 83

HEM ALLEEN BEHOOR JE. *Vert. uit h. Duitsch dr Ch. A. Dieperinck. — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg.-Mij, (Het Boek vr de Vrouw, A* 34) (19 × 14) 210 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV, M — Twee « moderne » = niet-opgevoede zusters. De eene beheerscht en koel, de tweede dol oppervlakkig. Twee schatten van mannen ; een onverstandige en een verstandige schoonmoeder. Speciaal vrouwenboek : alleen in haar huiselijke plichten kan de vrouw haar liefde bewaren en tot bloei brengen. In uitwerking niet bijster boeiend of diepgaand.
E. BOELAERT M. S. C.

11.587 Elzer, Margarete 83.0

MARGREET EN DE BEER. *Vert. uit h. Duitsch dr H. A. Constant. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Nieuwe Serie, Het Boek vr de Vrouw, A* 46) 1934, (19×14) 201 *blz. fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Margreet is 'n tooneelspeelster van uitzonderlijke kwaliteiten ; de Beer is 'n schatrijk Amerikaan, 'n goeie hartelijke, groote jongen, die schrikkelijk verliefd wordt op z'n diva, en na vele angstige momenten z'n smachtend hart bevredigd ziet. Aangename ontspanninglectuur.
PAUL HARDY

11.588 Gerard, Louise 83.0

GEHEIME LIEFDE. *Vert. dr Jkvr. Henriette Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1933 (20×14) 272 *blz.* 20 *fr.*

IV — Een jonge schrijfster kan zoo opeens een terdoodveroordeelde lospleiten. Ze zijn natuurlijk vanaf het eerste oogenblik erg op elkaar verliefd. Maar zij wil het zichzelf niet bekennen tot het geheim, dat hem omhult, en het gevaar, dat hem bedreigt, in hun stralende liefde zijn opgelost. Het boekje is zeer vlot en eenvoudig geschreven en tot het einde toe. Mag er dus zijn.
E. BOELAERT M. S. C.

11.589 Kamp, Herbert 83.8

DE GESCHIEDENIS VAN EEN MINUUT. — *'s Bosch, Teulings ; Brussel, Standaard,* 1934 (22×15) 432 *blz.* 55 *fr.* ; *geb.* 70 *fr.*

IV* — Recensie in de kroniek « Van het Noorderfront » nr 11.525.

11.590 Kiroul, Paul 83.8 : 37

ROND EEN KLEINE KLAS. Schetsen uit het Schoolmeestersleven. — *Borgerhout, J. Leemans-Oyen (Nele-Reeks)* 1933, 2e *uitgave* (20×15) 89 *blz.* 10 *fr.*

IV — Voor de moeders van kleine kleuters — het werkje schijnt inderdaad in 't bijzonder voor hen bestemd te zijn, — vertaalde schrijver een achttal van de schetsen, die hij vroeger in het maandschrift «L'éducation familiale » liet verschijnen, en bundelde ze onder bovenstaanden titel. We krijgen daar nu, na jaren, de tweede uitgave van. De goed gekozen feiten uit de persoonlijke ervaring van den schrijver, en die hij op een levendige wijze vertelt, zullen niet nalaten de moeders (en de vaders !) te overtuigen van het moeilijke van de onderwijzerstaak, en veel onbegrip en verkeerdheden voorkomen. Laten wij het ten minste zoo hopen !
FR. DUPONT

11.591 Koenen, Marie 83.1

◆ HET NIEUWE BEGIN. — *Hilversum, Brand,* 1934 (20×14) 263 *blz.* 19 *fr.* ; *geb.* 27.50 *fr.*

IV — Recensie in « Nieuwe van het Noorderfront », nr 11.527.

11.592 Kuyle, Albert 83 : 22

◆ JONAS. — *Hilversum, Brand,* 1934 (21×15) 187 *blz.* 29 *fr.* ; *geb.* 39 *fr.*

IV* — Recensie in « Nieuws van het Noorderfront », nr 11.529.

11.562 le Feuvre, Amy 83

HET KASTEEL AAN HET MEER. *Vert. uit h. Engelsch dr J. Jorissen. — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve,* 1934 (21×15) 196 *blz. fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,75

IV, P — Roger, 'n jeugdige majoor, verloofd met Nora, vertrekt voor twee jaar naar Engelsch-Indië. Nora, 'n weeskind die bij 'n oude tante inwoont, gaat, op Roger's aandringen, bij zijn moeder in Zwitserland wonen. Innige vriendschap tusschen de oude moeder en 't lief meisje. Onder invloed van de oude vrouw wordt Nora kristelijker.

Roger wordt gewond, is de dood nabij, verliest 'n arm. Door laster van vreemden ontstaat wantrouwen tusschen Roger en Nora. Eindelijk toch zegepraaklt de liefde en wordt het huwelijk voltrokken vóór de oude moeder van Roger sterft.
Mooi geschreven, onderhoudend verteld, met 'n frisschen kijk op natuurschoon. Geloovig-protestantsch getint, met onjuiste begrippen over 't katholicisme. FR. CROLS, PR.

11.593 Loveling, Virginie 83.8

HET LAND DER VERBEELDING. — *Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (19×13) 249 *blz.* 22 *fr.*; *geb.* 31 *fr.*

IV — Twee uitvoerige novellen. De eerste, Het Land der Verbeelding (blz. 1-111), verhaalt hoe Useken, een eenvoudig maar meer beschaafd boerenmeisje, dat bij haar oude vrekkige tante inwoont, door romantische lektuur in het land der verbeelding verwijlt en aan haar romantische liefde ten onder gaat. Daartegenover staat de nuchtere werkelijkheidszin op het gebied der liefde van al de andere personages, inzonderheid van den nieuwen koster-orgelist. — *Op Bovegem* (bl. 113-248), een mooi verhaal over gehechtheid van oude trouwe dienaars aan hun meesters en over een strijd tusschen plicht en liefde. Dr A. BOON, PR.

11.594 Petersen, Nis. 83.1 : 83.9

VOLK IN TWEESTRIJD. *Vert. uit h. Deensch [Spildt Mælk] dr Dr A. Posthumus. Met 1 kleurplaat. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij,* 1934 (24×16) 304 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

IV — Ierland 1921 ! De eindbeslissing van den bitteren Engelsch-Ierschen guerilla-strijd, maar helaas, daarop volgend, de nog veel brutalere burgeroorlog. Daar hadt ge nu eens grande histoire die de petite histoire volkomen dekte, het politieke drama vereenzelvigd met het leven van het volk in al zijn geledingen, — waar juist het gebied van den romancier ligt. En zoo staat hier Ierland 1921 voor ons in den strijder Barney, gedragen door een epische stamtraditie van Iersch nationalisme, en, buiten de vechturen, lid van een dier civiele hoofdkwartieren die tevens én mystiek én gezellig én terroristisch zijn ; na te veel bloed gezien en zelf vergoten en verloren te hebben, evolueert hij naar de agrarische opbouwende beweging : doch op den drempel van dit nieuwe leven en van zijn huwelijk, treft hem een kogel, niet van een politiek tegenstrever, maar van een oude verwante, wie de algemeene verdwazing dit wapen in de hand legde om particuliere belangen te bereiken : — een evidente romanvondst, zoowel van psychologisch als van ethisch, zij het dan nogal somber standpunt uit. De invloed der filmtechniek laat zich, dunkt me, zeer voordeelig gelden, zoodat men voor levendige, mooie romankunst staat : en dit zoowel voor het opmaken van het midden (direkt documentair meeleven van het, ook in de stad, zoo smakelijk landelijke Ierland) als voor de handeling (simultaan, gewild-onvoltooid, zijdelingsche belichting enz.). Natuurlijk is er daarrond nog ruimte voor Skandinaafsche fijngevoelige fantazie en Petersensche geestigheid (met meer maatgevoel dan in de *Sandalenstraat*) ; eveneens vond de gekende Deensche karakter- en figuurtypeering een goede stof in de gezapige en forsche Iersche primitiviteit. Maar dan legde Petersen — nu bepaald reeds een groot meester — daarenboven nog in zijn boek een krachtigen eigen klemtoon van diepe ontroering voor zielen- en levensmysteriën en voor het Leven überhaupt. Op de Valera ziet schrijver streng neer ; ook rept hij van het weinig stichtend katholiek voorbeeld der broederslachterij.

Nis Petersen

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

11.595 Peterson, Margaret 83

TRAGEDIE DER LIEFDE. *Vert. dr Jkvr. H. Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20×14) 236 *blz.* 20 *fr.*

IV — Wel zoo heel veel is het verhaal niet, en 't is niks voor onze meisjes. Hoogstens kan er een door-grijze-wijsheid-bezadigde oude tante in mediteeren over de verschillende vormen van liefde, die hierin nog al onschuldig en simplistisch zijn voorgesteld : een meisje misdraagt zich en een ander trouwt uit plicht, een ander danst in mondaniteit en een oude juffer kwijnt omdat ze te hard was ; een heer flirt en een ander bemint tot schande en dood. E. B.

11.596 Rohmer, Sax 83.0

DE BRUID VAN D^r FU MANCHU. *Vert. dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20×14) 216 *blz.* 20 *fr.*

IV — Het verhaal is te fantastisch om het in 'n paar woorden samen te vatten. Maar wie meer van Rohmer gelezen heeft kan het zich wat indenken. De grondgedachte is, dat de Westersche beschaving wel eens 'n vergissing zou kunnen zijn en voor het Oosten moeten onderdoen. Het kristendom wordt natuurlijk niet besproken. En toch is dàt juist onze superioriteit en anderzijds de eenige weg om ons Westersch exclusivisme en onzen Westerschen hoogmoed te breken. E. BOELAERT M. S. C.

11.597 Sutherland, Joan 83.0

DONKERE SCHADUWEN. *Vert. dr L. van Son. — Den Haag, Kruseman* (19×14) 294 *blz.* 20 *fr.*

IV — Geoffrey Villiers, een gevierd tooneelspeler, verliest zijn geheugen en ook de herinnering aan zijn juist ontwaakte liefde voor Marian Desmond : na vijf jaar trouwt hij met Betty Wareham en vindt daarna zijn geheugen en zijn oude liefde voor Marian terug : deze heeft zich edelmoedig in haar lot geschikt en helpt Geoffrey 't zijne dragen. — Het boek munt uit door vlotten dialoog, maar mist bondigheid in de natuurbeschrijving ; bovendien ligt er overdrijving in de gevolgen van 't geheugenverlies en in 't ophemelen der personen tot helden. Ontspanningslectuur. J. LAUWERYS, PR.

11.598 Tuinstra, Fons 83.8

◆ ST-SERVAASLEGENDEN. *Geïll. dr H. Levigne. — Maastricht, van Aelst,* 1934 (15×12) 87 *blz.* *fl.* 1

IV — Recensie in « Nieuws van het Noorderfront », *nr* 11.528.

11.599 Tuttle, W. C. 83.0

DE WACHTER VAN DEN RED HORSE PAS. *Vert. dr C. M. van Goorde. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20×14) 224 *blz.* 20 *fr.*

IV — 'n Roman van brutale avonturen : 'n Jonge man heeft het bij z'n meisje en haar vader leelijk verkorven. Langs 'n duizeling van bange tochten, 'n dwarrelspel tevens van veel revolvers en idem zooveel bloed, zal, door tusschenkomst van 'n onverwachte derde, weldra blijken dat de jonge man het eigenlijk nooit verkorven had. 'n Tijdverdrijf.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.600 Tuttle, W. C. 83.0

VERBORGEN BLOED. *Vert. dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20×14) 216 *blz.* 20 *fr.*

IV — Door 'n aanval op de postkoets, waarin Tuttle's sympathieke cowboy-duo Knipmes en Sleepy rustig gezeten zijn, geraken de beide prairie-gentlemen in 'n locaal conflict genesteld. Naar gewoonte zullen ze 't onrecht herstellen en den boel in 't reine brengen. Vandaar 'n massa avonturen om je hart vast te houden. Prettige ontspanningslectuur. PAUL HARDY

11.601 van Dommelen, Caroline 83.3

◆ VOOR ALLES MOEDER. — *A'dam, Blitz,* 1934 (19×13) 231 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

III-IV*—Het gaat hier over een adellijke Fransche familie, hoog in aanzien, om het verleden, ook om het heden. 't Speelt meest af in «hooger sferen» van wetenschap, diplomatie, politiek... Maar uit al die drukte treden eenige zielevraagstukken naar voren : 1. Constant, de missionaris, met verlof uit China, die een inzinking kent : de barre eenzaamheid van den verren missiepost — en hier het lokkende leven. Maar toch geen ontrouw aan de roeping ! 2. Het huwelijk van Mirjam, de Joodsche, met Victor, den katholieken geneesheer. 3. Het offer van Victor : zijn leven geeft hij voor de wetenschap (kankerbestrijding). 4. De vrouwen tegen den oorlog : o, vrouw, gij hebt al te veel steeds kranige vechtjassen gewild !
Mirjam vooral is de anti-oorlog-propagandiste : het leven onzer kinderen zullen wij niet meer offeren aan den oorlogsgod... Weg met den oorlog ; weg met de georganiseerde moorden ; weg met alle moordtuig... omdat wij moeders zijn !... Doch juist omdat zij moeder is, zal zij later (in China bij een overval van woeste horden) naar het wapen grijpen en aanvallers

dooden. U ziet deze schrijfster neemt veel hooi op haar vork, *te* veel. Bij een meer sobere voorstelling, een meer strak gespannen draad doorheen 't verhaal, zouden de problema's nog scherper uitgekomen zijn. Wat hoofdzaak was.
Deze familie denkt, handelt in katholieken geest. Zeer breed. Voor rijpere lezers. E. W.

11.602 von Handel-Mazzetti, Enrica 83.9

◆ DE DUITSCHE HELD. *Vert. uit h. Duitsch* [*Der deutsche Held*] *dr C. Bloemen.* — *Tilburg, Nederlandsche Boekhuis* (*Luxe Roman-Serie*) 1934 (22 × 15) 422 *blz.* *fl.* 2,90

IV — 1821, het jaar waarin Napoleon stierf op het verre eiland en heel Europa nog leefde in verwarring en onrust, waarin vooral het diep geslagen Oostenrijk alle moeite had om uit tweedracht en anarchie tot een geordenden staat te verrijzen. Een invalied, oud-officier bij de ulanen, een prachtkerel van een vent, maar ruw en oploopend, schiet een burger neer die voor zijn zoontje een studiebeurs heeft weggekaapt, welke Tessenburg voor zijn jongen had opgeëischt. Aartshertog Karl, de oud-bevelhebber, heeft het krijgsgerecht zijn gang laten gaan en Tessenburg wordt ter dood veroordeeld. Van dat oogenblik af begint het verhaal : Tessenburg wil geen genade afsmeeken : hij had het recht die hondsvod van een burger plat te trappen ; Aartshertog Karl is vast besloten voor het algemeen welzijn van het land, geen genade te verleenen. En op deze drie dagen tracht het beeldschoone en hartstochtelijk liefhebbend vrouwtje van den woesteling de doodstraf van haar geliefden held af te weren. Te vergeefs ! Het vonnis wordt voltrokken ; ook zij sterft er onder. Maar eerst bewerkt de-aartshertog, die nochtans onwrikbaar is gebleven voor de snikken van de arme vrouw, dat de fiere en onbuigbare Tessenburg in vrede sterft met God en de menschen. — De Duitsche Held ! Is het Tessenburg die plichtbewust zijn misdaad uitboet ? Is het de arme lijderes die als slachtoffer valt van haar te groote liefde ? Is het aartshertog Karl ? — Een grootsch en pakkend boek, het epos van de trouw ! Daarom zijn ook de helden verheven tot het peil van het epos, tot zelfs het elfjarig zoontje van Tessenburg, al lijkt hun houding al te bovenmenschelijk. Een enkele opmerking : wanneer leert de schrijfster het af haar onderwerpen bij voorkeur te groepeeren om het griezelige van een terechtstelling ? — Royaal uitgegeven ! Dr A. Boon, pr.

Enrica von Handel-Mazzetti

11.603 Wentworth, Patricia 83.0

DE MAN ZONDER GEHEUGEN. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* 1934 (20 × 14) 224 *blz.* 4 *fr.*

IV — 'n Sukkelaar die bij 'n schipbreuk z'n geheugen verloor, wordt beschuldigd 'n halssnoer van ontzaglijke waarde te hebben geroofd. Hij kan zich niets meer herinneren ; en hier ligt de sleutel van 't succes. Hoe langer de schrijfster nu wacht om hem dat verloren rekwisiet — niet de sleutel, maar 't geheugen! — te laten terugvinden, hoe meer kans tot avonturen, zie je. En dan heb je natuurlijk de laaghartige vrouw, 't verliefde nichtje, 't verlaten kasteel en dies meer : de noodige ingrediënten om 'n boel onzin aan mekaar te flansen, wat ? !
Paul Hardy

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) *geschikt*

11.604 Bovée, Juul 83 : 39

GODEN. *Geïll. dr F. Bogaerts.* — *Antwerpen, De Oogst,* 1934 (21 × 16) 62 *blz.* 5 *fr.*

V-VIa — Juul Bovée bewerkte fragmenten uit de Edda's ten bate van onze jeugd. We kennen hem, door z'n vroegere navertellingen uit de Germaansche sagenwereld, als 'n meester in dit genre. Dit werkje is echter bedoeld voor de grootere en « wijzere » jeugd, die er dan ook ten volle haar geneugten zal in vinden. « Goden » is geschreven in 'n nobele, krachtige en litterair hoogstaande taal. Juul Bovée weet z'n stijl in 'n effene gedragenheid te assimileeren aan de bewegingsvolle rust van z'n onderwerp. We zien in hem 'n schrijver te weeg met zeer

bizondere stylistische kwaliteiten, die eveneens in staat is met gedegen vaardigheid 'n willekeurig romanconflict stevig en rustig uit te bouwen. We wenschen het voor ons volk, dat hij het hierbij niet late ! De op zich zelf kostelijke penteekeningen van Fred Bogaerts zijn niet in den toon en in de stemming gehouden van het boekje. PAUL HARDY

11.605 Durand, Ralph 83.0

DOOR DONKER AFRIKA. *Vert. dr G. W. Elberts. Geïll. dr L. Bates. — Alkmaar, Gebr. Kluitman*, 1934 (23 × 16) 272 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50

V-VI°, J — In z'n jeugdige onbezonnenheid trekt Fred Carey er op uit naar de tropen, deels om ivoor buit te maken, en deels om z'n zoek geraakten vader op te sporen. Ontmoet 'n vrijbuiter en sluit zich bij hem aan. Beleeft heel wat halsbrekende avonturen, die hij met z'n sterke jeugd weet te trotseeren. Bellamy, de vrijbuiter die hem door dik en dun de hand boven 't hoofd hield, ontpopt zich tenslotte als de verloren vader. Als jeugdlectuur zijn er bezwaren aan te voeren van pædagogischen aard. De stijl is ook van 'n zekere taaie saaiheid niet vrij te pleiten. PAUL HARDY

11.606 Fabricius, Johan 83.0 : 83.9

DE SCHEEPSJONGENS VAN BONTEKOE. *Geïll. dr den schrijver. — Den Haag, Leopold*, 1934, 2e *druk* (24 × 16) 10, 441 *blz.* 40 *fr.* ; *geb.* 54 *fr.*

V-VIa — Dit is een der kostelijkste jongensboeken die ik ooit in handen kreeg : het verhaal van de ontelbare avonturen welke een viertal scheepsjongens, die in de 1618-er jaren onder bevel van kapitein Bontekoe meevaarden naar den Oost, beleefden. Het is een plezierig boek, fonkelend van fantasie, avontuurlijk, geestig, door en door gezond en bovendien tien maal beter geschreven dan we het vanwege de fabrikanten van Hollandsche « jongensboeken » gewend zijn. Een boek waarover ge alleen goeds kunt zeggen, en dat ge zonder de minste reserve kunt aanprijzen, omdat het gezond en eerlijk is als brood. Het geeft aan de jongelui wel een maand lang heerlijke avondlektuur. En ik verzeker u dat ze eraan zullen genieten! Ik beken ootmoedig, die driemaal zoo oud ben als de kerels voor wie het geschreven werd, dat ik het boek tot de laatste bladzij met spanning gelezen heb... E. v. H.

Johan Fabricius

11.607 Grimm, J. en W. 83.8

VERTELLINGEN. *Nr h. Duitsch dr Eug. de Saeyer. — Dendermonde, van Lantschoot*, 1933, (23 × 14) 104 *blz.* 7,50 *fr.*

V-VIa-b— Een dozijn vertellingen van de immer graag gelezen J. en W.Grimm. De vertaling is vlot, de keuze goed, en de vertellingen zelf verdienden een beter kleed dan datgene waarin de drukker ze heeft gestoken. J. D. V.

11.608 Shea, Timothy 83.0

COWBOY EN HERTOGIN. — *Haarlem, Spaarnestad-Bibl.*, 1934 (20 × 14) 192 *blz.* 4 *fr.*

V, P—Stel u voor : een cowboy zijn,...en al met eens te hooren zeggen dat ge adellijk bloed draagt in uwe aderen en naar Engeland moet gaan zweven in hoogere kringen. De man in casu komt er te staan voor eigenaardige toestanden ; tot zelfs een dubbelganger verspert hem den weg, en een adellijke freule redt hij door zelfs een schaking. Alles komt in de plooien.— Een wemelend verhaal, overgoten met Amerikaanschen humor, en geschikt voor de film. Protestantsche geest. — Gewone ontspanningslectuur. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.609 Valkhoff, Rein 83.0

BOB EN BEN OP ZEE. *Geïll. met foto's dr Piet Marée. — Den Haag, Leopold* (24 × 16) 168 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,90

V-VIa, J —'t Frissche relaas van 'n zeereis per logger, door twee kranige jongens. Misschien wat al te veel «Hollandsche» geestigheid om onze Vlaamsche knapen er te kunnen laten van genieten. 't Boek is geïllustreerd met 'n kollectie prachtige kunstfoto's. Deze op zichzelf maken van het werk reeds 'n waardevol bezit. PAUL HARDY

VIa — KINDERLECTUUR

voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

11.610 Boon, Jozef, C. SS. R. 83

◆ ZWARTE PIET. *Geïll.* — *Antwerpen, N. V. Leeslust,* 1934 (19×15) 59 *blz.* 6 *fr.*

VIa-b — Reus Holderpatolder heeft de drie bengels van het gemeenteraadslid uit wraak in de pekelkuip gedraaid. Dat belooft hem een extra-dineetje te worden. Doch daar is Zwarte Piet die hem het prachtbeetje ontfutseldt en de drie gepekelden redt. Dank zij den goeden Sint, zijn baas. — Goed verhaal, sober, geestig, wat te ingebeeld soms en niet vrij van voorde kleuters moeilijkere zinnen. Toch zal de totaalindruk zijn effect wel inkloppen. Prachtig uitgegeven.

A. VAN DEN DRIES, PR.

Jozef Boon C. SS. R.

11.611 Craw, K. E. Johan 83.0

VIER PLUS EEN. *Geïll. dr D. Acket.* — *Antwerpen, Opdebeek,* 1934 (24×17) 176 *blz. geb.* 20 *fr.*

VIa, J — Eddy is 'n flinke jongen. Levert er trouwens ook 't bewijs van door op risico van z'n eigen leven z'n kindje te redden, en door nadien op 'n buurtschip 'n juweelendief te ontmaskeren. Eddy kent teleurstelling en belooning, en beleeft heel wat avonturen met z'n vier vrienden, waarvan er één, na verraad te hebben gepleegd, zich toch terug 'n plaats in hun midden verovert. Flink geschreven jongensboek. PAUL HARDY

11.612 Nanda 83

◆ MIEK EN HAAR VRIENDINNEN. *Geïll. dr T. Wiegman.* — *'s Bosch, Malmberg,* 1934 (25×16) 223 *blz.* 27 *fr.*

VIa, M — Een zeer mooi kinderboek waarin dat heele wondere — zoo vaak onbewuste — leven van kinderen verteld staat. 'n Vleugje romantiek, 'n tikje scherts, 'n ietsje weemoed, veel mooie droomen en prettige voorvalletjes uit die verrassende kinderjaren ; dat is dit boek met de zonnige uitkomst. — Malmberg gaf het zeer keurig uit. Tia Wiegman teekende fijne illustreerprentjes. M. VAN HOECK, PR.

11.613 Peeters, Edward 83.8

◆ AFGEVANGEN ! En andere Vertellingen. *Geïll. dr N. Degouy.* — *Antwerpen, Opdebeek,* 1934, *2e druk* (27×18) 24 *blz.* 1,50 *fr.*

VIa — Drie vertellingen, waarvan de laatste al te veel beschrijvend is om kinderen te voldoen : het gebeuren is bij een kindervertelling — en bij een vertelling tout court — hoofdzaak. Zedelijk-opvoedende waarde bezitten ze stellig, maar... taal en stijl laten soms erg te wenschen over ! Op elke blz. ontmoet men uitdrukkingen, die er, taalkundig gesproken, heelemaal niet door kunnen. Daarbij zal het jeugdig lezertje vrij dikwijls op woorden stuiten, die zijn begrip stellig te boven gaan. Jammer ! FR. DUPONT

11.614 Poucel, Victor 83.9 : 22 : 92.2

◆ HET LEVEN VAN JEZUS VOOR KINDEREN. *Vert. uit h. Fransch dr I. Breckx. Geïll.* — *Antwerpen, Geloofsverdediging,* 1934 (26×20) 164 *blz.* 30 *fr.*

VIa-b — Ongetwijfeld een mooi boek, zeer verzorgd zoowel uiterlijk als in opzicht van den keurig voorgelegden inhoud. Het Leven van Jezus wordt volgens de hoofdzakelijke gegevens van de H. Evangeliën en *ook van de overlevering* ten dienste van de kinderen verhaald. Niet echter van « kleine » kinderen, maar wel voor diegene, die reeds tamelijk gevorderd zijn in het lager onderwijs ; ja, zelfs aan grootere kinderen kan het boek veel deugd doen, daar de verhalen *aantrekkelijk* en *overtuigend* worden voorgesteld, en overal *een vormend doel beoogen*. Ook de illustraties verhoogen grootelijks de bruikbaarheid van het schoone boek. Als geschenk voor kinderen is het uitstekend geschikt. De vermelding boven op den omslag : « Verboden lectuur voor groote menschen », ware beter weggelaten : ze is eer kinderachtig.

M. DAISOMONT, PR

11.615 van Offel, Edmond 83

KOZZEKE EN KOMPANIE. *Geïll. dr den schrijver. — Antwerpen, Opdebeek,* 1934 (24×17) 120 *blz.* 12,50 *fr.*

VIa — « Kozzeke en Kompagnie » ofte guitenstreken van eenige bengels uit de stad. Netjes verlucht met penteekeningen van den schrijver. Geschikte kinderlektuur. J. D. V.

Edmond van Offel

11.616 van Osenbruggen, Cor 83

DE ONTDEKKING. *Geïll. dr Rie Cramer — Den Haag, van Goor (Na de school, nr* 1) 1933 (21×15) 176 *blz. fl.* 1; *geb. fl.* 1,50

VIa-b, M, P — Er wordt nogal dikwijls gehuild en thee gedronken : dat is opvallend. Desondanks is het een keurig verhaal met keurige illustratie. M. v. C.

VIb — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

11.617 Labberton, Mien 83

EEN JONGEN UIT DE BERGEN. *Geïll. dr Willy Smit. — Assen, van Gorcum & Co (Naar 't Zonlicht toe, nr* 13) 1933 (20×15) 40 *blz.* *fl.* 0,95

VIb-c, J — Goed verzorgde uitgave en fraaie druk. Dat sympathieke baasje uit de bergen ontvangt zijn welverdiend loon, en daar zullen de lezers blij om zijn. M. v. C.

11.618 Lavki, Lod. 83

◆ DUIMELIENTJE. *Geïll. — Antwerpen, Leeslust,* 1934 (19×15) 58 *blz.*

VI — Er was reeds het sprookje van Klein Duimpje. Lavki zendt ons het sprookje van een vrouwelijk Klein Duimpje. Maar zie : zoolang Duimelientje poppeklein blijft, zit ze vol streken en kwaperten en deugnieterijtjes dat het een aard heeft : een boos duivelinnetje. Maar plots groeit het, groeit het tot een hupsch, aanminnig meisje. Hoezoo ? Door beoefening van deugden en goede werken, die de ziel nu eenmaal groot maken. Versta je in dit doodeenvoudig geschreven sprookje, heelemaal in den kindertrant gehouden, de symbolische, ik ga haast zeggen de mystieke beteekenis en les ? Lavki op zijn schoonst. Onderhoudend, optillend. Mooie druk. Dienstig voor alle kinderen. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.619 Roggeveen, Leonard 83

DAANTJE PAST OP HET HUIS. *Verteld en geteekend dr L. Roggeveen. — Den Haag, van Goor Zonen,* 1934 (25×16) 79 *blz.* 10 *fr.*

VIb — Daantje, 'n prettig oud mannetje, moet, daar Grietje heel voornaam op familiebezoek moest, één enkelen dag maar voor 't huishouden zorgen. Wordt dat, eilacy, 'n deerlijke mislukking !... 'n Kleuter-leesboek van de bovenste plank. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.620 Schepens, Piet 83.8

DE OUDE BERGGEEST IN DEN GROOTEN BERG — DE PRINSES EN DE DRAAK. Zweedsche Sprookjes. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek,* 1934 (27×18) *elk* 16 *blz.* 1,50 *fr.*

VIb — Deze bewerkingen uit het Zweedsch munten uit door een klare, eenvoudige taal en een aangenamen verteltrant. De groote titel-sprookjes zijn de beste en hebben beide een wonderlijk-gelijkaardige strekking, de overwinning, of liever, bekeering van den booze (berggeest, draak) door de(n) onschuldige(n) goedaardige (Olle, prinses). — « De Hoorn en de Pijp van Ljungby » werd te geleerd opgevat (met voetnota's zelfs !) en ware beter niet in dit kinderboek opgenomen.

FR. DUPONT

Piet Schepens

11.621 Schermelé, Willy en Jerry, Joh. M. **83.8 : 81 : 087**

« 'K VERVEEL ME NOOIT ». *Geïll. dr W. Schermelé. — A'dam, Hollandsch Uitgeversfonds* (21×16) 128 *blz.* *geb. fl.* 1,15

VIb, N — Neen, dat geloof ik ook wel : de peuters die zulk boek als dit hier cadeau krijgen, zullen zich beslist niet vervelen ; het brengt zoowat alles wat een modern kinderboek moet brengen : vertelsels, versjes, penteekeningen, raadsels, enz., alles technisch goed in elkaar gestoken en bevattelijk gehouden. Alleen de godsdienstige, ik zou het kunnen heeten : de bovennatuurlijke noot ontbreekt, en dat is jammer... E. v. H.

11.622 Schermelé, Willy **83**

MEI-KONINGINNETJE. *Geïll. dr W. Schermelé. — A'dam, Hollandsch Uitgeversfonds,* 1932 (21×16) 137 *blz.* *geb. fl.* 1

VIb, N — Knap zijn die lui in het Noorden wel om kinderboekjes in elkaar te steken en ze bovendien nog netjes uit te geven ook. Alleen wordt het op den duur wel wat koekoek-eendere zang, eenzijdige fantasie en natuurverheerlijking. Ik vrees dat gezonde kinderen daar ten slotte rap een geestelijke indigestie van krijgen. En 't is bovendien ditmaal een erg-opvallend neutraal vertelsel. Er bestaat werkelijk beters. E. v. H.

88. — GEMENGDE OPSTELLEN

11.623 Gezelle, Guido **88**

◆ KERKHOFBLOMMEN. Met voorwoord van Cæsar Gezelle. Schooluitgave. — *Thielt, Lannoo,* 1933, 18e *druk* (21×16) 54 *blz.* 5 *fr.* — *Uitg. Brussel, Standaard,* 4 *fr.*

V — Het is altijd aangenaam iets van en over Guido Gezelle te kunnen herlezen. En vooral in zijn « Kerkhofblommen » vindt men den geheelen Gezelle. En dat deze schooluitgave een achttienden druk beleeft, is een sprekend bewijs dat Guido Gezelle blijft gegeerd, en Cæsar Gezelle een beste inleiding tot dit gedicht heeft geschreven. Joz. de Voght, pr.

11.624 Lissens, R. F., Dr **84 : 809**

HET IMPRESSIONISME IN DE VLAAMSCHE LETTERKUNDE. — *Mechelen, Het Kompas (De Wetenschappelijke Bibliotheek)* 1934 (21×13) 253 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 28 *fr.*

III-IV* — Impressionisme is zoowel een levenshouding als Renaissance, Barok en Romantiek. Door Impressionisme verstaat schrijver het overgangsstadium tusschen Romantiek en vol-bloeiende Zinnenstrooming, een Romantiek van de zinnen, met het Individualisme, de doelloosheid en het huldigen van het vlietend oogenblik, en eindelijk de ontvoogding van den zinnelijken mensch als drievoudige grondslag van zijn kunst en zijn leven. In deze studie wordt nagespeurd hoe de impressionistische kunstopvatting in onze Vlaamsche letterkunde tusschen 1880 en 1893 tot uiting komt. Voor dien datum heerscht hier de milde Romantiek : niet meer de uitbundige vaderlandsche van De Leeuw van Vlaanderen, maar een meer getemperde, die de werkelijkheid beschrijft langs het gemoed om : dat was de jonge Gezelle, dat was de oudere Conscience en de heele Conscience-traditie. Rond 1880 dringt het Impressionisme binnen, eerst met Lentesotterniën van Pol de Mont, met Hélène Swarth, met de la Montagne, en in zijn volle glorie Gezelle, met een ruim deel van Tijdkrans en Rijmsnoer. Ook in het proza enkele schuchtere pogingen. In de toenmalige kritiek vindt de literatuur haar resonans. Met Van Nu en Straks komt de kentering : bij sommigen een volledige ontvoogding van de zinnen in het Naturalisme, bij anderen een zoeken naar meer innerlijkheid en synthese. Een zeer scherpe ontleding van een zeer belangrijke overgangsperiode uit onze literatuurgeschiedenis. Op personen en literaire feiten heeft schrijver een zeer persoonlijken en diepen kijk. — Warm aanbevolen aan allen die wat meer verlangen dan een oppervlakkige kennis van den ontwikkelingsgang onzer eigen letterkunde. Dr A. Boon, pr.

11.625 Sinninghe, J. R. W. **39 : 88 : 4393**

BRABANTSCHE VOLKSHUMOR. — *Scheveningen, Eigen Volk,* 1934 (20×15) 190 *blz.* *fl.* 1,75

IV — Eerst geeft de samensteller enkele vertellingen, deels in dialect, uit den volksmond met de noodige nuances opgeteekend. Dan komen aan de beurt 'n rijke reeks dorpen uit 't Noord-Brabantsche. Al wat 't gesmeiïge volk in pittige vaerzekens of in sterk-gepeperde en gekleurde spotspreuken aan hun buren hebben toebedeeld, wordt hier tot 'n kleurig monument van volksgeest en volkshumor opgebouwd. Er zit iets in die Noord-Brabanders,

dat ons danig sympathiek aandoet. Schrijver leverde onrechtstreeks 'n ernstige bijdrage tot de studie van ons volkskarakter. We wenschen dit boek 'n ruime verspreiding toe, ook bij diegenen welke zich niet om de zaak zelf voor de volkskunde interesseeren. PAUL HARDY

11.626 van den Blink, T. en Eigenhuis, J. **88 : 37**

DOOR BLOEIENDE VELDEN. Een viertal Leesboeken voor het 3e Leerjaar: 3e EN 4e STUKJE. *Geill. dr Jetses en Schröder.—Groningen, Wolters,*(19 × 14)128,132 *blz. elk fl.* 0,70.

VIb, N — Toen ik laatst bij 'n Hollandsch onderwijzer las, dat hij op 't einde van z'n tweeden trimester reeds aan z'n vierde leesboekje begon in 'n vijfde studiejaar, leek me dat larie. Na lezing dezer twee leuterijke werkjes moet ik het lichtvaardige van m'n al te voorbarig oordeel wel inzien. Wat moeten de kleuters heerlijke momenten beleven in zulke « bloeiende velden ». PAUL HARDY

9. - GESCHIEDENIS

11.627 Defraeye, Leon **9 : 27 : 91**

GESCHIEDENIS VAN DEERLIJK. — DE KERKELIJKE GESCHIEDENIS VAN DEERLIJK. *Geïll. — Deerlijk, Drukkerij Deleersnyder,* 1932 (20 × 13) 24, 38 *blz. elk* 4 *fr.*

V — De titel klinkt wel wat fel: Geschiedenis van Deerlijk! *Historische nota's* ware beter geweest. Als zoodanig zijn zij ongetwijfeld dienstig voor het publiek der streek, mits men er geen algemeene geschiedenis in zoeke, want die *geschiedenis* geldt kapellen, heiligenbeelden en bedevaarten. Vermoedelijk mogen we verdere brochuurtjes verwachten. F. P.

11.628 Delestré, D. J., O. Præm. **9 : 27 : 91**

MARIA'S GRIMBERGEN. *Geïll. met* 5 *platen. — Merchtem, M. Sacré-de Buyst,* 1934 (17 × 13) 31 *blz.*

V — Een stemmig tafereeltje dat zijn plaats mag hebben in de heerlijke galerij van Maria's Brabant. Een verdoken parel wordt hier opgedolven: «De geschiedenis van Maria's Grimbergen, aldus schrijver, levert feiten op, die wel mogen in 't licht gebracht worden, nadat ze zoo lang bedolven bleven in de vergetelheid der oorkonden ». Gelegenheid tot deze uitgave bood de herstelling van het aloude beeld « Onze Lieve Vrouw onder den Toren ». Volgen wetenswaardigheden over de vereerde Lieve Vrouw van VII Weeën, Onze Lieve Vrouw Onbevlekt en de Dreefkapel. Kan. Delestré, die een onderlegd historicus blijkt, put aan vaste bescheiden, het abdij-archief, Gramaye en Wichmans. J. MEERBERGEN, PR.

11.929 Denucé, J., Dr **83.9 : 9 : 91 : 38**

ITALIAANSCHE KOOPMANSGESLACHTEN TE ANTWERPEN IN DE XVIe-XVIIIe EEUWEN. — *Mechelen, Het Kompas (De Wetenschappelijke Bibliotheek)* 1934 (21 × 13) 181 *blz.* 20 *fr.*; *geb.* 28 *fr.*

Jan Denucé

IV — Een zeer vlot geschreven boek, vol spanning, dat aandoet als een vie romancée van de voornaamste Italiaansche koopmansgeslachten te Antwerpen gevestigd in de XVI-XVIIIe eeuw. De schrijver moet zich natuurlijk beperken bij enkele families uit de drie voornaamste Italiaansche natiën : deze van Lucca, Florence en Genua ; maar dan krijgen wij ook die families en hun handelsbetrekkingen ten voete uit geteekend, met al hun wel en wee, in al het indrukwekkende van hun rijk en weelderig leven. Een prachtige aanwinst voor de handelsgeschiedenis van ons land en een flinke bijdrage tot de geschiedenis van het economisch en cultureel leven van Antwerpen. DR J. UYTTERHOEVEN

11.630 Ennen, H. **90**

BEKNOPTE GESCHIEDENIS VAN INDONESIE TOT AAN DE KOMST DER HOLLANDERS. *Geïll. met* 12 *kaarten en* 42 *afbeeld. dr J. J. Midderigh. — Den Haag, van Goor Zonen,* 1930 (20 × 15) 125 *blz.* *fl.* 1,90

V, N — Een mooi geïllustreerd boekje. 'n Belangrijk aandeel wordt besteed aan de godsdienstengeschiedenis. Aan allen die zich interesseeren voor de Nederlandsche koloniale historie zal dit werkje zeer welkom zijn, om z'n klaarheid en beknoptheid. De marginale aanduidingen kunnen dienen als résumé. PAUL HARDY

11.631 Prims, Floris 9

◆ ANTWERPIENSIA 1933 (ZEVENDE REEKS). Losse Bijdragen tot de Antwerpsche Geschiedenis. *Geïll. met 2 platen. — Antwerpen, De Vlijt,* 1934 (21 × 15) 438 *blz.* 30 *fr.*

V — Wie schrijft heden met meer gezag over Antwerpens verleden dan Dr Floris Prims, de bouwmeester van de monumentale « Geschiedenis van Antwerpen » ? Zijn naam alléén borgt dus de goudwaarde van deze zevende reeks « Antwerpiensia » 1933, een bundel studies aansluitend bij het beeld van Antwerpen in de tweede helft van de viertiende eeuw, of uitgelokt door een of andere actualiteit in den loop van 't jaar voorgekomen, zóó de reeks studiën op den Oranje-tijd te Antwerpen. De bundel omvat twee groepen. Veertig studies bekijken, naar chronologische orde, een bepaalde periode ; reeds werd gewezen op de verhandelingen over Antwerpsche toestanden binnen het bestek 1356-1401, waarin het o.m. gaat over de twee overgaven van Antwerpen aan Vlaanderen, Vlaamsche afpalingen in 1358, Lodewijk van Male flamingant, het eerste corporativisme te Antwerpen, de rekeningen der Antwerpsche domeinen 1366-1386, en der stad 1398-1401 ; volgen twaalf studies over den Oranjetijd, waarvan o. i. de meest-belangrijke zijn : de schorsing der Roomsche religie, 1 Juli 1581, de liquidatie der katholieke kerk 1582, de geestelijke goederen onder Willem van Oranje. Voor de volgende eeuwen houd ik eraan te wijzen op de unie van 1672, Marcus van Aviano te Antwerpen 1681, Balthazar Ommeganck, de oorsprong van den taalstrijd te Antwerpen 1814-1830, op de Rijnplaats in 1843. De tien laatste studies volgen doorheen de eeuwen een bepaald onderwerp uit het stadsbeeld, een huis, een straat, een stichting. Ik teeken liefst aan het geheim van den gevangeniskelder of de kartuizers van Vucht, het oud klarissenklooster en de oorsprong van den Antwerpschen Polder. In Boekengids VII (1934) p. 269 waardeert Dr C. Godelaine : « de reeds spreekwoordelijk geworden werklust van den bekenden Antwerpschen archivaris, eerw. h. Floris Prims ». Late men nog nadruk leggen op zijn kritischen zin, en het vele oorspronkelijke en splinternieuwe in zijn werk. Wanbegrippen wijst Prims terecht, nieuwe kijken stelt hij open, nieuwe bewijzen bouwt hij uit. Spijtig dat de stijl hier en daar niet zoo kloek is als de geschiedkundige kost. J. MEERBERGEN, PR.

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

11.632 Arts, J. M., O. P. 92.2

◆ ONZE VOORBEELDEN : DERDE REEKS. — *Brugge, Excelsior,* 1933 (21 × 16) 319 *blz.* 25 *fr.*

V — Tijden lang bleef het vak van de hagiografie heel karig bedeeld met degelijke werken. Wel waren er heiligenlevens bij overvloed voorradig op de boekenmarkt, doch de kwantiteit kwam de kwaliteit te schade. Niet dat ik wetenschappelijke, kritische studies verwar met lectuur voor het volk, doch ook in zijn trant heeft het volk recht op degelijke waar, vooral wanneer het gaat over de hoogste figuren van het menschdom. Eilaas, zooveel onbeholpen, langdradig en saai geschrijf, langs volksboekerij en prijsuitdeeling uitgedeeld, droeg eer bij om de heiligenlevens welke vroeger — en met alle recht — in den kristen huiskring gegeerd werden, achteruit te dringen. En gewagen we liever niet, voor acht op tien gevallen, van historische navorsching. Zoo was er eens, niet lang geleden, een vrome broeder die een leven schreef van den H. Rochus, en in één adem als zijn bronnen citeerde : « De groote Bollandisten en het Zondagsblad der H. Familie ». En nota bene, onze vrome man kent geen woord Latijn. — Daar is Goddank en de heiligen ter eere, 'n merkelijke kentering ingetreden. Op hagiografisch gebied gaven deze laatste jaren prachtboeken uit, in Nederland: Kronenburg, Meuffels, Wils, Verhoeven ; bij ons Moreau, Schoeters, Podevijn, Janssens e.a. — Pater J. M. Arts, dominikaan, publiceert zijn derde reeks van « Onze Voorbeelden », zeven zaligen uit zijn orde, bij wie de veelbesproken figuren Henricus Suso en Jordanus van Pisa. Deugddoende lezing. Wilde P. Arts, bij 'n volgende uitgave, hier en daar het snoeimes even hanteeren, en de taal even kuischen, zijn verdienstelijk werk kon er enkel bij winnen.

J. MEERBERGEN, PR.

11.633 Heijdendal, Felix 83.9 : 92.8

◆ HET LEVEN VAN HUGO VERRIEST AAN DE JEUGD VERTELD. *Geïll. dr Joz. — Leuven, Davidsfonds, (Jeugdreeks, nr* 13) 1934 (120 × 15) 112 *blz.* 11 *fr.*

VIa — Robert de Graeve deed het voor de grootere jeugd ; Heijdendal voor het jongere geslacht. Met wijding vertelt de schrijver aan de kinderen het klare levenssprookje van Vlaanderens zonnekoning. Onze jongens en meisjes zullen naar dit gelukkige boekje grijpen met dezelfde grage handen als naar 'n kaboutertragedie. 't Is 'n zegen voor onze jeugd, reeds in de eerste oogenblikken van hun elementaire geestelijke bewustwording, te kunnen kennis maken met dezen begenadigde onder ons volk, dezen kristelijken gentleman bij uitstek. We

hopen dat Heijdendal nog meer vertellen zal aan onze kinderen, en vooral in dien geest, want hij kan het. Met zeer expressieve vignetten illustreerde Joz. dit gelukkige boekje.
PAUL HARDY

11.634 Kersten, F. J. **86 : 91 : 92 : 266**

◆ DE GROOTE ZWARTROK, P. J. de Smet, S. J. : 3e DEEL. IN DE GROOTE WILDERNIS. *Met een kaart. — Leuven, Vlaamsche Drukkerij,* 1934 (21 × 15) 207 *blz.* 14 *fr.*

V—Het derde deel van dit boeiende misssionaris- en globetrottersleven-in-briefvorm. Het eerste deel voerde ons mee naar het omzeggens ongenaakbare rotsgebergte, tusschen welker flanken hij op zoek naar zielen was ; in het tweede volgen we hem in de Oregon-missie. Daar valt de zware beproeving op hem : hij moet met zijn innerlijken kamp den tol betalen van veel edelmoedigheid en... misverstand. Hij zal tot grootscher werk rijpen : Vredestichter in het verre Westen.
Ook dit deel is pakkend. Het staat gespannen van levensavontuur van vormend allooi ! Tolle, lege. M. VAN HOECK, PR.

Pater J. de Smet S. J.

11.635 Smits, Hendr. M. **92.2 : 83.9**

◆ DE PASTOOR VAN ARS — ST BENEDICTUS — VAN 'N FLINKE JONGEN DIE 'N GROOT MAN WERD (H. CLEMENS MARIA HOFBAUER) — SINT ALFONSUS — SINT HEDWIGIS, HERTOGIN VAN SILEZIË — H. IGNATIUS VAN LOYOLA — ST CATHARINA VAN SIËNA — ST AUGUSTINUS — ST ROCHUS — ST DOMINICUS — UIT 'T LEVEN VAN JOHAN BERCHMANS — DE GESCHIEDENIS VAN SINTE KLARA. *Geïll. — Alkmaar, van Putten & Oortmeijer (Serie Hemelbloemen, nrs* 14 *t.e.m.* 25) 1933, 12 *dln* (20×13) *elk* 64 *blz.* *fl.* 0,60

VIb — In onzen jongen tijd kregen we, als prijsboeken, meestal heiligenlevens, zware boekdeelen, met zilveren bloemen en krullen op den omslag ; we droegen ze fier naar huis en lazen ze niet, omdat ze niet te lezen waren. Hoeveel beter is de jeugd gediend met deze Hemelbloemen ! Keurige boekjes van 64 bl., mooi geïllustreerd. Groote figuren worden er in voorgesteld : Benedictus, Ingatius, Augustinus, zoowel als de simpele heiligen die dichter bij ons staan : Een flinke jongen die 'n groot man werd, Johan Berchmans, enz. En die levens worden verteld, simpel verteld, zoodat de kinderen gaarne zullen luisteren, en zullen voortvertellen de wondere en hemelsch-schoone dingen die ze hoorden. Maken we onze kinderen blij met deze Hemelbloemen, waarvan de heerlijke geur hun zal bijblijven, en hopen we dat er nog veel van die bloemen mogen ontluiken. F. VERMUYTEN, PR.

11.636 X. [R. K. Priester] **92.2 : 24**

◆ HET LEVEN DER H. MAAGD MARIA, BESCHREVEN NAAR DE VISIOENEN VAN ANNA CATHARINA EMMERICH. *Met een voorwoord van Prof. P. Geurts, pr. — Roermond, Romen & Zonen,* 1934, 2e *druk* (23×15) 11, 321 *blz.* 36 *fr.* ; *geb.* 45 *fr.*

V — Een wonder boek van een wondere vrouw ! Catharina vertelt wat zij over Maria zag in haar visioenen. Zij vertelt echter zóó levendig, met zóó'n treffende bijzonderheden, dat men een oogegtuige meent te hooren. Sommige beschrijvingen zijn wat langdradig, er wordt wel eens uitgewijd over personen die ons minder interesseeren. Maar zelfs hier luisteren wij gaarne. De zienster is zoo verrukkelijk-eenvoudig in wijze van voorstellen en persoonlijke opmerkingen, dat van gansch dit boek een ongewone bekoorlijkheid uitgaat.
Wonderwel past deze eenvoud bij het milieu en de personen waarvan Catharina ons spreekt. Alles in de wereld waarin zij ons binnenleidt, is zoo natuurlijk en ongedwongen, zoo rustig en vol vrede, dat wij — moe van onze gejaagdheid — onwillekeurig verzuchten :Waarlijk, het is ons goed hier te zijn ! Dit is misschien wel de diepste indruk welke Catharina's verhaal in ons nalaat : *het heimwee naar dien kinderlijken eenvoud van Maria en Haar omgeving.* Daardoor komt ook de H. Familie veel dichter bij ons te staan. Jezus, Maria, Jozef : het worden wezens van *vleesch en bloed* ; hun bestaan op deze wereld wordt *werkelijkheid.* Onnoodig te zeggen welke schatten van troost, welken prikkel tot navolging deze overtuiging voor ons beteekent.
Daarom is het met oprechte vreugde, dat wij dezen tweeden druk begroeten. Ongetwijfeld is het boek er toe geroepen zeer veel goed te stichten. Vooral in onzen tijd die zoo zeer behoefte heeft aan Maria, behoefte ook aan eenvoud en vrede. Moge het een ruime verspreiding vinden niet alleen bij meer ontwikkelden, maar in alle lagen van ons katholieke volk. H. JONGEN S. M. M.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 2 DERTIENDE JAARGANG FEBRUARI 1935

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuylitsstraat, 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België : Abonnement : 35 frank. Dit nummer : 5 frank.
Prijs voor Nederland : Abonnement : fl. 3,50. Dit nummer : fl. 0.50.

Robert Louis Stevenson

DE SUBLIEME AVONTURIER

door Paul Hardy

Bij 's Heeren genade zijn wij 'n volk van thuiszitters en pantoffelsleffers. Van zoodra we op school hadden leeren spellen, is 't vertrouwde plaatje in de huiskamer ons komen overtuigen dat van alle Oostens en Westens het thuis nog 't beste is. Die gravuurtjeswijsheid heeft 'n cachet geslagen op onze mentaliteit. Dat « waar-kunnen-we-nog-beter-zijn » heeft in ons doodgebeten : de durf tot het daadwerkelijke avontuur. Er is iets in ons gevaren van de sinistere conclusie die Wijze Jacob uit « De man zonder lijf » trok, bij z'n terugkomst : wat hij overal gezocht vond hij tenslotte thuis. We zijn voorzichtig geworden, we schuwen 't beleven van 't avontuur. We gaan op reis met 't agentschap om zeker te spelen in zake de komfortabele hotelkamer. En toch, wanneer we door 't venster turen, zweven ook onze sehnsüchtige blikken als vanzelf over de nokken naar 't groote mysterie van die verwaande wolken, welke straks over Azië zullen jagen ; en buurmans keurige tuintje is als 'n vuile straatpoedel, dien we geen schop gunnen. We lezen Zane Grey en Jackson Gregory achter de kachel, en denken dan weer 'ns moedeloos aan den Vlaamschen dichter, die « de Alpen, Vlaanderen en Straatsburg aan den Rijn » zag, en « 's avonds op den hoogen berm » 'n wijsje ging spelen om weer blij te worden.

Er is voor ons iets pikants in de figuur van Stevenson, den teringlijder, die met kapotte longen stond bloed te spuwen op 'n miezerigen schoener, waarmee hij drie jaar lang de Zuiderzeeën doorkruiste.

De collectieve drang naar 't meesterschap over de zee, het « Rule Britannia » : de eerste standregel van de Britsche vaderlandsliefde, Stevenson was er individueel door bezeten tot razend wordens toe. Er was in hem iets van de « Sea-fever » zooals John Masefield, de Poet-Laureate-oud-matroos, ze heeft uitgekreten: « And all I ask is the wheel's kick and the wind's song and the white sail's shaking. » De sublieme Schotsche avonturier, de man met den ontembaren geest in 't stukke lichaam was de eenige zoon van welingezeten en inschikkelijke menschen. Z'n vader was 'n fameus ingenieur, en daarbij president van de Royal Society of Edinburgh, wat heel wat te beteekenen had. Louis (of Lewis in dien tijd) ontving z'n opleiding tot het familiaal beroep aan de Edinburgh University. Dikwijls vergezelde hij z'n vader op ambtsbezigheden. Dienaangaande schreef Stevenson later : « Ik had hem (vader) doodgeërgerd, door

» m'n onoverwinnelijke trivialiteit. De stroom was voor mij 'n
» mooi en gevarieerd schouwspel, ik kon er mezelve niet toe
» brengen hem anders te zien. Voor m'n vader was het slechts 'n
» schaakbord van levenskrachten dat hij opbouwde, van diepte
» tot ondiepte, in altijddurende belangstelling ».

Weinig vleiend voor pa Stevenson !

Z'n vroegste ambities waren reeds van litterair allooi en na vele en al te vroegtijdige pogingen gelukte het hem toch reeds in 1866 — dus op z'n zestiende jaar — 'n korte historische schets gedrukt te zien. En dan maar vooruit : essays, tooneelspelen, verhalen bij de vleet, ja, zelfs 'n tijdschrift : de « Edinburgh University Magazine », dat vier volle maanden in ononderbroken duisternis voortstrompelde, en stierf zonder 'n kik te laten. Voorzichtigheidshalve verzette vader, die 'n practisch mensch was, er zich tegen dat Louis de literatuur als beroep zou kiezen, en wanneer de werktuigkunde totaal faliekant uitliep, drong hij de rechten op. Plichtsgetrouw onderwierp zich de gehoorzame zoon, maar de codex-kennis die hij opvischte was slechts 'n karige vangst. 't Kunstenaarsbloed zat er in, en zoo zocht hij z'n weg, notaboek « en main », in 'n bescheiden, origineel bohémien-leventje. Zeelui, beroepsdieven en allerlei uitschot van de samenleving vormden zoowat z'n dagelijksch gezelschap. Zelf bekent hij : « M'n vriendenkring onderging voortdurende veranderingen door de actie van het politie-magistraat ». In deze dagen echter ontdekte en bestudeerde hij de heerlijke schurken, die later in z'n beste werk de « jeunes-premiers » zouden worden.

Maar de moeder van Stevenson was de dochter van 'n Presbyteriaansch dominee, en z'n vader hield er 'n sterke, bijna enggeestige

overtuiging op na, wat ten volle begrijpen doet dat de grillen van hun eenig kind droefheid en misverstand veroorzaakten. Fundamenteel was echter de zoon het met z'n puriteinsche voorouders volkomen eens in z'n levensbeschouwing, en z'n bohémien-bevliegingen waren louter oppervlakkig. Het puriteinsch geweten verlegde ook stilaan den nadruk van dogmatische naar sociale belangen, en Stevenson voelde den polsslag van den nieuwen tijd. Z'n heele leven behield hij in zeer sterke mate den zedelijken ernst van den puritein, en de passie tot vermaning. De tweespalt tusschen goed en kwaad werd zelfs 'n hoofdmotief — misschien wel 't meest herhaalde — in z'n werk. Een van z'n beste romans, het psycholo-
11.637 gisch-sterke « **The Master of Ballantrae** », is gebouwd op dat conflict. 't Is de geschiedenis van twee broeders, waarvan de jongste, de incarnatie van het goede, zwicht voor den ouderen « Master », 'n geraffineerden schurk, die voor niets achteruit deinst. Ja, in 't zeer bekende, alhoewel in verre na niet het beste van z'n werken : « **The**
11.638 **strange Case of Dr Jekyll and Mr Hyde** », gaat hij nog verder. Het « eigenaardige geval » berust op de zonderlinge veronderstelling dat 'n dokter, langs scheikundigen weg, in den mensch « engelsheid » van « diersheid » weet te scheiden. Zoo ontstaat als afzonderlijk individu het vleeschgeworden kwaad dat huist in Dr Jekyll : het physiek en moreel wangedrocht Mr Hyde.

De zwakke gezondheid van Stevenson werkte voordeelig op de ouderlijke welwillendheid. Ze noodzaakte rustperioden aan de Riviera en te Fontainebleau. Dit alles bezorgde hem weer litterair materiaal en z'n devotie tot z'n gekozen beroep ging crescendo.

Robert Louis Stevenson

Hij legde zich toe met het krachtdadige volhoudingsvermogen van 'n jong handarbeider, die weet dat hij na harde pogingen z'n vak van lieverlede onder den duim gaat krijgen. In 1887 schreef hij nog : « Ik kan me niet » inbeelden dat ooit iemand meer moeilijk- » heden had, om 'n stiel te leeren, dan ik. » Maar ik zwoegde er op los dag in, dag uit, » en ik ben ervan overtuigd (dank zij m'n » verschrikkelijken ijver) meer te hebben » gedaan met kleinere talenten, dan welke « man of letters » ook » in de wereld. » Je ziet, de bescheiden, oprechte Stevenson stelde zich heelemaal niks voor. Ja, 't « poeta nascitur » was hem zelfs larie ! Toen hij zoowat 24 was, had Stevenson reeds 'n half dozijn artikels gepubliceerd in enkele magazines, en ontdekte dat hij « bekwaam was om verschillende dingen te zeggen op de manier

op dewelke hij voelde dat ze moesten gezegd worden ». Stilaan kwam hij ook in aanraking met enkele litteraire bonzen van z'n tijd. In ieder opzicht, uitgenomen in dat van het financieel rendement, maakte hij bevredigende vorderingen in z'n schrijversloopbaan. En die geldelijke kant van de kwestie werd nu juist van belang toen hij in 1879 Mrs Fanny Osbourne, 'n Amerikaansche dame, aan dewelke hij in Schotland z'n hart verloren had, ging opzoeken in Californië. Toen had hij reeds 'n verhaal van 'n kano-
11.639 tocht in België en Frankrijk gepubliceerd : « **An Inland Voyage** » (1878), dat vermakelijke en goed geschreven gedeelten bevat ; en
11.640 « **Travels with a Donkey in the Cevennes** » (1879), dat ik niet in handen heb kunnen krijgen, maar dat, naar 't schijnt, fel onder invloed stond van Sterne's sentimenteel reisproza. Z'n ervaringen bij het eerste oversteken van den Atlantischen Oceaan en het doortrekken van Amerika, bezorgden hem stof voor 'n paar dagboeken. Stevenson voelde wel dat dit overzeesch experiment heelemaal niet in overeenkomst zou zijn met de goedheid van z'n doorgoede, maar doorfatsoenlijke ouders ; daarom besloot hij 't maar te wagen op z'n eigen inkomsten, die zeer democratisch waren ; ze beliepen rond dien tijd zoowat 50 pond per jaar. Hij kende de ontberingen van den gewonen uitwijkeling op den steamer en gedurende de lange spoorreis doorheen het vasteland. Voor 'n gezonden, ondernemenden jongen man zou dit alles amper iets meer geweest zijn dan 'n onaangenaam avontuur ; maar voor Stevenson, met z'n porceleinen gestel en z'n keurige voeding, was 't 'n bijna fataal waagstuk. Hij arriveerde te San Francisco, totaal uitgeput, en met nog 'n paar koperstukken in z'n vestzak. Slechts de toewijding van Fanny Osbourne redde hem van 'n subieten teringdood. En z'n oude Schotsche vader kwam hem nog 'ns op 'n weinig Schotsch-vrijgevige wijze ter hulp met 'n telegram, waarin hij z'n zoon 'n blijvend inkomen verzekerde van 250 pond per jaar. Zoo was hij in staat om te trouwen. De wittebroodsweken, doorgebracht in de bergen ten Noorden van San Francisco, gaven aanleiding tot z'n gelukkigste beschrijvingsboek :
11.641 « **The Silverado Squatters** », waarvan bij m'n weten geen Nederlandsche bewerking bestaat. 'n Brok zuivere, hoogstaande natuurpoëzie, in 'n grootsch-fantastische visie van dit begenadigde land. Samen met z'n vrouw, 'n sympathiek, aanmoedigend kameraad, alsmede 'n toegewijde verpleegster, keerde Stevenson terug naar Europa en verbleef gedurende twee jaar bijna uitsluitend in de Oostenrijksche Alpen en te Davos. Daar bracht hij ter perse twee
11.642 bundels essays van beteekenis : « **Virginibus Puerisque** » en
11.643 « **Familiar Studies of Men and Books** », tevens 'n bundel ver-

11.644 halen : « **New Arabian Nights** ». In Engeland kan men met het schrijven van « Short-Stories » bezwaarlijk 'n goede litteraire reputatie verwerven. In hoe 'n ongunstig blaadje vriend Stevenson toen nog stond bij z'n Britsche broederen, blijkt wel uit het feit dat de « New Arabian Nights » naar 't schijnt in hoofdzaak verantwoordelijk waren voor 't verdwijnen van het tijdschrift « London », waar ze eerst in verschenen.

11.645 Z'n eerste roman, het prachtige « **Treasure Island** » (Goud-Eiland) boekte 'n armzalig succesje in 'n pietluttig tijdschriftje, en 't was niet vóór de uitgave in boekvorm ten jare 1883, dat Stevenson als 'n groot schrijver erkend werd. Het succes van deze litterair-hoogstaande boekaniersgeschiedenis was verbazend, zoowel bij publiek als bij critici, en sindsdien is de uitgebreide belangstelling er niet fel op afgenomen. Chesterton noemde Stevenson naar aanleiding van « Treasure Island » : « the first writer to treat seriously and poetically the aesthetic instincts of the boy ». Wie dit boek in z'n jeugd gelezen heeft zal de figuren van Jim Hawkins en John Silver nooit vergeten.

Na dit succes was Stevenson enorm aangemoedigd en geprikkeld tot werken. Hij zette zich geregeld aan 't schrijven te Bournemouth en gaf in rappe opeenvolging 'n drietal werken, tot in 1886 'n nieuw
11.646 succes kwam met « **The strange Case of Dr Jekyll and Mr Hyde** » (Het zonderlinge geval van Dr Jekyll en Mr Hyde) : 'n kurieus produkt van Stevenson's betooverende fantazie. 't Ding werd gelezen, en was welkom ter discussie, naar 't schijnt, in ettelijke pseudo-wetenschappelijke kringetjes. Thans zal het nog ieder onbevooroordeeld lezer ten zeerste boeien; de populariteit van dit boekje beleeft nog goede dagen. Stevenson vertelde aan al wie 't hooren wou, dat het idee van dit « Strange Case » tot hem kwam in 'n droom. Kort nadien begon hij ook met groote geestdrift
11.647 aan « **Kidnapped** », dat hij echter plots moest stopzetten, daar de inspiratie hem te kort schoot, waarschijnlijk door vermoeidheid.

Vader stierf in 1887. En deze gebeurtenis bracht Stevenson voor de laatste maal naar Edinburgh. « Dr Jekyll and Mr Hyde » was tot 'n reuze-succes gegroeid in de Vereenigde Staten, en Stevenson ontwaakte op 'n zonnigen morgen als 'n wereldberoemdheid. Nu kon hij winstgevende contracten sluiten met New-Yorksche uit-
11.648 gevers en begon in de kostelijke grap « **In the wrong Box** » (De verkeerde kist) de samenwerking met z'n stiefzoon Lloyd Osbourne; samenwerking welke voortduurde betrekkelijk 'n paar andere werken, die echter minder bijdroegen tot Stevenson's reputatie. Z'n gezondheid werd met den dag slechter, en met bloedende longen

ging hij rondzwalken in de Zuiderzeeën, hij, Stevenson, de sublieme avonturier, wijl anderen, gezonder dan hij, met toeë oogen lagen te krochen in sanatoria. Hier schreef hij z'n te weinig gewaardeerde
11.649 « **In the South Seas** » : kostbare dokumenten van 'n schijnbaar-robust vrijbuiter, die niets meer was dan 'n armzalig stervend stuk mensch. In 1891 kocht Robert Louis 'n landgoed nabij Apia in de Samoa-eilanden, en noemde het Vailima d. i. « de vijf waters ». Z'n ervaringen op den Stillen Oceaan leverden stof voor 'n nieuw
11.650 volume verhalen : « **The Island Nights Entertainments** ». Z'n gezondheid scheen er 'n ietwat beter op te worden, en hij zette zich
11.651 weer regelmatig aan 't sjouwen, bracht « **Kidnapped** » tot 'n gelukkig einde, en schreef er nog 'n vervolg op, wijl hij doorzette aan
11.652 twee andere verhalen : « **St Ives** » — de zeer boeiende en interessant geschreven lotgevallen van 'n ontvlucht Fransch krijgsgevan-
11.653 gene in Schotland — en ten slotte de « **Weir of Hermiston** », dat 'n fragment bleef bij z'n dood, en door velen voor z'n meesterwerk wordt gehouden.

Op de « Vaca Mountain », vlak bij het huis dat hij voor zichzelf had opgebouwd, werd Robert Louis Stevenson begraven en op z'n graf, dat ver uitkijkt over den Stillen Oceaan, waar hij de rust gezocht had in 't eeuwig rustelooze, staat gebeiteld z'n mooiste gedicht, z'n bekende « Requiem », dat eindigt met deze verzen, die 't orgelpunt zetten op z'n heele leven :

Here he lies, where he longed to be
Home is the sailor, home from sea
And the hunter home from the hill.

Stevenson was niet vrij gebleven van de geestelijke verwarringen, die z'n onmiddellijke voorgangers en z'n tijdgenooten hadden aangetast. Toch gelukte hij erin de slechte symptomen ervan uit z'n werk verwijderd te houden. 't Getuigt wel van 'n zekeren naïven moed, midden in 't gedaver van 't realisme (want rond dien tijd publiceerden Gissing, White, Moore, Hardy e. a.) den avontuurroman te gaan beoefenen, al was het realisme hem daarom geen « taboe ». We zouden bijna zeggen dat hij 't realistisch procedé in zekere mate op z'n verbeeldingsoeuvre toepaste. Zoo was aan z'n natuurgetrouwe milieuschilderingen de heerschende kwaal niet vreemd, doch bij hem, in tegenstelling met de beroepsrealisten, treedt op den voorgrond het subjectieve. Sommige van z'n stemmingen op de South-Seas b. v., zijn van zoo'n sprookjesachtige verdichting, lijk we die alleen nog terugvinden in 'n « Ancient Mariner » van Samuel Coleridge. Aan de meest romantische gebeur-

tenissen weet hij ook 'n suggestie van de werkelijkheid te verleenen. Door z'n eleganten, precieusen, soms wel wat pretentieusen stijl met puriteinsch-wijsgeerigen ondertoon, verheft Stevenson zich kathedraal-hoog boven den vulgairen avonturenfabrikant, dien hij toch maar in feite was en bleef. Evenals bij dezen was het hem hoofdzakelijk te doen om de intrigue — dus niet zooals bij Wells b.v., waar de intrigue het middeltje is om de wangeboorten uit z'n warhoofd de wereld in te sturen. Bij Stevenson is de romantische intrigue hoofdzaak, die hem van stonde af aan vastgrijpt en interesseeren blijft, maar altijd weer verschalkt hem z'n eigen poëtisch komplex. Dit belet hem dan ook te vervallen in 't sensationeele, — als is z'n intrigue daarom niet minder drakerig dan die der laat-negentiend-eeuwsche Fransche feuilletonconstructeurs — en houdt hem in de rustige ordesfeer van de schoonheid. Z'n zwakke gezondheid remde de harpijenvlucht van z'n verbazende fantazie, en in die momenten van physieke vermoeidheid en verpoozing, tusschen twee onwaarschijnlijke combinaties in, gloeit er 'n passage « au ralenti » van verrukkelijke poëzie. « Hij (Stevenson) voerde de neoromantiek tot 'n hoogtepunt dat na hem niet spoedig meer werd bereikt » (1).

Deze door de tuberculose opgevreten zieke, die op sommige tijden van z'n leven nauwelijks kon ademhalen, die al z'n wilskracht noodig scheen te hebben alleen maar om te leven, wroette en reisde z'n invaliede leven lang. Dat is het sublieme in Stevenson, den mensch, die, toen hij den vollen mannenleeftijd reeds lang bereikt had, met onvermoeibaar vuur nog krijgertje speelde in z'n altijd frissche knapenfantazie. Bij hem was z'n knakke gezondheid niet de moordenares, maar de levenswekster van 't heroïsche in iederen mensch, dat bij 98 % der adolescenten reeds doodkwijnt, maar in zijn gemoed oplaaien bleef tot aan z'n al te vroegen dood. Vandaar dat, al was z'n levenshouvast nog zoo kreupel, hij gedurende 44 jaren meer verrichtte dan het groote meerendeel dergenen welke tot hoogen ouderdom van 'n kruimige gezondheid profiteeren.

't Jaar voor z'n dood schreef hij aan Meredith : « De laatste veertien
» jaar heb ik waarlijk geen gezonden dag meer gekend. Ik word
» ziek wakker en ga vermoeid slapen, en ik doe m'n werk zonder
» te wijken. Ik heb geschreven in m'n bed, en eruit, geschreven
» bij bloedingen, en geschreven in ziekte, geschreven wijl ik
» verscheurd werd door hoestbuien, geschreven wijl 't me voor

(1) A. G. van Kraenendonck: De Engelsche Literatuur sinds 1880. Uitgevers-Maatsch. « Elsevier », Amsterdam, 1924.

» de oogen draaide van zwakte ». Dit nu is 'n treffend voorbeeld van wat sommigen in Stevenson « pose » noemen. Ik noem het de vranke zelfbewustheid van den knaap. Wat Stevenson zegt is trouwens waar, en het feit dat hij « frazen » gebruikt, kan niet tegen hem worden uitgespeeld. Lieve hemel, hij had zooveel geschreven in z'n artistiek proza, dat het zich uitdrukken in « frazen » voor hem 'n gewoonte geworden was.

Vele « wijzen » van dezen tijd, die zich verwaardigen Stevenson te lezen, zullen misschien z'n werk als vergezocht en overdreven depreciëeren ; hem doodverven als 'n saai 19d-eeuwer, die niets afwist van de psycho-analyse. 'n Historisch feit blijft het echter dat hij, die door het « genre » van z'n werk tegen stroom opvoer, toch universeele aanvaarding genoot van z'n eigen generatie. De deugden welke Stevenson verheerlijkt in z'n essays, en als voorbeelden dienen laat in z'n proza-verdichtsels, zijn de alledaagsche deugden van moed, loyauteit en plichtsgetrouwheid : deugden waardoor de mensch leeft ! En ze te omkleeden met frischheid en « charme » is geen gemakkelijke taak, zooals de massa van Stevenson's navolgers — en ze zijn « legio » — het voldoende hebben bewezen. Wel mist hij de oorspronkelijkheid van het genie, want z'n geest was noch machtig, noch subtiel. Best blijft hij, wanneer hij schrijft over jonge menschen, waarvan de gevoelens eenvoudig zijn, en waarvan het intellektueel inzicht niet diep is. Die figuren beleefde hij dan ook tot in spier en vezel. Zooals Dickens vereenzelvigde hij zich met z'n karakters : dit verklaart zonder twijfel 'n groot deel van z'n succes. Zelfs ging hij soms zoover dat hij hun rol speelde en hun stemmen nabootste, terwijl hij aan z'n vrouw dicteerde. De wonderbare schepping van den ouden rechter uit « The Weir of Hermiston » getuigt echter van 'n te elfder ure ontstane groei in Stevenson, wat ons te meer doet betreuren dat de Heer hem zoo vroeg opriep tot het Eeuwige Avontuur. Maar de verrukking te wezen van jonge menschen, is 'n rijkelijk loon voor iemand wiens krachten steeds begrensd waren door physieke machteloosheid. En zoolang Stevenson de belangstelling geniet van opeenvolgende geslachten menschen, die onbevooroordeeld gebleven zijn in hun waardeering en in staat zijn genot te beleven aan het werk van 'n goed en edel kunstenaar, zal z'n nagedachtenis alle kritische miskenning doorstaan.

Een nieuwe Roman van Coolen

behoort, ondanks de beroemde uitspraak dat deze auteur wegens het provinciaal karakter van zijn werk geen « Europeesche figuur » is, telkens tot de gebeurtenissen van het litteraire seizoen. In de romanliteratuur van het Noorden, die sedert jaren vergiftigd is door het psychologisch realisme, waren zijn eerste boeken werkelijk wat men noemt « een verademing » ; ze brachten een frisschen wind in die gesloten huizen en binnenkamers, een geur van water en beemden, van bosschen en velden, een vluchtige herinnering aan glanzende witte wolken die over het land gespannen staan, aan zon en de koelte van sterrenachten, — dingen waarvan men in de Hollandsche letteren stilaan bezig was het bestaan te vergeten, dank zij de ijverige ontdekkingstochten der romanciers en romancières in de mysterieuse donkerte van het onderbewustzijn in de menschenziel. Dat het werk van Coolen wat sterk aan de Vlamingen Streuvels, Claes en Timmermans deed denken, scheen vooreerts geen goede noot voor dezen auteur bij de Hollandsche kritiek, tot den dag dat hij den Leidschen prijs won, en een kritikus ongeveer tegelijkertijd plots tot de ontdekking kwam van zijn verwantschap met den grooten Noor Hamsun. Sedertdien is hij « aanvaard » en geldt hij als een der auteurs wier arbeid van dichtbij gevolgd wordt en die de belangstelling waard is van redakteuren en publiek. En dus als een van hen die zoowel hun publiek als hun uitgever verplicht zijn, óm het jaar een manuskript klaar te stoomen. Het resultaat van deze populariteit over het afgeloopen jaar ligt hier voor mij onder den vorm van een driehonderdvijftig-bladig boek (*) dat

Antoon Coolen

11.654 den titel voert: **Dorp aan de Rivier (IV)**. Inderdaad vertelt Coolen
◆ hier het wel en wee in een dorpje uit Noord-Brabant, dat net zoo goed aan de Leie of aan de Schelde kon liggen als aan de Hollandsche Maas ; het leven is daar nog precies zoo elementair als te Zichem of te Ingooigem ; de belangstelling der menschen gaat ongeveer uit naar dezelfde dingen ; het denken en doen heeft daar, sedert de honderd jaar dat de internationale politiek een streep getrokken heeft tusschen de twee helften van dit stuk Vlaanderen dat Brabant heet, inderdaad nog niet veel wijzigingen ondergaan, en sedert Coolen zijn Peelromans schrijft, weten we dat de exuberante Brabantsche typen en de daaruit gegroeide literatuur geen

(*) R'dam, Nijgh en van Ditmar ; Mortsel, 't Getij, 1934 (21 × 15) 352 blz. 43,50 *fr. geb.* 56 *fr*

exclusief Vlaamsch exportartikel meer zijn. Ik zou zelfs durven zeggen dat Coolen onze Vlaamsche heimatschrijvers onder meer dan één oogpunt de baas geworden is, vooral in zijn kijk op het innerlijke van den mensch. Want dit boek hier wordt beheerscht door één figuur: den Frieschen dorpsdokter, een zoo merkwaardig type dat ik buiten Claes' Pastoor Munte, buiten Pirroen en de wijnpastoor van Timmermans, geen type in onze letterkunde ken dat zóó krachtig, zóó scherp en verrassend zuiver geteekend werd als dokter van Taeke. Diep gaat Coolen niet snijden in de verborgenheden der ziel van dezen zonderlingen mensch — gelukkig zou ik zeggen, als ik bedenk hoeveel lijken er al blijven liggen zijn op de snijtafel der Hollandsche psycho-analytische romans — ; hij heeft vooral aandacht voor zijn leven naar buiten dat zich in allerlei originaliteiten openbaart en hem doet kennen als een der steeds zeldzamer wordende typen, die nog niet verwoest werden onder de wals van onze nivelleerende dagblad-, film- en radiokultuur. Dokter van Taeke nu vertoont zulke wonderbare aspekten dat ze in hooge mate de onwaarschijnlijkheid benaderen, en ik zou wel durven wedden, op gevaar af verdacht te worden van paradoxïsme, bijgevolg authentiek zijn. Het is in al zijn onbehouwenheid een mooi type, deze dokter ; een krachtig temperament, primitief en ruw als een oeros, een stuk wildernis, ruw van handeling maar met zeer zuivere instinkten ; een mengsel van Kantiaansch en Voltairiaansch criticisme met daarbij nog wat resten van Hegeliaansche invloeden uit zijn studententijd. Het mooie is dat Coolen dit type tot het einde toe goed heeft volgehouden, tot het burleske en tot het onaanvaardbare toe (de koelbloedige en verfijnde doodsbedreigingen bij Janus de Hert en Piet van den Oudendijk). Maar de hechte en diepe genegenheid voor z'n vrouw maakt ook dit ten slotte aannemelijk. Mooi is eveneens Coolen's kijk op de drie wildemans die dokters' zonen zijn, op zijn vriend den strooper Cis ; wat de twee plaatsvervangende dokters betreft ; — het geluk diende wezenlijk Coolen dat het allebei weer zulke allerzonderlingste maniakken zijn. Als ik alleen was met Coolen zou ik durven zeggen : jammer dat hij zich door zijn typeerzucht liet verleiden om ook deze twee tot zulke origineele individu's te teekenen ; ik had van Coolen namelijk eens gaarne vernomen hoe een volkomen normaal dokter het op zoo'n normaal en gewoon dorp eigenlijk aan boord legt.

Ik zegde het al : dit is een mooi, gaaf en ten slotte blijmoedig boek. Ik kan niet zeggen dat het als compositie boven zijn vorig werk staat ; stylistisch is hier het merkwaardig talent van Coolen beslist tot een zeer zuiver gehalte gegroeid ; het is in dit opvallend improductief seizoen een der mooiste wintergeschenken onzer Neder-

landsche letteren, en ik geloof, alles bijeen, een der boeken van dezen auteur welke we niet zoo licht vergeten zullen.

ERNEST VAN DER HALLEN

Periscoop

door **Anton van de Velde**

't Is ditmaal 'n verbroedering van Vlamingen en Hollanders op m'n tafel. Dietschland wacht niet naar den bruidstocht van de lente om z'n jongste letterlauweren te vlechten tot festoenen. 't Doet 'n mensch in dezen belabberden tijd goed, te zien hoe er op ons erf nog gewerkt wordt. D'r schuilt in die vreugde ook wel 'n atoom jaloerschheid : je moet 't maar eens meemaken, gebonden te zitten aan 'n dagelijkschen slameur, en je spiritus nobilis laconiek te bergen bij je broodjes-met-kaas. Maar vreugde dan tóch — en misschien wel vooral omdat Vlaanderen in dezen boekenstapel de meerdere is : 'k heb het natuurlijk niet over het kwantum, wèl over de kwaliteit.

Kijk : De eenvoudige boekjes van Elsschot en Filip de Pillecyn kunnen royaal opboffen tegen de lijvige, stijf-gekartonneerde volumes van Fabricius jr en Ellen Russe, want wat beide eerstgenoemden ons aanbieden, is compositie van zóó degelijke faktuur, dat hun werk met één slag geklasseerd wordt bij 't bent der beste scriptores. En om dan maar dadelijk van wal te steken : **Tsjip**, door
11.655 W. ELSSCHOT (**III, L**).

Willem Elsschot

Misschien moet 'n mensch eerst vader zijn om ten volle den jubileerenden eenvoud, de naïef-schoone, de rond-Vlaamsche geestdrift van zoo'n boekje aan te voelen ? Wat ik voornamelijk in Elsschot waardeer, is z'n lak-hebben aan literaire formules en z'n oprecht en pretentieloos proza. Dat pretentielooze en z'n onmiskenbare kapitale schrijversbegaafdheid maken hem tot 'n verheugend hartelijk type in den neveligen kreits der literatoren. Elsschot, jongen, 'k ken u niet, tenzij door uw werk ; misschien hebt ge thuis 'n vervelend karakter (ge hoort het dagelijks zeggen door uw vrouw !), maar zóó als ge u voordoet in uw werk, zijt ge kostelijk. Heel uw jongste boek gaat uitsluitend over de vrijagie van 'n dochter, 't huwelijk na vele perijkelen én eindelijk de geboorte van den eersten kleinzoon na minstens evenveel ups and downs. 't Is die kleinzoon, zie je, lezer, die 't 'm doet ! 't Is Tsjip. Tsjip is de nieuwe godheid in 't leven geworden. Tsjip is de spil

van de wereld. Tsjip is de lente, de belofte, de toekomst, de levensschakel, 'n vlammetje van de zonnige eeuwigheid. Voor Tsjip kan je alle miseries vergeten, ook je eigen vrouw en je dochter en je schoonzoon en je lastenbrief. 'n Natte broek wordt delectabel, dank zij Tsjip's tandeloozen humor, en zelfs nóg grooter... vrijpostigheden worden door dien dwazen grootvader met 'n beaten glimlach aanvaard. Ach, wat is 'n menschenhart vreemd, veelvuldig, ingewikkeld én klaar, egoïstisch én overvloedig-gevend ! Wat is dat hart, jong of oud, steeds 'n kinderhart dat slechts als dusdanig z'n volle vreugde en zaligheid geniet ! Tsjip, kleine rakker, je zal later misschien lachen om de literaire openhartigheid van je grootvader, maar zegen dan meteen z'n goedheid, vent, die over je heenboog van je prilste bloeitijd af... Zoo'n opa is goud waard ! Het optimisme, de unieke humor van Elsschot's Tsjip, stemmen blijmoedig, vooral tegenover sommige literaire insaniteiten die ons de laatste jaren « groggy » hebben gemaakt. Maar waarom, Elsschot, moet ge dan in dat paar bladzijden (cfr. blz. 100-108) opeens zoo liberaal gaan doen ? Ge dient te weten dat doopsel, biecht en huwelijk voor ons wat méér beteekenen dan 'n formaliteit welke gij als vervelend maar ditmaal onafwendbaar aanziet ! En die pastoor met z'n full-speed-jovialiteit in sacramenteele aangelegenheden, Elsschot, hadt ge ons evengoed kunnen besparen, mitsgaders uw dogmatiek-interpretatie ! !
Is 't niet idioot dat ge met die enkele pagina's uw boek diskrediteert ? Ten slotte ontzegt die dwaasheid u 'n boel lezers. Ge moet het weten. Daarmee heb ik 't wit en zwart van Tsjip aangewezen. En nu nog de vraag : Waar blijft het optimistisch boek van 'n katholiek auteur, hij die voor z'n blijmoedigheid nog heel wat steviger basis heeft dan de heidensche levensgenoegzaamheid ?

11.656 **Monsieur Hawarden (III-IV)** door FILIP DE PILLECYN is, met alle erkenning van z'n literaire waarde (het *is* 'n zeer mooi geschreven boekje !) nu juist *niet* optimistisch, en dat zit 'm voornamelijk in het « geval ». 'n Vrouw die door 'n miskende liefde 'n schromelijk-weemoedige eenzate wordt, zich terugtrekt op 'n vereenzaamd landgoed, het incognito gierig wil verdedigen — en daarom ook « monsieur » Hawarden wil zijn, in manskleeren. Ik geloof vastelijk in het zielstorment van monsieur Hawarden — er zijn van die zielen, voornamelijk vrouwenzielen, met 'n gecompliceerdheid waarbij zelfs psychopathen hun vertrouwen verliezen.

Filip de Pillecyn

Vlaamsch is dit boek zeker niet. Filip de Pillecyn staat er in ons literaire Vlaanderen geheel apart mee ('k Denk even aan Paul Kenis, maar die was literair véél zwakker). Zullen we 't betreuren ? Nee, want ten slotte komt 't er voornamelijk op aan wàt het werk ons geeft aan reëele waarden, en Monsieur Hawarden moge nu door « haar » geval decadent zijn, we vinden er beslist 't genot in van 'n zeer mooie literaire compositie én 'n volgehouden stemming die in volmaakte harmonie is met Hawarden's in- en uitwendig bestaan. 't Doet natuurlijk vreemd aan, te zien hoe 'n auteur in dezen tijd — die toch vooral gespitst lijkt op felle beeldhouwerij ! — zich zeer einsiedlerisch bezig houdt met de geraffineerde lijntjes van wat men noemen kan 'n Sèvres- of Tanagra-beeldje. Om 't even. Voelt de Pillecyn 't zóó aan, 'k zal 't hem niet misgunnen, ook al glijdt z'n Hawarden-geschiedenis aan mij voorbij als 'n teere, fijngetinte maar vluchtige droom. Filip zal 't mij echter jonnen — nu 'k hem nog eens van kop tot teen over z'n rustig-sterke body bekijk — van hem 'n pootiger individu te verwachten in compensatie van z'n jongsten Hawarden ! En als 't niet anders kan, nog liever 'n man in rokken dan 'n vrouw in broek. De gustibus...

11.657 Sinjoor Lode Baekelmans stelt ons **Jan (IV)** voor. Vijf-en-zeventig bladzijden dagboek aan z'n kleinzoon gewijd. 't Lijkt bijna de afspraak ofte rendez-vous der grootvaders : Elsschot en Baekelmans. Allebei hebben zij dezelfde najaarsvreugde die in haar herfstweelde te bloeien staat rond de dartele bokkesprongen van 't frissche, lekkere diertje dat Jan heet of Tsjip... Baekelmans heeft er geen verhaal van gemaakt; hij noteerde alleen de vele kleine dingen die voor de omgeving van kleinzoon dadelijk « gebeurtenis » worden : Jan's fratsen velerlei, de onvermijdelijke gevallen waarin Jan « zich vergeet », Jan's filozofie, de triomf van den eersten melktand (Hoerra ! Hoerra ! de tand is uit !), de eerste tragedie van den thermometer, enfin, ge weet het lezer, indien ge kinderen... of kleinkinderen hebt : l'Histoire se répète, en we zijn allemaal geteekend met hetzelfde merk.

Lode Baekelmans

Wou 'n mensch nu academisch-gestreng doen, dan interpelleerde hij den auteur over de noodwendigheid van zoo'n boekje, maar het is voorwaar 'n zegen de literatuur, haar pompiers en haar pomperijen af en toe te kunnen vergeten om banale pantoffels aan te schieten (de mijne zijn beschimmeld in hun quasi bestendige verlatenheid : Ahasverus draagt ze niet mee !) en zoo'n « Jan »

vast te pakken voor 'n half uur gewoon maar duurbaar menschelijk soelaas. En nu moge 't zijn dat Baekelmans' jongste boekje dingen vertelt die heusch héél alledaagsch zijn, we begrijpen té goed de grootvaderlijke aandrift om den literator, naar kritische normen, geen scherp verwijt te maken.

« Jan » heeft geen letterkundige pretenties ; Jan wordt misschien later conservator van dat museum der Minderbroedersrui, waar z'n grootvader nù zoo'n uitstekend werk verricht ; Bonpa en Jan zijn niet te scheiden ; 'k aanvaard ze allebei : 't is de gevcelsfusie van generaties I en III, wie kan er aan weerstaan ?

Er liggen nog 'n drietal Vlamingen op 'n « levate » in deze kroniek te wachten. Laten we 't triumviraat met één greep beetpakken: J. G. SCHOUP schreef 'n kolonialen roman

11.658 **Blanke Boeien** (**IV**). Die titel doelt vooral
◆ op 't triestige feit dat de administratie in Congo het apostolisch werk der missionarissen aan banden legt, verlamt, verminkt en soms integraal kapot maakt. 't Is 'n knap en goed, nuchter en toch bijlange niet ongevoelig boek geworden waarmee Schoup onzen dank verdient. Want de missieboeken die objectief en met zooiets als literaire waarde over de tropen handelen zijn zeldzaam. Nóg 'n kwaliteit van deze « Blanke boeien »: Er zit niets larmoyants in ; we blijven gespeend van 't gezanik van kwezelachtige paternosterprevelaars. Vooruit, Schoup, er is nog veel werk te doen. Vooral gij, die gedocumenteerd blijkt in zake missie-wantoestanden, kunt Congo en Vlaanderen nog flinke diensten bewijzen.

J. G. Schoup

11.659 Nummer twee : **In mijn Zwitsersch Dorp** (**IV**), door FLORIS
◆ PUTMAN, is 't eenvoudig verhaal van 'n jong Vlaamsch priester, die om gezondheidsredenen naar Zwitserland gaat en daar 'n paar jaartjes verblijft. De formule der brave bevindingen, even braaf en gelijkmoedig in zóóveel bladzijden neergepend. Putman's temperament laat hem geen geweldige vlucht toe. Soms denk je wel heel even : daar gaat ie..., maar de adelaar is 'n Vlaamsche simpele musch. Wat geen verwijt is, want de eenvoud heeft bekoorlijkheden die bij 'n Titan niet te zoeken zijn. 'n Goed stuk volkslectuur is dit « Zwitsersche dorp » geworden. Meer is er echter ook niet van te zeggen.

11.660 JEF SCHEIRS volledigt den drieling met « **Ergens zong 'n vogel...** »
◆ (**IV**). Scheirs, jongen, wat is me dat voor college-schrijvelarij ! Als

ge litterair nog blozen kunt, zoo bloos dan ! Uw boek komt, wach-arme, te laat. Ge hadt 't mij moeten toezenden in den tijd toen ik, veertien jaar oud zijnd (il fut un temps !), m'n eerste karamellen schreef ter eere van 'n onbereikbare Dulcinea (l'amour fut enfant de notaire...). Nù echter, o Scheirs, is m'n hart omschorst met de vele rugositeiten des werkelijken levens, en ge moet u geen illusie maken : Uw zingende vogel en Regina en de rest van dat siropen boeksken kunnen me niet meer vermurwen. 'r Blijft steeds 'n klein procentje naïeveteit in 'n mensch over, maar niet genoeg, om zoo'n pennevrucht als dit « Ergens... » te doen aanvaarden. Maar 'k garandeer je groot succes, man, want zóó'n boek en tegen zóó'n prijs en met de mentaliteit van zóó'n lezers als die van den feuilleton, alla, uw drukker kan gerust z'n tweede oplaag klaar maken. Oef !

Jef Scheirs

Nu is 't de beurt aan 'n paar werken uit het Noorden : **Moederland**
11.661 **(IV)** door Ellen Russe. Deze auteur, die in de Nederl. letteren 'n
◆ waardevolle faam heeft, biedt ons hier 'n drieluik aan waarvan deel I, legendarisch, in héél mooie bladzijden den avontuurlijken tocht van Ste Ursula en haar elf duizend maagden verhaalt. Dit verhaal stuwt echter finaal hoofdzakelijk voort rond de figuur der H. Kunera, de eenig-geredde uit den massamoord, waarbij al haar gezellinnen omkwamen. En die Kunera, bruid Christi, is in Ellen Russe's verbeelding 'n magnifieke figuur geworden. Wij zien bestendig de aureool der suave engelachtigheid rond haar ; zij is de gekerstende vrouw die, in 'n tijd van brutale instinkten, als 'n zuivere meteoor stralend door 'n getormenteerde wereld glijdt. Kunera wordt hier 'n synthetische figuur : De Kristusgedachte en -overgave tegenover het heidendom. Haar ziel straalt genade uit, verwekt de zaligheid der bekeering, wijzigt de oriëntatie van 'n volk dat nog bij Wodan zwoer. En nog heden, na veertien eeuwen, wordt Kunera aanbeden door geslachten die in die tijdspanne duizend geloofsangsten hebben doorgevochten. Deel twee verplaatst ons naar de zestiende eeuw : Holland in z'n strijd om onafhankelijkheid. Als spil van dit historisch gedeelte weer 'n vrouw : Heylwich die, midden in den droevigen Hervormingstijd, haar Roomsch geloof in allen eenvoud, maar tot elk

Ellen Russe

offer bereid, weet hoog te houden. Dit tweede deel is wel al te fragmentarisch behandeld.

Deel drie : 't Tegenwoordige leven met z'n weifelingen, z'n strijd, z'n hunker naar geloof, z'n geloofsexperimenten. In 't centrum van dit « heden » staat Nora (de derde vrouw in den cyclus) die langs ontgoocheling en pijn om, naar Rome haar « via pacis » aflegt. De schakel tusschen die drie deelen is niet zuiver behouden. Ge kunt 'm er bij dènken, want de strijd van 'n vijfde of 'n zestiende of 'n twintigste eeuw is dezelfde, alleen de aspecten zijn anders, en het *Moederland* blijft ook steeds het ééne waar alle doolaards moeten terecht komen voor hun uiteindelijk « visum ». Ellen Russe heeft met al haar vrouwelijk-literaire gaven 'n boek geschreven dat nooit week-vrouwelijk aandoet maar ons integendeel met 'n boeiende strakheid in spanning houdt. Dat is 'n groote verdienste naast de waarde van literatuur en katholieke didactiek.

11.662 Tot slot nog 'n lijvig boek van JOHAN FABRICIUS : **De Dans om de Galg (II-III).** Dit is het derde deel van 'n trilogie, waarvan I en II reeds vroeger besproken werden. Fabricius jr spreidt ook hier z'n royaal-toegemeten kwaliteiten van stijl, compositie, fantasie, milieu-schildering, locale kleur kwistig ten toon. Maar, lezer, 'k was dit-maal toch blij er tusschen uit te kunnen knijpen : Deze dans — en dan nog om de galg ! — hou je geen vier honderd pagina's lang vol. Vooral niet omdat er 'n te groot procent van dit aantal voorbehouden is aan amoureuse om-het-hoekje's, die in dit derde boek heel « serieus » zijn, want zij voeren naar hinderlagen, messteken, pistoolschoten en naar de finale galg. 'n « Roman de cape et d'épée », zal je zeggen, goed, maar met dit onderscheid dat 'n Fabricius zoo'n ding met de hem eigen virtuose handigheid tot 'n *literair*-hoogstaand boek kan plooien. Alleen, 'k herhaal het, heb je na dat urenlange symphonietje op decadent motief en bestendig in 't zelfde diapason, 'n kriewelende lust om Fabricius even met die galg tegen z'n kop te tikken. 'k Krijg zoo stilaan den indruk dat deze auteur 't àl te gemakkelijk in 't leven heeft en daarom met 't leven flirten kan... ten minste zoolang die zon van het zuiden onbekommerd op Fabricius' paadjes schijnt.

Johan Fabricius

Terwijl 90 % der menschen benepen zitten in allerlei zwartheid, schrijft Fabricius dikke romans vol Chianti, vrouwengelonk, maneschijn, Romeo's en Julia's... Is 't gepermitteerd te zeggen dat, met al die machinerieën, zelfs de meest virtuose letteren op

je temperament gaan werken als 'n teveel, tegoed, tezoet, te... bah als 'n Maintenon aan de Berezina ! ! Schwamm drüber !
Kom, Tsjip, we gaan wandelen.

Van menschen en Boeken

Half Januari overleed de bekende Nederlandsche auteur **Willem Nieuwenhuis.** Geboren te Amsterdam in 1890, was hij nog betrekkelijk jong, doch had reeds een zeer drukke aktiviteit achter zich. Samen met Pieter van der Meer en Dr Moller was hij in de naoorlogsche jaren de wekker van het nieuwe leven bij de jonge katholieken in Nederland en de stuwer van een verjongd en absolutistisch katholiek levensbeginsel. Hij was een echt journalist met hart en ziel, die nog zeer jong zijn beschouwingen publiceerde over kunst, kultuurleven, tooneel en literatuur. Ook in « De Beiaard » en in « Roeping » schreef hij veel, met een helder inzicht in de nooden van dezen tijd en van de jonge generatie, die hij op God wilde richten, ook door de kunst. Het beste van deze bijdragen verzamelde hij in de bundels « Een Brokkenhuis » (1922) en « Verkenningen » (1931) ; het zijn beschouwingen over de eeuwig-geldende levensbeginselen, ontledingen van kunst- en kultuurverschijnselen, en onderzoektochten naar het wezen van den nieuwen tijd. Bekend zijn ook z'n tooneelstukken « Hemelsche Banden » (1931), een modern mirakelspel, en « Triomf der Levenden » (1931), een mysteriespel voor massa-regie ; beide zijn naar het oordeel der kritiek tamelijk sterk bespiegelend met al te weinig innerlijke spanning. Willem Nieuwenhuis was uit elk oogpunt een hoogstaand mensch die de katholieke gedachte ijverig diende.

Willem Nieuwenhuis

Hij ruste in Gods vrede.

Op dit oogenblik worden ettelijke werken van **Frederik van Eeden** in het Tsjechisch vertaald ; reeds verschenen de vertalingen van « De kleine Johannes », « De blijde Wereld » en het door hem in 't Duitsch geschreven werk : « Welteroberung durch Heldenliebe », alle van de hand van Prof. Milos Seifert te

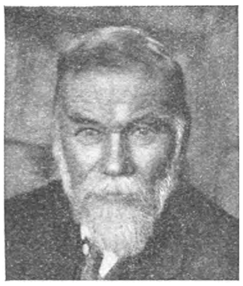
Frederik van Eeden

Pribram. Thans verschijnt ook de vertaling van « De Broederveete », bezorgd door denzelfden vertaler.

Mevrouw Marguerite Jules Martin, de bekende Parijsche publiciste, heeft een « Société de Poésie » opgericht, die zich voorstelt door voordrachten, lezingen en cursussen de belangstelling te wekken voor de Fransche dichtkunst, de dichters en poëzie-minnaars tot elkaar te brengen. Tot het beschermend comité traden een aantal bekende dichters toe, vooral katholieken, o.m. : Henri de Régnier, Paul Valéry, Paul Claudel, François Mauriac, Abel Bonnard, etc.

Vrijdag 4 Januari ll. overleed tamelijk plots te Westerloo de bekende schrijver van populaire novellen, Pater Adriaensen, die zijn werken publiceerde onder den pseudoniem **Arie Sanden**. Geboren te Turnhout in 1867 werd hij na zijn humaniora Jezuïet, doch ging na enkele jaren over tot de abdij van Averbode. Hij was bekend als een der beste volkspredikanten van Vlaanderen die het Fransche, licht-theatrale gebaar aan een volksche jovialiteit en humor paarde. Zijn litterair werk lag gansch in dezelfde lijn. Behalve een paar bundels gedichten schreef hij een aantal novellen en verhalen waarin hij gemoedelijk-humoristisch en soms raak-satyrisch bepaalde menschen en toestanden hekelde.

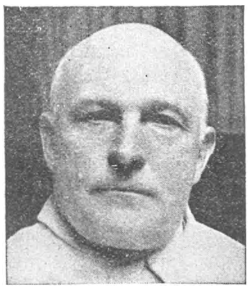
Arie Sanden

In Duitschland werd in den loop der maand December de bekende dierenschrijver **Alfred Brehm** herdacht, naar aanleiding van het, feit dat hij juist vijftig jaar geleden overleed in zijn geboortestad Reuthendorf bij Neustadt aan de Orla. Zijn standaardwerk « Tierleben », dat hem beroemd maakte, werd vrijwel in alle talen der wereld overgezet ; nu nog wordt het beschouwd als het meest volledige en een der wetenschappelijk-nauwkeurigste werken over dieren ; het is een boek voor den geleerde zoowel als voor den leek en den eenvoudigen natuurminnaar. Er bestaan — ook in het Nederlandsch — een aantal bewerkingen van zijn werk, in populairen zin of voor kinderen. De Duitsche tijdschriften wijden naar aanleiding van deze viering talrijke bijdragen aan Dr Brehm, aan zijn familie — zijn vader was dominee en een bekend dierenliefhebber en vogelkenner — en aan de talrijke studiereizen welke hij maakte in Europa, Azië en Afrika. Brehm openbaart zich in zijn werk niet

Alfred Brehm

alleen als een uitzonderlijk geleerde maar ook als een lyricus en dichter. Hij stierf den 1n November 1884 op vijftigjarigen ouderdom.

Dr H. W. van Tricht wijdde zijn doktoraal proefschrift voor philologie aan de Utrechtsche Universiteit, aan **Frederik van Eeden** ; het draagt als titel : « Frederik van Eeden als Denker en Strijder » en verschijnt thans ook in boekvorm.

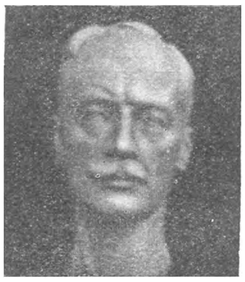

Gaston Martens

De **groote Prijs voor Letterkunde**, die verleend werd voor 1935 aan het beste tooneelstuk verschenen tijdens de jaren 1932-33-34, werd toegekend aan **Gaston Martens** voor zijn werk : « Paradijsvogels ».

11.663 **van der Mandele, Egb. C.** **93 : 269**

◆ NAAR HET GROOTE LICHT. Bekentenissen van een Bekeerlinge. — *A'dam, R. K. Boek-Centrale* [*Baarn, Hollandia*] (18×14) 4, 203 *blz.* 12,50 *fr.*

IV — Wat vanaf de eerste tot aan de laatste bladzijde van dit bekeeringsverhaal treft, is de toon der oprechte vertrouwelijkheid. Al is deze bekeerlinge schrijfster van enkele novellen en romans, zij wil 't verhaal van haar geleidelijken opgang naar het Groote Licht, vrij houden van alle literaire overtolligheden en eenvoudig-gemoedelijk vertellen hoe de genade haar wist te leiden langs lichtpunten en twijfels, strijd en inzinking, tot haar volledige overgave aan God. — Geboren uit een liberaal-protestantsch gezin, later gehuwd met een vrijzinnige, stond haar veel in den weg om de Roomsche Kerk te benaderen. Haar standsrelaties en de mondaine sfeer waarin zij bewoog, bracht er haar niet naderbij. Zij had echter in de ziel 'n vonkje religiositeit en kocht 'n Ecce homo-beeld : dat zou ze bewaren ; tijdens 'n zware ziekte, wordt ze verzorgd door 'n kloosterzuster : van deze krijgt ze 'n rozenkrans present : dat kralensnoer bewaart ze ook. Tot volledige herstelling, komt ze in 'n Limburgsch dorp terecht : daar leert ze van verre 't katholieke leven kennen. Zij komt in correspondentie met een Jezuïet : deze brengt haar dichter bij de ware Kerk. Te Rome eindelijk, krijgt ze den beslissenden klop der genade. Zij wordt er gedoopt en gevormd door Kardinaal van Rossum.. — 'n Bekeeringsverhaal dat zoo merkwaardig is als vele die meer gekend zijn. Afgezien van enkele hors-d'œuvre's — b. v. over de opvoeding van haar jongen ; — afgezien van 'n zekere langdradigheid, — 't is 'n vrouw die schrijft, — honni soit qui mal y pense, — en 't verhaal dagteekent van vóór 14 jaar : we zijn sedert aan meer directheid en gebondenheid gewend..., afgezien daarvan leest 't boek vlot en boeiend. Men volgt met spanning Gods spoor in de ziel van de bekeerlinge en met haar juicht men en dankt men God om de zegepraal. — Zeer gaarne aanbevolen.

Fr. Crols, pr.

---

0. - Werken van algemeenen Aard

11.664 X. **01**

◆ DE KATHOLIEKE ENCYCLOPÆDIE : 6e, 7e en 8e DEEL (Bou-Car, Car-Con, Con-Die). *Geïll. — A'dam, Joost van den Vondel,* 1934, 24 *dln* (27 × 18) *elk* 832 *kolommen, geb. in linnen* 138 *fr.* ; *geb. in halflederen band,* 153 *fr.*

IV — Met een voorbeeldige stiptheid brengt N. V. Joost van den Vondel, begin van elk kwartaal, een nieuw deel van D. K. E. op de boekenmarkt. Zooeven werd dan ook het 8e deel uitgezonden ; wat maakt dat een derde van de complete serie nu reeds werd afgeleverd. Deze acht banden bij elkaar geven een aardig idee van het aspect dat de 24 banden, over een viertal jaar, bieden zullen. — Onder de bonte verscheidenheid van de behandelde stof, in de drie jongst verschenen banden, komen opmerkelijk naar voren : het origineele overzicht van de *bouwkunst,* 24 kolommen tekst met 4 buiten-tekst-platen ; de artikels over *Brugge* en *Brussel* ; — het laatste met vier extra platen en 2 plans ! — de uitvoerige bijdragen, met overvloedige illustraties, o. a. over *bijbel, caricatuur, ceramiek, China, Christus, Curaçao, dans, Denemarken, dialect,* etc. Merkwaardig, qua keuze en uitvoering, zijn de buiten-tekst-platen : Bretonsche en Byzantijnsche kunst, Adriaan Brouwer, bruggenbouw (14 kleinere reproducties), Carthago, catacomben, Celebes, architecten Cuypers, decor, Delft, devotieprentjes, diamant, etc. etc. Wij willen tenslotte nadrukkelijk de aandacht vestigen op de flink geslaagde reproducties in kleurendruk : « Aanbidding der Driekoningen », H. Catharina van Siëna, H. Clara, het « Noli me tangere » van A. Correggio, Dante Alighieri, alsook twee miniatuurafbeeldingen uit het Breviarium Grimani. De tekst is overigens doorschoten met overtalrijke, meest geheel origineele figuren. — De betrouwbaarheid en gedegenheid van den inhoud kan, als steeds, in gerusten gemoede afgemeten aan de eminentie van de breede schaar van schitterende medewerkers, wier namen fungeeren onder elke bijdrage. D. K. E. brengt, compact en precies geformuleerd, het relaas der alzijdige veroveringen, verworvenheden, praestaties allerhande, van den menschelijken geest op elk terrein, en dit van eeuwen her tot op onze dagen, alles in het licht onzer katlieke levensvisie. Het verschijnen van D. K. E. in eigen taal is voor ons, katholieken, behoorend tot een eer beperkte taal- en kultuurgemeenschap, een gebeurtenis van uitzonderlijke beteekenis. Laten wij er ons om verheugen, doch meteen, metterdaad steunend, dit stoute initiatief naar verdienste waardeeren : zelf koopen, en ervoor propageeren !

1. - Wijsbegeerte en Zedeleer

11.665 Broermann, Ernst, Dr **15**

◆ ALGEMEENE ZIELKUNDE. Inleiding in hare Feiten en Problemen, in bijzonder Verband met de Pedagogiek. *Met een voorwoord van Prof.* Dr *J. Fransen. Uit het Duitsch bewerkt dr J. de Cock en M. de Vos. — Brussel, Standaard* (*Uitg. Vl. Opvoedkundig Tijdschrift*) 1934 (25 × 17) 216 *blz.* 28 *fr.*

IV* — Na het lovend voorwoord van Prof. Dr Fransen, is alle aanbeveling van dit boek overbodig. De hoedanigheden ervan zijn groot. Want het is ten eerste klaar en duidelijk ; het is ten tweede nagenoeg volledig, voor zoover natuurlijk een algemeene psychologie volledig zijn kan ; het mag, ten derde, zonder eenig voorbehoud in handen gegeven worden aan katholieke jongelingen en studenten. Doch naast die hoedanigheden zijn er ook leemten. Want al worden hier ook alle psychische verschijnselen besproken, al wordt de huidige stand van het onderzoek van het kennen, het voelen en het willen getrouw weergegeven, al worden de voorwaarden ervan : het geheugen, de opmerkzaamheid, de verbeelding en het verstand zorgvuldig behandeld, toch blijven er, bij de schaarschheid van positieve resultaten, een menigte allergewichtigste vragen zonder voldoende antwoord. Trouwens, Dr Broermann is de eerste om daarop te wijzen (cfr. blz. 166 : het probleem van de wilsvrijheid). Het zal dus noodig zijn deze, anders uitstekende, zielkunde door de rationeele psychologie te vervolledigen. H. THIELEMANS S. J.

2. - GODSDIENST

11.666 Bender, L., O. P., Prof. Dr 23 : 17

◆ HET GEWETEN. — *Hilversum, Brand* (*Reeks « Waarheid en Leven »*) 1934 (18×15) 110 *blz.* *fl.* 1,05

IV — Dit werkje is niet bedoeld voor specialisten in de moraaltheologie, maar voor al degenen die in staat zijn om een beetje na te denken. Daarom is het dan ook zeer eenvoudig en bevattelijk gesteld. Wat niet zeggen wil dat het als een soort lagere vulgarisatie dient beschouwd te worden, en nog minder als louter literatuur. Schr. weet bondig te zijn en grondig tevens. Hij weet de gegevens van de zedeleer logisch en methodisch, doch tevens op aantrekkelijke en verstaanbare wijze in verband te brengen met heel wat aktueele vraagstukken, als b.v. gevoel en geweten, gewetensvrijheid, dienstweigering enz. Het onderwerp werd langs alle zijden bekeken. Alleen maar hadden we wat meer verlangd over het verband tusschen het geweten en de deugd van voorzichtigheid. Een brochure die van aard is om, in dezen tijd van gewetensverdooving en gewetensdwaling, velen wakker te schudden en bij velen meer klaarheid van inzicht te brengen. L. M. VERVINCKT O. P.

11.667 Antweiler, Anton, Dr 26 : 24

◆ HET PRIESTERSCHAP. *Vert. uit h. Duitsch. Met inleiding van H. Rongen O. Cist. R.* — *Deurne-Antw., L. V. Tijl* (*De Pelikaan, nr* 3) 1934 (21×15) 307 *blz.* 25 *fr.*; *geb.* 35 *fr.*

V* — Antweiler's werk is geen theologisch tractaat naar schoolsche opvatting. Het is een bezingen van het priesterschap en een roep tot het diepste besef van der priesters verantwoordelijke roeping tegenover de gemeenschap. Door het heele boek klinkt dit hoofdmotief en, alles wat er omheen is, wordt harmonisch in dat grondthema opgenomen. En om de opvatting én om de uitwerking is Antweiler's boek er een van 'n theoloog, die de strakke waarheden met een psychologisch-sterken aanslag en in levensware schoonheidsvormen, directer weet te laten aanspreken. Het heele leven van den priester gaat als 'n aanzwellend hymne door het boek, doch steeds innig-contact houdend met de werkelijkheid. Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus en Agnus Dei : dat is dit boek en meteen de Credo-Pugno-kreet van een zeitgemäss-aanvoelend en -levend apostel. De vertaling van het bloemrijke boek is zéér, zéér goed. M. VAN HOECK, PR.

11.668 Beaudenom, L., Kan. 24

◆ DE VORMING TOT DE NEDERIGHEID. En daardoor tot alle andere Deugden. *Vert. uit h. Fransch dr Fr. V. van Gisbergen.* — *Averbode, Abdij,* (17×11) 376 *blz.* 10 *fr.*; *geb.* 15 *fr.*

V — Onder het groot aantal meditatieboeken worden we verpletterd. Maar wat we, in onze taal ten minste, niet bezaten was een reeks overwegingen over ééne deugd, zooals we hier krijgen over de nederigheid. Wat zullen onze menschen blijde zijn met dit boek ! Want onze menigvuldige helpers en helpsters vragen zielevoedsel, sterken kost, ja soms harde waarheden, omdat ze weten dat geen apostolaat vruchtbaar is als het niet steunt op een diep, een intens geestelijk leven. En heeft O. L. Heer zelf niet gezegd « dat wij, om hoog te bouwen, diep moeten graven », in nederigheid en ootmoed. De nederige Jezus ! (Blz. 145). Met zijn reeks meditaties over het leven van ons voorbeeld : Schoon, bijna zegden wij : nieuw. De vertaler zal nu wel toegeven, uit nederigheid, dus uit zucht naar waarheid, dat er misschien wel wat slordigheid in taal en uitdrukkingen doorstraalt : orde beteekent gerechtigheid, ware juister gezegd : beteekent rechtvaardigheid. In de plaats van « zelfachting », gebruikten we liever : eigenliefde. En al die afkappingsteekens van « m'n verleden en z'n oorzaken » zouden doen denken dat de vertaler zich wil doen opmerken, hetgeen tegen de nederigheid is. En van de uitgevers kregen we vroeger schooner werk, veel schooner werk. K. JACOBS, PR.

11.669 de Jong, W. R. 23 : 26 : 37

◆ KATECHETIEK (Het Godsdienstonderwijs). — *'s Bosch, Malmberg* (*Handboeken der Pedagogiek*) 1934 (25×16) 12, 150 *blz.* 33 *fr.*

IV — Het mooie boek van Z. E. H. de Jong is een buitengewoon welgelukte leidraad voor allen die met het godsdienstonderricht belast zijn. Men vindt er alles in wat men ook maar zou kunnen begeeren : de gegevens der psychologie naast de richtingen door de Kerk zelf voorgehouden, de leermethodes en vereischten bij den katecheet ; historische verhandelingen en rijke bibliografische opgaven. Het is een boek dat steunt op diepe wetenschappelijke kennis en op practische en priesterlijke ervaring. Ook met Zuid-Nederland werd ernstig rekening gehouden en we ontmoetten met voldoening de verdienstelijke namen van Frutsaert, de Coene, Poppe en veel andere. En voor Zuid-Nederland valt wel iets bijzonders te leeren in het hoofdstuk « schoolstrijd », waarin wij onze moedige Noor-

derbroeders moeten bewonderen, en leeren navolgen : *in den modernen staat, waar we allen gelijke burgers zijn, moet gestuurd worden op volle gelijkberechtiging in schoolzaken.* Wat ook — niettegenstaande alle theoretische lessen — toch zoo zeer waar blijft, is de bevestiging van den schrijver : « De resultaten van het godsdienstonderwijs hangen niet op de eerste plaats af van de gebruikte methode, maar allermeest van den katecheet, die de methode gebruikt. Van de persoonlijkheid en het optreden van den katecheet *hangt ten slotte alles af* ». (bl. 144). Daarom zal de geleerde schrijver ook wel wenschen dat wij — zooveel mogelijk — specialisten zouden hebben voor het godsdienstonderwijs. En om zulke specialisten te vormen zal zijn boek krachtig bijdragen. Dr M. DAISOMONT, pr.

11.670 **Friethoff, C. Prof., O. P.** 24

◆ MARIA ONZE MIDDELARES NAAST JEZUS ONZEN MIDDELAAR. — *Hilversum, Brand* (*Serie « Waarheid en Leven »*) 1934 (18×15) 119 *blz.* *fl.* 1,15

V — Een parel van theologische vulgarisatie. Bondig, gevat en helder wordt het middelaarschap van Maria besproken en naar alle zijden ontleed. O. L. V. wordt gehuldigd als de gezellin van den bemiddelenden Christus, van den voldoeningbrengenden, den verdienenden, den verlossenden, den offerenden, den uitdeelenden, den biddenden Christus. Heel en al geschikt om als leidraad te dienen voor hen die een reeks preeken houden over het middelaarschap van O. L. V. Dr J. D. M. MAES O. P.

11.671 **Keulers, Jos., Prof. Dr** 22

◆ JEREMIAS. *Geïll. dr J. Speybrouck.* — *Roermond, Romen & Zonen* (*Bijbelsche Monographieën*) 1934 (24×16) 191 *blz.* 40 *fr.* ; *geb.* 54 *fr.*

Prof. Jos. Keulers

IV — Dr Keulers, bij ons reeds zeer gunstig gekend door zijn talrijke uitgaven over het Oude Testament, geeft ons in dit boek een schets over den werkkring en de werkkracht van den roemvollen profeet Jeremias. Schrijver vangt onmiddellijk aan met de beschrijving van Jeremias' tijdperk en den politieken toestand in de 7e eeuw vóór Christus, toestand welke grooten invloed uitgeoefend heeft op den arbeid van den profeet. Het voornaamste historische feit van dit tijdperk is wel de ondergang van het Assyrische rijk, alsook het algemeen verderf, en de nakende ballingschap voor Juda. Achtereenvolgens hebben wij een korte schets van de regeering van Juda's laatste koningen en het optreden van Jeremias onder die verschillende koningen. — Dr Keulers neemt aan dat Jeremias zelf de schrijver is van hoofdstukken 50 en 51, hetgeen door Coudamin en anderen in twijfel getrokken wordt ; ook schijnt hij te zeggen dat 3, 14-18 aan Jeremias moet toegeschreven worden, hetgeen door menig katholiek criticus geloochend wordt. Deze monographie is opperbest geschikt voor hen die zich een juist gedacht over den grooten Jeremias willen vormen.
F. CEUPPENS O. P.

11.672 **Kroon, J., Prof., S. J.** 22

◆ ISAIAS. *Geïll. dr J. Speybrouck.* — *Roermond, Romen & Zonen* (*Bijbelsche Monographieën*) 1934 (24×16) 192 *blz.* 40 *fr.* ; *geb.* 54 *fr.*

IV — Het grootsche beeld van den machtigen profeet Isaias wordt ons voorgedragen, zijn werkkring, zijn voorspellingen. De uitgave van dit boek en van gansch de serie « Bijbelsche Monographieën » overigens, is prachtig gelukt, de taal zeer wel verzorgd, de indeeling logisch weergegeven. Wat echter den inhoud betreft, kunnen wij niet immer akkoord gaan met P. Kroon. De Maagd bijv. in 7, 14 is geen teeken voor Achaz, maar wel de verwoesting van zijn land door de Assyriërs 7, 15-25 (bl. 28) ; het koningskind 9, 6, ontvangt slechts vier namen en niet vijf, zooals de schrijver samen met P. Knabenbauer aanneemt (bl. 37) ; ook zijn de schriftgeleerden meer en meer geneigd enkel zes gaven van den H. Geest in 11, 2 aan te nemen (bl. 39) ; de beschrijving in 11, 6-9 is geen vrede tusschen de diersoorten, maar een symbolische beschrijving van den algemeenen vrede tusschen de menschen (bl. 40). Het verhaal 49, 9-13 behoort niet tot de Ebed Jahwe-liederen. De vertalingen van 52, 14 ; 53, 7, 8, 11, zijn niet kritisch gewettigd. De schrijver had met veel nut de laatste werken van Feldmann, Lagrange, van Hoonacker, kunnen en moeten raadplegen.
F. CEUPPENS O. P.

11.673 **Molengraaff, E., Ir** 269

◆ DE KATHOLIEKE MENTALITEIT BIJ CONVERTIETEN. — *Hilversum, Brand* (*Serie, Waarheid en Leven*) 1934 (18×15) 96 *blz.* *fl.* 0,95

IV — Een brochure, bestemd voor bekeerlingen en voor hen die de doopleerlingen voorbereiden. Schr., zelf een bekeerling, heeft ondervonden dat de grondoorzaak van afvalligheid onder ontwikkelde bekeerlingen gelegen is in hun onwetendheid omtrent het wezen der katholieke Kerk. Om dit in de toekomst te voorkomen tracht hij, zich baseerend op eigen levensondervinding en ernstige studie, nader te omschrijven de heiligheid, de bestemming en de onfeilbaarheid der Katholieke Kerk. Ook geloofsgenooten vinden hier een klaar inzicht in het wezen der Kerk en krijgen erdoor de overtuiging dat de Kerk een Moeder is en dat haar kinderen zich liefdevol moeten onderwerpen aan haar levenden geest en aan haar leidend leergezag. Een enkele aanmerking slechts : wat te overdreven komt ons voor, de tegenstelling tusschen Geloof en Wetenschap. Een nuttig werkje.

D. DE PAUW O. P.

11.674 Pauwels, Jozef, pr. 25 : 264

◆ DE ZONDAGSINSTRUCTIE. — *Antwerpen, Geloofsverdediging* (« *Zielzorg voor onzen Tijd* », *nr* 6) 1934 (22 × 14) 56 *blz.* 5 *fr.*

V — Dit werkje is een poging om de Zondagsinstructie zoo innig mogelijk saam te houden met de liturgie van het tijdeigen en het Zondagsevangelie. — Pastoor Pauwels past strict het can. 310 toe van het Mechelsche Concilie, waarin vastgesteld wordt dat de stof van den Catechismus over zes jaar moet verdeeld worden ; doch stelt een nieuwe volgorde voor op grond van het princiep : aansluiting bij het tijdeigen. Daardoor wordt de stof concentrisch verwerkt, zooals aangeduid in tafel één. (Men leze desaangaande : inleiding bl. 8-9) ; zeer interessant is ook de tweede tafel die gebaseerd is op een — o. i. — zeer juist psychologisch inzicht (zie bl. 9-10). Deze brochure van Pastoor Pauwels is de vrucht van een beproefde praktijk en geeft alleszins een nieuwen kijk op de instructie en dezer levend verband met den liturgischen geest der Zondagen. Hoofdzaak zal — zoo is het immers voor alles — de toepassing blijven en we meenen dat er zal op gelet moeten worden (Pastoor Pauwels laat het ten andere vermoeden) dat de *instructietoon* niet verloren ga. « Zielzorg voor onzen Tijd » deed goed werk, met dit boekje uit te geven ; het doet nadenken en is, hoe men er ook over denke, een ernstige poging om de zoo-in-onmin-gevallen instructies in een nieuw licht te zetten.

M. VAN HOECK, PR.

11.675 Pauwels, R. M., O. P., e. a. 25 : 24

◆ GOD OF NIETS. XI Geestelijke Voordrachten. — *Antwerpen, Geloofsverdediging,* 1934 (22 × 14) 185 *blz.* 15 *fr.*

IV — Dit jaar zijn de inrichters van de bekende geestelijke voordrachten in de Sint Caroluskerk te Antwerpen een nieuwe richting opgegaan. In plaats van, gelijk vroeger, afzonderlijke, moderne kwesties te behandelen, is men thans begonnen met de positieve uiteenzetting van de katholieke leer. Door tien specialisten, waaronder zeven zonen van Sint Dominikus, werd het oude en toch altijd nieuwe probleem van het *Godsbestaan* alzijdig belicht. Zoo werd er achtereenvolgens gehandeld over : *God of niets.* (P. Pauwels O. P.) ; *Gods bestaan — bepalingen der Kerk* (P. Broeckaert O. F. M.); *God : eenige oorsprong van al wat wezen heeft* (P. de Petter O. P.) ; *God : eenig rustpunt van het menschelijk denken* (P. Janssens O. P.) ; *God : eenig rustpunt van het menschelijk streven* (Mag. van Hove) ; *God : eenige grondslag der zedenleer* (Prof. Janssen) ; *God : eenige grondslag der sociale orde* (P. van Gestel O. P.) ; *God : eenige grondslag van 't internationaal recht* (idem) ; *God : eenige uitleg van het lijdensprobleem* (P. van Outryve O. P.) ; *Een volk zonder God* (P. Callewaert O. P.) ; *De Godshonger in 't moderne leven* (P. Morlion O. P.). In onzen tijd van begripsverwarring kan de studie van deze voordrachten niet genoeg worden aangeraden. Om redenen van praktischen aard, zagen wij gaarne den titel van het boek ook op den rug gedrukt.

L. VAN HULLE, PR.

11.676 Plus, Raoul, S. J. 24 : 23 : 57

◆ DE ZUIVERHEID VAN HET HUWELIJK. *Vert. uit h. Fransch dr Dr H. Derckx, pr.* — *Brussel, Standaard,* 1934 (20 × 14) 96 *blz.* 12 *fr.*

IV — Pater Plus is een gezaghebbend en vruchtbaar geestelijk schrijver. Zijne werken paren een fijn-psychologisch inzicht aan een gezonde en rijke leer. In dit werk — een vervolg op zijn « Ik ga trouwen » — geeft hij, schematisch en onder vorm van gedetailleerde plannen — een uiteenzetting over 't eerste en tweede doel van het huwelijk, over de Kerk en het gezin en in de laatste blz. enkele wenken aan de jongemannen over het huwelijk. Deze laatste blz. zijn origineel, wat niet kan gezegd van de vorige en wat overigens onmogelijk blijkt te zijn, waar over dit onderwerp zoo'n ruime literatuur voorhanden is.

Dr C. VAN GESTEL O. P.

11.677 Roozen, A. 29

◆ CHRISTIAN SCIENCE (De christelijke Wetenschap). — *Hilversum, Brand (Serie : Waarheid en Leven : Niet-katholieke Wetenschap)* (18×15) 96 *blz.* *fl.* 0,95

IV — Onder de talrijke geneessecten, die in de hedendaagsche verwarring een vruchtbaren bodem vinden, is de *Christian Science* (= de Christelijke Wetenschap) de voornaamste, Vóór enkele jaren ontstaan in Amerika, heeft deze religieuse beweging zich snel verspreid. vooral in de Angel-Saksische landen. Bij de protestanten rekruteert zij veel volgelingen. Tot in Nederland is zij doorgedrongen. In zijn substantieele verhandeling geeft Rector Roozen een betrouwbare levensschets van hare stichtster Mary Baker Eddy, een klare uiteenzetting en gegronde beoordeeling van hare leer en geneesmethode en een nauwkeurige beschrijving van hare kerkelijke organisatie. Zijn eindbesluit luidt : « Wij aarzelen niet te verklaren, dat zij met Christendom en Wetenschap niets, maar dan ook volstrekt niets heeft uit te staan... In schijn spiritualisme, is ze in wezen materialisme (bl. 92). Een welgeslaagde, met gezond kritischen geest geschreven studie, met veel smaak en in een handig formaat uitgegeven. Warm aanbevolen. L. VAN HULLE, PR.

11.678 van den Born, A., Drs 22

◆ EZECHIEL, DE PROFEET DER BABYLONISCHE GEVANGENSCHAP. *Geïll. dr J. Speybrouck. — Roermond, Romen & Zonen, (Bijbelsche Monographieën)* 1934, 187 *blz.* 40 *fr.* ; *geb.* 54 *fr.*

IV—Het eerste doel van den schrijver is ons den persoon van Ezechiël voor te stellen, alsook den grooten invloed van den profeet op zijn tijd- en rasgenooten ; dank zij de diepe kennis der Joodsche geschiedenis en der Joodsche instellingen en zeden, is Drs van den Born in zijn vooropgesteld doel volkomen geslaagd. Den val van Ninive (bl. 12) plaatst hij, samen met Chronicon C. J. Gadd, in 612 en niet in 606 v. Chr., zooals men vroeger beweerde ; — Koning Ezechias zou zijn regeering in 721 slechts begonnen hebben ; wij denken dat 727 waarschijnlijker is (bl. 16). — Ezechiël wordt bij de eerste groep bannelingen ingerekend in 598-597 en zoo wordt de ballingschap dan ook rond 587-586geplaatst (bl. 20) — Het visioen der beenderen is geene verrijzenis uit de dooden, zooals de schr. zegt, maar wel de verrijzenis van het volk als volk, opstanding tot een nieuw nationaal leven (bl. 187). — Eindelijk, de geheimzinnige Gog, koning van Magog, kan niet als geschiedkundig persoon doorgaan, maar is slechts een verpersoonlijking van de duisternissen en van het rijk der duisternissen, zooals van Hoonacker doceert in Zeitschrift für Assyriologie, 1914 bl. 333-336. F. CEUPPENS O. P.

11.679 van Eyck, L. M., pr. 24

◆ APOSTEL-ZIELEN. — *Averbode, Abdij («Herautjes», nr 12)* 1934 (17×11) 90 *blz.* 3 *fr.*

V — Als geen ander verstaat E. H. van Eyck de kunst om het lezen van geestelijke werken onder de naar-vervolmaking-strevende-geloovigen terug in te voeren. Zijn leer is juist. Zijn taal leeft. In deze brochure, — welke bizonder voor priesters bij het vervullen van hun edele maar delikate taak zeer nuttig zal zijn, — over het uitkiezen en vormen van apostelen, waardeeren wij vooral den echt evangelischen geest, waarvan zij is doortrokken. Het inlasschen van Fransche citaten, — zij zijn gelukkig weinig talrijk — is slordig. Best geschikt voor meditatie en geestelijke lezing. L. VAN HULLE, PR.

11.680 van Gestel, C., Dr, O. P. 24 : 22

◆ DE MAN VAN SMARTEN. Radio-Causeries. — *Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale,* 1935 (19×15) 97 *blz.* 12 *fr.*

Dr C. van Gestel O. P.

V — Wat is het toch een verblijdend teeken voor het kath. Vlaanderen dat de predikatie langzamerhand haar verloren prestige aan het terugwinnen is. — Overkijkt maar even wat er deze laatste jaren werd gepresteerd om, systematisch, het gepredikte woord Gods hooger op te voeren en daardoor aan kracht en kleur doen te winnen ; wat er reeds verscheen op de boekenmarkt, van de hand zoowel der seculiere als reguliere geestelijkheid en dàn is het treffend hoe het peil, alleszins, gestegen is. Onder de jongeren die daaraan doelbewust en volhardend meewerken, is Pater van Gestel een der besten. In verband met de uitgave van deze causeries teekenen we ook aan dat P. van Gestel een der weinigen is die raak en gevat *schrijven* voor een *radio*-causerie (deze stelt immers heel andere eischen dan een lezing-in-een-zaal-met publiek of een sermoen-in-de-kerk) en daarom juist lezen zijn causeries,

achteraf, zoo interessant. In deze vasten-lezingen, gehouden vóór het N.I.R. (in opdracht van K. V. R. O.) bevestigt P. van Gestel, undequaque, zijn naam en zijn faam. Ze sluiten rechtstreeks aan bij de reeks van 1933. Wanneer hij dan nadruk legde op het menschelijke lijden van den Godmensch («De Zoon des Menschen en wij, arme Menschenkinderen »), als voorbeeld en troost voor ons eigen lijden, dan heeft hij in 1934 (« De Man van Smarten ») dat thema op een ander plan uitgebreid om aan te toonen hoe « het universeele lijden van Christus ook voor onze zonden overvloedig voldoet en alle smart in de Zijne heeft geheiligd». De Christus-wonden die spreker vooropzet zijn als zoovele lichtbakens waarmee P. van Gestel het vraagstuk belicht. Zijn leer is er eene vol klaarheid ; zijn adaptatie, echt en gezond-modern ; zijn taal waardig en sierlijk met sterk-beeldende kracht. Alleszins hoogstaand werk en een werkelijke aanwinst voor de geestelijke cultuur van Vlaanderen. Proficiat : dat P. van Gestel voortga in dienende liefde met taaie werkkracht ! — Het boekje is zeer keurig uitgegeven. Ook aan den uitgever, een hartelijke gelukwensch.

M. VAN HOECK, PR.

11.681 **Wiesen, P. W., O. S. C.** **24 : 26**

◆ ZIELZORG EN HUISBEZOEK. *Vert. uit h. Duitsch dr M. van Hoeck, pr. — Antwerpen, Geloofsverdediging* (*Zielzorg voor onzen Tijd, nr* 5) 1934 (22 × 14) 30 *blz.* 3 *fr.*

IV — Uit de brochure : « Zielzorg en Huisbezoek », straalt één woord voorop : het « Misereor », als een stuwkracht om veel te doen en ook veel te... verdragen, voor den naaste, voor die 80 % vooral die in onze grootsteden vreemd staan tegenover God en Godsdienst. Vreemd, niet vijandig : er kan iets gedaan worden, dus er MOET iets gedaan worden. En komen de menschen niet tot ons, dan gaan we ze zoeken, of we doen ze opzoeken : Z. E. H. van Hoeck leert ons hoe en waar. — Wanneer krijgen we van dezen modernen pastoor eens een specifiek deel van huisbezoek, nl. : Ziekenbezoek ? K. JACOBS, PR.

3. - Sociale Wetenschappen - Opvoeding-Vrouwenbeweging

11.682 **Bosman, Theo** **37 : 78**

◆ ONTWIKKELING VAN DE MUZIKALE ZIN. Muziek-psychologische Schets. — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis* (*Opvoedk. Brochurenreeks, nr* 75) 1934 (19 × 15) 142 *blz* *fl.* 1,60

V — Sinds enkele jaren is een gunstige beweging aan den gang tot het « psychologiseeren » der leervakken op de volksschool. De pædagogische literatuur was tot op heden echter zeer schaarsch met aanduidingen omtrent de ontwikkeling van den muzikalen zin. Wat Theo Bosman geeft in deze brochure, is de vrucht van eigen ervaring en van aanteekeningen die hij maakte bij de studie van 't eerste deel van Georg Schünemann's voortreffelijk werk « Musikerziehung » : « Die Musik in Kindheit und Jugend ». Leeraars en opvoeders moeten de kinderen kennen, die hun ter opvoeding werden toevertrouwd ; daarom durven we deze brochure zeer dringend aanbevelen aan ouders, volksonderwijzers en zangleeraars· Zij zullen hierdoor inzicht krijgen in de psychologische ontwikkeling van den muzikalen zin bij het kind, waardoor hun arbeid vruchtdragender worden zal. Dr A. VERBIST

11.683 **Diepenhorst, P. A., Mr** **31**

GRONDBEGINSELEN DER ECONOMIE. — *Zutphen, Ruys,* 1934, 5e *druk* (21 × 15) 354 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50

V — Handboek voor Nederlandsche scholen van Middelbaar Onderwijs, mits toevoeging van de verschillende toepassingen o. a. van sociale wetgeving, ook in België bruikbaar. Munt uit door didactische klaarheid en door de overzichtelijke en levendige wijze van voorstellen. Bijzonder gelukt lijkt mij de behandeling der economische leerstelsels. Meer actueele vraagstukken, als de bedrijfsradenwet, Planwirtschaft, de ontwikkeling van het bolsjevisme, kregen in deze vijfde uitg. de vereischte aandacht. In christelijken geest geschreven ; in kath. gestichten zal echter meer verwijzing naar de pauselijke encyclieken gewenscht zijn. Dr C. VAN GESTEL O. P.

11.684 **Langohr, Maurits, Dr Phil., Drs Jur.** **32 : 33 : 26**

◆ DE FASCISTISCHE STAAT. Wording, Begindelen, Instellingen, Verhouding tot de katholieke Kerk. — *Mechelen, Het Kompas* («*Vragen van onzen Tijd* », *nr* 5) 1934 (18 × 12) 148 *blz.* 9 *fr.*

IV — Glasheldere en, ondanks beknoptheid, vrij volledige uiteenzetting over het fascisme, aan de hand der beste en eerste bronnen. Schr. geeft in zijn slotbeschouwingen een per-

soonlijk oordeel (behalve over de in het IIIe Deel behandelde staatsinstellingen), dat getuigt van principieele vastheid. Typografisch bleven er een paar hinderlijke zetfouten (o. a. op blz . 134) en wij zochten vruchteloos naar het aanhangsel I en II met de plannen van de Vaticaanstad, waarvan sprake op blz. 111 en 112. Dr C. VAN GESTEL O. P.

11.685 Leclercq, J., Prof. Dr **23 : 309**

◆ OORLOG EN DIENSTPLICHT IN HET LICHT DER KATHOLIEKE ZEDENLEER. — *Mechelen, Het Kompas (Vragen van onzen Tijd, nr 4)* 1934 (18×12) 77 *blz.* 7 *fr.*
IV — Vele jongeren in Vlaanderen zijn met het vraagstuk van oorlog en dienstplicht bezig. Ongelooflijk vele enormiteiten werden in de laatste jaren over dat onderwerp uitgekraamd. Dit is te begrijpen. Het oorlogsvraagstuk is een zeer delicaat en ingewikkeld vraagstuk, dat niet mag behandeld worden door simplistische geesten. Met zijn klaar verstand, zijn evenwichtig oordeel, zijn breede kennis van opvattingen en toestanden, was Prof. Leclercq de geschikte persoon om zulk onderwerp aan te pakken. Alhoewel wij hem niet in al zijn beweringen kunnen steunen, moeten wij hem toch om zijn helder en interessant betoog gelukwenschen. Wij hopen dat er bij een volgende uitgave meer rekening zal gehouden worden met de gedachtenstroomingen in Vlaanderen. Van de zoo verdienstelijke uitgeverij « Het Kompas » mogen wij eischen dat zij ons meer zou geven dan een vertaling van eenige artikelen uit « La Cité chrétienne ». Een verwerking ervan ware zeer nuttig voor de Vlaamsche lezers. Nochtans kunnen nu reeds alle priesters en leeken, die bekommerd zijn met dat zeer ernstig zedelijk probleem van oorlog en dienstplicht, het duidelijk antwoord van de kath. zedenleer op hun moeilijkheden en twijfels in dat beginselvast en beginseljuist boekje van Prof. Leclercq vinden. F. LAUWERS O. P.

11.686 Peeters, Edward **37**

DE SCHOOL EEN NOODZAKELIJK KWAAD ? — *Borgerhout, J. Leemans (Nele-Reeks)* 1934 (21×15) 43 *blz.* 5 *fr.*
IV * — De vraag stellen is ze beantwoorden. Doch zie, ze wordt gesteld en beantwoord door den heer Peeters, die dan weer uit zijn graf is opgerezen. En dan vindt gij in vraag en antwoord een heel bijzonderen trant, een typische spreekwijze, een heel persoonlijke en allerindividueelste expressie. Want deze man heeft, naast wat hij hier betoogen wil, iets te klagen en aan te klagen : theorieën en practijken, oude en jonge oomes, wetten en verordeningen en dies meer. Nog steeds de drift van « den ouwe » die zijn fiolen uitgiet en met pret. Spijtig voor dit zeer belangrijk probleem uit de pædagogie. Het blijft immer lezens- en overwegenswaard in kalme uren. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.687 Renault, Jules **37**

DE VOORBEREIDING TOT DE SCHOOL. *Vrij bewerkt dr Edward Peeters. — Borgerhout, J. Leemans (Nele-Reeks)* 1934, 3^e^ *nageziene uitgave* (21×15) 28 *blz.* 3,50 *fr.*
IV — Hier is de toon ernstig, zonder storm en striem. Een woord tot de ouders, die het zich inhameren mogen dat zij zoo machtig veel en grondig helpen kunnen tot gemelde voorbereiding. Steller speelt hun daartoe twee middelen — en hij ontwikkelt ze — in de hand : het scherpen der zintuigen, en het vestigen van de aandacht. Flink. Dat alles is psychologisch verklaard en door de ondervinding gestaafd. En zonder zweem van geleerddoenerij verwoord : in de pædagogische literatuur van thans is dàt niet zonder waarde. Over de zedelijke opvoeding is hij wat kortademig aan het eind. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.688 van Deurne, Daan, Mr **17 : 34 : 23**

◆ DE VREES VOOR HET KIND. Een ethies-juridiese Studie over Nieuw Malthusianisme en Vruchtafdrijving. — *Hilversum, Brand,* 1934 (21×15) 126 *blz.* 15 *fr.*
IV — In deze merkwaardige studie weerlegt Mr Daan van Deurne — een pseudoniem, waaronder een bekend rechtsgeleerde en theoloog schuil gaat —, het boek van Dr Valkhoff, dat een pleidooi is voor straffeloosheid van vruchtafdrijving onder bepaalde voorwaarden. Schrijver plaatst zich op het standpunt van zijn tegenstander en put derhalve zijn argumenten uit de rede, de wetenschap en de ervaring. Zich steunende op de uitspraken van gezaghebbende vrouwenartsen, verklaart hij, dat elke vruchtafdrijving, door wie ook verricht, zeer gevaarlijk is voor de gezondheid en het leven der vrouw. Duidelijk toont hij aan, dat het Nieuw Malthusianisme, in wiens verspreiding Dr Valkhoff het beste middel ziet om vruchtafdrijving te voorkomen, regelrecht tot dit misdrijf leidt. De vier klassen van argumenten, waarop de voorstanders van het Neomalthusianisme zich gewoonlijk beroepen, worden op afdoende wijze weerlegd. Het hoofdstuk over den strijd tegen het Nieuw Malthusianisme en de vruchtafdrijving, zou door allen en vooral door politici en sociale werkers moeten worden gelezen en overwogen. Hopen wij met den schrijver, dat de Nederlandsche strafwetgeving gewijzigd worde in den zin door hem aangegeven. Een boek als dit is een weldaad. Warm aanbevolen. L. VAN HULLE, PR.

11.689 **van Hoof, Arthur** 33

◆ HET SOCIALISME VAN HENDRIK DE MAN. — *Brussel, Standaard (K. V. H. U., verh. nr* 317) 1933 (20×13) 68 *blz.* 2,50 *fr.*
IV — Onmogelijk op 60 blz. de zoo rijke en allerminst gemakkelijke ideologie van H. de Man volledig tot haar waarde te laten komen. Schrijver bedoelt dan ook niet meer dan aan oningewijden voor een eerste maal kennis te laten nemen met de grondideeën van het Demanisme. Hoofdzaak was het hier de gedachten van de Man te groepeeren rond een dozijn grondbegrippen. Afgezien van een paar onnauwkeurigheden, onder meer in de korte levensschets, en een paar tegenspraken, die wel aan de beknoptheid kunnen te wijten zijn, heeft schrijver zijn opzet dan ook voortreffelijk verwezenlijkt. In zijn korte bespreking, die schrijver op de uiteenzetting laat volgen, wijst hij er terecht op dat de fundamenteele zwakte van het stelsel te zoeken is in zijn gemis aan bodem en zijn verheffen van den arbeid tot hoogste motief om het individueel en kollektief leven in band te houden. Aanbevolen. Dr C. VAN GESTEL O. P.

4. - Taalkunde

11.690 **Koenen, M. J.** 4393 : 03

VERKLAREND ZAKWOORDENBOEKJE DER NEDERLANDSE TAAL. Bevattende de betekenis, de spelling, het meervoud, het accent en voorzover nodig het geslacht van eigen en vreemde woorden ; ook sterke en zwakke werkwoorden met korte aanwijzingen der vervoeging ; zomede opgave van gebruikelijke afkortingen, een lijstje van titels en twee van namen uit de fabelleer en de oudheid, bezorgd door Th. Lancée en W. K. D. Lustig. Uitgave in de spelling 1934. — *Groningen, Wolters,* 1934 (17×11) 167 *blz.* *geb. fl.* 0,65
V — Uit de volledige titelopgave blijkt de aard van dit boekje voldoende. In het kader van 160 blz., een veilige gids bij het gebruik van de moedertaal.Van voren de regels van de nieuwe spelling ; in verband daarmee werden de woordgeslachten voor bijna al de woorden weggelaten. Een zeer praktisch boekje voor dagelijks gebruik. Dr A. BOON, PR.

11.691 **Kuitert, R. en van der Velde, I.** 4393

IN ÉÉN WEEK. Oefeningen in de Spelling Marchant. *Met boekje voor eigen correctie. — Groningen, J. B. Wolters,* 1934 (18×12) 21, 12 *blz.* *fl.* 0,25
V — De zes regels van de spelling Marchant met voor iedere regel, een paar woordjes uitleg waar het nodig blijkt ; daarna zes oefeningen, één voor iedere dag van de week. Ten slotte een herhalingsoefening, een artikel uit de krant. Moeilijker is het niet ! Wie meent dat hij ze nodig heeft, kope dit boekje ! Dr A. BOON, PR.

11.692 **Lecoutere, C. P. F.** 4393

◆ INLEIDING TOT DE TAALKUNDE EN TOT DE GESCHIEDENIS VAN HET NEDERLANDSCH. *Vierde verbeterde en vermeerderde druk, bewerkt dr Prof. L. Grootaers. Geïll. met fig.,* 1 *kaart en* 16 *platen. — Heverlee, Zuidned. Dialectcentrale (Naamsche Steenweg,* 158) 1934 (25×16) 415 *blz.* 40 *fr.*
V — In het Mei-nummer 1927 had ik de gelegenheid de derde druk van deze Inleiding aan te prijzen. Al het goede dat ik er toen over schreef kan ik slechts herhalen : het eenige schoolboek dat we over taalstudie bezitten in Vlaanderen en dat gerust met het beste uit Holland kan wedijveren ; deugdelijk materiaal, klare uiteenzetting, ook voor oningewijden, rijke keus van passende voorbeelden. Ook deze uitgave werd zorgvuldig om- en bijgewerkt : de bibliographie werd overal aangevuld ; de bladzijden over de genealogische indeeling der talen, over geheimtalen, het slang en de wereldhulptaal werden heelemaal herschreven ; ook aan kaarten en illustratie werd meer plaats ingeruimd. Zoo is het boek van 330 blz. tot 416 gegroeid. — Wie een veilige gids verlangt op het uitgebreid en veelzijdig gebied der algemeene taalkunde en tevens vaste inlichtingen verlangt over het Indogermaansch en het Germaansch en over de interne en externe geschiedenis van het Nederlandsch, vindt hier zijn gading. Nu de pers ook de buitenstaanders betrekt bij ingewikkelde taalkundige vraagstukken als spellinghervorming en zoogezegde taalverarming, past het dat ook de leek licht ga zoeken in degelijke vakboeken. Dr A. BOON, PR.

11.693 **Rombouts, J., Dr** 84 : 324 : 4393

◆ SIMON STEVIN. Taalstrijd, Taalzuivering. — *Brussel, Standaard, (Uitg. K. V. H. U.)* 1933 (20×14) 47 *blz.* 2,50 *fr.*
V* — Tusschen 1550 en 1650 werd in het Noorden een strijd aangebonden tegen de ontel-

bare schuimwoorden, die onder de Boergondiërs in onze taal waren geslopen. Samen met de nieuwe taalstudie begon die puristische beweging, waarvan Simon Stevin een der vooraanstaande leiders was. Deze brochure toont aan welke plaats Simon Stevin in dien strijd bekleedde en welke taalkundige beginselen zijn houding bepaald hebben. Ook wordt gewezen op den sterken invloed van Stevin op onze wetenschappelijke, inzonderheid op onze wiskundige taal. — Zeer interessant voor de geschiedenis van het Nederlandsch.

D[r] A. BOON, PR.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

11.694 Donker, Anthonie **81**

Anthonie Donker

GEBROKEN LICHT. — *Arnhem, van Loghum Slaterus,* 1934 (25 × 17) 63 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2,25

IV — Het tikje metaphysische kwelling in de 7, 8 eerste gedichten moet niet afschrikken : zij getuigt dat de dichter uit zijn jeugdjaren godsdienstige bezinning, al is het dan ook geen stralend geloof, heeft behouden. Maar algauw verraadt hij zich als een fijn dichter van het gezin : vrouw, kind en stonden van huis en dag, nu eens in jong en zacht idyllisch licht, dan weer in scherzo's naar beelden uit het jonge-huisvadersleven (een origineele stof). Daarnaast beoefent hij met natuurlijke gemakkelijkheid het beschrijvend klein-epos, zooals de poëzie van nu het graag geeft : doordringende beelden, als dit paar uit Zwitserland, vinden niet licht hun weerga. Donker's vers, 't zij losjes pratend, 't zij scherp en sterk beeldend, is eenvoudig en vrij, en haalt een eigenaardige muzikaliteit, niet uit een opdringend of strak rythme, doch uit klaarvloeiende gewone woorden :

...is er iets hemelsch in het hooggewelfd
Toren- en wolkenspel boven oud Delft,
En tinten om voor altijd te beminnen.

D[r] J. CAEYMAEX, PR.

11.695 Schneiders, Frans [Troubadour] **81 : 87**

ODEN EN SATTREN : 2[e] BUNDEL. *Met een portret.* — *Leiden, Leidsche Courant,* 1933 (25 × 19) 96 *blz.* *fl.* 1.50

IV — Die Frans Schneiders is, naar de inhoud van het boek laat gissen, zoowat de « Wannes» van de « Leidsche Courant ». Hij kijkt guitig door en over zijn bril naar wat er op de wereld voor het voetlicht wordt gebracht : De wereld is een schouwtooneel... En wie zal het den leukerd kwalijk nemen, dat hij liefst den komischen kan bekijkt ? Ridendo dicere verum ! 't Mag wel in dezen tijd, waarin zoovelen, met hun schijnbaren ernst, een mal figuur maken.

JOZ. DE VOGHT, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

11.696 Albe **82**

◆ SALTO MORTALE. Dramatiese Fantasie in 3 Delen. — *Antwerpen, De Oogst,* 1934 (19 × 13) 32 *blz.* 12 *fr.*

IV — Een akrobaat wordt door een cirkusdirecteur aangezocht den salto mortale uit te voeren. De akrobaat weigert, hij voelt er zich physisch niet toe in staat én, zijn verloofde dreigt met trouwbreuk. Zijn vader, sedert jaren als klown aan de onderneming verbonden, meent echter dat de eer van de familie er mee gemoeid is en dringt beslist aan. En de zoon gaat er zich suf op piekeren. Hij zal het wagen, maar als een wanhoopsdaad. Te elfder ure komt het geweten van den vader in opstand, hij ziet den fatalen afloop in en wil het voorkomen. Maar te laat, de zoon staat er op, hij heeft allen twijfel en angst overwonnen en zal het waagstuk uitvoeren, d. i. zelfmoord plegen. En zoo geschiedt. — Zielestrijd tusschen vader en zoon, en in elk van hen afzonderlijk, vormt den hoofdschotel van dit spel dat we nu eens tragisch aanvoelen omdat het menschelijk is en echt, maar waar we ook af en toe sceptisch en onverschillig tegenover staan omdat het maakwerk, minder doorvoeld is. Tooneeltechnisch is het uit-

stekend, dit blijkt reeds uit hetgeen ik daareven zei over zielestrijd ; we kunnen er nog bijvoegen dat er enkele hoogst dramatische momenten in voorkomen, voornamelijk in deel II. toon. 4, en dat de bewoording uiterst sober is en tooneelmatig. We hebben daar sedert een tijdje herhaald mogen op wijzen, en dat is een heuglijk feit. Dit stuk dient vertolkt door acteurs van eersten rang, anders zal het artificieel en hol aandoen. Het stelt vooral den mimicus hooge eischen. Dr C. GODELAINE

11.697 Boon, Jozef, C. SS. R. **82**

◆ ASSCHEPOES. Dramatisch Sprookje in drie Bedrijven, voor Meisjes. *Met één plaat.* — *Wenduine, Putman,* 1934 (18 × 14) 54 *blz.* 15 *fr.*
V — In Asschepoes ontwaakt, onder invloed van haar materieel-voelende zusteren, den drang naar het leven. Ze zoekt dit echter onder de menschen, in de dwaze wereld. De ontgoocheling is zoo geweldig dat ze er koortsig ziek van wordt. Dan ziet ze in dat de weg naar het ware leven loopt door het land van stille eenzaamheid, en leidt naar... Vlaanderen, het Vlaanderen van Christus. — Veel letter- en tooneelkundig mooi kleingoed, fraaie, niet zelden verrassend frissche opsmuk ; een indrukwekkend geheel werd het niet, de bouw zelf, is mislukt, vormt geen architectonisch geheel. Wel jammer !
Dr C. GODELAINE

11.698 Kruger, H. R. **82**

DE WAARZEGSTER. Tooneelspel in 2 Bedrijven. — *Zutphen, Thieme,* 1934 (21 × 14) 59 *blz.* *fl.* 0,90
V — 'n Lekker tooneelding : 'n Paar heeren durven nu eenmaal aan het meisje hunner keuze niet vertellen wat hun op het hart en op de lippen ligt. Een hunner trekt dan stoute schoenen aan, in casu 't plunje van 'n waarzegster, en in 'n handomdraai vindt hij gelegenheid om het probleem voor allebei uitstekend op te lossen. Leuk en gezond.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.699 Ligondi, H. **82.9 : 92.2**

◆ ALEIDIS. Uit Neerlands Heldentijd. Spel in 5 Bedrijven. — *Kortrijk, Vermaut,* 1934 (19 × 14) 85 *blz.* 15 *fr.*
V — Episode uit den geuzenstrijd tegen Alva : Hoe het dochterke van den Haarlemmer burgemeester Talesius den marteldood sterft voor haar geloof. — Een grootsche poging die uit alle oogpunten op een sisser uitloopt. Het zooveelste spijtige voorbeeld van willen en niet kunnen. Dr C. GODELAINE

11.700 Staes, C. **82**

TOEN HET LICHT VERDWEEN. Dramatische Schets uit de Tropen in 3 Bedrijven. — *Antwerpen, P. Vink* (17 × 13) 72 *blz.* 14 *fr.*
V — Uit het tropenleven, 'n tragische episode uitgelokt door 'n Sovjet-agent. Technisch wel 'ns 'n ietsje minder sterk, maar het type van de acteerende lui werd tot het slot kranig geteekend. Gezonde taal. Uitstekende schets voor heeren. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.701 Wilders, E. J. **82**

DE TOCHT. Spel in 3 Bedrijven. — *Wenduine, Putman,* 1934 (18 × 14) 55 *blz.* 14 *fr.*
IV — Een geboren acteur laat zich willoos meedrijven op de grillige stuwing van zijn talent : hij zal er zijn broer om bestelen en onschuldig in 't gevang laten zetten, zal er vrouw en kind om verlaten. Maar rust en vredigheid vindt hij maar als hij weer terug thuis is, vóór het doodsbed van zijn vrouw, aan den voet van het kruis. — Met tooneel heeft dit stuk maar een enkelen keer iets gemeens, dramatisch gebeurt er weinig of niets ; litteraire waarde bezit het evenmin, grootendeels maakwerk ; en de stof is te weinig oorspronkelijk om te kunnen boeien. Dr C. GODELAINE

11.702 X. [Een missionaris van Scheut] **82 : 266**

◆ DE KABOUTERS IN KONGO. Missiespel in 4 Bedrijven. — *Leuven, Werk H. Kindsheid,* 36, *Capucienenvoer,* 1933 (20 × 14) 32 *blz.* 5 *fr.*
VIo, J — Een zeer eenvoudig symbolisch missiestukje : de duveltjes zijn meester in Kongo maar de Kabouterkes komen den strijd aanbinden en het kruis planten. Lucifer werpt echter een paar keer jhet kruis omver en sleept een Kabouterke mee. Dit zou natuurlijk zijn geloof moeten afzweren, maar het wordt liever halfdood geslagen. Een negerke gaat zijn makkertjes waarschuwen, die hem komen verlossen en hun vreugde uitzingen. Dat is alles. Een eenvoudige bouwdoos voor kleintjes. Maar de opbouw op de planken kan er toch wel iets goeds van maken. E. B.

83. - Novellen, Romans, Legenden, Schetsen, Sprookjes, Verhalen

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

11.703 **Fabricius, Johan** 83.9

DE DANS OM DE GALG. — *'s Gravenhage, H. P. Leopold,* 1934 (23 × 15) 392 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90

II-III — Zie recensie in « Periscoop », nr 11.662.

11.704 **Roth, Joseph** 83.1

TARABAS, EEN GAST OP DEZE AARDE. *Vert. uit h. Duitsch [Tarabas, ein Gast auf dieser Erde] dr Nico Rost. — Den Haag, Servire,* 1934 (21 × 14) 229 *blz. fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,90

II-III — Tarabas is 'n jonge Rus die in Amerika vertoeft, er 'n moord begaat, en den oorlog als 'n gelukkige uitkomst begroet om weer te keeren naar Europa. Door z'n brutaliteit, z'n harteloosheid, z'n beestig optreden en z'n doodsverachting maakt hij promotie aan het front. Na den oorlog brengt hij het tot 'n soort alleenheerscher in 'n klein stadje aan de grens. Tarabas is steeds, niettegenstaande z'n spreekwoordelijk geworden barbaarschheid, bijgeloovig gebleven. Dit bijgeloof, samen met enkele klappen hem door het leven toegediend, brengt hem tot loutering en boete. Als 'n zwervend bedelaar trekt hij langs de wegen van z'n wijde land, om verzoend met den Heer, na enkele maanden in vrede te sterven. 'n Sterk geschreven, kleurig boek, dat subliem doorleefde bladzijden van 'n lillende werkelijkheid bevat; zoo is o. a. de beschrijving van den pogrom gewoonweg meesterlijk. Tarabas zelf is gebeiteld met 'n groote psychologische vaardigheid : de mensch zonder middelmaat, die met z'n hart en z'n twee handen steeds naar uitersten grijpt : «'n gast op deze aarde ». Evenals Dostojefski, bij wien het boete-idee ook « leitmotiv » was, moet Joseph Roth 'n goed mensch zijn om zulk 'n boek te kunnen schrijven. Omwille van 'n paar ietwat geraffineerd-zinnelijke bladzijden deze strengere kwoteering.

PAUL HARDY

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

11.705 **Berkeley, Anthony** 83.0

HET TWEEDE SCHOT. *Vert. uit h. Engelsch [The second Shot] dr Mr D. Adam. — Arnhem, van Loghum Slaterus (De Zeemeeuw-Serie, nr 7)* 1934 (18 × 11) 312 *blz.* *fl.* 1,25

III — Het merkwaardige van dezen detective-roman bestaat hierin, dat de moordenaar zelf de gebeurtenissen verhaalt. Het is een boeiende geschiedenis, maar sommige toestanden en uitspraken maken een ernstig voorbehoud noodig. Dr A. CARDYN, PR.

11.706 **de Pillecyn, Filip** 83.1

MONSIEUR HAWARDEN. — *Mechelen, Het Kompas,* 1934 (19 × 11) 72 *blz.* 12 *fr.*

III-IV — Zie « Periscoop », nr 11.656.

11.707 **Elsschot, Willem** 83.1

TSJIP. — *A'dam, P. N. van Kampen,* 1934 (21 × 15) 132 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50

III, L — Zie recensie onder nr 11.655 in « Periscoop ».

11.708 **Peterson, Margaret** 83.0

DE LAST DER LIEFDE. *Vert. uit h. Engelsch [Love's Burden] dr H. Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20 × 14) 229 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

III — Een avontuurroman die grootendeels in het geheimzinnige Indië speelt. Het verhaal is wel boeiend, maar omwille van een valsche voorstelling van het katholieke kloosterleven moeten we een ernstig voorbehoud maken. Dr A. CARDYN, PR.

11.709 **Peterson, Margaret** 83.0

MAANBERGEN. *Vert. dr Jkvr. H. Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20×14) 256 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,65

III — De stervende olifanten gaan hun reuzenbodies neervleien onder den schaduw van de maanbergen. Daar is ook 't luilekkerland van de mieren; lustige kerels die hun parasietenvraatzucht botvieren op de doode trompeniers. 'n Luguber eldorado waar Peter z'n verloren vader gaat opzoeken. Hij vindt hem dan ook weer in verschrikkelijke condities. 'n Flink geschreven avonturenroman die, wegens 'n paar toestanden, voorbehoud vergt.

PAUL HARDY

11.710 **Peterson, Margaret** 83

VLINDER VLEUGELS. *Vert. dr Jkvr Henriette Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1933 (20×14) 264 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 265,

III — Zelfs als ze den titel juist, d. i. in één woord schreven, zou hij nog niet al te duidelijk den vagen zin van dit boek weergeven. De vlinder : Zij vermoedt natuurlijk geen kwaad ; ze loopt er in. Loopt er daarna tusschen uit en vindt « den echten » ten slotte terug... Nee heel de rest lijkt wel een mislukte parodie op de goedkoope oorlogsliteratuur.

E. BOELAERT M. S. C.

11.711 **Schaumann, Ruth** 83.1

◆ YVES. *Vert. uit h. Duitsch dr J. A. Suykens. — Deurne-Antw., L. V. Tijl (De Pelikaan, nr 2)* 1934 (21×15) 168 *blz.* 25 *fr.* ; *geb.* 35 *fr.*

III* — Streng-godsdienstig opgevoed, komt voor de twee vriendinnen Germaine d'Arman en Hortense Filliol het scheidingsmoment. De rustige, zachte Germaine vindt weldra in haar eigen kring 'n geschikt echtgenoot ; de intelligente temperamentvolle Hortense staat na den dood van haar vader alleen in het leven. Germaine, die 'n bijna tragisch verlangen in zich draagt naar het moederschap, blijft kinderloos. Hortense wordt bedrogen door den man, dien ze liefheeft. Haar haat richt zich tot het ongeboren kind. De oude familiedokter Verneuil — 'n sublieme figuur die heel den roman schraagt — brengt uitkomst. Bij de geboorte van de kleine Yves wordt het kindje bij Germaine gebracht, die in haar ziekelijke illusie zichzelve tracht te overtuigen dat het werkelijk van haar is. Hortense weet niet wat er met haar kindje gebeurde. Maar de natuur eischt haar tol op : Hortense begint wild naar haar zoontje te verlangen. De oude Verneuil voert 'n verschrikkelijken strijd, maar zwijgt. Bij z'n dood wordt Hortense's laatste hoop vernietigd. Met haar scherpe originaliteit schreef Ruth Schaumann dit hooggestemd poëtisch hymne aan de moederliefde. De middeleeuwsche diepzinnigheid van haar taal en het broos-subtiele van haar beelden eenerzijds, en het ongenadig opentornen van het menschelijk hart anderzijds, maken van Yves 'n roman van uitzonderlijke beteekenis in de katholieke literatuur.

Ruth Schaumann

PAUL HARDY

11.712 **Tilemans, E.** 83.1 : 325

BENDSJÉ OF DE LIEFDE DER NEGERIN. *Geïll. met* 8 *platen. — Brussel, A. Lambrechts,* 1931, (20 × 14)160 *blz.* 15 *fr.*

III°, L — Koloniale lectuur, doch niet van de beste soort, en in geen opzicht aan te raden voor een missieboekerij. Het verhaal is onbeholpen en allereenvoudigst ; het geeft een onvolledig en dus bedriegelijk beeld van den neger. Maar vermits onze koloniale romanliteratuur zoo beperkt is, mag ik hopen, dat schrijver zich zal oefenen en beters leveren op dat gebied.

E. BOELAERT M. S. C.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 *à* 20 *jaar en ouder*
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

11.713 **Baekelmans, Lode** 83.8 : 83.1 : 93

JAN. *Geïll. met* 18 *schetsen dr E. van Hagendoren. — Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (20×12) 75 *blz.* *op Hollandsch geschept papier,* 35 *fr.*

IV — Besproken in « Periscoop », nr 11.657.

11.714 **Baxter, G. O.** **83.0**

DE TIJGERMAN. *Vert. uit h. Engelsch [Tigerman] dr C. M. van Goorde — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20 × 14) 245 *blz.* 22,50 *fr.*

IV — Een avonturenroman vol moorden en wraaknemingen maar toch zeer boeiend verteld. — Ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

11.715 **Baxter, G. O.** **83.0**

DE WITTE HEL. *Vert. uit h. Engelsch [Mighty Lobo] dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20 × 14) 222 *blz.* 22,50 *fr.*

IV — Een verhaal uit het hooge Noorden met zeer boeiende avonturen. — Goede ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

11.716 **Birkner, Friede** **83**

HET GELUK VAN GLADYS PETERSEN. Vroolijke Roman. *Vert. uit h. Duitsch dr A. Vuerhard-Berkhout. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Nieuwe Serie, Het Boek voor de Vrouw)* 1934, (19 × 14) 275 *blz. fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV,L — Een verhaal aan boord van een schip.Maar een mysterie is mee aan boord gekomen en zit opgeborgen in een geheime schatkamer... Nu gaat de reis in luchtig en gevarieerd gezelschap, met flirt-intermezzos, balfeestjes en fratsincidenten. Van luimige kerels en kerlinnen. Tot het mysterie openbarst : die schatkamer bevat een helsche machine. Alles wordt toch gered. De schuldige gaat rood, en geliefden vinden mekaar. Boeiend verhaal omwille vooral van de zeer aangrijpende contrasten. Filmkunst. Amoraal. Echtscheidingsgedachten. Voor volwassenenen. A. VAN DEN DRIES, PR.

Friede Birkner

11.717 **Birkner, Friede** **83**

DE REDDENDE ENGEL. Humoristische Roman. *Vert. uit h. Duitsch dr Jhr R. H. G. Nahuys. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Nieuwe Serie, Het Boek voor de Vrouw)* 1934 (19 × 14) 224 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV, L — Die beste Gõta is op weg naar een firma om er haar post van privé-secretaresse te gaan bekleeden. Op haar weg is zij getuige van een auto-ongeluk, en ontdekt zij dat de slachtoffers ervan de heeren zijn van die firma. Cupido is aan 't werk met zijn pijltjes. 't Zou licht zijn, ware er niet een getrouwde vrouw in spel. Maar met deze wordt het op een akkoord gegooid. En Cupido triomfeert. — Leuk verhaal met smakelijk-pittige incidenten en dialogen. Wat hier vlekt, is de ellendige theorie van : echtscheiding maakt vrij ! ! — Voor volwassenen. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.718 **Brand, Max** **83.0**

DE ONTDEKKING VAN JIM ZILVER. *Vert. dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20 × 14) 197 *blz.* 20 *fr.*

IV — De schurk, die Steve Wycombe is, verdeelt bij testament z'n heele bezit tusschen z'n drie aartsvijanden, waaronder de heerlijke Zilvertip de eer heeft te behooren. Zoo wreekt hij zich tot in z'n graf, want in z'n geraffineerden haat wist Steve het zoo te schikken dat de drie warmbloedige erfgenamen het noodzakelijk aan den stok moesten krijgen met mekaar. Wat dan ook gebeurt. En niet malsch : 'n lollige poespas van bloed en kogels waarin Jim Zilver triomfeert. — Goede far-west lectuur. PAUL HARDY

11.719 **Brand, Max** **83.0**

DE VUURDOOP. *Vert. uit h. Amerikaansch [Gun-Gift] dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20 × 14) 237 *blz.* 22,50 *fr.*

IV — John Saxon is 'n flinke jonge man die, door hard te labeuren op ondankbaren grond, 'n paar duizend dollars verdiend heeft, genoeg om z'n meisje te huwen. 'n Paar locale vechtjassen, die hem z'n rustige natuur benijden, maken hem door hun idioot optreden belachelijk. Opgezweept door n' laaghartigen huichelaar, welke toevallig in de streek 'n vaderlijke reputatie bezit, steken zij z'n ranch in brand. Saxon is geruïneerd. Finley, 't zelfde individu dat de herrieschoppers dol praatte, en die er z'n sadistisch genoegen in vindt van achter de schermen menschen tegen elkaar in t' harnas te jagen, bezweert hem zich te wreken, en schenkt hem 'n revolver. John bekwaamt zich in 'n paar maanden tot 'n geducht revolverheld en begint 'n wraakcampagne tegen diegenen welke hem ten onder brachten. Deze kruitbacchanale eindigt met zelfmoord van Finley. De schuldige krijgt steeds z'n verdiende loon : er ligt 'n primair-ruwe, maar ware moraal in Max Brand. PAUL HARDY

11.720 Coolen, Antoon 83.1

◆ DORP AAN DE RIVIER. *Geïll. dr H. Wiegersma.* — *R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1934 (21 × 15) 352 *blz.* *fl.* 3 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Zie bespreking vooraan in dit nr op blz. 49

11.721 Elzer, Margarete 83

ARM VLINDERTJE. *Vert. uit h. Duitsch dr W. J. A. Roldanus Jr* — *Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Nieuwe Serie, Het Boek v. d. Vrouw)* 1934, (19 × 14) 285 *blz. fl.* 1,90
IV — Een boek van deernis, want die arme Karla moet bittere levensbrokken slikken in haar Duitsche heimat en in het opstandige Zuid-Afrika. En een vlindertje kan toch zoo erg lastig 't zog ontberen van zonneschijn. Een edel ding, dat dan ook beter lot verdient. Wat dan ook komt, na harde beproeving van buiten- en binnenwereld. De zege blijft aan de goede karakters. — Voor volwassenen. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.722 Haluschka, Helène 83.2

◆ ZOON VAN TWEE VADERS. De Zielestrijd van een Stiefkind. *Vert. uit h. Duitsch dr H. J. J. Wachters.* — *A'dam, R. K. Boek-Centrale,* 1934 (20 × 14) 317 *blz.* 22,50 *fr.*
IV* — Onze kath. boekerijen zullen een schoone aanwinst hebben met dezen levensechten, katholieken roman. Helène Haluschka doet denken aan 'n Herwig, 'n Dudley, wier werken zoo cordaat geplant staan in het volle, levende, strijdbare katholicisme en die structureel 'n roman weten uit te bouwen. De hoofdfiguur Wolf Wilde, het stiefkind, is het type van 'n godsdienstloos-opgevoeden jongen man, in wien echter de goedheid van den overleden vader langzaam maar zeker naar boven worstelt. Tegenover den rationalistischen stiefvader, de mondaine moeder, wordt de strijd in de ziel van den begaafden Wolf uitgevochten. Hoe heerlijk daarbij de taak der zuster van zijn geloovigen leeraar. Hare figuur blijft tactvol, in het pénombre, doch haar ziel dringt naar voor. Wolf's verblijf op den buiten, bij zijn dwars-door-gezonde, echt-geloovige familie, doet hem zijn eigen zieleleegheid peilen. En... Rosemarie is daar. Langs het hart dringt de waarheid naar het hoofd van Wolf en hij vindt zijn God terug in bevochten vrede. Haluschka (ze is in Frankrijk geboren) weet delicaat de Fransche en Duitsche mentaliteit te laten uitgroeien, beheerscht met vaste hand hare gegevens en heeft 'n buitengewoon-beeldende en daardoor boeiende kracht. De vertaling is zeer goed. De uitgave puik. Warm aanbevolen voor volwassenen. M. VAN HOECK, PR.

11.723 Hauck, Louise Platt 83

EN DEZE TWEE ZIJN ÉÉN... — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* 1934 (20 × 14) 224 *blz.* 4 *fr.*
IV, P — De geschiedenis van een vlug overlegd en doorgevoerd huwelijk, dat, door het verzet van beider ouders, twee rijke menschenkinderen tot zwervers en wroeters doch tevens tot gelukkige menschen maakt, die door geen tegenslag of schoone beloften meer zijn te scheiden, wordt, in dit vlot vertaald boek, boeiend verteld. J. LAUWERYS, PR.

11.724 Jeurissen, Alfons 83

◆ HEIKLEUTERS. Met een levensschets van den schrijver door J. Geurts, pr. *Met een portret.* — *Turnhout, J. van Mierlo-Proost (Volksbibliotheek, nr* 10 *en* 11) 1934, 2 *dln* (17 × 11) 163, 164 *blz.* *gekart.* 10 *fr.*
IV — Jeurissen's werk is van 'n gezond realisme, sporadisch wel wat ruw, maar nergens stootend, en, ware er niet hier en daar 'n te lange beschrijving, dan zou 't volkslectuur van de allerbovenste plank zijn. — « Heikleuters », z'n beste werk, is geen roman, zooals pr. Jos Geurts m. i. verkeerdelijk beweert in de inleiding, maar wel 'n lang uitgesponnen novelle. Kader : de Limburgsche heide, die J. als géén ander vóór hem aangevoeld heeft. Daarin : de heikleuters, bezembinders, doodarm, ruw, bijgeloovig volk, hokkend in leemen hutten. In 't bijzonder : Tante Truike, op wier erfenisje haar twee neven, Gradus Bijnens en Koob Dikkers, loeren. Truike gaat achtereenvolgens bij hen inwonen, om ten slotte, als ze gewaar wordt wat hun oogmerk is, weer alleen 'n hutje te gaan betrekken op de hei. Op 'n nacht komt ze dan ellendig om, en de ponk gaat naar Berb, haar achternicht, die haar steeds trouw verzorgde. — Heimat-literatuur met sterk folkloristischen inslag. Netjes uitgegeven. FR. DUPONT

Alfons Jeurissen

11.725 **Loveling, Virginie** 83.8

JONGGEZELLEN LEVENS EN ANDERE NOVELLEN. — *Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (19×13) 174 *blz.* 22 *fr* ; *geb.* 31 *fr.*

IV — Deze bundel bestaat uit twee lange novellen : *Jonggezellenlevens* (54 blz.), een uitbeelding van het eentonige zorgzame leven van voerman Leo en zijn zuster Stine ; en *Meesterschap*, een kleine roman van 75 blz., de strijd om het baas-spelen tusschen den ouden Bouwen, die met zijn broer den onnoozelaar Sarelken een net doeningsken bewoonde, en een ingetrouwden kleinneef, die dag voor dag een brok van het meesterschap verovert, tot de oude uit hebzucht wordt doodgeschopt. Verder nog twee korte schetsen, *Charlotte* en *Bella en Sieska*. Deze verhalen uit de rijpe periode van de schrijfster zijn, buiten het soliede « Meesterschap », geen vooruitgang. Dr A. BOON, PR.

11.726 **Loveling, Virginie** 83

Virginie Loveling

MIJNHEER CONNEHAYE. — *Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (19×13) 219 *blz.* 22 *fr.* ; *geb.* 31 *fr.*

IV — Een zeer eenvoudig gegeven. Een bankbestuurder, Mijnheer Connehaye, tamelijk linksch en onbeholpen, pootvast en op zijn vrijgezelmanietjes gesteld, geraakt verliefd op de jonge en mooie dochter van Rechter Slock, den gelukkigen vader van zeven dochters. Maar het huwelijk springt af door den laster van een naamloozen brief, als zou Mijnheer Connehaye ergens ongewenschte bezoeken afleggen. M. Connehaye treurt en ook Lucette, die hem lief gekregen heeft kwijnt. Tot het toevallig uitkomt dat die bezoeken van M. Connehaye een oudere zuster van hem golden, die, vroeger met een afzetter gehuwd, door hem moest onderhouden worden. Al blijkt de ruggegraat van het verhaal maar slapjes — alles berust immers op misverstand en toeval — toch leest het vlot en boeiend ; de uitteekening van de eenigszins bekrompen en pietluttige burgermilieux is uitstekend ; ook de uitbeelding van de hoofdpersonages is goed doorgevoerd. Dr A. BOON, PR.

11.727 **Loveling, Virginie** 83.1

HET REVOLVERSCHOT. — *Antwerpen, De Sikkel,* 1934, 230 *blz.* 22 *fr.* ; *geb.* 31 *fr.*

IV — *Het Revolverschot* is feitelijk het laatste groot verhaal van Virginie Loveling : eerst in 1905 voleindigd, nadat ze er jaren aan gewerkt had, en maar in 1911 gedrukt.. — Twee gezusters, de dochters van de overleden notaris Santander, worden na de dood van de bejaarde Mevrouw Hancq, verliefd op de jonge, levenslustige weduwnaar Luc Hancq, een soort jovialen dorps-don-Juan. De oudste, klein en tenger, merkelijk ouder dan haar zuster, beeldt zich in de uitverkorene te zijn en verteert van jaloerschheid op de mooie, sterke Georgine. Als ze hoort dat deze uitverkoren werd, openbaart ze hoe Luc haar ook in den draai heeft gehouden. Het Spaansch bloed waaruit ze gesproten zijn, begint te jagen : Luc Hancq moet verdwijnen. Door het lot aangeduid, voltrekt Georgine de wraak. Een paar dagen daarna sterft ze aan hersenvliesontsteking, terwijl Marie in haar haat versuft. — Een somber boek : aanvankelijk vol licht en zon, tot de hemel stilaan volkruipt met wolken en ten slotte het lang broeiend onweer losbarst. Met Een dure Eed, misschien het sterkste werk van Virginie Loveling ; goed gebouwd, handig ontwikkeld, met een rake uitbeelding van de drie hoofdpersonages. Dr A. BOON, PR.

11.728 **Queen, Ellery** 83.0

HET LIPPENSTIFT-MYSTERIE. Een Deductie-Probleem. *Vert. uit h. Engelsch* [*The French Powder Mystery*] *dr E. J. van den Steen-Sonneborn.* — *Den Haag, Servire* (*Zeemeeuw-Serie, nr* 6) 1934 (18×11) 340 *blz.* *fl.* 1,25

IV — Gedurende het middaguur in New-York. Demonstratie achter de vitrines van 't groot-warenhuis over het gebruik en de praktische voordeelen van 'n zit- en slaapkamercombinatie. Op 'n gegeven moment wordt ook het huurbed neergelaten, en vóór de voeten van de verblufte negerin, die de demonstratie leidt, rolt de vermoorde echtgenoote van den eigenaar. Ziedaar 't gegeven. De auteur-detective Ellery Queen zal je verder in het verloop van circa 300 bladzijden vertellen, hoe hij den moordenaar vindt. 'n Deductieprobleem van 'n geestesacrobatie die bijna geniale afmetingen aanneemt. Verbazend interessant ! PAUL HARDY

11.729 Rath, E. J. **83**

GOEDE GETUIGEN. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek*, 1934 (20×14) 224 *blz.* 4 *fr.*
IV — Wegens gebrek aan getuigschriften kan Juffrouw Wayne geen plaats krijgen ; met de goede getuigschriften, die later valsch blijken, van haar zieke vriendin, wordt zij door Juffrouw Marshall aangesteld tot secretaresse van haar neef William, wien zij zoo goed bevalt dat hij met haar huwt. Aangename ontspanningslectuur. J. LAUWERYS, PR.

11.730 Runa **83.1**

HET TESTAMENT. *Vert. dr A. Lukkien.* — *'s Gravenhage, D. A. Daamen*, 1933 (21×15) 200 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,75
IV — De bedrieger wil het meisje ; anders ruïne der ouders. Vader beschermt haar op 't laatste oogenblik door een voogd over haar aan te stellen. De strijd tusschen dezen voogd en den bedrieger ; de strijd ook in de harten vooral van meisje en voogd, wordt zoo geteekend, dat hij dit boek al een mijl boven de plank der ontspanningslectuur plaatst. Maar 't mist te veel eenvoud en diepgang om meesterwerk te zijn. E. BOELAERT M. S. C.

11.731 Russe, Ellen **83.8 : 83.9**

◆ MOEDERLAND. — *A'dam, P. N. van Kampen*, 1934 (21×16) 310 *blz. fl.* 2,90; *geb. fl.* 3,50
IV — Besproken in « Periscoop », nr 11.661.

11.732 Sayers, Dorothy L. **83.0**

DE NEGEN SLAGEN. *Vert. uit h. Engelsch dr Mr A. W. L. Bondam. Met een plaat.* — *Arnhem, van Loghum Slaterus (Zeemeeuw-Serie, nr 4-5)* 1934 (18×11) 400 *blz.* *fl.* 1,90
IV, P — Tusschen hemel en aarde. De klokken van Fenchurch St-Paul beieren een pracht van wisselluiding over 't land. Doch ze zijn mysterieus : wee den man over wien zij hun negen slagen bonzen ! Men vermoedt dat mysterie niet in den sereen-kalmen inzet van het verhaal. Ook Lord Peter niet die daar belandt met zijn kapotte auto bij dominee Venables. De bom barst echter zoodra men een lijk in een opengemaakt graf ontdekt. Nu neemt het verhaal zijn vaart. Lord Peter speelt de detective-rol om den moord op te klaren. Wij gaan van gissing naar gissing. Beroerde toestanden bij de vleet. Slotsom : die klokken zijn vreeselijk en moordend. Dit alles verhaald met een geslaagd kijkje in de dorpskarakters. Alles naar protestantsche voorstelling. Niets schokkends echter. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.733 Scheirs, Jef **83**

◆ ERGENS ZONG EEN VOGEL. — *Dendermonde, van Lantschoot*, 1934 (22×14) 182 *blz.* 10 *fr.*
IV — Besproken onder nr 11.660, in « Periscoop ».

11.734 Schoup, J. G. **83.3 : 325 : 266**

◆ BLANKE BOEIEN. — *Velsen, Schuyt ; Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel*, 1934 (20×14) 200 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50
IV — Zie recensie onder nr 11.658, in « Periscoop ».

11.735 Souvestre, P. en M. Allain **83.0**

DE DOCHTER VAN FANTOMAS. *Vert. dr H. J. Kok.* — *R'dam, De Combinatie*, 1934 (20×14) 192 *blz.* 20 *fr.*
IV° — 'n Model-exemplaar uit het hok van de Fransche ril- en gruwelliteratuur. Laat ons even schaterlachen om deze tragische, ellendig geschreven mop, die zelfs van den meest avontuurlijk aangelegden jonkman geen tien minuten nachtrust zal vergen. Onzuinig is het, in dezen tijd, wanneer we ook eischen durven te stellen aan 'n avontuurroman, met zulke oude prutsen nog voor den dag te komen. PAUL HARDY

11.736 Tuttle, W. C. **83.0**

DE SPEURDERS OP HET OORLOGSPAD. *Vert. uit h. Amerikaansch [Hashknife lends a Hand] dr C. M. van Goorde.* — *R'dam, De Combinatie*, 1934 (20×14) 222 *blz.* 22,50 *fr.*
IV — Treinroof in Far-West. Vermoedens allerhande. Tot Knipmes Hartley en Sleepy Stevens, de twee onafscheidbare ridders uit Tuttle's avonturen, komen opdagen. Hartley, die tevens op zoek is naar z'n gestolen paard leidt de ontmaskeringscampagne, en weet, na niet al te veel geknal, door z'n detective-schranderheid den waren broeder en z'n associés aan 't lijntje te houden. Prettige ontspanningslectuur. Boeiend : geestige typeering en gezonde lust. PAUL HARDY

11.737 van Dine, S. S. **83.0**

MOORD MET VOORBEDACHTEN RADE. *Vert. uit h. Engelsch dr C. M. van Goorde.* — *R'dam, De Combinatie*, 1933 (20×14) 246 *blz.* 20 *fr.*
IV — Een detective-verhaal, dat uitermate boeit tot aan de oplossing. Maar dan wordt

het den lezer te machtig : In 'n twistgesprek vermoordt X den heer Z. Tot zijn schrik ziet hij Z. echter naar boven loopen, zich aan 't schrijven zetten... Hij komt terug om den vermoorde te dooden. Maar ondertusschen is Y ook gekomen om Z te vermoorden. Niet wetend, dat Z al dood is, schiet hij hem een kogel in het hoofd en simuleert een prachtige zelfmoordscène. Langs buiten doet hij de deur van binnen op slot, maar ontmoet X, die hem voor Z aanziet en vermoordt. Heel gevat leidt X nu alle aanwijzingen naar W ; maar met behulp van Chineesche vazen en rashonden gaat hij — na eerst nog een nieuwe moordpoging op S. — ontmaskerd worden, als een hond hem onverwachts doodbijt. — Nog eens : boeiend, behalve de ontknooping. E. B.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) *geschikt*

11.738 Birkner, Friede 83

ER WOEI EEN WONDERE WESTENWIND. Een vroolijke Roman. *Vert. uit h. Duitsch dr A. Vuerhard-Berkhout. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Nieuwe Serie, Het Boek voor de Vrouw, A39)* 1934, (19 × 14) 248 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

V — Deze « vroolijke » roman is ook erg sentimenteel en eindigt met 4 huwelijken. Gelukkig dat er ook wat voor humor gezorgd wordt. — Ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN

11.739 Tuttle, W. C. 0.83

GEKRUISTE PADEN. *Vert. dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie* (20 × 13) 230 *blz.* 20 *fr.*

V— Wat de titel eigenlijk bij deze cow-boy-historie komt doen, begrijp ik niet. De draden van het verhaal loopen wel wat wild door elkaar, en wat die knappe miss met al die revolverhelden te maken heeft, begrijp ik evenmin. Maar zelfs zonder haar is het geheel spannend genoeg om 'n massa liefhebbers met Sad en den Zweed mee te trekken op zoek naar die verduivelde veedieven. E. B.

11.740 van Dine, S. S. 83.0

DE DRAKENMOORD. *Vert. dr C. M. van Goorde. — R'dam, De Combinatie,* 1934, (20 × 14) 214 *blz.* 20 *fr.*

V — Een boeiend detectiveverhaal met geheimzinnige en griezelige verwikkelingen. Ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

11.741 van Ewoud, Udo 83.0

DE VIERDE MAN. Oorspronkelijke Roman. — *Bilthoven, H. Nelissen (Serie : Roman voor Allen)* 1934 (19 × 13) 221 *blz.* 4 *fr.*

V — Een detectiveroman. Het gaat over een roofmoord welke op een trein werd bedreven. Na vele verwikkelingen wordt eindelijk de 4e man, de dader, ontdekt. — Goede ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 *jaar*

11.742 Beyer, Rie : JOOP EN TOOP, DE TWEELINGEN. 83

Wesseling, Nellie : EEN TANTE DIE CHAUFFEERT.

Geïll. dr Fr. Mandos Tzn. — Bilthoven, Nelissen ; Lier, van In, (Meisjesbibliotheek, nr 20) 1934 (27 × 18) 155, 155 *blz.* 4,50 *fr.*

VIa, M — Twee leuke verhalen. Er zit wel spanning in. Hier en daar een beetje lang uitgesponnen. Onderhoudende lektuur. Uiterlijk is in overeenstemming met prijs. E. W.

11.743 Eijgenhuijsen, Truus 83

EN NU ?... *Geïll. dr R. Kramer. — Den Haag, van Goor Zonen,* 1934 (21 × 15) 136 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,50

VIa, N — Het is daar in die school een gezellig milieu. Ook zet dit verhaal vroolijk in. Maar het krijgt aldra een vrij tragisch verloop, omwille van dien ontleenden (?) gulden. De verhouding van de kinderen tot de moeder-weduwe, die het zeer druk heeft, is goed geteekend. Zoo doet inderdaad vaak de aankomende jongen. Raak ! 'n Knap geschreven jeugdboek. Volkomen neutraal. Pedagogisch beschouwd zeer waardevol. ELZA WOLF

11.744 Tomkins, David 83

DE WONDERTEMPEL. Een Kerstverhaal. *Geïll. — Assen, van Gorcum (« Naar 't Zonlicht toe », nr* 21) 1934 (21 × 15) 57 *blz.* *fl.* 0,90

VIa — Mooi verhaal, vol fantasie. Doet evenwel 'n weinig cerebraal aan. Schoone symbolische beteekenis : God zegent hen, die het mooiste wat ze hebben, uitdragen in de wereld E. W.

11.745 Valkhoff, Rein 83

DE KERSTGROET. *Geïll.* — *Assen, van Gorcum* (« *Naar 't Zonlicht toe* », *nr* 23) 1934 (21 × 15) 42 *blz.* *fl.* 0,60

VIa — Speelt in 'n midden van visschers en varensgezellen. Maarten, als jongmaat, doet zijn eerste reis, wat hem niet erg meevalt. Maar einde goed, alles goed. Met een opvoedende gedachte. E. W.

11.746 van Bussum, Sani 83

IN DE GOUDEN KLOK. *Geïll. dr T. Bottema.* — *Alkmaar, Gebr. Kluitman,* 1934, (24 × 17) 204 *blz.* *fl.* 1,60 ; *geb. fl.* 2,50

VIa — Moeder vertelt aan haar kinderen de levensgeschiedenis van 'n meisje dat niet vlug leeren kon noch onthouden en het toch wist te brengen tot onderwijzeres. — Bijzonder geschikt voor meisjes van twaalf tot zestien jaar. FR. CROLS, PR.

88. — GEMENGDE OPSTELLEN

11.747 Sobry, Paul, Prof. 84 : 809

NEWMAN EN ZIJN IDEA OF A UNIVERSITY. *Met een portret.* — *Antwerpen, Standaard,* 1934 (25 × 16) 7, 207 *blz.* 30 *fr.*

IV* — De prachtfiguur van Newman door en door gekend en te glansen gelegd met geestdrift en vrome vereering, — een der hoogste en meest boeiende onderwerpen die er bestaan ; en meteen een merkwaardige sprong der Vlaamsche wetenschap in den persoon van Hoogleeraar Sobry op het eersterangsplan van het geestesleven. Het is gewoon verbluffend hoe de analytische onderzoeksuitkomsten zich hier den synthetischen blik dienstig betoonen, zich voegen en scharen en bundelen totdat het levende beeld stralend oprijst. Voorzeker was het nog aangenamer, een regal, door Hgl. Sobry in het gesproken woord, in zijn voordrachten ingeleid te worden in die wereld, vooral die van N.'s jeugd ; maar wanneer hij, zooals hier, voor de geleerde wereld zijn werkwerf ofte laboratorium openzet, nou ! dat is me ook geen kleintje. Doch veruit het mooiste, en van blijvende waarde als kultureele praestatie, is de hooge vlucht die hij neemt, meegevoerd op de toppen der Newmaniaansche gedachte : daar is de gloed doorgevaren der harmonieën van die eenig-heerlijke figuur. Evenwel is hij er nochtans niet door uitgeput, maar behoudt nog, dank zij zijn synthese gepaard met innig meevoelen, kracht en vaardigheid over, om aan zijn heerlijk onderwerp doorloopend en gevat de hulde te wijden van het zeer deugdelijk kunstenaarschap-in-het-woord, waarover hij beschikt. We kunnen hier niet teknisch op het werk ingaan, maar besluiten met een warme aanbeveling voor dezen krachtigen stap, boven het impressionisme uit, naar waarachtig weten en meeleven. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

Prof. Paul Sobry

Kard. Newman

11.748 Stuiveling, G., Dr 84 : 801 : 809

VERSBOUW EN RITME IN DE TIJD VAN '80. *Geïll. met* 11 *platen.* — *Groningen, Wolters* (*Groninger Bijdragen v. Taal- en Letterkunde, dl* 5) 1934 (23 × 16) 5, 244 *blz. geb. fl.* 4,90

IV — Deze studie tracht een belangrijk onderdeel van de kunst der Tachtigers, de ritmische vorm, haarfijn te ontleden, om na te gaan of er in de loop van de beweging geen ontwikkeling waar te nemen valt. Dit onderzoek kan systematisch doorgevoerd worden, omdat in die periode de vijfvoetige jambe overheerst. De vragen die in deze studie worden gesteld zijn deze : valt er een onderscheid waar te nemen tussen het ritme van ongeveer 1880 en 1895 ? Hoe komt dat onderscheid uit ? Waardoor wordt het teweeggebracht en welke tussenstadia zijn bij deze verandering doorgelopen? Na een inleidend hoofdstuk, waarin schrijver zijn opvatting van het ritme uiteenzet en zijn methode verrechtvaardigt, onderzoekt hij achtereenvolgens versbouw en ritme bij de voorlopers : W.

van Lennep, Marcellus Emants, Jacques Perk en Jacob Winkler Prins, en bij de hoofdfiguren : H. Swarth, W. Kloos, A. Verwey, F. van Eeden, H. Boeken, H. Gorter en H. Roland Holst. Uit nauw berekende statistieken en graphische voorstellingen blijkt met absolute zekerheid dat er een algemene strekking is, die gaat van metrische gebondenheid naar ritmische vrijheid en dat er ook een toeneming te bespeuren valt van het aantal onderbrekingen en enjambementen. Uit de graphieken kan dat verloop door de verschillende stadia nogal duidelijk afgelijnd worden. Ligt die zin naar meer vrijheid aan een zuiver estetisch motief of rust hij op dieper verborgen maatschappelijke factoren ? Deze laatste verklaring schijnt meer gegrond. Een zeer belangrijk werk tot een beter begrijpen van de Tachtigers, des te meer daar de schrijver zijn onderzoek aansluit bij de litterair-historische gegevens uit deze periode en ook tracht te komen tot een typeren van de kunst van ieder schrijver. Een pluimpje voor de keurige en smaakvolle uitgave ! Dr A. Boon, pr.

11.749 **van de Voorde, Urbain** 84 : 24

RUUSBROEC EN DE GEEST DER MYSTIEK.— *Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (20 × 13) 23, 176 *blz.* 35 *fr.*

III* — Waar het essentieel op aankomt is dat U. van de Voorde zelf langs zijn dichtersintuïtie de mystieke wezenlijkheden bereikt, aankleeft, er voor getuigt met geest en hart, en ze hoog houdt als opperste en eenige superieur-bezielende waarden, — of ook onze a-metaphysische tijd er zich weder mocht op bezinnen. De stem is wel niet juist die van een uitersten noodkreet ; 't is geen hoogopheffen van een zielsidee op laaiende vervoering ; maar toch ver van onverschillig dilettantisme. Als essayist meldt schr. zich bepaald aan in de functie van een symphonie-dirigent, die de van alle zijden aandringende elementen, heel die bonte schaar begrippen, synthesen, ervaringen en gemoedsbewegingen uit geschiedenis, wijsbegeerte, kultuur, ziel, opneemt en leidt in groote stroomen, die voorbijvaren, elkander kruisen, uitdeinen (zonder de leidmotieven te vergeten) — niet horizontaal-historisch, evenmin broksgewijs en con variazioni, maar eerder concentrisch in hun gelijkmatige volheid. Die volheid wordt dan, — in den stijl bepaaldelijk dé maatstaf, die waarlijk formidabele afmetingen aanneemt : hier, van a tot z, de groote, de allergrootste golflengte. Zwaar zal men zeggen, vergeleken met die parel die het essay over K. v. d. Woestijne is, maar toch wonderbaar-vol deinend. Aangenomen wordt dat het essay-genre grootendeels onttrokken is aan kritiek op afzonderlijke beweringen : daarom is men geneigd tot een milder oordeel over 's schrijvers orthodoxie dan het eigenlijk mocht, gezien de niet-onaanzienlijke verwarringen, gewaagde stellingen, overdrijvingen die in zijn werk voorkomen. Ten slotte mag het uitgesproken Germaansch, bepaald Vlaamsch bewustzijn in het boek er goed zijn. Dr Joris Caeymaex, pr.

Urbain van de Voorde

Joannes Ruusbroec

89 - Oorlogsliteratuur

11.750 **Latzko, Andreas** 83 : 89 : 309

MARCIA REALE. *Gert. dr A. van Nahuys. Geïll. met 5 houtsneden van H. Eekman. — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1933 (18 × 12) 96 *blz.* *fl.* 0,75 ; *geb. fl.* 1,25

IV — Knappe novelle. Misschien wat verwarringstichtend door de tegenstelling tusschen : mensch (arme menschen) en patriotische psychose ; Latzko verhevigt het kontrast en zwijgt het verzoeningsmiddel dood. Zoo men wil, humanitair schrift van den nà-oorlog. Dr Joris Caeymaex, pr.

Andreas Latzko

11.751 **Wibbelt, A., Dr** 83 : 89

◆ WAARVOOR HET HART BLEEF KLOPPEN. Oorlogsroman. *Vrij naverteld uit h. Duitsch dr Pastor-Emeritus. — 's Bosch, « Goed Volk Bureau »,* 1934 (23 × 16) 270 *blz.* 25 *fr.*

IV — De auteur heeft 'n niet onverdienstelijk Gesamtbild

August Wibbelt

weten te scheppen van 'n Duitsch dorp gedurende den wereldoorlog. 'n Rustig plekje op de wereld, waar brave menschen wonen. 1914 : De mannen moeten optrekken. Patriotisme. Heldenmoed. Hulpverleening. Moedige vrouwen die de hand aan den ploeg slaan. 'n Jongensachtige kapelaan. Wat liefde, dood en verdriet. En over heel dit leven schijnt Gods lieve zon. Veel wordt er stukgerukt, en veel is er verloren gegaan ; maar wat blijft is de menschelijke goedheid van dit simpele volk, en van dien ouden pastoor. D[r] Wibbelt tokkelt de juiste gevoelssnaar, doch niet te geweldig. Hij verwijlt aan de oppervlakte van ons onrustige hart voor de vele mooie en niet te ontberen kleinigheden in dit leven. Er is geen grootschheid in dit boek, al kon de schrijver er iets verpletterends van gemaakt hebben. De atmosfeer doet ons aan Renier Snieders denken, maar deze laatste is minder hartelijk. Katholieke volkslectuur die, al doet ze voor onze Vlaamsche lezers misschien wat te pro-Duitsch aan, zeer aanbevelenswaard is.
PAUL HARDY

9. - GESCHIEDENIS

11.752 **Grootaert, A., S. J.** 9

◆ GESCHIEDENIS VAN BELGIE. Nederlandsche bewerking. *Geïll. — Antwerpen, Standaard (Vl. Handboeken vr Geschiedenis),* 1933 (17×13) 392 *blz.* 25 *fr.*

V — Hier krijgen wij dus de Nederlandsche bewerking van de Fransche Histoire de Belgique van wijlen L. Willaert, S. J. In menig opzicht staat deze bewerking hooger dan het oorspronkelijk werk : Immers Pater Grootaert heeft in deze uitgave angstvallig, en terecht, geijverd om al het goede van opvatting, uiteenzetting, illustraties uit het oorspronkelijke te bewaren ; maar daarenboven, en dat is stellig niet het minst belangrijke, is Pater Grootaert heelwat objectiever in zijn oordeel over zaken en toestanden, vooral waar het gaat over Vlaamsche toestanden en Vlaamsch cultureel leven. Jammer dat de schrijver het noodig oordeelde de summaria weg te laten. Dit leerboek is dan ook veruit het beste handboek voor Belgische geschiedenis dat wij kennen. Geen twijfel of het zal veel bijdragen om de ll. een waren kijk te geven in de historische en cultureele ontwikkeling en uitgroei van ons land.
Dr J. UYTTERHOEVEN

11.753 **du Bois, D., pr.** 9 : 91

◆ HET OUDE DIEST. *Geïll. met 2 fig. en 20 platen. — Diest, E. & J. Uten,* 1934 (23×15) 260 *blz.* 18 *fr.*

V — Z. E. H. D. du Bois schreef in de « Gazette van Diest » een reeks leerzame bijdragen over historische en economische aangelegenheden van oud Diest. Dat deze bijdragen gewaardeerd werden, wees de algemeene wensch uit om deze gebundeld te zien. Aan dit verlangen heeft schrijver voldaan met zijn publicatie : « Het Oude Diest », omvattend veertig opstellen, gewijd aan typische gebouwen, kerken, kloosters, kapellen, refugies en oude huizen, aan de heeren van Diest, aan gilden en rederijkerskamers, aan haar bedrijven, als lakenhandel en wijnteelt, aan bewogen jaren uit haar geschiedenis, patriottentijd en boerenkrijg, om te sluiten met een schets van twee eminente figuren, sint Jan Berchmans en taalkundige Nicolaas Cleynaerts. Als bronnen dienden de nog zeer gezochte monografies van kanunnik J. F. Raymaeckers, E. van Even en F. di Martinelli ; kerk- en stadsarchief ; de jaarboeken van « Diestsche Kunstkring ». Twee figuren en 20 platen verluchten het werk. Dit stevig verantwoord en vlot geschreven vulgarisatiewerk zal belang opwekken voor de aloude Demerstad met haar vele kunstschatten en haar heerlijk verleden. Druk en platen zijn goed verzorgd.
J. MEERBERGEN, PR.

99.754 **Papini, Giovanni** 88 : 2

◆ DE LADDER VAN JACOB. *Vert. uit h. Italiaansch [La Scala di Giacobbe] dr Ellen Russe. — 's Bosch, Teulings ; Brussel, Standaard,* 1934 (20×14) 239 *blz.* 38 *fr.* ; *geb.* 47 *fr.*

V — Een boek dat je in de eerste plaats goed doet als katholiek. Steeds uit de volheid van zijn synthetische kennis van kristendom en katholieke Kerk, kennis die voor hem één is met beleving ; laat hem maar gerust de idolen misprijzend

Giovanni Papini

uit de baan ruimen voor het sterk en eenvoudig geloof. En daarom nog niet hooghartig, neen, je voelt genoeg zijn warm hart. Als stof : paralipomena van zijn *Cristo* en andere werken ; voorts min of meer expositorische of apologetische opstellen over de Kerk, bepaald ook over heiligen. Hoewel klaarblijkelijk tusschen-door-werk of ook gelegenheidsopstellen, — en daardoor bij algemeen gekende dingen blijvend en die dan wat te zichtbaar gestyleerd opdisschend, — toch af en toe rake formuleeringen der kristelijke waarheid en, zooals ik zegde, in zijn geheel, deugddoende lectuur.

Dr Joris Caeymaex, pr.

91. - Aardrijkskunde en Reizen

11.755 **Jacobs, Herm. J.** **83.8 : 91**

REIZEN EN PLEISTEREN. Een Serie aardrijkskundige Leesboeken voor het lager Onderwijs. *Geïll. — Zutphen, Thieme,* 1933, 6 *dln* (19×13) 108, 100, 108, 107, 180, 184 *blz.* *fl.* 0,75 ; *dl* 5 *en* 6, *elk fl.* 0,95

V-VIa — Prettig onderhoudende leesboekjes, frisch gesteld en vol afwisseling. Dln 1 en 2 over Holland ; 3 en 4 over de meest bezochte toeristische bezienswaardigheden in Europa; dl 5 over Ned.-Indië, en 6 over streken in andere werelddeelen. Uit het meest diverse leesmateriaal werd hiervoor een keuze gedaan, blijkbaar met vlijtige zorg : Menschen, dieren en planten, natuur en techniek, handel en scheepvaart, moesten een beurt krijgen. Als hoofddoel stond voorop : den lust aan te kweeken, lectuur op land- en volkenkundig gebied later met genoegen ter hand te nemen. — Zoo zijn deze flink geïllustreerde leesboekjes geworden tot « vormende lectuur » van allereerste gehalte. Al zijn ze neutraal gehouden, — in meer dan één omstandigheid hadden wij wel wat uitvoeriger aandacht willen gewijd zien, aan wat ons als katholieken niet minder sterk zou hebben geïnteresseerd — toch kunnen wij deze boekjes, mede ter verspreiding door de volksbibliotheek, ten zeerste aanbevelen.

11.756 **Geurtjens, H., M. S. C.** **91 : 39 : 266**

◆ ONDER DE KAJA-KAJA'S VAN ZUID NIEUW GUINEA. *Geïll. — Roermond, Maaseik, Romen & Zonen,* 1933 (24×16). 192 *blz.* 33 *fr.* ; *geb.* 42 *fr.*

IV-V — Dit boek is als een vervolg op : « Op Zoek naar Oermenschen ». Het eerste voerde ons mee de wildernis in der natuur ; hier worden meer bizonder de zeden en gebruiken en leefwijze van de oermenschen nagegaan : hun geboren en gewonnen worden, leven, lieven en sterven. Tooneelen van bloedwraak en koppensnellerij, tooneelen van kanibalisme en neerdrukkende tooverij, maar ook tooneelen van diepmenschelijk medelijden en primitieve goedheid, gaan in bonte volgorde voorbij, onder stille tranen en leuken lach. Even warm aanbevolen. E. B.

H. Geurtjens M. S. C.

11.757 **Geurtjes, H., M. S. C.** **91 : 266 : 39**

◆ OP ZOEK NAAR OERMENSCHEN. *Geïll. met* 15 *platen en* 2 *kaarten. — Roermond, Maaseik, Romen & Zonen,* 1934 (24×17) 150 *blz.* 30 *fr.* ; *geb.* 38 *fr.*

IV-V — Ja, de koppensnellers van Nieuw-Guinea zijn nog oermenschen, die het den onderzoeker zelf wel eens warm aan de schenen kunnen leggen. Velen onzer hebben er Pater Vertenten over hooren vertellen. Hier komt een ander missionaris er over schrijven ; maar dan : er over schrijven met het talent van een ras-schrijver, van een gewiksten reporter, die taaie studie en diepe kennis opdient als een feestmaal. Want van de eerste tot de laatste bladzijde tintelt dit boek van geest en leven, van leuke zetten en vondsten, die steeds nieuwe zijden van het oerleven belichten. Daarbij rijk geïllustreerd. — Zeer warm aanbevolen. E. Boelaert M. S. C.

11.758 **Putman, Floris, pr.** **91 : 83**

◆ IN MIJN ZWITSERSCH DORP. *Geïll. met* 7 *platen. — Wenduine, Putman,* 1934 (21×16) 182 *blz.* 20 *fr.*

V — Cfr « Periscoop », nr 11.659.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 3 DERTIENDE JAARGANG MAART 1935

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuylitsstraat, 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België : Abonnement : 35 frank. Dit nummer : 5 frank.
Prijs voor Nederland : Abonnement : fl. 3,50. Dit nummer : fl. 0.50.

Het Boek der Maand

Dr ELISABETH SCHNEIDER : MORGEN WORD IK 21. Beslissende Dagen in het Leven van 'n jong Meisje.

11.759 IV-V — Bij de bespreking van de oorspronkelijke uitgave van
◆ dit dagboek (*) hebben wij reeds gewezen op de vormende en literaire waarde ervan :

Het probleem van de rijpende en de rijpere jeugd heeft zich deze laatste jaren doen stellen met 'n aangrijpenden ernst. De direct-na-oorlogsche jeugdgeneratie (nu weeral door een heel nieuw denkend en -voelend geslacht verdrongen) bracht de groote breuk. Een heele literatuur is aan te voeren om uit te wijzen in welk een verscheurdheid de jeugd geworpen was ; hoe vaders hun grootere kinderen niet meer herkenden ; hoe deze stonden voor bruusk-vernieuwde toestanden die hun te machtig waren, enz. Verstandelijk leidde het tot een versplinterende de-concentratie ; moreel tot bandelooze inzinking ; literair en artistiek tot « cultureel bolsjewisme » : het waren de jaren van de tuchteloosheid en — niettegenstaande veel geschrijf en gepraat over gemeenschap en volksverbondenheid — hoofdzakelijk de jaren van een verderfelijk individualisme. Nu is de drang daar naar meer tucht. Hij is er bewust in velen, onbewust nog in de meerderheid. Elke jeugdleider (-ster) die een open oog heeft voor het jonge geslacht van nu, ervaart het dagelijks : de jeugd « sehnt » naar tucht, naar discipline.

(*) Schneider, Elisabeth : MORGEN WORD IK 21. Beslissende Dagen in het Leven van 'n jong Meisje. *Vert. uit h. Duitsch [Morgen werd' ich 21] dr Paul Hardy. — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale,* 1935 (18 × 12) 262 *blz.* — 20 *fr.* ; *geb. in linnen stempelband,* 25 *fr.*

« Morgen werd' ich 21 » is één grijpen naar zelf-tucht. Het werk is gehouden in dagboek-vorm.
Grete Helfer is 'n meisje ergens uit 'n provinciestadje ; ze komt naar de grootstad ; moet vechten om haar bestaan ; geraakt op een verzekeringskantoor ; wordt gelicencieerd uit inkrimping ; komt als privaatsecretaresse bij een auteur en voelt hoe haar leven door de grootstad vertrappeld ligt. Het wordt echter een strijd om het betere « ik », wakker geworden onder den onnaspeurbaren doch reëelen invloed van een jongen idealist uit haar geboorteplaats. Ze laat haar privaatsecretaresseschap los, na harden kamp, en komt terug thuis. Dààr vindt ze weer vrede en innerlijke, waarachtige vrijheid in vrijwillig-gedragen levenstucht. « Morgen werd' ich 21 » : haar zelfbeschikkingsjaar luidt het jaar in van haar levensvrijmaking uit wanorde en tuchteloosheid.
Als bouw is dit dagboek merkwaardig ; stylistisch is het zeer voornaam en pakkend-raak ; realistisch zooveel ge wilt, maar steeds idealistisch ; directe neerslag van het ervarene, dag aan dag. Hier is tactvolle terughoudendheid zonder ziekelijke suggestie. Het is « het leven » van zóóvelen, van de naamlooze honderdtallen onzer jonge meisjes op kantoor, magazijn, enz. Schneider's werk is van-nu en voor-nu.
De Heer Paul Hardy heeft het con amore uit het Duitsch vertaald. Het is onze vurige wensch dat dit werk binnendringe in alle *huisgezinnen* waar grootere meisjes zijn ; in onze *vereenigingen* voor kath. meisjes. « Morgen word ik 21 » is wat duizenden onder onze rijpere vrouwelijke jeugd, aanvoelen of zelfs — gedeeltelijk althans — hebben meegemaakt of meemaken. Ook de *proosten* van onze jeugd-organisaties moeten dit werk leeren kennen. Het geeft 'n raak inzicht in de psyche van een sterk procent onzer vrouwelijke jeugd. Schneider trof een goeden vertaler in den taalvaardigen Paul Hardy. Al zouden we een paar dingen anders hebben overgezet, toch heeft Hardy den geest van het werk zeer juist te pakken gehad.
De uitgave is tip-top ; het is geen luxe-uitgave en toch een der mooiste die we in Vlaanderen kennen. De Vlaamsche Boekcentrale doet ook, van typografisch standpunt uit, baanbrekend werk. Proficiat !

M. VAN HOECK, PR.

Romans uit het Noorden

11.760 Jan Veldman moet een jonge man zijn uit het Nederlandsch Limburgsche ; zijn naam hebt ge voordezen nog niet gelezen in de prospecti der uitgeverijen of onder een bijdrage in een of ander tijdschrift. De firma Leiter-Nypels heeft het desalniettemin aangedurfd om van dezen novice in de fraaie letteren liefst twee volumineuze romans ineens uit te geven, die echter totaal verschillen van struktuur en opvatting, bij zooverre dat het niet eens noodig was de geboortedatums achteraan de beide boeken te vermelden, om te kunnen gissen in welke volgorde ze geschreven werden. Van herfst '32 tot de daaropvolgende lente schreef JAN VELDMAN een boerenroman van het ouderwetsch type : **De Steenen groeien (III-IV)**. De zakelijke en zielkundige geschiedenis van een boer onder den rook der grootstad, vanaf zijn geboorte tot de dagen dat zijn laatste illuzie, ook deze omtrent zijn kinderen, heen is. Veel nieuwe elementen heeft Veldman aan de lijn, die de vaste formule voor dit soort werken pleegt te zijn, niet toegevoegd : Geert geboren, Geert klein, Geert groot, Geert op de landbouwschool, in zijn wilde jaren, in zijn dwaze jaren, wat durf en wat overmoed, wat donker en wat licht, ten slotte zijn huwelijk met een goed meisje, wat geluk doch weinig wederzijdsch begrip tusschen man en vrouw, ook niet als de kinderen daar zijn. Een desilluzie die niet scherp is maar deprimeerend, vooral bij de vrouw, die uit tamelijk vreemde overwegingen haar man na het tweede kind zijn huwelijksrecht weigert, wat hem in de armen drijft van een andere vrouw. De kinderen groeien, ook de stad groeit ; ze bedreigt zijn land, maar ook zijn kinderen. Zijn dochter trekt er van door met een avonturier, zijn zoon slaat in een oogenblik van drift een vriend neer in het café. Met hun tweeën blijven Geert en Claar alleen in het oude huis, onder den rook der stad en der fabrieken. Erg origineel is het geval niet, ik zou zelfs durven zeggen : voor een beginneling een tamelijk « afgehandeld » thema, dat reeds een paar tientallen jaren terug door de grootmeesters van dien tijd op bijna afdoende wijze vorm gekregen heeft. Hier echter heeft Jan Veldman kans gezien van de oude impressionistische stijlmethode, die destijds de formule was voor dit soort werken, af te zien, en de zaken raak, nuchter en ontdaan van lyrische en picturale uitweidingen neer te schrijven. Het is een cliché lijk een ander, voor het oogenblik misschien beter dan een ander, vermits de belangstelling momenteel uitgaat naar dit recept, doch Jan Veldman heeft het in elk geval uitstekend toegepast, en er kans toe gezien om een lees-

baar boek te schrijven, hetwelk echter voorloopig geen getuigenis is dat zijn naam dadelijk de beteekenis zal krijgen van een komeet van eerste grootte. Zijn tweede roman echter **De Glimlach van**
11.761 **Maria (III-IV)** is uit meer dan een oogpunt opvallend beter, en in elk geval belangwekkender. En me dunkt : ook stylistisch meer verantwoord. Hier gaat het geval : Olai is het onwettig kind van een arm Russisch-Estlandsch meisje ; hij is een fantast en een droomer, wat hem nochtans niet tot inertie drijft, want hij maakt kennis met een meisje van het dorp, dat zich meermaals in opspraak brengt door haar gedrag. Ieder weet dit, behalve Olai ; maar zekeren dag is hij onverwacht getuige van haar ontrouw ; in zijn woede brengt hij haar een ongelukkigen slag toe. Gerecht, zware straf wegens de verdenking van Estlandsch nationalisme die op hem rust, verbanning naar het hooge Noorden en dwangarbeid. Hij leert daar een lotgenoot kennen die wegens zijn nationalisme veroordeeld werd ; als het revolutie wordt tijdens den oorlog komen ze vrij. Molkof reist met hem naar Estland, stelt zich ten dienste der onafhankelijkheidsbeweging, en stelt Olai in staat om een hoeve te koopen. Olai trouwt met een vrouw die drinkt ; geen geluk voor hem. Tot het kindje komt waarop ze beiden sedert jaren wachten. Het geheel is tamelijk los van konstruktie ; personen komen en verdwijnen, niet altijd selon le besoin de la cause. Het religieuze element, dat ook de aanleiding was tot den vreemden titel, is hier slechts ingeschakeld naar aanleiding van een ikoon uit den winkel van z'n moeder ; het beheerscht echter zijn leven niet zooals de auteur een paar malen uitdrukkelijk schijnt te bevestigen. De gang van het verhaal is doorloopend ietwat sloom en zonder strakke lijn. De Russische atmosfeer is er niet, hoewel ik vermoed dat alleen deze dankbare omgeving daarom tot achtergrond van het verhaal moest dienen. En toch is dit boek alles behalve een mislukking ; het heeft de zeldzame gave te boeien en u te interesseeren voor de wederwaardigheden van dezen Russischen boer die overigens met zijn Peer Gyntiaansche fantasie zoo ver afstaat van ons denkleven. En ik erken gaarne dat het boek geschreven is met een knapheid die niets verraadt van de aarzelende toets van den beginneling. Jan Veldman, of hoe de ware naam van dezen auteur ook wezen mag, heeft vele kansen om iemand te worden in onze literatuur.

11.762 Ik beschouw het als een groot voorrecht dat ik den bundel vertellingen, die Arthur van Schendel uitgaf onder den titel : **Herinneringen van een dommen Jongen (IV*)**, mag bespreken. Bij dezen auteur valt men sedert een paar jaren van de eene verbazing

in de andere. Na zijn verhalen van romantische verbeelding vol sierlijk minnespel en ridderlijk en galant avontuur, waarmee deze in het nuchtere Calvijnsche Holland verdwaalde florentijn zich een bizondere reputatie veroverde, reveleerde hij zich plots tot een zakelijk kroniekschrijver van het met zee en elementen vechtende Holland. Weg alle teederheid, alle bloeiende verlokking van amoereus liefdespel, alle zuidersche glans. Donker, hard en aangrijpend, vol tragiek en benauwenis, met een schaduw van noodlot en fataliteit staan de monumentale boeken « De Waterman » en « Jan Compagnie » in hun krachtige stoerheid, knap van struktuur en wezenlijke revelaties uit oogpunt van stijlvaardigheid. Men kon dit werk sympathiek vinden of niet, maar niemand kon ontkennen dat hiermee onze Nederlandsche letteren een paar titels rijker geworden waren die we naderhand niet gaarne meer zouden missen. Nu verrast van Schendel ons met een bundel vertellingen ; helder, zuiver en krachtig fantasiewerk, waarmee hij meteen de Hollandsche letteren wreekt over drie eeuwen fantasie- en geestlooze binnenkamer-literatuur. Ik heb in jaren geen boek met zooveel plezier gelezen als deze bundel hier. Het is geen uitbundig spel van verbeelding of geen blijmoedige verwondering om het glanzende gelaat der dingen, zooals bij de meeste lyrische sprookjes, en evenmin een genoeglijk samenvoegsel van gezellige fantasie en stichtelijke moraal, doch vóór alles « vertelling » zonder andere bekommernis dan vertelling te zijn ; menschelijk, kinderlijk zou ik durven zeggen, vol geest, vol fijn gevoel, vol subtiel bewustzijn van de kleine onvermoede roerselen in de onbekende uithoeken der menschenziel. Luchtig spel van verbeelding rond een of andere oude waarheid naar het recept der oude fabels, teekening van menschen en toestanden waarvan de lichte charge geen oogenblik hinderlijk aandoet. Oude levenswijsheid en beproefd gezond verstand in vorm van sprookjes, waarbij soms plots een vertelling die louter « gemoed » is, en de kunstenaar het zonder den moralist stelt ; zoo bijvoorbeeld in de zeer mooie vertelling : « Engeltje ». Om het op een on-origineele manier te zeggen : dit boek is werkelijk wat men noemen kan een oasis in de zandige dorheid van de Noordnederlandsche letteren waar alle fantasie zoo ver is, ondanks de vijf-en-tachtig vertalingen en bewerkingen van Andersen, Hauff en Grimm en al de andere surrogaten van het voorname wat ginder boven in het Noorden ontbreekt : de fantasie en het kinderlijke, zonder

Arthur van Schendel

dewelke elke literatuur lyrisch ten gronde gaat.

Laat ik ten slotte nog uw aandacht vragen voor een boekje dat in de pers in Vlaanderen vrijwel onopgemerkt gebleven is en uit
11.763 alle oogpunten beter lot verdiende : **Homo economicus (IV)** van
◆ Frans van Oldenburg-Ermke, wiens naam voor de lezers van « De Gemeenschap » geen onbekende is. « Romantische episode uit het leven van een valsch beginsel », zoo luidt de ondertitel van dezen roman ; men kon het in gewone taal omschrijven : « een charge op menschen en toestanden in een zakenwereld die niet meer gelooft aan een ander beginsel dan het louter zakelijke ». En ik zal er dadelijk bijvoegen voor wie nooit de scherpe hekelgedichten van dezen auteur las : een bijtend-satyrische charge waarvan de aktualiteit wel niemand kan ontgaan ; « een charge op een bepaalde ondeugde welker grootste ondeugendheid is, dat ze velen een deugd schijnt », zegt de auteur in zijn nawoord, met de nadrukkelijke aanbeveling erbij, niet te veel tijd te willen besteden aan het rondkijken om den homo economicus in uw omgeving te herkennen, nademaal wij allen zelf de elementen van dit afschuwelijk soort menschen in ons omdragen. Ik hoor dadelijk een aantal menschen van l'art pur een keel opzetten over tendenz en verkrachting der kunst. Nu, voor mijn part, laat ik alleen getuigen dat dit boek hier, om ons te beperken bij *onze* letterkunde, het krachtigste getuigenis is van het feit dat een boek, hetwelk een gedachte verdedigt, per se niet minderwaardig behoeft te zijn. Van Oldenburg-Ermke is de bezetene van een gedachte ; die bezetenheid heeft hem bijvoorbeeld behoed voor het schrijven van een kletspraatroman of een sentimenteele burgernovelle. Dit hier is een krachtig boek, naar den geest zoowel als onder oogpunt van struktuur en stijl ; opstandig, geeselend, beschuldigend, brandend van aktualiteit, een boek waaraan men niet meer ontkomt wanneer men het eens las. Het is samen met de romans van Kuyle de vreeselijkste aanklacht in onze letteren tegen dezen tijd en zijn sociaal-ekonomische verwording, die den mensch ondergeschikt maakt aan een systeem en aan den honger naar bezit van een of ander geestelijk-gedegenereerd enkeling. Men pleegt dergelijke werken, de zeldzame keeren dat er zoo een verschijnt, met een andere maat te meten dan deze welke gewoonlijk geldt : de kritisch-literaire eischen worden voor het geval vervierdubbeld en tot slot zwaait de kritikus op 't einde van zijn betoog zegevierend zijn zaligmakende formule, waarnaast de ontleding van het boek naar de beproefde formule die gangbaar is voor elk werk : « geen toegang tot de regionen der vitalistische literatuur ! » Laat ik het zoo maar

zeggen : ik heb het boek met verbazend veel plezier gelezen ; er zijn er velen die er een paar uur om wakker zullen liggen, en dat is zoo ongeveer het beste wat men van een boek van dit soort kan getuigen. Ik hoop in stilte dat deze auteur met dit boek zijn weg en richting voor de toekomst definitief mag gevonden hebben.

ERNEST VANDER HALLEN

Van Menschen en Boeken

Het jaar 1935 moet in zake herdenkingen van beroemde dichters niet onderdoen voor het voorgaande ; vooreerst werd op Zondag 24 Februari in intiemen kring de zestigste verjaardag gevierd van **F. V. Toussaint van Boelaere** (geb. 1875) met een gastronomisch-litterair treffen van zijn litteraire vrienden. Er werden verschillende huldespeechen gehouden, waarin gewezen werd op 's dichters bizondere verdiensten als lyrieker in den tijd van de losworsteling onzer letteren uit het kleine realisme. T. v. B. is inderdaad een strakke, aristrokratische natuur, hartstochtelijk en toch schuwend elke gevoeligheid, bij wie de precieuse woordkunst opgedreven wordt tot een kultus. Zijn werk is niet vrij van een zekere zwoelheid en dekadentie, keurig van stijl maar koel en liefdeloos.

In Italië wordt met het noodige decorum de 2000e verjaring gevierd van de geboorte van **Horatius**, hoewel vele geleerden akkoord gaan om te verklaren dat weinige data in de geschiedenis zoo onzeker zijn als deze van Horatius' geboortejaar. Niettemin bereidt het jonge Italië zich tot een pompeuze herdenking : de Koninklijke Academie heeft schikkingen genomen om in het Capitool te Rome Horatius' werken ten gehoore te brengen, evenals te Brindisi waar de dichter langen tijd verbleef, en te Verona, Horatius' geboortestad. Verder zullen in de voornaamste Italiaansche steden allerlei plechtigheden en feesten belegd worden.

Victor Hugo

Frankrijk wil op zijn beurt den vijftigsten sterfdag van **Victor Hugo** herdenken ; hij overleed inderdaad op 22 Mei 1885. De stad Besançon heeft het huis aangekocht waar Hugo geboren werd op 26 Februari 1802, en zal dit inrichten tot een muzeum der Fransche romantiek.

En in Zweden is het de bekende ontdekkingsreiziger **Sven Hedin**, wiens naam de laatste tientallen jaren gedurig in de pers en in de boekenwereld genoemd werd, die in den loop der maand Februari

zeventig wordt. Hij werd geboren op 19-2-1865, was in 1885 huisleeraar te Eaku en begon het volgend jaar (1886-1890) zijn eerste reis naar Perzië en Mesopotamië ; het jaar daarop reisde hij naar Choressan en Russisch Turkestan. Van 1894 tot 1897 richtte hij zijn eerste expeditie naar de onbekende binnenlanden van Azië in, over de Pamir-stroom reisde hij dwars door de Tokla-Makan-woestijn tot Peking. De tweede expeditie volgde in 1899-1902 ; hij vaarde ditmaal den stroom Tarim af tot Lopnor, dwars door den Kara-Korum-pas tot Kaschgar ; de derde maal (1905-08) leidde hij een expeditie dwars door Perzië over Leh naar West-Thibet, zocht de bronnen van den Brahmaputra, den Indus en Satlasch, en ontdekte het Trans-Himalaya-gebergte dat naderhand naar hem het Hedin-gebergte geheeten werd. In 1923 deed hij een wereldreis, en richtte in 1927 met Chineesche, Zweedsche en Duitsche geleerden een expeditie in naar Centraal-Azië. Over deze verschillende tochten schreef hij een twintigtal wetenschappelijke en populaire werken, welke laatste in Nederlandsche vertaling dezen auteur ook bij ons in breede kringen bekend maakten. Het is alles zeer merkwaardig en altijd lezenswaard werk. Van officieele zijde wordt hij op dit oogenblik in zijn vaderland druk gevierd en gehuldigd.

Sven Hedin

En tusschen twee kleine revoluties in wil, Spanje niet ten achter blijven in het huldigen van zijn beroemde zonen. Ter herdenking van **Lope de Vega**, den grootsten Spaanschen dichter en grondlegger van het Spaansche drama, die thans driehonderd jaargeleden stierf (1562-1635), zullen dezen zomer te Madrid groote feesten belegd worden. De Spaansche regeering heeft Bernard Shaw en Pirandello uitgenoodigd om, in samenwerking met den dramaturg Benavente, de inrichting dezer viering op zich te nemen.

En van **Pirandello** gesproken, de Nederlandsche uitgeverij gaat er trotsch op dat ze ruim het hare heeft bijgedragen om het werk van den laatsten Nobelprijs-winnaar in Nederland populair te maken ; van hem werden namelijk reeds vroeger vertaald: De paraplu — De goede ziel — De vrouw die uitgestooten werd — Hendrik IV — Ieder zijn beurt — Vijftien verhalen en Levend dood.

Luigi Pirandello

Ten slotte herinneren we aan de feesten welke in Amerika worden voorbereid naar aanleiding van het honderdste geboortejaar van den bekenden humoristischen schrijver **Mark Twain**. Dit is namelijk de schuilnaam van Samuel Langhorn Clemens ; hij werd geboren in Noord-Amerika in 1835 en overleed in 1910. Zijn werk is ook hier zeer populair gebleven.

Blijkens een statistiek in het Nieuwsblad voor den Boekhandel is er vooreerst nog geen stilstand te bespeuren in de produktie der Nederlandsche uitgeverij. Er verschenen in 1934 in het geheel 5463 boeken ; nl. 828 romans en novellenbundels, waarvan 332 oorspronkelijke en 496 vertaalde. Er werden 42 gedichtenbundels uitgegeven en... 400 kinderboeken. De rest zijn wetenschappelijke, godsdienstige en pædagogische werken.

Het eerbiedwaardig corpus dat de « **Académie Française** » zal dit jaar zijn 300e verjaring vieren.

Begin van dit jaar zijn de eerste nummers verschenen van : **Buitensport**, geïll. halfmaandelijksch blad, gewijd aan buitenleven : kampeeren, wandelen, trekken per fiets, motor, auto, boot, enz. ; skisport en bergtoerisme. A. den Doolaard en Jan P. Strijbos hebben de redactie ervan in handen ; administratieadres : Uitgeverij « De Spieghel », A'dam. Abonn.-prijs : 3 gulden 's jaars.

Hoekje van den Bibliothecaris

PORTVRIJDOM

Overeenkomstig de beslissingen van den Ministerraad d.d. 20 April 1934, wordt het voordeel van het portvrijdom slechts toegestaan aan de bibliothecarissen der openbare bibliotheken, erkend in toepassing van de Wet van 17 October 1921 en enkel voor hun mededeelingen onder open omslag, gericht tot het Bestuur der Schoone Kunsten, der Letteren en der Openbare Bibliotheken en aan de ervan afhangende Inspecteurs der Openbare Bibliotheken.

Provinciale Wisselboekerij te Antwerpen

Verslag over het dienstjaar 1934

BOEKENFONDS : 41 aanwinsten door aankoop kwamen het fonds vermeerderen, dat nu 511 boekdeelen bevat, met zorg gekozen na bevoegd advies.
Aangestipt mag worden dat alle werken zonder uitzondering een min of meer aantal malen ter ontleening gevraagd werden.
22 dubbels van veel verlangde boeken zijn aangeschaft. Het aantal dubbele exemplaren bedraagt thans 101.
4 niet beschikbare werken werden aangevraagd namelijk :
Verhagen : Cursus voor horlogiemakers.
Hartogh Heys : Boomen en Heesters.
Koperdrijven.
Vervaardigen van druivenwijn.
Eerstgenoemd boek werd aangekocht ; over de drie andere werden nadere inlichtingen ingewonnen bij belanghebbenden en voor het tweede overigens verwezen naar reeds voorhanden zijnde werken betreffende boomen en heesters.
KATALOGUS : Een zesde reeks steekkaarten werd over de nieuwe aanwinsten opgemaakt volgens de bibliografische regels en volledigd met de opgave van ondertitels en voornaamste hoofdstukken, ter inlichting van de lezers. Een gedrukt exemplaar dezer kaarten werd naar boekerijen en scholen gestuurd om per vakindeeling tusschen de vroeger toegezonden steekkaarten te worden gerangschikt, ten dienste van het publiek.
UITLEENDIENST : Het aantal aanvragen bedroeg : 2.348. Als gevolg hiervan werden 3.083 uitleeningen gedaan, hetzij 391 meer dan vorig jaar. 265 moesten dus verdaagd worden, omdat het werk niet beschikbaar stond ; de aanvragers werden hiervan verwittigd.
2.096 uitleeningen geschiedden aan boekerijen, 227 aan scholen, en 25 aan bijzonderen, meestal provinciebeambten.
Uit inlichting van verschillende zijde blijkt, dat de leerlingen van vakscholen verkiezen onze werken te bekomen langs de openbare boekerij. Dit feit is eerder verheugend gezien hierdoor de belangstelling voor de openbare boekerij zal worden vermeerderd en het bezoek hiervan na den schooltijd worden bevorderd.
Geen verlies, noch merkelijke beschadiging van boeken is voorgevallen.
Ziehier de verdeeling der uitgeleende werken over de vakafdeelingen van het boekenfonds :

531 theoretische technologie	99
61 openbare gezondheid	16
62 vakken van ingenieurswetenschappen	183
621, 621.3 en 621.4 stoommachines, electro-techniek, radio, motoren	622
63 land- en tuinbouw	136
65 handel en verkeer	55
66 scheikundige nijverheden en metaalbewerking	109
67 verschillende nijverheden	33
68 verscheidene ambachten en bedrijven	157
69 bouwvak	245
Varia (o technische woordenboeken, 3 zeescheepvaart, 5 zuivere wetenschappen, 7 en 721 toegepaste kunst en bouwkunde, fotografie)	428

De werken over machines en electrotechniek genoten dus nogmaals den grootsten bijval, daarna die over het bouwvak en over de ingenieurswetenschappen.
UITGAVEN : Deze beliepen fr. 11.524.—
BESLUIT : De Provinciale Wisselboekerij wordt immer meer gewaardeerd en zet hare stille, vruchtbare werking gestadig voort. Dank aan deze instelling zijn de boekerijen, wier geldmiddelen thans nog geringer zijn dan vroeger, ontlast van den aankoop van dure vakwerken en kunnen zij hunne weetgierige lezers toch voldoening blijven geven.
Den 31 December 1934.

0 - Werken van algemeenen Aard

11.764 X. **08 : 1 : 37 : 92**

◆ GEDENKBOEK Dr MARGRIET BAERS 1934 : Een Karakterbeeld. — Inleiding (door Z. E. P. Dr C. van Gestel O. P.) — Algemeene Kultuur en Specialisatie (Dr Margriet Baers). *Geïll. met 5 platen in kunstdruk. — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale,* 1934 (22×18) 118 *blz.* *geb. in linnen stempelband* 25 *fr.*

Dr Margriet Baers

V — De uitgave van dit gedenkboek is niet enkel een daad van piëteit jegens de nagedachtenis van de eerste Bestuurster der Hoogeschool voor Vrouwen te Antwerpen, vanwege den Oud-Leerlingenbond ; het brengt ook in de vertaling van DrBaers' proefschrift, beschouwingen over een actueel vraagstuk onder de oogen van het Nederlandsch lezend publiek, die thans nog volop waard zijn te worden overwogen. Zij, die Dr Margriet Baers van nabij hebben gekend, « uiterlijk zwak en tenger, doch in innerlijk wezen sterk », vinden in dit boek hun herinnering aan deze vrouw, wier persoon en werk zoo velen in Vlaanderen ten zegen geweest is, verlevendigd en bevestigd. En de jongeren mogen in het karakterbeeld, dat hier wordt geteekend, een voorbeeld zien van wat ware zielegrootheid en offerliefde in een vrouw kunnen tot stand brengen. Groote idealen heeft Margriet Baers voor haar volk gekoesterd, maar zij hield daarbij altijd rekening met de werkelijkheid en juist daardoor was zij tot het scheppen van waarachtige levenswaarden in staat. Denzelfden zin voor de realiteit verraadt ook de keuze van het onderwerp voor Dr Baers' proefschrift : « Algemeene kultuur en specialisatie », dat thans in Nederlandsche vertaling vóór ons ligt. Terecht mocht Pater van Gestel in zijn Inleiding wijzen op de groote wijsgeerige principeпen over de verhouding van individu en gemeenschap, die de schrijfster bij de behandeling van dit onderwerp hebben geleid. Maar zij zou haar boek over deze schijnbaar zoo abstracte materie niet zóó hebben kunnen schrijven, als zij niet van nabij den nood van haar volk had gezien en niet had begrepen, dat wel de enkeling van de gemeenschap afhankelijk is maar dat de gemeenschap slechts kan zijn, wat de enkelingen van haar maken. En daardoor is het een wetenschappelijk gefundeerd pleidooi geworden voor den gemeenschapsplicht van den ontwikkelde, dat na 15 jaar, ook zonder dat de nieuwste litteratuur erin is verwerkt, nog zeer leesbaar blijft. Dr FERD. SASSEN, PR.

1 - Wijsbegeerte en Zedenleer

11.765 Deckx, H., Dr **15 : 616**

◆ ZINSBEDROG EN OBJECTIVITEIT. — *Brussel, Standaard* (*K. V. H. U., verh. nr* 327) 1934 (19×13) 30 *blz.* 2,50 *fr.*

V — Het doet oprecht genoegelijk aan in de reeks jaarlijksche verhandelingen der Kath. Vl. Hoogeschooluitbreiding weer een werkje te mogen begroeten van onzen geachten collega, Dr H. Deckx, een arbeider van het eerste uur en die niet versaagt. In het licht van modern, psychiatrische gegevens, wordt het probleem van zinsbedrog en objectiviteit klaar en bondig behandeld.. — Alweer een welgelukt boekje in de reeks der steeds zeer lezenswaardige verhandelingen der K. V. Hoogeschooluitbreiding. Dr FR. MEEUS

11.766 Heymans, G., prof. Dr. **11**

INLEIDING IN DE METAPHYSICA. Op Grondslag der Ervaring. *Vert. uit h. Duitsch* (*Einführung in die Metaphysik*) *dr H. Tulner, onder toezicht van Prof. Mr Dr Leo Polak. Met een portret. — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1933 (18×12) 461 *blz.* *geb. fl.* 4,90

II* — Professor Heymans, wiens metaphysica hier in de vertaling voor ons ligt, was een Europeesche vermaardheid. Dien roem had hij geoogst op het veld der psychologie. Wie trouwens, onder de ontwikkelden, kent er niet zijn « Psychologie der vrouw » en zijn in de « Volksuniversiteitsbibliotheek » verschenen « Speciale psychologie ». Die roem was alleszins verdiend. Maar ongelukkig genoeg heeft die psycholoog, lijk zoovele zijner confraters, zich laten verleiden tot het scheppen van een metaphysica. Die wordt ons hier aangeboden in uiterst verzorgden vorm. De heer Polak, die er een woord vooraf bij schreef, is overtuigd

dat deze metaphysica zal overwinnen ! « Heymans' tijd zal komen, zegt hij ; reeds staan we midden in de grote kentering, de overgang van de godsdienstige tot de hier verkondigde wijsgerige wereld- en levensbeschouwing, de overgang aus dem Kindes- in das Mannesalter, naar de vergelijking van Heymans » (blz. 5). Wat leert dan toch die Metaphyscia ? Met een woord : *het psychisch Monisme*. Het woord is klaar : *psychisch monisme* is de metaphysica die doceert dat alles wat ik *waarneem, per slot van rekening slechts (mijn) eigen spiegelbeeld is* (blz. 309). En verdere uitleg, zoo hij niet tamelijk uitvoerig kan gegeven worden (en dat is hier het xeval) zou de zaak maar verduisteren. Wij begrijpen niet goed het enthousiasme van Dr Polak. Als er in de wijsbegeerte werkelijk een kentering gekomen is, dan is het ten voordeele van het realisme. Dr Polak zal dat zelf ook wel bemerkt hebben op de « Generalversammlung der Kant-Gesellschaft » van 1931. Daar werd het hem toch klaar, duidelijk en nog al hardhandig door Nicolai Hartmann aan het verstand gebracht Laten wij ons trouwens over den invloed der Heymansche metaphysica niet bezorgd maken : zij is, naar het woord van den inleider zelf, « gedoemd , eeuwen lang slechts bij uitzondering iets anders te blijken dan paarlen voor de zwijnen » (blz. 4.). Intusschen is die metaphysica toch het lezen waard, althans voor specialisten. Iemand lijk Heymans kan zijn wezen niet verloochenen. Bijna op elke bladzijde treedt de psycholoog te voorschijn, en van dien psycholoog valt er altijd wat te leeren. H. THIELEMANS S.J.

2. - GODSDIENST

11.767 **Besson, M.** 23 : 26 : 28 : 86

◆ DE WEG BEREID. Brieven aan een Predikant. *Uit h. Fransch bewerkt dr Piet Kasteel. — Baarn, Hollandia-Drukkerij,* 1934 (22 × 14) 183 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Naar aanleiding van « Le Voile déchiré », een apologie van het protestantisme en een aanval op het katholicisme, door den Zwitserschen predikant Ds Dubuis gepubliceerd, achtte Mgr Besson zich genoodzaakt — want 't werk werd met veel reklaam overal verspreid — dit boek te wederleggen. De repliek van den bisschop van Lausanne is bezadigd, waardig, liefdevol, heelemaal ad rem. Tevens voegde zijn doorluchtige Hoogwaardigheid er nog antwoorden aan toe op gekende moeilijkheden van protestanten, zoodat hij, door die ophelderingen, den weg voorbereidt tot eendrachtige samenwerking van katholieken en protestanten ! Daar 't werk van Ds Dubuis in 't Nederlandsch vertaald werd, maakte Piet Kasteel zich zeer verdienstelijk met aan zijn landgenooten ook de andere klok te laten hooren. D. DE PAUW O. P.

11.768 **Crols, Fr., pr.** 85 : 25 : 92.2

◆ DE H. PASTOOR VAN ARS. Radio-Causeries. — *Antwerpen, Geloofsverdediging,* 1934, (16 × 12) 64 *blz.* 3,50 *fr.*

Frans Crols, pr.

V — Met sobere, alledaagsche woorden, maar fijntjes uitgekozen en juist gewogen, heeft E. H. Crols, vier Zondagen achtereen, voor de microfoon gesproken over den heiligen Pastoor van Ars. Tot groote vreugde van de luistervinken. Met innige voldoening heb ik deze radio-causeries — thans netjes uitgegeven — gelezen en overwogen. 't Eigene van dezen apostel van den Biechtstoel wordt treffend veraanschouwelijkt, door bedenkingen en gezegden, en hier en daar krijgen we een passend puntje mee voor onze levenspraktijk. Om uit voor te lezen in missiekringen en andere groepeeringen. Om ons volk eraan te herinneren wat een « heilig » priester is. D. DE PAUW O. P.

11.769 **de Cuyper, A.** 264

◆ LITURGISCH HANDBOEK : Ie DEEL. HET ROOMSCHE KERKGEBOUW. *Geïll. — Brugge, Abdij Steenbrugge,* 1933, 2e *druk* (18 × 12) 88, 16 *blz.* 5,50 *fr.*

V — Dit is nu eens, in den vollen zin van het woord, een model-handboek voor liturgisch onderricht. Na in een eerste hoofdstuk de liturgische boeken te hebben besproken, leidt schr. zijn lezers naar het kerkhof, leert hen kijken, geeft er hun menig nuttigen wenk. Daarna brengt hij hen naar het kerkgebouw zelf. Het is een waar genoegen aan zijne hand door het kerkgebouw te wandelen, stil te houden bij zijn voornaamste onderdeelen, zijn uiteenzetting te aanhooren over altaar, kansel en biechtstoel, om ten slotte van dichtbij de heilige vaten en de liturgische gewaden te bekijken. Als toemaatje een woord over

modernen kerkbouw. Een veertigtal buitentekstplaten illustreeren dit deel. Al de hoedanigheden van een goed handboek zijn erin vereenigd. Ook door hen, die sinds jaren de schoolbanken hebben verlaten, zal het nog graag worden ter hand genomen.
L. VAN HULLE, PR.

11.770 de Korte, Z., Prof. **24 : 264**

◆ LEVENSWIJDING DOOR DE ZONDAGSMIS : 1e DEEL. — *Hilversum, Brand,* 1934 (20 × 14) 200 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2,10

V — Die zaken staan vast : 1) De Liturgie is een veroverende periode ingetreden ; ze is niet meer het « eigendom » van wat kloosterlingen en leeraars, doch dringt uit de abdijen en van achter de katheders *in de parochies.* 2) Aan de dynamische kracht van de liturgie — als uiting van het bewuste kerkelijke en buiten-kerkelijke gemeenschapsleven — wordt gaandeweg meer geloof gehecht. 3) Wie « letter en geest » — geadapteerd en opvoedend — toepast, kan de levenwekkende en versterkende kracht op het geestelijke gehalte en den apostolaatszin van eenling en parochie, in een schier mathematische verhouding, zien groeien. Heel en al in dien geest : *met de liturgie naar het volk,* eenvoudig doch cordaat, zonder omwegen van *verkeerde* toegeving, dàt is de leuze ! Het werk van Z. E. H. de Korte, levert ons zeer goed materiaal om die gedachte meer en meer ingang te doen vinden : het is levende liturgie. Dus zonder wetenschappelijke pretenties of modieuze dilettanterij. De geest van elken zondag en de daaruit inwerkende vormingskracht maken van het werk een bron tot verhoogd zieleleven en daadkrachtigen gemeenschapszin. M. VAN HOECK, PR.

11.771 de Lombez, Ambroise, O.M.C. **24**

◆ DE ZIELEVREDE. *Vert. uit h. Ftransch dr P. Franciscus O. M. C. — Rijswijk, Kruisvaarders van St Jan,* 1932, 2e *herz. druk* (21 × 13) 252 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50

IV* — Dat Pater Ambroise de Lombez een hoogstaand geestelijk schrijver is en een voorzichtig zieleleider, blijkt genoeg uit deze verhandeling over den innerlijken vrede. 't Werkje schijnt heelemaal uit de praktijk gegroeid en voor de praktijk bestemd. Laat het geschreven zijn in de achttiende eeuw, deze raadgevingen zijn niets verouderd. Mij dunkt dat vrome zielen die naar de volmaaktheid snakken, behoefte hebben aan zoo'n boek. Zij immers loopen 't meest gevaar vroeg of laat den zielevrede te verliezen. En zielevrede is noodig. De schrijver waarschuwt tegen de hinderpalen voor dien vrede en weidt breedvoerig uit over de gewetensangsten en hoe die moeten verholpen. Hij stelt allerhande middelen te onzer beschikking om den zielevrede te verkrijgen en schrijft meesterlijke bedenkingen neer in 't laatste deel om dien vrede gaaf te bewaren. Een opbeurend boek dat leiding geeft aan alle inwendige zielen. D. DE PAUW O. P.

11.772 Dickens, Charles **22 : 83.9 : 92.2**

JEZUS' LEVEN AAN KINDEREN VERTELD. *Vert. uit h. Engelsch* [*The Life of our Lord*] *dr Ds E. Wanting. Geïll. dr G. Doré. — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1934, (21 × 15) 112 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2,25

I — Voor een werkje als dit kan men slechts sympathie en waardeering koesteren ; maar cordaat moeten wij de katholieke lezers waarschuwen : het valt onder de geschriften die de H. Kerk positief verbiedt.. — Sympathie en waardeering... In 1849 schreef Dickens dit boekje speciaal voor zijn kinderen ; en hij vertelde hun ook, meer dan eens, de geschiedenis van het Evangelie. Hij legde, in dezen tekst, het beste wat hij in zijn familie wilde zien voortleven ; en wij begrijpen dat deze den schat zorgvuldig bewaarde : de zuiverste uiting van vaders innigste wezen... In 1934 slechts werd het werk voor het eerst uitgegeven. Sympathie en waardeering nog, omdat de schrijver ons tegemoet treedt met de gulle goedheid, waarmede hij hoopt den hemel te zullen waardig worden (zie blz. 7, 29, 107, 108 en elders). « Het is christendom, zegt hij, om altijd goed te doen — zelfs aan hen die ons kwaad doen » (blz. 108) ; en de liefde tot de armen, geringen en nederigen, aan Dickens zoo eigen, wordt daarmede verbonden : een mensch heeft waarde in Gods oog, meent hij, naar gelang hij goed is. — Maar het is verboden lectuur : een boek namelijk, door een niet-katholiek geschreven, dat ex professo over den godsdienst handelt, en waarvan niet blijkt dat het niets tegen het katholiek geloof zou bevatten (zie Kerkel. Wetboek, 1399, 4)... Van Maria's maagdelijkheid, van Jezus' goddelijke zending en godheid, van de H. Kerk en van de H. Eucharistie wordt nergens gerept ; evangelieteksten of -tooneelen die daarop betrekking hebben worden weggelaten of gewijzigd (zie b. v. blz. 8, 8-11, 16,

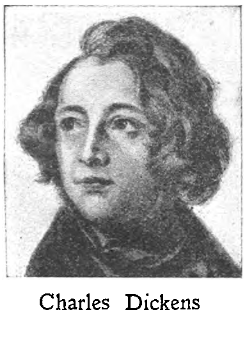

Charles Dickens

76) ; de Verrijzenis wordt verdoezeld (bl. 96 en vlg.)... En daarom is het verbod der H. Kerk in alle opzichten rechtmatig : onder de bekoring van Jezus' goedheid en naastenliefde (die we heelemaal niet loochenen), zou een katholiek lezer de allereerste geloofspunten vergeten omtrent Jezus' ontvangenis, wezen en werk, leer en stichting. EM. JANSSEN S.J.

11.773 Dillen, P. V., O.P. **24 : 37**

◆ OUDERLIJKE PLICHT, naar Maria's Voorbeeld. — *Antwerpen, Geloofsverdediging, (Godsd. en soc. Trakten)*, 1933 (17×12) 32 *blz.* 1,50 *fr.*
V — Enkele losse gedachten, in gemoedelijken spreektrant, over de taak en de plichten der ouders, gezien in het licht der heilige Familie van Nazareth. L. VAN HULLE, PR.

11.774 Erren, W. M. **271**

◆ HOOGE TOPPEN. *Vert. uit h. Duitsch dr W. Hillebrandt. Met 12 platen en omslag dr J. Adams.* — *Antwerpen, Geloofsverdediging* (22×15) 93 *blz.* 15 *fr.*
IV — Onder dezen raadselachtigen titel biedt W. Hillebrandt ons een mooie bewerking van P. Erren's « *Unschuld und Busse als Schwestern* ». Eigenlijk een geschiedkundige schets en uiteenzetting van de Congregatie der Dominicanessen van de H. Maria Magdalena van Bethanië. Zooals eertijds te Bethanië vinden we hier : onschuld en boetvaardigheid, Martha en Maria, in zusterlijke liefde voor gansch het leven vereenigd en Jezus als de ziel van dit heilig samenzijn. De onschuldige maagd en de trouwe boetelinge worden hier zusters. Dezelfde levenswijze hebben zij bij dag en nacht, dezelfde tijd van gebed, arbeid en ontspanning. Dit heerlijk werk leeren kennen is een weldaad. Het boek is vooral gewijd aan het Nederlandsche moederhuis te Venlo, waarvan we binnen kort een stichting in Vlaanderen zullen mogen begroeten. Uitstekende lectuur voor ernstige meisjes. L. VAN HULLE, PR.

11.775 Faulhaber, Kardinaal **3 : 22**

◆ DE SOCIALE WAARDE VAN HET OUD TESTAMENT. *Vert. uit h. Duitsch dr G. de Keersmaeker, J. C. L. en L. van Hulle S. T. B.* — *Antwerpen, Geloofsverdediging (Serie Trakten)*, 1934 (18 × 12) 28 *blz.* 2 *fr.*
V — Een der vastenpreeken van Kard. Faulhaber, in 1933 gehouden, waarin hij het Oud Testament tegen de aanvallen der Nationaal-Socialisten verdedigt. In enkele bladzijden, een zakelijke apologie. K. B.

Kardinaal Faulhaber

11.776 Heylen, L. **22**

◆ BEKNOPTE VERKLARING DER BIJBELSCHE GESCHIEDENIS : 2e DEEL. Het Nieuw Testament. — *Lier, van In & Co*, 1928 (20×13) 323 *blz.* 15,50 *fr.*
V — Het boek wordt ingeleid door voorafgaande aanmerkingen omtrent de bronnen van het leven van Christus en over het heilig land. Op verre na het grootste deel legt het leven uit van den Zaligmaker, eerst het verborgen leven, dan het openbaar leven, en eindelijk het verheerlijkt leven. Hierop volgt een klein deel, dat de geschiedenis geeft van de H. Kerk bij haar eerste begin. — Het boek dient gebruikt te worden, hetzij samen met een goed handboek der gewijde geschiedenis, dat den tekst der H. Schrift voldoende weergeeft, hetzij, en nog beter, samen met een goede uitgave van het Nieuw Testament. Iedere les begint met *den korten inhoud* van het bijbelverhaal, gevolgd door *den uitleg* : zakelijken, geschiedkundigen, dogmatischen, zedelijken, ascetischen en liturgischen uitleg. Het is een zeer degelijk boek, dat rijk is aan gegevens ; deze zijn over 't algemeen vertrouwbaar en wel op de hoogte der laatste bevindingen der wetenschap. Enkele kleinigheden kunnen wat bijgewerkt worden. Wat echter vooral te wenschen ware, zou het bijbrengen zijn van oudheidkundige en documentaire illustraties, en wat fijnere landkaarten. Een alfabetisch register zou den rijken inhoud nog bruikbaarder maken. In elk geval verdient het boek warme aanbeveling voor de godsdienstleeraars, onderwijzers, en jazelfs, voor allen die het leven des Heeren goed willen kennen, onderwijzen of mediteeren. M. DAISOMONT, PR.

11.777 Janssens, Al., Prof. **20 : 23**

◆ INLEIDING TOT DE THEOLOGIE. — *Antwerpen, Standaard (Handboeken K. V. H. U.)* 1934 (20×14) 143 *blz.* 16 *fr.*
IV — P. J. heeft het aangedurfd en is er in geslaagd, een oorspronkelijke, degelijke inleiding tot de theologie samen te stellen, die niet alleen voor priesters, maar ook voor ontwikkelde leeken bruikbaar is. Vooraf krijgen wij een nauwkeurige omschrijving van het begrip, den naam en de indeeling der theologie. Veruit het voornaamste deel van het

werk is gewijd aan de theologische kennisleer. Juist en duidelijk zijn de uiteenzettingen van de goddelijke openbaring, de H. Schrift als bron der theologische kennis, en van de Geloofsoverlevering. Wat de auteur schreef over het schriftuurlijk bewijs in de theologie en over de Geloofsoverlevering, zal voor de meeste katholieke intellectueelen een openbaring zijn. Met grondige kennis en warme liefde schetste schr. het werk van twee modeltheologen : sint Augustinus en J. H. Newman. Leerrijk zijn de overzichten van de dogmatische literatuur en van de Nederlandsche bibliografie sedert 1900. Aan deze laatste dient thans toegevoegd de nieuwe serie « *Bijbelsche Monographieën* », onder de leiding van Prof. Keulers. Een welgemeend woord van dank aan den bekwamen, stoeren werker P. Janssens, die onze Nederlandsche theologische literatuur met een heele reeks degelijke traktaten verrijkte. L. VAN HULLE, PR.

11.778 **Janssens, Al.** **269 : 27 : 28**

◆ DE WEDERGEBOORTE VAN HET KATHOLICISME IN ENGELAND. — *Geïll. met 20 platen. — Leuven, Davidsfonds (Keurboeken, nr 11)* 1934 (20×15) 200 *blz.* 20 *fr.*

Al. Janssens

IV — Het eenmaal door-katholieke Engeland zieltoogde een tijd onder de vervolgingswetten van Hendrik VIII en Koningin Elisabeth. Levend bleef het katholicisme branden in enkele duizenden harten. Maar de uitroeiing luwde, daarna was er de inwijking van Fransche katholieken (vrome geestelijken), naar Engeland, de neerzetting van een groot aantal Ieren, de beweging van Oxford, en zoo werd de emancipatie der Engelsche katholieken mogelijk. Als krachtdadige levenwekkers verschenen Wiseman, Manning, Newman, Vaughan, die den hedendaagschen heropbloei van het katholicisme hebben ingeluid. Van dat zieltogend en heropbloeiend katholicisme in Engeland geeft P. Janssens een beknopt en helder overzicht. Zijn historische studie, gebaseerd op de beste Engelsche dokumenten, is zeer persoonlijk, vlot en boeiend geschreven. D. DE PAUW, O.P.

11.779 **Maes, J. D. M., O.P.** **1 : 21**

◆ GODSDIENSTPHILOSOPHIE. — *Gent, Artes,* 1933, 2e *druk* (22×15) 324 *blz.* 25 *fr.*
IV* — Voor zoover ik weet, is dit de eerste in 't Nederlandsch gestelde katholieke godsdienstphilosophie. Wij zijn er den schrijver hartelijk dankbaar om. E. P. Maes zal het ons echter niet euvel duiden dat wij zijn eigen voorwoord beamen en met hem vinden dat « deze handleiding geenszins een volledige en in alle opzichten afgewerkte uiteenzetting » is. Doch laten wij eerst in 't kort den inhoud weergeven. Het boek behelst vier deelen. In het eerste (blz. 7-111) wordt het voorwerp van de godsdienstphilosophie bepaald ; in het tweede (blz. 111-135) krijgen wij dan de probleemstelling ; in het derde (blz. 135-203) worden de wijsgeerige verklaringen van het godsdienstig verschijnsel voorgelegd ; in het vierde eindelijk (blz. 203-303) zoekt schrijver naar de echte oorzaken, naar wezen en waarde van het godsdienstphenomeen. Geen enkel van die vier deelen kan volledig bevredigen, noch in zijn verhouding tot de andere, noch op zich zelf. Niet in zijn verhouding tot de andere, omdat op al te veel plaatsen de onderverdeelingen door elkaar loopen en dan ook al te dikwijls in verschillende kapittels dezelfde dingen herhaald worden. Dit zou echter gemakkelijk te verhelpen zijn. Ernstiger zijn de bezwaren tegen ieder deel op zich zelf genomen.
Het eerste doet vreemd aan. Schrijver belooft een algemeene phenomenologie van den godsdienst en begint met... een korte uiteenzetting van de ondogmatische en de dogmatische godsdiensten volgens Steffes. Dat kan toch met den besten wil van de wereld niet voor phenomenologie doorgaan. Hij vaart dan voort met het etymologisch onderzoek. Hier kan men enkel het tweede deel, dat over de theophoren, als phenomenologisch laten gelden. Wat Cicero of zelfs S. Augustinus omtrent het woord « religio » enz. vertellen, is wel belangwekkend maar hier niet op zijn plaats. Daarna onderzoekt E. P. Maes het gebed als openbaring van de religieuze gezindheid. Dat is ware phenomenologie, maar hier zou m. i. veel te verbeteren zijn. Eerst en vooral waarom beweert de E. P. zoo maar vlakweg (blz. 52) dat de specifieke uitdrukking van het godsdienstig leven te vinden is in het gebed, en brengt hij het bewijs dier hoogst belangrijke positie eerst op blz. 65 ? Dan schijnt het ook wel dat de grondverhouding tusschen God als *mysterium tremendum* en God als fascineerend wezen niet korrekt werd opgezet. Die twee gaan noodzakelijk gepaard. Het tremendum sluit in zich de fascinatie ; de *tremor*, de eerbiedige vrees, kan niet bestaan zonder den drang naar God.

De titel van het tweede deel is verwarrend. « Probleemstelling » is toch niets anders dan de klare en bewuste uiteenzetting van de structuur der vraag naar het wezen (de diepste gronden) van den godsdienst. Hier krijgen wij echter iets heel anders. Hier wordt opgeruimd ten eerste met verkeerde methoden en ten tweede met verkeerde opvattingen. Wat dit laatste tot de « probleemstelling » bijdraagt, ontgaat mij. Wat er ook van zij, schrijver houdt na dit tweede deel den echten en eenigen godsdienst over, die objectief het aanvaarden van het bestaan van een persoonlijk Opperwezen en subjectief de waardeerende houding tegenover dat wezen behelst.
Nu moet in het derde en vierde deel de wijsgeerige verklaring van dat echte en eenige godsdienstig gevoel worden gegeven. Het eerst komen aan de beurt (in het derde deel) de valsche en de eenzijdige verklaringen. Tot onze groote verwondering wordt hier aangevangen met het immanentisme, de transcendentieleer en het activisme. Hoe kunnen zoo'n stelsels gerangschikt worden onder de wijsgeerige verklarignen van het godsdienstig phenomeen, aangezien in alle drie het godsdienstig phenomeen ontkend wordt ? In alle drie immers ontbreekt ten minste het objectief of het subjectief bestanddeel van het godsdienstgevoel.
Met betrekking tot het vierde deel zijn er bezwaren aan te voeren tegen de uiteenzetting zoowel van de genetisch-ontologische als van de genetisch-psychologische factoren van de godsdienstwording. Hoe schrijver, om maar één punt aan te raken, zeggen kan dat het « onjuist is, dat er in ons eèn natuurneiging, *inclinatio naturalis,* bestaat die ons naar de kennis van God drijft » (blz. 229), zie ik niet in. Als dat waar is, en als « de kennis van het eindige die van het oneindige voorafgaat » (blz. 250), wel te verstaan ook *exercite,* (want dat volgt uit de negatie van de natuurneiging), dan wordt God nog enkel bereikt als een leidend ideaal in Kantiaanschen zin. Veel zou hieromtrent nog te zeggen vallen, maar hiermede heb ik de afmetingen van een recensie reeds ver overschreden. Samenvattend besluit ik : Dit boek is rijk aan waardevolle gegevens, doch er heerscht gemis aan uitdieping en gebrek aan innerlijke eenheid. H. THIELEMANS S. J.

11.780 Thomas van Aquino, Heilige 23

◆ THEOLOGISCHE SUMMA : DEEL XX. OVER DE MENSCHWORDING (P. III, Q. 1-26). Latijnsche en Nederlandsche Tekst, uitgegeven docr een groep Dominicanen. — *Antwerpen, Geloofsverdediging,* 1933 (24×15) 16, 703 *blz.* 30 *fr.*

IV — Met dit lijvig boekdeel (het weegt meer dan één kilogram en telt 720 bladzijden in-8) !, is de Nederlandsche Summa-uitgave een zeer interessant traktaak rijker geworden. Het is een genoegen in onze moedertaal na te gaan met wat een diepte en helderheid van gedachten de groote Aquiner over dit heerlijk deel der katholieke geloofsleer heeft geschreven. De vele belangrijke kwesties, aan de Menschwording en het Menschgeworden Woord verbonden, zijn er op meesterlijke wijze in behandeld. Dank zij de leerboeken, uitgegeven onder de leiding van P. A. Janssens, waarin vooral de positieve theologie wordt uitgewerkt, en de Nederlandsche vertaling van sint Thomas' meesterwerk, waarin het spekulatief gedeelte primeert, wordt aan priesters en ontwikkelde leeken de mogelijkheid geboden, in eigen taal het katholiek dogma in te studeeren. Een warm woord van dank aan de vertalers, die zich zoo flink van hun harde taak kwijten. L. VAN HULLE, PR.

11.781 Thomas van Aquino, H. 23

◆ THEOLOGISCHE SUMMA : Deel XXI. Over den Verlosser, I. (P. 111, Q. 27-45). *Latijnsche en Nederlandsche tekst, uitgegeven door een groep Dominicanen. — Antwerpen, Geloofsverdediging,* 1934 (24×16) 16, 499 *blz.* 30 *fr.*

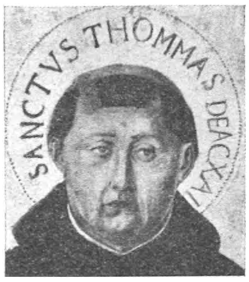

H. Thomas van Aquino

IV — Dit nieuwe deel van de Nederlandsche uitgave der Theologische Summa is gewijd aan onzen goddelijken Verlosser, Kristus-Jezus. Zijn uiteenzettingen over den persoon van den Verlosser, laat sint Thomas voorafgaan door zijn verhandeling over de H. Maagd Maria, hare heiliging, hare maagdelijkheid, hare verloving en de boodschap des Engels. Wat den aanbiddelijken persoon van den Verlosser zelf aangaat, behandelt hij achtereenvolgens Zijn ontvangenis en geboorte, Zijn verborgen leven en doopsel, Zijn leer en wonderen, om te eindigen met Zijn gedaanteverandering. Onnoodig hier nogmaals de verdiensten en goede hoedanigheden van deze belangwekkende onderneming — de Nederlandsche vertaling der Summa — die wij bij het bespreken der vorige deelen onderlijnden, te herhalen.
L. VAN HULLE, PR.

11.782 van Alphen, Quirinus, O.M.C. **24**

◆ HET HEILIGE JAAR : 1. De Koning komt ! 2. Het Licht van den Kerstnacht ; 3. De Ster aan den Hemel ; 4. Bij het Licht der Kaarsen ; 5. Onderweg met Jezus ; 6. De Getuigen van het Lijden ; 7. Paschen ; 8. De Dagen der Verrezenen ; 9. De Geheimen van Gods Liefde ; 10. De heilige Maagd en Moeder Gods Maria ; 11. Kom, Heilige Geest ; 12. Het Werk van den Heiligen Geest : 1e Deel ; 13. Het Werk van den Heiligen Geest : 2e Deel ; 14. Het Werk van den Heiligen Geest : 3e Deel ; 15. Het Lied van den Oogst. — *Rijswijk, Kruisvaarders van St Jan,* 1933, 1934, 15 *dln* (14 × 10) 84, 77, 98, 72, 131, 78, 85, 105, 99, 74, 90, 119, 113, 99, 77 *blz.* *fl.* 0,75 ; *geb. fl.* 1

V — Onder de talrijke devotie-boekjes van dezen auteur, neemt de serie van « Het Heilige Jaar » een eereplaats in. In een eenvoudige, klare taal wordt het kerkelijk jaar bevattelijk voorgesteld. P. Q. dringt door tot den kern van de heilige mysteriën en de liturgische feesten en feesttijden. Zijn beschouwingen vormen een schoone keus van aangename, gezonde geestelijke lezingen. Ook als hulpmiddel bij het voorbereiden van kerkelijke aanspraken zullen zij dienst bewijzen. L. VAN HULLE, PR.

11.783 van Alphen, Quirinus, O.M.C. **24**

◆ TWAALF GEDACHTEN. — ZOO ZULT GE BIDDEN ! — *Rijswijk, Kruisvaarders van St-Jan* (*Serie « Kleine Boekjes » nrs* 1 *en* 2) 1934 (21 × 13) 32, 37 *blz.* *fl.* 0,25

V — P. Q. lanceert de eene reeks vrome werkjes na de andere. En toch zou ik niet graag beweren, dat hij te veel schrijft. Zijn talrijke schriften blijven solied, frisch en geschikt om gezonde godsdienstige gedachten onder het volk te verspreiden. Te oordeelen naar de twee eerste nummers van de nieuwe serie « *Kleine Boekjes* », krijgen we wederom iets deugdelijks. De uitgave is zeer verzorgd en bevalt. L. VAN HULLE, PR.

11.784 van den Oudenrijn, M. A., O.P. **22**

◆ GOD SCHREEF. Zeven Voordrachten over den Bijbel. — *Roermond, Romen & Zonen,* 1933 (19 × 15) 93 *blz.* 19 *fr.*

IV— P. v.d.O. geeft in zeven voordrachten gansch een traktaat over de goddelijke ingeving der H. Boeken ; de didaktische methode van den schrijver is genoegzaam gekend : klaar, duidelijk en diep terzelfdertijd. Zeer juist zegt de schrijver dat wij de goddelijke ingeving der H. Boeken slechts door goddelijke openbaring kunnen kennen ; de gewijde schrijver zelfs kent niet noodzakelijk zijn goddelijke ingeving. P. v. d. O. zegt ons ook dat de goddelijke ingeving bestaat vooral in de verheffing van verstand en wil ; het zou echter zeer nuttig zijn te zeggen waarin juist die verheffing van het verstand bestaat, dan zouden wij aanstonds het verschil bemerken tusschen ingeving en openbaring. Wij hadden graag ook eenige woorden gehoord over de uitgestrektheid der goddelijke ingeving, tot de woorden of enkel tot de volzinnen ; eindelijk, wanneer het gaat over de waarheid der H. Schrift, een meer radikale scheiding tusschen de natuurwetenschappen en de geschiedenis.
F. CEUPPENS O. P.

11.785 Vaughan, Bernard, S.J. **24 : 25**

◆ BROODEN EN VISSCHEN. Uittreksel uit de Aanteekeningen. *Vrij vert. uit h. Engelsch dr M. C. van Zaanveer.* — *Hilversum, Brand,* 1934 (18 × 12) 144 *blz.* 10 *fr.*

Father Bernard Vaughan

V — Ik las vroeger met begeestering de buitengewoon-mooie preeken van Father Vaughan en kwam onmiddellijk onder de bedwelming van zijn welsprekend woord. Als kanselredenaar had hij zijn weerga niet. Een bundeltje « aanteekeningen » van geestelijke gedachten, door hem geschreven, beloofde wat. 't Was een tegenvaller. Voorzeker die gedachten zijn goed en kunnen goed stichten, maar merkwaardig zijn ze niet. Nergens erken ik zijn stem, ontwaar ik zijn persoonlijkheid, gaat er een licht op. Wellicht was dit alles materiaal voor zijn bezielde aanspraken. Waar men den titel voor dit boek is gaan zoeken, is een vraag, die kan gesteld. — Geschikte geestelijke lezing, voor menschen met weinig tijd.
D. DE PAUW O. P.

3. - Sociale Wetenschappen - Opvoeding - Vrouwenbeweging

11.786 **Bopp, L.**

◆ JEUGDOPGANG. Handboek voor Jeugdleiding. *Vert. uit h. Duitsch dr J. Timmermans, met medewerking van B. H. de Groot, pr. — 's Bosch, Malmberg* (*Reeks* « *Kath. vrije Jeugdvorming* ») 1934 (21 × 16) 258 *blz.* 42 *fr.*

IV — De Nederlandsche bewerking van Bopp's gekend werk : « Das Jugendalter und sein Sinn ». — De *inleiding* handelt over belang, voorwerp, moeilijkheden, methoden en kenbronnen van de jeugdpsychologie. Daarna worden achtereenvolgens de verscheidene levensgebieden en jeugdproblemen onder oogen genomen. Het *eerste* hoofdstuk is gewijd aan de lichamelijke ontwikkeling van den puber. Het *tweede* aan de ontplooiing van het verstandelijk en geestelijk leven gedurende de puberteitsperiode : waarneming en voorstelling, geheugen, verbeelding, opmerkzaamheid, denkkracht, gevoel en streefvermogens, alles wordt aan de hand van talrijke gegevens uit verschillende jeugdzielkundige werken onderzocht, gewikt en gewogen. Het *derde* hoofdstuk spreekt over de belangstellingswereld van de jeugd : wandelen, gymnastiek, sport en spel, lectuur en literaire prestatie, sociaal gevoel, vriendschap, verhouding tot het ander geslacht, vaderlandsliefde, arbeid, beroep, zedelijke idealen, godsdienst, jeugdbeweging, enz. Het *vierde* hoofdstuk laat ons kennis maken met eenige typische jongensgroepen van den buiten en van de stad. Het *vijfde* hoofdstuk vormt een synthese over de jeugd als levenstijdperk en de wijze waarop we de rijpere jeugd dienen te beoordeelen en te behandelen, terwijl het *slot* een beeld ontwerpt van den idealen jeugdleider. — Het was de bedoeling van deze bewerking aan onze jeugdleiders (-sters) een bruikbaar handboek over de wetenschap van hun taak te bezorgen. Daartoe was Bopp's werk zeer goed geschikt, omdat het gegroeid is uit de bedrijvigheid van een man die én met de praktijk én met de studie van het vak begaan is, en ook omdat het op aangename en bevattelijke wijze al de verschillende onderdeelen van het terrein bestrijkt waarop de jeugdleider (-ster) zich moet bewegen. Dit streven echter naar het aanraken van alle problemen bracht onvermijdelijk het gevaar mee van een al te groote bondigheid en een zeker gemis aan diepte. Daarom is « Jeugdopgang » wel zeer goed als eerste kennismaking met de jeugdzielkunde, maar de studie ervan moet door de lezing van meer gespecialiseerde monographieën over de afzonderlijke vraagstukken worden aangevuld. We vinden het in verband daarmee dan ook jammer dat de bibliographie, die in het oorspronkelijke werk zoo zorgvuldig werd aangegeven, niet mede werd opgenomen in de bewerking, en verrijkt met de meest recente en vooral de Nederlandsche literatuur over de verschillende onderwerpen. Bovendien kunnen we best begrijpen dat het hoofdstuk over abnormale ontwikkeling in de jeugdjaren werd weggelaten, maar we vragen ons toch ook af waarom we dat over « Typen der vrouwelijke jeugd » niet terugvinden, daar de bewerking toch eveneens voor jeugdleidsters bestemd blijkt te zijn. — Alles samen genomen een boek dat onze jeugdleiders (-sters) zich dienen aan te schaffen, zoolang tenminste als er geen beter oorspronkelijk Nederlandsch werk van dien aard bestaat. Het zal hun niet geven de gave van het kunstenaarschap inzake jeugdleiding en opvoeding — Bopp is de eerste om daar den nadruk op te leggen — maar indien ze die kunst bezitten, zal het hun toch meer zekerheid brengen in de uitvoering en zal het veel aarzeling, veel onbegrip en veel verkeerd ingrijpen voorkomen. Dat is immers juist de groote verdienste van dit boek : dat het bescheiden genoeg is om de jeugdzielkunde te nemen voor wat ze waard is : een hulp nl. voor degenen die reeds met die « kunst der kunsten : zielen leiden», zooals Gezelle het uitdrukte, van huis uit en bij Gods genade berijkdomd zijn, en niet een soort wetenschappelijk brevet voor knoeiers inzake opvoeding. L. M. VERVINCKT O. P.

11.787 **Knuvelder, Louis** **37 : 33 : 6**

◆ DE STEM UIT INDUSTRIE-LAND (Dr Heinrich Kautz en zijn Werk). — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis* (*Opvoedk. Brochurenreeks nr* 70), 1933 (19 × 15) 110 *blz.* *fl.* 1,40

V* — Dr H. Kautz is de « grondlegger der industrie-pedagogiek ». Welnu, aangezien in onze (Nederlandsche) grote industriecentra langzamerhand een geslacht opgroeit dat zowel geestelik als lichamelik absoluut aan 't degenereren is », acht de schrijver het nuttig ons met Kautz' werken bekend te maken. Hij doorloopt ze, in plaats van een synthese van de leer van den meester te geven ; met het doel aan te zetten tot het grijpen naar die werken zelf. Dat doel bereikt hij. Wie zich echter bij de lezing dezer brochure moet beperken, had eerder een overzicht gewenscht ! Het werk laat vooral den nadeeligen terugslag van

industrialisatie en mechanisatie uitkomen ; over de middelen om dezen tegen te gaan hadden wij meer gewild. Wat praktisch werk betreft, staan wij hier blijkbaar veel verder dan in Duitschland en Nederland, vooral dank zij onze K. A. J. Die heeft aangepakt, die verheft, én godsdienstig, én cultureel onze arbeidersjeugd ! Dr K. du Bois S. J.

11.788 **Laureijs, J., Dr** **83 : 32**

HET COLLECTIVISME IN HET JAAR 2000, ONDER HET REGIEM VAN HET TECHNISCH VOLMACHTSTELSEL. — *Aalst, De Korenaar,* 1934 (18×12) 527 *blz.* 25 *fr.*

III*,K—In vorm van samenspraken tusschen een hoofdgeneesheer eener kliniek en enkele jongeren over de sociale, ekonomische en politieke struktuur van dezen tijd, in de jaren volgend op de verwezenlijking van de collectivistische idealen, die volgens den auteur alleen bij machte zijn orde te scheppen in den huidigen kaos, geeft de auteur zijn opvattingen over den idealen toekomststaat. De dokter vertelt zijn oude ervaringen, — dat zijn de realiteiten van dezen tijd — aan de jonge menschen van over zestig jaar en, eerlijk gezegd, het toekomstbeeld van den collectivistischen tijd dat ons wordt opgedrongen, klinkt al even vreemd en onreëel voor ons, als de huidige bittere realiteit van negentien vier en dertig voor onze achterneven in dit boek. Men ontkomt moeilijk aan den indruk dat het den goedbedoelenden auteur grootendeels ontbreekt aan diepe kennis van het ingewikkelde probleem der mogelijke toekomstige staatsordening ; het lijkt alles zoo verward en bij poozen erg simplistisch en utopistisch, terwijl de narratieve vorm bepaald niet geschikt lijkt om een probleem, dat zoo veelzijdig en zoo precair is als dit hier, te vulgariseeren. Het gekke van het geval is dat deze toekomstmuziek hier gespeeld wordt als absolute realiteit, en het verwezenlijkingsproces als iets wat zich in een volmaakt verleden voltrok. Men krijgt respekt voor 's mans eruditie en durf, wanneer men bemerkt hoe dit staatsprogramma hier tot in zijn kleinste details geregeld en voorzien is, vanaf het middenstandsprobleem tot het Jodenvraagstuk, vanaf de zeevisscherij tot het universitair onderwijs. Maar het wil er bij me heusch niet in. Het beetje rationalisme dat hier en daar voor den dag komt, maakt het geheel niet méér aanvaardbaar. Jammer voor den edelen en idealistischen ondergrond van dit werk, dat in groote lijnen, ondanks de reserve van hierboven, gebouwd is op den geest der pauselijke encyclieken en der katholieke moraal. E. v. H.

11.789 **Morlion, P., O.P.** **37 : 77**

◆ HET GEWETEN TEGENOVER DE FILM. — *Antwerpen, Kath. Filmliga (Kath. Filmaktie, nr* 1) 1933 (18×12) 19 *blz.* 1,25 *fr.*

IV —De rustelooze werker voor het kath. filmwezen heeft in deze brochure de kath. moraal gesteld ten overstaan van de film. In een kwestie zoo delicaat en genuanceerd als deze geeft hij de algemeene richtlijnen. Wie dit boektje leest en er *oprecht* rekening mee houdt, zal in zijn keuze het gevaar tot een minimum hebben herleid. Het is reeds een zeer goede daad van Pater Morlion het vraagstuk te hebben gesteld. M. van Hoeck, pr.

11.790 **X.** **3 : 29 : 24**

◆ HET JODENVRAAGSTUK : 1° DEEL. JODENDOM EN CHRISTELIJKE NAASTENLIEFDE. — *Tielt, Lannoo,* 1934, 2 *dln* (21×15) 99 *blz.* 12 *fr.*

IV — Bij een vluchtig lezen van deze verhandeling schijnt er geen ander redelijk besluit mogelijk dan dit van den schrijver : wij moeten als katholieken anti-semiet zijn, omdat de Joden anti-christelijk zijn. Geen vrees te kort te komen aan de christelijke liefde : want, door de eeuwen heen, zegt schr., toonde de Kerk zich anti-semiet. Tal van teksten, genomen uit concilies, pauselijke uitspraken en kerkelijke wetten stapelt hij opeen om het anti-semitisme (van verdediging) der Kerk te bewijzen. Bij een langzaam herlezen rijzen er nochtans vraagteekens : waarom beperkte zich de auteur bij een tiental eeuwen ? Waarom verschaft hij geen uitleg over 't feit dat de wetten tegen de Joden uit den Codex verdwenen zijn ? Waarom citeerde hij geen werken over dit vraagstuk verschenen in onze eeuw ? Waarom spreekt hij van de Joden en dan weer van het Jodendom? Nog veel minder overtuigde mij 't laatste gedeelte over den Talmud. Weder hier de beste bronnen geraadpleegd ? Ik geloof 't niet. Vlot en helder is deze verhandeling geschreven. Als dokumentatie zeer interessant. Als strekking, zeer bedenkelijk. D. de Pauw O. P.

4. - Taalkunde

11.791 **Abels, J.** **42 : 37**

IDIOOM VOOR ENGELSCH L.O. Met de Examenopgaven Ned.-Eng. en Eng.-Ned. vanaf 1900. — *Groningen, Wolters,* 1934 (21×14) 304 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 3,90

V — Abels behandelt en commenteert uitvoerig de officieële exaamteksten voor candidaat-Engelsch L.O., welke de laatste dertig jaar werden opgegeven. Thema's en 'n flinkverzorgde woordenlijst vullen dit boek aan. Stof en accurate behandeling voldoen ons ten zeerste. Al geven verschillende teksten wel gelegenheid tot verdere en meer uitgebreide verklaring, tot in 't oneindige, als je wilt, de samensteller heeft zich tot het meest interessante weten te beperken ; en zij die zich de moeite willen geven deze teksten aan de hand van Abels' commentaren grondig door te werken, zullen er 'n onvermoede dosis Engelsche idioom-kennis bij opdoen. PAUL HARDY

11.792 **Blancquaert, E., Dr** **4393 : 79**

PRACTISCHE UITSPRAAKLEER VAN DE NEDERLANDSCHE TAAL. — *Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (24×15) 276 *blz.* 28 *fr.*

V — Eindelijk : het standaardwerk en wel door de meest bevoegde persoonlijkheid in zake Nederlandsche fonetiek. Geen sterk naar de universiteit ruikende begrippen als inleiding, maar korte paragrafen in 'n eenvoudige, quasi als causerie gestelde taal, vol gezonde raadgevingen. Na 'n strikt-wetenschappelijke uiteenzetting over den bouw en de werking van de ademhalings- en spraakorganen, volgt 't veruit interessantste kapittel,-resultaat van 'n bewonderenswaardige specialistenstudie — nl. : de beschaafd Nederlandsche spraakklanken welke één voor één behandeld worden. Wat de dialectische gebreken betreft, stelt Dr Blancquaert niet alleen de diagnose, maar geeft tevens en vooral therapeutische richtlijnen. En hier ligt, dunkt me, het wetenschappelijke zwaartepunt van z'n werk : 'n laboratorisch behandelen van iedere dialectengroep. Na verdere hoofdstukken over woordklemtoon, assimilatie, vreemde woorden, 't genezen van spraakgebreken, enz., is vooral het aanhangsel van onschatbare waarde : 'n Bloemlezing van spreekoefeningen zoowel van belang voor den universitair als voor den dorpsonderwijzer. 't Ligt trouwens in de lijn van dit prachtige werk dat het gansche volk er z'n heil moge in vinden. De professor neemt kordaat z'n standpunt in : « Wil Vlaanderen een beschaafd land worden, dan moeten de Vlamingen een beschaafden levensvorm veroveren, en hierbij hoort beschaafd spreken » (blz. 6). Er dient 'n grootscheepsche propaganda gevoerd voor dit werk. Studenten, onderwijzers, intellektueelen van beider kunne en van alle slag, dit werk hoort bij u thuis. PAUL HARDY

5. - Wetenschappen

11.793 **Duchêne, A. en P. de Volder** **51 : 37**

METRIEK STELSEL. Oefeningen : Grafische vraagstukken, ten dienste der leerlingen van de lagere scholen, van de avondleergangen en van de voorbereidende afdeelingen der middelbare scholen, athenea en beroepsscholen. — *Brussel, A. de Boeck,* 1934 (20×13) 4, 64 *blz.* 3,25 *fr.*

VI—Schrijvers brengen ons hiermee, buiten een groot aantal oefeningen op de herleidingen, die de leerlingen, ook in den vierden graad nog, hard noodig hebben, een kleine vierhonderd eenvoudige vraagstukjes in vorm van een teekening met enkele aanduidingen er op. De gewone vraagstukken alle vervangen door deze graphische, is ons inziens niet aan te raden. Nochtans, het gebruik van dit boekje zal én op zich zelf zeer nuttig zijn, én het oplossen van de gewone vraagstukken zeer vergemakkelijken. 't Spijt ons evenwel dat de weinige tekst, die er in voorkomt, niet overal vrij van taalfouten is. ED. NAVEAU

11.794 **Peirtsegaele, J.** **5**

◆ VAN EEN ALOUDE VOLMAAKTE NATUURWETENSCHAP. — *Gent, L. Vanmelle,* 1934 (22×14) 93 *blz.* 15 *fr.*

V — Het verwerkte materiaal is doorgaans elementair en de bewijsvoering niet tot technische bijzonderheden opgedreven. Desondanks verwekt de lezing van de studie een bevreemdenden indruk. In hooger wetenschappelijke middens werd derhalve de recensie van deze studie diplomatisch vermeden. Dit is door schrijver bedoeld op « Où va la science moderne » en is ook hier toepasselijk. Dr J. VAN MOLLE, PR.

11.795 **van Limbergen, Jos.** **52**

MENSCHEN EN STERREN. Twaalf populair-astronomische Radiovoordrachten. *Geïll. met 1 portret en 24 platen. — Antwerpen, Kiliaan (Coquilhatstraat, 10)* 1934 (19×12) 102 *blz.* 10 *fr.*

V — Een zeer interessante verzameling van voordrachten. De stijl is levendig, leest heel gemakkelijk en bijzonder de gegevens over de oudere sterrekunde zullen graag gegeerd worden. Dr J. VAN MOLLÉ, PR.

6. - Toegepaste Wetenschappen

11.796 **Casson, Herbert N.** 37 : 65 : 38

DE PIONIER-VERKOOPER. *Vert. dr A. Rodrigues. — Den Haag, Maandblad Succes; Mortsel-Antw., Het Getij*, 1934 (20×13) 122 *blz.* *geb. fl.* 2,25

V — Een Amerikaansch handboek voor « verkoopkunde », met name voor den specialiteit-verkooper, die als een « pionier » er op uit moet : hij heeft geen vaste kliënteel en wat hij verkoopt, is geen artikel van dagelijksch gebruik. Er zijn al wel meer werkjes van dit slag verschenen ; dit is er een waar men wat aan heeft. En overigens, *allen* die met verkoopen wat te maken hebben, zullen het met interesse naslaan en er nut uit halen.

11.797 **Hiskes, J. W.** 53 : 6 : 78

HOE MAAK IK ZELF MIJN GRAMOFOONPLATEN. *Met* 20 *afbeeldingen. — A'dam, Kosmos* (« *Weten en kunnen* », *nr* 168) (19×13) 39 *blz.* *fl.* 0,75

V — Tusschen het « zelf maken van gramofoonplaten » en het verstaan van de werking van het toestel, ligt heel wat ruimte... Zelf fonoplaten maken !!... begin er liever niet aan, wilt ge geen knoeiwerk leveren ; van de werking van 't toestel een goed gedacht hebben, wilt ge dit ? Lees dan aandachtig deze eenvoudige uiteenzetting. L. SENDEN, PR.

11.798 **van Dessel, J.** 68

DE HOUTBEWERKING IN HET TECHNISCH ONDERWIJS. Leergang van Houtconstructie (Schrijnwerk, Timmerwerk, Trapwerk) : I. ALGEMEENE HOUTCONSTRUCTIE ; II. DEUREN ; III. RAMEN ; IV. ROOSTERING EN VLOEREN ; V. DAKEN ; VI. TRAPPEN ; VII. 1100 HERHALINGSVRAGEN. — *Lier, J. van In & Co.*, 1934, 7 *dln* (21×17) 624, 60 *blz.* 40 *fr.*

V — Dit werk, alleen geschikt voor het technisch onderwijs, is zeer volledig en praktisch opgevat. Het is een leidraad voor de studie der algemeene houtconstructie. De keuze van praktische voorbeelden zal veel bijdragen om het werk tot zijn recht te doen komen. Als dusdanig is er gelegenheid te over om het vrij initiatief van ieder leeraar te laten werken, en de aanpassing aan zijn leerlingen praktisch te verwezenlijken. Anderzijds zal het werk den leerlingen, die minder bedreven zijn in het teekenen, gelegenheid verschaffen zich in de constructie in te werken. Ten zeerste aanbevolen aan de heeren leeraars voor de afdeelingen houtbewerking. Ir G. VAN ERMEN

11.799 **van Driessche, Alb., Dr** 61 : 57

DE ERFELIJKHEID DER TUBERKULOSE. — *Mechelen, Het Kompas* (*Vragen van onzen Tijd, nr* 8) 1934 (18×12) 120 *blz.* 9 *fr.*

V — Dat de schrijver op de vraag die hij te behandelen kreeg, geen bepaald antwoord geeft, is een bewijs voor zijn wetenschappelijke objectiviteit. Ze doet hem de argumenten voor èn tegen de erfelijkheid of de besmettelijkheid der tuberculose, onpartijdig, tegen elkaar in, uiteenzetten ; maar ze laat hem niet toe, ook hem, den phtisioloog, niet, een vaststaande uitspraak voor te houden. Jammer acht ik het dat het lezen soms bemoeilijkt wordt door het feit dat ge niet goed weet wie in de bespreking nu eigenlijk aan het woord is : de pro, de contra of de referent. Maar dat neemt niets weg van de verdiensten van het boek, dat, zonder te lijvig te zijn en zonder in te verregaande specialisatie te vervallen, een volledige en zeer bevattelijke uiteenzetting geeft van alles wat over dat ingewikkelde vraagstuk geschreven werd en wordt. Dr Ji LEBEER

11.800 **van Waterland, B.** 629 : 79
HOE BOUW IK ZELF EEN ÉÉNPERSOONS- EN EEN TWEEPERSOONS-KANO ? *Met* 21 *afbeeldingen en* 2 *bouwteekeningen. — A'dam, Kosmos (Weten en Kunnen, nr* 36) 1933 (19×13) 52 *blz.* 8,50 *fr.*
V — De kanosport veroverde de laatste jaren een steeds sterker positie in het ontspanningsleven. « Weten en Kunnen » is er ook ditmaal bij om te leeren hoe je zelf een kano ineen kunt timmeren. Wie met een zelfgebouwde kano er op uit willen trekken, — en dat is eens zoo prettig, als ze goed gebouwd is toch ! — grijpen naar deze zeer degelijke brochure.

7. - Schoone Kunsten

11.801 **Kappelhoff, G. H. H.** 79
TAFEL-TENNIS (PING PONG). *Geïll. — A'dam, Kosmos,* 1934 (18×12) 46 *blz. fl.* 0,60
V — Geschiedenis en ontwikkeling, spelmateriaal, hoe tafeltennis gespeeld wordt, de techniek en spelregels, worden in deze brochure uiteengezet en bondig toegelicht. — Frisch uitgegeven.

11.802 **Schaap, Jan** 79
150 SPELEN. *Geïll. dr J. Lutz. — Den Haag, Leopold,* 1933 (19×12) 6, 125 *blz. geb.* 24,50 *fr.*
VIa-b — Verzameling van een aantal spelen die meestal binnenshuis kunnen uitgevoerd. Een goede keuze. De leuke illustraties, die de bondige uiteenzetting nog zooveel duidelijker maken, verhoogen grootelijks de aantrekkelijkheid en bruikbaarheid van dit spelenboek. — Gebonden in kleurecht, afwaschbaar linnen : Uitstekende voorzorg !

11.803 **van Beugem, Isidoor** 75 : 92
ALFONS BLOMME. *Geïll. met* 82 *platen. — Tielt, Lannoo,* 1933 (27×22) 86 *blz.* 50 *fr.* ; *geb.* 70 *fr.*
V — Een monographie over Blomme's loopbaan, met naast het uitwendig gebeuren ook een kijk in het dichterlijk gemoed ; en over zijn werk : hierover een uitputtende documentatie, en een verklaring die zoowel vakkundig als æsthetisch leerrijk is. Men moet houden van Blomme's echt natuurgevoel en diepe idyllepoëzie. Toch jammer (hoewel anderszins niet jammer) dat zijn mooiste werk tot hiertoe allemaal ginder op Schouwen hangt, en wij er zoo weinig van kennen ! De platen, ja, voor enkele figuren en etsen zeggen zij wel iets, maar voor de meeste werken gaat er toch al te veel verloren. Hier paste een mooie uitgave.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

Isidoor Van Beugem

11.804 **Vlaanderen, André** 74
HET LETTERTEEKENEN : 1e DEEL. TEKST ; 2e DEEL. PLATEN : LETTERVORMEN EN LETTERS IN HUN PRACTISCHE, ORNAMENTALE EN DECORATIEVE TOEPASSING. — *Geïll. met teekeningen van den schrijver, omvattende* 37 *platen met complete alphabetten en praktische toepassingen, benevens afbeeldingen tusschen den tekst. — A'dam, Kosmos,* 2 *dln* (25×19) 48, 49-87 *blz. fl.* 2,75
V — Letterteekenen is een op zich zelf staande vak en... kunst. Het is niet zoo eenvoudig, als men gewoonlijk geneigd is te oordeelen. Dit gedegen handboek van den gunstig gekenden illustrator A. Vlaanderen zal allen helpen, die zich op ernstige wijze met de techniek van het letterteekenen willen vertrouwd maken. Het is overvloedig en ad rem geïllustreerd.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

11.805 **Boddin, Remi** 81
◆ ZONNESPRANKELS. Verzen. — *Wervik, Ch. Rooze-Demeulenaere* (22×14) 59 *blz.* 12 *fr.*
V — Vermoedelijk heeft R. Boddin deze « Zonnesprankels » bestemd voor zijn huiselijken kring. Best ook. Daar is men niet op critische aanmerkingen belust, en worden verzen als deze dankbaar ontvangen. JOZ. DE VOGHT, PR.

11.806 de Rouck, Sylvain 81

◆ HONDERD KINDERGEDICHTEN. Bloemlezing uit de Werken der beste Zuid- en Noordnederlandsche Dichters, bestemd voor Kinderen van 10 tot 14 Jaar (derden en vierden Graad der lagere Scholen). — *Brussel, N. Willems,* 1932 (20×13) 140 *blz.* 9 *fr.*
VIa-b — De samenlezer was verstandig genoeg ons meestal verhalende gedichten uit te kiezen. Hij heeft de verdienste een persoonlijke keuze gedaan te hebben waaruit anderen gretig de hunne zullen doen, wat niet beteekent dat wijzelf ieder stukje goed vinden. Stellig valt de rijke verscheidenheid der auteurs te waardeeren. De korte bibliografische nota's zijn soms al te lovend. — Het papier is armtierig. J. Bernaerts, pr.

11.807 Vanbellinghen, Jan 81

◆ ROEP. — *Mol, Drukkerij E. van Beckhoven,* 1932 (22×17) 50 *blz.* 16 *fr.*
IV — Jan Vanbellinghen, in ùw plaats zou 'k de muze niet langer terroriseeren. Hoezeer uw goede bedoelingen met dezen « Roep » ook kunnen gewaardeerd, is het middel ditmaal beslist niet door het doel geheiligd. Ge zijt, naar ik vermoed, nog heel jong en dat is 'n uitstekende kwaliteit van u ; verknoei uzelf niet met ingebeelde smart of, minder nog, met de obsessie van vaerzen-schrijven. Ge kunt uw obstinatie beter gebruiken dan aan zoo'n kleuterwerk. Bespaar uw lezers (of lezeressen : dié verdienen het meest compassie !) de onappetijtelijk-suggestieve beelden als daar zijn : « ze halen smeersel uit de oren... » (ajakkes !) of « de rochel... verdroogd in je woestaardbaard » (it's forbidden to spit !) of « je mond is de vuile kwetsuur van losgerukte pruim bij tempeest... » Nounou, zeg 's, voor 'n « poëet » is dat érg onfatsoenlijk, hoor ; 'k hoop dat je zooiets nooit aan 'n gevoelige meid zult vertellen! Och, er staan, goddank, ook properder dingen in dat boeksken, maar 'k meen dat Vanbellinghen beter zou doen z'n voeten vierkant in de werkelijkheid te planten, dan z'n tijd te verprutsen aan sentimenteel gezucht en literaire(?) evenwichtscapriolen. Er zijn tevéél « dichters » ; er moet 'n boel zakelijk over boord. Dat is vriendschapsdienst. In hùn belang en in 't belang der naïeve gemeenschap. A. V.

11.808 Vertommen, Karel 81

◆ NEURIËN. — *Tongerloo, S. Norbertus-Boekhandel,* 1934 (20×15) 47 *blz.* 10 *fr.*
V—Mag er wel zijn als verzameling kleine studiën, invallen en oefeningen, die met zichtbaar plezier werden uitgewerkt. Wel wat argeloos in het ondergaan van velerlei invloeden. En ziet nogal veel naar het element « virtuositeit » in de poëzie. Maar handig is het wel, en overigens van een sympathieken jongen. Dr Joris Caeymaex, pr.

11.809 von le Fort, Gertrud 81 : 26

◆ HYMNEN AN DIE KIRCHE. — *München, J. Kösel & Pustet,* (19 × 11) 69 *blz.*
V — Zie bespreking onder nr 11.522. *RM.* 2,25

82. TOONEELLITERATUUR

11.810 Boon, Jozef, C.SS.R. 82 : 81

◆

Jozef Boon.

DE PROFUNDIS. Katholiek Offensief-Drama, in 3 Bedrijven, voor Meisjes. — *Wenduine, Putman,* 1934 (18×13) 59 *blz.* 15 *fr.*
V — Voor meisjes van Katholieke Actie. Moeder zou naar 't klooster gaan. Deed het niet. Toen wou ze haar dochter opleiden voor het klooster ; maar ook deze verkoos de wereld, sloot zelfs bij de « zwarte » aan, achtervolgd door wroeging. In den Kerstnacht vindt ze vrede en dood en maakt ze den weg open voor haar moeder. — Bij de lezing valt vooral het onvoldoende gerijpt zijn van het werk op; overigens zit het verstrikt in een overdadig symbolisme. De tusschentekst dwaalt wel eens af tot literatuur in plaats van aanvullend-evokatief te zijn. Het mooiste zijn wel de liturgische motieven, w. o. dat van het offer mooi opbloeit tot beeld en dramatische spanning. Spijtig dat vele van pater Boons stukken vaak ontsierd zijn door ongelouterde herhalingen uit vroeger werk. Al. de Maeyer, pr.

11.811 **Boon, Jozef, C.SS.R.** 81 : 82

◆ KLAROENT VUUR ! Spreekkoor voor katholiek Offensief. *Geïll. met 4 platen. — St-Niklaas-Waas, M. van Haver,* 1935 (18×12) 31 *blz.* 5 *fr.*

V — Een Kerk- en Paus-hulde met krachtzoeken in de Eucharistie tegen de felle bedreigingen van buiten. Te hooggespannen om te kunnen volgehouden worden. Moet het daarom opgeschroefd heeten ? Ik geloof het niet. Er zit sterke vaart in ; maar ook inzinkingen komen voor, juist weer waar herinneringen uit vroegere teksten naruischen zonder nieuwe sterkte te bereiken. Eventueel kan de leider dat zeer goed weg werken, al was het door besnoeiingen. De inleidingen geven, naast zeer interessante bizonderheden, hier en daar blijk van overhaasting. De foto's, dus de «standen», of althans de bijschriften, zijn minder juist. AL. DE MAEYER, PR.

11.812 **Boon, Jozef, C.SS.R.** 81 : 82

◆ NOODSIGNALEN. Spreekkoor voor katholiek Offensief. *Geïll. met 4 platen. — Wenduine, Putman,* 1935, 2e *druk* (18×12) 21 *blz.* 6 *fr.*

V — Een wekroep tot de jongens om den strijd voor goed aan te pakken, nu het kwaad van overal dreigt. Jammer genoeg is er daling door vervaging. Het beeld van den storm beantwoordt niet aan een psychologische stijging. De zwakte ontstaat o. i. vooral door de herneming van het thema «Aan ons de Zee», dat sterk doorklinkt zonder dat het gelouterd of hooger opgevoerd werd. Overigens goed en zeer bruikbaar werk in katholieken Offensief-geest. AL. DE MAEYER, PR.

11.813 **Geysen, Lode** 79 : 81 : 82

◆ SPREEKKOREN. *Met een inleiding van Hein Hoeben. — Roermond, Maaseik, Romen & Zonen (Offensief-Brochuren)* 1934 (19×13) 49 *blz.* 4 *fr.*

V* — De brochure van L. Geysen brengt werkmateriaal van de bovenste plank en dat in dubbelen zin: voor hem die zich voor de studie van het onderwerp interesseert en voor wie zich aan de praktijk wil wagen. Het geeft een korte historiek van het Russische, Fransche, Duitsche, vooral echter van wat Zuid-Nederland reeds presteerde, waarbij Geysen zelf dan een vooraanstaand plaats inneemt. Het hoofdstuk over de soorten is uitstekend : de bladzijde over wat op school kan gebeuren, bevelen we ten zeerste aan. Waar het geaat « Over drama of conflict » is alles nog niet voldoende doorgeredeneerd, de conclusies echter zijn intuïtief raak en juist. Over de tweede helft, hoofdzakelijk techniek, konden wel detailaanteekeningen gemaakt, die echter niet den samenhang noch de innerlijke waarde van den inhoud raken en daarom beter in vakbladen behandeld worden. Lode Geysen stelt zijn brochure in het teeken van de offensiefbeweging, d. w. z. hij onderlijnt de moderne katholieke-actie-mogelijkheden die aan het spreekkoor vastzitten. Als gemeenschapsbeleving, als zoodanig allicht het tooneel der toekomst, is het uiterst geschikt propagandamateriaal tot verspreiding van den nieuwen geest. Hier had de schrijver gerust mogen aanleunen bij het onmiddellijk praktische geloofspunt : de gemeenschap der heiligen. Wat jammer dat de brochure niet wat fleuriger en wat keuriger aandoet. Ze had gerust mogen geïllustreerd zijn. AL. DE MAEYER, PR.

11.814 **van den Eynde, Joz., pr.** 82

◆ DE SCHAMELE STRAATZANGER EN 'T MIRAKULEUZE LIEVEVROUWKE. 'n Legendespel in 3 Bedrijven. *'n Heruitgave bewerkt voor 'n minder talrijke bezetting dan de oorspronkelijke tekst vereischte. — Wenduine, Putman (Fontein-Serie, 2 jg nr 3)* 1934 (17×13) 78 *blz.* 14 *fr.*

V — Deze tweede uitgave, met ontlasting van enkele bijfiguren, wordt gedrongener en eenvoudiger. Dat is een aanwinst voor den tekst en voor het spel. Overigens bewijst het feit van een tweede uitgave op zich zelf. Zie verder Boekengids jg 1932, nr 9055. AL. DE MAEYER, PR.

Joz. van den Eynde

11.815 **van de Perre, Gustaaf** 82

KAPOEN. Een Sprookjesspel voor Kinderen, drie Deelen. — *Borgerhout, Zanglust,* 1934 (22×14) 39 *blz.* 7,50 *fr.*

VIa-b, J — 'n Fantazietje : Kapoen is 'n kereltje dat om bewezen diensten door de kabouters met drie dingen wordt beloond, aan welke dingen natuurlijk wondere kwaliteiten vastzitten. Daarmee weet Kapoen dan verder het leuke kaboutervolk allerlei goeds te bezorgen en voor allerlei kwaads te behoeden. Ten slotte mag hij, en dat is dan het opperste loon, van den hoogvorst mee naar 't kabouterland in de maan. 'n Heerlijk en origineel kinderding, vol gezonde fantazie, vol leven en kleur. Kapoen wordt 'n succes, jongens ! JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.816 **van Kerckhoven, C., Jr** 82

ONBETAALDE REKENINGEN. Naar eene Fransche Novelle, in 1 Bedrijf. — *Antwerpen, P. Vink,* 1934 (17×13) 28 *blz.* 8 *fr.*

V — Man en vrouw zitten deerlijk in geld-verlegenheid, en 'n stotterend advokaatje, van wien ze beide wat anders verwachten, brengt hun 't blijde nieuws van 'n reddende erfenis. 'n Plezierig geval en uitstekend gemonteerd. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

83. - Novellen, Romans, Legenden, Schetsen, Sprookjes, Verhalen

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

11.817 **de Jonge, Peter** 83.1

EEN HOMMEL UIT DEN BIJENKORF. — *R'dam, W. L. & J. Brusse,* 1934 (21×16) 181 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

II-III — De geestelijke tribulaties van een ingenieur die na zijn opzegging van zijn vrouw gescheiden leeft in een Parijsch pension en ten slotte met zijn (getrouwde) hospita huwt, met goedkeuring van haar man. Er wordt eindeloos veel gezwamd in dit boek over en rond huwelijksliefde en -trouw, kinderloosheid, vrijheid en gebondenheid, etcetera, doch ik kan het geen geslaagd boek vinden. Het heeft me in zijn geestelijke onbelangrijkheid gruwelijk verveeld, en stylistisch is het erg vlak. Eigenlijke onbehoorlijkheden komen er overigens niet in voor. Het boek is te onbeduidend om het verder af te breken. E.v.H.

11.818 **Savi, E. W.** 83.0

EEN LIEFDE IN INDIE. *Vert. dr C. E. Kwak-Stroman.* — *Den Haag, Kruseman* (19×13) 270 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90

II — Douglas Vole was met zijn vrouwtje Cessy naar Indië vertrokken om daar carrière te maken. Doch, 't ging niet goed tusschen hen : toen ze huwde was Cessy veel te jong en daarbij nog, verliefd op Robin Everest. Cessy en Robin ontmoeten elkaar toevallig in Londen, met het noodlottig gevolg van echtscheiding en tweede huwelijk. Als Robin later, op een jachtpartij in Indië wordt doodgeschoten, vindt Cessy haar Douglas Vole terug in ware liefde. Mrs Savi heeft deze zielsconflicten op een boeiende en spannende wijze weten te ontleden, doch, van katholiek standpunt uit moeten we hier een streng voorbehoud maken.Wij mogen dit boek niet beschouwen als een gewone driehoek-historie, want hier wordt de echtscheiding óm een tweede huwelijk aan te gaan àl te zeer goedgepraat en als geoorloofd voorgesteld. A. CORLUY, PR.

11.819 **Theotokis, Konstandinos** 83.1

DE VEROORDEELDE. *Vert. uit h. Nieuw-Grieksch dr Drs G. H. Blanken.* — *Velsen, Schuyt,* 1933 (20×14) 191 *blz.* *geb. fl.* 2,90

II-III — Een hoevemoord : de schuld valt op den knecht ; maar de moordenaar is de buurman, minnaar der vrouw van den vermoorden boer. De knecht was integendeel aan zijn volk zeer gehecht, feitelijk ook wel met een soort gewijde vereering voor die vrouw, vroeger eens een Beatrix voor hem, den eenzamen halfvreemden zwerver.Veroordeeld, wordt die dweper meer en meer religieus, als zachtzinnige gek die zeer mooie waarheden preekt (volksgeloof) rond het begrip van het gezegend zaligmakend berouw : eerst bij anderen, kan hij ten slotte ook bij den plichtige dit gevoel verwekken...Dan geeft hem zijn « levenslang » niets meer. Hoogstaand kunstwerk. Alles niet nieuw, maar toch steeds met een eigen toon : vooreerst struisch heimatsbeeld van natuur en boeren, dan geloof in de macht van het schuldbesef, vooral verheerlijking van het Evangelie van den misdeelde, den verschoppeling, dàt is een Evangelie van het kind, bijna van een zwakzinnige... Jamaar, de stormen van hartstocht, liefde en moord zijn toch zoo iets verschrikkelijks in de wereld,

dat men heel die wereld zou ontvluchten en zich huiverig, stil met de ziel naar boven alleen richten. — Passietafereelen, passieleven aldoor zeer sprekend en nadrukkelijk voorgesteld : voorbehoud ! Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

11.820 **Aduled, Eric [ps. v. J. L. Soudyn]** 83.1 : 83.3

VOLMAAKTELINGEN. Roman. — *Antwerpen, Jos. Janssens*, 1932 (19×14) 143 *blz.*
III, L— Deze roman met den zonderlingen titel — wist ik maar wat hij beteekent, evenals de platonische opdracht : « opgedragen aan de Liefde » ; de inhoud maakt me omtrent beide niet veel wijzer — is een aanval op bepaalde toestanden in de wereld der bureelbedienden. Een zeer speciaal wereldje inderdaad, en een zeer speciaal soort menschen, deze half-intellektueelen, waarin allerlei geplogenheden schijnen te bestaan die niet van aard zijn om het leven dezer overigens zeer vreedzame, huiselijke, zachtmoedige en a-revolutionnaire menschen, prettiger te maken. Een wereld van intrigues, jalousie, gekuip, gevlei, onderkruiping, tyrannie — weet ik nog wat voor fraais. Dit boekje werd blijkbaar geschreven met het edele en menschlievende doel om deze binnenmuursche toestanden aan te klagen ; de slachtoffers zullen het met interesse, de lezers met verbazing en de heeren litteraire critici met lichte ontstemming liezen. Want het is erg taai en vlak geschreven, zonder een spoor van ontroering of eenig relief. Verbazend, want ik merk dat de auteur al een viertal titels op zijn aktief heeft. Een klein hatelijkheidje aan het adres van Gods' voorzienigheid maakt het boek voor ons niet meer genietbaar. E. v. D. H.

J. L. Soudyn

11.821 **Pedler, Margaret** 83.0

TROPENLIEFDE. *Vert. uit h. Engelsch [Desert Sand] dr H. Overakker. — Utrecht, Bruna*, 1934 (18×12) 320 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50
III — Liefde tusschen Ryan en Toni. Ryan vertelt haar dat er in z'n leven iets is dat hem niet toelaat haar te huwen. Op 'n reis in Egypte waar zij hem, niet toevallig echter, ontmoet, komt zij te weten dat hij 'n halfbloed Arabier is. Haar liefde blijkt echter sterker dan den natuurlijken afkeer dien zij ondervindt voor z'n ras. De toestanden nemen echter zulkdanige wending, dat alles op frisch-gesmeerde wieltjes naar de laatste bladzij heenholt. Flink geconstrueerde avontuurroman. Omwille van 't amoreele levensbeeld, alsmede om 'n gewaagde verhouding : licht voorbehoud. PAUL HARDY

11.822 **Rothberg, Gert** 83.1

HANS DE OVERWINNAAR. *Vert. uit h. Duitsch dr Jhr R. Nahuys. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Het Boek voor de Vrouw)* 1934 (19×14) 251 *blz.* *fl.* 1,90
III — Hans Termolen had zich opgewerkt tot grootindustrieel. Hij werd geroemd en geducht als overwinnaar. Termolen was inderdaad meester over de geldmarkt, meester ook over het hart van zoovele vrouwen. Te midden van zijn overvloed en macht was hij toch niet gelukkig : zijn hart was onvoldaan, want het bezat de echte liefde niet. Eens zelfs was zijn macht op iets gestuit : zijn wil had schipbreuk geleden op de reinheid van een jeugdig meisjeshart, van Sigrid. Dat was voor het machtbewustzijn van Termolen een gevoelige teleurstelling ; maar deze teleurstelling louterde zijn hart en bracht hem, na vallen en opstaan, het geluk met Sigrid. — Gert Rothberg is stellig een talentvolle romanschrijfster. Wat zij ons met dezen roman biedt is van 't beste. De hoofdfiguren vooral : Termolen met zijn ruwe, niets ontziende kracht van geweldenaar, en Sigrid met de eenvoudige oprechtheid van haar liefde, dat heeft schrijfster diep aangevoeld en fijn geteekend. Maar de katholieke lezer zal ook aanvoelen en betreuren het totaal ontbreken van alle godsdienstige beschouwingen, bij den geweldigen en diepen zielestrijd van deze twee menschenharten. Lichtelijk voorbehouden. A. CORLUY, PR.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

11.823 Gail, Otto Willi 83.0

PER RAKET NAAR DE MAAN. *Vertaald. Geïll. — Haarlem, Spaarnestad (Reek N. nr 2)* 1934 (20×14) 190 *blz.* 4 *fr*
IV-V — Reportage van een gefingeerde reis naar de maan met alle mogelijke spannende verwikkelingen : een verstekeling aan boord van het ruimteschip (een Amerikaansch journalist, natuurlijk !), zweeftochtjes los van het schip in het luchtledige, een botsing met een vreemden maansatelliet, een homerisch gevecht met maanslangen, een beroerden terugtocht met een gevaarlijke daling in zee... mein Liebchen, was willst du noch mehr ? Boeiende ontspanningsroman, die graag zal verslonden worden. FR. DUPONT

11.824 Hoogewerff, G. C. 83.9

DE ZWAARDGEESTEN. — *Den Haag, Daamen,* 1934 (21×16) 271 *blz.* *fl.* 2,50
IV*, P — Dit is een knap-gebouwde historische roman uit den tijd der Wederdoopers en der geestelijke troebelen in het land van IJselstein, met een aantal half-gefingeerde en half-authentieke feiten en gebeurtenissen, gegroepeerd rond den drost van de heerlijkheid IJselstein en zijn vrouwe Elsa, in de jaren 1540. Het boek is in zijn geheel niet beter of niet minder dan de meeste andere van dit soort ; goed van struktuur, stylistisch zonder belang en zonder litteraire pretenties. Maar het geeft een tamelijk goed beeld van den ontzettenden tijd der geestelijke beroeringen in de helft der zestiende eeuw en der troebele verwarring, die toen in de Nederlanden heerschte. De verhoudingen zijn echter totaal vanuit kalvinistisch standpunt bekeken, hoewel niet tendentieus voorgesteld. E. v. H.

11.825 Papke, Käthe 83.9 : 27

DE KEIZERIN VAN AUGUSTA RAURACORUM. — *Nijkerk, Callenbach,* (20×15) 251 *blz.* *fl.* 2,20 ; *geb. fl.* 2,95
IV—Boeiende roman uit de geschiedenis van het Roomsch keizerrijk. De roman speelt in Zwitserland, te Rauracorum, vroeger een bekende Romeinsche nederzetting, waarvan alleen nog wat puinen werden opgedolven. De hoofdfiguren zijn bijzonder raak geteekend. Wereld- en kerkgeschiedenis komen tot hun recht en de atmosfeer van het boek is geheel Romeinsch.Al is de liefde-verhouding soms 'n beetje zinnelijk, toch triomfeert de kristelijke zuiverheid over lagere driften. — Voor volwassenen : zeer aanbevolen. FR. CROLS, PR.

11.826 Ruck, Berta 83

MEISJES IN UNIFORM. Een Roman van Liefde op het Land. *Vert. uit h. Engelsch [Landgirl's Love-Story] dr J. E. Marre. — Tilburg, Nederlandsche Boekhuis (Keurboekerij)* 1934 (20×13) 280 *blz.* *fl.* 2,25
IV — Dit hier is een zeer vlot en leesbaar liefderomannetje, behoorlijk en niet prikkelend, overigens zuiver ontspanningslektuur, zoowat in het genre van Mevrouw Courths-Mahler sentimenteeler gedachtenis. Het boek heeft met den bekenden film van Papst niets te maken, buiten den titel ; de meisjes in uniform zijn geen kostschool-bakvischjes, maar ondernemende vrouwtjes die binst den oorlog op het land de opgeroepen arbeiders willen vervangen. Een hunner — enfin, bekijk het omslagplaatje maar eens. Wat dat plaatje nog betreft, ik weet niet of het bepaald noodig is dat een katholiek uitgever zoo'n fin-de-filmekus op den mond noodig heeft om zijn boeken « erin » te doen gaan. Ik ben geen schoolfrik of geen dominee, maar ben zoo vrij dit verkeerd en prikkelend te vinden. Gelukkig kan het stofomslag verwijderd zonder dat het boek wordt beschadigd. E. v. H.

11.827 Schneider, Elisabeth 83.1 : 93 : 37

◆ MORGEN WORD IK 21.Beslissende Dagen in het Leven van 'n jong Meisje. *Vert. uit h. Duitsch [Morgen werd' ich 21] dr Paul Hardy. — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale,* 1935 (18×12) 262 *blz.* 20 *fr.* ; *geb. in linnen stempelband,* 25 *fr.*
IV-V — Besproken en aanbevolen vooraan als « Het Boek der Maand ». Zie nr 11.759.

11.828 Sutherland, Joan 83

HET GELUK DAT VOORBIJGING. *Vert. dr W. Steyn. — Den Haag, Kruseman* (19×13) 254 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Dat « geluk » is natuurlijk weer de liefde, die door lagen laster misdadig wordt gedood. Er « steekt geen kwaad in het boek » hoor, en, jawel, 't kan zelf allemaal zóó gebeur-

ren, dat de verongelijkte aanbidder zich aanstelt tot aanvoerder der oproerige stakers in de marmergroeven, maar als ik nu toch anders niets te vertellen had, zou ik koordedanser worden. Dat is nog onschuldiger. — Niet slechter dan de meeste soortgenooten.

E. BOELAERT M.S.C.

11.829 Twain, Mark 83.1

TOM SAWYER. *Vert. uit h. Engelsch dr J. van Calster. — Leuven, Boekengilde « Die Poorte », 1934* (19×12) 295 *blz.* 12 *fr.*

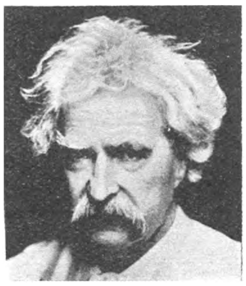

Marc Twain

IV — « Die Poorte » heeft gelukkige initiatieven. Met « Tom Sawyer » werd voor de eerste maal in Amerika het kind der literatuur waardig bevonden. De avonturen van dezen overzeeschen « Witte » doen dan ook hun verdietsching dubbel en dik eere aan. Twain heeft het jongenshart met z'n frissche, romantische fantazie, z'n oprechtheid, z'n primitieven moed en z'n schelsche nukken in alle diepten doorpeild. De lokale geaardheid van Tom verhindert niet dat we in hem de internationale, algemeen-menschelijke kwaliteiten weervinden van iederen rakker van z'n jaren. We werpen 'n terugblik in het réservoir van ons eigen verleden — dat is wel de beste controol — en applaudisseeren MarkTwain om de verrassend levensechtheid waarmee hij z'n kostelijken vlegel heeft uitgeteekend. De vertaling lijdt aan onnauwkeurigheden.

PAUL HARDY

11.830 van Oldenburg Ermke, Frans 83.3 : 87

◆ HOMO ECONOMICUS. Romantische Episoden uit het Leven van een valsch Beginsel. — *Schiedam, Vox Romana, 1934* (24×15) 142 *blz.* 18 *fr.*

IV — Recensie in « Romans uit het Noorden », nr 11.763.

11.831 van Schendel, Arthur 83.8

HERINNERINGEN VAN EEN DOMMEN JONGEN. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar* 1934 (21×15) 431 *blz.* *fl.* 3 ; *geb. fl.* 3,90

IV* — Recensie in « Romans uit het Noorden », nr 11.762.

11.832 van Wieren, Jan [ps. v. Gaston Duribreux] 83.1

KAROEN, IN 'T AANSCHIJN VAN DE ZEE. Levensroman. — *Oostende, Aquarium,* 1934 (22×14) 155 *blz.* 12 *fr.*

IV* — Na de kleinstad en de nobiljonsche, half gedegenereerde boeren, doet dit boek over het visschersvolk van de Vlaandersche Zeekust wezenlijk goed. Dit hier is de geschiedenis van een gezonde, stevige vrijagie tusschen een half-intellektueelen Oostendschen visscher en een Antwerpsch burgersmeisje ; een geschiedenis met het normale verloop van mee- en tegenslag en het klassieke einde van elken liefdesroman, die niet triestig wil zijn. Door het goedgeteekend en tamelijk origineele type van den jongen Karoen en de niet banale omgeving, ontkomt dit verhaal aan de eenvormige grijsheid die den Vlaamschen heimatroman diskrediteert ; ook nog door het merkwaardig soort menschen die onze kustvisscherij zooveel kleur en leven bijzetten. Het is allemaal sterk gekleurd, gekruid, geteekend en gezegd, soms zelfs een beetje cru. Maar het is gezond en onbedorven ; ze, nemen ginder in de Oostendsche vischmijn geen blad voor hun mond en vertellen nogal eens dingen die blijkbaar meer op den klank dan op de realiteit berekend zijn, — maar dat soort menschen is mij ten slotte zeer sympathiek. Als ik nu al dat gezonde, sappige Westvlaamsch maar begrepen had.

E. VANDER HALLEN

11.833 Veldman, Jan 83.1

DE GLIMLACH VAN MARIA. — *Maastricht, Leiter-Nypels,* 1934 (23×15) 301 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,50

III-IV — Recensie in « Romans uit het Noorden », nr 11.761.

11.834 Veldman, Jan 83.3 : 83.1

DE STEENEN GROEIEN. — *Maastricht, Leiter-Nypels,* 1934 (23×15) 253 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,50.

III-IV — Recensie in « Romans uit het Noorden », nr 11.760.

11.835 Vestdijk, S. 83.1 : 83.9

DE OUBLIETTE. — *Mechelen, Het Kompas (De Vrije Bladen, jrg 10 nr 11)* 1933 (23×15) 50 *blz.* *fl.* 1

IV — Een fantastisch verhaal. Met als min of meer wijsgeerigen grondslag een mystiek verband tusschen het slachtofferen van menschenlevens voor het behoud van het eigen leven. Schrijver is er niet toe gekomen die kosmische waanvoorstelling met een rukwind van echt levensbesef te doorjagen, en zijn held er grooter te doen uitkomen. Neen, hij blijft bij het zware, geheimzinnige levensbeeld. Men kan raden dat hij ook wel zwelgt in griezeligheid en hardheid ; maar nochtans is hier een niet onbeduidend talent, geschoold bij Flaubert en van Schendel, aan het woord, die aan dit afgetrokken, ver uit onze sfeer liggend onderwerp, zooal niet aandoening, dan toch kracht en glans heeft meegedeeld.

Dr Joris Caeymaex, pr.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) *geschikt*

11.836 **Birkner, Friede** 83

VORSTEN ALS LOGÉ'S. Vroolijke Roman. *Vert. uit h. Duitsch dr Jhr R. H. G. Nahuys. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Nieuwe Serie, Het Boek voor de Vrouw, A42)* 1934, (19×14) 226 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

V — Een aangenaam verhaal. De vorsten in kwestie zijn onverdraaglijke menschen en dreigen alles 't onderste boven te keeren, maar een jonge Amerikaan zorgt voor de plezante noot en brengt ook alles terug in orde. — Ontspanningslectuur. Dr A. Cardyn, pr.

11.837 **Brand, Max** 83.0

JOHN KERSTMIS, DE ONZICHTBARE. *Vert. dr J. H. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1933 (20×14) 260 *blz.* 20 *fr.*

V — De Far-West-romans van M. Brand houd ik voor de beste. En ik geloof, dat heel het geheim van zijn sukses hierin ligt, dat zijn boeken zoo kolossaal eenvoudig opgebouwd zijn. Er is een reeks van krachttoeren en van domme toevalligheden, maar er is ook een éene held, die u van de eerste bladzijde te pakken heeft tot de laatste en waar alle avonturen rond sluiten als een bus. — Kerstmis is de onoverwinbare leider van een grootsche bende ; maar hoe hij door een zoon van een zijner slachtoffers ten slotte gesloopt wordt, moeten de liefhebbers maar lezen. E. B.

11.838 **Clarke, Covington** 83.0

DE GEHEIMEN VAN DE WOESTIJN. — HET KASTEEL IN DE SAHARA. *Vert. Geïll. — Haarlem, Spaarnestad, (Reeks N, nrs 3 en 4)* 1934 (20×14) 192, 192 *blz. elk* 4 *fr.*

V — Dr Tuttle, egyptoloog, organiseert een modern uitgeruste expeditie per vliegmachine over de Sahara. Zijn doel is de ontdekking van de veel besproken en nooit gevonden smaragdmijnen van de oude Garamanten, die in het woeste en onveilige Hoggargebergte moeten gelegen zijn. Een sheik, die uit hebzucht dezelfde ontdekking doen wil, zoekt met zijn handlangers den geleerde moeilijkheden te veroorzaken. Deze zijn oorzaak dat de bewuste mijnen niet ontdekt worden, al is de expeditie ook niet zonder eenig nut geweest. Dr Tuttle en zoon worden daarop aangetast door een zonderlinge ziekte. Hun tochtgenoot, von Schmaltz, zal dus zonder hen moeten op zoek gaan naar de Smythe-Heyden-expeditie, waarover men geen nieuws meer hoort. En die wordt nu toevallig ontdekt in een overoud kasteel, vlak bij de bewuste smaragdmijnen, waar zij door bloeddorstige Toearegs belegerd wordt. — In een volgend deel krijgen we nu wellicht (?) de werkelijke ontdekking der mijnen. — Boeiende ontspanningsromans. Fr. Dupont

11.839 **Courths-Mahler, H.** 83

TWEE GELUKKIGE HARTEN. *Nederlandsche bewerking dr J. G. H. Uitman. — Zeist, Swartsenburg,* 1934 (20×14) 211 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,40

V — Op een landgoed, typisch geheeten « de burcht der jonkvrouwen », wonen twee meisjes die zoo wat landbouwachtig aangelegd zijn en bedeeld zijn met een Majoor Fransnatuur. Dat ondervinden de plots rijk geworden Rudolf Hagmeister en die bange rentmeester. Erg niet nochtans, de burcht wordt gauwtjes ingenomen, en 't misverstand opgeklaard. — Een zoet-water-geschiedenis, onschuldig, haast ongerimpeld, maar ook banaal en weinig boeiend. A. van den Dries, pr.

11.840 **Eerdyck, P.** 83

HET GEHEIM VAN JAN VAN GENT. *Geïll. dr W. Backer. — Den Haag, van Goor* (« *Na de School* », *nr* 9) 1934 (21×15) 112 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,50

V, N — Een knaap vindt in 't laboratorium van zijn vader den «steen der wijzen», aldaar

door den heer Goldstein in vroeger tijd verborgen. Hij wordt alzoo helderziende, doch tevens 't slachtoffer van een paar aanslagen, die ten slotte zijn aanranders in 't verderf storten. Het verhaal is al te onwaarschijnlijk om echt boeiend te zijn voor jonge lezers.

J. LAUWERYS, PR.

11.841 **Elzer, Margarete** 83

MOEDERS SCHULD. *Vert. uit h. Duitsch dr J. Nahuys-Duvivier. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Het Boek voor de Vrouw)* 1934, (19 × 14) 251 *blz.* *fl.* 1,90

V — Door de lichtzinnigheid van haar moeder, ontvangen twee meisjes een verkeerde. opvoeding. Het eene gaat eraan ten onder, het andere bereikt ten slotte toch het geluk Ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

11.842 **Grey, Zane** 83.0

DONDERBERG. *Vert. uit h. Engeisch dr Jkvr Henriette Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1933 (20 × 14) 216 *blz.* 20 *fr.*

V — Drie broers vinden een goudmijn. Twee gaan om hulp en de derde bewaakt den schat, maar wordt vermoord. De jongste, een cow-boy, keert terug met een dommen vader en een meisje ; maar vindt de mijn in volle ontginning. Hij suft over zijn verdwenen broer en diens moordenaar, vindt een betere bruiden wordt ten slotte gered door den berg, die zijn belagers en heel de mijnstad ineens bedelft. — Het is een vergissing van 'n boek : de drie broers, de twee meisjes en de berg vallen uit elkaar in plaats van samen te werken.

E. B.

11.843 **Groeneweg, J. J.** 83.0

J. J. Groeneweg

DE STAM VAN DE STEKENDE SCHORPIOENEN. *Geïll. dr P. Dom. — Den Haag, van Goor Zonen,* 1934 (20 × 15) 168 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,50

V, P — De strijd van 'n wijs stamhoofd, z'n blanken vriend, 'n insectoloog en 'n zendeling tegen de smerige praktijken van 'n toovenaar, die de brave inboorlingen den doodsangst op het lijf jaagt met z'n vervloekingen, en van hun goed- en bijgeloovigheid profiteert om zich rijk te stelen. Garab, de zoon van het opperhoofd, neemt actief deel aan de actie, welke tot algemeene verademing haar doel bereikt. Am Kwol, het opperhoofd, en vooral de maniak Dr Hans, zijn verdienstelijk getypeerd. 'n Mooi geschreven jongensboek, dat ondanks z'n protestantsch tintje onze volle waardeering met zich draagt. PAUL HARDY

11.844 **Kiroul, Paul** 84 : 83.8 : 809

◆ SPROOKJESLEVEN ! — *Borgerhout, J. Leemans-Oyen,* 1933 (20 × 15) 32 *blz.* 2,50 *fr.*

V — 'n Gezellig praatje over sprookjes en hun eigenaardige wereld ; het sprookje als product van den gevoelsmensch (niet : geestesmensch, P. K. !) ; het volks- en het cultuursprookje ; waaraan de bijval van het sprookje in onzen materialistischen tijd te danken is ; welke de kern is van het ware sprookje. — Uiteraard natuurlijk niet diepgaand. Taal : heelemaal niet onberispelijk. FR. DUPONT

11.845 **Labberton, Mien** 83

ALS DE WINDSELEN BREKEN. — *Utrecht, de Haan,* 1934 (21 × 15) 187 *blz. fl.* 1.90

V, M — Schrijfster geraakt niet uitgeschreven over kinderzieltjes, waarvan de windselen breken en die vroeg opengaan naar dieper geluk, dikwijls naar pijnlijke zorg en ontgoocheling ! — Levendige kijk op werkelijkheid, vrouwelijke verbeelding en gevoel, dit samen verwoord in 't fijnste Nederlandsch. Wat wil je nog meer ? FR. CROLS, PR.

11.846 **Matthieszen, Wilhelm** 83.0

DE HEER MET DE HONDERD OOGEN. Avonturenverhaal uit de Tibetaansche Bergen. *Vert. uit h. Duitsch. — Averbode, Abdij,* 1934 (19 × 14) 215 *blz.* 10 *fr.*

V — Met 'n karavaan door de onherbergzaamheid van de Tibetaansche bergen, op zoek naar 'n oud handschrift van het Evangelie. De heer met de 100 oogen is Rolf, 'n bijdehand kereltje dat de karavaan leidt en zonder vader den strijd aanbindt tegen 'n paar minder onbaatzuchtige heerschappen, die op hetzelfde kostbare juweel loeren. Interessante ontspanningslectuur. Graag aanbevolen ook voor jongere lezers. PAUL HARDY

11.847 **Matthieszen, Wilhelm** 83.0

DE ROOVERJACHT. Derde Avontuur van den Heer met de honderd Oogen. — *Averbode, Abdij,* 1934 (19 × 14) 182 *blz.* 10 *fr.*

V — De historie der ontvoering van een Engelsch lord-kind door een Indische koningin, die haar zoontje terug wil uit Engeland. De verhaaltrant is een kluwen van eigennamen, oostersche zegswijzen en zinnen in telegramstijl, dat al zoo ingewikkeld is als 't verhaal zelf, in zooverre dat wij geneigd zijn tot den schrijver met zijn eigen woorden, op blz. 36, het verzoek te richten : « Spreek toch verstaanbaar ». J. LAUWERYS, PR.

11.848 **Priem, G.** 83.0

PIET PEUL. De Geschiedenis van een Amsterdamsch Boefje. *Geïll. met 1 plaat en figuren — Baarn, Hollandia,* 1933 (25 × 16) 202 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

V — 't Is heelemaal geen boefjesnatuur zooals bij Brusse hoor ! 'n Doodgewone rakker, die wel 'ns eigenaardig doet, maar verder 'n zoet jongentje, dat deftigjes en eerlijk z'n plan weet te trekken. 'n Drogistenvrouw met 'n goed hart neemt hem binnen. Heel onschuldig geraakt hij daar vandaan, gaat inwonen bij 'n zwervertje van z'n soort in 'n in aanbouw-zijnde huis, en raakt totaal onschuldig in de gevangenis,gelukkig maar voor 'n korten tijd. Als psychologische studie van den straatrakker is het waarschijnlijk wel niet bedoeld, en als jongensboek mist het wel wat raakheid, geest, en actie. PAUL HARDY

11.849 **Scott, Marion** 83.0

ALS DOODE HANDEN GRIJPEN. *Vert. dr C. M. van Goorde. — R'dam, De Combinatie,* 1934 (20 × 14) 228 *blz.* 20 *fr.*

V — Een detectiveroman. De belangstelling van den lezer blijft gespannen tot de onverwachte ontknooping. — Goede ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

11.850 **Selleger-Elout, J. M.** 83

MARIAN EN MARION. *Geïll. dr B. Midderigh-Bokhorst. — Den Haag, Servire ; Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (24 × 16) 272 *blz.* 27,50 *fr.* ; *geb.* 40 *fr.*

J. M. Selleger-Elout

V-VIa, M — Bij 'n schipbreuk mag de kleine Marian, uit dat dorpje ginder aan de zee, getuige zijn bij de redding van 'n mooi zwartgelokt ding. 't Zal voortaan hààr vriendinnetje zijn. Met 'n koppige, hardnekkige jaloerschheid zal ze die vriendschap verdedigen, 't schattige Jannetje. 't Is zoo'n uitermate leuk schepseltje, uit ander hout gesneden dan de lieve, zachtmoedige Marion, die 'n dansmeisje blijkt te zijn. Geen vulgair huppelpoppetje hoor, maar 'n groote kunstenares in den dop. 'k Mag het jullie allemaal niet vertellen in deze beperkte recensie, al doet het me leed, maar die meisjesboeken van Mevrouw Selleger bezitten 'n « charme » die bepaald nieuw is. De uitbeelding van 'n leven met eenvoudige vormen maar doortrild van blijheid, zon en poëzie, met altijd zoo'n begenadigd menschenkind dat door deze brave maar domme wereld niet begrepen wordt omdat, ja... le cœur a des raisons, nietwaar? Dit boek is van 'n onschuldige neutraliteit. Het weze aan allen ten goede aanbevolen. PAUL HARDY

11.851 **Taylor, Mary Imlay** 83.0

EEN VREEMD ONTWAKEN. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* 1934 (20 × 14) 224 *blz.* 4 *fr.*

V — Een verhaal over een man die zijn geheugen heeft verloren. Een spannende geschiedenis alhoewel wat te onwaarschijnlijk. — Ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

11.852 **von le Fort, Gertrud** 83.9 = 43

◆ DIE LETZTE AM SCHAFOTT. — *München, Kösel u. Pustet,* (17 × 12) 13 *blz.* *geb. RM.* 3.50

V* — Zie bespreking onder nr 11.522.

11.853 **X.** 83.0

DE MOORD VAN DUINKASTEEL. *Vert. dr Eug. Leën. — Hasselt, St Quintinus-Drukkerij,* 1933, 2e *druk* (20 × 15) (*zonder pagineering*) 15 *fr.*

V — Een boeiende avonturenroman welke deels in Griekenland en deels in Vlaanderen speelt. Een meisje wil de eer van haar vader herstellen die valschelijk van moord was beschuldigd. Na vele verwikkelingen slaagt ze in haar moeilijke taak. — Goede ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

11.854 **Asscher-Pinkhof, C.** 83

TANTE GRIET. *Geïll. dr Is. van Mens. — Alkmaar, Kluitman,* 1935 (23×16) 212 *blz. fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,90

V-VIa, M — Een boek waar meisjes van vijftien jaar — en van hoogeren leeftijd ook nog — zullen in opgaan. Het gaat er heelemaal niet beroerd toe ; geen groote gebeurtenis of ja toch, de geboorte van den tweeling bij die zus van Greet, waardoor deze laatste tante Griet wordt, brengt heel wat leven in de brouwerij ; schenkt Greet de gelegenheid te toonen wat een lieve zus zij is. Een braaf boek, maar geen ziertje aanstellerig of flauw. Aantrekkelijk geïllustreerd. Neutraal. Belangrijke pedagogische waarde. Gezonde opvatting over gezinsleven en moederschap. ELZA WOLF

11.855 **Labberton, Mien** 83

WAARDOOR REINTJE GEHOLPEN WERD. *Geïll. — Assen, van Gorcum* (« *Naar 't Zonlicht toe* », *nr* 22) 1934 (21×15) 49 *blz. fl.* 0,75

VIa — 'n Goed verhaal, met 'n zus en 'n broertje in de hoofdrollen. Moedertje overleden. Zwaar gemis voor zus, maar broertje Robbedoes, door zijn lief optimisme, helpt haar onbewust. Neutraal. Flinke opvoedende waarde. De boekjes uit deze reeks « Naar 't Zonlicht toe » zijn alle netjes verzorgd en mooi geïllustreerd. ELZA WOLF

Mien Labberton

11.856 **Pagés, Helene** 83 = 43

◆ CHRISTEL UND DER WALD. — *Freiburg (Breisgau), Herder u. C°,* 1933 (23×16) 110 *blz. geb. RM.* 2,80

VIa-b — Christel brengt 'n vacantie door bij haar oom in 't woud. 't Heele boschvolkje komt z'n plaats innemen in 't frissche kind haar leventje. Doordrenkt van geloof. 'n Kinderboek om van te droomen. PAUL HARDY

VIb — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

11.857 **Berstl, Julius** 83

FLIP-FLAP-FLOEP. De Geschiedenis van een Duveltje uit de Doos. *Ned. bewerking van J. van Naarden. Geïll. dr D. Hoeksema. — Naarden, Gebrs Koster,* (22×18) 106 *blz. fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2,25

VIb-c — Dit boek vertelt de avonturen van « het Duveltje uit de Doos ». Hoe levendig, hoe frisch, hoe boeiend wordt dit verhaald ! Met de grootste belangstelling zal dit sprookje door de kleintjes gelezen worden. M. v. C.

11.858 **de Munnik, Ch. A.** 83 : 59 : 087

DE GROOTE VLINDERREIS VAN AOESA. *Geïll. met* 6 *kleurendrukplaten van vlinders op Java, op ware grootte en* 6 *afbeeldingen van vlinders om na te kleuren. — Bloemendaal, Dunlop & Co.,* 1933 (19×26) 16 *blz. fl.* 0,75

VIb — Een vlindersprookje ! Klaarblijkelijk met de bedoeling om de jeugd vertrouwd te maken met het vlinderleventje en de voornaamste vlindersoorten, die op Java worden aangetroffen.

11.859 **Emous, A. M.** 83

DRIFTIGE MIES. *Geïll. dr E. Schütz. — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve* (25×19) 78 *blz. fl.* 1 ; *gek. fl.* 1,50

VIb, P — Een prettig kinderboek. Kleurige tafereeltjes uit het jonge leven. Knap geschreven. Uiterlijk flink verzorgd. Ernstige pedagogische waarde. Speelt zich af in een diep godsdienstig (protestantsch) midden. ELZA WOLF

11.860 **Keyenburg, Flip** 83

◆ 'T GOUDBOLLETJE. — LICHT EN DONKER. — ONZE JORIS. — NAAR BUITEN. *Geïll. dr Fr. van Noorden. — Utrecht, St-Gregoriushuis « Kleine Gregoriaantjes », nrs* 1-4), 4 *dln* (20×14) 38, 38, 47, 38 *blz.* *fl.* 0,60 ; *geb. fl.* 1

VIb — Prettige kijkjes in kinderwereld. Geen beschrijven is dat, maar handelen en leven. Dat gaat de jonge lezertjes ! Fijn geïllustreerd. ELZA WOLF

11.861 **von Schmid, P., Kan.** 83

◆ VERHALEN VOOR DE JEUGD : HET DUIFJE. — HET HOUTEN KRUIS EN ANDERE VERHALEN. — DE PAASCHEIEREN. — HET SCHAAPJE. — HET VERLOREN KIND. HENDRIK VAN EICHENFELS. *Vert. uit h. Duitsch dr G. van Vught. Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek,* 1934, 5 *dln* (24×16) 39, 80, 48, 48, 48 *blz.* 3 ; 7,50 ; 4 ; 4 ; 4 *fr.*

VIb — De verhalen van kan. von Schmid, al zijn ze van ouderen datum, hebben niets van hun aantrekkelijkheid verloren. Vroeger waren ze onooglijk uitgegeven ; Opdebeek bezorgde thans een splinternieuwe, frissche uitgave van een vijftal werkjes : Geen bibliothecaris die de titels ervan zich niet zal herinneren. Opdebeek zal, naar wij vermoeden, deze heruitgave voortzetten. Onze bibliothecarissen zullen het ongetwijfeld op prijs stellen.

VIc — KINDERLECTUUR

Voor beginnelingen van 6, 7, 8 jaar

11.862 **Beyer, Rie** : HET NIEUWE KABOUTERLAND 83 : 087

Koster, Ko : KLAAS KLAVER MET DE LANGE NEUS.

Turkenburg, C. : TOM EN LOEKIE OP AVONTUUR.

van Loon, Jaap : SJOE-SJOE EN TAKKI-TOE.

van Loon, Jaap : SJEFFIE IN DE WILDERNIS.

Geïll. — Bilthoven, Nelissen ; Lier, van In (Kinderbibliotheek, nrs 9, 1, 8, 7, 5) 1934 (19×27) *elk* 94 *blz.* 4,50 *fr.*

VIb-c — Wie kon vaststellen hoe dol kinderen zijn op teekenfilmen en vertelhoekjes met prentjes in de krant, zal niet twijfelen aan het sukses, dat deze reeks bij 't jonge volkje behaalt. Hoe gekker het avontuur, hoe hooger de pret. — Voor beginnelingen is de tekst echter te uitvoerig. ELZA WOLF

11.863 **Bos, G.** 83

HOE HANS GESTRAFT WERD. *Geïll. dr Ans Muller-Idzerda. — Assen, van Gorcum* («*Naar 't Zonlicht toe*», *nr* 20) 1933 (20×15) 78 *blz.* *fl.* 1,25

VIb-c — Een sprookje uit de kinder-, kabouter- en dierenwereld. Om den duidelijken druk, de sierlijke teekeningen en het vlotte verhaal, zou ik het werkje graag aanbevelen, maar in Belgische franken omgezet is het vrij duur. M. v. C.

11.864 **de Haan, Gonda** 83

DE KLEINE SPAR. *Geïll. dr de schrijfster. — Assen, van Gorcum & Co* (« *Naar 't Zonlicht toe* ») 1933 (20×15) 39 *blz.* *fl.* 0,65

VIc — Hier is een aardig verhaal voor kleuters die in aanraking komen met verheven gevoelens uit de kinderwereld. Een verwijt : Het kerstfeest beteekent voor onze kleintjes toch wat meer dan het versieren van een kerstboom ! Ook de druk mocht grooter zijn voor beginnelingen. M. v. C.

11.865 **Milne A. A.** 83

HET HUIS IN HET POEH-HOEKJE. *Voor Nederlandsche kinderen bewerkt dr Toos Blom. Geïll. dr E. H. Schepard. — R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1934 (20×14) 189 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2,25

VIc — Avonturen van Janneman Robinson, met zijn dieren-maatjes : Poef-de-beer, Knorretje-'t zwijn, het Konijn, de Uil en zoo meer. — Leuke verhaaltjes voor beginnelingen, die eenigszins met 't Hollandsch vertrouwd zijn. FR. CROLS, PR.

11.866 **van Rooy, Hendrik** 83

KINDERPLEZIER. *Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (26×19) [28 *blz.*] *geb.* 16 *fr.*
VIb-c — Een reeks van 27 versjes voor kinderen, meestal berijmingen van alledaagsche voorvallen uit het kinderleven. Spijtig, dat het element verrassing, dat een kindervers zoo prettig en aantrekkelijk maakt, zoozeer verwaarloosd werd (behalve dan in « Een Haantje en een Hennetje »). Hier en daar komt een moeilijke medeklinkersgroep of een ontsierende hiaat voor. En mogen kinderversjes niet streng-metrisch zijn ?

FR. DUPONT

Hendrik van Rooy

11.867 **X.** 83.8 : 087

HET KLEUTERBOEK. *Geïll. — Haarlem, De Spaarnestad,* 1933 (20×30) 80 *blz. fl.* 1
VIb-c — 'n Prettig kleuterboek, vol mooie kinderdingen, leuk verteld of even zoo leuk uitgeteekend. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

88. — GEMENGDE OPSTELLEN

11.868 **Daels, Frans, Prof. Dr** 88 : 85 : 89 : 324

◆ VOOR MIJN VOLK IN NOOD. — *Tielt, Lannoo,* 1934, 2e *verm. uitgave* (21×16) 8, 158 *blz.* 15 *fr.* ; *geb.* 30 *fr.*
IV — Een nieuwe uitgave van « Voor mijn Volk in Nood » : Deel I. De meeste stukjes oorlogservaringen uit 1914 werden behouden. Van de naoorlogsche redevoeringen echter, — voornamelijk in verband met de vernederlandsching der Gentsche hoogeschool — viel een en ander weg, als thans van geringer belang, en werd vervangen door allerhande uit « Voor mijn Volk in Nood » : Deel II. (Nog steeds verkrijgbaar afzonderlijk, eveneens bij firma Lannoo). Enkele aanspraken en redevoeringen, na 1923 gehouden, zijn hieraan toegevoegd. Als aanhangsel, het relaas van de niet-benoeming van Prof. Daels, als rector der Gentsche universiteit. Dit boek brengt het warme, hartige woord van Prof. Daels, maar is bovendien een stuk documentatie van uitzonderlijke beteekenis, in verband met de geschiedschrijving van de Vlaamsche bewustwording.

11.869 **de Leeuwe, Jules** 84 : 82 : 79

RADIOKUNST. — *Mechelen, Het Kompas,* (« *De vrije Bladen* », 11e *jg,* 6e *schrift*) 1934 (23×15) 30 *blz.* *per jg* 80 *fr.*
V — Niet zoo een van die losse, leege praatjes, neen, een tractaat in 't kort over het kunsthoorspel (praktisch, radiohoorspel). Schrijver schijnt me inderdaad de æsthetische en technische beginselen voor dezen nieuwen vorm van kunst juist te hebben getroffen. Het paar of wat voorbeelden (er is nog zeer weinig in den goeden zin gepræsteerd) zijn treffend, en openen uitzichten voor deze beginnende kunst. Dat die toekomst bestaat bewijzen nog het onderscheid van en de verhouding tot film, tooneel, enz. Schr. spreekt met kennis van zaken, en is van een zeldzame, haast philosophische klaarheid in zijn uiteenzetting. En fijngeestig erbij. J. C.

11.870 **Godelaine, C., Dr** 84 : 82

◆ EEN ZEER VERDIENSTELIJKE LIMBURGER, JAC. BALLINGS. *Overdruk uit « Limburg », 16e jg, nr* 5. — *Maaseik, van der Donck,* 1934 (24×15) 88-96 *blz.*
V — In gemoedelijken trant vertelt de heer Godelaine over den tooneelschrijver J. Ballings, van af diens jeugd tot aan de huidige periode van ruim succes. Hij erkent de geestelijke kleinheid van dit onpretentieus œuvre, maar vraagt tevens recht voor de heusche zedelijke grootheid van eenvoud en volkschen zin. « Nergens grootmeester, maar toch auteur van in hun soort meesterlijke stukjes ». Daar doet de vinnigste theorie niets aan af. Het geheim van Ballings is dat hij zijn stukken weet op te bouwen met klassieke tooneelmatigheid, een hartelijken, niet hoogvliegenden dialoog en vooral volkschgezonden en gemoedsveredelenden inhoud. Godelaine weet sympathie te wekken voor zijn onderwerp. AL. DE MAEYER, PR.

Jac. Ballings

11.871 **Lappe, Josef Georg** 88 : 37 = 43

DIE MEISTER. Ein Lesebuch für höhere Lehranstalten. — Mit Beiheft : Lieder, mit Klavierbegleitung. *Geïll. met 1 kaart en penteekeningen van Prof. K. Bauer. — R'dam Brusse,* 1934 (21×14) 10, 592, 16 *blz.* *geb. fl.* 4,75,

IV — 'n Pracht-bloemlezing in litterair-historische lijn. Van de grooten uit de Duitsche letterkunde worden fragmenten van langeren adem ten beste gegeven, welke met kennis en verbazend veel smaak gekozen zijn. 't Poëtisch gedeelte verwijlt nog sterk in de traditioneele keur van wat zooal gewoonlijk gebloemleesd wordt. Vooral het proza is bizonder interessant. Benevens het bellettristisch gedeelte is er ook nog 'n mooie voorraad historische lectuur. 't Werk werd geïllustreerd met heerlijk geteekende karakterkoppen van Karl Bauer. 'n « Beiheft » waarin beroemde Duitsche liederen met klavierbegeleiding, als dessert na den zwaren kost van dit rijke volume. Wegens enkele teksten raden we af voor schoolgebruik. PAUL HARDY

11.872 **van Pottelbergh, R., Dr** 84 : 809 : 81

DE ILIAS VAN HOMEROS. — *Brussel, Standaard (Hoogeschooluitbreiding, verh.* 311-312) 1933 (20×13) 86 *blz.* 5 *fr.*

V — In het eerste hoofdstuk vertelt de schrijver den inhoud van het epos ; zijn verhaal wordt veraangenaamd door talrijke citaten uit de jongste Ilias-vertaling, die van Dr Aeg. Timmermans. In het tweede hoofdstuk, betiteld « De Kunst van Homeros », toont hij aan, hoe de dichter oude en algemeen bekende sagen verwerkte, zooals later ook de Grieksche tragici deden en het toenmalige publiek verlangde, en hoe hij de niet-Trojaansche bouwstoffen aan zijn Trojaansch kader wist aan te passen. Dat men hier uitsluitend met hypothesen werkt, spreekt vanzelf ; de schrijver zet er echter alleen goed aannemelijke uiteen, en vermeldt niet eens de vele avontuurlijke theorieën, die in de laatste tijden het licht zagen. — Prof. van Pottelbergh beheerscht blijkbaar de stof zelf en de uitgebreide literatuur van het onderwerp ; taal en stijl van zijn boekje, hoewel niet geheel vlekkeloos, zijn goed verzorgd ; het zal dan ook ongetwijfeld zeer gunstig onthaald worden. Laten wij hopen, dat hij nog meer zal bijdragen om beter het grootsche dichtwerk te doen kennen, waaraan de geheele West-Europeesche literatuur en kunst, vooral sinds de Renaissance, zoo oneindig veel verschuldigd zijn. A. GEEREBAERT S. I.

9. - GESCHIEDENIS

11.873 **Commissaris, Aug., C. J.** 9

◆ LEERBOEK DER ALGEMEENE GESCHIEDENIS : 3e DEEL. NIEUWSTE GESCHIEDENIS. — *'s Bosch, Malmberg,* 1934 (22×15) 305 *blz.* 35 *fr.*

V — Wie de eerste twee deelen van dit leerboek kent, zal met genoegen met dit derde deel kennis maken. Ook dit deel is frisch en kloek werk, overzichtelijk in de samenstelling, duidelijk van zegging ; en ook hier : duidelijke letter en rijke illustratie. Wat de methode betreft, wordt evenals vroeger overal nadruk gelegd op het onderling verband der feiten en met dit inzicht werden bepaalde onderwerpen langer vastgehouden dan gewoonlijk. De schrijver heeft, als steeds, een open oog voor de groote geestesstroomingen, die het wereldgebeuren beinvloeden, zooals blijkt uit de hoofdstukken 5 en 8. Ook hier wordt recht gegeven aan de actie van Kerk en Pausdom in de IXXe eeuw. Ten slotte moet vermeld worden dat de voornaamste gebeurtenissen uit de na-oorlogsche periode bondig worden geschetst en dat de laatste twee hoofdstukken, «Naweeën van den wereldoorlog » en « Op den drempel van een nieuwe tijd», de leerlingen een inzicht zullen geven in wat rondom hen gebeurt. Werkelijk een pracht van een leerboek. We hopen echter dat bij een heruitgave de schrijver bladz. 250, waar het gaat over de Duitsche bezetting van België en de gruwelen die er mee gepaard gingen, even zal willen herzien,dit om der waarheidswille. Dr J. UYTTERHOEVEN

11.874 **Daye, Pierre** 9 : 38 : 65

LA BELGIQUE MARITIME. *Geïll. met 35 platen. — Bruges, Paris, Desclée de Brouwer & Co,* (25×16) 114 *blz.* 15 *fr.*

V — Pierre Daye geeft een bondig overzicht over het Belgisch zeewezen sedert onze onafhankelijkheid tot in het jaar 1930. Hij is met dat onderwerp vertrouwd en verschaft aan zijn lezers interessante lectuur. M. C.

11.875 **Lauryssen, C. J.** 9 : 72 : 91

DE MOLENS VAN HET GRAAFSCHAP EN HET HERTOGDOM HOOGSTRATEN. *Geïll. met* 8 *platen. — Brecht, L. Braeckmans,* 1934 (25 × 16) 200 *blz.* 20 *fr*

V — De vrucht van jarenlange opzoekingen in verschillende archiefverzamelingen werd in de eerste helft van dit werk methodisch gerangschikt en verdeeld over twee hoofdstukken, waarvan het eene handelt over de verpachtingen en herstellingen van de banmolens der Hoogstraatsche graven en hertogen in 't algemeen, en het andere over de geschiedkundige feiten, die betrekking hebben op de watermolens van Hoogstraten, Minderhout en Meersel, alsook op de windmolens van Hoogstraten, Merksplas, Rijkevorsel, Ekeren en Hoevenen. Na een uitvoerige naamlijst van rentmeesters, molenaars, enz., volgt een aanhangsel met de waardebepaling van de vermelde oude maten en munten. De tweede helft van het boek bevat de publicatie in-extenso van de archiefstukken, waaruit de voorgaande synthetische studie is geput. Zoo krijgt, naast den gewonen lezer, ook de historicus een rijken voorraad authentieke inlichtingen, dienstig tot verdere instudeering van vier eeuwen economische geschiedenis der Noorder-Kempen. Hierin ligt immers de groote verdienste van dit werk, dat het de fragmentarische bijdragen over meerdere molens door gelijkloopende studie nader toelicht en volledigt. Op passende wijze is het werk verlucht met 15 afbeeldingen van kadasterplans en oude molens. Nu alom een beweging ontstaat tot behoud van de molens, als esthetisch bestanddeel van het landschap, komt dit boek op 't gepast uur, om door uitvoeriger kennis nog meer belangstelling te wekken. Wij verwachten dan ook dat dit historisch werk even gunstig zal onthaald worden als 's schrijvers folkloristisch prachtwerk over de « Hoogstraatsche Kinderspelen ». J. LAUWERYS, PR.

91. - Aardrijkskunde en Reizen

11.876 **Janssen, Jos.** 91

◆ EEN REIS DOOR SPANJE. *Geïll. dr W. H. Pot en E. Wingen. — Schiedam, Vox Romana* 1934 (23 × 15) 275 *blz.* 25 *fr.,*

V* — Dit hier is een uitstekende reportage van een reis naar het bekende of onbekende schiereiland — gelijk men het nemen wil — dat sedert de Spaanscheoverheersching, onzaliger gedachtenis, zoo sterk Zuid-Nederland heeft beïnvloed. Kapelaan Janssen wou er ook het zijne van weten, en heeft een gezellig tochtje gemaakt dwars door het land ; wat hij zag vindt ge vrijwel in elk reisverhaal over Spanje : torreador's, maureske zuilengangen, guitaarspel, gekruiden wijn, donkere vrouwen, vuile kinderen, ongezonde woningen, onsmakelijke hotels, enzoovoort. Dit wil niet zeggen dat dit boek geen kwaliteiten heeft, wél dat er gewis nog andere aspekten zijn aan dit viermaal per maand door revoluties geteisterde land, dat thans het ontzaglijke experiment doormaakt van het ekonomisch en sociaal kommunisme en godsdiensthaat. Als pastoor Janssen misschien nóg eens naar Spanje reist...

E. VANDER HALLEN

11.877 **Lauwerys, J., pr.** 91 : 9

◆ REISVERHALEN. *Geïll. met* 72 *platen. — Turnhout, van Mierlo,* 1934 (22 × 15) 144 *blz.* 20 *fr.*

V — Schrijver verhaalt in dit even pretentieloos opgevat als uitgegeven boek een reeks uitstapjes, meestal georganiseerd door den Oudheidkundigen Kring van Hoogstraten. Die uitstapjes zullen meer dan een lezer, in dezen tijd van internationaal toerisme, van zeer bescheiden aard schijnen ; het verste uitstralingspunt was naar het Oosten, Anholt, enkele kilometers over de Hollandsch-Duitsche grens en naar het Zuiden, Lalaing, in het Noorden van Frankrijk. De twee even genoemde localiteiten werden, evenals de Hollandsche plaatsen Culemborg en Boxtel, met een bizonder genoegen en aandacht door eerw. heer Lauwerys en zijn reisgezellen bezocht, omdat ze op een of andere wijze in verband staan met de geschiedenis van Hoogstraten. Andere steden, als Utrecht in Holland en Namen, Dinant, Bergen, enz., in Wallonië, interesseerden de toeristen om hun algemeen erkende schoonheid of oudheidkundig belang. Eerw. heer Lauwerys is er niet op uit om indrukken weer te geven die deze van een normaal ontwikkeld reiziger overtreffen, hij is

J. Lauwerys

vooral geen kunstenaar die door een eigen en suggestieve wijze van zien en van zeggen ook het meer alledaagsche weet te doen leven en interessant te maken. Zijn boek heeft de niet te onderschatten hoedanigheden maar ook de beperkte beteekenis van een Baedeker's reisgids : veelvuldigheid en juistheid der inlichtingen, zakelijke beschrijving van de te bezoeken plaatsen en de te aanschouwen monumenten, systematische afwezigheid van alle persoonlijke aandoening en van ieder eigen æsthetisch oordeel. Is dit boek minder geschikt om in breedere kringen de aandacht te wekken, het zal des te gretiger worden gelezen door al wie in de locale geschiedenis van Hoogstraten belang stelt. Dr A. STUBBE

11 878 **van Hoof, Fons en Alb. van Reybroeck** 91

SCHOOLATLAS. — *Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (32×24) [24 *blz.*] 9 *fr.*

V— Het doel zal wel geweest zijn een goedkoopen atlas uit te geven. Goedkoop is hij stellig: 9 fr. voor 48 kaarten, waaronder 24 gekleurde ! Jammer echter dat de hoedanigheid er onder lijden moet. De kaarten werden gerangschikt volgens de plaats waarover men beschikte, met als gevolg dat de noodzakelijke logische opvolging zoek geraakt ; zoo krijgt men na kaarten van Europa een economische wereldkaart ; te midden der kaarten van de landen vindt men een kaart over de koloniale bezittingen en over het wereldverkeer en zoo meer. Over 't algemeen kunnen de gekleurde kaarten, rekening houdend met den prijs, voldoen, maar de niet gekleurde laten veel te wenschen over, zij zijn dikwijls erg onduidelijk. En wat de gebruikte kleuren betreft, waarom voor eenzelfde natuurkundig verschijnsel herhaaldelijk verschillende kleuren gebruiken ? Het aanwenden van allerlei overeenkomstige teekens, zooals dit gebeurt op de economische kaarten, kan ik ook niet goedkeuren ; deze teekens zullen stellig verwarring stichten. Dr J. UYTTERHOEVEN

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

11.879 **Bartels, H., pr.** 92.2

◆ LEVENS VAN GODS LIEVE HEILIGEN, VOOR IEDEREN DAG VAN HET JAAR. — *A'dam, R. K. Boek-Centrale [Roermond, M. Waterreus] herz. en verm. druk* (23×15) 686 *blz.* 19 *fr.* ; *geb.* 27,50 *fr.*

V — Pastoor Bartels heeft goed werk verricht met de heruitgave van dit boek, waarin hij voor elken dag een heilige uit het martyrologium behandelt. Uit den aard van de zaak zijn het meestal figuren uit de eerste eeuwen van het kristendom ; elk levensverhaal dat nagenoeg een bladzij beslaat, wordt gevolgd van een korte toepassing en de Mis-oratie. Het is goed werk, jammer genoeg stylistisch niet herwerkt, anders ware het een uitstekende Nederlandsche legenda aurea geworden. Maar kloostergemeenten e. d. kunnen het werk uitstekend en met veel vrucht gebruiken. B. G.

11 880 **Camm, Bède, Dom** 92.2 : 27

◆ MOINE ET MARTYR. LE BIENHEUREUX JOHN ROBERTS, mis à mort sous Jacques Ier. *Traduit de l'anglais. Geïll. — Paris, Bruges, Desclée de Brouwer & Co,* (19×12) 320 *blz.* 21 *fr.*

V* — Het heldhaftig levensverhaal van den martelaar-monnik John Roberts en tevens een brok geschiedenis van Engeland, van af de tweede helft der 16e eeuw tot 1610. Interessante stof, maar wat langdradig. M. C.

11.881 **Castagna, Tito, O.F.M.** 92.2 : 24

◆ ST ANTONIUS VAN PADUA. Leermeester der Heiligheid in de 20e Eeuw. Wonderbare Verschijningen van den Heilige, 1887-1917. *Vert. uit h. Italiaansch dr P. Bernardinus d'Hooghe, O. F. M. Geïll. — Mechelen, St Franciscusdrukk.,* 1933 (15×10) 111 *blz.* 4 *fr.*

V — De Italiaansche kloosterzuster Maria-Jozefina, die leefde van 1887 tot 1917, blijkt een bevoorrechte ziel te zijn geweest. Zij had vele verschijningen van den H. Antonius. Doch, daargelaten die verschijningen, verdienen vooral de geestelijke raadgevingen van dezen volksheilige aan Zr Maria Jozefina onze aandacht. St Antonius is haar leermeester geweest op den weg der heiligheid. Zijn tallooze vereerders, die hem aanroepen om verloren dingen weer te vinden, deden goed bij hem aan te kloppen om den verloren weg naar 'n volmaakter leven opnieuw te ontdekken. Verloren dingen kunnen toch ook geestelijke dingen zijn. Dit boekje zal ons de verloren geestelijke schatten weer doen vinden en de devotie tot dezen geliefden heilige op een hooger plan heffen. D. DE PAUW O. P.

11.882 Castel, E., C.M. **92.2**

◆ EEN BLOEMPJE UIT CHINA : MARIA-THERESIA WANG (1 April 1917-24 Februari 1932). *Vert. dr een missionaris van Scheut. Geïll. met 9 platen.— Averbode, Abdij,* 1934 (18×12) 95 *blz.* 5 *fr.*
V — Bevat de levensgeschiedenis van een bevoorrechte ziel. Een dochtertje uit een rijke Chineesche familie ontvangt op twaalfjarigen ouderdom het H. Doopsel. Wondersnel beklimt zij de Liefdeladder, door zielereinheid en offervaardigheid. Herhaaldelijk denkt men aan de Heilige Teresia van Lisieux. Geeft een goeden kijk in het Chineesche familieleven. Verdient ruime verspreiding. ELZA WOLF

11.883 Drabbe, Coba **92.2**

◆ MATT TALBOT. — *Rijswijk, Kruisvaarders van St Jan,* 1933 (18×13) 32 *blz. fl.* 0,25
V — Voor een eerste kennismaking met den heiligen werkman Matt Talbot is dit boekje zeer aan te bevelen. Voor zoover het doenbaar is in 32 bl., geeft het de geschiedenis van zijn lichtzinnige jeugd, zijn bekeering, zijn heilig leven, zijn heldhaftige boete. Op groote schaal te verspreiden. F. VERMUYTEN, PR.

11.884 Dury, Ch., Salesiaan **92.2**

◆ DON BOSCO BIJ DE JONGENS. — *Den Haag, Govers,* 1934 (20×14) 64 *blz. fl.* 0,30
V — Dit boekje geeft geen levensbeschrijving, geen droge verhandeling, maar verhaaltjes waaruit ieder, ook de jeugd, de sympathieke figuur van Don Bosco leert kennen. Hoe handelde, hoe sprak Don Bosco met zijn jongens in het gewone leven van elken dag ? Dat vinden we hier in allen eenvoud geschetst, in enkele losse trekjes : Zoo zegt de schrijver zelf in zijn inleiding. We kunnen niet anders dan getuigen dat hij uitstekend in zijn opzet gelukt is. Dit boekje leest aangenaam, men heeft spijt dat men zoo spoedig aan 't einde komt, en uit die eenvoudige verhaaltjes en losse trekjes ziet men de groote figuur van den heilige oprijzen ; men leert Don Bosco hier beter kennen om hem meer te bewonderen en lief te hebben. F. VERMUYTEN, PR.

11.885 Huybers, A., pr. **93 : 92.2 : 24**

◆ NAAR EN ROND KONNERSREUTH. Persoonlijke Indrukken en Beschouwingen van onderweg en ter plaatse. *Geïll. met 15 platen. — 's Bosch, Uitg. St-Jansklokken, 3e verm. druk* (26×19) 118 *blz.* 28 *fr.*
V — De gemoedelijke praattoon van dit reisboek stemt gunstig. Deze persoonlijke ervaringen, opgedaan te Konnersreuth zijn waard aanhoord te worden. Zeer trouw en, op eigen manier, heeft schr. de Vrijdag-extase beschreven. Voorts schetst hij zonder vrees, in alle oprechtheid, de kleine kanten van Therese Neumann en haar omgeving. Enkele nieuwe gegevens legt hij ons voor, kleine bizonderheden, maar die niet te versmaden zijn. Zijn bevinding met de H. Doorn-relikwie is 't melden waard. Wat hij te Konnersreuth gezien en gehoord heeft en de indrukken er opgevangen, schrijft hij neer, eenvoudig weg, getuigend voor het bovennatuurlijke. 't Boek is prachtig uitgegeven, met vele illustraties, en bevat een eigenhandig door Theresa Neumann geschreven gebed. Een welkom bezit voor alle bibliotheken. D. DE PAUW O.P.

11.886 Marcus, P., O.M.C. **92.2**

◆ MARGARETHA SINCLAIR. Een Fabrieksmeisje onzer Dagen, de Zaligverklaring nabij. — *Rijswijk, Kruisvaarders van St Jan* (18×13) 32 *blz. fl.* 0,25
V — 'n Bondige synthese van het eenvoudig-schoon leven van Margaretha Sinclair, het Schotsch fabriekmeisje dat op het voetspoor der H. Teresa van Lisieux steeds Gods welbehagen betrachtte. — Brochuur om in ruimen kring te verspreiden. FR. CROLS, PR.

11.887 Martindale, C. C., S.J. **92.2 : 27 : 24**

◆ BERNADETTE VAN LOURDES. *Vert. uit h. Engelsch dr J. de Reeper. — Tilburg, Bergmans* (19×13) 88 *blz. fl.* 0,25
V — Een zeer interessante, flink gestelde brochure over het begenadigde kind van Lourdes. Pater Martindale, de bekende Engelsche Jezuïet en apologist, heeft de figuur van Bernadette werkelijk zeer treffend weten uit te beelden. Het heele Lourdes-probleem der eerste jaren wordt er zeer overzichtelijk en juist in weergegeven. — J. de Reeper vertaalde keurig deze mooie biografie. M. VAN HOECK, PR.

11.888 Molenaar, M., M.S.C. **92.2**

◆

M. Molenaar

GEMMA GALGANI VAN LUCCA (1878-1903). *Met een portret. — Hilversum, Brand,* 1934 (18×15) 96 *blz.* 7,50 *fr.*
IV-V — Pater Molenaar is een bevoorrecht schrijver. Als hij wat mede te deelen heeft over heilige zielen, is hij op zijn best. En we luisteren stil en eerbiedig. Hij dringt binnen in 't heiligdom der ziel ; beschrijft den binnenkant der begenadigden, speurt het verborgene op ; doet ons meemijmeren en schrijft er bedenkingen tusschen, aan ons adres, die raak zijn. Wat hij over 't leven en de ziel van Gemma Galgani vertelt, noemt hij « allereerste indrukken ». Maar die zijn fijn, diep, bekoorlijk. Een droom van een boekje, voor wie de gelukzalige reeds kennen, en voor wie haar bestaan nog niet hadden vermoed. D. DE PAUW O.P.

11.889 Pagés, Helena **92.2 : 83.9**

◆ GESCHIEDENIS VAN DE H. ROSA VAN LIMA. Voor kinderen verhaald. *Vert. uit h. Duitsch dr M. Smets O. P. Geïll. — St-Amandsberg-Gent, Veritas,* 1934 (16×12) 62 *blz.* 2 *fr.*
VIb—'n Keurig boekje over de lieve Heilige, wier hartje, van in haar prille jeugd, voor God laaide. Af en toe moet men denken aan Sint Franciscus, den grooten Liefdedwaas. Hoe lief is Rosa's duo met den nachtegaal, haar gesprek met den haan, haar toespraak tot de bloemen : « Op ! op ! Looft den Heer onzen God ! » ELZA WOLF

11.890 Rüttgers, Severin **92.2**

◆ DAS BUCH DER GOTTESFREUNDE. Vom Leben und Leiden, Kämpfen und Siegen heiliger Menschen. Dem Volk und der Jugend erzählt. *Geïll. met platen v. T. Eisgruber. — Freiburg im Breisgau, Verlag Herder,* 6, 240 *blz.* *RM.* 5 ; *geb. in linnen, RM.* 6,80
V-VIa — Een zeer mooi uitgegeven en uiterst-keurig geïllustreerd boek. Zoo in den aard van de Legenda Aurea (waaruit deze verhalen geput zijn) ; maar dan meer gedacht en geschreven voor kinderen. Daarom werden enkel die legenden overgenomen en nàverteld die vallen in 't bereik van verstand en gemoed der kinderen. De heele poëzie van Voragine's Gouden Legende ademt in dit boek. De wondere geur van het bovenmenschelijke walmt er uit op. Dit boek steekt vol honing! Rüttgers' taal is warm en mild. M. VAN HOECK, PR.

11.891 Stanislas **92.2**

◆ DE HEILIGE MARAGARETA MARIA. Leerlinge van Jezus' H. Hart. — *Alken, Bode van het H. Hart* (19×12) 52 *blz.* 3 *fr.*
V — Een begenadigde vanaf de kinderjaren, die H. Margareta-Maria Alacoque. God voerde met haar iets bizonders in het schild. Voor zij in 't klooster trad, kende zij reeds het inwendig zuiverend lijden. In 't klooster doorstond zij heldhaftig harde beproevingen. Daar kreeg zij die herhaalde openbaringen over de H. Hartdevotie. 't Gehoorzaam, nederig nonnetje bewandelde buitengewone wegen. Dit bracht zijn kruisen mee. Onbegrepenheid en tegenwerking. Tot de oogen in haar omgeving open gingen. Stilaan geraakte bekend wat zij van Jezus had vernomen. Door den Zaligmaker werd deze bevoorrechte uitgekozen, om de devotie tot zijn H. Hart, die weldra verspreid werd en de hoogste goedkeuringen kreeg der H. Kerk, over de wereld bekend te maken. — In een vijftigtal bladzijden heeft schrijver 't zieleleven van deze vertrouwelinge van Jezus' Hart roerend mooi trachten te benaderen. D. DE PAUW O.P.

11.892 van Alphen, Quirinus, O. M. C. **24 : 92.2**

◆ IN DE VOETSTAPPEN VAN ST FRANCISCUS. — *Roermond, Romen & Zonen* (14×10) 264 *blz.* *geb. fl.* 1,25
V — Deze dertig overwegingen, die 't leven van St Franciskus ontrollen en vele praktische aanwijzingen voor de ziel bevatten, hebben ons uitermate verrast en blij gemaakt. Zij hebben 'n anderen klank dan dien we gewoonlijk aantreffen in een meditatie-boek. De taal is jong, van dezen tijd. De bedenkingen bloeien er open met 'n frischheid, 'n raakheid en 'n natuurlijkheid, die den modernen mensch gunstig stemmen en ingetogen maken. 't Boekje is van 'n onberispelijke mooiheid van binnen en van buiten. D. DE PAUW O.P.

11.893 van der Laar Krafft, A. M. **92.2**

HELDIN EN HEILIGE. Het Leven van Ste Jeanne d'Arc. *Geïll. met 16 platen. — Baarn, Hollandia-Drukkerij (Groote Levens, nr 2)* (19 × 13) 180 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,80

IV, P — Een Hollandsch protestant die getracht heeft de heilige Jeanne d'Arc te begrijpen. Na zooveel Jeanne d'Arc-biographieën was het wel gewaagd er nog eene te meer te schrijven. Zou het geen vertaling of herhaling zijn ? Niet zonder wantrouwen namen we dan ook dit boek op. En de inleiding was niet van aard om ons gunstiger te stemmen. Zou het geen tendenz-werk zijn ? Maar de schrijver heeft, nuchter en temperamentvol tevens, zich in de historie ingewerkt ; en wat hij ons hier levert als vrucht van studie, van lezing, van bezoeken, en indrukken bij die bezoeken opgedaan, is een frisch en boeiend boek dat er goed zijn mag naast al wat er reeds over Jeanne d'Arc geschreven is, hetgeen heel wat zeggen wil. Van niet-katholieke zijde is er tot hiertoe nooit beter over de Fransche heilige geschreven geworden. F. P.

11.894 van der Laar Krafft, A. M. **92.2**

RIDDER EN HEILIGE. Het Leven van St Franciscus van Assisi. *Geïll. met 13 platen. — Baarn, Hollandia-Drukkerij, (Groote Levens, nr 1)* (19 × 13) 171 *blz.*
fl. 1,75 ; *geb. fl.* 2,50

II, P — Protestantsch, voor protestantsche grootere jeugd. Het spijt ons, in acht genomen zijn rechtzinnige liefde voor St Franciscus, schrijver behept te zien met protestantsche vooroordeelen en missend het bezit der bovennatuurlijke waarden. — Ongeschikt.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

11.895 van Speybrouck, Eduard **92.2**

◆ EEN WONDERDOENER UIT DE XIXe EEUW. Eenige Trekken uit het Leven van Z. E. Pater Paul van Moll (1824-1896). *Vert. uit h. Fransch. Geïll. — Boulay-Moselle (Frankrijk), Louis Stenger, 4e druk* (21 × 13) 183 *blz.* 10 *Fr. fr.*

V — 't Is goed mogelijk dat Pater Paul van Moll, der Benediktijner Abdij van Dendermonde, overleden in 1896, een heilig kloosterling is geweest. Uit zijn brieven en uitspraken klinkt er een stem van 'n vroom en verstorven man, die innig met God vereenigd schijnt en altijd gereed is om noodlijdenden naar ziel en lichaam te helpen. Maar de schr. van dit boek, in plaats van vooral de deugden te onderzoeken van Pater Paul, besteedt het grootste aantal bladzijden aan 't opsommen van *wondere* feiten door Pater Paul verricht. Schr. hecht te veel belang aan die wonderen, te weinig aan zijn deugden. Daarom heb ik tegen zoo'n boek een bezwaar. D. DE PAUW O.P.

11.896 X. **92.2**

◆ BEKNOPT VERHAAL VAN HET LEVEN EN DE MIRAKELEN DER H. RITA, VAN CASSIA, Kloosterzuster der Orde van den H. Augustinus. — *Gent, Augustijnenklooster, 3e druk* (15 × 10) 94 *blz.* 2,25 *fr.*

V — Een *propagandabrochuur* ter verspreiding der devotie tot de « Heilige der onmogelijke en hopelooze zaken ». Aan de levensschets en het verhaal van enkele mirakelen door haar bemiddeling bekomen, werden eenige « godvruchtige oefeningen » toegevoegd.

L. v. H.

11.897 X. **92.2**

◆ PATER WILLIE (Pater William Doyle S.J.) *Vert. uit h. Engelsch dr L. van den Biesen, S.J. — Brugge, Desclée de Brouwer* (19 × 12) 76 *blz.*

V — Aantrekkelijke bladzijden die vlug en vlammend de hoofdkenmerken aanstippen van «Pater Doyle», « Een Aalmoezenier in den grooten Oorlog ». Een heilig kloosterling die ook den strijd heeft gevoerd tegen zijn gebreken en die overal opgeruimdheid zaaide. Wordt hij ooit heilig verklaard, en dat is meer dan waarschijnlijk, dan is hij, de vroolijke heilige, patroon van de grappenmakers. Wat al goed hij gesticht heeft, wat al wondere gunsten door zijn voorspraak werden verkregen, somt dit boekje bondig en sober op.

D. DE PAUW O.P.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 4 DERTIENDE JAARGANG APRIL 1935

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuylitsstraat, 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België: Abonnement: 35 frank. Dit nummer: 5 frank.
Prijs voor Nederland : Abonnement : fl. 3,50. Dit nummer : fl. 0,50.

Over Frederik van Eeden

door Em. Janssen S.J.

Oogenschijnlijk zal men Frederik van Eeden nog zoo gauw niet vergeten. Den 26n Mei van verleden jaar kwam, te Amsterdam, het Frederik van Eeden-genootschap tot stand : personen uit de meest verschillende kringen, die de cultuurwaarde van dat levenswerk in het licht willen stellen. Sindsdien verschenen het zevende en het achtste deel van Mijn Dagboek, de Brieven aan Borel, en de zeer belangrijke studie van Dr H. W. van Tricht, secretaris van het genootschap : Frederik van Eeden, Denker en Strijder. Uitverkochte werken worden herdrukt. Zoo, dit jaar, de roman Van de koele Meren des Doods, dien de Maatschappij voor goede en goedkoope Lectuur zal uitgeven... Neen, van Eeden vergeet men nog niet.
Van geen ander groot schrijver der laatste vijftig jaar, Gezelle misschien uitgezonderd, zijn zooveel werken, documenten, studiën, levensbeschrijvingen voorhanden. Over geen ander nochtans loopen de meeningen verder uiteen ; zoo ver dat men vreezen kon, nu de gestorven dichter niet meer een « teeken van tegenspraak » is, nu het uitgebreide studie-materiaal zich al even verbijsterend voordoet als bekorend... : met het luwen van den strijd mocht ook de belangstelling verzwinden !... En dan zou een der helderste lichten van den laatsten tijd onder de korenmaat staan geplaatst !... Goddank, die vrees lijkt al minder gegrond !

I

11.898 Van **Mijn Dagboek** (1), in tien deelen aangekondigd, zijn er acht verschenen : een totaal van ± 2160 bladzijden in octavo ; aanteekeningen vanaf den 30n December 1874 tot aan den 29n December 1916 (2).

Hoe typisch vooreerst dat van Eeden, op zijn vijftiende jaar, zoo'n dagboek aanvatte ; en het dan, heel zijn werkzaam en bewogen leven door, gestadig doorzette ! Maar schrijven was hem een behoefte, een wijze van denken, dikwijls een peilen van het gemoed. « Als 15 jarige knaap », zoo bekende hij in de inleiding, « met het zware en schrikwekkende leven nog gansch vóór mij, waren deze kleine momenten van zelfinkeer en zelfbeschouwing, waarin ik opschreef wat mij belangrijk voorkwam — mij een bron van vreugde en troost. » Zelfinkeer was hem dus eveneens een behoefte ; daaraan voldeed hij, schrijvende.

Van tijd tot tijd doorbladerde hij zijn boekjes ; dat was hem telkens een genot. Hij las zijn eigen leven ; en zeer dikwijls vond hij dan de conceptie, de stoffeering, de evenwichtige voltooiing van een nieuw werk, dat even dikwijls autobiographisch gekleurd voorkwam. En gelijk dat zelfonderzoek hem nieuwe werken ingaf, zoo gaf het hem nieuwe, dikwijls heldhaftige besluiten in. De reflecteerende van Eeden, over den handelenden van Eeden nooit voldaan, dreef hem, altijd opnieuw, naar rijker, beter leven. Niets van die veelzijdige ontwikkeling ging intusschen verloren ; de zwerftocht van den bekeerling is als de klassieke gang, doorheen al de stadia, van het duister naar het licht. « Niets is mis ! Niets is mislukt ! » (3) : dat besefte de zoeker reeds vóór zijn bekeering.

Van zijn menschelijke vermogens heeft hij te veel gevergd. Vóór den tijd was hij oud, en het verstand werd beneveld. Of is dat Gods werk : de bekroning van een heldhaftig zoeken door het volkomenste offer ? Van Eeden's kruisiging ?

Dagboek, letterkundige werken, levensdaden... : de levensdaden gaven het dagboek in, dat op zijn beurt de letterkundige werken beïnvloedde ; en deze dreven den schrijver voort tot andere levensdaden. Een volmaakte kringloop is het intusschen niet ; maar gezamenlijk trokken van Eeden's vermogens op verkenning uit.

(1) MIJN DAGBOEK, 1e - 8e Deel. — A'dam, N. V. van Munster's uitgevers-maatschappij, 10 dln (18 x 12), elk 240 à 300 blz. geb. in linnen *fl.* 32,50 — III*, 93

(2) MIJN DAGBOEK verscheen eerst in het tijdschrift *Opgang*. In het begin werd tamelijk veel, nogal willekeurig, weggelaten. Men heeft dan ook, na het tiende deel, een bijgevoegd deeltje aangekondigd, waarin het ontbrekende zal afgedrukt worden en de fouten zooveel mogelijk hersteld.

(3) HET ROODE LAMPJE, II, blz. 3.

Eendrachtig bestegen zij den hoogsten berg : de ontdekker verloor zichzelf, maar hij vond God.

Grondige van Eeden-studie, zonder het dagboek, is niet meer mogelijk. Al het duistere, dubbelzinnige, raadselachtige in zijn voorkomen ; alles wat door velen als bedrog of pose werd veroordeeld ; al het onverstaanbare wordt nu als vanzelfsprekend... ; en zonder geheel nieuwe gezichtspunten te openen, stelt het dagboek, onder de vroegere van Eeden-verklaarders, diegenen in 't gelijk die hem met sympathie tegemoet traden.
Het noteert alles : wat van Eeden las, dacht, begeerde, zich voornam en verliet ; wie hij bezocht, beminde, misprees ; hoe hij zichzelf kwelde en paaide ; zijn hoogten en laagten, schuwheid en overmoed, plannen en resultaten... Heel het diepere leven van een uitzonderlijk begaafd, heldhaftig, strijdend en begenadigd man, doorheen zijn avontuurlijke loopbaan ; en zoo benaderen wij heel dicht een der meest representatieve gestalten in den laatsten tijd, van een uitzonderlijke literaire, wijsgeerige, sociale, ethische en apologetische waarde.
Literaire psychologie, wijsgeerige inzichten, ethische behoeften, sociale proefnemingen, psychologische ontreddering van wie niet bij een geopenbaarden godsdienst aanleunen kan... : een overvloed van belangwekkende bevindingen kunnen, veilig, uit het aanzienlijke van Eeden-materiaal worden opgehaald.

II

11.899 Vergeleken met het dagboek dat àlles bevat, bieden de **Brieven aan Henri Borel**(*) documenten omtrent één bepaalde vriendschap; de vriendschap echter van twee bekeerlingen die dikwijls langs denzelfden weg opwaarts schreden..., en daarbij is een brief toch iets anders dan een geschreven gewetensonderzoek.
Tien jaar ouder dan Borel, in alle opzicht zijn meerdere, behandelt van Eeden zijn jongen discipel met veel tegemoetkoming ; totdat beiden, met de jaren, meer als gelijken tegenover elkander staan... Een goede vriend, die den andere het beste van zichzelf mededeelt, die hem meetrekt naar zijn eigen ideaal, die hem evenzeer leiden en steunen kan als zijn raad en hulp inroepen... Van Eeden heeft Borel in de letterkunde binnengeleid, hem geestdriftig gemaakt voor zijn maatschappelijke hervorming, hem naar den godsdienst

(*) BRIEVEN VAN FREDERIK VAN EEDEN AAN HENRI BOREL. — Den Haag, Uitgeverij Pax ; Antwerpen, Standaard, 1934 (20×14), 177 blz., 18 fr. ; geb. 25 fr. — IV*, 86

gericht... uiteindelijk naar het katholicisme. Om de vele gewichtige gegevens daaromtrent, is deze verzameling wellicht interessanter dan die andere, in 1907 door Ellen in het licht gezonden... (1) Maar het dagboek heeft iets van de belangstelling weggenomen, die men anders daarvoor voelen zou.

Fred. van Eeden (in 1906)

Deze brieven doen ons nochtans van Eeden werkelijk beter kennen. Het dagboek stelde zijn onzekerheid en weifeling in helderder licht ; deze den cordaten, oprechten moed, waarmede hij aanvat wat hij goed meent. Zij vormen den overgang van den mijmerenden tot den handelenden van Eeden ; en nog eens kunnen wij waarnemen dat alles bij hem « uit één vaatje getapt wordt » (2).

III

Dank zij het nieuwe materiaal, moest de van Eeden-studie, in elk detail, tenminste worden herzien. Die herziening heeft Dr H. W.
11.900 VAN TRICHT, in zijn studie: **Frederik van Eeden, Denker en Strijder** (3), grondig aangevat. Niet met één slag wilde hij « het boek » over van Eeden schrijven ; hij wilde een schets leveren van diens persoonlijkheid en ontwikkelingsgang, zonder beoordeeling, zonder beschrijving van ondergane en uitgeoefende invloeden (4).

Ziehier hoe hij van Eeden's leven indeelt : « de gevoelswaardering » en « de wijsgerige waardering van de werkelijkheid », tot 1896 ; — « de strijd om schoner werkelijkheid », tot 1907 ; — « verkondiging van het Ideaal na verloren strijd », tot ± 1915 ; — « dorst naar verlossing, » na ± 1915. Vanzelf sluiten die perioden bij elkander aan ; maar als men, voortgaande op hun benamingen, zich van Eeden's levensloop wil voorstellen, dan vindt men een mislukking. De « strijd om schoner werkelijkheid » werd « verloren » ; « het Ideaal » verkondigd in de woestijn. Zoo benauwd kreeg het de strijder en verkondiger, dat hij, anders reddeloos verloren, in de Roomsche Kerk een zweem van verlossing vond (5).

Zulke voorstelling sluit een beoordeeling in, al wilde de schrijver die vermijden. Dat kón hij niet ; hij moést een standpunt kiezen,

(1) BRIEVEN VAN FREDERIK VAN EEDEN. FRAGMENTEN EENER BRIEFWISSELING UIT DE JAREN 1889-1899. — A'dam, Leipzig, Maas & van Suchtelen, 1907 (20 × 14), 181 blz.
(2) DE NACHTBRUID, bl. 327
(3) VAN TRICHT, H. W., D[r] : FREDERIK VAN EEDEN, DENKER EN STRIJDER. A'dam, Lankamp & Brinkman, 1934, (25 × 16) 170 blz. *fl.* 2,90 ; geb. *fl.* 3,90 —IV*, 84 : 92
(4) Zie bl. 12
(5) Zie bl. 153-154

en juist tegen het gekozen standpunt hebben wij bezwaren.
Met zijn voorstelling van den jongeling en van den wijsgeer van Eeden, vereenigen wij ons zonder voorbehoud. Ook « Walden » vinden we goed gemotiveerd : verlangen naar harmonisch, krachtig leven, naar dadendrang (1) ; en wij beamen ten volle dat, naar gelang het experiment vordert, de strijder met meer passie zoekt « naar een vaste gevoelsverhouding tot het wezen der dingen » (2). Maar opgepast : hier beteekenen de woorden, voor ons, iets anders ! « Religie, godsbesef, godswijsheid, godsbezit » : Dr van Tricht ziet er niets anders in dan een momenteele bevrediging (3) ; voor ons moeten zij, hier op aarde, den voorsmaak aanduiden van de eeuwige zaligheid, de blijvende bevrediging van de innigste behoefte der ziel, zich bewust van haar onsterfelijken drang naar volkomen geluk... Voor ons niet alleen, ook voor Frederik van Eeden... (4) ; en de mystische stuwing die hem, van mislukking tot mislukking, naar helderder klaarheid dreef : Dr van Tricht ontleedt haar verschijnselen zonder haar eigen wezen te vatten, evenals een chirurg het menschelijk lichaam hanteert, zonder op de ziel te stuiten.

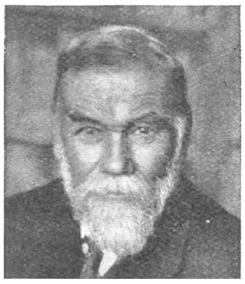
Fred. van Eeden (in 1932)

Dr van Tricht heeft iets van een chirurg, en « nemo dat quod non habet ». Al de levensphasen van van Eeden heeft hij zelf niet doorgemaakt of overwonnen ; daarom volgt hij, vanaf Walden, den ontwikkelingsgang, willens nillens, van buiten uit. Zoo verlegt hij het zwaartepunt : door de bekeering brengt de zoeker, volgens hem, de rest van zijn verzwakkend leven in veiligheid ; volgens ons vindt hij vooreerst het eeuwig heil van zijn ziel. En dat is het eenig noodzakelijke !

* * *

Hoezeer is het wenschelijk dat een katholiek Frederik van Eeden's leven en werken zou bestudeeren en voorstellen, even gewetensvol, even breed begrijpend en mild tegemoet tredend !... De hier fatale desoriëntatie zou hij vanzelf herstellen ; en heel dat leven zou, als een Gothische kerk, gericht staan naar de rijzende zon !

(1) Zie bl. 93
(2) Zie bl. 115
(3) « Het (katholicisme) heeft... hem — waarom het tenslotte gaat — momenten doen kennen van waarachtig Godsbesef » (bl. 153).
(4) « Ik zag met de grootste duidelijkheid dat ik, als enkeling, beproevend alleen te staan in het zware probleem om mijn ziel te zuiveren, te redden en voor eeuwig te behouden — daartoe niet bij machte zou zijn. » (Van Eeden na zijn bekeering)

Epiek uit Vlaanderen

Vlaanderen is het land der verrassingen, niet alleen op politiek gebied. Daar woont in Antwerpen ergens een smid die van zijn twaalfde tot zijn zeventigste jaar ijzeren alaam gesmeed heeft voor de boeren die elken zondagmorgen naar de vogelenmarkt komen en nadatum een nieuwe spa of een hooivork gaan koopen, en kachels repareerde in de herfstmaanden voor de eerzame Borgerhoutsche huismoeders. Rond zijn vijf-en-zestigste jaar begint die smid vertelsels te schrijven, zonder een flauw vermoeden te hebben van de menigvuldige historische, aktueele en toekomstige richtingen in de literatuur, zonder ooit een boekbespreking gelezen te hebben van het soort menschen die uitstekend weten te vertellen hoe het hoort ; zonder de regels van stylistiek of de andere knepen van het vak te kennen. Het zijn vertelsels zooals er 's avonds in elk stadskwartier ter wereld onder het licht der avondlijke lantaarns worden verteld tusschen de samengehurkte dokwerkers en kolenlossers. Iemand die er verstand van heeft komt met die vertelsels bij een uitgever, en op den slag voelen de heeren van de officieele en officieuze kritiek zich ontwapend door de uitzonderlijke « litteraire » kwaliteiten van deze verhalen. Een smid met vingers die met moeite een pen kunnen vasthouden, die nimmer een anderen roman las behalve die van Snieders en Conscience, die moeizaam in de eerste helft der lagere onderwijsklassen de regels der spelling leerde, wiens geestelijke kultuur niet uitreikt boven het gewone gezond verstand, die geen middelbare of hoogeschool doorliep dan de school van het harde leven met zijn harde tucht, zijn vele desilluzies, zijn spaarzame vreugden en zijn veeltallig en diep leed. Na den eersten bundel kleinere verhalen verrast hij de literatuur met een episch verhaal in grooten stijl, waarbij dadelijk een meesterschap over stijl en een beheersching der taal aan het licht komen welke gewoonlijk enkel het resultaat zijn van

Lode Verhees

11.901 jarenlange praktijk van het vak. In deze «**Heldentocht van de Alexis,**
◆ **Antwerpsche bark**» verhaalt L. Verhees de wonderbare avonturen van een vaart van een gewezen oorlogsschip langs Zuid-Afrika naar Australië. Niet de op zichzelf vreemde lotgevallen van deze merkwaardige en langdurige zeereis met zijn ongewone bestemming, is het meest interessante van het boek, wel de typisch-Antwerpsche

bemanning, vanaf den vaderlijken kapitein tot het kleinste jochie aan boord, en het zeldzame en gave inzicht in de ziel van den eenvoudigen door het leven en het leed geharden mensch. Deze smid heeft de steeds zeldzamer genade den mensch in zijn zuiverste verhouding tot het leven te kunnen zien ; zijn typen zijn goed, edel van denken en voelen, ze staan argeloos en kinderlijk en vooral ongecompliceerd tegenover de dingen en de levensverschijnselen. Wat ruw en onbehouwen, wat primair in hun ontwikkeling, wat stug in hun omgang, maar vóór alles goed en ten slotte zeer edel, met een adel die geen produkt is van vormkultuur en school. Een soort menschen waarvan we sedert een zestigtal jaren ongeveer het bestaan in onze literatuur vergeten waren. Het is een weldadig gevoel een boek in handen te krijgen dat zoo mild en zuiver, zoo argeloos en aldus zoo juist tegenover het levensverschijnsel staat ; men ondergaat dit niet zonder een lichte bevreemding. En het is een zinrijk teeken dat een dergelijk boek het produkt is van « een primair », een niet verliteratuurd man. Zóó heeft ook Renier Snieders in zijn beste momenten typen gecreëerd, die echter in de handen van den Kempischen dokter dikwijls al te licht uitgroeiden tot wezenlijke « typen ». En bovendien : Lode Verhees is in zijn vier-en-zeventigste jaar en schreef in het jaar negentien-vier-en-dertig.
Ten slotte wensch ik ook de aandacht te vestigen op de « litteraire bruikbaarheid » van dit boek. Eigenlijk heeft dit woord in dit verband geen zin. Het *is* geen literatuur, het is eenvoudig vertelling, verhaalde vertelling die bijna geen uitstaans heeft met het geschreven woord. Men zou hier van stylistische onbeholpenheid kunnen spreken, maar dan van een eerlijke onbeholpenheid, geen pose of fictie die ondanks alle binnen- en buitenlandsche suksessen zoo licht doorzichtig is. In zijn onmiddellijke direktheid doet de stijl van dit boek krachtig, ik zou haast zeggen : modern aan. En deze krachtige vitale stylistiek is waarachtig niet de minste verdienste van dit avontuurlijke, frissche vertelsel-voor-groote-menschen.

Gebruiksliteratuur

door Ernest vander Hallen

Excusez le mot, maar ge begrijpt de bedoeling ; het is niet bepaald een tweederangs-kwaliteit die daarmee wil aangeduid worden, maar zoowat het courant artikel, in den aard van het onderscheid dat de bazars maken tusschen de fatsoenlijke jam « qualité supérieure » en de jam « gebruiksartikel ». Dit laatste kan, afgezien van de erin verwerkte ingrediënten aan sommigen lekkerder voorkomen en meer geëigend aan hun smaak dan de élitekwaliteit — het is ten slotte een kwestie van appreciatie en gewoonte — maar het is voor dit soort lezers dat ik deze romankroniek schrijf. Eerlijk gezegd begrijp ik dat er voor ieder een oogenblik komt dat ge na een half dozijn zwaarwichtige romans over werkelijke of ingebeelde psychologische problemen, plots begint te verlangen naar een « gewoon » boek waarin het leven en de mensch wat minder donker, wat minder gecompliceerd, wat minder dreigend, wat minder pessimistisch geteekend is, net zooals het u kan overkomen dat ge na een heelen avond zware wijnen ineens kunt verlangen naar een glas water of koffie. Nu kan er niets 'n mensch bij sommige gelegenheden zoo opkikkeren als een flinke teug koffie — ge hoeft daartoe niet eens een huismoeder te zijn — en ik denk niet dat er één auteur is die zich gekrenkt zal voelen bij deze vergelijking van zijn werk aan dit verrukkelijk vocht, dat geboren is uit een handig en richtig-gedoseerd huwelijk van koffievruchten en gloeiend water.

11.902 Eén dan, is een ontspanningsroman van SIMON KOSTER : **Als ik Greta Garbo was (IV).** Simon Koster, of hij dien onder dezen naam schuil gaat, heeft na zijn eerste zonde « De razende saxofoon », die onder de bedoeling van een suggestieve uitbeelding van het moderne levenstempo een eenzijdige en sensationeele teekening der moderne dekadentie en levensverdwazing gaf, kans gezien een geestige en zeer leesbaren roman te schijnen over een meisje uit den middenstand, dat bij toeval de papieren en het reisgoed van een filmactrice, die ze verongelukt denkt te zijn, in handen krijgt en op het gedacht komt zichzelf voor de actrice uit te geven ; hoe het haar verloopt op reis en bij de opname en hoe de doordvermeende diva terug op de proppen komt, leest ge in dit rommannetje dat zich prettig en genoeglijk lezen laat. Het is pretentieloos en vlot geschreven ; het wil niets te maken hebben met literatuur en geen congreganiste ter wereld zal er een oogenblik moeten bij blozen. Dat is samen meer lof ineens dan we hier plegen te kunnen verdeelen over vijf romannetjes der Wereldbibliotheek.

Theun de Vries, de man die het laatste anderhalf jaar onverwacht en onverlangd zulken bijval had wegens zijn pleidooi voor een vitalistische literatuur in Den Gulden Winckel, heeft zich gezet aan een quasi-historische novelle uit het Friesland van het laat-
11.903 Romaansch tijdperk. In **Koningssage** (III-IV) vertelt hij van Radbod, den jongen Friesschen koning, in zijn wilden strijd tegen de kristen Franken en in zijn onstuimig liefdeleven, waarbij hij de schuchtere Theusinde verbeurt, tot Bernlef de zanger de twee gelieven, die naar elkaar smachten, onbewust van hun wederzijdsche liefde, bijeen brengt. Dit is een kloek en heerlijk verhaal, hard en scherp van lijn en zeer sober van detail en kleur. De geest der wilde Wikings, met hun primair denkleven en hun gevoelens die veelal herleid zijn tot instinkten ; de harde wet van het leven bij de natuurvolkeren die vegeteeren op oeroude energieën en den verfijnden zin voor schakeeringen missen in hun gevoelsleven, dit alles leeft krachtig en forsch in deze novelle, die mij in ruwe schematische lijn tienmaal liever is dan de broeierige binnenhuisromantiek van de Vries' litteraire collega's.

Theun de Vries

11.904 Drie : **Het Buurmeisje** (IV) is de roman van een schoolgaand meisje te Amsterdam in de H. B. S.-jaren ; een knappe, fijngevoelige en zuiver-gerealiseerde roman van Elisabeth Zernike. Ik kom er gaarne eerlijk voor uit dat sommige Hollandsche schrijfsters inderdaad een knap inzicht hebben verworven in de ziel van het kind en van den jongen mensch. Soms ontkomt men moeilijk aan den indruk dat een dergelijke geestelijke inventaris in hoofdzaak clichéwerk is en het resultaat van een of ander vragenlijstje of een reeks formules op steekkaarten. Ik heb mij al dikwijls in deze bladzijden geërgerd over deze manier om den mensch te ontleden in zijn geheime en diepste roerselen, waarbij « het systeem » zich al te gemakkelijk bloot gaf, doch het is mij een vreugde te mogen getuigen dat hier althans de mensch geen dankbaar experimenteer-terrein geworden is, en dat Elisabeth Zernike in deze bladzijden open en onbevangen en eerlijk tegenover het groeiende kind staat. Het boek heeft me gedurig verrast door zijn waarachtigheid en zijn zuiveren kijk in het gevoelsleven der jeugd van negentien-vier-en-dertig. Ik heb veel met dergelijke jongelui omgegaan in hun late vlegeljaren ; ik geef gaarne toe dat wegens het gemengd onderwijs en het meerdere belang dat ginder gehecht wordt aan diploma's, mitsgaders het vrijere verkeer en de ruimere

bewegingsvrijheid, veel elementen der jeugdziel zich scherper en dieper afteekenen dan bij ons ; ik zal zelfs gaarne erkennen dat de kijk dezer schrijfster « pour le besoin de la cause » veel sterker gecompliceerd is dan de zielkundige realiteit, en dat Hannie en Paul, vooral deze laatste, verbazend ingewikkelde jongelui zijn vol onverwachtte facetten en uitingen, die voor leeken meestal onaanvaardbaar zijn. Doch voor zoover mijn ervaringen reiken, is dit beeld der jeugd levenswaar. Men kan erover jammeren of zich verheugen, doch deze grootstadsgeneratie is nu eenmaal eigenwijs, impulsief en tegelijk nuchter, sceptisch en niet licht enthousiast, wars van gevoeligheid en illuzieloos, zelfstandig en vroegwijs en daarenboven licht aangetast door zelfoverschatting ; ijverig, intellektualistisch en... knap. (Ik laat daarbij de leerling der vierde, die al een handige partituur schrijft voor een problemenrijk symbolisch tooneelspel van een zestienjarig meisje, buiten beschouwing). De verhouding der leerlingen tegenover elkaar en tegenover de school, hun kijk op de leeraars en op het leven rondom hen is verrassend juist ; ook de verhouding van de beide moeders van Paul en Hannie is zeer zuiver en goed : over die verhouding vallen de meeste auteurs, doch Elizabeth Zernike heeft de juiste houding en inzichten van de ouderen tegenover het huidig jeugdverschijnsel getroffen. Ik verheug mij om de eerlijkheid en mildheid van dit boek, dat bovendien zeer gaaf van kompositie is en in den soberen stijl gehouden, die de aard van het gegeven noodig maakte. Niets dan goeds over dit werkje.

Elisabeth Zernike

Jammer genoeg niet evenveel over den zielkundigen roman
11.905 **Ochtendnevel** (III*) van Peter van Steen. Het is de autobiografie van een man die zichzelf niet aankan, een soort Salavin en in zijn uitwerking inderdaad niet ongelijk aan Duhamel's donkere roman over deze figuur. Het is stylistisch alles behalve een onbeduidend werk, doch zeer eenzijdig in de teekening van den met de kiemen van waanzin geboren jongen man ; pijnlijk is de nauwkeurige en aandachtige kontrool waarmee deze de ontwikkeling van het donkere, dat door allerlei atavisme zich vastgezet heeft in zijn ziel, dag aan dag volgt en er zich haast willoos aan overgeeft. Men zou kunnen zeggen dat het een vulgair geval van neurasthenie is, doch door de koele nuchterheid waarmee deze man zich buigt over zijn eigen wezen, krijgt dit zakelijk relaas een diepe tragiek waaraan niemand bij de lezing ontkomt. Het is ontstellend troosteloos en donker,

des te meer waar het hier een bepaald individu geldt, terwijl Duhamel in zijn « Confession de minuit » en « Le journal de Salavin » een type creëerde dat überhaupt representatief is voor een klasse en een generatie. Het boek doet in zijn moreelen kijk op het leven, en behalve dit ook stylistisch, opvallend denken aan de twee laatste werken van den pessimistischen psycho-realist Lode Zielens. Er is geen mensch ter wereld die er aan denkt van Peter van Steen te eischen dat hij het leven zóó of zóó ondergaat en teekent ; het is een gewoonte te erkennen dat dit het eigen en vrij terrein is van den auteur, doch de speciale verhouding welke ons geloof ons oplegt tegenover de uitingen van het leven en de moeizame opgang welke dit ten slotte is naar het uiteindelijke dat goddelijk is, eischt van den mensch een strijd tegen zichzelf, die meer en meer een zeldzaamheid wordt in onze literatuur en waarvan ik ook de elementen vergeefs zoek in dit donkere boek, waarvan ik het fatalisme verwerpelijk acht voor ieder die nog een klein beetje geloof in het leven en in den mensch heeft weten te redden.

Ten slotte vraag ik nog even aandacht voor de schets van THEO BOGAERTS die verleden jaar bekroond werd met den driejaarlijk-
11.906 schen prijs voor letterkunde der provincie Brabant. In **Mazoerka**
◆ (IV) vertelt hij op rustigen toon het vroege sterven van een twintigjarigen jongen man welke — dien de goden lief hebben nemen ze vroegtijdig tot zich ! — door een slepende ziekte aangetast, zich langzaam voelt stikken onder de greep van den dood. Het is een prægnant relaas, nuchter en koel gezien zonder veel pathos en daarom des te pijnlijker. Het is zeer zuiver geteekend met den in onze literatuur zoo zeldzamen zin voor proporties, zonder charge van noodelooze dramatiek — wat ik des te meer waardeer omdat bijna ieder ander dan Theo Bogaerts zich hier zou laten verleiden tot een soort romantiek, waarvan we in Vlaanderen al haast gesatureerd zijn. Misschien had de auteur zijn novelle nuttig tot de helft van den huidigen omgang teruggeleid : ze zou er zeker door gewonnen hebben aan intensiteit en kracht. Maar ik wil geen schoolvos spelen, en alleen getuigen dat ze in haar geheel een uitstekende titel is in de goede Vlaamsche novellenliteratuur.

Theo Bogaerts

Van Menschen en Boeken

Lod. van Deyssel

Lodewijk van Deyssel (schuilnaam van Karel Alberdingk Thijm) is dezer dagen zeventig geworden. Hulde werd hem bij deze gelegenheid gebracht o. a. te Haarlem en Amsterdam. De Vereeniging van Letterkundigen en de Vlaamsche Pen-club hebben in Vlaanderen het initiatief genomen om dezen « prins van het Nederlandsch proza » op waardige wijze ook onze hulde te brengen.
Deze ging door op Zondag 24 Maart te Brussel en zette in met een plechtige ontvangst op het stadhuis. Redevoeringen werden hierbij uitgesproken door Prof. Vermeylen, Toussaint van Boelaere, de h. Tjarda van Starkenborgh, Nederlandsch gezant en Minister E. Rubbens.
Tijdens het feestmaal, waarmede deze huldiging besloten werd, voerden ook Herman Teirlinck en P. C. Boutens nog het woord, benevens de gehuldigde zelf.

Huldebetoon Prof. Dr Jul. Persyn. Toen op 10 Oktober 1933 Prof. Dr J. Persyn plots overleed, treurde de gansche Vlaamsche gemeenschap om het zoo vroeg afsterven van een van de meest schitterende harer leden. Zijn begrafenis was een zoo spontane als openbare hulde aan zijn titanischen arbeid van den geest, zijn onbaatzuchtig dienen van de letterkundige schoonheid, aan zijn hoogstaande persoonlijkheid.
De Nederlandsche gemeenschap betuigde openlijk haar dankbaarheid om het vele goede en schoone, haar door Prof. Persyn geschonken.
Collega's en vrienden van den afgestorvene oordeelden terecht dat het bij deze voorbijgaande hulde niet blijven mocht en dat het aandenken aan den overledene en zijn werk moest vereeuwigd worden : de afgestorvene heeft immers door wat hij aan de gemeenschap schonk en door de gaafheid van zijn persoonlijkheid recht op een blijvende hulde van allen, die genoten van zijn levendwekkend woord en van zijn diepdoordachte geschriften.
Om dit huldebetoon zoo algemeen mogelijk te maken, werd een comité en een eerecomité samengesteld ; zij groepeeren personaliteiten van alle schakeeringen uit Vlaanderen en Nederland, en staan dus borg voor de algemeenheid van deze hulde.
Tot deze daad van hooge piëteit, den overledene en zijn werk waardig, werd door het Comité in 't vooruitzicht gesteld : het stichten van een Persynprijs voor letterkunde, het oprichten van een grafzerk te Broechem en gebeurlijk van een standbeeld te Wachtebeke ; zoovele ontwerpen, die het, naarmate de gelden waarover het beschikt, zal trachten te verwezenlijken.
Het Comité is overtuigd dat U zal instemmen met deze vooropgezette hulde en durft U dan ook verzoeken ONVERWIJLD Uwe bijdrage te willen storten op postrekening 113101, J. Uytterhoeven, Borgerhout, en Uwe toetreding in te zenden.
Het bedrag der inschrijving is vrij. Wie inschrijft voor 100 fr. ontvangt een in 't Nederlandsch gestelde vertaling van het onder den oorlog verschenen werk « A Glance at the soul of the low countries » door Dr Jul. Persyn. Deze uitgave, die ongeveer 150 blz. omvatten zal, wordt niet in den handel gebracht.
Over de gestorte gelden zal verantwoord worden door het afkondigen van de lijst der inschrijvers, met het gestorte bedrag, in de bladen.

1 - Wijsbegeerte en Zedenleer

11.907 Gonin, J., Dr **15 : 61**

DE GEESTELIJKE BLINDHEID. *Vrij bewerkt dr Edward Peeters. — Borgerhout, Leemans,* 1934, 3e *nagez. uitgave* (21 × 15) 31 *blz.* 3,50 *fr.*

IV* — Al oud reeds van 1914. In na-oorlogsch en frisch kleed gestoken. 't Gaat niet over ascese en zieleleven, wel over psychologie aanleunend bij de geneeskunde. Thesis : met de beste oogen kan men blind zijn. Hoe ? In het verstandelijk zien, in het gezichtsgeheugen, in het gehoorgeheugen, wat betreft de beteekenis, den vorm, de afmetingen der voorwerpen. Om niet te spreken van eigenaardige afwijkingsphenomena over tijd en plaats in het zien. Een kort, bondig betoog dat zich houdt bij objectieve feiten en een sober commentaar erover. Den weerslag echter op de pædagogie zie ik haast nooit. Toch lezenswaard voor den opvoeder, die graag de bevattelijke taal zal lusten. Rept niet over geloof of moraal.

A. VAN DEN DRIES, PR.

11.908 Maes, J. D. M., O.P. **19 : 21**

◆ DE GODSDIENSTFILOSOPHIE VAN BLONDEL. — *Mechelen, Het Kompas* (« *Vragen van onzen Tijd* », *nr* 7) 1934 (18 × 12) 61 *blz.* 7 *fr.*

IV* — Dit boekje van Pater Maes over de Godsdienstphilosophie van Blondel kan dienen als een eerste wegwijzer om de beteekenis van den grooten Franschen wijsgeer en zijn bijzonder standpunt te leeren begrijpen. Wij begrijpen echter niet goed, waarom de auteur als titel koos : *De Godsdienstphilosophie van Blondel,* terwijl hij in zijn woord vooraf veel juister spreekt van de religieuze wijsbegeerte van Blondel. Zijn bijzondere waarde ontleent dit werkje aan de vergelijking tusschen Blondel's opvattingen over de natuurlijke volmaaktheid van het verstand met die van Sint Thomas. Dr L. BELLON, PR.

2. - GODSDIENST

11.909 Ausems, A. W., Dr **24 : 37**

◆ DE BETEEKENIS DER PERIODIEKE ONTHOUDING. — *Roermond, Maaseik. Romen & zonen,* 1934 (23 × 15) 131 *blz.* 17 *fr'*

IV* — De schrijver is heel Nederland door gekend als de katholieke en ervaren gynæcoloog van Utrecht, die door een praktijk van vele jaren recht van meespreken verworven heeft. Het ware onbezonnen geen rekening te houden met de zeer ernstige bedenkingen van zulk een man. — Eerstens betoogt hij, dat de wetenschappelijke basis van de Ogino-Knausmethode niet zoo vast staat : om de dikwijls voorkomende meervoudige ovulatie en onregelmatigheden in den cyclus, mag niemand « onfeilbaar succes » beloven. — Op de tweede plaats wijst Dr Ausems op de biologisch-psychische eenheid van de geslachtelijke functie, waar de mensch nergens aan tornen kan zonder stoornissen te verwekken. Hoogstens als er een gewichtige reden toe bestaat, kan periodieke onthouding heelemaal zonder schuld zijn. Ruchtbaarheid aan het oginoïsme geven is ten zeerste af te keuren, en de ondervinding leerde reeds welk een « psychische infectie » daaruit ontstaat, wat een nadeel voor de zedelijke mentaliteit van ons volk. Ook in Vlaanderen wordt nu een onzalige conceptiekalender verspreid ! Ter zijde gelaten de physiologische beschouwingen waar *wij* niet kunnen over oordeelen, lijken ons die gedachten juist. Hier en daar ware het beter geweest ze wat minder vinnig uit te drukken. Maar wij bewonderen dit « weldadig protest », zooals Dr Bender O.P. zegde in *De Maasbode,* die koene daad van katholieken moed tegenover de begoocheling van sommigen.. — Het boek verschijnt met kerkelijk *Imprimatur.* Maar om het onderwerp zelf is het niet op zijn plaats in openbare Boekerijen. Anderzijds zullen priesters en geneesheeren en ook ontwikkelde echtelingen er veel nut uit trekken, om juiste gedachten te hebben en terughoudend en voorzichtig over dit kiesch onderwerp te spreken. J. SALSMANS S.I.

11.910 de Boissieu, Pater, O.P. **271 : 26**

◆ BETHANIË. Een Kloosterstichting tot Wederopheffing van gevallen Vrouwen. *Vert. uit h. Fransch dr N. A. van Rijn O.P. — Geïll. met* 3 *portretten.— Antwerpen, Geloofsverdediging,* 1935 (20 × 14) 284 *blz.* 25 *fr.*

IV — « Bethanië » is de naam van de origineele kongregatie door P. Lataste in het leven geroepen. « Bethanië » beoogt de wederopheffing der gezonken vrouw, die onschuld en eer vergooide, tot haar algeheele rehabilitatie, door haar op te nemen in de rangen der

godgewijde maagden, zoodat de onschuld der laatsten voor de oogen der menschen de schande der eersten bedekt. In dit boek worden het ontstaan, de groei en de innerlijke organisatie dezer stichting meesterlijk geschetst. Vooral geslaagd is de fijne psychologische ontleding van de karakters van P. Lataste en zijn voornaamste helpster, Moeder Henri-Dominique. De « Académie française » heeft het werk bekroond met den prijs Juteau. P. van Rijn zorgde voor een knappe vertaling van dit waardevol en edel boek.

L. VAN HULLE, PR.

11.911 Fiedler, Emil **24**

◆ DE GOEDE GOD. *Vert. dr Cor Hesseling. — Hilversum, Paul Brand,* 1934 (20×14) 172 *blz.* 14 *fr.*

IV — Toegegeven dat Fiedler meer dan eens dezelfde gedachten herhaalt, dat hij niet altijd zijn onderwerpen logisch indeelt en systematisch uitdiept, altijd bedwelmt zijn woord, rukt het ons mee in de vaart van zijn ziedende overtuiging. Geliefde motieven — die wij noodig hebben als brood en drank — ontwikkelt hij in « De Goede God », nl. God is een Vader, de menschen zijn zijn kinderen. Met die geloofswaarheid belicht hij 's menschen leven, lijden en sterven, op zeer oorspronkelijke wijze. En hij scherpt het ons in dat het Christendom een vreugdeboodschap is en dat God de menschen zoekt. De liefdevlam van Paulus' apostelhart laait in al deze bladzijden ; de rustelooze zielenjager werpt zijn woorden van dynamiet naar alle richtingen uit om leven te wekken, om vreugde te zaaien, om de menschen te overtuigen van Gods goedheid. Herlees dit boek honderd keeren, en honderd keeren ontdekt ge nieuwe fonkelingen, ondergaat ge nieuwe schokken van eenzelfde geloofswaarheid. D. DE PAUW O.P.

11.912 Kloostermans, B. C. **22**

◆ GESCHIEDENIS VAN HET OUDE TESTAMENT VOOR SCHOOL EN HUISGEZIN. *Onder medewerking van D*[r] *Sloet. Met* 44 *ill. en een kaartje van Palestina. — 's Bosch, Malmberg,* 2[e] *druk* (20×15) 316 en 111 *blz.* *fl.* 1,90

V — Ik had vroeger reeds gelegenheid de Geschiedenis van het Nieuwe Testament, van denzelfden schrijver, hier aan te bevelen. Deze Geschiedenis van het Oude Testament verdient die aanbeveling niet minder. Klare indeeling, eenvoudige zuivere taal, waarin men den Bijbel herkent, mooie illustratie. Herhaaldelijk en zeer passend wordt er op gewezen dat het Oude Testament gansch gericht is naar Jezus. Aan de profeten wordt hier ruimer plaats gegund dan gewoonlijk het geval is in dergelijke handboeken. Een inleiding over land en volk van Palestina lost op voorhand vele moeilijkheden op. — Dit boek is bestemd en geschikt om veel dienst te bewijzen en veel goed te doen. F. VERMUYTEN, PR.

11.913 Leo XIII en Pius XI, Pausen **25 : 24**

◆ ENCYCLIEKEN OVER JEZUS' HEILIG HART : ANNUM SACRUM : 25 MEI 1899 ; QUAS PRIMAS : 11 DEC. 1925 ; MISERENTISSIMUS REDEMPTOR : 8 MEI 1928. — *Antwerpen, Geloofsverdediging (Serie : Het Woord der Pausen, Cyclus III)* 1934 (20×13) 71 *blz.* 5 *fr.*

Leo XIII

Pius XI

V — De derde cyclus van de serie « *Het woord der pausen* » bevat in goed leesbaar Nederlandsch de drie voornaamste wereldbrieven over het H. Hart, nl. over de toewijding van het menschdom aan het H. Hart (Leo XIII), over het gemeenschappelijk eerherstel aan het H. Hart en over Kristus' Koningschap (Pius XI). De klare indeeling zal er niet weinig toe bijdragen om deze encyclieken toegankelijk te maken voor hen, die de Latijnsche taal niet of niet goed machtig zijn. Waar kunnen priesters voor hunne predikaties en geloovigen voor hun geestelijke lezing rijker en ernstiger stof vinden dan in deze pauselijke dokumenten ? L. VAN HULLE, PR.

11.914 Maes, J. D. M., O.P. **24 : 25**

DE GODSHONGER BIJ DE VOLKEN. Zes Vastenconferenties te Antwerpen in St Carolus gehouden. — *Antwerpen, Geloofsverdediging,* 1934 (16×13) 150 *blz.* 7,50 *fr.*

IV — Deze vastenvonferenties sluiten aan bij de reeks geestelijke voordrachten die 1933-'34

gegeven werden in St Carolus te Antwerpen op het thema « God of niets ». Ook voor de vastenconferenties bleef eenzelfde talrijk publiek trouw toeluisteren. Pater Maes heeft, op een zeer persoonlijke manier, deze conferenties gegeven en in een reeks van zes, de verschillende Gods- en godsdienstopvattingen uitgeteekend. Er zit een schoon crescendo in deze serie ; er klinkt een openhartigheid uit die overtuigend inwerkt ; er steekt heel wat eruditie in dit vulgarisatiewerk. Verondersteld wordt een geestesontwikkeling die zich tot aandacht kan concentreeren om de lijn te volgen. Pater Maes zal bij velen heel wat vooroordeelen rechtzetten en van instructief standpunt uit vele vraagstukken in 't ware licht stellen. Kortom een zeer te waardeeren reeks waar wetenschap en bevattelijkheid hand in hand gaan. M. VAN HOECK, PR.

11.915 Oldenburger, Teunis **24 : 37**

GEBOORTE-BEPERKING, VOOR GELOOVIGEN EN ONGELOOVIGEN. Een zuiver critische Beschouwing van de Theorie en de Praktijk en van de Argumenten voor en tegen deze Beweging. *Vert. dr Dr A. Dupont. — A'dam, van Bottenburg,* 1935 (21 × 16) 349 *blz.* *fl.* 2,80 ; *geb. fl.* 3,30

II — Een zeer interessant boek voor... vakmannen. De Amerikaansche schrijver, streng calvinist, komt raak en krachtig op *tegen* het neo-malthusianisme, zoodat hij, zoowel theoretisch-zedelijk als medisch en sociaal, nagenoeg dezelfde stellingen verdedigt als de katholieke Kerk, o.a. over de essentieele boosheid der schuldige kinderbepreking, het physiologisch en psychisch nadeel daarvan, de onthouding en zelfbeheersching, enz. Het is verheugend nog gezonde gedachten ook door andersdenkenden te hooren betuigen, te midden van de algemeene zedelijke begripsverwarring. Hier en daar komt de calvinistische overtuiging in de woorden uit. Toch meenen wij niet, dat dit van zulk belang is, dat het boek onder de Algemeene Indexregelen (can. 1399, § 4) zou vallen. Maar ook het onderwerp zelf maakt het tot « streng voorbehouden lectuur ». J. SALSMANS S.I.

11.916 Poppe, Edward, pr. **24**

◆ GEESTELIJKE LEIDING : ONDERHOUDJES EN ARTIKELEN : SERIE A. Voor Priesters, Kloosterlingen en ontwikkelde Leeken : Ie DEEL. —*Averbode, Abdij,* 1934 (18 × 12) 198 *blz.* 7 *fr.*

IV — Het schoonste woord van heel dat schoone boekje is : Eerste deel. Want wie van die Geestelijke Onderhoudjes proeft, die heeft in den mond een smaak van : « Nog ». Wardje Poppe ! Ik zie hem daar nog zitten, een bank achter mij ; en als Mijnheer Appelmans hem dan vroeg : Pergas, Domine Poppe, ga voort Mijnheer Poppe, dan klonk het zoo bedeesd maar tevens zeker : « Mihi videtur... « Het schijnt mij dat... » Dat was *zijn* geheim : schuchter en toch sterk, zoet maar toch geweldig in zijn leven en leiding ; en als zijn beste vrienden zoo heel vriendelijk weg een, ja, een opstoppertje kregen, dan was dat niet van de poes : hij sprak om iets te zeggen. Heel het boek dat hier voor mij ligt bewijst wat ik zeg : of zou het niet waar zijn dat Wardje wel zoo geestig kon zijn iemands portret te maken, op papier te brengen en de wereld in te sturen ? Niet om dien... priester of kloosterling bespottelijk te maken, maar om hem te doen inzien dat er nog wat te schaven was. En mijn goede vriend, E. H. Cleymans zal er niet boos om worden, indien ik hem zeg dat hij in het vervolg, voor het opstellen van zijn prachtig tijdschrift : « Het katholiek Patronaat » wel eens mag te rade gaan bij Wardje, die op blz. 156-190 zoo heerlijk schrijft over het priesterwerk bij de jeugd. En wat hebben we toch aan al dat Gefiedler en Gefaulhaber en Modern Apostolaat, wanneer wij een jongen priester uit Vlaanderen hebben die zoo schoon schrijft : « Apostolaat moest ons doen denken aan een altaar met een roode lamp en een jongen priester ervoor ». Averbode, wachte niet te lang met het 2e deel. K. JACOBS, PR.

11.917 Poppe, E. J. M., D. Ph., pr. **24 : 37**

◆ MANUEL DE LA CATÉCHISTE EUCHARISTIQUE : 1. Formation des Catéchistes ; 2. Leçons-Modèles ; 3. Exercices pour la sainte Communion ; 4. Chants et Saynètes. *Met een portret. — Averbode, Abdij,* 1934 (19 × 12) 237 *blz.* 7 *fr.*

11.918 Raemers, W. J., C.SS.R. **23 : 24 : 83.8**

◆ DE KONING DER EEUWEN. — DE KONING DER KINDEREN. *Vert. uit h. Engelsch dr J. van Haver C.SS.R. — St-Niklaas, van Haver (Koning-Jezus-Reeks voor Kinderen,* 1e *en* 2e *boekje),* 1934, 1935, 14 *dln* (15 × 12) 43, 46 *blz.* *elk* 1,50 *fr.*

VIa-b — P. Raemers schreef zijn « *King's Series for Children* » van op zijn ziekbed. In veertien deeltjes vat hij de gansche leer der Kerk bondig samen. Eenvoudig, pittig, met liefde geschreven, doorspekt met goed gekozen verhaaltjes, vallen deze boekjes zeer in den smaak der jeugdige lezers. Wij zijn overtuigd dat de vertaling ervan in Vlaanderen

en Nederland hetzelfde sukses zal oogsten als de boekjes hebben gekend in de Engelsch-sprekende landen. Katechisten zoowel als kinderen zullen er hun gading in vinden.

L. VAN HULLE, PR.

11.919 Ruusbroec, Jan van 24 : 809

◆ WERKEN, naar het Standaardhandschrift van Groenendaal uitgegeven door het Ruusbroec-Genootschap te Antwerpen : 2e DEEL. VI. VAN DEN GHEESTELIKEN TABERNAKEL. *Bewerkt dr Dr D. A. Stracke S.J.* ; 3e DEEL. III. VANDEN BLINCKENDEN STEEN ; IV. VANDEN VIER BECORINGHEN ; V. VANDEN KERSTENEN GHELOVE ; VII. VANDEN VII SLOTEN ; VIII. EEN SPIEGHEL DER EEUWIGHER SALICHEIT ; IX. VAN VII TRAPPEN ; X. DAT BOECKSKEN DER VERCLARINGHE. *Bewerkt dr Dr L. Reypens S.J. en M. Schurmans S.J.* — *Mechelen, Het Kompas,* 1934, 4 *dln* (25 × 16) 92, 381 ; 72, 324 *blz.* 200 *fr.* ; *geb.* 290 *fr.*

Ruusbroec

IV — Met deze twee nieuwe boekdeelen, worden de Ruusbroec-werken, uitgegeven door het Ruusbroec-Genootschap, naar het standaardhandschrift van Groenendaal, afgesloten. Dr Stracke bewerkte het traktaat : « Van den Gheesteliken Tabernakel » met wetenschappelijke schranderheid en helder doorzicht. Alvorens wij den middeleeuwschen tekst onder oogen krijgen, schenkt hij ons eerst tal van bemerkingen over de varianten, de gebruikte handschriften, indeelingen van den tekst, het ontstaan, de afwijkingen die binnenslopen in de uitgave van David, enz. ; verder een graphische schets, Ruusbroec's leer van het Tabernakel en een woordenlijst. Om de moeilijksten te bevredigen, om de meest oningewijden aan te sporen tot en te helpen bij het lezen van dit zeer ingewikkeld traktaat. Dezelfde wetenschappelijke methode en dezelfde kritische arbeid treft ons in het derde deel, door Dr Reypens S.J. en P. Schurmans S.J. bewerkt. Deze laatste belastte zich met « Vander VII Sloten », de zes andere kleine traktaten vielen L. Reypens ten deel. Weer is de oorspronkelijke tekst, welke helder is ingedeeld en van moderne titels voorzien, voorafgegaan door een prachtige inleiding, welke ons inlichtingen verschaft omtrent het gebezigde handschrift, het ontstaan en de inhoud van ieder traktaat, en onschatbare nota's over de leer van onzen grootsten mysticus. Deze twee zware boekdeelen, net als de drie vorige, strekken tot eer van de Vlaamsche wetenschap. Ik vrees echter dat niet weinigen de meening zijn toegedaan, dat deze uitgave, die zonder groote ruchtbaarheid in alle bescheidenheid het licht zag, enkel philologen kan interesseeren. Zeker hebben de bewerkers van deze kritische tekstuitgave van Ruusbroec de wetenschap vooruit geholpen en ridderlijk gediend, maar hun voornaamste bedoeling was toch, de Dietsche gemeenschap in voeling te brengen met de mystieke leer van een der grootste harer zonen. Daarop maak ik onze priesters, kloosterlingen en katholieke intellectueelen attent, die zich, zonder aarzelen, *deze boekdeelen zouden moeten aanschaffen,* en het niet hebben gedaan. *Zelfs in onze gewone katholieke boekerijen moet er plaats voor zijn.* De ware wijsheid en de ware levensgrootheid wordt hier aangeboden op de gouden schaal van onaardsche woorden.

D. DE PAUW O.P.

11.920 Schoutens, Gér., Dr, S.V.D. 24

◆ VERSTERVING. — *'s Bosch, Geert Groote Genootschap ; Heide-Kalmthout, Missiehuis,* 1934 (15 × 11) 20 *blz.* 3 *fr.*

V — Een voortreffelijke brochuur, waarin het wezen en het doel der versterving juist worden uiteengezet, en de misverstanden er over verspreid, verdreven.

L. VAN HULLE, PR.

11.921 Tara Dutt Gairola ; Reitsma, El. ; Eekhout, J. H. ; Mees, G. 29

DE BOODSCHAP VAN NARADOE EN DADOE. — *Den Haag, Servire (De Onsterfelijken-serie, dl* 6) 1934 (18 × 13) 142 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,90

III* — De bedoeling der uitgevers van deze serie « *De Onsterfelijken* », « enkel licht te doen vallen op de grootheid en schoonheid van de geestelijke waarden, die door de eeuwen heen aan de menschheid zijn gebracht, in de overtuiging dat zij den mensch van heden van dienst kunnen zijn in zijn streven naar grooter geestelijke ontplooiing », kunnen wij van ons katholiek standpunt uit volkomen waardeeren. Wij zijn er immers van overtuigd, dat God in de harten van de menschen een diepen drang naar zijn oneindige schoonheid

en goedheid heeft gelegd en het kan ons dus geenszins verwonderen, dat er ook buiten het Christendom menschen opgestaan zijn, die den honger naar God hebben gevoeld en aan hun innigste verlangen naar liefdevereeniging met Hem een diep roerende uitdrukking wisten te geven. Daarom ook kunnen we een boekje als dit den katholieken lezer, die genoeg gevormd is om te kunnen onderscheiden, aanbevelen. Hij kan er kennis maken met twee groote figuren uit de Indische bhakti-vroomheid. Hierbij verlieze hij echter niet uit het oog, dat er een grondig verschil blijft bestaan tusschen de christelijke liefdemystiek en deze Indische bhaktimystiek. De uitgevers zelf schijnen zich daar niet bewust van te zijn. Ook gaat de vergelijking op blz. 67 gemaakt tusschen de menschwording van het Woord, zooals ze in den Bijbel wordt voorgesteld, en de half-pantheïstische-emanatische scheppingstheorie van Dadoe in het geheel niet op. In deze halve gelijkenissen ligt een zeker gevaar voor verwarring en vervaging der christelijke opvattingen. De uitgevers schijnen ons aan dit gevaar niet te zijn ontkomen. De katholieke lezer ontzegge zich niet het genot van Dadoe's psalmen te lezen, maar hoede zich voor de half-pantheïstische strekking, die er in ligt. Dr L. BELLON, PR.

11.922 Verhaar, J. P., Prof. 1 : 2

◆ WAAROM PSYCHO-SOPHIA ? — *Hilversum, Brand (Serie : Waarheid en Leven : Katholieke Levenswijsheid)* 1934 (18×15) 16 *blz.* *fl.* 0,25

IV — Dit in alle opzichten zeer verzorgd vlugschrift is niets anders dan een program voor een degelijke en in de diepte gaande katholieke actie. Prof. Verhaar wil aan zijn zoekende, afgedwaalde of weifelende broeders echte levenswijsheid schenken. Zijn werking zal inzetten met het uitgeven van drie series brochuren. De eerste draagt als ondertitel: Katholieke Levenswijsheid ; de tweede : Niet-katholieke Levenswijsheid ; de derde : Modern Apostolaat. Wij hopen dat de goede God prof. Verhaar's pogingen overvloedig moge zegenen, en wenschen dat voor hem bewaarheid worden de woorden waarmede hij zijn programma sluit : In nomine Domini feliciter ! H. THIELEMANS S. J.

11.923 Will, Josef, S.J. 24 : 3

◆ HANDBUCH DER KATHOLISCHEN AKTION. *Mit Geleitwort von Dr C. Gröber, Erzbischof.— Freiburg (Breisgau), Herder & Co,* 1934 (20×13) 137 *blz. RM.* 3 ; *geb. RM.* 3,80

IV — In 1932 had Pater Will over Kath. Actie geschreven en ze, op grond van bijbelsche en dogmatische gegevens, verrechtvaardigd en verklaard. In dit werk breidt hij zijn studie uit. Hij overschouwt de hoofdvragen van de K. A., de grondslagen en wijst — in vorm van voorstel — den weg tot de K. A., om te sluiten met pauselijke en bisschoppelijke documenten. Ten laatste komt een hoofdzakelijk Duitsche bibliographie. Het boek van Pater Will is bedoeld als synthese en als een uitbeelden van den geest der K. A. In eigen land hebben we reeds heel wat literatuur over deze kwestie. Pater Will's werk geeft echter enkele zeer interessante inzichten — ook voor ons. Waar, in het Dritte Reich, het probleem der verwezenlijking van de K. A.-vormen zoo scherp is gesteld, moge dit werk veel goeds stichten. Stylistisch is het zeer goed gesteld. M. VAN HOECK, PR.

11.924 Willam, Frans Michel, D^r^ 92: 22

◆ HET LEVEN VAN JEZUS IN HET LAND EN BIJ HET VOLK VAN ISRAËL. *Vert. uit h. Duitsch dr A. van Welsem. Geïll. met 33 foto's en een kaart. — Voorhout, Foreholte,* 1933 (20×15) 15, 534 *blz.* *fl.* 4 ; *geb. fl.* 5

V — Onze tijd is waarachtig rijk aan Christusbiographieën van gezagvolle katholieke schrijvers. Bij de reeks der groote zooals Lagrange, de Grandmaison, Lebreton en Prat komt thans Willam. Toch staan deze werken elkaar niet in den weg. Lagrange en Willam, die wij reeds in Nederlandsche vertaling bezitten, munten uit door de kennis van land en volk in Palestina. Maar ieder beziet de Evangelieparel van zijn standpunt uit. Willam stelt onzen beminnelijken Zaligmaker voor in het volle licht van zijn Oostersch midden. Daarom geeft schrijver eerst algemeene overzichten (b. v. over Messiasverwachting, parabelleer, enz.) en daarna bijzondere toepassingen op bepaalde Evangelieteksten. De folklore krijgt ruimer plaats dan tijdsberekening en tekstkritiek. Keurige foto's verrijken de mooie uitgave. Dit prachtwerk vervangt het Evangelie niet maar geeft toelichtingen die den heiligen tekst doen begrijpen en er vuriger doen naar verlangen. J. CRETEN, PR.

11.925 X. [Zrs der christ. Scholen v. d. H. Jozef Calasanz] 37 : 24

◆ OPLEIDING VAN DE KLEINTJES TOT BIDDEN. Bereide Lessen voor den eersten Graad. — *Averbode, Abdij,* 1934 (25×17) 215 *blz.* 12 *fr.*

V — De ijverige Zusters van Vorselaar hebben aan het onderwijzend personeel een uit-

stekenden dienst bewezen met deze « bereide lessen », die voor doel hebben het gebed aan de kleintjes te leeren. Het gebed niet alleen volmaakt in opzicht van de opgezegde formule, maar vooral het *ware* gebed des harten dat uit de reine kinderzieltjes naar Onzen lieven Heer zal opstijgen met een voldoende begrip van het opgezegde. Het boek munt uit door aantrekkelijkheid en de Eerwaarde Zusters hebben er een handje van om voorbereidingen aan te bieden die, persoonlijk en aangepast voorgedragen, de beste uitslagen moeten als gevolg hebben. Voor ieder die de hoofdgebeden aan de kleintjes moet aanleeren is dit boek een *zeer nuttig* hulpmiddel en moeilijk kan men elders zooveel keurige gegevens vinden. Het is een goeddoend boek dat we graag door alle leerkrachten zouden willen zien gebruiken. *Gebedenkennis is, jammer genoeg, nog het eenige dat vele geloovigen bijblijft,* en zoo kan iedereen verstaan welken dienst de Eerwaarde Zusters hebben bewezen *door die gebedenkennis zoo degelijk mogelijk te helpen maken.* M. DAISOMONT, PR.

11.926 **X. [Zrs der christ. Scholen v. d. H. Jozef Calasanz]** **37 : 23**

◆ UITGEWERKTE LESSEN IN OPVOEDEND CATECHISMUSONDERRICHT (VOOR 3^e^, 4^e^, 5^e^ STUDIEJAAR). Bereiding tot de Plechtige Communie. — *Averbode, Abdij,* 1934, 2 *dln* (25×16) 377, 431 *blz.* *samen* 40 *fr*

V — Twee heerlijke boekdeelen : een ware *goudmijn.* Niet zoozeer wat de voorgehouden waarheden betreft, als wel de eigenaardige, moderne, echt gepaste en opvoedende manier waarop de lessen worden uitgebreid. Daarom, alhoewel het niet mogelijk is op alle details in te gaan, kunnen wij alleen deze twee boekdeelen *ten zeerste aanbevelen* aan al diegenen die Catechismusles moeten geven als voorbereiding tot de plechtige communie ; nochtans, zooals Zeer Eerwaarde Heer Kan. Asselbergs het ter inleiding zegt: « Het spreekt van zelf dat de uitgewerkte lessen niet slaafs mogen gevolgd worden ». — Immers, iedereen gaat akkoord dat niet het « doode » boek, maar wel de « levende » persoonlijkheid van den godsdienstleeraar den doorslag geven moet. We kunnen alleeen herhalen dat als *hulpmiddel* voor den onderwijzer of de onderwijzeres, dit werk *prachtig is geslaagd.* Nochtans blz. 11 lezen we : « Het geheel, evenals de afzonderlijke uitwerkingen, streeft naar *eucharistische* en *mariale* opvoeding » — Heel goed, maar, *onder meer,* hadden we graag gelezen « kerkelijke » opvoeding. Op onze dagen, met de geweldige gezagscrisis, schijnt dit zeer noodig. — Bl. 20 enz. Is het wel voorzichtig op gelijken voet te stellen « God *schiep* mijn lichaam » — « God *schiep* in mij (?) een ziel ». — Hier en daar hadden we graag meer *juistheid* ontmoet zoo b.v. in de les over het *liegen* enz. Maar dit zijn kleinigheden die niets wegnemen van de hooge voortreffelijkheid van het *zeer nuttige* werk. M. DAISOMONT, PR.

3. - Sociale Wetenschappen - Opvoeding - Vrouwenbeweging

11.927 **Benima, S.** **33**

CONJUNCTUUR EN CRISIS. — *A'dam, J. M. Meulenhoff* (24×16) 12, 298 *blz. geb. fl.* 5,90

IV — Het spijt ons dat dit monumentale werk zoo beïnvloed is door de polemiek tusschen schrijver en den Heer Prof. Verrijn Stuart. Het gaat niet op dit werk in eenige regels te beoordeelen; toch kunnen wij verzekeren dat de aandachtige lectuur van dit omvangrijke werk voor niemand een tijdverlies zal zijn. Alhoewel wij het persoonlijk op verschillende punten met schrijver niet volkomen eens zijn, zijn dezes gewaagde gevolgtrekkingen en nieuwe opvattingen van oude zaken dikwijls zeer logisch en een bespreking waard. Het is enkel spijtig, wij herhalen het, dat de pennentwist met Prof. Verrijn Stuart niet in een tijdschrift zooals den Economist heeft plaatsgevonden. Nu heeft het boek hierdoor aan objectieve waarde verloren. HUB. GESP

11.928 **Decoene, A., Kan., D^r^** **37 : 24**

◆ HET LEVEN IN! Een Woord tot onze jongens. — HET LEVEN IN! Een Woord tot onze Meisjes. — *Brugge, Beyaert,* 1934, 2 *dln* (18×13) *elk* 64 *blz.* *elk* 3,50 *fr.*

Alb. Decoene

V-VIa — Bedoeld voor jongens en meisjes die de school verlaten, vrij van leerplicht en de intrede doen in het groote leven. Als een vade-mecum meegegeven op de nieuwe banen, die een compendium is van de bijzonderste godsdienstwaarheden in de school geleerd. Meer dan dàt zelfs : het is een raadgever die voor- en inlicht, die waarschuwt en oriënteert in lastige dingen en omstandigheden van het leven. Wil een jongen of meisje dit schattig boekje lezen en herlezen af en toe, er komt ernst in de ziel, in den geest, in het leven, zij zijn gewapend als flinke apologeten, en godsdienst zal voor hen niet vlinderachtigheid zijn, maar beleving van de geleerde en overwogen waarheid. Alles kort en bondig, toch grondig en boeiend. Opvoeders en ouders moeten die boekjes in de hand der jeugd steken !

A. VAN DEN DRIES, PR.

11.929 Faubel, A. F. L. **366 : 29**

DE VRIJMETSELARIJ. Oorsprong, Wezen en Doel. *Geïll. met 3 platen. — Den Haag, van Stockum* (« *Wetenschappelijke Serie* » *nr* 16) 1933, 2e *herz. druk* (20×14) 247 *blz.* *fl.* 2,75 ; *geb. fl.* 3,75

I — Een zakelijk-klare uiteenzetting van den oorsprong, het wezen en het doel der vrijmetselarij. Een boek dat we als katholieken bestrijden, onverbiddelijk van de hand wijzen en krachtdadig uit onze boekerijen verbannen. Wat we over de vrijmetselarij moeten weten leert ons het Kerkelijk gezag van Rome. Niet de vrijmetselarij maar de katholieke Kerk kan de menschheid redden. D. DE PAUW O. P.

11.930 Gemmeke, M. J. M. **32 : 62**

BOMMEN OP NEDERLAND. *Geïll. met 12 platen. — A'dam, Jacob van Campen,* 1933 (24×16) 107 *blz.* *fl.* 1,25

IV — De schrijver van « *New-York en de politie* », inspecteur van politie te Amsterdam en reserve eerste luitenant, heeft het zijn plicht geacht het Nederlandsche volk te wijzen op de gevaren die in een volgenden oorlog van uit de lucht zullen bedreigen. Hij signaleert wat in andere Europeesche landen van officieele zijde gedaan werd tot voorlichting van het publiek in zake gasaanvallen en trekt te keer tegen het begrip der eenzijdige ontwapening. De illustraties lijken mij welsprekender dan de tekst. J. A. G.

11.931 Gybels, Victor G. M., Ridder **366 : 29 : 9**

GESCHIEDENIS EN SYMBOLISM DER GEHEIME ORDE : RIDDERS VAN DEN GULDEN HOORN. Volgens aanteekeningen en uittreksels uit K. G. H., K. O. S., K. O. R., Angelsaksische Archief en andere, tot nadere verklaring en aanvulling dezer. *Geïll. — Oude-God, Uitg. Ridders v. d. Gulden Hoorn,* 1933 (17×13) 336 *blz.* 20 *fr.*

I° — Hemel, wat is me dat. Het wordt u aangekondigd als « de meest omvattende en illumineerende geschiedenis dezer eeuw, de samenvatting van alleroudste geheimen of mysteriën, het boek waarover men zoo geheimzinnig voor- en tegenspreekt, dat op dit oogenblik in vele vreemde talen omgezet wordt, enz. enz. Waarde lezer als ge nu eens ontdekken wilt, tot waar, ook in ons gezegend land, de menschelijke geest geraken kan, wanneer hij in de Blauwe Schuit ingescheept is, verneem dan uit dit derde-klas-vrijmetselarijboek hoe in 1302 « de orde van de ridders van het schild of hoogste eeregraad der ridders van den gulden hoorn » als geheim genootschap is gesticht geworden. De eenige bladzijde van geheel dit boek waarop we zouden willen wijzen, is het antwoord van onzen collega Parmentier van het stadsarchief te Brugge op een vraag van den heer voorzitter van de Belgische afdeeling van de ridders van het schild, te Antwerpen. Men late de rest aan de « ingewijden » ! ! ! Dr FLORIS PRIMS, PR.

11.932 Peeperkorn, H. J. M., pr. **37 : 17**

◆ DE ZEDELIJKE WILSVRIJHEID, HAAR GROEI EN VOLLE WASDOM : Ie DEEL. — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis* (*Opvoedk. Brochurenreeks, nr* 66) (19×15) 142 *blz.* *fl.* 1,75

IV* — In deze « psychologisch-moraal-pædadogogische synthese » ligt een geweldige literatuur en wetenschap verwerkt. De nummers der Tilburgsche Brochurenreeks wegen zwaar en zijn rijk aan inhoud. Geen vermeiende lectuur, maar studiewerken, die den kop tot inspanning dwingen. 't Gaat hier over het zoo scherp en breed problema der wilsvrijheid in haar bepaling, haar oorsprong en ontwikkelingsproces, tot in haar gevolgen : de zedelijke verantwoordelijkheid. Daarmee kan het de katholieke pædagoog ruimschoots stellen. Gecondenseerde melk van de puurste kwaliteit. Van de eerste bladzijden af wordt

men den eenvoud in de bewoording gewaar, en dat is goed ; « het wilsvraagstuk is ui zich zelf al ingewikkeld genoeg » (bl. 28). Door alles pulseert een dwars door katholieke geest, die opblikt tot St Thomas zelfs. Lindworsky wordt af en toe gememoreerd, L. Bopp geciteerd, Pannier gecritiseerd. Degelijk werk. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.933 Peeperkorn, H. J. M., pr. **37 : 17**

◆ DE ZEDELIJKE WILSVRIJHEID, HAAR GROEI EN VOLLE WASDOM : 2e DEEL. — *Tilburg, Jongensweeshuis, (Opvoedk. Brochurenreeks, nr* 74) 1934 (19×15) 191 *blz. fl.* 2

IV* — Wie schrijver wil volgen in zijn heerlijke uiteenzetting (over haast 200 bl.) over het zedelijk-godsdienstig werk van Christus en van de Kerk door de eeuwen heen, zal het tekort der oude cultuur-volken onderlijnen in dit opzicht en dankbaar Christus en de Kerk bewonderen. Doch de gecondenseerde tekst zal hem moeite en inspanning vergen ; trouwens wat schrijver hier levert, is de kruim van een zware literatuur, die hij telkens zelf aanduidt en die bewijst wat wetenschappelijke arbeid hier verwerkt zit. Ernstig werk, dat verantwoord is door de geschiedenis en de feiten. Wij brengen dan ook graag hulde aan den schrijver. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.934 Peeperkorn, H. J. M., pr. **37 : 17**

◆ DE ZEDELIJKE WILSVRIJHEID, HAAR GROEI EN VOLLE WASDOM: 3e DEEL. — *Tilburg, Jongensweeshuis, (Opvoedk. Brochurenreeks, nr* 76) 1934 (19×15) 174 *blz. fl.* 2.

IV* — Zoo is dit werk gegroeid tot een breed, imposant geheel, en het feit dat schrijver niet min dan drie deelen noodig vond om zijn onderwerp uit te werken, bewijst hoe ernstig zijn arbeid was, hoe zwaar ook de zorg was om het problema-complex der wilsvrijheid, in verband gebracht met de psychologie, de zedenleer en de opvoedkunde, af te handelen. En nog blijft het bij een « synthese », maar ze wemelt van voorbeelden, citaten, beleefde feiten en ervaringen. Voornamelijk over den pædagogischen takt en de pædagogische taak gaat het hier. In volle praktijk dus, ver van de holle theorie. Wat al verwerkt zit in deze 173 bladzijden kleinen tekst is ontzaglijk. Overlading weleens en afzeilen van den hoofddraad weg. Rijk materiaal aan literatuur op den koop toe. Warm aanbevolen.
A. VAN DEN DRIES, PR.

11.935 Rubbrecht, Raphaël, Dr **24 : 37 : 61**

◆ NAAR DIENENDE LIEFDE. — *Antwerpen, Standaard-Boekhandel,* 1934, 2e *bijgewerkte uitg.* (19×14) 143 *blz.* 12 *fr.*

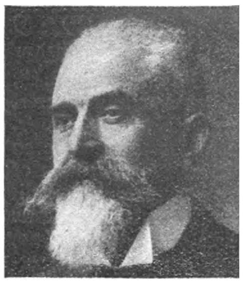
Raphaël Rubbrecht

V — In een oprecht-vrome stemming heb ik dit boek van mijn geachten collega Dr Raphaël Rubbrecht gelezen. Er spreekt uit die simpele bladzijden een warm hart en een hoogstaande ziel, diep-menschelijk gevoel en adel van gedachten. Het boek is bestemd en bedoeld als moreele leiraad voor katholieke ziekenverplegenden. Schrijver gaat in zijn boek allereerst tot de bron zelve der liefde, tot de Godsgedachte en stelt, te recht, de plichtenleer afhankelijk van de algemeene levensopvatting. Wat hij verder aan de ziekenverplegenden als zedelijke beroepsleer voorhoudt, put hij in de praktijk van alle dagen. In onderscheiden kapittels handelt hij over roeping, zelfopoffering, toewijding, persoonlijkheid en allerlei hoedanigheden die een rechtschapen ziekenverplegende eigen moeten zijn, als verdraagzaamheid, stiptheid, tact, blijmoedigheid, enz. Het is een hartversterkend boek, een lichtbaken, en wij wenschen dat het worde *het* lievelingsboek der katholieke ziekenverplegenden. Dr FR. MEEUS

11.936 van Duyvendijk, P. ; Visser, J. B. ; Visser, S. **37 : 15**

PÆDAGOGISCHE PSYCHOLOGIE. — *Groningen, Wolters,* 1933 (23×11) 224 *blz. fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,25

IV*, P — Als elementaire inleiding tot de Pædagogische Psychologie munt dit handboek uit door klaarheid en beknoptheid. Na een kort overzicht over de algemeene zielkunde komt de pædagogische psychologie, waar, op didaktisch-klare manier, de verschillende psychische functies, die in het opvoedingsproces aan de beurt komen, worden bestudeerd. De jongste experimenteele uitslagen zijn gekend en verwerkt. — De schrijvers zijn protestant. We vermissen ook in hun werk een hoofdstuk over de godsdienstige ontwikkeling van het kind. Wie dit zelf aanvullen en hier en daar een evangelische uitdrukking wijzigen kan, zal nochtans hun knap werkje met nut kunnen gebruiken. J. DONCEEL S.J.

11.937 **van Roosbroeck, Rob., D^r^** 9 : 37

DE GESCHIEDENIS IN DE NORMAALSCHOOL. De Beroepsopleiding. *Geïll. met 4 platen. — Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (20 × 14) 50 *blz.* 6 *fr.*

V* — Om te verhelpen aan de gebrekkige opleiding, die aan de candidaat-onderwijzers gegeven wordt, wat het onderwijs in de Geschiedenis betreft, geeft de schrijver eenige praktische aanduidingen over doelstelling, mogelijkheden en methoden van het geschiedenisonderwijs ; waar het niet gaat om een theoretische uiteenzetting blijft de schrijver bij de praktijk en legt hij nadruk op de beteekenis van het vakboek, het debiet van den onderwijzer, de leermiddelen, de historische lectuur. — Een goede brochure, die de V. O. V. tot eere strekt, en waar heelwat onderwijzers baat zullen in vinden. Dr J. UYTTERHOEVEN

5. - Wetenschappen

11.938 **Jeans, James** 50 : 52 : 11

HET GEHEIMZINNIG HEELAL. *Vert. dr Dr S. L. van Oss. Geïll. met fig. en 2 platen. — Den Haag, Leopold,* 1931 (19 × 13) 9, 142 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

III — In dit boek heeft Jeans op zich genomen die conclusies van de hedendaagsche experimenteele natuurkunde in het licht te stellen, die hem bizonder gewichtig toeschijnen voor een wijsgeerige interpretatie van het natuurgegeven die de jongste natuurvorschingen zou willen in acht nemen. Voorwaar, een zeer belangwekkend opzet. De schrijver gaat nog verder. In een laatste hoofdstuk waagt hij zich aan een schets van een zulkdanige wijsgeerige interpretatie. Voor een leek in de wijsbegeerte zooals Jeans het is, wat hij ten andere onomwonden bekent, is dit nu precies geen kleine zaak. Het kan ook niemand verwonderen dat, indien de natuurwetenschappelijke uiteenzettingen in dit boek meesterlijk moeten heeten, de wijsgeerige opvattingen echter die daarbij te pas gebracht worden, alleen bedenkelijk kunnen genoemd worden. Schrijver spreekt zich in feite uit voor idealisme en doet daarbij zonder aarzelen beroep op Platoon en... Berkeley. Het is echter wel mogelijk dat, zooals sommige uitspraken het laten vermoeden, de schrijver in zijn wijsgeerige onervarenheid met zijn z.g. idealisme alleen maar spiritualisme bedoelde. Duidelijk is het toch niet, en de doorsneelezer zal het in ieder geval niet uitmaken. Daarom een niet ongevaarlijke lectuur. D. M. DE PETTER O.P.

11.939 **Jeans, James** 50 : 52 : 53 : 11

HET HEELAL, ZIJN BOUW EN ZIJN VRAAGSTUKKEN. *Vert. dr Dr S. L. van Oss. Geïll. met fig. en 25 platen. — Den Haag, Leopold,* 1931, 2^e^ *herz. druk* (24 × 16) 7, 255 *blz.* *fl.* 5,75 ; *geb. fl.* 6,90

III — Dit lijvig boek bevat nagenoeg de voornaamste uitspraken van de hedendaagsche natuurwetenschap betreffende de macrostruktuur en de microstruktuur van het heelal, een volledig natuurbeeld zooals de physica van dezen tijd het zich voorhoudt. Dit in een onovertroffen vulgarisatie-trant en daarnij toch uiterst degelijk. Jeans is immers een van de autoriteiten in het vak. Er valt echter op te merken dat de schrijver, met zijn physische denkwijze en denkbeelden, zich wel eens waagt aan zuiver-wijsgeerige problemen die alleen naar een wijsgeerige methode kunnen behandeld en opgelost worden. Vandaar dat hij zich dan telkens voor zulke problemen onmachtig voelt. Dat kon men op voorhand verwachten. Het is echter wel te betreuren dat het herhaaldelijk mislukken den schrijver nergens schijnt te brengen tot een uitdrukkelijk erkennen van zijn methodische vergissing maar hem integendeel tot een zeker scepticisme en agnosticisme voert. In de laatste hoofdstukken vooral, waar kwesties aangeraakt worden zooals b.v. de oorsprong, de beteekenis en de bestemming van het menschelijk geslacht in verband met de ontwikkeling van het cosmisch geheel, zal die geesteshouding den lezer wel niet ontgaan. Hij weze dan ook op zijn hoede. D. M. DE PETTER O.P.

11.940 **Jeans, James** 50 : 11

HET NIEUWE NATUURBEELD. *Vert. uit h. Engelsch dr Dr S. L. van Os. Geïll. met fig. en 1 plaat. — Den Haag, Leopold,* 1933 (21 × 14) 8, 260 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

III — De experimenteele natuurwetenschap is geen wijsbegeerte maar zij stelt steeds wijsgeerige principes of tendenzen voorop, en bevat die dan ook impliciet. In welke wijsgeerige richting wijst aldus de hedendaagsche natuurwetenschap ? Op deze uiterst belangwekkende vraag wil dit boek van Jeans een antwoord geven. Ten slotte hetzelfde onderwerp als dat van « Het Geheimzinnig Heelal ». Maar de behandeling is hier uitgebreider en heel wat meer genuanceerd. Ook de natuurwetenschappelijke uiteenzettingen,

waarbij nagenoeg de geheele hedendaagsche physica in haar groote lijnen wordt uitgeteekend, zijn uitvoeriger en technischer, zoodat hier toch wel wat voorbereiding bij den lezer wordt verondersteld. Het antwoord nu, hoewel omzichtig, luidt toch zeer duidelijk : de hedendaagsche natuurwetenschap wijst niet langer in de richting van materialisme en determinisme maar wel in de richting van spiritualisme en indeterminisme. Komende van een bevoegdheid zooals Jeans is dit getuigenis zeker verheugend. In de voorstelling, bizonder waar het een wijsgeerig onderwerp betreft, komen echter nog wel enkele onduidelijkheden of misleidende dubbelzinnigheden voor. Daarom blijft hier ook nog voorbehoud noodzakelijk. D. M. DE PETTER O.P.

11.941 **Jeans, James, Sir** 52 : 51

DE STERREN IN HUN LOOP. *Vert. dr Dr S. L. van Os. Geïll. met 46 platen en 2 kaarten. — Den Haag, Leopold,* 1931 (21×15) 9, 168 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

IV — Een meesterlijke vulgarisatie van het degelijkste en, bij gelegenheid, ook het nieuwste op het gebied der sterrekunde, door iemand die zelf in den jongsten vooruitgang van de wetenschap een aanzienlijke rol heeft gespeeld. Het boek boeit onweerstaanbaar. De meest subtiele denkbeelden van de wiskunde worden voor ieder ontwikkeld lezer in algemeen-menschelijke taal verduidelijkt. Een zeer leerzame en tevens zeer ontspannende lektuur. Er dient alleen voor oogen gehouden te worden dat de Schrijver in zijn uiteenzettingen de uitspraken van de zuiver-experimenteele wetenschap niet is willen te buiten gaan. Vandaar dat waarheden die of door de wijsbegeerte of door het geloof stellig voorgehouden worden, zooals b.v. aangaande de eerste oorsprong van het heelal en bizonder van den mensch, hier verzwegen worden of zelfs als open vragen aangeduid worden. Houdt men geen rekening met het bizonder standpunt van den schrijver dan is daar wel een zeker gevaar voor misleiding. D. M. DE PETTER O.P.

11.942 **Rendl, Georg** 83 : 59

BIJENROMAN. *Vert. dr F. Augustin. — A'dam, De Spieghel ; Mechelen, Het Kompas,* 1934 (20×14)) 191 *blz.* 27 *fr.* ; *geb.* 38,50 *fr.*

V — Bijenroman : een duur maar een goed boek. Weinig werken, die entomologie aan het volkwillen wijs maken, zijn zóó geslaagd te heeten.Degelijk is de verhandelde stof alhoewel ze meer dan gewoon bevattelijk is voorgesteld : ce qui bien se conçoit, s'énonce clairement, is hier voorzeker van toepassing. Meer nog, niet alleen bevattelijk maar boeiend wordt het leven der bijen onder de pen van Rendl. Wie beginnen wil met te liefhebberen inzake bijenteelt leze eerst dit mooie boek : hij zal er deugd aan beleven en er tevens rijke kennis in opdoen. L. SENDEN, PR.

6. - Toegepaste Wetenschappen

11.943 **Buytendijk, F. J. J., Prof. Dr :** 61

SPORTHYGIËNE EN HAAR PHYSIOLOGISCHE GRONDSLAG

Klein, A., Prof. : HET VOORKOMEN VAN BESMETTING

Wolff, L. K., Prof. : VOEDINGSHYGIËNE

Zurhelle, E., Prof. Dr : VENERISCHE ZIEKTEN

— *A'dam, Kosmos (Gezondheids-Bibliotheek)* 1934 (15×10) 72, 120, 63, 80 *blz. elk fl.* 0,95

IV* — Al het goede wat we vroeger over de reeds verschenen handboekjes uit deze reeks mochten schrijven, herhalen we hier. En met zeer veel waardeering. — Dat hier en daar een uitspraak voorkomt die te algemeen is gesteld, of waarover allen het ver van eens zijn, is ook wel moeilijk te vermijden in een uitgave die alleen bedoelt te geven, aan den ontwikkelden lezer, hygiënische voorlichting, en geen geneeskundige consultatie noch wetenschappelijke discussies. Voor sommige individueele aanpassing zijn de schrijvers het er ontegensprekelijk over eens dat dikwijls moet worden onderzocht. — Zoo handig en keurig van uitzicht als degelijk van inhoud, zij deze serie hygiëne-handboekjes hartelijk welkom. Dr J. LEBEER

11.944 **de Vuyst, Ad.** 65

HANDEL EN BOEKHOUDING. Leerboek voor het Middelbaar Onderwijs en het Handelsonderwijs. — *Aalst, van den Broeck-Jacobs, 3e herz. druk* (26×18) 224 *blz.* 16 *fr.*

V—Dit is niet alleen een werk ten behoeve van het Middelbaar Onderwijs, doch een der best geschikte werken voor zelfstudie, die op dit gebied verschenen. Opmerkenswaardig is het hoofdstuk over permanente inventaris. Bovendien is dit werk, in tegenstelling met andere dergelijke leerboeken, in een klare, zuivere taal opgesteld en aangepast aan de Belgische toestanden. Deze derde uitgave werd nog belangrijk aangevuld en verbeterd. Vele uiterst praktische vragen, volledig uitgewerkt en de vlotte taal waarin het geschreven werd zullen, naar onze meening, van dit boek het vade-mecum van menigen middenstander en studeerende maken. HUB. GESP

11.945 **Pabbruwe, E. C. ; van Oerle-Nipper, M. C.** **64**

EENVOUDIGE WARENKENNIS voor School en Huis, betreffende Keukeninrichting en Levensmiddelen. *Geïll.* — *R'dam, Nijgh & v. Ditmar (Kleine Huishoudreeks)* (21 × 15) 112 *blz.* *fl.* 1.25

V — Verschillende warenkennisonderwerpen worden hier op duidelijke, eenvoudige wijze besproken. — Aanbevolen voor leerlingen van huishoudscholen ; ook de huisvrouw vindt er heelwat in te leeren om met meer kennis van zaken inkoopen te doen. E. v. D.

11.946 **van Soen, Jef** **64**

GROOT KEUKENBOEK. Keus van Voorschriften tot het toebereiden van allerlei Spijzen. — *Gent, G. de Tavernier, 6e uitgave* (17 × 10) 335 *blz.* 12 *fr.*

V — Een eenvoudig en tevens zeer practisch kookboek, dat ons op duidelijke wijze leert hoe wij goedverzorgde spijzen — inzonderheid soepen — kunnen toebereiden. E. v. D.

11.947 **X. [Annobert, Br. der Broeders van Liefde]** **38 : 65**

VRAGEN EN ANTWOORDEN TEN DIENSTE VAN DEN SCHEEPSJONGEN. *Geïll.* — *St Kruis-Brugge, M. Jacxsens,* 1934 (21 × 13) 96 *blz.*

V — Een werkje dat warme aanbeveling verdient. Met kennis van zaken samengesteld en buitengewoon leerzaam voor hen die zich voorbereiden tot het examen van scheepsjongen of leerling stuurman. C. J. VANDAMME

7. - Schoone Kunsten

11.948 **van de Vecht, N. J.** **74**

HET ONTSTAAN VAN VLAKKE VORMEN. *Geïll. met 65 figuren.* — *R'dam, Brusse,* (26 × 19) 95 *blz.* *fl.* 3,75 ; *geb. fl.* 5

V — Dit boek wil zijn, een uitgewerkte principieele «beschouwing over het ontwerpen van vlakornament ». Het brengt inzicht, klaarheid door ordening, positief leidende beginselen. Een met bezieling geschreven studieboek dat door belangstellenden blij zal worden aanvaard.

11.949 **van der Ven-ten Bensel, Elise, Dr** **79 : 39**

DE VOLKSDANS HERLEEFT. *Geïll. met 50 foto-pagina's.* — *Middelburg, G. W. den Boer, (Praat en Plaat-serie nr 6)* 1934 (22 × 14) 35 *blz.* *geb. fl.* 1,45

V — Als gevolg van de wetenschappelijke beoefening der volkskunde — mitsgaders, als spontane reactie tegen de ontaardende « society-kultuur » van onze dagen — ontstond de herleving van de « volksdans ». Dit praat-en-plaat-boekje releveert beknopt wat er hier en daar aan oorspronkelijke ritueele dansen nog heden in volksgebruiken bewaard bleef ; geeft vervolgens de historiek van de volksdansbeweging in Engeland, Skandinavië, Duitschland en Oostenrijk en, meer bizonder, in N.-Nederland, tot en met de stichting van het Ned. Centraal Bureau voor Volksdansen, in Februari 1932, met het landhuis « De Meihof » te Oosterbeek als centrum, van waaruit trouwens sinds ettelijke jaren reeds een systematische actie gevoerd werd, dank zij de beleidvolle initiatieven van de schrijfster dezer brochure, leidster van voornoemd Centraal Bureau.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

11.950 **van Stijevoort, Jan** **81 : 809**

EEN KEUR UIT JAN VAN STIJEVOORTS REFEREYNENBUNDEL, A° 1524. *Met een inleiding en aanteekeningen dr Dr Luc Indestege.* — *Maaseik, van der Donck,* 1934 (22 × 17) 14, 75 *blz.* 15 *fr.*

IV* — Uit Jan van Stijevoorts Refereynenbundel van 1524, die in 1930 in twee deelen van de pers kwam, maar om zijn inhoud voor een beperkt publiek bleef voorbehouden, koos Dr Luc Indesteghe drie en twintig refereynen van verschillenden inhoud, die « om hun schoone vorm of om hun geestrijke inhoud, ons, moderne menschen, vermogen te interesseeren en ontroeren ». Opgave van den beknopten inhoud van ieder gedicht en talrijke nota's vergemakkelijken de lektuur. — Aan te bevelen : bloemlezingen van dezen aard hebben we te kort. Dr A. Boon

82. TOONEELLITERATUUR

11.951 **Boon, Jozef, C.SS.R.** 81 : 82.2

◆ DUC IN ALTUM ! Spreekkoor voor katholiek Offensief.
TOTA PULCHRA ES ! Spreekkoor voor de vrouwelijke studeerende Jeugd.
Geïll. elk met 4 platen. — St-Niklaas, M. van Haver, 1935, 2 *dln* (18 × 12) 20, 17 *blz. elk* 5 *fr.*
V — Volgens een voorwoord op « Tota Pulchra es » vormen de twee hier vermelde spreekkoren samen met « Panis Angelicus » een trilogie op de drievoudige leuze van het V. K. S. J. « engelachtig rein — eucharistisch vroom — apostolisch werkzaam ». — « Tota pulchra es » is een loflitanie, een parafrase van de titel met bede om zuiverheid, sterkte en wijsheid. Het is een fijn mooi vers, simpel eenvoudig gehouden. Tevens draagt het mooi de brooze rhytmische uitwerking. — « Duc in altum » wil meer beeldend werken. Meisjes bereiden en roepen op tot scheepvaart en vischvangst. Storm vormt bedreiging van ondergang : hij wordt aan wal meegeleefd door toekijkende meisjes die straks juichen zullen als het schip binnenloopt met rijken buit van zielen. — Literair is de tekst werkelijk goed. Vooral het beeld van den storm is expressievol. Is het echter, voor het genre, niet te veel woord-literair, want louter symboliek? Bovendien vinden we sommige begrippen uit de notice verkeerd, zoo b. v. het absolute aanraden van het rekwisiet. Het moet de handeling opdrijven of niet zijn. Hier is het bepaald overbodig. Alleszins toch goed werk.
Al. de Maeyer, pr.

11.952 **de Jonghe, Sylva** 82 : 325

TROPENGIFT. Spel uit de Tropen, in drie Bedrijven. — *Antwerpen, Jos. Janssens,* 1934 (18 × 14) 75 *blz.* 16 *fr.*
II — 'n Ongezond en brutaal tropendrama. Hoofdmotief is de verderfelijke invloed van de vrouw-met-vermengd-bloed op de blanke mannen rondom haar. Technisch is het stuk niet kwalijk gebouwd. Joz. van den Eynde, pr.

11.953 **Dewaele, Joris** 82

◆ PETELO BIJ SINTE PIETER. Kindertooneel in 3 Bedrijven. Tweede gerangschikt in den prijskamp van kindermissietooneel, uitgeschreven door « Missieklokje » in 1933. — *Antwerpen, Missieklokje,* 1934 (21 × 15) 58 *blz.* 8 *fr.*
VI — Het zooveelste roerend spelletje van reine kinderzielen vóór den rechterstoel van Sinte Pieter. Omdat het niet meer zoo origineel is, lijkt het ons wel 'ns langdradig, maar met 'n beetje kleur en feestfestoenen er omheen, merken de kleinen er niemendal van. Joz. van den Eynde, pr.

Joris Dewaele

11.954 **Erné, B. H., Dr** 84 : 82 : 4393 : 809

TWEE ZESTIENDE-EEUWSE SPELEN VAN DE HEL. — *Groningen, Wolters,* 1934 (21 × 17) 51, 129 *blz.* *geb. fl.* 3,90
IV — De titel zegt veel te weinig. Hier wordt niet slechts bezorgd een diplomatische heruitgave van het overmatig uitgewerkt fragment « Een Spel van Sinnen van de Hel vant Brouwersgilde genaempt » en van « Een ander Spel vande Groote Hel, Daer gheestelick Schijnsel ende Waerlick Rigement verdaecht werden », zijnde een volledig en typisch zinnespel uit de 16e eeuw, maar ook een persoonlijk getinte schets van den ontwikkelingsgang van het Middeleeuwsch geestelijk tooneel, waarbinnen dan de onderhavige spelen letterkundig en historisch worden gesitueerd. We krijgen bovendien een detailstudie van de taal dezer spelen en een bondigen kijk op het rijm ervan ; plus een massa aanteekeningen waarmede de tekst alzijdig wordt toegelicht. Een woordenlijst sluit deze studie af, studie die werkelijk als een model van philologischen speurzin en wetenschappelijke

nauwgezetheid mag aangehaald. We missen hier enkel en ongaarne de toch door het behandelde kunstgenre vereischte beschouwingen van zuiver tooneelkundigen aard.

Dr C. GODELAINE

11.955 Flos 82

◆ DE WONDERBARE HISTORIE VAN SMEDJE SMEE, DIE ZIJNE ZIEL AAN DEN DUIVEL VERKOCHT. Spel van Heiligen, Menschen en Duivels, in zes Tafereelen en een Proloog. — *Wenduine, Putman,* 1934, 3e *druk,* (21 × 14) 45 *blz.* 12 *fr.*

V — De zooveelste bewerking van het zeiselken dat we kennen. De tweede uitgave pleit voor de eerste : het nieuwe Smedje Smee, vroolijk en lustig, Vlaamsch en kristelijk, in zes min of meer tooneelmatig-geïllustreerde episoden uit 'n leuke leven.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.956 Ghéon, Henri 82

◆ DE DUVELSBRUG. Volgens de Legende van de heilige Kado. Eén bedrijf in proza. *Vert. uit h. Fransch [La Parade du Pont-au-Diable] dr Paul de Mont. — Wenduine, Putman (Fontein-serie,* 2e *jgg nr* 1) 1934 (17 × 13) 43 *blz.* 12 *fr.*

V — Vrij en op zijn Ghéonsch — Ghéon op zijn beste ! — naar een oude Bretoensche legende, waarin wordt verhaald hoe deugdzame eremijt een brug sloeg tusschen twee eilanden, en hoe de duivel dezen verkeersweg, hij zag hem met lede oogen ontstaan, telkens en telkens vernielde ; totdat het tusschen beiden, voor het bezit van het eerste wezen dat over de brug zou loopen, op een akkoordje kon gegooid ; hoe ten slotte de duivel door eremijt's vriend, den kater, werd beet genomen doordien deze er het eerst overliep. — Aanschouwelijke voorstelling van het zielkundig en daadwerkelijk gebeuren. Praatvaar Ghéon heeft zich ditmaal voorbeeldig weten te beheerschen. En fijn-geestig is hij meer dan ooit ! De vertaling door de Mont verdient om haar tooneel- en taalkundige hoedanigheden geprezen. Dit is een stukje waar de toeschouwer een genoeglijke en deugdelijke avond aan beleeft. Dr C. GODELAINE

11.957 Gyselen, Blanka 82

◆ VAN ZWARTSNOETJE. 'n Sprookjesspel voor Kinderen. Voor-, tusschen-, naspel en vier schuifkes. — *Wenduine, Putman,* 1934 (20 × 15) 30 *blz.* 10 *fr.*

VI — 'n Kinderlijk en 'n mooi kerst-fantazietje als het, eilacy, niet gekelderd wordt door 'n geïmproviseerd regisseur met goeien wil en zonder smaak. Laat de goeie wil in dit geval zóó goed zijn dat hij van « Zwartsnoetje » z'n handen afhoudt.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.958 Maes, Alfons 82

TANTE BIENA. Gemoedelijk Spel in 3 Bedrijven. — *Roeselare, A. Deraedt-Verhoye* (22 × 15) 60 *blz.* 6 *fr.*

V— De vader versmaadde de tante ; na vele jaren blijkt de zoon het nichtje lief te hebben. Het heele spel moet er dan op wijzen hoe edelmoedig toch die tante blijkt tegenover hen die haar versmaadden. Alleen blijft ze onverzettelijk weigeren te trouwen met wie eens 'n ontrouwe verloofde was. — Geen kwalijk spel, integendeel. Alleen af en toe ietwat opdringerig en gemaakt. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.959 Magerman, Pieter 82

◆ LIEFDE. Tooneelspel in 3 Bedrijven. — *Wenduine, Putman,* 1933 (21 × 14) 62 *blz.* 12 *fr.*

Pieter Magerman

IV — Een paar meisjes uit den hoogsten stand hebben ingezien dat de zielenadel de ware is. Ze stellen dit in practijk : gebruiken geld en aanzien om gevallen vrouwen weer op den goeien weg te helpen. — Tendenzwerk maar van goed allooi. Geschreven met een hart dat den toestand aanvoelt. Hieraan is het voornamelijk te wijten dat dit kiesch en lastig onderwerp zoo'n bevredigenden indruk nalaat en aangrijpend zal inwerken op het groote publiek. Artistiek en tooneelkundig vertoont het zwakke kanten : motieven worden aangezet en niet afgewikkeld; nu eens is het te betoogend dan te verhalend. Dramatische momenten die aanleiding geven tot sterk spel, ontbreken echter niet. De taal is niet tooneelmatig : noch gebald noch suggestief ; ze is ook niet zuiver, niet beschaafd ; maar door den band trilt ze van innerlijken gloed en dat vergoedt dan weer heel veel. Uitstekend stuk voor dameskringen.

Dr C. GODELAINE

11.960 Pauwels, Willem 82

DE WERELD VERGING. Blijspel in een Bedrijf. — *Antwerpen, Jos. Janssens,* 1934 (20×13) 26 *blz.* 7 *fr.*

V — 'n Plezierige studentengrap die 'n vrek definitief van z'n leelijke ziekte geneest. Die stof is lang versleten en de bewerking is precies niet opvallend nieuw.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.961 Molière, J. B. 82

PANTOUFLUS. Klucht. *Vert. uit h. Fransch dr E. J. Wilders.* — *Antwerpen, De Oogst,* 1933 (21×14) 80 *blz.* 15 *fr.*

V — Deze bewerking voor heeren van den « Dokter tegen wil en dank » mag geslaagd heeten. Vooral de vertaling van die tooneeltjes, waar de typische Molière aan 't werk is, bewijzen dat Wilders Molière's geest beet heeft en de bedoeling van zijn techniek vat : een jachtig, schichtig, zenuwachtig mimisch spel, doorflitst met gebalde woordjes die als fusées over het voetlicht heen schieten en kruim bijzetten aan den door komisch spel gewekten lach, lach waar het per slot van rekening in deze klucht toch hoofdzakelijk om te doen is.

Dr C. GODELAINE

J. B. Molière

11.962 Schreurs, Jac., M.S.C. 82.9 : 92.2

◆ NORBERT VAN GENNEP, EEN PELGRIM OP AARDE. — *Schiedam, Vox Romana,* 1934 (19×13) 84 *blz.* *fl.* 0,45

Jac. Schreurs

V — Dit naar de hagiographische vita en niet naar de een heel andere richting uitwijzende, jongste historische gegevens uitgewerkt spel, biedt ons momenten uit het leven van een Norbertus die, als een tweede Franciscus, arm en beroofd, al predikend door de wereld trekt, en vooral stoot op het verzet van de hoogere geestelijkheid, die zijn bedoeling niet begrijpt of onvruchtbaar acht, derhalve zijn zwerversactie meent te moeten kanaliseeren door hem tot stichter van Prémontré uit te roepen. — De schrijver geeft ons hier doorvoeld gedachtenrijke en kunstzinnige poëzie maar geen vertoonkunst, laat staan dramatische kunst. Van tooneelkunst moet deze geboren dichter wel geen flauw begrip hebben, hoe zou hij anders zijn spel in door niets gewettigde bedrijven en tooneelen hebben ingedeeld, terwijl de uitbouw een verdeeling in tafereelen opdrong.

Dr C. GODELAINE

11.963 van Kalmthout, Louis 82

HET OUDE NEST. Tooneelspel in drie Bedrijven. *Vrij naar het Fransch.* — *Berlicum (N.-Br.), Grosfeld* (19×13) 72 *blz.* *fl.* 1,75

IV — Van 'n papa en 'n mama die zelfzuchtig hun zoon en hun dochter verwenden. Als zoon en dochter in moreelen nood aan zwakheid gaan bezwijken, gaan de ouders eindelijk inzien hoe ze verkeerd deden. Dan zullen ze consequent handelen, al blijven ze dan met hun beidjes alleen in het oude nest. — De vorm brengt niet de sterke dramatiek die dergelijke inhoud ons deed verwachten. Het is daaromtrent 'n gewoon praatstuk geworden, en het gepraat ergert ons soms eindeloos lang.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.964 Vuijsters, Jan 82

CHRISTUS VERWORPEN. Drama in drie Bedrijven. — *Oisterwijk, Boekerij « Oud Brabant »,* (20×14) 112 *blz.* *fl.* 1,50

V — Niets wijst er op dat het hier een nieuwe uitgave of een meer-oplage zou betreffen : geen jaartal. Toch meen ik vroeger een ex. in handen te hebben gehad dat 1929 droeg ? Tot daar. — Vroeger reeds schreef ik dat, op gevaar af te hooren zeggen dat we onrecht doen aan de stichtelike literatuur, deze brochuur totaal ongeschikt moet heeten. Na 5 jaar kan ik wel iets milder zijn zonder veel aan mijn oordeel te wijzigen. Het spel omvat een voorafgaande vergadering van het Sanhedrin om te eindigen met de « Verwerping » d.i., de tragische veroordeeling door Pilatus. Behalve dat er niets te leeren is aan de techniek van het spel, schieten we al even weinig op met taal en dialoog. Het stuk valt bij lezing —

wat ons hier het meest aanbelangt. Dat het niettemin zou worden gespeeld in het Noorden bewijst niet voor het inzicht aldaar ; nog min voor den kunstsmaak : Men vergape zich niet aan sukses vooral niet met dergelijke stukken. Wij gelooven niet langer op zoo'n manier te moeten of te kunnen stichten. Dit alles, enkele opflakkeringen niet te nà gesproken.
AL. DE MAEYER, PR.

11.965 **Wemers, Constant** 82

WEER REINE MENSCHEN (BOETE). Tooneelspel in drie Bedrijven. *Naar het Duitsch van F. Philippi omgewerkt. — Antwerpen, J. Janssens,* (20×13) 56 *blz.* 12 *fr.*
V — De klerk die door 'n man, die nochtans wist dat zijn eigen zoon schuldig was, onschuldig naar 't gevang wordt gedreven en nadien volledig in eere wordt hersteld. — 'n Spel voornamelijk van edel-voelende en edel-doende menschen, en die dan uitstekend getypeerd werden. 'n Levend en correct dialoog.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

Constant Wemers

83. - Novellen, Romans, Legenden, Schetsen, Sprookjes, Verhalen

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

11.966 **Zweig, Stefan** 83

Stefan Zweig

DE OOGEN VAN DEN EEUWIGEN BROEDER. *Vert. dr R. P. Sterkenburg. — Lochem, De Tijdstroom,* 1932, 2e *druk* (19×13) 72 *blz.* *fl.* 0,95 ; *geb. fl.* 1,45
II, T — Bij 't verdedigen van z'n koning doodt Virata onbewust 'n eigen broeder. Hij legt voor altijd het zwaard af. De koning benoemt hem tot opperrechter ; angstvallige rechtvaardigheidszin doet hem z'n ambt neerleggen. Overal peilen hem de oogen van z'n dooden broeder, den eenigen broeder : z'n evenmenschen kortom. Hij vestigt zich als eremijt in de woestijn. Maar z'n voorbeeld is 'n machtig apostolaat. Verjaagd door andere feiten weer die hem, den volmaakten idealist, die boetedaden deed, daardoor weer nieuwe onrechtvaardigheden over de wereld hielp roepen, wordt hij de zeer wijze opzichter van 's konings honden. 'n Sterk stylistisch brok bijbelsch proza. Somber-pessimistische sfeer van onvoldaanheid met boeddhistischen inslag.
PAUL HARDY

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

11.967 **Baldwin, Faith** 83.1

BEAUTY. *Vert. dr Jo Lulofs. — Den Haag, Kruseman,* 1934 (21×15) 246 *blz.* *fl.* 2,50
III — Met 't geld dat haar 'n rijke vriend toeschiet, opent Letty 'n schoonheidssalon waar jonge en ook oudere dames alle « beauty-producten » vinden om mooi te blijven, of nog mooi te schijnen, ondanks de jaren «et leur irréparable outrage ». Letty heeft succes met

haar salon, ook met haar eigen frissche schoonheid ; ze heeft allerlei kansen doch ze wacht tot de liefde haar hart aan 't kloppen brengt. — Dit boek lijkt me het type van den hedendaagschen Amerikaanschen roman : Luchtig en boeiend zeker, doch volstrekt amoreel. God en zijn geboden zijn eenvoudig uitgeschakeld. FR. CROLS, PR.

11.968 **de Vries, Theun** 83.9

KONINGSSAGE. *Geïll. met houtsneden dr T. Bottema. — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1934 (19×13) 155 *blz.* *geb. fl.* 1,90
III-IV — Recensie in romankroniek « Gebruiksliteratuur » onder nr 11.902.

11.969 **Undset, Sigrid** 83

Sigrid Undset

LENTE. *Vert. uit h. Noorsch dr N. Basenau-Goemans. — Mechelen, Het Kompas, (Reeks « De Feniks »)* 1934 (18×11) 309 *blz.* 18 *fr*
III-IV — Goedkoope uitgave van dit mooie boek. Een zielendrama, scherp en echt doorkeken en veraanschouwelijkt. Sigrid Undsets gewone grondgedachte : liefde, gezin (echter nog niet kristelijk gegrondvest) en hare gaven : Noorsche stemming, en die gulp van het leven zooals zij die over ons laat komen, warmrood ; en de verhaalbouw mooi en vol. Zie verder onze bespreking onder nr 7445.

11.970 **van Steen, Peter** 83.1

OCHTENDNEVEL. Roman. — *A'dam, Elsevier,* 1934 (20×14) 238*blz.* 11.905 *fl.* 2,25
III* — Recensie in kroniek « Gebruiksliteratuur » onder nr 11.905.

11.971 **Vleugels, Jan** 83

MET OPRECHTHEID TOT HERSTEL. — *Ravels, Fr. de Kinderen,* 1934 (21×14) 167 *blz.*
III-IV°, L — Literatuur met schietgeweren en wolfijzers. Vooreerst : « de kern van dit verhaal vormt een sekreet ». Hij zegt zelf dat hij wel eens « symboliseert ». Hij besluit dat wij stilaan tot een werktuig van den geldgod herleid, dat «die cultuur van leugen, kwakzalverij, hoogmoed en misdaad » niet langer mag voortduren. Met die gegevens moet ge maar snappen wat hij bedoelt. Bekrompen tendenz zonder meer. Het verhaal zelf ? Een romantische drakerigheid vol taalfouten, die ons voert van uit een baronkasteel naar een bruiloft, een jacht, over de grenzen, een predikstoel, een gevang, een kaartlegster, een rondreizende circus, enz. Oei, ge valt na de reis neer van uitputting. Dat is nog alles maar het raam ; de zaak zelve ? Een pleidooi voor terugkeer tot moeder natuur (!), een ijl, los, eng gefilosofeer over anti-oorlog, tegen de standen, tegen de priesters, « heilige huisjes », moraal (huwelijk), tegen de Kerk (mirakelen, onfaalbaarheid), voor een nieuwe leer om meer rechtvaardigheid, voor een godsdienst steunende op gezuiverde begrippen. Dat alles in hopelooze verwardheid en hatelijkheid. Met deze bedreiging : volgen wij hem niet, dan staan de dieren in grootheid ver boven den mensch ! De Gulliver-zweep van Swift... Belachelijke verwaandheid. Prul. A. VAN DEN DRIES, PR.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 *à* 20 *jaar, en ouder*
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

11.972 **Bogaerts, Theo** 83.1

◆ MAZOERKA ! Novelle. — *Kortrijk, Steenlandt,* 1934 (16×12) 123 *blz.* 12 *fr.*
IV — Recensie in kroniek « Gebruiksliteratuur » onder nr 11.906

11.973 **Elzer, Margarete** 83

ZUSTER HANNA'S TRAGEDIE. *Vert. uit h. Duitsch [Hanne Dürens Bewährungsfrist] dr Ch. A. Dieperinck. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Nieuwe Serie, Het Boek voor de Vrouw)* 1934, (19×14) 226 *blz.* *fl.* 1,90
IV — De geschiedenis van een ziekenverpleegster die onschuldig verdacht wordt de oorzaak te zijn van de dood van een van haar patiënten. Natuurlijk komt alles ten slotte in orde. — Ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN

11.974 Koenen, Marie **83.1**

DE MOEDER. — *'s Bosch, Teulings*, 1934, 4e *druk* (21 × 16) 283 *blz.* 27,50 *fr.*

◆ IV — Bij den 2n druk van dit boek wijdden wij hieraan een uitvoerige bespreking ; cfr R. 231. Wij verheugen ons om het blijvende sukses dat dit « heerlijk boek van hoogst veredelende, zuiver-artistieke, katholieke kunst » is ten deel gevallen.

11.975 Koster, Simon **83.0**

ALS IK GRETA GARBO WAS. — *A'dam, Wereldbibliotheek*, 1934 (19 × 13) 335 *blz. geb. fl.* 2,85

IV — Recensie in de kroniek « Gebruiksliteratuur » onder nr 11.902.

11.976 Lemche, Gyrithe **83.1 : 83.9**

Gyrithe Lemche

EDWARDSGAVE: 1. ZAKENMENSCHEN — 2. VALEUR EN KRÜGER — 3. HET BEGINT TE DAGEN. *Vert. uit h. Deensch dr L. Hingst. — Den Haag, Kruseman ; Antwerpen, De Techniek*, 5 *dln* (21 × 15) 287, 285, 287 *blz.* 35 *fr.* ; *geb.* 44 *fr.*

III-IV — Een groothandelaars- en familiekroniek over drie geslachten tusschen 1780 en 1830. Waar bij menig ander die een gelijksoortig onderwerp behandelde, nl. het beeld van een kultuurkentering, de thesis te veel op den voorgrond treedt, is zij hier integendeel te verdoezeld, te vaag. Banale fantazie is dit werk niet, maar tot een verbluffend-frisch evokeeren komt het toch niet, 't zij omdat schrijfster de psychologische kern van het gegeven niet scherp genoeg ontbolsterde, 't zij door versnippering van het geheel in episoden (waar zij anders niet te versmaden romanciersgaven ten toon spreidt). Tot hier de eerste duizend bladzijden... Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

11.977 Messer, M. N. A. **83.0**

DE MUIZENVAL. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek*, 1934 (20 × 14) 224 *blz.* 4 *fr.*

IV—' n Engelsche rijke erfgename wordt op 'n Fransch kasteel gelokt, naar vrij middeleeuwsche wijze tot 'n huwelijk gedwongen, en door liefhebbende handen verlost. — Onbeduidend. PAUL HARDY

11.978 Moussault, Mies en de Jong, Dola **83**

PIETER LOOPT EEN BLAUWTJE. 'n Bakvisch-roman. *Geïll. dr Co Enter. — A'dam, A. J. G. Strengholt's Uitg.-Mij*, 1933, 2e *druk* (21 × 16) 202 *blz.* *fl.* 2,90

IV — 'n Plezierige geschiedenis die grootendeels speelt op 'n luxe-boot naar Nederlandsch-Indië. — Geestige, prettige lektuur voor jonge-meisjes van 18 tot 20 jaar. Neutraal. FR. CROLS, PR.

11.979 Oterdahl, Jeanna **83**

JONGE LEVENS. *Vert. uit h. Zweedsch* [*Skol Slicker*] *dr N. Basenau-Goemans.— A'dam, J. M. Meulenhoff* (21-16) 287 *blz.* *fl.* 2,75 ; *geb. fl.* 3,90

IV, P — Wanneer ooit 'n meerderheid van pædagogen de ontroerende fijnheid van gevoel en dat psychisch sensitieve van Jeanna Oterdahl in bezit heeft, zal ik me verzoenen met dat wetenschappelijke slag, zooals ik me in deze *Jonge Levens* in m'n diepste zelf met de pædagogie verzoend heb, deze namelijk die in vorm en ziel en geest geadeld is, zooals de auteur van dit heerlijke boek blijkt te zijn. Jeanna Oterdahl is een vertelster van zuivere, warme menschelijkheid. Niet één van haar vroegere werken of 't werd met blijheid in de Nederlanden verwelkomd; ook haar *Jonge Levens*, waarin haar twintigjarige ervaring als leerares geen oogenblik de charme van haar vrouwelijke gevoeligheid en zieleschoonheid verdringt, is zoo'n echt hartelijk ding waar je innig van houden gaat en dat je even blij verwelkomt als de vorige werken van deze begenadigde auteur. Slechts in 'n paar bladzijden merkt men de protestantsche oriëntatie, maar zij stoort ons lezen en onze emotie geen oogenblik. Zweden (én Nederland) is in Jeanna Oterdahl literair rijk gezegend. A. V.

Jeanna Oterdahl

11.980 **Robertson, Frank C.** 83.0

MILDRED HELPT MEE. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* 1934 (20×14) 224 *blz.*
IV — Frank Morgan trekt naar de Bay-Horse vallei om er z'n vermoorde vrienden te gaan wreken. Daar krijgt hij het aan den stok met de heele streek, die onder hypnose van Heb Jex, 'n gemeenen veedief, staat. Maar Mildred, 't dochtertje van den postmeester, houdt van Frank en helpt mee. Frank weet na 'n halsbrekenden revolverfilm Heb te ontmaskeren. — Ontspanningslectuur van onder uit den Far-West ketel. PAUL HARDY

11.981 **Roche, Arthur Somers** 83.0

DE SAMENZWERING. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* 1934 (20×14) 224 *blz.* 4 *fr.*
IV — Een meisje neemt op zich de rol om door te gaan als de dochter van 'n rijk gezin, want er hangen tachtig millioen aan te bengelen. Maar daarbij joeg een revolverschot iemand in de dood. En dàt zet een anderen aan om die zaak uit te snuffelen. En het licht schijnt in de duisternis. — Banale filmkunst. Zedelijk toch niet storend. Kunst onder het vriespunt. A. VAN DEN DRIES, PR.

11.982 **Rohmer, Sax** 83.0

HET MASKER VAN FU MANCHU. *Vert. dr H. J. Kok.* — *R'dam, De Combinatie,* 1933 (20×14) 256 *blz.* 20 *fr.*
IV — Ontwijding van een heilig graf. Een genie geeft zich uit voor verrezen profeet ; maar hij moet daarvoor de opgegraven spullen van den voorganger hebben. En daarvoor worden de fijnste zetten gedaan : moord met parfum, diefstal door roofvogels, overrijding van een lijk, vrijwillige dwang, zeeschuimerij per vliegmachien en een dubbele liefde. — Voor liefhebbers van sensatie werkelijk goed ineengestoken. E. BOELAERT M.S.C.

Sax Rohmer

11.983 **Rowlands, Effie Adelaide** 83

EEN ONBERADEN STAP. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* (20×14) 224 *blz.* 4 *fr.*
IV — Die onberaden stap is een geheim huwelijk, dat later zelfs geen huwelijk blijkt te zijn. Daaruit volgt een heele reeks verwikkelingen die al de personen die in het boek voor komen ongelukkig maken. — Een bibliotheek zal niets in waarde bijwinnen door dit boek van zeer flauw allooi. F. VERMUYTEN, PR.

11.984 **Sandys, Oliver** 83

JOCHIE... MÉÉR NIET. *Bew. uit h. Engelsch [Chappy, that 's all] dr D. Wafelbakker — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Het Boek voor de Vrouw)* 1934 (20×14) 218 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50
IV — Een liefdesgeschiedenis. Een schrijver wordt verliefd op een meisje dat hij van de straat heeft opgeraapt uit medelijden. Er komen natuurlijk allerlei verwikkelingen. — Ontspanningslectuur voor volwassenen. D[r] A. CARDYN, PR.

11.985 **Sandys, Oliver** 83

VLUCHTIG GELUK. *Bew. uit h. Engelsch [Mistry Angel] dr D. Wafelbakker. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Het Boek v. d. Vrouw)* 1934 (20×14) 214 *blz. fl.* 1,90
IV — Twee meisjes werken voor hun brood in het groote Londen. Liefdesverwikkelingen komen hun rustig samenzijn verstoren. Natuurlijk eindigt alles goed. — Ontspanningslectuur voor volwassenen. Dr A. CARDYN, PR.

11.986 **Steeman, Stanislas-André** 83.0

ÉÉN IN DRIE. *Vert. uit h. Fransch dr A. Z. — Antwerpen, Algemeene Uitg.-Mij (De zwarte Kaproen, nr* 3) 1933 (19×13) 239 *blz.* *in linnen gekart.* 10 *fr.*
IV — 'n Boeiende, interessant uitgeplozen moordgeschiedenis, waarin de fijne Wenceclas Vorobeitchik de duistere zaak door 'n scherpe intelligentie in 't reine trekt. Deze rechercheur in kwestie — 'n soort cocktail van Sherlock Holmes, Father Brown en tuttiquanti — weet uitermate te boeien. Steeman's detective-verhalen staan heel wat hooger dan de doorsnee-producten van dien aard. Deze jonge Brusselsche auteur neemt z'n plaats in naast Conan Doyle, Freeman en andere grootmeesters in dit genre. Als ontspanningslectuur ten zeerste aanbevolen. PAUL HARDY

11.987 **Steeman, Stanislas-André** 83.0

DE ZES DOODEN. *Vert. uit h. Fransch dr A. Z. — Antwerpen, Algemeene Uitg.-Mij (De zwarte Kaproen, nr* 1) 1933 (19×13) 185 *blz.* *in linnen gekart.* 10 *fr.*

IV — In 1931 verwierf Steeman den grooten avonturen-roman-prijs met deze « Zes Dooden».'n Doorloopend interessant uitgewerkt gegeven. Zes vrienden zijn fortuin gaan zoeken; als één sterft ,wordt z'n vermogen onder de anderen verdeeld. Bij hun terugkomst, vijf jaar nadien, worden er vijf op de meest cordate, doch mysterieuze wijze om 't leven gebracht. De laatste ontsnapt op 't nippertje aan den dolk. Wie is de moordenaar ? Mijnheer Wenceclas, Steeman's Sherlock lost het tragisch probleem op. — Flinke ontspanningslectuur.
PAUL HARDY

11.988 **van Bruggen, Carry** 83.1

Carry van Bruggen

HET HUISJE AAN DE SLOOT. — *A'dam, Wereldbibliotheek*, 11e *druk* (18×12) 229 *blz.* *geb. fl.* 3,50

IV — « Een danig mooi en sympathiek boek, deze kleine lieve schetsjes uit het stille leven en de eng-beperkte wereld van een negenjarig Joodsch tweelingpaartje, jongen en meisje ». Zie verder de bespreking van Prof. Dr A. Boon, onder nr 3310.

11.989 **Vancouver, John** 83.0

HET KWAAD LOONT ZIJN MEESTER. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek*, 1934 (20×14) 224 *blz.* 4 *fr.*

IV — 'n Moeizaam in elkaar gestoken sensatieprul waar 't in gaat om 'n schurk van 't meest gewetelooze allooi, die kost wat kost 'n erfenis in handen wil krijgen, plannetje dat natuurlijk op de laatste bladzij schipbreuk leidt.
PAUL HARDY

11.990 **White, Grace Miller** 83.0

HET GEHEIM VAN HET STORMLAND. *Vert. uit h. Amerikaansch dr P. Bolkestein-van Zanten. — Den Haag, Kruseman (De moderne Serie, nr* 51) (19×13) 340 *blz.* 20 *fr.*

IV, P — Hoe Tess, het mooie meisje uit het Stormland, in stilte trouwt met den student Graves, 'n zwakkeling die geen karakter genoeg heeft om z'n liefde te verdedigen tegen de harde toestanden waarin hij vernesteld geraakt en z'n mooie Tess keer op keer verloochent. De lus wordt steeds dichter getrokken rond de jonge heldin die in Professor Young 'n trouw beschermer vindt in de bangste oogenblikken. Vele ruwe en goede menschen die zwichten onder de tyrannie van 'n schijnvromen huichelaar. 'n Boek van romantische goedheid ; Amerikaansch-sentimenteel met het onmisbare « happy end ». Al is de geest protestantsch, toch willen we dit boek voor volwassenen als ontspanningslectuur wel aanbevelen.
PAUL HARDY

11.991 **Wright, Ruth** 83.0

PASSAGIER DERDE KLAS. *Vert. uit h. Engelsch. — Haarlem, Hollandsche Bibliotheek*, 1933 (20×14) 220 *blz.* 4 *fr.*

IV — Een meisje treft een jongen aan op een verlaten eiland, haar hartje gaat aan 't jagen, ze gaan samen op reis, en trouwen, na de noodige verwikkelingen. — Onschuldig tijdverdrijf, meer niet.
F. VERMUYTEN, PR.

11.992 **Zernike, Elisabeth** 83.1

HET BUURMEISJE. — *A'dam, Wereldbibliotheek*, 1934 (19×13) 319 *blz. geb. fl.* 2,85

IV — Recensie in kroniek « Gebruiksliteratuur » onder nr 11.904.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) *geschikt*

11.993 **Courths-Mahler, H.** 83

H. Courths-Mahler

LIEFDE EN HAAT. *Nederlandsche bewerking dr J. G. H. Uitman. — Zeist, Swartsenburg*, 1934 (20×14) 203 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,40

V — Op de kruising der wegen ontmoeten ze elkaar : de doodarme, werklooze ingenieur Dr Normann en de multimillionnairsdochter Helen uit Amerika. En 't zou van een leien dakje loopen met hun liefde, ware er niet die hebzuchtige, lafhartige gezelschapsdame, Mrs Lee. Doch de ingenieur verijdelt al de aanslagen van deze vrouw, die dan ook waanziek wordt. En voilà : papa stemt toe. — Goede ontspanningsroman, onschuldig, tamelijk boeiend, handig geconstrueerd naar den ouden leest.
A. VAN DEN DRIES, PR.

11.994 Hammer, Robert **83.9**

◆ DE ROMAN VAN DEN HEILIGE. *Vert. uit h. Duitsch dr H. J. J. Wachters. Geïll. — A'dam, R. K. Boek-Centrale ; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale* (20×14) 384 *blz.* 35 *fr.*
IV-V* — Op den omslag het scherp-afgelijnde silhouet van de Franciscus-basiliek te Assisi en het heele werk de uitbeelding van den Poverello. Zeer juist is de titel. Het leven van Francesco di Bernardone langs de wegen van Gods wondere genade en Francesco's radicale temperament naar de toppen der heiligheid. Niettegenstaande de reeds rijke Franciscus-literatuur — we denken aan Jörgensen vooral, aan Chesterton, aan Cutbert, aan de Harp van St Franciscus, mitsgaders nog heel wat werken van minderen omvang — boeit het werk van Hammer uitermate. De evocatieve kracht ervan is groot, de bouw sterk, de psychologische groei, pakkend. Hoe heerlijk in dit boek deze waarheid : Gods respect voor de natuurlijke begaafdheden waarop de bovennatuur staat gebouwd ! Het is heel wat meer dan vele beroemde en beruchte « vies romancées ». — De vertaling is uitstekend ; de uitgave prinselijk. M. VAN HOECK, PR.

11.995 Müller-Ahremberg, Erich **83.3 : 37 = 43**

◆ SEBASTIAN PERMOSER SUCHT SEIN GEDÄCHTNIS. Eine Geschichte von jungen Leuten unserer Tage. — *Freiburg, Herder & C°,* 1933 (18×13) 234 *blz. geb. RM.* 3,60
V* — Door 'n auto-ongeval verliest Sebastian Permoser z'n geheugen, brengt 'n heelen tijd in 't hospitaal door, en wordt nadien in 'n tehuis voor jonge arbeiders opgenomen. Leert daar kapelaan Lechleitner kennen die met 'n groep jongens de stad verlaat en op 't oude erf van z'n voorvaderen de boerderij voortzet. Bij 'n brand krijgt Sebastian z'n geheugen weer. Prachtig is de figuur van den kapelaan, den boerenzoon, verloren in 't grootstadgewoel die terug zichzelf wordt onder den landelijken hemel : de ideale jeugdleider van dezen tijd die den weg wijst naar 'n rein, gezond natuurleven, dichter bij God. Amper kan de schrijver z'n bewonderende sympathie verborgen houden voor de « Wanderburschen » ; keer op keer kruisen ze de wegen van Sebastian en strooien humor en leven over den gang en den geest van de vertelling. In 'n harde maar kleurvolle taal is dit mooie boek geschreven ; de talrijke conflicten maken het tot interessante, boeiende lectuur. PAUL HARDY

Erich Müller-Ahremberg

11.996 Schippers, W. **83**

DE WAPENBROEDERS. *Geïll. dr W. Broggel. — Den Haag, Voorhoeve,* 1933 (19×14) 160 *blz.* *fl.* 0,75 ; *geb. fl.* 1
V — Hoe 'n Amsterdamsche slagersjongen er van tusschenuit gaat en, voor rekening van de Oost-Indische Compagnie, naar den Oost uitwijkt. Erg onderhoudend vertelt schrijver van zijn omgang met makkers en inlanders, — 'n roerende liefdesidylle daartusschen — en van zijn eindelijken terugkeer naar huis. 'n Stemmig boekje, rustig en zorgzaam gegroeid tot 'n boeiend geheel. Dat de godsdienstige praktijken waarvan sprake protestantsch zijn hindert niet voor katholieke lezers. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

11.997 Snieders, August **83.8**

◆ DE VERSTOOTELING. STOMME NORA. KREUPELE DORUS. — *Antwerpen, Voor God en 't Volk* (20×14) 212 *blz.* 9 *fr.*
V — Zie, daar hebben onze leesmenschen iets aan dat hen verheft en beter maakt en waarvoor zij veel moderns graag afdanken zullen. Geen uitrafeling, hoe psychologisch-diep verwoord ook. Geen schokkend gebeuren, hoe boeiend ook. Hier hebben wij Snieders gebogen over de menschelijke ellende, die ons voelen laat wat te beteekenen heeft aan lijden allerhande in gebrekkelijken. — Ethische kunst, die drijft naar compassieus medelijden. Mooie uitgave alweer in de serie « Voor God en 't Volk », geknipt voor onze katholieke volksboekerijen en prijsuitdeelingen. A. Snieders, wat men ook zegge, blijft aan de eer. A. VAN DEN DRIES, PR.

August Snieders

11.998 **van 't Hof, Frits** 83

DE MEMORABELE REIS VAN MENEER PIMPELMANS. — *Borgerhout, J. Leemans-Oyen* (20×15) 57 *blz.* 5 *fr.*

V — Meneer Pimpelmans, honk-vast rustend kruidenier, voelt op zekeren dag de onweerstaanbare behoefte om 'n vroegeren vriend te gaan bezoeken. Natuurlijk neemt die gebeurtenis voor hem reusachtige proporties aan ; maar toch wordt die reis niet « memorabel» door ongelukken, hindernissen of avonturen, — integendeel : ze verloopt prachtig... al zijn Meneer en Mevrouw blij als ze 's avonds weer gezellig thuis zijn. — Het dingetje, zonder uitzonderlijke kwaliteiten te vertoonen, is toch plezierig verteld en leest vlot.

FR. DUPONT

11.999 **Verhees, Lode** 83.0

◆ DE HELDENTOCHT VAN DE ALEXIS, ANTWERPSCHE BARK. *Geïll. met houtsneden van M. F. Severin. — Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (25×19) 175 *blz.* 35 *fr.* ; *geb.* 50 *fr.*

V — Recensie onder titel « Epiek uit Vlaanderen » onder nr 11.901.

12.000 **Wolf, Elza** 83.1

◆ AAN DE KROMMING VAN DEN WEG. — *Antwerpen, De Oogst,* 1934 (19×13) 228 *blz.* 12 *fr.*

V* — Een goed verhaal over kostschoolmeisjes met hun zoete droomen en illuzies, en — wat er later van overblijft. Dat later wijkt intusschen gelukkig wel een beetje af van wat ge in dergelijk soort volksromans gewend zijt. Het is dragelijk geschreven, echter tamelijk konventioneel. Elza Wolf is in haar werk zoowat het tegendeel van haar Noord-Nederlandsche kollega's ; in opzicht van stijl en psychologische kennis kan ze er echter veel bij leeren. Dat wenschen we voor haar volgend werk, dat we belangstellend tegemoet zien, want het is volksch en oprecht gezond van tendenz.

E. VANDER HALLEN

12.001 **Wolf, Elza** 83.1

RUIME EINDERS. — *Averbode, Abdij,* 1934 (19×14) 150 *blz.* 6 *fr.*

V* — Elza Wolf heeft onder dezen titel een verhaal geschreven van liefde, trouw, opoffering en goedheid. Een beetje erg braaf en zoet is het wel, en wat onwezenlijk-gevoelig. En het meisje dat aan tuberculose sterft en daardoor haar verloofde dichter bij God brengt — ja, daar beginnen we zoo zoetjes aan wel alles van te weten. Ik zou zeggen : een goed volksboek voor dezen die deze zoetigheid kunnen slikken.

E. VANDER HALLEN

Elza Wolf

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

12.002 **Bienfait, Claudine** 83.0

DE GESCHIEDENIS VAN ULYSSES. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek,* 1934 (24×17) 71 *blz.* 7,50 *fr.*

VIa — Ulysses' avontuurlijke zwerftochten op zee na zijn overwinning op de Trojanen : Homeros' Odyssea pasklaar gemaakt voor onze moderne jeugd ! Een aanpassing, die gelukt mag heeten. De teekeningen van Nelly Degouy zijn echter niet altijd op jonge oogen berekend, want eenigszins verward.

FR. DUPONT

12.003 **Blommaert, Aloïs** 83.0

◆ INDIE, HET LAND DER GEHEIMENIS. *Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek,* 1935 (24×16) 31 *blz.* 2,50 *fr.*

VIa — Geheimzinnige nachtelijke tochten van een paar schurken en twee verleiden, die gouden staven gaan stelen uit een wrak op den bodem der Stille Zuidzee. Verraad en doodslag uit hebzucht ; twee sukkelaars, die op een eenzaam eiland alleen achtergelaten worden en een langzamen dood ten prooi moeten vallen. Redding door een manke, waarin een der twee zijn vroeger door hem slecht behandelden broer herkent. Voornemens om een christelijker leven te beginnen. — Goede strekking. Jammer : het spel met revolvers !

FR. DUPONT

12.004 van Abkoude, Chr. 83

PEPPIE. *Geïll. dr P. Dom. — Alkmaar, Kluitman* (23×15) 231 *blz. fl.* 1,60 ; *geb. fl.* 2,50
VIa, J — De avontuurlijke jongensjaren van 'n Rotterdamschen bengel. Peppie is de zoon van 'n misdadigen vader, maar wordt na de dood van z'n moeder mildelijk door 'n schat van 'n kerel in huis genomen. Lees maar 'ns even na hoe Peppie, voorzitter van « de Veteranen », 'n beroemdheid geraakt en hoe hij, na 'n heele boel dramatische verwikkelingen, zijn verloren jongensgeluk weervindt bij den milden man die z'n tweeden vader werd. — 'n Keurig verzorgd boek, 'n warm brokje leven waaraan ook onze Vlaamsche rakkers pret zullen beleven. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.005 Wachters, Louis 83.8

◆ ER ZIJN ER DRIE. *Uitgeteekend dr Jan Waterschoot. — Leuven, Davidsfonds (Jeugdreeks, « Vergeet-mij-nietjes », nr* 14) 1934 (20×16) 103 *blz.* 11 *fr.*
VIa-b — Er zijn er drie... maar als vertelling voor kinderen is de eerste : « Op den wijden plas» wel het best geslaagd en het meest geschikt, vnl. uitmuntend door frissche en speelsche fantasie, die de kinderen noodzakelijk boeien moet. Het «Gefilmd leventje» zal wellicht minder gesmaakt worden door de jongere lezertjes, maar ouderen (en volwassenen!) zullen er wel plezier aan beleven. Onopmerkelijk, dus zeker niet te onpas, werden zedelesjes ingelascht. Prettige lectuur met soms leuke plaatjes. FR. DUPONT

VIb — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

12.006 de Lannoy, Maria 83

Maria de Lannoy

ROZEMARIE IN KABOUTERLAND. *Geïll. dr J. Waterschoot. — Antwerpen, De Oogst,* 1934 (20×15) 53 *blz.* 6 *fr.*
VIb, M — De Antwerpsche uitgeverij « De Oogst » steekt met haar kinderboeken de Hollandsche uitgevers naar de kroon ; haar flink verzorgde, prettig geïllustreerde werkjes moeten de aandacht trekken, niet in 't minst van de leesgrage jeugd. En hier biedt zij onze meisjes iets aan van de bovenste plank. Het weesje Rozemarie loopt weg om te ontsnappen aan de plagerijen van haar pleegouders en van de straatjeugd, valt in de handen van de heks Hekelpekel, wordt door de kabouters verlost, die haar helpen zullen bij het weervinden van haar echte ouders. Hoe dat gebeurt vernemen we in een volgend deeltje, dat, naar we durven verhopen, even flink zal geschreven zijn. FR. DUPONT

12.007 Stiemens-Hopman, M. M. 83

SINTERKLAAS KOMT BIJ SPITS. *Geïll. dr P. Marée. — Assen, van Gorcum,* 1934 (24×18) 14 *blz. fl.* 0,75
VIb — Waar zoo 'n goeie Sint ook al voor zorgen moet ! Voor de bandhonden op de boerderijen ! — Met zeer geslaagde foto-illustratie. ELZA WOLF

M.M.Stiemens-Hopman

12.008 van Hoek, Luc. 087 : 83.2

◆ MARIA-BLOESEM. *Geïll. dr den schijver. — 's Bosch, Malmberg* (24×18) 16 *blz.* 3,50 *fr.*
VIb — 'n Artistiek prentenboek. Bevat de legende van den heiligen kluizenaar, wiens bloedarmoedige boomkes gaan bloeien, als Maria er langs gewandeld komt. Origineele teekeningen. ELZA WOLF

88. — GEMENGDE OPSTELLEN

12.009 Kuyle, Albert 87 : 07 : 26 : 30 : 32 : 72 : 79

◆ ALARM. Ingeleid door Anton van Duinkerken. — *Schiedam, Vox Romana,* 1934 (21×15) 182 *blz. fl.* 2,20 ; *geb. fl.* 3,30

IV —Ik wou dat ik van Duinkerkens heerlijke en mooi geschreven inleiding in haar geheel mocht overnemen. Hoe prachtig hij Kuyle, den dichter, den mensch, den « ongeëvenaarde(n) meester van het ironisch pamflet » weet uit te beelden, en hoe overtuigend hij alle misverstand en vooringenomenheid tegen Kuyle den pas afsnijdt. Ziehier dan althans de slotalinea : « Kuyle's werk... is zoo klaar als een noodschreeuw. Men hoort het of men hoort het niet, evenals hulpgeschrei, maar àls men het gehoord heeft, kan men zich niet vergissen en denken, dat er iemand zat te zingen ! Deze *schreeuw om rechtvaardigheid, eerlijkheid, goedheid en schoonheid,* (cursief van mij) is niet uitsluitend te beoordeelen als het resultaat van grooter of geringer artistiek vermogen. Ze (sic) is te aanvaarden of te verwerpen als een eisch. Geen enkel bezwaar tegen den uitdrukkingsvorm zou mij ervan kunnen afhouden, haar (sic) te aanhooren als de eisch van het hedendaagsche katholieke geweten. » Althans als men het *granum salis* niet vergeet. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

12.010 Prestel, Josef — 809

◆ GESCHICHTE DES DEUTSCHEN JUGENDSCHRIFTTUMS. (Handbuch der Jugendliteratur : 3.Teil.) — *Freiburg, Herder & Co,* 1933 (23×14) 163 *blz.* *RM.* 3,60

IV* — 'n Klaar en sterk gedocumenteerd stuk werk over de evolutie van de Duitsche jeugdliteratuur. Samensteller schoeit z'n werk op den leest van 'n algemeene literatuurgeschiedenis : van de middeleeuwen, waar volks- en jeugdletterkunde omzeggens parallel loopen, doorheen de ontstaanperiode van 'n specifieke jeugdliteratuur, naar de huidige bloeiperiode van het kinderboek. Prestel is niet louter wetenschappelijk objectief, maar geeft raad en richting. Z'n handboek blijft niet bij 'n geïsoleerd behandelen van de stof ; hij brengt deze in nauwkeurig verband met de volledige geestelijke en kultureele geschiedenis van het Duitsche volk. Rijke eruditie. Klare oriëntatie. Aan wie zich als zoodanig voor het onderwerp interesseert, zal dit uitgesproken katholieke werk bizonder welkom zijn. PAUL HARDY

12.011 Proost, K. F., Dr — 84 : 809 : 22

DE BIJBEL IN DE NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE ALS SPIEGEL DER CULTUUR : 2e DEEL. ZESTIENDE EN ZEVENTIENDE EEUW. — *Assen, van Gorcum,* (*Bibliotheek « Het Handboek »*) 1933 (20×15) 215 *blz.* *fl.* 4,75 ; *geb. fl.* 5,75

IV — Schrijver stelt zich voor doel in de letterkunde van de 16e en 17e eeuw den invloed van den Bijbel na te gaan voorzooveel deze aan de schrijvers stof en bezielenden geest oplevert. Dat in een bijbellezend volk als het Noord-Nederlandsche van dien tijd er een rijke oogst op te doen valt staat reeds a priori vast ; zelfs blijkt het dat het overgroote deel van onze toenmalige letterkunde in het teeken stond van den Bijbel. Daarom moet schrijver zich bepalen tot het aangeven van de bijbelsche bestanddeelen in de voornaamste werken van de voornaamste schrijvers. Na een schets van het maatschappelijk en geestelijk leven van iedere eeuw deelt schrijver zijn stof volgens de letterkundige soorten in : nogal noodzakelijk oppervlakkige beschouwingen en opsommingen. Voor het Zuiden weinig of niets. Dr A. BOON, PR.

12.012 Rombauts, Edward, Dr — 84 : 809

◆ RICHARD VERSTEGEN. Een Polemist der Contra-Reformatie. — *Gent, Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde* (*Reeks VI, nr* 54), 1933 (25×16) 360 *blz.* 50 *fr.*

V* — Tot nog toe was Richard Verstegen een tamelijk geheimzinnig personage uit de Contra-Reformatie, nog onduidelijk uitgebeeld en met allerlei legenden omweven. Een geboren Engelschman, uit een Geldersch adellijk geslacht, om geloofsredenen naar het vasteland uitgeweken, zeer roerig en rumoerig als verbindingsagent tusschen de Engelsche katholieken en de ballingen, vinnig polemist en bijtend pamflettist, te Antwerpen bevriend met humanisten en geleerden, schrijver van geschiedkundige en wetenschappelijke werken van belang, niet onverdienstelijk Nederlandsch auteur, die bij ons het genre der Characteren inbracht. Over deze veelzijdige figuur in een veelbewogen tijd, schreef Dr Rombauts, de Poirters-kenner, een diepgaande studie die met goud werd bekroond door de Vlaamsche Academie. Een van de beste monographieën die over de 17e eeuw het licht zagen, onmisbaar voor ieder die in de geschiedenis en de letterkunde van dat tijdperk belang stelt. Dr A. BOON, PR.

12.013 Rombouts, J., Dr **84 : 4393**

◆ SIMON STEVIN. TAALSTRIJD, TAALZUIVERING. — *Brussel, Standaard (K. V. H. U., verh. 309) 1933 (20 × 13) 46 blz.* 2,50 *fr.*

V — Als wis- en vestingbouwkundige wordt Simon Stevin reeds algemeen gewaardeerd. Op zijn rol als taalzuiveraar wordt doorgaans in de handboeken met een paar woorden gewezen. Schrijver wil hier uitvoerig behandelen welk deel de Brugsche geleerde nam aan den taalstrijd van zijn tijd, wat hij dacht over woordvorming en hoe hij ijverde voor taalzuivering. — Uitstekend overzicht. Dr A. Boon, pr.

Dr J. Rombouts

12.014 van de Bilt, E. F. **83.8 : 37**

LETTERKUNDIG LEESBOEK, ten dienste van Leerlingen van U. L. O. Scholen, H. B. Scholen, Lycea, enz. *Geïll. — Groningen, Wolters, 6e druk (21 × 14) 454 blz. fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,25

V — 'n Mooi illustratief handboek bij de Geschiedenis van de Letterkunde, waaraan bloemlezer dezes medewerkte. De keuze van fragmenten en inleidingen getuigt van grondige kennis en ruime belezenheid. Rijk voorzien van foto's. Netjes uitgegeven. Treurig echter dat de brave Zuiderbroers nauwelijks 'n klein tikje meer vermelding krijgen dan hun Zuid-Afrikaansche stamgenooten. We zoeken nog steeds naar 'n preciese omschrijving voor die bekrompen Hollendsche bloemlezersmentaliteit. Paul Hardy

12.015 van Leeuwen, W. L. M. E. **88 : 809 : 37**

EPIEK EN LYRIEK. Een Leesboek voor H. B. S., Gymnasium, Lyceum en Kweekscholen. *Geïll. — Groningen, Wolters, 3e druk (21 × 17) 362 blz. fl.* 3,50

III-IV — Derde druk van deze zeer mooie bloemlezing, die we echter voor ons katholiek onderwijs niet kunnen aanbevelen. De samensteller bracht 'n paar onbelangrijke wijzigingen aan. Voor uitvoerige bespreking cfr in « Boekengids » onze bespreking nr 8472. Paul Hardy

12.016 van Leeuwen, W. L. M. E. **84 : 809**

KORTE SCHETS VAN DE ONTWIKKELING DER NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE. Met schematisch synchronistisch overzicht. — *Groningen, Wolters, 2e verm. druk (23 × 17) 260 blz. fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 2,90

IV — De eerste druk van deze Ontwikkelingschets werd reeds lovend besproken onder nr 7385, jg 1930. Al heet de tweede druk vermeerderd, het algemeen kader en de opvatting blijven gansch dezelfde, zoodat er aan de eerste recensie weinig dient toegevoegd : historischstandpunt, internationale invloeden, systematische indeeling; maar ook verwaarloozing van het Zuiden. — Een leeraar in Nederlandsch zal deze schets met veel vrucht kunnen gebruiken. Dr A. Boon, pr.

12.017 Wittop Koning-Rengers Hora Siccama, W. C. en H. Poort 88:37

DE BOTTENDE BONGERD. Leesboek voor het Aanvangsonderwijs aan Gymnasia, Lycea, Burgerscholen, Kweekscholen en soortgelijke Inrichtingen : Ie Deel. *Geïll. met 8 platen. Tweede druk met medewerking van Dr G. Stuiveling. — Groningen, Wolters, 1934 (20 × 17) 339 blz. fl.* 3,25 ; *geb. fl.* 3,75

V — Wij verwijzen naar de zeer waardeerende bespreking van den eersten druk dezer bloemlezing, onder nr 10.383. De inhoud onderging geen wijzigingen ; alleen werden de meeste stukken in de vereenvoudigde spelling omgezet.

9. - GESCHIEDENIS

12.018 Pierson, J. L., Prof., Dr **9 : 32 : 91**

JAPAN ALS WACHTER DER BESCHAVING. *Geïll. met 16 platen. — Zutphen, Thieme, (22 × 15) 125 blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Pleidooi voor Japans goed recht in het huidig conflict, hetwelk er een is van overgroote beteekenis. Schrijver schetst de gansche Verre-Oostgeschiedenis, voornamelijk die der laatste halve eeuw, in een sprekend overzicht en vestigt daarna de aandacht op de eigen Japansche instellingen, waarborg der orde voor de wereld. Dr J. Caeymaex, pr.

12.019 **Prims, Floris** 92 : 9

◆ KAREL THEODOOR LE BON. Een halve Eeuw Kempische Geschiedenis, 1777-1844. *Met 2 pltn en 1 uitsl. kaart. — Geel, Het Nieuwsblad ; Antwerpen, Veritas,* 1935 (20×14) 251 *blz.* 21 *fr.*
IV — Een van die vele biografies met eng lokaal belang ? Heelemaal niet ! Hier gaat voorbij een halve eeuw Kempische, of zoo men wil, Belgische geschiedenis, doorheen den Franschen en den Hollandschen tijd, de omwenteling van 1830 met Nationaal Congres en Tiendaagschen Veldtocht, en de eerste jaren van het unionisme. In dit ruime kader beweegt een nobele figuur, die « door zijn voorbeeld de idealen van godsdienst, vaderland en volk » voorhoudt ; Karel Theodoor le Bon, burgemeester te Geel (1831-1844), katholiek uit één stuk, te Geel vermoord op 12 Juli 1844 door een liederlijk dwaashoofd, wiens persoonlijke wrok en gekrenkte hoogmoed zich liet uitbuiten door ellendige politiekerspassies. Omwille van de triestige histories van den moordenaar Xhenceval, in de processtukken uitgestald, is dit boek, luidens de Inleiding, « niet geschikt voor kinderen ». Voor de geschiedenis van ons land, van de katholieke Kerk in België, van de Kempen, en van Geel in het bizonder, biedt de biografie van le Bon waardevol materiaal. Voortaan moet voor Geel, voor de Kempen, voor vaderland en godsdienst de figuur van den martelaar van gansch bizondere beteekenis zijn ; Karel Theodoor le Bon is voor allen die hem leeren kennen een stichting, een sterkte, een verrijking van ons mensch-zijn. Dit is het besluit van dit boek met zware beteekenis, waarin stichting en voorlichting rijk afwisselen.
J. MEERBERGEN, PR.

12.020 **Prims, Floris, D^r^** 9

◆ LEIDDRAAD VOOR DE VADERLANDSCHE GESCHIEDENIS : I^e^ DEEL. I^ste^ Helft tot het Einde van de Middeleeuwen. — *Antwerpen, De Oogst,* 1934 (20×14) 55 *blz.* 5 *fr.*
IV — Aan handboeken voor de geschiedenis ontbreekt het waarachtig niet, maar 'n leidraad voor de feiten uit het verleden, waarin alles is vervat — gebeurtenissen en wijsgeerige besluiten — zonder dat het opeengestapelde materiaal den weg doet duister worden, en het klaar inzicht doet verliezen, hadden we nog niet. En dat biedt Dr Prims in voorhandige brochuur. In het 1^e^ deel, eerste helft, tot het einde der middeleeuwen, schildert schrijver in dertig zakelijke hoofdstukken het bestaan en de ontwikkeling van onze gouwen. Wie dat boekje heeft gelezen, weet iets en alles — wat noodig is — van de vaderlandsche geschiedenis. De leerlingen die zulk een boekje als herhalingshandboek krijgen, zullen zeker een helder inzicht leeren in de gebeurtenissen uit het verleden van hun volk.
J. MEERBERGEN, PR.

12.021 **van der Veen, J. H.** 9

DE PATRIOTTEN EN ORANJE. *Geïll. met figuren. — Hilversum, Schaafstal* (25×16) 130 *blz.* *fl.* 1,75
IV — De schrijver gaf voor hen die dezen tijd bizonder instudeeren moeten voor de Hoofdakte een uitvoerige schets van de gebeurtenissen in Holland gedurende de tweede helft der XVIIIe eeuw, van zijn nooden, van zijn denken, van zijn doen. Vooral wat de beschavingstoestanden betreft bevat dit leerboek zeer belangrijke bladzijden.
Dr J. UYTTERHOEVEN

91. - Aardrijkskunde en Reizen

12.022 **Geerke, H. P.** 91

WIJ VLIEGEN OM DE WERELD. Groote Vliegtochten over Werelddeelen, Bergen en Zeeën. *Met voorwoord van A. Plesman. Geïll. met 47 platen. — A'dam, J. M. Meulenhoff,* 1934 (23×16) 264 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,90
V — Helder, gemoedelijk, toch op overvloedige gegevens steunend, boeien ons die afwisselende verhalen, vergezeld door prachtige foto's, ten zeerste. J. C.

12.023 **Geerke, H. P.** 91

WIJ VLIEGEN OM DE WERELD : DE MELBOURNE-RACE. De grootste Vliegwedstrijd. *Geïll. met 7 platen. — A'dam J. M. Meulenhoff,* 1934 (23×15) 24 *blz.* *fl.* 0,35
V — Moest het mooiste hoofdstuk der serie zijn... Van het tragisch epiloog nog geen spraak. J. C.

12.024 **Landheer, Barth** 93 : 91

INDRUKKEN UIT AMERIKA. — *R'dam, Brusse,* 1934 (22×14) 112 *blz.* *fl.* 1,50
IV — Van een eenjarig verblijf als « fellow » van een wetenschappelijk Instituut, —

economisch-sociaal. Meest te Chicago, ook in de voornaamste steden, vooral die met een hoogeschool, behalve in het Verre Westen en het Verre Zuiden. Werkelijk goed als overzichtelijke indrukken, frisch en eenvoudig-helder, zonder omslag noch druktemakerij, noch flauwdoenerij, noch nuchterheid. Maar hevige schokken geeft hij wel niet.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

12.025 **Molkenboer, B. H., O.P.** **91 : 7 : 9**

◆ ROME : 1e DEEL. *Geïll. met 64 platen. — A'dam, van Munster,* 1933, 2 *dln* (24×16) 311 *blz.* *geb. fl.* 5,90

B. H. Molkenboer

V — Zeg niet : Ja, een Rome-boek, gekend, punt. Want hier is nu toch waarlijk het maximum en het beste gegeven om u toch maar niet los te laten, maar onweerstaanbaar mee te sleepen in belangstelling, bewondering en liefde. Zoo smakelijk is hier alles wat ge kunt wenschen : zakenkennis, uitleg zoowel technisch als onderhoudend-anecdotisch, kunstzin, warme liefde tot de natuur even weidsch als stemmingsfrisch, — kortom, een volledig uitgeruste katholieke kultuurmensch, die tevens mensch, ja gemoedelijke Hollander en een gesmijdig stylist is. Ge dringt weer eens dichter in den diepen zin der grootste kunstwerken, ge ziet het kristelijk epos zich weer ontrollen, ge wordt tevens met uw geest, met uw hart, met uw zinnen vaster gesnoerd aan het middenpunt van geschiedenis, katholiciteit en leven. Alleen met het ongewijzigd heruitgeven van indrukken uit 1911 — volop in het antiklerikaal kabaal, — kan ik mij niet vereenigen : eenige groote schaarknippen in het 1ste hoofdstuk, en ook verder hier en daar hadden volstaan, ten minste negatief, zoo er geen middel bestond om over het nieuwe Rome te spreken. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

12.026 **Spit, Gysbert** **38 : 91 : 621**

AMSTERDAM-BATAVIA PER K. L. M. *Geïll. met* 65 *platen. — Middelburg, den Boer,* (*Praat en Plaat-Serie nr* 1) (22×14) 31 *blz.* *geb. fl.* 1,50

V — Schetst de ontwikkelingsgang van het luchtverkeer tusschen Ned.-Indië en het moederland, — de kloeke præstaties nl. van de Kon. Luchtvaart-Maatschappij (K. L. M.) — met als voorloopig resultaat, de regelmatige afreis om de week van A'dam naar Bandoeng. Slechts een overzicht van de te behandelen stof. Toch zeer leerzaam en boeiend. Illustraties van de bizonderste merkwaardigheden gelegen op de Indië-route.

12.027 **van Bekhoven, Johan** **9 : 91**

DE POOLTOCHTEN. — *Antwerpen, De Oogst* (*Sportwereld's Bibliotheek, nr* 3) 1935 (21×15) 252 *blz.* 15 *fr.* ; *geb.* 20 *fr.*

V — Dit boek wil ons een relaas brengen van de voornaamste Noord- en Zuidpooltochten met het doel een inzicht te geven in al de moeilijkheden, de ellende en de ontberingen der ontdekkingsreizigers en onze bewondering voor hen op te wekken. Het opzet is prachtig ; jammer echter dat de schrijver zich beperkt heeft tot die tochten die door het behaald succes, den dramatischen ondergang der expeditie of andere kenschetsende feiten de algemeene belangstelling reeds opwekten. Ook onder de minder bekende zijn merkwaardige tochten te vermelden. Lijk het hier voor ons ligt boeit het boek in al zijn eenvoud door de tragiek der dingen en der menschen. De schrijver heeft een goed gebruik gemaakt van de bestaande bronnen en laat de gebeurtenissen zelf aan 't woord. De spanning wordt er stellig door verhoogd. Jammer dat hier en daar sommige zinnen wat lang uitvallen en storend inwerken bij de lezing. Waarom ook geen inhoudstafel ? — Een boek dat zeker zal gelezen worden om 't avontuurlijke van de tochten, het groot menschelijke der heldendaden, het gespierde van de taal. Dr J. UYTTERHOEVEN

12.028 **Wessels, C., S.J.** **91 : 22**

◆ SCHOOLATLAS VOOR DE BIJBELSE GESCHIEDENIS. *Met een alfabetisch register van namen. — Groningen, Wolters,* 1934 (25×20) 4 *blz.*, 20 *krtn*, 6 *blz. fl.* 1,25; *geb. fl.* 1,50

V — Het Cartografisch Instituut der bekende Firma J. B. Wolters te Groningen gaf in 't jaar 1934 twee bijna gansch gelijke schoolatlanten uit voor de Bijbelsche Geschiedenis. Beide bevatten een twintigtal mooie kaarten en schetsen. De eerste atlas verscheen in 't voorjaar 1934 ; de tweede, bewerkt door E. P. Wessels S.J., in den herfst van hetzelfde jaar. Het verschil tusschen beide boeken ligt vooral in kaart nr 13b, die in het boek van P. Wessels voor titel draagt : « De verspreiding van het Evangelie in de eerste eeuwen der Kerk », wijl in het eerste boek de kaart genoemd wordt : « Christelijke Gemeenten in

de eerste en tweede eeuw, naar A. von Harnack ». De kaart door P. Wessels aangegeven is heel wat leerrijker dan deze laatste. De uitvoering van het boek doet eer aan de Firma Wolters en de *atlas is een kostbaar hulpmiddel voor de bijbelstudie op school.*
M. DAISOMONT, PR.

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

12.029 **Clayton, Joseph, F. R. Hist. S.** **92.2**
◆ SIR THOMAS MORE. *Vert. uit h. Engelsch dr Piet Kasteel. Met een portret. — A'dam, Fidelitas ; Antwerpen, Standaard-Boekhandel,* 1935 (22×16) 153 *blz.* 36 *fr. ; geb.* 47 *fr.*
IV — Dit is niet een zwaar-historische biografie, maar wel een grondige en boeiende, oprechte en stichtende kennismaking met den edelen en nederigen mensch, den fijn-wijsgeerigen schrijver, den lieven echtgenoot en vader, den rechtvaardigen rechter, den verheven staatsman, den eenvoudigen doch heiligen christenmensch, den moedigen martelaar, die nu 400 jaar geleden door den diepmisprezen Hendrik VIII Tudor op het schavot werd gebracht. — « Sir Thomas More stierf voor de katholieke eenheid. Hij stierf niet minder voor de verdediging van het christelijk huwelijk » (blz. 23) — « Herinneren wij ons den naam van den zaligen Thomas More. Zoo vragen wij in onze zwakheden om zijn gebed in de zekere overtuiging, dat God dat verhooren zal. » (blz. 145). — Het boek is leerzaam en stichtend, en komt te gepaster ure : bij alle intellectueelen zal het uiterst welgekomen zijn en veel goed stichten. Wij wenschen dat het overal zijn weg vinde en dat het moge bijdragen om weldra den « *Heiligen* Thomas More » met betere kennis van zijn heiligheid door het christenvolk te zien aanroepen en navolgen. En mocht *ons* brave volk dan bidden opdat Sir Thomas More helpe *zijn* Engelsch volk terugbrengen naar den « éénen schaapstal en éénen Herder. » M. DAISOMONT, PR.

12.030 **Daels, Frans, Prof. Dr ; Rombouts, J., Prof. Dr ; Platteau,**
◆ **Juliaan** **92 : 89**
VERSCHAEVE, VAN DE PERRE, DE GRUYTER, EEN DRIEMANSCHAP VAN DE VOORLINIE, GEHULDIGD IN HET HELDENHULDEKRUIS TE DIKSMUIDE. *Geïll. — Diksmuide, Comité der « Bedevaart naar de Graven van den IJzer »,* 1935 (21×15) 64 *blz.* 5 *fr.*
V — Ter gelegenheid van de aanstaande hulde werd dit werkje uitgegeven, dat stellig bij velen welkom zijn zal, in de eerste plaats om zijn documentarische waarde. Zooveel werd er geschreven en gesproken reeds over dit driemanschap der voorlinie, dat het moeilijk werd het kaf uit het koren te zanten. Nu krijgen wij hier het sprekend relaas van die daden, simpel in hun grootschheid, door ieder dezer prachtmenschen op zijn eigen terrein gesteld. Daarnaast geeft deze brochiure een kijk — en welke dan nog — op wat er in de voorlinie gebeurde ; ook dat mocht eens worden vastgelegd in een objectief relaas. Al werd dit drieluik door drie personen — Prof. Daels, Prof. Rombouts en Juliaan Platteau — geschreven, toch blijft de eenheid bewaard dank zij de nuchtere zakelijkheid waarmede ieder zijn held belicht. En niettemin voelt men bij het lezen van deze brochure, zonder litteraire pretenties, het driemanschap der voorlinie hoog boven de massa oprijzen. Een boekje dat we warm aanbevelen. Dr J. UYTTERHOEVEN

12.031 **Forst-Battaglia, Otto** **92.8 : 84**
KARL MAY. Ein Leben, ein Traum. *Geïll. met* 32 *platen. — Wien, Amalthea-Verlag,* 1932 (20×13) 84 *blz.* *geb. RM.* 4

Karl May

V* — Met onzeggelijk genoegen heb ik deze korte doch merkwaardige May-biografie gelezen, omwille van de wondere aspekten van dezen hoogstaanden mensch en auteur, welke ze op prettig onderhoudende wijze releveert. Karel May is er me te liever om geworden sedert ik vernomen heb met welke bovenmenschelijke moeilijkheden hij te strijden had om te worden wat hij geweest is : een der voornaamste auteurs van het Duitschland van een halve eeuw terug ; de schepper van een hoogstaand genre wetenschappelijke avontuurromans, die zoowel de volwassenen als de jeugd van twee werelddeelen gelukkig gemaakt hebben en nog maken, en vooral : een edel, goed mensch. Het kapittel : « Der Traum und seine Spiegelung » is een roman op zichzelf. Men leest het boek met blinkende oogen en een kloppend hart ; het wekt heimwee naar verten en zwerftocht, en avontuur, naar jeugd en vrij, ongebonden leven, maar ook naar goedheid en superieur-mensch-

zijn. Er zijn weinig kunstenaars wier leven zoo sterk een aansporing is tot idealisme en hooger-menschelijkheid, als dat van dezen populairen romancier. E. VAN DER HALLEN

12.032 **Morrow, Honoré Willsie** 83.9 : 92

CHRISTUS OF BOEDDHA. — *Den Haag, D. A. Daamen,* 2 *dln* (21×16) 187, 193 *blz.* *per deel fl.* 1,65 ; *geb. fl.* 2,45

III*, P — Boeiende en leerrijke levensbeschrijving, in roman-vorm, van Adoniram Judson, de eerste protestantsche zendeling, die in 1813 uit Amerika naar Birmanië overkwam, om er met een bewonderenswaardigen ijver en een aan het ongelooflijke grenzend uithoudingsvermogen, tegen alle beletselen in vanwege de natuur en vanwege de menschen, zijn gloeiende Christus-liefde mede te deelen aan « sedentes in tenebris et in umbra mortis». Dit boek kan ook aan katholieken veel leeren ; het veronderstelt echter degelijk gevormde lezers, èn omdat het zuiver protestantsch is van ingeving en omgeving, èn omdat het o.i. niet voldoende acht geeft op de bovennatuurlijke medewerking van God : vandaar b.v. een nogal dubbelzinnige houding ten overstaan van de onechte mystiek van Mme Guyou. Dr J. DE MUNTER S.J.

12.033 **Schepens, Piet** 92.8 : 84

AUGUST STRINDBERG. Leven en Werken : TWEEDE DEEL. *Geïll. met* 8 *platen.* — *St-Amandsberg-Gent, Mayenslaan* 44, 1933, 2 *dln* (25×17) 298 *blz.* 25 *fr.* ; *geb.* 45 *fr.*

August Strindberg

III* — Dit tweede deel bevat in vijf hoofdstukken de 18 laatste jaren van Strindbergs leven en werkzaamheid. Eerst zijn inferno-tijd van diep-zedelijk verval en vervolgingswaanzin ; dan zijn Legenden en wetenschappelijke werken ; vervolgens zijn kruisweg « naar Damaskus », waarin hij zijn afkeer verbeeldt van het naturalisme en zijn overgang tot een zeer vaag mysticisme ; verder de godsdienstige en geschiedkundige drama's van den grooten eenzame ; ten slotte de laatste levensjaren met schotschriften als de Gotische Kamer en Zwarte Vaandels en met de Kamerspelen. In één bladzijde wordt in zeer algemeene trekken de invloed op het buitenland aangeduid. — Schrijver heeft zich geen moeite getroost om ons een weg te banen doorheen de hopelooze verwarring van het geestesleven van den genialen Zweed ; niet immer is hij er in geslaagd het zeer omvangrijk feitenmateriaal te beheerschen en voldoende te ordenen. Onmisbaar voor hen die kennis willen maken met een der hoofdfiguren van het geestelijk leven in Noord- en West-Europa. Dr A. BOON, PR.

12.034 **Schuver, Ursula M., Domna, O.S.B.** 92.2

◆ KONINGSKINDEREN. *Geïll.* — *Utrecht, van Rossum* ; *Antwerpen, Standaard-Boekhandel,* 1934 (23×18) 128 *blz.* 15 *fr.* ; *geb. fr.* 18

V — « Dit is geen sprookjesboek over koningskinderen, die nooit bestaan hebben, maar een boek met echte levensgeschiedenissen van echte koningskinderen, die zelfs in onze dagen geleefd hebben, de kinderen namelijk van den Koning der Koningen, Kristus... » Aldus vangt dit boek aan. Het vormt als 'n heerlijke ruiker H. Eucharistie-bloemen. Begenadigde kinderen, kleine slachtoffers van liefde, hoe dierbaar zijt gij aan onze katholieke harten ! Geen saai heiligenboekje... echte kinderen, springlevend met nog 'n onvolmaaktheid ook natuurlijk. Ze zijn er ons te liever om, want daardoor zijn ze, als wij allen, nog van deze aarde, niet van meet-af volmaakt en heilig. De eenvoudige, alhoewel piekfijne taal, maakt het bevattelijk voor kinderen. Ouders en allen die met kinderen omgaan zullen er deugd aan beleven. 't Geeft 'n diepen kijk in de kinderziel. — 'n Pracht van 'n boek, ook voor de uitwendige verzorging. ELZA WOLF

12.035 **X. [« Bethanië », Bloemendaal]** 92.2

◆ HOE DE H. MARIA LEEFDE. *Geïll. dr L. Sengers.* — *A'dam, van Munster,* 1934 (17×21) 3, 105 *blz.* *fl.* 1

VIa, M — 't Leven van de H. Maagd en Moeder Gods, in dertig kapitteltjes, van af haar geboorte tot aan haar glorie-reis naar 't Paradijs. — Onze kleine meisjes zullen veel vreugd en deugd vinden, in de kinderlijk-mooie verhaaltjes en aan de stemmige prentjes. FR. CROLS, PR.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 5 VIERTIENDE JAARGANG MEI 1935

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Organ van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuylitsstraat, 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België:	Abonnement: 35 frank.	Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland :	Abonnement : fl. 3,50.	Dit nummer : fl. 0,50.

Een Zwerver :

A. DEN DOOLAARD

door Paul Hardy

12.036 In 1926 debuteerde Den Doolaard met 'n twintigtal gedichten onder titel : **De verliefde Betonwerker** (II-III, 81), vooral jeugdverzen. Ze vormden 't bilan van de tragiek van dezen jongen Nederlander, bij wien de roekelooze, wrange zucht naar 't avontuur geen interessante pose was, maar 'n soort duivelsch elixir dat hem in 't bloed zat, en hem 'n jachtig levenslot bereidde. Vanaf het oogenblik toen hij z'n eerste ontboezemingen op papier bracht tot nu toe is Den Doolaard steeds zichzelf gebleven. Al heeft hij de geestdriftige droomen van z'n jeugdfantazie moeten prijsgeven, in z'n hart bleef het onrustige jachten van den zwerver, den onvoldane, den met zucht naar verre horizonnen, naar zenuwachtige milieu-onthechting en koortsige avonturen getareerden sterveling. 'n Witte raaf in deze koude, verburgerlijkte noorderlanden, waar de menschen van kachels en knussigheid droomen, voelt hij zich slechts behaaglijk in z'n spannenden jumper, midden het luguberschoone decorum van den Mont-Blanc, waar de sneeuw knistert en wegstuift onder z'n ski's ; of onder de brandende zon van Macedonië waar z'n nagelschoenen hun vasten tred weten op den gebarsten grond. In den machtigen overmoed van z'n post-puberteit groeide in de ziel van den dichter de stale hoogmoed om het heelal op z'n grondvesten aan 't trillen te brengen. In enkele verzen stort hij z'n titanen-gemoed uit. Hij voelt hoe z'n « heuvelende borst » de « glorie van den Kosmos » torst ; hij wil sterren

uit hun band rukken, en God onttronen. 't Is als de verblindheid van 'n jong dier, dat bij 't eerste stalen van z'n spieren in z'n onbezonnenheid naar z'n prooi springt, die hem echter te machtig is, en bebloed wordt teruggeslingerd. Spoedig wordt de dichter er zich van bewust dat z'n voeten op wolken hebben gestaan, doch dat hij « ontwaakt » is : « in kleinkinderlanden ». Hij is teruggebotst, en kijkt beschaamd neer op z'n verschrikkelijke kleinheid. Hij is als de gevallen titaan. Er ligt 'n pijnlijke moeizaamheid in deze schoone gedichten, de moeizaamheid waarmee 'n steengroevearbeider z'n last langs harde heuvelflanken den top opsjouwt. De gevallen titaan gaat echter niet zitten kwijlen achter de kachel. 't Gewaagde exploot van z'n onbedachte jeugd ligt achter hem ; hij is de desillusie te boven gekomen, maar z'n hoogmoedige trots ligt gebroken. Hij heeft zich eenmaal klein gevoeld, en zoekt dit alles te vergeten in het avontuur van het volle leven, hetwelk echter doordeesemd blijft van 'n hunker naar datgene wat in hoogere werelden thuishoort. Zoo verwateren z'n idealen tot 'n vreemde dualiteit : z'n verlangen 'n « duizlend oogenblik naast God te staan », God, dien hij voelt in 't mysterie van den melkweg, in wolken, gletschers en bergen, — hij wordt als 'n slaapwandelaar op de grens van 't abstracte — ; maar steeds rukken de aarde, 't jachtig bewegen van dezen tijd, 't zwoele lichaam van de vrouw hem neerwaarts. Ook hier laat z'n onbereikbaarheidsverlangen hem niet los; hij bedriegt zichzelf met zich wijs te maken in de platte materie ook dat hoogere te vinden. 't Vers waar hij de vrouw toespreekt : « En 'k bid tot God, en ik omklem Uw voeten » is alzoo van 'n deerniswekkende tragiek, die a fortiori gaat, daar waar hij tot slot van z'n « Verliefde Betonwerker » in 'n moment van zelfbegoocheling de liefde der zinnen tot 'n soort religieuse geplogenheid verheffen wil. 't Verschil tusschen Den Doolaard en andere dualiteits-menschen als Verlaine, Jacob Israël de Haen en dergelijken schuilt slechts hierin, dat deze laatsten werkelijke gewetensbezwaren kenden, waar Den Doolaard als 'n echt kind van dezen relativistischen tijd, geen last van heeft.

Den Doolaard is naar Marsman's recept uitgegroeid tot 'n vitalist in den meest konsekwenten zin van het woord ; 'n aanbidder van het leven ; iemand, die het leven uitperst als 'n citroen, maar altijd nog 'n kist versche citroenen in voorraad heeft. Zoo kunnen we ook Den Doolaard z'n sympathieën verklaren. In z'n eerste romans « De laatste Ronde » en « De witte Tocht » gaan deze naar krankzinnige levensgenieters, als Robert Day, Leamington en tutti quanti ; in z'n later werk naar de stoere geweldmenschen, de

vechters als « André » uit « De Druivenplukkers », « Pater Jozef » uit « De Herberg », « Damian » en « Todor » uit « Orient-Express ». Overal zien we hem den levenscultus verdedigen. We zouden de essentie van z'n werk kunnen formuleeren in dezer voege : « Leef zoo vurig en hartstochtelijk als het je maar eenigszins mogelijk is ; daar houdt ook alles op. Stel je geen verantwoordelijkheidsproblemen ; 't leven is goddelijk in zichzelf, en sluit zooiets volkomen uit ». Z'n werken zijn als 'n apologie voor den doelloozen hartstocht, den geblinddoekten sprong in het avontuur, zonder dat men weet waar men belanden zal. Deze opvatting lijkt ons echter wel 'n symptoom van z'n jeugd. Er ligt tenslotte iets schrijnends in deze onbedachtzaamheid, in deze opzettelijke onverantwoordelijkheid zonder zedelijke grondslagen : 't avontuur zonder doel ! 't Is 'n misvatting dat het avontuur noodzakelijk dient uit te monden in 't ongekende gevaar. Veel machtiger dan het moderne levensavontuur was het avontuur van de groote kathedraalbouwers uit de middeleeuwen, 't avontuur van Franciscus van Assisi. 't Vergoddelijkte leven vindt z'n steeds herhaalden dood in de eeuwig-herhaalde bevrediging, waarna het telkens bezwijkt en den mensch steeds onbevredigd en murw achterlaat. De hartstocht van zulk leven is 'n hartstocht zonder doel, arm en deplorabel, 'n gedurig zich uitputten, 'n gedurig wegsmijten van alle levensreserve die kon worden opgestapeld en bewaard tot 'n hooger en absoluter verbruik. Vandaar de ontstellende jacht welke we terugvinden in Den Doolaard. In 'n steeds versneld tempo hoopt hij eindelijk de ultieme bevrediging te voelen. Doch hoe sneller het levenstempo wordt, hoe moedeloozer en gebrokener zal het leven steeds z'n slachtoffer laten ineenzakken langs den weg. Soms troost hij zich nog wel 'ns met 'n illusie ; zoo vraagt hij zich af in « De Druivenplukkers » wat het geluk is. 't Is « het verwijlen, een oneindig oogenblik lang op een toppunt met de gedachte dat dit oogenblik werkelijk oneindig is. » Hij vreest echter den waren zin van het leven te ontdekken. Dien ontdekt men ook slechts in momenten van rust en bezonkenheid, momenten, welke hij haat !

« Roekeloos en onvoorwaardelijk — Hebben wij ons overgegeven — Met zinnen onverzadelijk — Aan het heerschzuchtig leven ». Zoo
12.037 klinkt de aanhef van z'n tweeden bundel gedichten, **De wilde Vaart (II-III, 81)**, welke onder verschillende opzichten de vlag moet strijken voor « De verliefde Betonwerker ». De strijd tot het « worden » is voorbij, thans blijft de levenslange, onophoudelijke strijd om het « zijn ». Met zelfkennis en 'n beetje bitterheid

is de dichter weergekeerd uit de duizelingwekkende regionen van z'n jeugd, waar hij enkele stratosfeer-experimenten met zichzelf had uitgehaald, die faliekant uitliepen. Hij zal zich dan maar tevreden stellen met z'n doorzengde luchten, z'n lawinen, gletschers, sterrenregens, stugge rotsen, onbereikbare horizonnen en dergelijke dingen meer, die ons, « affreux bourgeois » die we zijn, reeds de oogen doen dichtknijpen als we ze te bewonderen krijgen in 'n documentaire film. Hij wil « zeilen zonder reven, naar een einder die eeuwig vooruitwijkt » ; hij smacht naar de sensatie der oneindigheid, doch moet zich paaien met den tooneelmatigen ersatz van 'n ski-val, en midden in z'n groote ruimte-vervoering grijnst z'n fatum langs den bergflank waaraan hij voorbijsuist ; het fatum met 'n eleganten, witten jumper en 'n paar diepe, donkere oogen waarin de wellust gloeit, die hem steeds aanklampen zal om hem terug te voeren tot de alledaagsche, aardsche zinnenmaterie, waarvoor het mensch-dier gereedelijk bezwijkt. De meeste verzen uit « De wilde Vaart » zijn leelijk door hun stroefheid en hun volkomen gebrek aan rhythme. Z'n zucht tot synthetiseeren leidt tot woordoverladenheid, tot het gebruik van pijnlijke, onaesthetische genitieven. Z'n hang naar het abstracte maakt deze gedichten onaangenaam, wanvormig, vaak onbegrijpelijk. Ze laten 'n indruk na van kunstmatigheid, mooi verzorgd maakwerk dat inspiratie mist en bijgevolg spontaneïteit. Elk vers schijnt hem 'n liter zweet te hebben gekost. Na elke bladzij schijnt het ons toe of de dichter staat uit te blazen boven op de punt van 'n rots, die hij zoo juist beklommen heeft met dikke touwen en houweel. Er zit meer cadans en rhythme in 'n roman als « De laatste Ronde » dan in deze poëzie. 'n Paar gedichten slechts maken 'n loffelijke uitzondering, vooral dat
12.038 heerlijke **Ballade du jeune Marin (III, 81)**, welk hij onder 'n frappanten omslag van Gerard Rutten afzonderlijk uitgaf. 't Is als 'n kreet, 'n jubel, met de wild-hartstochtelijke tonen van 'n balalaika-lied.

Den Doolaard is 'n prozaïst met zeer groote kwaliteiten. 't Is ook op dit terrein dat hij gaandeweg de sympathie van het publiek won en zich binnen de tijdspanne van 'n paar jaren een der meest vooraanstaande plaatsen wist te veroveren in onze hedendaagsche literatuur. Naar hun aard, inhoud en genre kunnen we z'n romans in twee categorieën onderverdeelen. Bij Strengholt te Amsterdam verschenen « De laatste Ronde » en « De witte Stilte ». Deze beide werken vertegenwoordigen de eerste phase in Den Doolaard's ontwikkeling als romanschrijver. Ze zijn omzeggens de illustratie

van z'n poëtische productie. De jeunes-premiers, of ze dan ook Carl Leamington, Robert Day of Luc heeten, zijn niemand anders dan even zooveel vermommingen van den jongen auteur zelf, die zich met 'n godvergeten, ademstokkende doch brillante roekeloosheid midden in den draaikolk van het stroelende, Europeesche leven
12.039 werpt. **De laatste Ronde** (**III***, **83.1**): Robert Day, 'n Londensche jongeman wordt bedrogen door z'n minnares en gaat zelfmoord plegen. De multi-millionair Halling Aarhuus weet hem dit op 't fatale momentje te beletten, en doet hem 'n voorstel : over zes maand moet hij in werkelijkheid 'n eind aan z'n leven stellen, doch onder Aarhuus' naam, zoodat deze de gelegenheid krijgt zonder schandaal uit dit zenuwschokkende leven te verdwijnen. Als vergoeding voor deze hulpvaardige daad mag Robert gedurende zes maand, met Aarhuus' chequeboekje op zak léven. Robert aanvaardt, en begint z'n laatste ronde. Hier doet Den Doolaard 'n geniale vondst : de moderne mensch die geen tijd heeft, die leeft in 'n roes, met de ingebeelde jachtzweep achter z'n rug. In 'n geforceerd tempo, aan 'n minimum van 200 Km. in het uur, doorholt Day de levensdagen die hem nog resten. 'n Gekke film die te snel wordt afgedraaid. Met 'n rasschrijvers-virtuositeit wist de schrijver rhythme, beeld en tempo aan z'n onderwerp te adapteeren. Geen beschouwingen, maar terloopsche indrukken ; geen beschrijvingen, maar snap-shots ; geen droomerij, maar 'n steeds herhaald handelen en vergeten. En over heel dit dynamische leven, dat den lezer de impressie laat alsof Europa 'n asiel voor hysterieken en krankzinnigen geworden was, waait als 'n tot 'n nevel verdichten adem van Onzen Lieven Heer, de onsterfelijke romantiek, ondanks het koude, materieele genietingsproces, ondanks Den Doolaard zelf wellicht, die echter niet nalaten kan oprecht en volledig te zijn in z'n scheppingen. In die volledigheid is er iets dat den mensch, die zich onverantwoord uitleven wil, toeschreeuwt : « Plus est en vous ! », z'n verlangen namelijk naar 'n blijvend geluk, dat hem verhindert konsekwent te zijn met zichzelf, daar het uitmondt in den grooten stroom van de verlangens naar de Eeuwigheid. Deze romantiek is 'n zeer typisch verschijnsel in meer modern vitalistisch werk van dit genre. Denken we b.v. maar aan het werk van menschen met 'n zekere reputatie als Ehrenburg, Céline, Körmendi, Huxley, Aldington, om slechts enkele namen te noemen. Bij Den Doolaard schiet deze romantiek er echter soms wel wat van haar grootschheid bij in, om soms heel eventjes te vervallen in het pensionaatmeisjesachtige. Wanneer Robert, daar waar hij het ongeluk in de bergen verhaalt, blijft zitten « met mijn handen op mijn knieën, en tusschen mijn tan-

den een edelweis ,moeten we 'n oogenblikje glimlachen. De menschen uit « De laatste Ronde » zijn gecompliceerde wezens, die met zichzelf geen raad weten ; ze praten tooneel-taal die past in hun kader, want ze hebben den eenvoud verleerd. De schrijver heeft het niet vermocht ze psychologisch uit te diepen, daar was trouwens ook geen tijd toe ; vandaar het filmisch-tooneelmatige in z'n werk ; hij werkt met « close-ups », hij suggereert, en daarmee uit. En toch is deze « laatste ronde » ons sympathiek, al z'n litteraire tekortkomingen ten spijt, en wel omdat het zoo oprecht is. Den Doolaard liegt niet, hij meent het, hij schrijft zich uit. Hij is de physisch-gezonde kerel, de taaie globe-trotter, de hartstochtelijke levensaanbidder, die echter innerlijk verteerd wordt door den fatalen doem van z'n jachtig bloed.

12.040 Heelemaal in dezelfde lijn ligt z'n tweede roman : **De witte Stilte (II, 83.1)**, 'n werk op denzelfden leest geschoeid, met 'n bijna gelijkaardig onderwerp, en met dezelfde gebreken. Als constructie zelfs wat zwakker dan « De laatste Ronde ». Zwaar en hortend gaat het vooruit. De daverende jacht is niet volgehouden zooals in het vorige boek ; vooral het eerste gedeelte houdt geen maat, doch het is grootscher, geweldiger. De passages op den Mont-Blanc zijn van 'n verbazende schoonheid ; 't verblijf van de twee mannen in de hut is van 'n dramatische kracht, die in onze literatuur bezwaarlijk haar weerga zal vinden. Fragmentarisch beschouwd is het laatste gedeelte van « De witte Stilte » het sterkste wat Den Doolaard totnogtoe schreef. De auteur verlegt hier het zwaartepunt van uit z'n **subject** — de màn, die naar de eeuwige horizonnen oprukt — naar het **object** : de aarde, die hem steeds naar zich toesleurt, verzinnebeeld in de vrouw. De filmster Grace Darling, het verwende wijfjesdier, de vamp, die mannenharten stukmaakt om aan haar zin- en redelooze grillen te voldoen, is hier de hoofdfiguur uit dit boek. Twee wilsmenschen van groot formaat, levensbestormers van 'n Den Doolaardsche natuur : de sportkampioen-filmacteur Carl Leamington en de berggids Luc, worden achtereenvolgens door haar porceleinen handen week gekneed. Hier toont zich Den Doolaard weer eens te meer den volbloed romanticus, zonder de geposeerde karikaturale levensleugen der « neue Sachlichkeit » ; 'n priester van het vitalisme, die het leven in al z'n aardsche betrekkelijkheid in zich lillen voelt, die het leven in al z'n volledigheid aandurft met 'n bewonderenswaardigen moed ; maar die de genade ontbeert om over het leven heen verder te blikken naar de verre kust, waar de Rust ligt neergevleid die de uiteindelijke bevrediging schenkt.

Met deze « witte stilte » schreef Den Doolaard z'n laatste gedicht. Hij schopt nu z'n eigen persoontje uit het middenplan van z'n litteraire fantazie, hij heeft de schrijnende desillusie van z'n jeugd voldoende aan de wereld verkondigd, en wat hij verder schrijft zal van meer bewustheid en objectiviteit getuigen, al blijven z'n sympathieën dezelfde, en z'n houding tegenover het leven onveranderd.

Tijdens z'n verblijf in Zwitserland sloot hij zich aan bij 'n Duitsch gezelschap dat onder leiding van den gekenden regisseur Dr Franck 'n film draaide op den Mont-Blanc. In 'n zeer genietbaar boekje :
12.041 **Filmen op de Mont-Blanc (V, 91 : 79)** vertelt hij z'n wedervaren, en tusschen de journalistiek-getinte hoofdstukken lascht hij 'n practischen cursus in voor ski-onderricht ; dit alles in 'n gedurfden, eenvoudigen en sportieven toon.
Vóór 'n paar jaar maakte hij met spijkerschoenen en rugzak 'n zwerftocht in Frankrijk, en verder Joego-Slavië, Dalmatië, Macedonië, Albanië en Tsjecho-Slovakije door. Hij werkte bij den oogst, en nadien als druiven- en lavendelplukker onder de brandende Fransche zon ; « om 'n land volop te begrijpen, moet je er den bodem bewerken » : luidt z'n meening. Z'n wederwaardigheden
12.042 bundelde hij in 'n vrank en hartelijk boek : **De Wilden van Europa (IV*, 83.8 : 91 : 39)**. 't Mist diepgang, maar er gaat 'n machtige bekoring van uit, de bekoring naar de vrije onbezorgdheid van den zwerver, die u de wereld en de menschen doet liefkrijgen. Z'n stijl is hartelijk, Hollandsch-joviaal en boeiend. De zwerver is blij, weet waar te nemen, en gebruikt z'n twee oogen. 't Lezen van zwerversschetsen als deze is 'n onbetaalbaar genot. Deze tochten leverden hem ook de inspiratie voor z'n volgende romans. Op den druivenpluk in de Durance-vallei ontmoette hij onder de internationale bende van arbeiders, 'n paar interessante wezens. Ze gaven hem
12.043 stof voor 'n roman, en hij schreef **De Druivenplukkers (II-III, 83)**. Op zomeravonden vóór de hoevepoort heeft hij toegeluisterd, wanneer de zwervers de bonte avonturen van hun roerig en hartstochtelijk leven ophaalden. Deze roman is 'n ode geworden aan het alleenzaligmakende leven. We zien ze voorbijtrekken, de zwervers, op hun eeuwigen strooptocht naar 't geluk : de intelligente wraakmensch André, het eerlijke, naïve natuurkind Vladja, Henri de Algerijn, de oude Victor, die verzen van Hugo declameert, Pepe de godzalige, en zooveel anderen. Over hun hoofden slingert de schrijver hun machtige leuze : « Overal waar werk was, en brood, en eerlijk zweet, en brandende zon, en een vrouw die van je hield,

daar was leven. » Ze kennen geen moreele of geestelijke bekommernis. Ze vreezen het leven niet. 't Is hun eenigst-rechtmatig en heiligste goed. De waarde ervan is de groote maatstaf die hun daden richt, en die hen nooit versagen doet. Ze houden van het leven omdat het 'n inhoud heeft, dien ze dag-in, dag-uit door hard labeur moeten verwerven, omdat het hun onbewust oneindigheidsverlangen telkens opnieuw eventjes bevredigen kan. We denken hier onwillekeurig terug aan 'n woord van Walter Hasenclever : « Wer von früh bis spät arbeiten musz, für den ist das Leben heilig. Jedes Glück, jede Liebestunde wird ein Geschenk für ihn. Die Menschen die morgens nicht wissen, ob sie abends zurückkommen, die täglich um ihr Leben kämpfen, die schieszen sich nicht tot. Die leben weiter. » Deze paganistische levenscultus bereikt z'n ideëel hoogtepunt in den stokouden markies de Saporta die na 'n harde en zeer objectieve zelfanalyse tot de conclusie komt dat hij zondigde tegenover het leven, door gedurende den oorlog aan de vrouw van z'n gesneuvelden zoon te beletten 'n liefdesverhouding aan te knoopen met 'n Duitsch krijgsgevangene. Op z'n sterfbed roept hij den Duitscher van z'n familie weg om hem met de vrouw terug in betrekking te brengen.

12.044 In **De Herberg met het Hoefijzer (IV, 83)** krijgen we te doen met 'n verren naneef van Robert Day: den geoloog en explorateur Erwin Rayne, eveneens ten prooi aan liefdesverdriet. Den Doolaard is wijzer geworden sedert z'n eersten roman, en laat ditmaal z'n held geen zelfmoordexperiment meer beginnen. Rayne begroet het als 'n gelukkige tusschenkomst voor zichzelf dat hij drie dagen na het verbreken van z'n verloving door z'n firma naar de Noord-Albaneesche Alpen gezonden wordt, met het doel er in 't geheim opsporingen naar kopererts te doen. Hij landt er aan in 'n klein hotelletje, en ontmoet er 'n knechtje dat dadelijk z'n sympathie wint. De jongen behoort tot den stam der Malissoren, 'n weinig beschaafd volk, nog middeleeuwsch van zeden, dat in de nabije bergen woont. De jongen neemt Rayne's revolver weg, legt er geld voor in de plaats, en verdwijnt. Hij gaat den man dooden, die bij afwezigheid van z'n broer overspel pleegde met z'n schoonzuster. Zoo eischt het de Malissorenwet. Rayne trekt de bergen in, en komt in aanraking met den Malissoren-pastoor : Pater Jozef, 'n prachtig-uitgebeelde priesterfiguur. De jonge moordenaar wordt door de gendarmes geklopjacht en schiet er tenslotte z'n hachje bij in. Den Doolaard ontvouwt in deze novelle de vertellersgave van den meester. Men heeft bij recensies over dit werkje van Karl May gerept, en naar ik meen, niet ten onrechte. Den Doolaard

vertelt, en de volksche vertelling boeit ons, sleept ons mee, los, frisch, onbevangen en eenvoudig. 't Gaat over eenvoudige natuurmenschen met ongecompliceerde levensnormen. Ze zijn ons heel wat sympathieker dan de hysterische sukkelaars uit z'n eerste romans. Deze novelle, die zich afspeelt middenin de natuur van dit onvergetelijk-mooie Albaneesche landschap, komt zonder litte-

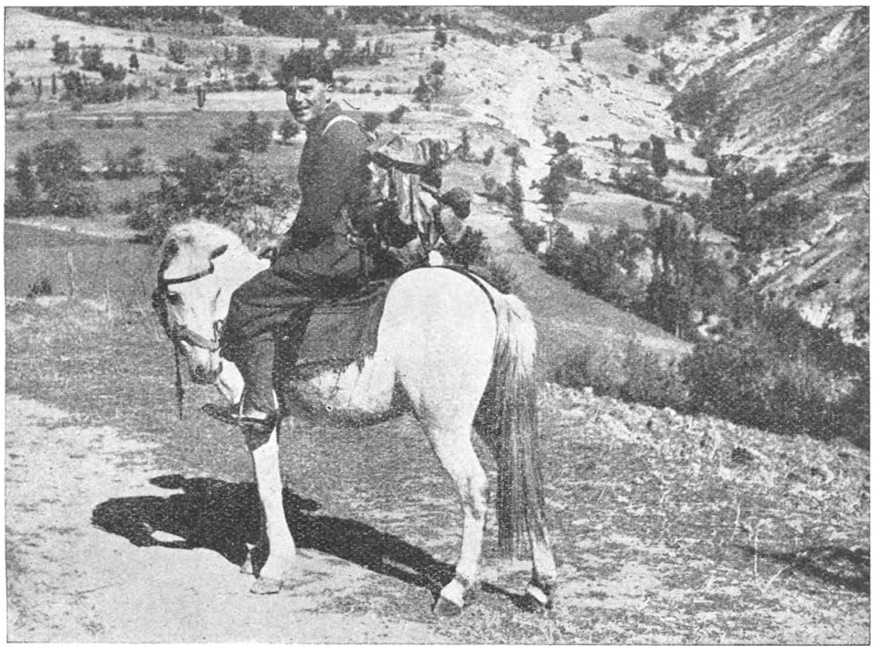

A. DEN DOOLAARD (cliché « GESCHENK » 1932)

raire berekening als vanzelf uit de pen gevloeid van 'n begenadigd kunstenaar. « Si l'art cherche à plaire, il trahit, il devient menteur » zegt Jacques Maritain. In de figuur van Pater Jozef, den geleerden, origineelen en hartstochtelijken pastoor uit Europa's achterbuurt, geeft de schrijver blijk dat hij den katholieken priester begrijpt. Tevens staat hij er sympathiek tegenover. Pater Jozef is 'n frisch, nieuw type in onze literatuur, 'n schepping kortom. De « Herberg » werd z'n gaafste werk. Hier nog meer dan elders doen z'n dialogen door hun directheid en hun suggestieve kracht aan modernistisch tooneelwerk denken. We maken ons sterk dat, moest Den Doolaard als verpoozing 'ns 'n tooneelstuk schrijven, het 'n onvermoed succes zou tegemoet gaan.
Er waaide stof op rond het verschijnen van 's schrijvers recenten

12.045 roman : **Orient-Express** (II-III, 83.9). Enkele critici hebben gemeend aanstoot te moeten nemen aan het feit dat de auteur 'n inleiding schreef voor dit werk, waarin hij zich vooruit verdedigt tegen 't geschrijf der wikkende en wegende litteraire heeren. We zijn de laatsten om zulke wijze van doen bij te treden of goed te praten. 'n Boek moet getuigen voor zichzelf. 'n Boek maakt furore of valt met zichzelf, en daarmee basta. Maar zoo is hij nu eenmaal. Hoeveel anderen uit de litteraire bent zouden niet doodgraag hetzelfde doen. Ze laten het omdat ze bang zijn zich te compromiteeren of te worden uitgescholden. Die zoogezegde traditioneele romanschrijvers-welvoegelijkheid lapt Den Doolaard aan z'n hakken. Hij heeft wat te zeggen tot Jan Publiek, alsmede tot z'n zeer-geleerde heeren arbiters, en doet het vrankweg en 'n ietsje brutaal zelfs op de meest ongeschikte plaats, maar die hem toevallig het dichtst bij de hand lag : de eerste, ongenummerde bladzijden van z'n roman. 'n Journalist schrijft ook wel 'ns z'n reportages op de achterzijde van 'n concertinvitatie. Dat inleidend epistel van « Orient-Express » zal echter den bezadigden lezer weinig of niet intimideeren. De menschen zullen ook niet minder van Streuvels gaan houden omdat 'n zeer provinciale « groote » Vlaamsche krant het noodig acht dezen wegens z'n vrijmoedigheid tot « beest » te promoveeren !

Op z'n zwerftochten doorheen Macedonië werd Den Doolaard gefascineerd door het lijden en den heldenmoed van dit diep-ongelukkige land en volk. Zonder historische scrupules dichtte hij het epos van den Macedonischen bevrijdingsstrijd. Verdrukt door de Turken zweren de Macedoniërs saam, stichten de V.M.R.O. (Vetrichnatu Makodonska Revolutsjonna Organijatsia), de organisatie der comitadji's, die, onder leiding van hun voivoda's en onder de leuze van « Vrijheid of Dood » hun land voor henzelf zullen trachten vrij te vechten. Hun miezerig verzet tegen de Turksche overmacht groeit uit tot 'n epischen strijd. 't Hoofd van de organisatie : Voivoda Damian Drangor, die aan 'n Niebelungenrecke doet denken — de heerlijkste figuur uit dit boek trouwens — offert er z'n leven in. Z'n pasgeboren dochtertje Milja wordt gedoopt in 't bloed van het afgehouwen hoofd van haar oom. Angstige jaren gaan voorbij. De organisatie herleeft onder de nieuwe, naoorlogsche overheerschers. Milja, onderwijzeresje in 'n boerendorp laat zich inlijven, en wordt de maîtresse van Todor Alexandrov, 'n geweldig mensch met legendarische allures, die de hoofdleiding van de revolutie in handen heeft. Nadat hij vermoord is, blijft ze trouw aan Macedonië, en vindt in haar werk den dood. 't Eerste gedeelte

van dit boek — de primitieven, wilde haatkamp van 'n volk tegen z'n onrechtmatige verdrukkers — is van 'n machtige epiek ; later, wanneer de revolutie verwaterd is tot politiek geknoei en communistische agitatie, voelen we hoe de schrijver terrein verliest, en zich minder gaat thuisvoelen in z'n onderwerp. Hier doen z'n helden ook kunstmatig aan; Alexandrov en Stankovitch verbleeken tot het type van den operette-revolutionnair. Alleen de Milja-figuur blijft, ondanks 'n zekere matheid in de psychologische uitwerking, 'n verdienstelijke creatie. Alles bij elkaar genomen heeft Den Doolaard met dit boek bewezen dat hij 'n roman kan schrijven, die qua constructie en uitwerking gerust 'n vergelijking mag doorstaan met de beste vaklieden op dit terrein uit de andere Europeesche literaturen. Er ligt bouw en ruimte in dit werk. Zuiver litterair beschouwd, treft het ons door de poëtische directheid van z'n beelden, door de gaafheid van het Gesamtbild, en de kordaat-mannelijke originaliteit van z'n stijl. Wel mist hij het subtiele meesterschap van den psycholoog. Z'n helden leven, maar groeien niet genoeg, hun daden liggen steeds in dezelfde lijn, in de lijn van hun vooropgezette persoonlijkheid, die scherp en veelzijdig belicht wordt, maar evolutie mist.
Den Doolaard kent z'n onderwerpen, z'n menschen, zijn gezonde daadmenschen lijk hijzelf : daarom is z'n werk zoo sympathiek en interessant. We verademen bij het lezen van z'n romans ; alles is zoo direct, zoo concreet. Z'n werk komt op 't gepaste moment 'n stuk leemte aanvullen, want we zijn de producten uit het psychopathologisch laboratorium hartsgrondig beu.

We kunnen ons, als katholieken, met z'n vitalistische levensopvatting niet verzoenen, maar Den Doolaard is amper ten halve de dertig ; de diepere, absolute levenswaarden kunnen hem nog bereiken ; en hij zal ze aanvaarden in z'n geest en in z'n werk wanneer ze, te gepaster tijde wellicht, zich aan hem zullen opdringen, omdat hij eerlijk is, en oprecht.

Van Menschen en Boeken

Aug. van Cauwelaert

De Letterkundige Prijs der Vlaamsche Provinciën. De keurraad bestaande uit de heeren Jan Peeters, Anton van de Velde, Maur. van Hoeck en Lud. van Winkel, daartoe afgevaardigd door de aangesloten provinciën Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen en de Interprovinciale Commissie, heeft den prijs van 6.000 fr., toe te kennen aan een letterkundig werk als roman, verzen, tooneel, gedurende het driejarig tijdvak 1932-'34 verschenen, toegewezen aan den heer August van Cauwelaert te Antwerpen, voor zijn roman « HARRY ».
De prijs van 1936 is bestemd voor een kinderboek in het tijdvak 1933-'35 uitgegeven.

Stijn Streuvels

De vijfjaarlijksche regeeringsprijs voor letterkunde. De jury bestaande uit de HH. Herman Teirlinck, Maur. Sabbe, Aug. van Cauwelaert, Firmin van Hecke en Marnix Gijsen heeft voorgesteld den vijfjaarlijkschen regeeringsprijs toe te kennen aan **Stijn Streuvels**, voor zijn gezamenlijk werk.

Boekengids houdt er aan de Heeren Frank Lateur en August van Cauwelaert om deze eervolle onderscheiding respectievelijk geluk te wenschen.

0 - Werken van algemeenen Aard

12.046 Vanderheijden, Jan F., Dr **02**

DE ALBERTINA. Een Proeve van Inzicht in haar Wezen, hare Rol en hare Beteekenis· — *Mechelen, Het Kompas* (« *Vragen van onzen Tijd* », *nr* 6) 1934 (18×12) 92 *blz.* 7 fr.

V* — Hier is aan het woord een specialist, de bibliothecaris die het Albertina-vraagstuk vrijwaart voor elk verkeerd standpunt en alle mogelijke verwarring ; die de verkapte en verkeerde oplossingen bestrijdt en argumenteert voor de goede, de eenige oplossing, nl. wat onze huidige centrale Staatsboekerij volgens de moderne bibliotheekkundige opvattingen zijn moet.

Dr J. F. Vanderheijden

Dr Vanderheijden ziet te recht in de « Albert-I-Bibliotheek » een zelfstandige, zuiver-nationale Bibl., centrum voor bibliographische en bibliotheconomische bedrijvigheid in ons land : « een studiecentrum voor wetenschappelijke werken » (blz. 26), met, « als eerste taak, het volledig verzamelen en ongeschonden bewaren van de typographische productie van het Rijk te verzekeren » (64), benevens, als tweede zending, « in verstandhouding met andere wetenschappelijke bibliotheken in het land, kostbare algemeene of zelfs soms speciale vreemde werken aan te koopen en ter beschikking van hare lezers of leeners te stellen » (27), « sluitsteen van het harmonisch uit te bouwen complex onzer hoogere bibliotheken » (73) en ten slotte, op gebied van coöperatieve ondernemingen, « doelmatig centraal inlichtingsbureel tegenover het binnen- en buitenland » (78).

Vrijmoedig, ende overtuigend, neemt Prof. V. het op tegen nog heerschende meeningen van sommige specialisten, conservators, bibliothecarissen, dilettanten en... Brusselaars « tout court ». De Albertina is « geen Universiteitsbibliotheek » (42), geen « museumized library », geen vermuseumde bibliotheek (61), met aangehechte « bijgevoegde afdeelingen » (45). — (Alhoewel voor het Prentenkabinet wel een uitzondering zou kunnen gemaakt worden ; dit zal ook Dr Vanderheijden trouwens achteraf toegeven).

Zijn bewijsvoering tegen mogelijke inlijving van een openbare bibliotheek in de Albertina, evenals tegen het gebeurlijk bouwen eener nationale centrale volksboekerij, moet zelfs den logisch-denkenden Brusselaar overtuigen !

Tenslotte, vat schrijver nog ettelijke zeer gegronde beschouwingen samen, o.m. over den « gewenschten bouw van de Albertina », « De keuze van de ligging » ; het onderzoek naar « de gewenschte moderne rationeele hervorming of aanpassing » (84), alsmede « over het belang van toereikende... lokalen voor het bibliotheekpersoneel » (86), en over vraagstukken van luchtvochtigheid en luchtzuiverheid, met, in fine, het besluit : « niet de schoonste, maar de beste bibliotheek moet ze worden » (92).

Door deze bondige studie der Albertina-kwestie krijgen wij ongetwijfeld « inzicht in haar *wezen*, hare *rol* en hare *beteekenis* ».

Al wie ijveren wil voor een nationaal gedenkteeken, koning Albert waardig ; al wie deeluitmaakt van — en doelmatig propageeren wil voor het « Albert-I-Bibliotheekfonds », de zoo pas gestichte autonome openbare instelling aan wie de op- en inrichting der Alber-I-Bibliotheek toevertrouwd wordt ; al wie zitting heeft zoowel in het Nationaal- als in een of ander Provinciaal of Plaatselijk Comiteit voor het Nationaal Gedenkteeken dezer bibliotheek ; al wie iets voelt voor een moderne Nationale Bibliotheek als *de* belangrijkste rijksdocumentatie-verzameling en *de* bibliotheconomische en bibliographische informatie-centrale van het land ; ieder bibliothecaris, ieder wetenschapsmensch zal deze brochure moeten lezen, om dan met den schrijver te besluiten : « Heel het land kan aan een dergelijk opgevatte verheerlijking van Koning Albert medewerken ».

JOZEF DROOGMANS

1 - Wijsbegeerte en Zedenleer

12.047 Adler, Gerhard, Dr **19**

OP VERKENNING IN HET ONBEWUSTE. Freud, Adler, Jung. Een woord ten geleide van Prof. Dr Ph. Kohnstamm en Dr C. G. Jung. *Bew. uit h. Duitsch dr Dr M. J.*

Langeveld. — *Hilversum, Rozenbeek ; Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (24×16) 11, 153 *blz.* *fl.* 2,75 ; *geb. fl.* 3,50

II* — Natuurlijk mag een dergelijk boek niet door iedereen worden gelezen. Want wie de namen van Freud, Adler, Jung, hoort, weet reeds bij voorbaat dat het gaat over allerlei min of meer schunnige complexen. Daarbij komen dan nog sommige echt stuitende toepassingen. Zoo zegt b.v. Adler : « Blijkt een mensch op één essencieel gebied — er zijn » er drie volgens Adler : gemeenschap, arbeid, en liefde — gebrekkig te functioneren, » dan bezit hij analoge gebreken op de beide andere gebieden, ook al schijnt dat een mo- » ment anders te zijn. Allerlei middelen zal hij aanwenden om aan nederlagen te ontkomen, » d. w. z. steeds zal hij bewijzen geen moed te hebben door de zorgvuldigheid waarmee » hij zijn gebrek aan moed door camouflage-middelen tracht te verbergen. Wie de moed » tot normaal geslachtsverkeer niet ten volle heeft, zal o.a. trachten zich te bewijzen het » niet noodig te hebben en *als middel daartoe kiezen een perversie-verschijnsel als de zelf- » bevrediging of omgekeerd de fanatieke « kuisheid »* (blz. 41-42). De heidensche en wulpsche Romeinen hadden meer eerbied voor hun Vestalinnen, dan deze zoogenaamde diepte-psychologen voor het edelste offer dat aan God wordt gebracht.

Overigens moet ik toegeven, dat dit boekje uiterst klaar gesteld is. En Jung zelf zegt met recht dat het uitmunt door zijn nuchtere helderheid en overzichtelijkheid. De grondgedachte van de drie geleerden wier naam voor goed aan de diepte-psychologie verbonden is, is hier knap en juist uitgedrukt. Prof. Kohnstamm in zijn inleiding vat ze samen in volgende woorden : « Is bij Freud het onbewuste een aan ons bewuste zijn meestal vijan- » dige, bijna demonische macht, bij Adler het onbewuste eigenlijk een truc, om ons aan » onze sociale verantwoordelijkheid te onttrekken, bij Jung vinden we — naast het gevaar » dat er in kan huizen — toch ook zijn groote beteekenis als de moederschoot van het » bewuste leven erkend. » (blz. V)

Kortom, dit boekje is belangrijk of althans nuttig voor hen, die, zonder specialist te zijn, zich toch eenigszins op de hoogte willen en moeten stellen van de moderne problemen der psycho-analyse en der diepte-psychologie. Voor half- of onvolledig ontwikkelden kan het gevaarlijk zijn. H. THIELEMANS S.J.

12.048 Hoogveld, J. H. E. J., Dr — I

◆ WAARHEID. — *Roermond, Maaseik, Romen & Zonen* (*Wijsgeerige Grondbegrippen, dl* 6) 1934 (18×12) 56 *blz.* 7 *fr.*

IV* — Wat we zegden van een gelijksoortig werkje van Prof. Sassen mogen we ook hier herhalen. Slechts is de behandelde stof van dit werkje meer beperkt : ontleding enkel van het waarheidsbegrip, maar dan ook onder al zijn aspecten, zoodat sommige deelen van de scholastieke waarheidsleer meer in detail worden uitgewerkt. Dr J. DE MUNTER S.J.

12.049 Sassen, Ferd., Dr — 19

◆ GESCHIEDENIS VAN DE WIJSBEGEERTE DER NEGENTIENDE EEUW. — *Antwerpen, Standaard,* (*Philosophische Bibliotheek*) 1934 (22×16) 237 *blz.* 28 *fr.*

IV* — Professor Sassen arbeidt snel. De verschillende deelen van zijn Geschiedenis der Wijsbegeerte volgden elkaar regelmatig op. Wat wij tot nogtoe van hem kregen, was niet alleen degelijk werk, maar ook interessant werk. Want Prof. Sassen verstaat het als weinigen de zaken levendig voor te stellen, en ze buitengewoon klaar en duidelijk uiteen te zetten. Over *dit* boek echter zijn wij minder goed te spreken. In voorstelling en klaarheid is schrijver zich gelijk gebleven. Niet zóó echter, jammer genoeg, in de interpretatie der systemen. Laten wij even maar het paar bladzijden doorloopen die aan Kant's « Kritik der reinen Vernunft » gewijd zijn (20-24). Wij vinden daar zinnen als de volgende : « Naar » hun inhoud komen de verschijnselen geheel uit het kenvermogen voort » (blz. 20). « Re- » sultaat van deze synthese (die van de kategoriën met de verschijnselen) zijn de synthe- » tische Urteile à priori » (blz. 21). « Deze (de kennis van de Vernunft) komt tot stand » door de synthese van de synthetische Urteile à priori met de drie Ideën à priori, welke » tot resultaat heeft de drie Vernunfteinheiten of Noumena » (blz. 22). Ik zou meer kunnen citeeren. Maar die enkele zinnen duiden er klaarblijkelijk op dat Prof. Sassen zich van Kant's leer een idee gemaakt heeft, die niet steunt op den tekst zelf van dezen wijsgeer. Veel zou er ook te zeggen zijn over de behandeling die Fichte, Schelling en Hegel te beurt vallen. Bij al die wijsgeeren doet zich hetzelfde gebrek gevoelen : Prof. Sassen schijnt ze niet te kennen, tenzij uit de tweede hand. Wij verhopen dat in een volgende uitgave dieper en juister zal worden ingegaan op de leer der groote, doch moeilijk te begrijpen wijsgeeren uit de in dit boek behandelde periode. Een klein vraagske om te sluiten. Waarom wordt Maréchal's derde « Cahier » : La Critique de Kant, niet geciteerd? Het staat toch bekend als een der beste uiteenzettingen van het Kantisme. H. THIELEMANS S.J

Prof. Dr Ferd. Sassen

12.050 **Sassen, Ferd., Prof. Dr** 1
◆ WAARHEID EN ZEKERHEID. — *Hilversum, Brand* (*Serie « Waarheid en Leven »*) 1934 (18×15) 43 *blz. fl.* 0,55
IV* - Degelijke en klassieke uiteenzetting van het probleem van waarheid en zekerheid naar de welbekende leer van den hl. Thomas van Aquino, met al de helderheid en duidelijkheid, die de andere werken van Prof. Sassen kenmerken. Hooger vulgarisatiewerk, dat echter zoowel bij geschoolde als niet geschoolde lezers hoogst welkom zal zijn.
Dr J. DE MUNTER S. J.

12.051 **Vloemans, Antoon, Dr** 1
DE MENSCH IN DEZE WERELD. — *Den Haag, Leopold,* 1934 (24×16) 7, 110 *blz. fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,90
I* — Dr Antoon Vloemans, die heden ten dage onder de niet-katholieke en niet-christene wijsgeeren van Nederland een vooraanstaande plaats inneemt, deelt ons in het onderhavige werk menige opwekkende en boeiende gedachte mede uit zijn eigen spiritualistisch georiënteerde levensphilosophie. Voor een degelijk geschoolde katholieke wijsgeer is hier wel iets te leeren en te bewonderen : namelijk die onstuimige drang naar hoogere idealen en naar een menschwaardigere levenswijze in een wijsgeerig stelsel als dat van Dr Vloemans, dat wel den zin van het menschelijk leven in het spiritueele en de hoogere strevingen verlegt, maar toch den daartoe o. i. zoo noodigen grondslag ontbeert van een degelijke Godsleer en van al de hieruit voortvloeiende gevolgen voor 's menschen opvoeding tot persoonlijkheid en voor de hoogst mogelijke ontplooiing van zijn vrijen wil. Voor de meesten echter is dit boek zonder meer verboden lectuur : het valt onder de algemeene wetten van den Kerkelijken Index omwille van de in hst. 2 gehuldigde evolutieleer en van de zooeven vermelde ongenoegzaamheden. Het is trouwens van dit standpunt uit geen onontbeerlijk boek : bedoeld als hoogere vulgarisatie — het is gegroeid uit een reeks voordrachten voor volksuniversiteiten — zal het slechts in niet-geloovige middens eenig goed kunnen stichten, als wegbereider, dit verhopen we, tot een nog vollediger spiritualistische en personalistische levensphilosophie. Dr J. DE MUNTER S.J.

2. - GODSDIENST

12.052 **Cruysberghs, K., Mgr** 25 : 24
◆ DOODSGEDACHTEN. Radio-Spreekbeurten, November 1934. — *Averbode, Abdij,* 1934 (17×13) 46 *blz.* 5*fr.*
V — We herinneren ons nog heel scherp, hoe deze radio-lezingen van Mgr Cruysberghs sterk op ons inwerkten bij het hooren lezen ervan. De hèrlezing van deze essay's heeft den eersten indruk niet enkel vastgezet doch ook nog versterkt. De volle ernst van deze doodsgedachten komt in u, en toch heeft schrijver — juist omdat hier de waarheid aangeboden wordt — àlle angst om het probleem weggenomen. Wanneer we deze lezingen vergelijken bij wat we somtijds over den dood te hooren krijgen ! De gedegenheid van Mgr Cruysberghs' leering, de gave vormgeving, de « gestalte » van z'n woord treffen weer zoo diep. Daarom kunnen we dit boekje niet genoeg aanbevelen. Er ligt de mildheid over van dat heerlijke werk van Mgr Baunard : « Le Vieillard ».
Basta ! echter voor de omslagteekening. Die doodskop ! Waar Joz. die smakeloosheid heeft gehaald, weten we niet. Het kan er maar amper door voor 'n vergiftreclame!
M. VAN HOECK, PR.

12.053 **de Greeve, H., pr.** 25 : 24 : 22
◆ HET MEETSNOER. Lijdensmeditaties. *Met 1 plaat.* — *Den Haag, Govers,* 1935 (22×15) 9, 217 *blz. fl.* 3 ; *geb. fl.* 3,90
V — Van dezen befaamden Hollandschen predikant en publicist kennen we zijn zeer interessante « Vijf minuten preekjes » en zijn S.O.S.-cyclus. Beide hebben een onderscheiden cachet doch vinden elkaar terug in de directheid van woord en beeld, in de suggestieve kracht die ervan uitgaat en in het persoonlijk accent van den redenaar-schrijver. (wat we meenen juister te zijn dan schrijver-redenaar). En S.O.S. èn « Het Meetsnoer »

zijn bundels vastenpredikaties. Ze zijn klassiek gehouden naar de opvatting, naar den gevestigden norm van de lijdensmeditaties. (Deze opvatting werd een paar jaar geleden door Z. H. Paus Pius XI nog aangeraden aan de vastenpredikanten te Rome). De uitwerking, de uitbeelding, de vormgeving echter krijgen een sterk-persoonlijk karakter waarvan de boeiende kracht en de pakkend-verrassende variëteit, het kenschetsende is. Meer dan eens gaan we denken aan den geest der Notizen van C. Sonnenschein, wat wel pleit voor de Greeve en zijn inzicht in onzen tijd. « Meetsnoer » is een bundel die we in handen wenschen van onze priesters en intellectueelen. Het werk is zeer keurig uitgegeven.

M. van Hoeck, pr.

12.054 **Dubois, A., Ds** 28 : 29

HET HEDENDAAGSCHE CHILIASME. Wat het wil en waarheen het voert. Nederland gewaarschuwd door de Feiten. — *Oud-Beijerland, C. Veldhoen,* 1934 (20×13) 87 *blz.*

III, P — Het Chiliasme of Millenarisme, — een valsche leer van Joodsch-christelijken oorsprong, volgens dewelke Christus op de aarde zal nederdalen om met de rechtvaardigen het duizendjarig rijk te stichten, dat de definitieve verplettering van den Satan, de tweede verrijzenis en het laatste oordeel, zal voorafgaan, — kent sedert enkele jaren een heropleving bij de protestanten. In Nederland voelt de Christelijk Gereformeerde Kerk er zich door bedreigd. Vooral de werking van Ds Berkhoff, wiens chiliastische leer op de Synode van Zwolle (1933) werd veroordeeld, baart onrust. Om den verderfelijken invloed van dezen vroegeren geloofsgenoot te breken, schreef de Christelijk Gereformeerde predikant Ds Dubois deze brochuur, waarin hij de aandacht vestigt op de schadelijke gevolgen en den Judaïstischen ondergrond van het Chiliasme. — Voor katholieke lezers is deze saaie, *protestantsche* studie zonder interesse. L. van Hulle, pr.

12.055 **Eijckeler, J., Drs, Montfortaan, e. a.** 05 : 22 : 91

◆ 'T H. LAND : 21e Jaargang (1933-1934). *Geïll. — Nijmegen, Uitg. der H.-Land-Stichting,* (28×22) 144 *blz.* *geb. fl.* 2

V — Om zonder specialist te zijn toch op de hoogte te blijven van Bijbelsche aangelegenheden ken ik geen beter Vlaamsch tijdschrift dan *'t H. Land,* dat te Nijmegen verschijnt onder leiding der P. Montfortanen, met de gezaghebbende medewerking van geleerde specialisten. Een rijke foto-illustratie herleidt de strenge geschied- en oudheidkundige waarde tot kunstgenot.

Jaargang XXI, van Juni 1933 tot Mei 1934, bevat levendig geschreven bijdragen over Davids' bewogen leven en interssante studies over : Jezus' kleeding, Egypte, Herodiana, de Jordaanstreek, de put van Jacob, gebedsriemen en -mantel, Farizeeën, homelie, Jezus' veroordeeling, Sadduceën, Israël en de zee, Agrapha, opgravingen aan de Doode Zee, Philippi, Elias' schuilplaats, uitspraken der Bijbel-Commissie, Palestinareisverhalen, Nabuchodonosor, Vlaamsche Synopsis (Daisomont), bijdragen over 't werk van voorname bijbelkenners (Lagrange, van Hoonacker), uitslagen der schoolwedstrijden « Palestina in beeld », boekenbesprekingen, enz., kortom weelde voor oog, verstand en hart.

J. Creten, pr.

12.056 **Hooyman, J. H., pr.** 24 : 22

◆ VOOR ALLEN DOOR ALLEN. Meditaties over het Lijden des Heeren. — *Utrecht, Dekker & van de Vegt & J. W. van Leeuwen,* (24×16) 166 *blz.* *geb. fl.* 2,65

IV — De Lijdensmeditaties van Pastoor Hooyman zijn bizonder mooi en kunnen een eervolle vergelijking onderstaan met die van P. de Greeve en P. Salvator Palmen. Hij beschrijft zeer omstandig het lijden van Kristus, waarrond de gestalten van Judas en Petrus, van Annas en Caïphas, van Herodes en Pilatus bewegen. Maar Jezus ziet hij niet alleen gemarteld door de Joden, ook door de menschen van dezen tijd. « Geheel een Wereld is op weg om Jezus te kruisigen ». Dit toont hij aan in den mensch die God verraadt uit boosheid, hem verloochent uit zwakheid, in den mensch die zich vergrijpt aan de ziel en in den mensch die de zonde des vleesches bedrijft. Die meditaties zijn een grondig gewetensonderzoek van den mensch en scherpen 't ons in dat Xtus voor allen gestorven is, maar ook dat Hij, door allen, werd gekruisigd. Zeer breed uitgesponnen meditaties, soms wat te lang, soms wat te plechtstatig, soms wat te theatraal, maar met heerlijke brokken er in van de gaafste welsprekendheid. In 1929 werden deze meditaties voor de mikrofoon gehouden ; ik had toen 't geluk, week na week, te mogen luisteren naar 't gouden geluid van deze volle, rijke, radiofonische stem, wier zware, zuivere klank mij steeds is bijgebleven, en die, nu nog, in dezen sierlijk gedrukten tekst, blijft nadreunen. D. de Pauw O.P.

12.057 **Linnebank, D. A., O.P.** 24 : 79 : 3

◆ MODERNE AMUSEMENTSPROBLEMEN. — *Roermond, Maaseik, Romen & Zonen,* 1934 (23×15) 85 *blz.* 10 *fr.*

IV — Een vlot geschreven werkje over een zeer actueel vraagstuk. De verschillende vermaakgelegenheden worden onder de lens gehouden van het kath. zoeklicht. Pro en contra worden naar voor gebracht. Een nuttig boek voor leiders en leidsters vooral, daar het gaat om iets dat direct in de belangstellingssfeer van de jeugd ligt. M. VAN HOECK, PR.

12.058 **Morlion, F., O.P.** 24 : 26

◆ OFFENSIEF, GEEST EN PRAKTIJK. *Met een inleiding van Anton van Duinkerken. — Roermond, Maaseik, (Offensiefbrochuren)* 1934 (19 × 13) 68 *blz.* 4 *fr.*

V — De eerste Offensiefbrochure. In 1933 werd de beweging in Vlaanderen ingezet met een congres te Antwerpen en sedert in dezelfde stad door een vrij talrijke groep jongere intellectueelen doorgevoerd. Om de gedachte in breeder kringen bekend te maken verschijnen om de zes maand drie brochures. In deze eerste geeft de leider, P. Morlion, een overzicht van de toestand onzer twintigst-eeuwsche maatschappij, zoowel bij vriend als bij vijand. In een tweede deel omlijnt hij de taktiek : verovering der katholieke massa door een zuiver-katholieken geest ; penetratiemogelijkheden naar buiten in de heidensche middens door goed georganiseerde moderne middelen : film en tooneel, pers en radio. — Geestdriftig en toch zakelijk ! Dr A. BOON, PR.

12.059 **Petit, Adolf, S.J.** 24

◆ MIJN ZIELE-SCHIP. *Vert. dr H. van Waes S.J. — Alken, Bode H. Hart,* 1934 (17 × 11) 138 *blz.* 5 *fr.*

V — Beter dan gelijk welke biografie weerspiegelt dit boekje de innemende persoonlijkheid van P. Petit. Hij leeft er in voort, met zijn eenvoud, zijn goeden glimlach, zijn onwankelbaar godsvertrouwen. Hooge geleerdheid of diepe oorspronkelijkheid moet men in deze onderrichtingen niet zoeken, maar bij de lezing komt men ongemerkt onder de bekoring van zijn zalvend woord, dat tijdens zijn leven op zijn toehoorders zulken diepgaanden invloed uitoefende. P. van Waas zorgde voor een vlotte vertaling. Warm aanbevolen zoo aan leeken als aan priesters. L. VAN HULLE, PR.

12.060 **Prohàszka, Ottokàr, D^r, Mgr** 24

◆ BRON VAN LEVENDE WATEREN. Overwegingen over het H. Hart van Jezus. *Vert. uit h. Hongaarsch [Élö Vizek Forrása] dr Dr A. Cardyn, pr. Met een portret. — Leuven, Vlaamsche Drukkerij,* 1934 (18 × 14) 203 *blz.* 14 *fr.*

V — De *Bron van levende Wateren* door den auteur bedoeld, is het H. Hart van Jezus. In vijf-en-twintig zinrijke lezingen, worden de schatten van het goddelijk Hart blootgelegd. Dit boek, rijk aan inhoud en frisch geschreven, telt onder de beste aan dit onderwerp gewijd. Gezonde, smakelijke en voedende zielespijs. E. H. Cardyn zorgde voor een flinke vertaling. L. VAN HULLE, PR.

12.061 **Thomas van Jezus, O.E.S.A.** 24 : 22

◆ SMARTEN VAN ONZEN HEER JEZUS-CHRISTUS. *Vert. dr Augustijn. — Westmalle, Cisterciënzer Abdij,* 1934, 2 *dln* (22 × 14) 16, 178 ; 4, 190 *blz.* *samen* 24 *fr.*

V— Deze overwegingen over 's Heeren Smarten werden, in de 16^e eeuw, geschreven door den Portugeeschen Augustijner Pater Thomas van Jesus, wijl hij in gevangenschap vertoefde. Door de woorden heen straalt ons tegen de warme genegenheid die hij zijn Meester toedroeg. Kristus' smarten beschouwt hij dan ook minutieus, die van 't lijdensverloop en die van zijn heele leven. Bedroefde en beproefde harten kunnen niet anders dan opgebeurd rechtstaan uit deze beschouwingen. Daarbij eender welk menschenkind vindt er in 't geneesmiddel voor zijn zielewonden en den weg naar de wijsheid. Voor de christene slaven, in wier midden hij leefde, was zijn woord voedsel en licht ; voor ons, die ook in zekere mate slaven zijn van iets of iemand, worde zijn woord een waarschuwing en een wekroep. D. DE PAUW O.P.

12.062 **van Alphen, Quirinus, O.M.C.** 24 : 22

◆ UW BREVIER — UW GEEST — JUDAS ISKARIOT — MARIA MAGDALENA. — *Rijswijk, Kruisvaarders van St-Jan (Serie Kleine Boekjes, nrs* 3, 4, 5-6, 7-8) 1934 (21 × 13) 45, 46, 64, 59 *blz.*

V — Met genoegen stellen we vast, dat de reeks « Kleine Boekjes » breed is opgevat. Er is veel afwisseling en verscheidenheid in de behandelde onderwerpen. Naast een dubbele bijdrage — *Uw Brevier* en *Uw Geest* — over den geest welke een volgeling van St-Franciscus van Assisi dient te bezielen, krijgen we ditmaal een paar goed geteekende evangeliebeelden : *Judas Iskariot* en *Maria Magdalena.* Deze vier nieuwe brochuren zullen de serie eere aandoen. L. VAN HULLE, PR.

12.063 **Verbeeck, D., pr.** 22

◆ HET PSALMBOEK VAN DAVID. — *Kortenberg, Leuvensche Baan, 15a,* 1934 (23×14) 368 *blz.* 20 *fr.*

V — Te lang zijn de psalmen het alleenbezit gebleven van de priesters, die dagelijks hun brevier biddend, hun ziel er mee voeden en uitzingen. Zoo 'n afzonderlijke, volledige psalmenvertaling verlangden de leeken. Een berijmde Nederlandsche vertaling, in versvorm, leverde E. H. D. Verbeeck. Een schoon, verdienstelijk priesterwerk, dat veel arbeid en talent onderstelt. Schr. liet wellicht met opzet een geleerde inleiding en verklarende voetnota's achterwege, om niemand af te schrikken en de tekst, door zich zelf, onmiddellijk tot den lezer te laten spreken. Voor zoover ik heb nagegaan denk ik dat hij trouw bleef aan den tekst der Vulgaat zonder zich in te laten met de vele varianten. In elke katholieke boekerij moet natuurlijk dit werk voorradig zijn. 'k Zou haast zeggen in elk katholiek gezin en zeker in al onze kloosters van mannen en vrouwen. Die psalmen zijn letterkundig mooi gebleven, na zooveel eeuwen hebben de dichters die schoonheid niet kunnen overtreffen. 't Menschenhart schreit daarin zijn verdriet uit, beweent er zijn zonden, smeekt er om bijstand, vertolkt er zijn vertrouwen op God, bezingt er de volkomenheden van den Allerhoogste, de grootheid van den Messias. Menschenzangen zijn het, geschreven onder de ingeving Gods, vol verzuchtingen en lofprijzingen, vol gesmeek en gejubel. De psalmen zijn de heerlijkste zanggebeden waarop wij 't best onze ziel kunnen afstemmen.

D. DE PAUW O.P.

12.064 **Vermeir, H., pr.** 24

◆ MIJN GEHEIM. *Geïll. dr E. Zr Chrysostoma.* — *Turnhout, van Mierlo,* 1934 (17×12) 138 *blz.* 7,50 *fr.*

V — Het « geheim » hier bedoeld is Christus' gebod der naastenliefde als bron van ons geluk. In preektrant beschrijft de auteur de werking van de liefde in 's menschen ziel en in het sociale leven. Liefde schept vreugde. Liefde brengt vrede. Liefde wil zich aan anderen mededeelen. In het licht van deze waarheden bepaalt Schr. den gewenschten vorm in de verhoudingen tusschen oversten en onderdanen, patroons en werknemers, geestelijke oversten en geloovigen. — De verwijzingen zag ik liever uit den tekst naar de voetnoten overgebracht, terwijl de uitvoerige nota's, waarmede meerdere hoofdstukken sluiten, beter in den tekst zouden verwerkt zijn. Het ontbreken van een inhoudstafel is natuurlijk een spijtig tekort, dat niet wordt goed gemaakt door het feit, dat deze hoofdstukken eerst als krantenartikels verschenen. L. VAN HULLE, PR.

12.065 **Vonier, Dom Anscar, O.S.B.** 24

◆ CHRISTIANUS. *Vert. uit h. Engelsch dr J. Kerssemakers O.S.B.* — *Voorhout, Foreholte ; Brussel, Standaard,* 1934 (19×14) 220 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3

IV — Dom Vonier, geboren Duitscher, benedictijn geworden in Engeland, werd er tot abt van zijn abdij verkozen. Welbekend conferencier en kanselredenaar, is hij ook apostel met zijn geschreven woord. In dit boek, — keurig uitgegeven en in verzorgd Nederlandsch vertaald, — beschouwt schrijver de verschillende facetten van den « Christianus », den waren christen die streeft naar 't volmaakt beoefenen van Christus' goddelijke leering. Al zijn de beschouwingen ingegeven door de H. Schrift, de Evangeliën en de brieven der Apostelen, toch zijn deze op soms verrassend oorspronkelijke wijze belicht en steeds levendig uitgedrukt. De serene rust van het benediktijner leven gaf zeker aan dit geestelijk werk zijn eigen karakter. — Zeer aanbevolen als geestelijke lectuur voor priesters, kloosterlingen en leeken. FR. CROLS, PR.

12.066 **X [Don Benedetto, karthuizer]** 24

◆ MET JEZUS. Een Bundel Christus-Gedachten uit de Engelsche Mystiek. Uitgegeven en ingeleid door Jos. van Wely O.P. — *Roermond, Maaseik, Romen & Zn (Ster-Serie)* 1933 (19×15) 108 *blz.* *fl.* 1,50

V — In den weelderigen tuin van Engelands middeleeuwsche mystieken : Richard Rolle, Moeder Juliana van Norwich, Walter Hilton, en anderen, plukte een onbekende Karthuizer voor ons dezen frisschen, geurigen bloemenruiker. Het was er hem vooral om te doen die passages op te nemen, die voor de Engelsche mystiek in het algemeen en voor ieder aangehaalden schrijver in het bizonder kenschetsend zijn. Zooals Pater van Wely in zijn voorwoord doet opmerken, laat deze bloemlezing de grondbeginselen van alle katholieke mystiek goed tot recht komen. Zij toont de nauwe verwantschap tusschen het zieleleven der middeleeuwers en dat van den nieuweren mensch. Dat de Engelsche mystiek essentiëel Christusmystiek is toonen de aangehaalde passages zeer duidelijk. Een gelukkige poging om de meesters van de Engelsche mystieke school der 14 eeuw voor het Nederlandsch lezend publiek toegankelijk te maken. L. VAN HULLE, PR.

3. - Sociale Wetenschappen - Opvoeding - Vrouwenbeweging

12.067 **Berger, L., Dr** 37 : 57

◆ LEVENSINZICHT. Een Woord tot oudere Jongens, jonge Mannen, Ouders en Opvoeders. *Geïll. — Roermond, Maaseik, Romen & Zonen,* 1934, (17×11) 40 *blz.* *fl.* 0,35

IV — Een diep ernstig woord van een geneesheer, aan allen gericht wien de opvoeding tot een krachtig geslacht aan het hart ligt. Het werkje is zeer mooi geschreven. Gelukkig wie met een levensinzicht zooals hier uitgeteekend, het leven ingaat. Summa summarum : 'n principieel-vast, opvoedkundig-juist en reëel-pædagogisch essay. M. VAN HOECK, PR.

12.068 **Heyns, Pol** 3 : 24

◆ SOVJET-RUSLAND EN WIJ. *Met een inleiding van Gerard Knuvelder. — Roermond, Maaseik, Romen & Zonen (Offensief-Brochuren)* 1935 (19×13) 54 *blz.* 4 *fr.*

V — Schets van de onvermoeibare werking der Sovjets in Rusland om, door letterkundige producties, kino en radio, aan hunne verderfelijke opvattingen ingang te doen vinden en wekroep tot de katholieken om eenzelfden ijver aan den dag te leggen, vooral nu de heerschende geestesopvattingen voor ons gunstiger worden.

Voorzeker een nuttige wekroep, maar is het gekozen middel bijzonder geschikt om hem ingang te doen vinden ?

Dr K. DU BOIS S.J.

Pol Heyns

12.069 **Otten, Bep** 37 : 05

BABY-BOEK. *Geïll. dr W. Schermelé. — A'dam, Hollandsch Uitgeversfonds* (19×29) 54 *blz.* 20 *fr.*

V — Het staat vast dat wij, ondanks de vorderingen der pedagogiek, sommige uitingen der kinderziel niet of niet ten volle begrijpen. Langs verschillende zijden werd er, in de laatste tijden, op gewezen, dat de moeder flink zou kunnen bijdragen tot meer volledige kennis van het jonge kind, door aanteekening te houden over lichamelijke ontwikkeling en over allerlei uitingen van verstands- en gemoedsleven. Zonder aanteekeningen hebben wij ook wel « ons weetje » over onze kinderen, maar steunend op korte, doch rake en nauwkeurige aanteekeningen is deze kennis veel grondiger en nauwer omlijnd. Zij zal in menig geval ons toelaten juister te oordeelen, ten bate der toekomst onzer kinderen.

Baby's Boek noodigt de moeders uit om deze nota's over heur lieveling regelmatig bij te houden. De tekst (neutraal) levert slechts een begeleiding naast enkele inlichtingen. Maar dit boek moet door de moeder zelf geschreven worden. Daar dienen de open bladzijden voor, waar ook ruimte is voor foto's. De plaatjes zijn prettig. Dit album kan een mooi geschenk zijn voor een jong moedertje. ELZA WOLF

12.070 **Rombouts, S., Fr.** 37 : 15

◆ DE GEWENNING ALS OPVOEDINGSMIDDEL. Psychologies en pedagogies beschouwd. — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opvoedk. Brochurenreeks, nr* 69) 1933 (19×15) 137 *blz.* *fl.* 1,75

IV* — Deze studie sluit nauw aan bij Fr. Rombouts' vorige studie in deze reeks : Geweten en gewetensvorming. Wat Fr. Rombouts geeft is zware kost, volle studiemateriaal, al bedoelt hij populair wetenschappelijk te zijn en zich op practisch standpunt te houden. Deze bladzijden over het centraal problema : de gewenning (waarom niet de gewoonte ?) als zedelijke factor, laten zich niet resumeeren. Men leze en studeere ze zelf. En onder « men » versta ik : onderwijzers, opvoeders, katecheten, priesters, normaalleerlingen en zelfs ouders die intellectueel aangelegd zijn. Een vernederlandscht tractaat *De habitu,* doorwemeld van vele toepassingen en voorbeelden. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.071 **Rombouts, S., fr.** 37

◆ KATHOLIEKE PEDAGOGIEK : I. DE OPVOEDERS [Met een Vragenlijst] — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis,* 1934, 3 *dln* (19×12) 171, 12 *blz.* *fl.* 1

IV* — Het eerste deel in de serie « Katholieke Pedagogiek ». Van de hand van Fr. Rombouts zelf : dat waarborgt ernst en degelijkheid. Bedacht zijn hier de beginnelingen in de

opvoedkunde, wien het nog ontbreekt aan studie van psychologie ; zij vinden hier de drempels van de deur. Na een uitvoerige — m. i. wat al te uitvoerige — inleiding over pedagogiek en opvoeding, bespreekt Fr. Rombouts de opvoedingsgemeenschappen en -milieu's, heel de inrichting en werking van een school. Als initieerend, zeer methodisch, zeer doelmatig. Wat hij rept over specifiek Hollandsche toestanden interesseert ons, buitenlanders, minder ; toch kunnen wij langs analogie om best vergelijken. Slechts in het laatste gedeelte behandelt hij ex professo den opvoeder : zijn taak, zijn roeping, zijn vereischten, zijn middelen en methodiek. Mochten dàt al onze onderwijzers, opvoeders, oude en jongere, lezen ! Ze zouden heel wat gapingen in hun loopbaan treffen en wat vlammetjes idealisme voelen knetteren in hun ziel ! Fr. Rombouts houdt zeer gepast aan korte stukken, die vlotter lezen en den jongen lezer niet afmatten en moedeloos maken. Een veilige leidraad, een ernstig vade mecum, een gezellige levensvriend voor den jongen opvoeder. Zeer aanbevolen. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.072 **Ruscart, Paul** 35 : 32

ACHTER DE SCHERMEN VAN DE FRANSCHE POLITIE. — *Aalst, De Korenaar,* 1934 (22×15) 93 *blz.* 8 *fr.*

III, S — Een Parijsch journalist stelde op verzoek van volksvertegenwoordiger Balthasar een onderzoek in over de Fransche politie en haar werking ; dit naar aanleiding van de jongste gebeurtenissen in de Fransche politiek. De politie van Parijs komt er niet schitterend uit en de wedijver en het gebrek aan onderling vertrouwen en samenwerking worden raak uiteengezet, maar de schrijver meent dat er weinig aan te veranderen valt ! Om de beschrijving van allerlei middens van minder allooi, om de meening van den schr., waarvoor menigmaal dient voorbehoud gemaakt, kan dit werk niet aanbevolen worden. Ook de taal laat herhaaldelijk te wenschen over. Dr J. UYTTERHOEVEN

12.073 **Thiry, Phil. Gust., Dr** 37 : 15

AANDACHTSCHOMMELINGEN. — *Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks V. O. V.)* 1934 (20×14) 50 *blz.* 6 *fr.*

IV* — In zijn « Algemeene Beschouwingen » geeft Dr Thiry enkele theorieën over den aard der aandacht. Daarover worden tal van proeven besproken, die door tal van experimenteel-psychologen werden aangelegd om het probleem der « Aandachtschommelingen » te onderzoeken. Schrijver eindigt zijn brochure door een uiteenzetting van zijn eigen proeven, die verduidelijkt worden door 4 grafieken, en hij sluit zijn wetenschappelijken arbeid af met deze practische bemerking : « we mogen geen te lang gevestigde aandacht van onze leerlingen eischen, willen we ze niet te vlug uitputten. De leerling gaat niet verder mee, wordt ontmoedigd en weigert allen verderen arbeid ». Dr A. VERBIST

12.074 **Zwetow-Dolina, Wlad.** 3 : 2 : 91 : 86

◆ BRIEVEN UIT SOVJET-RUSLAND. — *Leuven, Davidsfonds (Keurreeks, nr 12)* 1934 (20×16) 179 *blz.* 15 *fr.*

V — Rapport van een journalist. Bezadigd rapport ; geen holle anti-communistische declamaties maar tal van feiten welke overduidelijk laten uitkomen hoe erg op elk gebied : stoffelijk, cultureel, zedelijk, godsdienstig, de toestand in Sovjet-Rusland is. Voor zoover wij er ons rekenschap van kunnen geven, is de schrijver ervaren in de kunst van te verstaan wat hij ziet en hoort en wat hem... verzwegen wordt. — Eenvoudige, aantrekkelijke vulgarisatie. Dr K. DU BOIS S.J.

4. - Taalkunde

12.075 **Albering, L. A. H., Dr** 4393 : 809

VERGELIJKEND-SYNTACTISCHE STUDIE VAN DEN RENOUT EN HET VOLKSBOEK DER HEEMSKINDEREN. — *Groningen, Wolters (Groninger Bijdragen voor Taal- en Letterkunde, nr 6)* 1934 (24×16) 4, 128 *blz.* *fl.* 2,90

IV — In 1931 verscheen een herdruk van de Historie der vier Heemskinderen, het volksboek in proza dat een bewerking was van onzen ridderroman Renout van Montalbaen. Deze twee teksten heeft Dr Albering in hoofdzaak syntactisch en secundair stylistisch vergeleken. Zoo krijgt men een kijk op de ontwikkeling van het genre en van den verhalenden stijl. Na enkele bladzijden over uitbreidingen en verkortingen in het Volksboek,

verschillen in woordgebruik en verschillen betreffende het gebruik van hulpwerkwoorden, valt zijn aandacht vooral op den zinsbouw. Bij ieder hoofdstuk formuleert de schrijver zijn besluiten. — Een goede bijdrage tot de later te schrijven stylistisch-historische syntaxis der Nederlandsche taal. Spijtig dat de zuiver-stylistische vergelijking niet verder werd doorgedreven, b.v. V. 50-51 ; V. 85-86, enz. Dr A. Boon, pr.

12.076 **Elzinga, J. J. B., Dr en Dr A. J. de Jong** **4393**

NIEUW NEDERLANDS WOORDENBOEK, VOLGENS DE SPELLING MARCHANT 1934. Bevattende tevens verklaring van de meest-gebruikelijke woorden van vreemden oorsprong. *Met een voorwoord van Prof. Dr J. J. Salverda de Grave. — A'dam, Kosmos ; Antwerpen, De Sikkel,* 1935 (20 × 13) 471 *blz.* 36 *fr.*

V — Firma Kosmos is er als de kippen bij geweest om, na invoering van de compromis-spelling-Marchant, dit « Nieuw Ned. Woordenboek » op de markt te brengen. Het geeft, benevens de spelling, een korte aanduiding van de betekenis achter ontleende en minder bekende Nederlandse woorden. — Een degelijke, kernige inleiding over de spelling als dusdanig, van de hand der samenstellers, gaat de woordenlijst vooraf. Dat de gegevens bij elk slagwoord tot een minimum zijn herleid, heeft als gelukkig gevolg dat dit woordenboek zo handig en prettig is te hanteren. Wie de « nieuwe » spelling nog niet is toegedaan heeft er niets aan ; de anderen : quam maxime !

12.077 **Royen, Gerlach, Prof. Dr, O.F.M.** **4393**

◆

Prof. Dr Gerlach Royen

PRONOMINALE PROBLEMEN IN HET NEDERLANDS — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opvoedk. Brochurenreeks, nr 77)* 1935 (19 × 15) 101 *blz.* *fl.* 1,25

IV* — In de meeste spraakkunsten wordt het gebruik der voornaamwoorden door een stelletje regels dogmatisch-simplistisch opgelost. Gaat men de feiten na, zowel in de geschreven als in de gesproken taal, dan ondervindt men dat het gebruik zeer dikwijls met de spraakkunst in strijd is en dat zelfs bij de beste schrijvers, die bij de oudere grammatica zweren, tal van voorbeelden te vinden zijn, waar hun taalgevoel de leer in den steek laat. Enkele van die gevallen heeft Dr Royen in deze brochure met de hem eigen scherpzinnigheid onderzocht, nl. het gebruik van de enklitika, de diskongruentie en latente kongruentie, de *haar*-kultuur, het wisselend gebruik bij de pronominale aanduiding. — Zeer nuttig materiaal. Dr A. Boon, pr.

12.078 **van Elzen, J. A., pr.** **4393 : 39**

◆ ZEGWIJZEN, SPREEKWOORDEN EN SPREUKEN. — *Averbode, Abdij,* 1934, 2e *verm. uitg.* (19 × 14) 369 *blz.* 20 *fr.*

V —« Meer dan dertig jaren heb ik opgezocht en afgeluisterd de schilderachtige zegwijzen, treffende gelijkenissen, wijze spreekwoorden en spreuken die leven op de lippen van het volk ». Deze verzameling deelt de ijverige pastoor ons mee in een alfabetische lijst op het voornaamste trefwoord. Veel materiaal, maar nogal ongeordend ; daarom minder bruikbaar dan b.v. het woordenboek van P. Brouwers. Te veel : waartoe dienen synoniemenreeksen als die van *aandenken, aangezien, aanhef,* enz.»? — Ook te weinig : het volstaat een paar rubrieken uit te pluizen om nog wat meer te vinden. — Toch bruikbaar voor onderwijzers en leerlingen ; zeer nuttig voor degenen die hun taal in haar rijkdom en verscheidenheid willen leeren. Dr A. Boon, pr.

5. - Wetenschappen

12.079 **Bragg, William** **53**

HET WONDER VAN HET LICHT. *Geaut. bewerking uit h. Engelsch [The Universe of Light] dr Yge Foppema. Geïll. met figuren en 26 platen. — Den Haag, Leopold,* 1934 (24 × 16) 11, 204 *blz.* *fl.* 4,75 ; *geb. fl.* 5,90

IV — Sinds meer dan een eeuw worden er, rond Kerstmis, in het Koninklijk Instituut te Londen, lezingen gehouden door de meest vooraanstaande figuren in de Engelsche wetenschappelijke wereld. Faraday, Crookes, Ramsay en andere sterren van eersten rang traden daar o.m. op. — In 1931 kreeg W. H. Bragg opdracht die vermaarde lezingen te houden voor de weetgierige hoogeschooljeugd van Londen. De glasheldere, eenvoudige,

doch diep wetenschappelijke inhoud van die voordrachten kwam naderhand uit in boekvorm ; de vertaling ervan in het Nederlandsch wordt ons hedert geboden. Niet enkel 'n overzicht van de oudere en moderne lichttheorieën geeft ons de Engelsche geleerde, maar tevens levert hij ons baanbrekend werk, en nieuwe gezichteinders worden geopend — Uitgediend scheen te hebben de versleten « *emissietheorie* » van *Newton,* die veronderstelde dat elke lichtbron corpuscula, of lichtdeeltjes, uitstootte in de ruimte. Heelemaal mode geraakte de *golftheorie* van *Huygens,* herzien, verbeterd en vermeerderd door *Young* (interferenties) en *Fresnel* (de vader van de transversale golf), theorie die deed onderstellen dat licht ten slotte een golvende beweging was van een verondersteld midden, ether genaamd. — Buitengewoon merkwaardig is het vast te stellen dat er in de laatste jaren nieuwere feiten (o. m. het foto-electrisch effect : door licht geraakte materie, dwingt de atomen der stof, electronen uit te zenden ; X-stralen en infraroode stralen enz., zenden z. g. *fotonen* uit) aan de dagorde gekomen zijn, die door de golftheorie niet ten volle kunnen verklaard worden, feiten die een teruggaan naar een soort emissietheorie, als die van Newton, noodzakelijk schijnen te maken : wat vroeger *corpusculum* heette draagt thans den moderneren naam *foton.*
Bragg breekt, in zijn boek, een lans om die theorie te doen ingaan. Meer bevoegden zullen in den loop der tijden laten inzien in hoever deze nieuwe theorie het juiste eindje vast heeft. Moeilijk was het, in alle geval, in minder tekst meer en beter te geven. L. SENDEN, PR.

12.080 **Brehm, A. E., Dr** **83.8 : 83.0 : 59**

OP PADEN VAN AVONTUUR EN ROMANTIEK IN DE DIERENWERELD : 3e EN 4e REEKS. 31. Uilen ; 32. Giraffen, Antilopen, Gazellen ; 33. Pelsdieren ; 34. Dolfijnen en Walvisschen ; 35. Vliegende Hond, Vleermuis en Vampier ; 36. Adders en Hagedissen ; 37. Wilde Honden en Hyena's ; 38. Koekoek en Verwanten; 39. Tafelvisschen ; 40. Eekhoorn, Marmot en Zevenslaper ; 41. Zwijnen ; 42. De Familie Ooievaar; 43. Eland, Rendier en Hert ; 44. Vliegeniers, Turners en Bouwmeesters onder de Visschen ; 45. Dieren in Verwording ; 46. Gevleugelde Pronkjuweelen ; 47. Gems en Steenbok ; 48. Slangenvernielers en Visschenverdelgers ; 49. Lichtschuwe Dieren ; 50. Onze Huisdieren ; 51. Veelkleurige Vogels ; 52. Kameleon, Kikvorschen, Padden, Salamanders en Olmen ; 53. In Gemeenschap levende Insecten : Bijen, Wespen, Mieren en Termieten ; 54. Populaire en impopulaire Dieren : Bever, Stinkdier, Haas, Muis en Stekelvarken ; 55. Zeevogels ; 56. Lagere Dieren der Zee : Inktvisschen, Kwallen, Koralen en Sponsen ; 57. Sprinkhanen, Libellen, Vliegen en Spinnen ; 58. Onze Zangvogels ; 59. Geharnaste Tafelgerechten : Kreeften, Krabben, Zee-Egels en Oesters ; 60. Kevers en Vlinders. *Naar het beroemde standaardwerk van den bekenden grooten dierkundige Dr A. E. Brehm. Geïll. elk met 3 platen. — Bilthoven, Nelissen,* 60 *dln* (26 × 19) *elk* 32 *blz.* *per dl fl.* 0,20

V-VIa — Reeds vroeger heb ik herhaalde malen geschreven over dit mooie werk van Dr Brehm, die op dit oogenblik in Duitschland gevierd wordt wegens het feit dat hij thans vijftig jaar geleden overleed. Thans liggen hier voor mij deelen III en IV van de bewerking welke door een ondernemend Nederlandsch uitgever in een vierdeelige royale uitgave werd aangedurfd. Eigenlijk is dit een afleveringen-editie, wat een bewerking van den soms tamelijk wetenschappelijken arbeid van den bekenden zoöloog noodzakelijk maakte wegens de verspreidingsmogelijkheden, vooral in jeugdkringen. Intusschen heeft dit werk daar alvast niet bij verloren : het is een magnifiek compendium van allerlei merkwaardigheden en wetenschappelijkheden over dieren van allerlei pluim en pels, zoo interessant dat ik er gaarne voor uitkom dat ik er menig uur bij versleten heb, en telkens in mij den eeuwigen avonturier en zwerver heb voelen wakker worden. Men heeft Brehm wel meer verweten dat hij het zinnenleven van het dier al te gemakkelijk verheft tot verstandelijke reacties en tot psychologisch doorzicht. Om de waarheid te zeggen heb ik in deze uitgave hiervan niet veel weergevonden. Ik zou hier kunnen herhalen wat ik in deze bladzijden reeds vroeger schreef over het werk van Brehm; ik kan echter alleen zeggen: het is een boek waartegen over niemand den moed heeft zich kritisch teweer te stellen; het is mooi, rein en zeer eerlijk werk, zooals er weinig boeken over dieren geschreven werden. Alleen misschien William Long wist het dier zuiverder, ik zou bijna durven zeggen, juister in zijn verhouding tot den mensch, te situeeren, doch dit werk bepaalt zich meer tot het dier in zijn verhouding tot de natuur en tot zijn eigen levensvormen. Het is anekdotisch en waar, vol krachtig gezond leven en blijmoedige romantiek ; het is levende wetenschap die niet uit het leven

A. E. Brehm

gegroeid is of verworden tot studiekamergezwam. Ik denk dat een kind dat men belang kan doen stellen in dit soort boeken, gezond en evenwichtig tegenover de natuur en het leven zal leeren staan, en vooral het dier zal leeren liefhebben, zonder te verworden tot maniakale en sentimenteele dweeperij zooals b. v. Leipert en andere Engelsche auteurs, bij wie het sukses van Kippling de oogen uitstak. Ik meen kort en goed te mogen zeggen dat men moeilijk een geschikter cadeau voor een twaalfjarig neefje kan koopen dan dit boek hier, en 't moet al een erg geblaseerde gast wezen die er geen jaar lang gelukkig zal mee zijn. E. v. H.

12.081 **van Sichem, R.** **5 : 37**

DIERKUNDE. *Geïll.—Antwerpen, DeOogst,* 1934, 3 *dln* (20 × 14) 60,63,98 *blz.* 4 ; 4,50 ; 5 *fr.*
V — Drie goede schoolwerkjes die dit voor hebben op vele andere dat ze het aandurven de ouderwetsche systematiek, die alles uit haar natuurlijk verband trekt, te durven negeeren en liever de diertjes in hun natuurlijk milieu houdt. — Enkele traditioneele onnauwkeurigheden alleen dienen bij een volgende uitgave geweerd. L. Senden, pr.

12.082 **van der Meer, G., Biol. Doct[s]** **59**

VOGELS BIJ ONZE WONINGEN. *Geïll. met* 67 *gekleurde afbeeldingen van* 50 *vogelsoorten naar origineelen van I. Frederiksen, op* 13 *platen. — Zutphen, Ruys,* 1934 (27 × 20) 86 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
V — Had ik vóór tien jaar dit boek in handen gekregen, dan zou ik gejuicht hebben. Het brengt U in voeling met de levende vogels ; het geeft niet alles, maar genoeg moed om door te zetten. Vele vogelliefhebbers, vooral zij die aan het A. B. C. van de systematische vogelstudie staan, zullen een flinke leiding in het boek vinden. Alles is keurig juist ; voor verschillende vogels staan zeer interessante beschouwingen vermeld. Schrijver is voorstander van een eensluidende nomenclatuur voor heel de wereld naar de zoölogische congressen — dit voor de Latijnsche benaming —; voor de Nederlandsche moet er een akkoord getroffen tusschen Noord en Zuid. Waarom onze taalgrens nog enger maken ? — De illustratie is goed, voor sommige vogels heel goed. Heer Ingeborg Frederiksen heeft mooi werk geleverd ; spijtig dat de afdrukken hier en daar wat beneveld voorkomen. « In ieder geval heeft men aan dit boekje een betrouwbaar gids » (G. A. Brouwer). Fr. Segers, pr.

6. - Toegepaste Wetenschappen

12.083 **Bless, H., pr.** **25 : 37 : 61 : 18**

◆ PASTORAAL PSYCHIATRIE. *Met een inleiding van D[r] G. Janssens. — Roermond, Maaseik, Romen & Zonen,* 1935 (23 × 16) 16, 341 *blz.* *fl.* 4 ; *geb. fl.* 4,75
III — Geen vruchtbare praktijk die niet steunt op stevige theorie ; geen heilzame psychotherapia pastoralis zonder kennis ook van de beginselen der psychiatrie. Langs de ziel om, kan dikwijls ook het lichaam gezond gemaakt. Een ongeloovig psychiater deelde me eens mee, dat het hem meer dan eens gebeurd was, een kranke te verwijzen eenvoudig naar... zijn biechtvader ; een daaropvolgend onderzoek wees eens te meer op de heilzame uitwerking van de psychotherapia pastoralis. Om vertrouwd te maken met de noodige theorie, heeft de eerwaarde schrijver een lijvig handboek geschreven, dat vast en zeker, door al wie aan leiding der zielen doet, vooral in krankzinnigengestichten, met dankbaren want loonenden ijver, zal bestudeerd. Uit de inleiding onthouden we vooral den wensch, « dat er inniger contact en samenwerking zou ontstaan tusschen priester en psychiater... uit een verbreede aanraking zou niet alleen voordeel voor elk van hen, maar vooral voor den patiënt met zijn vele nooden ontstaan ». Het werk is over tien hoofdstukken verdeeld. Een eerste handelt over psychopathologie en psychologie, een tweede over symptomatologie. Hoofdstuk III behandelt de actiologie, het volgende, de zedelijke verantwoordelijkheid. Ziektebeelden worden beschreven in hoofdstuk V. Over scrupulositeit gaat het in hoofdstuk VI ; daarop volgen beschouwingen over de psychopathologia sexualis. Moderne psychotherapia wordt uiteengezet in hoofdstuk VIII ; het volgend initieert tot de psychotherapia pastoralis ; het boek wordt besloten met een uiteenzetting over de godsdienstige verzorging van zenuw- en zielsziekten. Hier wordt dus door den schrijver een zeer ruim gebied betreden ; mogen velen hem er volgen en niet afgeschrikt blijken door zooveel wetenschap, die toch eigenlijk de hunne moest heeten. Wij besluiten met den inleider : « Moge het boek een ruime verspreiding vinden bij alle zielzorgers, bij onze katholieke psychiaters en ook bij ontwikkelde leeken. » Joris Eeckhout, pr.

12.084 **Combrink, J.** **67 : 68**

WAT ZAL IK LATEN MAKEN ? Een bonte Verzameling Mogelijkheden voor Hout-, Karton-, Celotex- en Kralenwerk. — *Groningen, Noordhoff,* 1934 (33×25) 3 *blz.,* 37 *platen* *fl.* 1,75,

V — Map met opgave op losse platen van een aantal werkstukjes die door de leerlingen van de lagere school, en in jeugdvereenigingen, zonder kostbare handenarbeid-installatie kunnen worden uitgevoerd. Vnl. ontwerpen voor lampen, kalenders, « hangers » en « staanders » allerhande en soortgelijke knutselwerkjes. Een publicatie waar *alle* belanghebbenden uitermate mee in hun schik zullen zijn.

12.085 **Fokker, A. A. en H. Piebenga** **64 : 37**

KLEUTERWERKJES. *Met voorwoord van S. van der Hoop. Geïll. dr M. Richter Uitdenbogaardt-Schouwenaar en A. A. Fokker.* — *Assen, van Gorcum,* 1935 (14×15) 82 *blz.* *fl.* 0,75 ; *geb. fl.* 1,25

V — Bij het samenstellen van dit werkje is gedacht aan moeders, ook aan leidsters van kleuterklassen, die kinderen hebben « zoet » te houden. Een uitstekend voorschrift daartoe is : Geef die gastjes wat te doen ! — Dit bundeltje bevat een ruime keuze van werkjes voor kinderen beneden de zes jaar, zoo jongens als meisjes. Hieraan werken zal een plezier zijn. Prettig uitgegeven met passende illustratie. ELZA WOLF

12.086 **Michael, P. R., Prof. Dr** **61 : 36**

EERSTE HULP. Beknopte Handleiding voor het verleenen van eerste Hulp bij Ongevallen. — *A'dam, Kosmos (Gezondheids-Bibliotheek)* (15×10) 71 *blz.* *fl.* 0,95

IV — Allen die leergangen volgden om bij ongevallen eerste hulp te kunnen verleenen, handelen wijs door om de 6 maand dit bundeltje te herlezen. Het is kort (70 blz. klein formaat), het frischt op een halve bladzij soms een heele reeks lessen op en het zal aldus de opgedane kennissen levendig houden, steeds klaar tot toepassing. Want het is zóó geschreven dat het geen leerboek wil zijn, veeleer een gecondenseerd overzicht voor ontwikkelde lezers. Dr J. LEBEER

12.087 **Schuurmans Stekhoven, W., Dr** **61**

DE KANKER EN ZIJN BESTRIJDING. — *Den Haag, Leopold,* 1934 (19×12) 9, 111 *blz.* *fl.* 1,40 ; *geb. fl.* 1,95

IV* — Ik meen niet dat een boekje als dit groot gevaar oplevert voor uitbreiding van overdreven kankerphobie of van het aantal kankermaniakken. Het boek is grootendeels geschreven om ieder er van te overtuigen dat, tijdig ontdekt en doelmatig behandeld, aan kanker wél kan verholpen worden. Al zal ieder, na lezing, met ontmoediging zeggen : goed ; maar tijdig kunnen ontdekken is juist the question ! en dan nóg ! ? Geruststellend en paaiend is het dus zeker niet, kan het ook nog niet zijn. En wie niet graag zijn gezond leven doorbrengt in vrees voor gevaarlijke mogelijkheden, late het boek maar terzij ; voor de anderen, minder aangelegd tot ziekte-phobie, leest het boek gemakkelijk, is het niet pedant en geeft het degelijke, objectieve voorlichting. Dr J. LEBEER

12.088 **Symons, Leo** **65**

HANDBOEK VAN BOEKHOUDEN. Aanhangsel : Loopende Rekeningen met Interest. — *Leuven, Vlaamsche Drukkerij,* 1934, 3e *druk* (22×17) 10, 365 *blz.* 25 *fr.*

V—Dit boek schijnt ons het ideaal werk toe voor iemand, die de eerste begrippen van boekhouding in school geleerd hebbende, verplicht is een werkelijke boekhouding te houden. Talrijke voorbeelden, praktische wenken, en bondigen doch duidelijken uitleg verminderen het saaie der te bewerken stof. Nochtans schijnt ons de bespreking over de sluitingsartikelen te lang, daar er tegenwoordig veel meer naar vereenvoudiging wordt gestreefd. Andere boekingen zouden daarentegen meer uitleg kunnen verdragen (Fiskale zegels, onkosten, enz.). Het aanhangsel over Loopende Rekeningen is heel degelijk. Spijtig dat schrijver het niet heeft uitgebreid tot niet wederkeerige en veranderlijke rente, dan ware het een standaardwerk HUB. GESP

12.089 **Tiemeijer, W.** **64**

EENVOUDIGE WARENKENNIS VOOR DE INRICHTING VAN DE HUISHOUDING. — *Gorinchem, Noorduyn & Zn.* (19×13) 54 *blz.* *fl.* 0,75

V — De leerstof werd zoo eenvoudig mogelijk voorgesteld in dit boekje. Niet alleen jongeren zullen den inhoud kunnen verwerken maar ook huisvrouwen vinden er veel in dat haar een beter inzicht zal geven inzake gezondheidsleer en warenkennis. E. v. D.

12.090 **Bartels, A.** **63 : 55**

HET HOUDEN, KWEEKEN, VERZORGEN EN AFRICHTEN VAN KANARIEVOGELS. *Geïll. met 16 afbeeldingen, 3e druk.*

Spruijt, C. A. M.

HET HOUDEN, HUISVESTEN EN VERZORGEN VAN ONZE DUIVEN. *Geïll. met 34 afbeeldingen, 3e herz. druk.*

— *A'dam, Kosmos (Weten en Kunnen, nrs* 144 *en* 78) 1934 (19 × 13) 55, 64 *blz. elk* 8,50 *fr.*

V — De lof van de Weten-en-kunnen-brochures hoeft niet meer gemaakt. Er zijn weinige publicaties aan te wijzen die den gewonen man beter van dienst zijn. Van beide bovenstaande titels is thans een derde druk uitgekomen.

7. - Schoone Kunsten

12.091 **de Munter, Longinus, O.F.M.** **709 : 92.2**

◆ S. FRANCISCUS IN DE KUNST. *Geïll. — Mechelen, S. Franciscus-Drukkerij,* 1935 (24 × 18) 224 *blz.* 45 *fr.*

IV — Een Franciscusalbum dat de schrijver met Franciscaanschen eenvoud den verheerders van den Grooten Heilige aanbiedt. Een reeks zeer korte, te korte, besprekingen van een dertigtal Franciscusvoorstellingen, Italiaansche, Spaansche, Vlaamsche, waarbij enkele creaties van de moderne school. De meeste werken zijn bekend en van algemeen gewaardeerde meesters ; sommige zullen zelfs den kunsthistoricus verrassen omdat ze niettegenstaande hun wezenlijke waarde vergeten hangen in een of ander kloosterzaal. Het boek is ten andere allerminst bestemd voor kunstgeschiedkundigen en estheten, het werd ook niet geschreven voor letterkundige fijnproevers die in een kunstessai, naast de raakheid van het uitgesproken oordeel, de suggestieve kracht zoeken van een scheppend woord dat door zijn eigen schoonheid een glimp weerkaatst van de artistieke schoonheid die van alle waar kunstwerk uitstraalt. Pater de Munter drukt in eenvoudige woorden een simpel maar meestal juist oordeel uit over de doeken en plastische scheppingen die hij beschrijft.Hij is aldus een veilige gids voor de gewone en zelfs voor de minder ontwikkelde kunstliefhebbers; hij leert hun veel ontdekken dat zij zonder zijn voorlichting niet zouden gezien of in elk geval niet zoo duidelijk zouden begrepen hebben. We mogen verder niet uit het oog verliezen dat de hier gebundelde artikelen niet in één geut werden neergepend maar gedurende een periode van vijf jaar, maand na maand, werden geschreven voor de *Bode van St-Franciscus.* Die omstandigheid verklaart eenerzijds sommige storende herhalingen, anderzijds een bepaalde onzekerheid bij het aanwenden van de hem voorlichtende kunstbeginselen. De gespecialiseerde lezer kan gemakkelijk de evolutielijn teekenen die de esthetische ontwikkeling van den schrijver gedurende die vijf jaren beheerscht ; de onbevoegde lezer daarentegen loopt gevaar door die principieele onvastheid in verwarring te worden gebracht. Zoo aarzelt pater de Munter niet, in zijn laatste opstellen over enkele moderne kunstwerken, op zeer vooruitstrevende wijze de volstrekte vrijheid van de kunst tegenover het natuurbeeld te verdedigen, terwijl hij in de eerste hoofdstukjes van zijn boek nog geheel onder den invloed blijkt van de traditioneelrenaissancistische theorie, volgens dewelke de natuurgetrouwe weergave een onmisbaar bestanddeel van de gave schoonheidsexpressie is. Hij meent daar ook nog sommige vervormingen van de primitieven als technische onervarenheid te moeten betreuren, terwijl thans toch algemeen wordt erkend dat juist die vervormingen tot de rechtstreeksche, alhoewel onbewuste, middelen behooren waardoor de primitieven die geestelijke uitdrukkingskracht bereikten, die we met Pater de Munter vruchteloos zoeken bij de physioplastisch-scheppende meesters van de Renaissance en van de Barok. A. STUBBE, PR.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

12.092 de Craene, Bas., pr. 81

◆

Bas. de Craene

HET LEYE-RIMPELEN. Beleefd te Leerne, '33-'34. — *Tongerloo, St Norbertus-Boekhandel,* 1934 (25×19) 114 *blz.* 20 *fr.*

V — 't Mag jammer heeten dat B. de Craene ons, om het jaar, met een nieuwen dichtbundel wil begiftigen. Makkelijk zal de beste inspiratie er onder boeten. In « Leye-Rimpelen » vindt men onkruid tusschen de tarwe, mooie beelden tusschen banale, rijke gevoelens die hun waardige vertolking missen. Omdat de Craene niet genoeg doet aan zelfkritiek en beschränkung. Ik durf denken : zoo hij wil, dan geeft hij ons een bundel, waarvan de inhoud gelijken tred houdt met een prachtige uitgave zooals deze. JOZ. DE VOGHT, PR.

12.093 den Doolaard, A. 81

BALLADE DU JEUNE MARIN. *Geïll. dr G. Rutten.* — *Utrecht, De Gemeenschap* (25×16) 4 *blz.*

III — Gerecenseerd vooraan in bijdrage over A. d. D., nr 12.038.

12.094 den Doolaard, A. 81

DE VERLIEFDE BETONWERKER. Verzen. — *Maastricht, Brussel, Stols,* 1926 (23×15) 60 *blz.* *fl.* 5

II-III — Voor bespreking, zie hoofdartikel, volgnummer 12.036.

12.095 den Doolaard, A. 81

DE WILDE VAART. — *Utrecht, De Gemeenschap,* 1928 (20×14) 50 *blz.* *fl.* 2,50

II-III — Zie bespreking in hoofdart. « Een Zwerver », volgnummer 12.037.

12.096 Grassin, Renaat 81

LEVENSLIEDJES... MONOLOGEN... (Uit mijn Kabaret-Repertorium). — *Wenduine, Putman,* 1934 (18×13) 23 *blz.* 12 *fr.*

IV — De sympathiekste mensch uit Vlaanderen, de allerjongste incarnatie van den eeuwigen Tijl (Teirlinck ten spijt) laat ons van z'n genialen schater wat van dichterbij genieten door deze brochure — de eerste van 'n lollige reeks. We hebben ze glimlachend doorgelezen, en we hebben meegeneuried (zwijg, gemelijke hypochonder !) ; en doorheen z'n liedekens grijnsde Tijl z'n kostelijke Reinaertsnuit. Van Oye-zaliger lag te monkelen in z'n graf toen hij luisterde naar « Dien avond... en die sokken » ! Veel succes met je boekjes, zonneklopper ! PAUL HARDY

12.097 Reddingius, Joannes 81

GESTALTEN. — *Bussum, van Dishoeck,* 1934 (22×14) 70 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2,25

Joannes Reddingius

IV—Gestalten uit gedichtenlectuur in het geheugen bewaard, 't zij treffende legende-helden, 't zij dichterspersoonlijkheden : bij deze laatsten, wanneer het tijdgenooten geldt, wordt het tevens herinnering aan vriendschapsbanden. J. Reddingius is verzilverd (hoe ongepast ware hier : vergrijsd !) in romantisch idealisme : onveranderd zooals vóór 40 jaar is hij kind van idealistische natuurstemming, en geeft op dat gebied toch steeds een innigen klank, terwijl ook zijn liefde voor edele, hoewel wazige, droomwijsheid hem tot eer strekt. Eigenlijke moeheid is het niet wat zijn huidige, rustige woord- en verstechniek verraadt ; evenmin als een poging om den nieuwen koers al was het slechts van ver bij te houden ; neen, hij bespeelt zijn instrument als een die het o zooveel jaren deed en weet er al eens wat variaties in te brengen, in een algemeen-melodieus zingen. Wat niet wil zeggen dat we het

eens zijn met poëzie die zoozeer in woordkunst en plechtstatigheid zit. Evenmin moet men er het kruimig-versche van het hedendaagsche leven in zoeken.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

12.098 **Dondo, Marthurin** 82

TWEE BLINDEN EN EEN EZEL. — *Utrecht, Vrijz.-Chr. Jeugd-Centrale, (Serie Leekenspelen, nr* 29) 1934 (20 × 15) 19 *blz.* *fl.* 0,45

V — Een leuke eenakter uit de duizend, genre Ghéon op z'n beste : van 'n ezeldrijver die harteloos 'n paar arme doolaards bedriegt, en daarna zelf door 'n leuk tooneelspeler netjes wordt bedrogen. — Frisch (en zeg, de roomschen worden 'ns gerust gelaten), zoo frisch dat het me bepaald verwondert te komen van de V. C. J. C. (Vrijzinnig Christelijke Jeugd Centrale) van welker uitgaven frischheid doorgaans geen specifieke qualiteit is.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.099 **Hens, Leo** 82

◆ MARIEKEN VAN NIJMEGEN. Middeleeuwsch Mysteriespel in vier Bedrijven, voor onzen Tijd herschreven. — Kortrijk, Vermaut, 1934 (19 × 14) 67 *blz.* 15 *fr.*

IV — Moderniseering van het bekende laat-middeleeuwsch *mirakelspel* drong zich m.i. niet op. Taalmoeilijkheden wettigen het niet ; de archaïstische bestanddeelen storen niet, verre van daar, worden trouwens grootendeels in de jongste versie behouden ; geest en strekking zijn inhærent aan het stuk, kunnen niet straffeloos gewijzigd, doen zich in de vóórliggende uitgave dan ook identiek voor. Moderniseering zou bepaald bezwaarlijk verbetering beteekenen. Het tegengestelde kon gebeuren en gebeurde. De literair artistieke kant leed er het meest onder. De heer Hens heeft gemeend het vrije vers te moeten vervangen door een betrekkelijk maatvast. Hij miste evenwel de noodige dichterlijke begaafdheid om het rhythme zijn lenigheid en dadelijkheid, om het vers zijn frissche spontaneïteit te laten bewaren. De bewoording is in den herschreven tekst vaak houterig en hard, het rhythme een gedreun. Bovendien komt af en toe de psychologie van Marieken in 't gedrang. De oertekst luistert nauw en moet met kiesche hand en scherp inzicht behandeld. Kortom, ik verkies den ouden tekst boven den nieuwen, en herhaal : herschrijving drong zich niet op. Dr C. GODELAINE

12.100 **Knaapen, Pien** 82

NAAR DE BIO. — *Berlicum, Grosfeld* (19 × 13) 32 *blz.* *fl.* 1

V — Ditmaal drie zusjes bij elkaar. Ze zijn al 'n eindje boven de dertig, worden heden voor den allereersten keer door moeder alleen thuis gelaten en zullen 't er 'ns breed van nemen. 't Wordt 'n zooveelste zware tegenslag voor de ouwe baby's. 'n Prettig komisch ding voor damestooneel. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.101 **Lagasse, Lode** 82

◆ DE GROOTE ZWERFTOCHT. Spel van elken Dag, in drie Deelen. — *Antwerpen, De Oogst,* 1934 (21 × 14) 75 *blz.* 17 *fr.*

Lode Lagasse

IV — De tot 'n symbool geabstraheerde levenstocht van den mensch die zoekt naar de rust van z'n ziel. In het torment van den twijfel, aarzelend tusschen goed en kwaad, vindt hij eindelijk de eenige uitkomst bij God, terwijl de straat van het leven steeds haar lijn doortrekt naar onvermoede verten. Op 'n paar spijtige aarzelingen na bleef de auteur z'n symbolen de baas, en heeft — Goddank — met religieus-litteraire mooi-doenerij de naakte werkelijkheid, d.i. de ernst van het eeuwig levensprobleem niet doodgeknepen. — Dit is 'n gezond katholiek tooneelproduct. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.102 **Mennekens, Jef** 82

MARIOLIJN. Het Spel der Gedaanteverwisselingen. — *Antwerpen, Opdebeek* (23 × 15) 97 *blz.* 10 *fr.*

IV — Twee koningen hadden bij de geboorte van hun kinderen, respectievelijk een zoon en een dochter, beloofd ze later uit te huwelijken. Dit oogenblik is nu gekomen. Kroon-

prins Vergus van Celidee is echter niet trouwlustig en zijn professor, Conall, evenmin. Maar 's koningswil moet ingevolgd, en ze aanvaarden de reis naar het rijk van Mariolijn, de te huwen koningin, vastbesloten evenwel het huwelijksplan in de war te sturen. Naar oud gebruik zullen ze de rollen omwisselen, Conall zal den prins spelen en deze den professor. Te Mariolijn's zijn ze ook niet geestdriftig en beramen hetzelfde spelletje, Gloriabel, de hofdame zal de verliefde prinses zijn, en Mariolijn haar eigen hofdame. Natuurlijk draait de komedie uit op minnespel en twee bruiloften. Van J. Mennekens is in dezen gesproken en gezongen tekst, enkel het vaardige en vlotte gerijm in van leven en geestigheid, niet zelden van hartstocht joepende en gloeiende liederen en lyrische passages. De uitbouw is oud, met bitter weinig persoonlijke trouvailles opgesmukt. Op stuk van verbeelding kan Mennekens van Theo Verschaeren en Jan Melis en A. van de Velde nog heel wat leeren. De taal, in het gesproken gedeelte, is bepaald onpersoonlijk : het riekt er naar het gemeentehuis : stadhuiswoorden en vaste uitdrukkingen. Raym. Brulez kan er een rijke oogst opdoen voor een nieuwe Sheherazade. Toch verdienstelijk ontspanningstooneel.

Jef Mennekens

Dr C. Godelaine

11.103 Pas, Aloïs — 82

KNECHT VAN DRIE MEESTERS. Blijspel in drie Bedrijven (zonder Vrouwenrollen). — *Wenduine, Putman (Fonteinserie, 2e jgg nr 2)* 1934 (17×13) 86 *blz.* *12 fr.*

V — Drie bejaarde vrijgezellen wonen samen in het ouderlijke huis. Jan en Dikt verstaan elkaar als kat en hond ; Corneel, een goeie ziel, fungeert als verzoener. Een paar geburen zorgen er voor dat de ruzie op tijd en stond opvlamt. Zij werden daarbij op zekeren dag geholpen door twee neven die het met leede oogen aanzagen, hoe een knechtje, Fredje, de drie meesters wist te dienen en bij hen in een zoo goed blaadje stond dat hij wel eens algemeen erfgenaam zou worden. Corneel en het vernuftige Fredje slaagden erin den kwaden opzet te verijdelen en den grondslag te leggen voor een duurzamen vrede. — Er gebeurt hier weinig maar er wordt veel en vlot gepraat en gestecheld, en dit op ongemeen luimige, niet zelden zeer gevat geestige en oorspronkelijke wijze. Daar elke broer met overtuiging en temperament zijn stokpaard berijdt, ontstaan er contrasteerende toestanden die ook komisch aandoen en de klucht weleens opdrijven tot op het peil van het blijspel.

Alois Pas

Dr C. Godelaine

12.104 Reider, A. J. — 82

DE FAMILIE SCHELVISCH. Blijspel in 3 Bedrijven. *Bewerkt dr P. Gerdas.— Antwerpen, P. Vink, 6e herziene druk* (17×13) 52 *blz.* *12 fr.*

V — Boven haar stand getrouwd en toch eerlijk trouw aan haar afkomst. — Goed werk voor meisjes. Soms even langdradig. Het vreemd dialect kan gemakkelijk aangepast.

Joz. van den Eynde, pr.

12.105 Remtbaan, V. [ps. v. Aug. van Bremt, pr.] — 82

◆

BIJ DE HEKSEN. Sprookjesspel in drie Bedrijven.
GOUD-ELSJE. Sprookje voor het Tooneel bewerkt.
— *Tongerloo, St-Norbertus-Drukkerij*, 1934 (19×14), (17×12) 61, 30 *blz.* 8 ; 4 *fr.*

VI — 'n Paar goede en gemakkelijke kinderstukjes.
« Bij de Heksen » behandelt het thema van de booze stiefmoeder en de twee gemartelde kinderen die door de kabouters schitterend worden beschermd.
« Goud-Elsje » is, sterk gecondenseerd, het gekende zeiselke van Rompel- of Repelsteeltje die voor 'n molenarinneken-innesten goud spint. De rest kent ge wel.
De taal is soepel en kinderlijk.

V. Remtbaan

Joz. van den Eynde, pr.

12.106 **Rostand, Maurice** **82.1 : 89**

IK HEB EEN MENSCH GEDOOD. Drama in drie Bedrijven en een Voorspel. *Vert. uit h. Fransch [L'Homme que j'ai tué] dr Arie van den Heuvel.— Antwerpen, Jos. Janssens,* 1932 (19×12) 68 *blz.* 18 *fr.*

III — Een meesterlijke titel voor een onbeduidend werk : de geschiedenis van een ongenoemd Fransch soldaat die,onder den oorlog, een Duitscher heeft gedood ; en die daarna, bij diens ouders en diens verloofde zelfs, de plaats inneemt van zijn slachtoffer. — Onwaarschijnlijk, en door niets gesteund ! De kunstmatig gegradueerde motieven die den Franschman tot zijn laatste besluit voeren — het graf, de ouders, de kamer, de viool, de gramophoonplaat, de brieven, de verloofde — zij wijzen er wel op hoe knap de schrijver zijn stuk te bouwen weet ; maar het romantisch pacifisme waarin al de acteurs zwelgen verhindert elke ernstige typeering, degelijke milieuschildering, zelfs natuurlijken vlotten dialoog. — Romantisch pacifisme ; want bezonken en gezond kunnen we de gesteltenis van den schrijver niet noemen. Iets edels vinden we in hem, maar ook iets ziekelijks ; en zijn aanvallen op de natiën zooals op de priesters (blz. 9 en 10 voornamelijk), de herhaalde tegenspraak in het voorspel (de absolutie en de houding van den priester, blz. 9, 10, 11 — de niet gehoorzame gehoorzaamheid van « hij », blz. 12), de grootsprakerige gevoeligheid die, heel het stuk door, het rechtmatigste en heiligste bederft... : evenveel teekens zijn het van een mystisch gekleurd fanatisme. Voeg daarbij dat een katholiek in meer dan een houding of bewering aanstoot zal vinden (geen absolutie voor doodslag, blz. 9 — recht op zelfmoord, blz. 64), dat de taal slordig en herhaaldelijk foutief is ; dan begrijpt men waarom we dit stuk eenvoudig afwijzen. EM. JANSSEN S.J.

12.107 **Thans, Hilarion, O.F.M.** **82 : 92.2**

◆ MARGARETHA. *Geïll. met 3 platen — Mechelen, St-Franciscus-Drukkerij,* 1935 (22×16) 119 *blz.* 10 *fr.*

V — 'n Festijn van woorden en van dingen die des harten zijn. Het lager menschelijk element, 't rapier kruisend met Gods genade in het leven van het eerlijk meisje dat heette : Margaretha van Cortona, en nu heet : heilige Margaretha. Minder wolfijzers in dit, voorloopig het laatste, tooneelproduct van Pater Hilarion. Benevens 'n logische kruising van ontroerende zielsconflicten zijn er, eilacy, symbolische gestalten. Bij lezing leven die... maar ze zijn van den aard dergene die door 'n gewone regie brutaal vermoord worden. Ik zie foto's... Het stemmig dekor leeft, de menschen schijnen te leven... De gestalten van hierboven staan blijkbaar in dat gaaf geheel te sukkelen. Van Pater Hilarions tooneelœuvre las ik « Margaretha » liefst van al. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.108 **van Cortenberghe, Joost** **82**

◆ DE HAAGEMSE FILOSOOF. Blijspel in zes Bedrijven, naar den humoristischen Roman. van Jef Scheirs. — *Wenduine, Putman,* 1935, 2ᵉ *uitg.* (20×15) 63 *blz.* 15 *fr.*

V — Spijtig maar het stuk is bepaald de novelle van Scheirs niet waard. Het kan ongetwijfeld bogen op die volksche kwaliteiten die nu reeds 'n tweede uitgave noodzakelijk maakten. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.109 **van Doorn, Joh.** **82.3**

DE WEG NAAR 'T GELUK. Blijspel van Liefde, Sport en Malaise, in drie Bedrijven en een Voorspel, en HET RECHT VAN DEN STERKSTE. Tooneelspel in een Bedrijf (Twee Tafereelen). — *Baarn, Hollandia,* 1934 (20×14) 105 *blz.* *fl.* 1,25

IV — *De Weg naar 't Geluk.* In een familie en binnen een betrekkelijk korte tijdspanne wordt de cyclus der levensopvattingen van vroeger, nu en morgen afgespeeld :de economische en zedelijke crisis die heden woedt zal zich oplossen in een toestand die daaromtrent gelijk zal zijn aan dien van vroeger. Hoe wordt dit hier gerealiseerd ? Schrijver bouwt niet op een hàndeling, ze lijkt bijzaak. Het verhààl met actie en reactie van maatschappelijke en economische toestanden, van zedelijk en sociaal aanvoelen op karakters en temperamenten, blijkt hoofdzaak. Om dit te bereiken krijgen we een brok plankenleven samengesteld uit waarheid en verdichtsel, uit werkelijkheid en fantasie, hier feuilleton daar psychologische scherpte, nu eens spannend dramatisch dan dol kluchtig, maar alles samen een geheel dat boeit en bovendoen een heilzamen, optimistischen indruk nalaat. — Ontspanningstooneel van goed allooi.

Het Recht van den Sterkste. Nog weer een driehoekgeval, met dit oorspronkelijk trekje : de begrijpende vader helpt zijn voor een nieuwe liefde ontwaakte schoondochter, een eerlijke en alleszins wilskrachtige vrouw, redden. Zeer kiesche, hoog en toch realistisch gehouden verwerking, waarin eerst het onuitgesproken drama overheerscht en waar dan

met open kaart wordt gespeeld. In den grond een variatie op *L'Invitation au Voyage de J. J. Bernard.* — Beide stukken van Van Doorn mogen op katholieke planken opgevoerd en zullen er bijval oogsten. Dr C. GODELAINE

12.110 **Vuijsters, Jan** · 82.9

◆ NAPOLEON OP ST HELENA. Historisch Tooneelspel. *Geïll. met 4 platen.* — *Oisterwijk, Oud « Brabant »,* 1934 (20×15) 112 *blz.* *fl.* 1,75

V — Het spel geeft den ondergang van Napoleon ; de knevelarijen van den kant der bewakers ; de klein-menschelijke gebreken bij de rest van zijn hofhouding ; den ongebroken trots van den keizer. Daartegenover den geleidelijken opgang in zijn uitgesproken geloofsbelijden. Als ik zeg : geleidelijk, is dat een euphemisme.Want eigenlijk gaat het met sprongen van het begin van de ballingschap ineens naar de laatste dagen toe. De auteur drukt op de historische gronden waarop zijn spel-inhoud en de gesproken tekst steunt. Maar behalve dat dit misschien wel « historie » wordt, geeft het daarom nog geen spel. Bovendien geeft het aaneenrijgen van citaten en bedenkingen niet eens « dialoog ». Het vlot niet. Het blijft houterig en zonder leven. De taal in zoover is ook stroef en weinig aantrekkelijk. Literatuur is er al zeer weinig aan. Het visioen — dat beslist aan Rostand's « Wagram » uit «L'Aiglon» moet ontleend zijn voor de idee — is hol en zonder aangrijpelijkheid. Het mist de meesterschap in visie en taal. Het is een zeer schamele aanwinst voor de Napoleon-literatuur, ondanks de goede bedoelingen en de verklaringen van den auteur.

AL. DE MAEYER, PR.

83. - Novellen, Romans, Legenden, Schetsen, Sprookjes, Verhalen

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

12.111 **Boenin, I.** 83.1

DE ZAAK KORNET JELAGIN. *Met inl. van Prof. Dr S. Frank. Vert. uit h. Russisch dr Aleida G. Schot — Mortsel-Antw., Het Getij,*1934, 2[e] *druk* (18×12) 62 *blz. geb. fl.* 0,75

II — 'n Militair vermoordt z'n maîtresse, 'n geperverteerde tooneelspeelster. In hoever is hij schuldig ? Psychologische tabel van moordenaar en slachtoffer. Jelagin krijgt tien jaar. Kan wel interessant zijn als psycho-criminologisch experiment. Als zoodanig schenken wij het ook onze volledige appreciatie. We houden echter meer van de sublieme natuurvisie welke de nobelprijswinnaar in z'n ander werk zoo meesterlijk aan de kristallen erotische analyse van z'n objecten weet te paren. — Niet voor onze katholieke boekerijen.

PAUL HARDY

12.112 **den Doolaard, A.** 83

DE DRUIVENPLUKKERS. *A'dam, Querido,* 1934, 4[e] *druk* (19×11) 303 *blz. fl.* 2,40

II-III — Besproken in het hoofdartikel « Een Zwerver », nr 12.043.

12.113 **den Doolaard, A.** 83.9

ORIENT-EXPRESS. Roman. — *A'dam, Querido,* 1934 (21×14) 356 *blz.* *fl.* 3,75

II-III — Besproken in hoofdartikel « Een Zwerver ». Zie nr 12.045.

12.114 **den Doolaard, A.** 83.1

DE WITTE STILTE. — *A'dam, Strengholt,* 1933 (21×16) 221 *blz.* *fl.* 2,90

II — Zie bespreking in hoofdartikel « Een Zwerver », volgnummer 12.040.

12.115 **Mârai, Sândor** 83.1

Sândor Mârai

VREEMDELINGEN. *Met een inleiding van Ferenc Kôrmendi. Vert. uit h. Hongaarsch dr L. Székely en M. H. Székely-Lulofs. — A'dam, Nederl. Keurboekerij,* 1934 (23×15) 408 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90

II — Een Hongaar in het na-oorlogsch Parijs : het proces van zijn opslorping en de proef van het uit-den-tandleven ; en dan de episode van een samenleven met een meisje aan zee. Dit als algemeene aanduiding, want het is niet zoo maar een verhaal, maar Mârai Sândor is, zooals Kőrmendi Ferenc het zeer juist zegt, in de eerste plaats dichter, lyricus : het is het heele pak van het leven dat hij uitstort en in het bijzonder het gevoel van onbepaald los te drijven op het leven : geen beter element is er daarvoor dan Parijs en daarin als métèque. Zeer markant als werk der nieuwe literatuur : literatuur zonder literatuur, ook radikaal « verraad der clercken », of nog, zoo men wil : encanailleering van kultuurmenschen en daarentegen sublimeering (niet in den zin van romantische apotheose !) der vulgariteit. Alles in één atmosfeer van volledige zelfironie In dit alles spreekt echter kritische gedachte, aandoening, zin voor leven en schoonheid, geestigheid, hooge spanning.

Zeer streng voorbehoud. Dr Joris Caeymaex, pr.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

12.116 **Ayres, Ruby M.** 83.0

NU OF NOOIT. *Vert. uit h. Engelsch [So many Miles] dr G. J. Werumeus Buning-Ensink. — Den Haag, Kruseman,* 1934 (20×13) 239 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90

III — Sondra Kent houdt van Mark Merriman. Zij leeft het leven van zoovele rijke meisjes, terwijl Mark doodarm is. Mark zal in de Engelsche koloniën zijn geluk beproeven, doch hij trouwt, vóór zijn afreis, in 't geheim met Sondra. Na zijn vertrek leidt Sondra een leven van twijfel aan haar liefde. Tusschen haar en Mark komt zich plaatsen John Anderson, een rijk en invloedrijk man, wiens vrouw hem ontrouw is geworden. Na vele avonturen lost zich het geval bevredigend op. — Door 't gemis aan psychologische waarheid kan dit boek, waarin veel gepraat wordt om niets te zeggen, geen diepe, echte ontroering wekken. Een roman, die zich afspeelt op den rand van verleiding, overspel en echtbreuk.

J. Lauwerys, pr.

12.117 **den Doolaard, A.** 83.1

DE LAATSTE RONDE. Roman van Liefde en andere Noodlottigheden — *A'dam, Strengholt* (22×16) 208 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3.90

III* — Vooraan besproken in « Een Zwerver » (hoofdartikel) ; cfr nr 12.039.

12.118 **Fallada, Hans** 83.1

WIJ HADDEN EENS EEN KIND. *Vert. uit h. Duitsch [Wir hatten mal ein Kind] dr Nico Rost. — Den Haag, Servire,* 1934 (21×16) 444 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3.75

WIR HATTEN MAL EIN KIND. Eine Geschichte und Geschichten. — *Berlin, Ernst Rowohlt Verlag,* 1934 (20×13) 547 *blz.* *RM.* 4,50 ; *geb. in linnen RM.* 5,50

III — Hannes Gäutschow, 'n jonge boer op Fiddichow, kan thuis moeilijk aarden. Hij en Christiane, de kleine freule van Fidde, studeeren samen Latijn bij Dominee Marder. De kinderen zijn zeer op elkaar gesteld, de heerlijke jaren van jeugd en avontuurlijkheid

Hans Fallada

brengen ze in 'n bijna gedurig-samenzijn door. Christiane verlaat de streek. Na den oorlog huwt Hannes 'n onderwijzeres ; hij wordt landopzichter ; bij vaders dood keert hij terug naar z'n geboortestreek, ontmoet z'n jeugdvriendinnetje die ondertusschen getrouwd is met 'n rijk Hamburger, vlucht met haar ; hun kindje sterft bij de geboorte en Christiane keert terug naar haar man. Gäutschow is alles behalve wat we 'n sympathieken kerel zouden kunnen noemen. Hij is 'n sterke persoonlijkheid, trotsch, aanstellerig, soms walgelijk egoïst. Maar bij aldat, wat 'n diep-doorpeilde menschelijkheid, wat 'n schrijnende tragiek in het leven van dezen zonderling. Met 'n bijna bovenmenschelijk mededoogen buigt de schrijver zich over z'n objecten. Bij de slotpassages van dit boek vergeet men dat er ook nog zooiets als literatuur bestaat. Fallada doet met z'n menschen 'n brutalen greep in het opengetornde, lillende, levende leven waarin geen plaats meer is voor de illusie. Hij aanvaardt ze ook niet, de illusie, ze is hem overbodig ; hij heeft genoeg aan z'n zwakke, zondige driftnaturen, lijk ze nu eenmaal door God geschapen zijn ; en hun korten, maar heroïschen strijd hier op de wereld hebben uit te vechten. Geen storm in 'n glas water, maar de duizendvoudige tragedie van de alledaagsche, gigantische realiteit. Dit in z'n volheid weten los te synthetiseeren uit de ontelbare gevallen rondom ons, die zoo maar voor 't grijpen liggen, vergt 'n meesterschap. Fallada is 'n begenadigd kunstenaar. Naast z'n grootstadsromans toont hij ons dit eens te meer in dit machtige boek van zon, zee, land, Hannes, Christiane, Elise, Dominee Marder...... even zooveel onvergetelijke scheppingen als ik namen zou noemen. Gevormde lezers, welke dit boek in berusting van uren kunnen doordroomen, zullen hun leven 'n dosis rijker hebben gemaakt. PAUL HARDY

12.119 Haest, Juliaan 83

◆ DE HEILIGE KARNAVALNACHT. *Omslaglino dr Maurits Bilcke. — Mortsel, 23, Wouwstraat,* 1935 (16×12) 39 *blz.* 6 *fr.*

III — 'n Jongen van te lande, die tijdens z'n soldatentijd in den greep der groote stad gevangen werd, met 'n slet gaat hokken, die hem na 'n autoöngeval, dat hem op 'n karnavalnacht, wanneer hij dronken over de straat strompelt, overkomt, aan z'n lot overlaat en met 'n obscuur heerschap, die haar later van kant maakt, naar Parijs vlucht. Fred is gelouterd en keert terug naar de groote rust van het land. Offensief katholiek. Psychologisch erg zwak. Strak en beeldend van taal. Haest is geestdriftig en heeft kwaliteiten. Deze enkele bladzijden hebben echter nog zoo weinig om 't lijf om ons reeds toe te laten 'n gedegen oordeel uit te spreken over dezen jongen auteur. PAUL HARDY

12.120 Székely-Lulofs, M. H. 83.8

VIZIOEN. *Met* 1 *portret. — A'dam, Nederl. Keurboekerij (Uitg. « Kleine Juweeltjes »)* 1934 (9×6) 156 *blz. geb. fl.* 1,10

III, L — In « Het Vizioen » schouwt Schr. een oogenblik in de wereld der oerwezens, bij een huiselijk drama met twee Hongaarsche meiden. « De oude mevrouw » beeldt den strijd uit tusschen de rijke moeder en de erfgenamen, — geld en praal die doodend zijn voor alle hartelijkheid. « Woorden en... woorden » is een los verbeeldingsspel vooral rond Schr.'s eerste kennismaking met Hongarije. De twee eerste novellen zijn nogal bitter. Litterair staat Schr. ditmaal (hoeveel beter dan in haar Indië-roman) zeer hoog : er is buitengewoon veel charme aan haar stijl. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

M. H. Székely-Lulofs

12.121 Timmermans, Felix 83

BIJ DE KRABBEKOKER. — *A'dam, P. N. van Kampen ; Brussel, Standaard,* 1934 (20×14) 154 *blz.* 16 *fr.* ; *geb.* 26 *fr.*

III-IV* — Toen deze alleszins merkwaardige novelle voor 't eerst verscheen, hebben wij hieraan een speciale bijdrage gewijd (Rec. 10.996). Deze heruitgave brengt ze in het bereik van de breede schare.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar, en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

12.122 **Ayres, Ruby M.** 83.0

LIEFDE'S OUDE LIED. *Vert. uit h. Engelsch [Look to the Spring] dr Jo Lulofs. — Den Haag, Kruseman,* 1934 (20×13) 256 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Geschiedenis van een meisje, dat, na een zeer droeve jeugd, verlangt naar rijkdom en hunkert naar groote sterke liefde, en van een jongen muzikant, die bij 't eerste ontmoeten die meisjesziel gansch doorpeilt en... wachten zal tot zij zich gewonnen geeft.— Gespannen karakters zijn hier uitgebeeld in een stroeven en soms vermoeienden stijl. Een verhouding maakt het boek ongeschikt voor jonge lezers. J. Lauwerys, pr.

12.123 **Baxter, G. O.** 83.0

KAMPIOEN VAN DE WILD WEST. *Vert. uit h. Amerikaansch [Kingbirds Pursuit] dr H. Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1935 (20×14) 232 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Een mooie avonturenroman : De Koningsvogel, een out-law zonder blaam of schuld, verschalkt steeds door behendigheid, koelbloedigheid en uithoudingsvermogen zijn achtervolgers, totdat hij tenslotte zijn geschaakten broeder terugvoert in de armen van zijn rijken vader, die hem verstooten had. Daartusschen is een kleine liefdegeschiedenis geweven, die ook dient om het avontuur hooger op te drijven en geenszins schaadt of schokt. — Aangename lectuur is het om het verrassende, dat waarschijnlijk blijft ; om den vinnigen dialoog ; om het vleugje humor, dat het akelige van sommige toestanden spoedig neutraliseert. J. Lauwerys, pr.

12.124 **Brand, Max** 83.0

WILDE JINGO. *Vert. uit h. Amerikaansch [Jingo] dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1935 (20×14) 207 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Het leuk-avontuurlijk leven van « Wilde Jingo » vangt aan in Tower Kreek, waar hij een driedubbele wedding aangaat, welke hij trouwens met klank zal winnen : te dansen met de ongenaakbare dochter van rechter Tyrrel ; haar, de welbewaakte, het hof te maken ; haar, de aristocratische, te huwen. Men krijgt sympathie voor Jingo, die zich letterlijk weet heen te goochelen door alle moeilijkheden. Een geestig boek, dat den lezer in steeds sterkere spanning houdt. J. Lauwerys, pr.

12.125 **Clarke, Isabel C.** 83.0

◆ VERWARDE DRADEN. *Vert. uit h. Engelsch dr F. van Velsen. — Den Haag, Kruseman,* 1934 (19×13) 255 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90

III-IV* — 'n Jong Engelsch diplomaat woont ter gelegenheid van het Heilig Jaar de plechtige opening van de Heilige Deur bij. Hij voelt zich als gehypnotiseerd door het katholiek geloof. De zuster van z'n verloofde is 'n bekeerlinge, en leeft gescheiden van haar man. Haar schoonheid bedwelmt hem zoodanig, dat hij er zelfs z'n verloofde bij vergeet. Hij doorworstelt 'n zware ziekte, die 'n breuk tusschen de geliefden voor gevolg heeft. Moeilijke situatie voor de uitverkoren vrouw ; eerstens, tegenover haar verongelijkte zuster ; tweedens, tegenover de Romeinsche élite ten overstaan van dewelke zij zich reeds vroeger wegens 'n schijnbaar-gedurfde liaison ten zeerste gecompromitteerd heeft ; en derdens tegenover haar geloof, hetwelk haar absolute verplichtingen oplegt als gehuwde vrouw. 't Probleem wordt zeer scherp gesteld in al z'n onwaarschijnlijkheden. 't Werk reikt litterair niet boven de neutrale romans van zulkdanige soort. De schrijfster plaatst zich echter in al haar werk op strikt katholiek standpunt, wat op zichzelf als 'n verheugend iets mag worden beschouwd, temeer daar uitgaven van dit genre tot in de meest onverschillige milieu's doordringen. Er wordt echter wel wat al te lichtzinnig over en weer gepraat in zake ongeldigheidsverklaring van het huwelijk. Vandaar voorbehoud voor rijper ontwikkelden welke geen onbekookte gevolgtrekkingen zullen maken. Paul Hardy

12.126 **den Doolaard, A.** 83

DE HERBERG MET HET HOEFIJZER. — *A'dam, Querido,* 1934, 6e *druk* (19×11) 144 *blz.* *fl.* 1,90

IV — In het hoofdartikel vooraan besproken onder nr 12.044.

12.127 **den Doolaard, A.** 83.8 : 91 : 39

DE WILDEN VAN EUROPA. *Geïll. met* 16 *platen.* — *A'dam, Querido,* 1932 (19×11) 159 *blz.* *fl.* 2,75 ; *geb. fl.* 3,50

IV* — In hoofdartikel « Een Zwerver » besproken onder nr 12.042

12.128 **Hruschka, A.** 83

DE GEHEIMZINNIGE VIJAND. *Bewerkt dr Jos. van Heysel. Geïll. — Antwerpen, Opdebeek,* 1935 (24×16) 172 *blz.* 7,50 *fr.*
IV — Ingenieur Gerhard Holzmann wordt in de loods van zijn fabriek vermoord. Jacht op den moordenaar door den rechter van instructie en den detective, Silas Hempel, die het roerend... oneens zijn. De eerste begaat een reuzenflater door het onderzoek op het totaal verkeerde spoor te leiden en een onschuldige in te rekenen. De knappe detective, integendeel, gelukt erin na de gewone reeks moeilijkheden overwonnen te hebben (er komt zelfs misdadig hypnotisme bij te pas !), den waren moordenaar (waarover de lezer niet lang in twijfel wordt gelaten) te ontmaskeren. — Boeiende ontspanningslectuur.

Fr. Dupont

12.129 **Kipling, Rudyard** 83.8 : 59

HET EERSTE DJUNGEL-BOEK — HET TWEEDE DJUNGEL-BOEK. *Vert. uit h. Engelsch dr M. Duyvewaert & J. Duyvewaert — Oude-God (Antw.) ,Boekengilde « Die Poorte » (Jgg* 1934-35, 2e *en* 3e *bkdl),* 1935, 2 *dln* (19×12) 255, 359 *blz.* *elk* 12 *fr.*
IV — Met meer ontroering nog dan eertijds de Engelsche tekst ons verraste, hebben we deze prachtige Vlaamsche vertaling van het heerlijke « Jungle-Book » genoten. Hoe het Hindoe-jongentje Mowgli in den Djungel wordt verloren gelegd, door 'n wolvin wordt grootgebracht, zich aan de wet van de wildernis weet aan te passen, tot hij er z'n eigen plaats en zelfstandigheid weet te veroveren. Kipling, die omzeggens tusschen wolven, luipaards en olifanten z'n eerste kinderjaren doorbracht, heeft het mysterieuze, grandiose leven van het oerwoud op de hem eigen geniale wijze doorpeild, en, wie weet, er misschien den geest van weten te benaderen. Men heeft den schrijver ooit boven Aesopus gesteld. We missen de bevoegdheid om aan Kipling's interpretatie van wolf- en slangeninnerlijk wetenschappelijke beschouwingen vast te knoopen. 't Interesseert ons trouwens ook geen jota. « Jungel-Boek » is een der machtigste scheppingen van de menschelijke fantazie. Honderden veelgeprezen romans zijn niet half zoo boeiend en zoo rijk aan intrigue ; en nog eens honderden — zoogenaamd psychologische — idems lijken moeizaam uit elkaar gepeuterde skeletten bij de diepmenschelijke kwaliteiten van deze beesten-histories. Vele tientallen verzenbundels tenslotte bevatten minder poëtische vizie dan 10 bladzijden uit dit Djungel-boek. Er ligt 'n verbazende evenwichtigheid in deze verschillende vertellingen. Zonder in vitterij te vervallen kan men er geen enkele bij 'n voorkeur vooropstellen. Overal treft ons de wondere vertrouwdheid van den schrijver met z'n onderwerp. Ligt er 'n moraal in het leven van dit boschvolk dat voor de onverbiddelijke Djungelwet zwicht, dan is het de alléén-zaligmakende Kipling-moraal : z'n groot-Britsch imperialisme met diens onvoorwaardelijke tuchtleer van gehoorzaamheid en bevel. Aanvankelijk voor kinderen geschreven, maken we echter voorbehoud omwille van verschillende hoofdstukken.

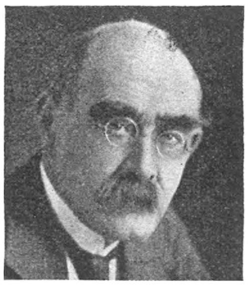

Rudyard Kipling

Paul Hardy

12.130 **Merrel, Concordia** 83

DE DWAASHEID VAN EEN RIJK MAN. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek* (20×14) 224 *blz.* 4 *fr.*
IV — James Lee, een nieuwbakken millionnair, werd vroeger, toen hij nog Warrington heette,verdacht van diefstal op zijn kantoor,en veroordeeld.Hij haat zijn vroegeren patroon, omdat deze hem niet heeft verdedigd. Om zich te wreken zal hij in het huwelijk treden met de dochter van zijn oud-baas, — huwelijk zonder liefde, enkel bedoeld als een revanche van eigenliefde — en zal hij trachten zijn schoonvader ook geldelijk ten onder te brengen. Maar... hij rekende zonder zijn hart. Stilaan laat hij de liefde spreken in zijn hart, en de wraak zal plaats ruimen voor betere gevoelens. — Boeiende ontspanningslectuur.

F. Vermuyten, pr.

12.131 **Morgan, Beatrice Burton** 83

BENEDEN HAAR STAND. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* (20×14) 222 *blz.* 4 *fr.*
IV — 'n Meisje is verloofd. Wanneer de geblazeerde familie noodgedwongen 'n huurder in huis haalt, blijkt het meisje zich in hare spontane gevoelens te hebben vergist... en óver 'n heele boel hindernissen heen blijkt de kennismaking met den nieuwen huurder ten slotte van ernstigen en duurzamen aard. — Gewoon ontspannend.

Joz. van den Eynde pr.

12.132 **Ring, Barbra** **83.1**

Barbra Ring

ALYS VAN ELDJARSTAD. Roman. *Vert. uit h. Noorsch [Eldjarstad] dr L. Hingst. — Den Haag, Kruseman,* 1934 (20×15) 222 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50
IV, P — Mismaaktheid sluit Alys uit van den gewonen roep der jeugd, van liefde : te pijnlijker als heur vader, dominee weduwnaar Kruke een tweede maal verliefd geraakt. Daarnevens heeft hij ook den strijd te voeren voor de onaantastbaarheid van het familiale goed. Als de zaken schijnbaar over het kruispunt heen zijn, dan juist vindt zij haar einde, ingesneeuwd bij een ontvluchtingspoging. — Het is de... zevenhonderdzevenenzeventigste of hoeveelste uitgave van het klassieke Noorsche Hofstede-Dominee-Meisjesverhaal met al zijn oudgekende elementen. Maar daarom niet slechter dan een ander exemplaar van dit overbekend en vriendelijk genre ; moreel en godsdienstig gezond (geloovig Protestantsch), flink zonder pretentie en met een onbetwistbare mildheid en levenswarmte, geeft Barbra Ring hier een hartelijk boek. Dr Joris Caeymaex, pr.

12.133 **Robertson, Frank C.** **83.0**

BOVEN DE WET. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* 1933 (20×14) 224 *blz.* 4 *fr.*
IV — Een dwaze film van stelen en vechten en moorden. Op 't einde trouwt de vervolgde met de zuster van zijn vervolgers. 't Is 't lezen niet waard. F. Vermuyten, pr.

12.134 **Souvestre, P. ; Allain, M.** **83.0**

EEN KONING ALS GEVANGENE VAN FANTÔMAS. *Vert. dr Henriëtte Rappard. — R'dam, De Combinatie* (20×14) 210 *blz.* *fl.* 2,25
IV° — Nummer vijf van dezelfde Fantômas-serie. De titelplaat, waar 'n gemaskerde meneer wandelt op de daken van Parijs, zegt u genoeg dat ge hier staat voor de griezelige romantiek der detectief-verhalen en hun ongebreideld avonturisme. Ge zwemt in geheimen, ge loopt u blind in donkere kamers, ge stapt in 't bloed van 'n moord, ge ontspringt aan 'n ontploffing, en op 't oogenblik dat ge Fantômas beet hebt, ontsnapt hij u als 'n gladde paling. En zijt ge nu voldaan ? Niks. Geen sikkepit kunst. Sensatie-roman, prul. Punt. De banale film zal hierop azen, ik verwed. A. van den Dries, pr.

12.135 **Wallace, Edgar** **83.0**

DE GELE SLANG. *Vert. dr Mevr. T. Osieck-Meereboer. — Utrecht, Bruna* (20×13) 255 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,90
IV — De oude Joe Bray haalt 'n lugubere mop uit : hij verdwijnt en doet z'n testament openbaar maken. Z'n neef, 'n vod van 'n kerel krijgt de helft van z'n vermogen op voorwaarde dat één der nichtjes trouwen wil met den weinig appetijtelijken Clifford Lyma. Joan, de asschepoes offert zich op. Clifford ontpopt zich achteraf als 'n flinke, kranige baas, en vangt manhaftig den strijd aan tegen Fing-Su, de gele slang,die loert op 'n soort Chineesche wereldheerschappij. — Boeiend. Paul Hardy

Edgar Wallace

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) geschikt

12.136 **Boon, Jozef, C.SS.R.** **83.8 : 24**

◆ HET GESLOTEN HOFKEN. Marialegenden. *Geïll. dr Jenny Teeuwen. — St-Niklaas, M. van Haver,* 1935 (20×14) 109 *blz.* 10 *fr.*
V-VIa-b — In den weelderigen tuin van Marialegenden, die vreemde literaturen ons

benijden mogen, heeft Pater Boon eenige bloemekens meer geplant. En ze mogen er zijn. Niet dat ze alle even nieuw en oorspronkelijk zijn, of even schoon, maar hun toon is naïef-schoon, ze zijn bondig en zeer sober verteld ; er is de mysterieus-schoone achtergrond van mystiek en fantasie, onontbeerlijk voor het genieten door de jeugd. En de uitgave is prettig en lokkend. Een mooi prijsboek. Zal met eere prijken in onze jeugdboekerijen. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.137 Finnemore, John 83.0 : 83.9

DE GALEISLAAF. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek*, 1934 (20 × 14) 224 *blz.* 4 *fr.*
V — Een zeer romantisch verhaal met de meest afwisselende avonturen uit den tijd der zeeroovers. — Louter ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

12.138 Long, William J. 83.8 : 59

THUIS IN DE WILDERNIS. *Vert. uit h. Engelsch dr C. Stoffel. Geïll. dr Ch. Copeland.* — *R'dam, Brusse*, (21 × 16) 170 *blz.* *gek. fl.* 1,90
V — William Long staat wijd en zijd bekend om zijn verhalen over dieren. Aan de Firma Brusse komt de verdienste toe deze in het bereik van het Nederlandsch-lezend publiek te hebben gebracht.Wij hebben Long's vertalingen besproken, naar gelang deze verschenen — ook « Thuis in de Wildernis », zie rec. 7084. Thans zijn dezelfde werken, stevig gekartonneerd, tegen fl. 1,90 te verkrijgen, en M. H. Bottema zorgde voor een stel nieuwe frissche omslagteekeningen, zoodat deze uitgaven thans nog fraaier voorkomen dan vroeger. Wij vonden het goed hierop de aandacht te vestigen. Alle de verschenen deelen zijn overigens rijkelijk geïllustreerd met platen en teekeningen.

12.139 Madjoe 83.1

◆ LUCIE WERKT. — *'s Bosch, Malmberg ; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale*, 1934 (20 × 14) 244 *blz.* *fl.* 2 75
IV-V, M — Een meisje van gegoeden stand, een wees, wordt bij haar oom en tante opgevoed. Ze wil uit dat milieu weg om te gaan werken, om iets te doen. Ze belandt op een bureau waar ze cordaat optreedt en op tijd en stond van zich afbijt tegen een chef die zijn bedienden afjakkert. Ze maakt het heele jolige leven mede van het home waar ze logeert. Ze is — niettegenstaande buiïge vlagen — goed. Een wees, opgebracht in een gesticht — ondervindt het. Haar voorliefde gaat stilaan van het kantoorwerk naar de kunstnijverheid. Ze geraakt er binnen. Dat meer-vrouwelijke beroep gaat haar beter af en... Lucie werkt. Tusschendoor loopt de fijn gesponnen draad van een liefde die mooi eindigt, én voor Hans en voor de wees Emmy. — Madjoe schreef hiermede een zeer interessant grootere-meisjes-boek. Het vormt met Mauclère's « Dienares der Schoonheid » en Schneider's « Morgen word ik 21 » een passend middenstuk in een litterair-verantwoord en krachtig-opvoedend drieluik. Het sprankelt van leven. — Madjoe heeft waarachtig den dialoog onder de knie — en toch voelt men aan dat hier in dieperen ernst hesteld wordt de verzuchting van vele rijpende meisjes, het probleem van de velen ook die « iets » willen doen en door werk naar vastere levensbasis zoeken. — Zeer warm aanbevolen ! M. VAN HOECK, PR.

12.140 Mauclère, Jean 83.1

◆ DIENARES DER SCHOONHEID. *Vert. uit h. Fransch [Line et la Beauté] dr Ans Peereboom.* — *Den Bosch, Malmberg*, 1934 (20 × 14) 309 *blz.* 3 *fr.*
IV-V*, M — Onder de vele werken van Jean Mauclère is « Dienares der Schoonheid » een der beste. Het speelt in de hoogere wereld waarin Jacqueline leeft en droomt met haar schoonheidshonger. De op- en neerslag van deze jonge vrouw — onbewust partijgangster van « l'art pour l'art » en zoekend ten langen laatste zichzelf — golft psychologisch juist op in dit meer dan eens romantisch deinende boek. Tot ze aanvoelt dat haar leven niet vol geraakt door dien schoonheidshonger en ze haar heele zielmaar aan het leven gaat voelen, wanneer *dienende goedheid en offergeest* den warmen harteklop geven. Heel dit gebeuren en heel het milieu heeft Mauclère met een mooi romantische en toch levens-echte tint overkleurd. « Dienares der Schoonheid » is een schoon en goed leven, dat langs zelfvergetende liefde den weg naar het geluk heeft gevonden. Op deze idee eindigt het werk in dit treffende woord : « Ik heb spijt dat ik zooveel tijd heb verspild, alvorens den weg naar het geluk te vinden ». — Een ideaal boek voor rijpere meisjes. M. VAN HOECK, PR.

12.141 **Melloy, Camille** 83.8

◆

Camille Melloy

VIJF KERSTVERTELLINGEN. *Vert. uit h. Fransch dr Stijn Streuvels. Verluchtingen in kleuren van J. Hebbelynck. — Brugge, Desclée de Brouwer & Co,* 1934 (22×22) 77 *blz.* 10 *fr.*
V-VIa — Het Kerstmysterie en de Kerstgenade flikkert door deze vijf Kerstvertellingen van Camille Melloy, schitterend mooi vertaald voor onze Vlaamsche kinderen door Stijn Streuvels. Men weet niet wat hier meest bewonderd : het kinderlijk naïeve, de verrukkelijke verbeeldingsvondsten, de plastische voorstelling, de vertelkunst, de gaafheid van structuur, de fijnheid van gevoel. « Kerstmis voor Kinderen » is een onverwachte openbaring. De « Eereprijs » toegekend door de hemelsche hovelingen aan den ezel brengt ons in verlegenheid. « Het Kerstfeest van den Veerman » is van een sobere, grootsche, picturale schoonheid, enz.... Voor ons zijn deze kleurige Kerstvisioenen als 't sterrelicht dat de wijzen den weg wees naar den stal der geboorte.In harmonie met den tekst zijn de naïeve verluchtingen van Jeanne Hebbelynck, die het kinderboek een feestelijk uitzicht schenken.

D. DE PAUW O.P.

12.142 **Timmermans, Felix** 83.9 : 92.2 = 44

◆ LA HARPE DE SAINT FRANCOIS. *Traduit du néerlandais par C. Melloy. — Paris, Bloud & Gay (Coll. Ars et Fides)* 1935 (18×12) 292 *blz.*

Felix Timmermans

V — De Fransche vertaling van Timmermans' Franciscusboek, die wij laatst aankondigden, in de bijdrage over priester-dichter Camille Melloy, is thans verschenen. Wij hebben uitvoerig dit werk besproken, toen de oorspronkelijke uitgave het licht zag ; cfr. volgnummer 9590, Juni 1932.

12.143 **van Hille-Gaerthé, C. M.** 83.8

IN KNOP. — *Lochem, N. V. « De Tijdstroom »,* 1933, 4e *druk* (20×14) 175 *blz. fl.* 2,75
V, P — Schetsen, geschreven door 'n begaafde vrouw die oog en hart heeft gesteld op kleine jongens en snuggere meisjes. Alles bekeken door de brilglazen van 'n degelijke opvoedster en van 'n kristelijk-protestantsche beschouwing uit. — Voor onderwijzeressen, jonge moeders en voor dezen die 't wenschen te worden. FR. CROLS, PR.

12.144 **van 't Hof, Frits** 83.8

ROND DEN DORPSTOREN. — *Borgerhout, J. Leemans-Oyen* (20×15) 57 *blz.* 8 *fr.*
V — Zeven oude herinneringen aan « representative men » uit het geboortedorp van den « jongen » schrijver (zie advertentie op de laatste blz. van het boekje). Nu kan men wel jong van... naam zijn, al is men 't niet van jaren. En de schetsen zijn geschreven in een eenvoudigen stijl, zonder pretentie, en getuigen van het diep begrijpen en de edele menschenliefde van... Frits van 't Hof. FR. DUPONT

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

12.145 **Lofting, Hugh** 83.0

DE TERUGKOMST VAN DOCTOR DOLITTLE. *Vert. uit h. Engelsch dr G. W. Elberts. Geïll. dr den schrijver. — R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1934 (21×15) 235 *blz.*
fl. 2 ; *geb. fl.* 2,90

V-VIa — De goede dokter heeft 'n jaartje op de maan vertoefd, en wordt door het heele dierenhuishouden, dat onder de hoede van den jongen Stubbius achterbleef, met spanning verwacht. Op 'n nacht komt hij op 'n maan-sprinkhaan van reusachtige afmetingen den tuin binnengebolderd. De dokter heeft enorme vormen gekregen en is totaal uitgeput. Hij moet door 'n lange rust opknappen en tot normalen omvang komen. Na z'n genezing vertelt John Dolittle over z'n verblijf op de maan en de moeite waard om er naar te luisteren hoor, dat verzeker ik je ! De roep gaat onder de dieren dat hij is weergekeerd, en 't wordt 'n bestorming van belang. Kostelijk ! Even frisch en met dezelfde eenvoudige overtuiging geschreven als de vorige Dolittle-avonturen. 'n Koninklijke gift voor de jeugd, en 'n heerlijk gerecht voor alle menschen die hun geestelijk evenwicht nog niet hebben kwijt gespeeld. PAUL HARDY

Hugh Lofting

12.146 **Mennekens, Jef** 83.8

HET MEISJE MET DE GULDEN HAREN. — DE VERGETEN BRIEF. — ZOMERSPROET EN WINTERTEEN. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek,* 1934 (27×18) *elk* 16 *blz.* 1,50 *fr.*
VIa-b — Twee mooie sprookjes en een even mooie vertelling, — want J. Mennekens kan voor kinderen vertellen. Jammer : hier en daar een woord, dat voor een kinderverstand te geleerd is. Als wij langs onze kinderboeken om, aan onze jongens en meisjes de beschaafde omgangstaal-voor-alle-dagen kunnen leeren, dan mogen wij al heel tevreden zijn. Alle literatuur is hier ballast. FR. DUPONT

12.147 **Nanda** 83

DOK EN DE TOONEELCLUB. *Geïll. dr H. Borrebach. — Alkmaar, Kluitman* (24×16) 205 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,90
VIa, M — Weer een van die fijn-voorname Hollandsche meisjesboeken, en waar af en toe 'n luttel langdradigheid dan weer heerlijk en mild wordt vergoed door 'n heele boel warme hartelijkheid van alle elementen onderling uit die rumoerige meisjeswereld.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.148 **Nuyts, Theresia** 83.8

OVER POESJES EN ANDERE VERTELLINGEN. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek,* 1935 (24×17) 47 *blz.* 4 *fr.*
VIa — Zeven verhaaltjes van zeer uiteenloopenden aard. In 't geheel genomen : onderhoudende lectuur. Uitgesproken trek naar de natuur. In goede taal gesteld. Onze voorkeur gaat naar nummer twee : « Witzwing, het mooie Duivinnetje ». ELZA WOLF

12.149 **van Offel, Edmond** 83

DE WAARACHTIGE HISTORIE VAN ROBRECHT DEN DUIVEL. *Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek,* 1933 (27×18) 19 *blz.* 1,75 *fr.*
VIa, J — De waarachtige... jawel, maar dan met den noodigen nadruk èn op de bloedige episoden van zijn bandieterij, èn op de edele doening van den lateren boeteling. Goed geschreven. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.150 **Vennekens, Yv.** 83

MARJOLIJNTJE. *Geïll. dr F. van der Auwera. — Deurne-Antw., Onze Jongens- en Meisjesboeken,* (24×15) 16 *blz.* 1 *fr.*
VIa-b — Van 't verloren prinsesje dat langs 'n dolend zigeunerleven weer terug in 't koninklijk paleis belandt. — Voor onze kleinen boeiend verteld. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.151 **Verzele-Madeleyn, S.** 83

WARDEN D'HAENE'S ZEVENTAL. *Geïll. dr G. van Raemdonck. — Antwerpen, Opdebeek,* 1935 (24×17) 128 *blz.* *gek.* 15 *fr.*
VIa — Een kinderboek, dat onze bijzondere aandacht verdient ! Hier hebben we het epos van het groote werkmansgezin, dat werkt en wroet, doch nooit zijn optimisme verliest, en er dan ten slotte toch komt. Eén voor één vragen de zeven kleuters belet, en de schrijfster laat hen mooi zich ontwikkelen volgens hun eigen geaardheid. De Slientjesfiguur is bijna een schepping geworden ! En alles is op de aantrekkelijkste wijze verteld, doch, jammer genoeg, een beetje te neutraal gehouden. FR. DUPONT

88. — GEMENGDE OPSTELLEN

12.152 Bauwens, Evarist, S.J. **88 : 809 : 37**

◆ ZUID EN NOORD. Eene Bloemlezing uit Zuid- en Noordnederlandsche Schrijvers : 3e DEEL (Poësis). *Tiende uitgave herzien en omgewerkt dr Em. Janssen S.J. — Brugge, Desclée de Brouwer,* 1935, 4 *dln* (21×15) 550 *blz.* 15 *fr.*

V — Deze tiende uitgave werd door P. Janssen bewerkt. Plan en opvatting zijn dezelfde gebleven : de schrijvers worden historisch gerangschikt, en al hunne stukken staan samen.

Emiel Janssen S.J.

Zooveel mogelijk, voor ieder schrijver en voor ieder werk, een geschiedkundig kader waardoor de groei van het werk en de ontwikkeling van het genre wordt verklaard : « men moet zien, door de eeuwen heen en steeds in verband met de algemeene geschiedenis en beschaving, hoe ze opkomen, bloeien en vergaan ; hoe ze op elkander inwerken, elkander bevorderen of verdringen ; men moet de hoogere krachten raden die hun wasdom verleenen of dien wasdom stremmen, en ook hun invloed even beseffen op andere verschijnselen ». Aan die inleidende verklaringen heeft de bloemlezer veel zorg besteed : niet alleen schetst hij bondig den geest van ieder tijdperk, iedere eeuw en iedere strooming, maar ook voor iederen schrijver, zelfs voor bijna ieder stuk geeft hij een korte karakteristiek. Doorgaans zeer raak. Ook een beoordeeling van katholiek standpunt uit. — Dit deel beeldt de ontwikkeling uit van lyriek en epiek (of verhalende kunst). Zoowel de hoogste, persoonlijke gemoedsuitingen van de uitzonderlijke dichters als het volkslied en het gedicht om op te zeggen. Zoowel verscheidenheid van inhoud als verscheidenheid van vorm in de Nederlandsche verhaalkunst. — Zooveel mogelijk is de bewerker getrouw gebleven aan de vroegere keuze. Daar ik de laatste uitgave niet bij de hand heb is het me onmogelijk uit te maken in hoeverre hier geïnnoveerd werd. Objectief genomen, een prachtige, rijke keuze. Wie ze doorwerkt, heeft reeds een goed inzicht in het wezen en de ontwikkeling van onze literatuur. Op de keuze van schrijvers, hoeveelheid en stukken kan natuurlijk gevit worden : waarom deze, en die niet ? Laat ik er niet mee beginnen, maar eenvoudig en oprecht leeraars en leerlingen geluk wenschen die met zulke schoolboeken mogen werken. Dat is tevens het schoonste pluimpje voor de bloemlezers. Dr A. BOON, PR.

12.153 Bovée, Juul

◆ ROMANTISCH PROZA. DE ROMANTIEK IN NEDERLAND **83.8 : 37**

Lenaerts, R., Dr, pr. : VLAAMSCHE LYRIEK **81 : 37**

Lindemans, C., pr. : GEMENGD PROZA **88 : 37**

Raeymaekers, C.,pr. : REDEVOERINGEN : EERSTE BUNDEL **85 : 37**

Theys, J., Dr, pr. : MODERNE ESSAY'S : EERSTE BUNDEL **84 : 37**

V — *Leuven, Uit eigen Gaard (Ned. Keurboekjes voor midd. en normaal Onderwijs)* 1934, 5 *dln* (20×15) 91, 79, 79, 83, 91 *blz.* 4,50 ; 4 ; 4 ; 4 ; 4,50 *fr.*

V — Keurboekjes ten bate van ons middelbaar- en normaalonderwijs die, al hebben ze wel niet tot taak 'n leemte te vullen, toch met 'n hartelijk welkom zullen worden begroet. Samengesteld met 'n gelukkigen zin die actualiteit aan klassieke waarden paart, schenken ze aan leeraars en leeringen 'n interessante keus ontledingsmateriaal. 't Bundeltje « Lyriek » schijnt ons wat al te vlug gebloemleesd, en blijft veel te beperkt, 'n spijtig iets. De andere deeltjes brengen wat nieuws — ook vooral omwille van de langere fragmenten dient er geapplaudisseerd. Op 'n zakelijker en heel wat doordachter plan staat echter het bundeltje « Romantisch proza » van den heer Juul Bovée, dat gerust wedijveren kan met de beste prestaties der Noord-Nederlandsche schoolbloemlezers — waarbij de meeste hunner Vlaamsche collega's kleine broers zijn. Bovée's bundeltje brengt getuigenis van 'n sterke bevoegdheid, zoowel vakkundig als professoraal. Z'n korte kommentaren, en vooral z'n inleiding, zijn van 'n krachtige persoonlijke vulgarisatie waaraan alle oppervlakkigheid vreemd is. PAUL HARDY

12.154 Monteyne, Lode **84 : 92**

DE « SABBE'S ». *Met 34 illustraties. — Antwerpen, V. Resseler,* 1934 (25×16) 11, 353 *blz.*

IV — Bij zijn zestigsten verjaardag werd aan Maurits Sabbe door heel Vlaanderen een

plechtige en tevens hartelijke hulde gebracht : door vrienden en bewonderaars werd hij gevierd als een edel en voornaam mensch, als een vooraanstaande kultuurhistoricus, als een der meesters van het Vlaamsche woord in verhaal en tooneelwerk. Ook de katholieken sloten zich talrijk bij die huldiging aan : ze stellen het zeer op prijs dat hun levensopvatting steeds door dezen vrijzinnigen, maar ruim-denkenden schrijver met kieschen eerbied in zijn werk werd bejegend. — Als een blijvende herinnering aan de Sabbe-viering werd door Lode Monteyne een royaal, rijk geïllustreerd boek gewijd aan de « Sabbe's » : aan de gedachtenis van Vader Julius Sabbe, leeraar aan het Brugsche athenaeum, Vlaamsch strijder die ijverde voor het Breydelstandbeeld en Brugge-zeehaven, vriend en beschermer van Peter Benoit, begaafd schrijver en redenaar ten dienste van zijn vrijzinnig Vlaamschgezind ideaal ; — aan de gedachtenis van den veel belovenden, te vroeg ontvallen Herman Sabbe ; — vooral aan den veelzijdigen Maurits Sabbe. Met liefde en bewondering ontleedt Monteyne zijn werkzaamheid als novellist en verteller, als tooneelschrijver en essayist, als kriticus en kultuurhistoricus. Moge dit warm en geestdriftig boek meer sympathie en waardeering opwekken voor den mensch en schrijver Sabbe. Dr A. Boon, pr.

Julius Sabbe

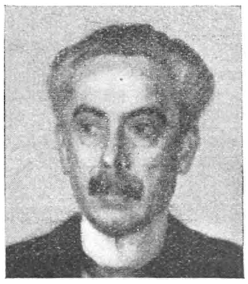

Maurits Sabbe

12.155 **Sterkens, Remi, D^r^** **84 : 81**

◆ LODEWIJK DE KONINCK ALS DICHTER. *Met 1 portret en 2 lino's van M. Bilcke. — Turnhout, van Mierlo,* 1934 (17×11) 39 *blz.*

IV — Het vergt paardenwerk voor hem die al de werken van den miskenden dichter Lod. de Koninck wil doorworstelen. Dr Remi Sterkens heeft het aangedurfd, en zijn taak tot een goed einde volbracht. In deze studie geeft hij een eerlijk, bondig en weldoordacht oordeel over den mensch en vooral over den dichter. Schrijver dient erom geprezen. Want ofschoon Lod. de Koninck een « levend anachronisme » moet heeten, toch verdient hij zijn eervolle plaats in de geschiedenis der Nederlandsche Letterkunde. Deze studie draagt er veel toe bij om ze aan te wijzen. Joz. de Voght, pr.

91. - Aardrijkskunde en Reizen

12.156 **den Doolaard, A.** **91**

FILMEN OP DE MONT BLANC. Filmavonturen en Ski-Onderricht in het Mont-Blanc-Gebied. *Geïll. met figuren en 12 platen. — A'dam, De Spieghel ; Mechelen, Het Kompas,* 1930 (22×16) 101 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

V — Besproken vooraan in bijdrage over A. den Doolaard. Zie nr 12.041.

12.157 **Keulers, Jos., Prof. D^r^** **91 : 22**

◆ WAAR JEZUS LEEFDE. Een Reis door Egypte, Palestina en Syrië. *Geïll. met fig. en 1 kaart. — Roermond, Romen & Zonen,* 1934, 3^e^ *druk* (24×16) 320 *blz. fl.* 4,75; *geb. fl.* 5,75

V — De inhoud van deze derde druk is nagenoeg geheel dezelfde gebleven als die van de oorspronkelijke uitgave, besproken onder nr 7504. De rijke illustratie is er op vooruitgegaan : meer en betere, grootere afbeeldingen. «Wetenschap, wijsbegeerte, theologie en kunst reiken elkaar de hand om een krans te spannen om het hoofd van den Nazarener. Litterair en kunsthistorisch een rijke gave aan het Nederlandschlezend publiek. Wie zoekt naar een Gesamtbild van het H. Land, gezien met het oog en geteekend met de hand van 'n Roomsch auteur, late dit boek niet ter zijde.» Zie voorts onze lovende bespreking onder voormeld volgnummer.

Prof. Jos. Keulers

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 6 VIERTIENDE JAARGANG JUNI 1935

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuylitsstraat, 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België: Abonnement: 35 frank. Dit nummer: 5 frank
Prijs voor Nederland : Abonnement: fl. 3,50. Dit nummer : fl. 0,50.

Vier van Beteekenis

door **Paul Hardy**

Het artistieke titelblad, 'n uitvinding van boekverkoopers om hun uitstalramen plezant te maken, bezorgt de brave lezers 'n boel illusies, die na de lectuur gewoonlijk zoek zijn geraakt. Titelbladen zijn ofwel van louter decoratieven aard : 'n willekeurig fantasiespel van den ontwerper die nog wat in z'n cartons had steken, ofwel, rebussen waarvan de oplossing te vinden is op bladzijde zooveel. In den regel zijn ze van 'n onverantwoordelijke subjectiviteit. Zelden
12.158 suggereeren ze de essentie van het boek. JET LUBER schreef 'n roman: **Moeras (II, 83.3).** Onder aan de titelbladzij bevindt zich 'n « Moeras » van beschimmelde chocolade. Naargelang we klimmen verdwijnt de chocolade, doch de schimmel blijft, tot die eindelijk boven aan de bladzij onder 'n laag van het zuiverste blauwsel z'n roemloos verscheiden vindt. En uit het chocolade-moeras rijst 'n leelijke witte hand, die zich doorheen de schimmel-zone naar het redding-brengende blauwsel omhoogwerkt. Verschrikkelijk, enfin. Waarom toch die vuile kleuren-poespas ? 't Boek is flink geschreven. Er zit bouw in. De schrijfster roept ons 'n beeld op van de crisis in den bediendenstand. Ze legt het zwaar-

Jet Luber

tepunt niet zoozeer op den materieelen nood van de gezinnen waarin de man werkloos wordt, dan wel op het tekort aan actie bij actieve, gezonde menschen, die als gevolg daarvan 'n fatalen moreelen ondergang tegemoet gaan. Ernaast staan : het offer van de vrouw en de tragiek van de jeugd. 'n Tryptiek van misère en moedeloosheid. Middenluik : Bart, kantoorklerk met 'n zeer alledaagsche wedde wordt doorgezonden. Z'n anti-militarisme is de oorzaak van dezen maatregel. De man zit achter 't raam en wordt verbitterd. Lucie, z'n vrouw houdt haar hart hoog. Ze is eerst en vooral moeder, en « de kinderen mogen het niet ondervinden ». Ze slooft zich af, offert zich op, laat zich van haar man die 'n driftkop is alles welgevallen, reageert diplomatisch tegen z'n apathie, en weet hem tenslotte toch tot 'n zekere lotsaanvaarding te brengen. Van 'n meegeleefde menschelijkheid is deze vrouwen-figuur : echt, zonder romantische opgeschroefdheid, met haar kleine kanten, haar onderdrukten zucht naar weelde, en haar titanischen strijd van iederen dag. Dit is dan ook de eenige figuur welke aan dit werk z'n sociale en psychologische beteekenis verleent. De mannen zijn met 'n agressief feministisch sausje overgoten ; deze eenzijdigheid schaadt sterk. De andere vrouwelijke hoofdfiguur op één der zijluiken : Lotty, is beslist valsch. 'n Lichtzinnig schepsel dat haar man bedriegt, en plots 'n heilige wordt wanneer de financieele nood de deur heeft ingestampt. Onzin. En wat komt die onverwachte krankzinnigheid van dien man daar zoo opeens doen ? Coup-de-théâtre of zoo iets ? Nee, hoor, u maakt ons niets wijs, Jet Luber. Evenmin als op het andere zijluik, wat die figuren van Guus en z'n vader betreft. 'n Jongen van zestien jaar die het zelf niet al te nauw neemt en zoo maar opeens zelfmoord pleegt omdat hij 'n vrouw vindt op de kamer van z'n vader. We gelooven er niet aan. De schrijfster belichtte vele facetten : gezagscrisis in de familie, moreelen nood van de jeugd, geweten, kinderbeperking en dies meer. 't Ruikt alles wel 'n weinig naar 'n omsluierde, socialistische demagogie. Maar 't zal inslaan door z'n raakheid en z'n klare zeggingskracht, al mag ons volk in dezen somberen tijd van dergelijk proza gerust gespeend blijven. Jet Luber begrijpt den nood van onze dagen. Door aan de zwaar-beproefde gemeente lectuur als dit « Moeras » present te doen zal ze dien nood niet helpen lenigen. Integendeel.

Jet Luber constateert de materieele ellende en maakt terloops toe-
12.159 spelingen op de vermoedelijke oorzaken. J. G. Schoup in z'n roman **Geldhonger (III-IV*)** tast met vaardige doktershand midden in het zieke lichaam van deze corrupte samenleving. Het titelblad is weer 'ns 'n stoethaspelige reclame die waterachtig afsteekt tegen-

J. G. Schoup

over den ernst en de degelijkheid van dit boek. Overheerschende kleuren : rood en wit. Op het voorplan 'n jonge man en 'n bloedarm meisje dat aan heupjicht schijnt te lijden — ze doet toch alsóf. In de diepte achter hen 'n groep vage meneeren die hun zwarte ruggetjes laten zien. Over heel de bladzij kronkelt als 'n getempeerde lintworm 'n smalle cijfer-banderol. Overladen en smakeloos : 't heele ding. De roman zelf brengt 'n grooten troost. Schoup is 'n evenwichtig, onderlegd mensch. Met 'n sterke overtuiging eischt hij in z'n kloek-geschreven boeken in deze vermaterialiseerde wereld 'n plaats op voor die menschen welke er te midden van de georganiseerde chantage en zelfzucht nog geweten en idealisme op nahouden. 't Laat hem onverschillig of die menschen nu hun geestelijke reserve putten uit hun geloof als de Vogeezen-pastoor in « Een Vrek » of als Pater Versteegh in « Blanke Boeien »; ofwel uit hun louter humaan rechtvaardigheidsgevoel als Roel Dijcke in « Geldhonger ». Maar Schoup maakt zich geen illusies. Hij weet beter dan wie ook dat deze practische idealisten het zullen moeten afleggen. Dijcke is 'n rijk accountant met schitterende zaken. In 'n oogenblik van zwakheid leent hij zich onder invloed van 'n gewetenloos bankier tot 'n ongeoorloofd manœuver. Hij loopt gebukt onder de zweepslagen van z'n geweten. Op 'n mooien dag wordt hij in beschuldiging gesteld, verschijnt voor de raadskamer en krijgt vier maanden. Z'n kantoor verloopt, z'n vrouw keert zich van hem af. Hij vindt echter moreelen steun bij z'n secretaresse, 'n intelligent hoogstaand meisje dat hem begrijpt ; en bij hare vrienden, waaronder 'n breeddenkend mensch met gematigde socialistische levensbeschouwing. In de liefde van z'n vroegere medewerkster, alsmede in 'n zekere sociale hulpvaardigheidsactie op financieel terrein vindt hij de sterkte om aan het leven den rug niet toe te keeren. Schoup is hier weer, evenals trouwens in z'n ander werk verbazend gedocumenteerd, wat voor gevolg heeft dat de litteraire buitenstaander zich niet met 'n sceptisch schouderophalen uit slag kan trekken. Deze bekendheid met z'n ongewoon onderwerp heeft in « Geldhonger » echter tot resultaat : ellenlange discussies, die op zichzelf meer dan lezenswaard zijn doch bijwijlen den roman te veel op banen van louter cerebraliteit voeren. In ieder geval brengt dit boek getuigenis van 'n rijk beheerscht gevoel, van 'n groote, begrijpende naastenliefde en van 'n onbetwistbaar

persoonlijk en ongewoon schrijverstalent.
Bijna dezelfde kwalificaties zouden we durven hechten aan den roman **Strooschippers (IV, P)** van den jongen kristelijken auteur J. K. VAN EERBEEK — ditmaal 'n woordje van lof over 't sobermooie titelblad — al bewandelt deze man heel wat andere wegen
12.160 dan Schoup. Dit werk valt in de lijn der plattelandsche armemenschen-romans van Coolen en de Man en der daglooners- en vagebonden-romans van A. M. de Jong. De Hollandsche buurtschippers met hun harden levensstrijd, hun driftig temperament, en hun eenvoudig geloofsleven zijn de sympathieke objecten van dit met 'n rustige beheersching geschreven boek. Ze varen langs de binnenwateren op zoek naar 'n vrachtje ; ze hebben te vechten met hun versleten materiaal en met het onvriendelijke klimaat van hun land. Ze trekken hun mes voor 'n meisje ; ze zijn gewiekste handelslui ; ze gelooven aan 'n wereld van mysteriën, legenden en bezweerders — evenals in het werk van Mary Webb speelt het volksbijgeloof hier 'n groote rol — ; ze zijn vroom ; hun wrok wordt gemilderd na 'n ernstig gewetensonderzoek. Zoo is de gemoedsverandering van den ouden Abel ten overstaan van z'n zoon Jouk zoowel van 'n psychologische kunde als van 'n diep geloof in den louterenden invloed van het gebed. Er zit vooral maat in dit werk ; Van Eerbeek weet zich te beperken, wat echter voor 'n kunstenaar die niet onder de selectie der groote romanschrijvers mag geteld worden het bijna onvermijdelijke euvel na zich sleept dat het werk verloopt in 'n te matte strakheid die de belangstelling niet voldoende gaande houdt. Van Eerbeek is ter school geweest bij Coolen, al missen we in hem die goede hartelijkheid, en dat gevoelswarme mede-lijden van den grooten Peel-romancier. In den geest dien z'n werk ademt heeft Van Eerbeek echter z'n Calvinistische levensinterpretatie weten te handhaven. Dat is 'n pluim op den hoed van z'n persoonlijkheid.
12.161 Met **Schaduw der Bergen (III*, N)** ('n zeer suggestief titelblad ditmaal) schreef ANTHONIE DONKER z'n « maiden-novel ». 't Is 'n roman van innerlijke conflicten. 't Pensionleven in 'n hotel te Davos, waar enkele menschen van zeer diverse nationaliteit bij elkaar zitten te wachten op den dood of op hun traag herstel. Donker is niet de eerste welke dit milieu uitkoos tot het situeeren van z'n personages. Beatrice Harraden's « Ships that pass in the night » en Thomas Mann's machtige « Zauberberg »

Anthonie Donker

behooren insgelijks tot de Davos-literatuur, terwijl Knut Hamsun 'n origineele griezelige uitbeelding gaf van 't sanatorium-leventje in « Het laatste Hoofdstuk ». Deze literatuur zou wel op zichzelf 'n studie waard zijn waarin « Schaduw der Bergen » met applaus 'n eereplaats zou te beurt vallen. De Duitsche speelgoedfabrikant Römer is de hoofdpersoon in dit boek. Voor de tweede maal komt hij aan z'n zieke longen 't geschenk aanbieden van de windlooze zonlucht. Hij herstelt, maar z'n zieke oogen beginnen anderzijds stilaan hun dienst te weigeren. 'n Niet af te wenden blindheid wacht haar tijd af. Römer doet niet wanhopig al is er in z'n ziel 'n groote angst, dien hij wegwerkt door troost te zoeken niet in God, maar in 'n soort hoogere onverschilligheid. Die steriel-laïcistische levenshouding vindt haar voedsel in z'n gesprekken met Dr Mendel, 'n hoopje mensch, die alle bruggen achter zich heeft opgeblazen en in 'n pensionbed tusschen z'n boeken, met 'n glimlach en 'n bijna mystieke gelijkmatigheid te wachten ligt op het onvermijdelijke. Te midden der geluidlooze intimiteit van de sneeuw wordt er veel gefilosofeerd over het leven. Er is iets potsierlijk tragisch aan het feit, deze wrakken theorieën te hooren debiteeren — dikwijls met 'n snijdend cynisme als de kleine Mattini — over datgene waarvan zij, oneindig meer dan gezonde stervelingen, de waarde beseffen. Donker heeft ten-voeten-uit enkele van z'n patiënten ontleed met de kalme bevoegdheid van den meester : Römer-zelf, 'n brok tragische menschelijkheid van de bovenste plank ; de cynicus Mattini, de hartstochtelijke Zuiderling Ardello ; de kleinzielige Frau Brüchner ; de sensueele Madame Rocco ; de lawaaierige Bitler, om enkel de bizondersten te vernoemen. « Schaduw der Bergen » is de schepping van 'n begenadigde, rijke natuur, geschreven in 'n sterke taal, die nooit 'n moment hulpeloos wordt, ondanks de hooge stylistische eischen welke de schrijver aan zichzelve gesteld heeft. De beschrijvingen van het Zwitsersche sneeuwlandschap zijn van 'n uitzonderlijk suggestieve schoonheid. 't Rhythme is droog als de zieken uit het pension. De toon is zakelijk en zonder ontroering, en toch is dit werk van zoo'n groot litterair formaat dat het de meeste Nederlandsche prozagewrochten van dezen tijd overleven zal. Römer vertrekt uit Davos en gaat z'n blindheid tegemoet. Mattini doet hem uitgeleide. Hij had nog zooveel plannen voor dit leven, maar troost zich met de schrale levenswijsheid dat het « Unvollendete » nog altijd 't beste is... denk aan Schubert. In Anthonie Donker's vrijzinnigen geest is er inderdaad voor de ware « Vollendung » geen plaats.

Reis rond de Wereld

door Fr. Crols, pr.

Was 't niet Xavier de Maistre, de jongere broeder van den ernstigen Joseph de Maistre, die 'n geestig boek schreef over de rondreis die hij maakte langs de wanden van zijn huiskamer ?
De Nederlandsche schrijvers, bepaald die van boven den Moerdijk, maken ons 't reizen nog gemakkelijker. En betrekkelijk goedkoop, wat gelukkig treft nu « le pauvre franc belge » zoozeer den dieperik inging. Ondanks de « malaise » verslapt de boekenproductie in Nederland niet 't minst ; wie al die boeken koopt en leest, mag de drommel weten.
Mij gaven de boeken die « Boekengids » mij ter recensie zond, de kans om van uit mijn leesstoel, 'n reis rond de wereld te maken.
We vertrokken natuurlijk uit Nederland. Vóór de boot de zee ingaat, even 'n boekwinkel binnen. — « Reislectuur, as-je blief, geen hoofdbrekend werk, ontspannend en amusant. » — « Kijk, hier
12.162 hebt U « **Vernis** » **(IV)** van NONO (ps. v. J. B. UGES). 'n Rare geschiedenis waarin 'n oude Tante, 'n beetje van Lotje getikt, de hoofdrol speelt. Tante is daarbij nog potdoof, begrijpt natuurlijk alles verkeerd, brengt haar neef en nicht en ook zich-zelf in onmogelijke situaties, lapt dat eenvoudig aan haar schoenzolen en laat 't Hollandsch water door de Zuiderzee loopen. Humor à la Justus van Maurik, te gezocht echter om zoo pittig te zijn en bij dien humor, 'n detective-historie op den koop toe. De meeste personages hebben de manie om zich anders voor te doen dan ze werkelijk zijn ; met al dat vernis echter, die huichelarij brengen ze 't niet ver, ze geraken niet van de straat wijl alleen 't eenvoudig en goed nichtje aan 'n treffelijken man komt. « Vernis » heeft met literatuur niets te maken.

J. B. Uges

Nu verder op reis, 't buitenland in, natuurlijk voor wie Hollandsche florijnen bezit. Waarheen de reis gaat, kunt ge vast raden, beste lezer. We gaan naar de heerlijke Riviera-kust met JAN APON die
12.163 vertelt van de **Paniek op de Miss Brooklyn (IV)**. 'n Lustig gezelschap aan de Riviera zal de verloving vieren van 'n paar gasten en dat aan boord van 'n yacht. Kan 't plezieriger en avontuurlijker ? Na 't diner, wordt op 't dek de gramofoon aangezet. 'n Jonge dame ontdekt 'n plaat waar ze nog nooit van hoorde : « Het gebed van

een Neger ». Hoe zou zulk gebed wel klinken ? Ze verlangt onmiddellijk de plaat te hooren. De eigenaar van de gramofoon gaat er liever niet op in. Verbeeld u, waarde lezer, deze plaat is door zijn oom opgenomen in Afrika bij de Pygmeeën en nog wel bij 'n godsdienst-plechtigheid die in den donkeren nacht plaats greep. En lach nu niet, want 't wordt veel te tragisch : wie de plaat durft te beluisteren, op hem komt fataal 'n kwade hand terecht. Een vriend van zijn oom, en de oom zelf werden na 't aanhooren van de plaat steendood gevonden. Doch 't gezelschap, belust op avontuur, wil per se de plaat hooren. Ze wordt afgedraaid, en ééns is niet genoeg, 't verloofde meisje wil ze een tweede maal laten spelen doch ditmaal in 't duister. De lichten uit, de neger zingt zijn gebed en wanneer de lichten worden aangedraaid, is 't verloofde meisje niet meer te vinden.

Nu volgen allerlei mysterieuze dingen, die natuurlijk door 'n detectief tot 'n « happy end » worden gebracht.

Vlot en boeiend geschreven ; wie van feuilleton-lectuur houdt, zal er 'n paar uurtjes plezier aan beleven.

Van daar, we zijn nu toch scheep, we moeten varen en gaan moedig 't zeegat uit, naar de oerwouden van Nieuw-Guinea. Oorspronkelijk
12.164 luidt het : « **Parijs beveelt.** Roman van Goud, Veeren en Bloed. Uit de Oerwouden van Nieuw-Guinea » **(III-IV).** Hoe men dat alles te zaam rijmt, vraag dat liever aan den schrijver, R. VOORHOEVE. Z'n boek is duister en zwaar en heel gesteld om ons heimwee te geven naar Vlaanderen's vlakten, en beemden en weiden. — Beschaafde blanken, begeerig naar winst en roof, buiten ellendige kleurlingen uit. 'n Akelige film met 'n wilde woeste natuur, griezelige tooneeltjes en eindeloos gebazel. En om die poespas wat te kruiden, 'n paar stootende passages. Absit.

Van uit Nieuw-Guinea, naar Jacatra: **Vrouwen naar Jacatra (III)**
12.165 door A. DEN HERTOG. It's a long way, om zeeziek te worden. Jacatra is eigenlijk Batavia, de hoofdplaats van Nederlandsch Indië. 't Verhaal speelt in de 17e eeuw. De kolonie is nog verre van beschaafd en de officieren en rijke kooplui die Nederland vertegenwoordigen, hebben trek naar blanke vrouwen. Nederland stuurt vrouwen naar ginder, als koopwaar, voor de groote meneeren ; 't minder grut, soldaten en gewone bedienden moeten zich maar tevreden stellen met 'n zwarte slavin. In casu, beleven

A. den Hertog

we de avonturen van 'n weesmeisje dat Holland ontvlucht, om te ontkomen aan 'n gehuwd man die verkeerde inzichten met haar heeft ; in Batavia hoopt ze 'n flinke Hollandsche jongen die éêns voor haar vocht, terug te vinden om in eer en deugd met hem te huwen. Telkens zij hem gaat ontmoeten, is er een « deus ex machina » die zorgt dat hij verdwenen is. Wanneer ze ten slotte gehuwd is met een ander, un mariage de raison, om erger onheil te vermijden, komt de langverwachte opduiken en... gebeurt 't onvermijdelijke. Op 't allerlaatst, sneuvelt de geliefde als 'n held. 428 blz., in groot formaat en niet slecht geschreven. « C'est trahir un romancier que de résumer en quelques lignes les péripéties d'un long voyage » (Mauriac). Goed en wel. Doch wie talent heeft, kieze 'n waardiger onderwerp. Al kan men 't boek ook beschouwen als 'n aanklacht tegen de huichelaars die 'n kolonie moeten beschaven en zelf niet deugen, toch liet de schrijver zich blijkbaar verleiden om met plezier te ploeteren in de zwijnerij van deze 17^e^ eeuwsche-blanke-slavinnenhandel. Er is toch nog wat anders op de wereld, dan verleiding, echtbreuk en andere dingen meer.

Van uit Nederlandsch Indië, naar Amerika. Niet naar New-York of Hollywood, maar naar 't natuurleven in de prairie der Indianen.

12.166 **Lachende Jongen (III)** van OLIVER LA FORGE, in vertaling van W. van Eck. Met dit boek komen we terecht, niet alleen in de schoonheid van Gods eeuwige natuur, doch ook in de zuivere regionen van echt-menschelijke eenvoud en hooge kunst. Een Indiaansch meisje, gedeeltelijk ontworteld door 'n Amerikaansche opvoeding, wil terugkeeren tot haar eigen volk. Ze huwt Lachende Jongen en zal door hem weer geheel Indiaansch worden. Ze heeft echter nog betrekkingen met een Amerikaan, om dezen geld af te persen en met dit geld zich zelf en haar Indiaan te verrijken. 't Komt echter tot 'n tragisch verloop. Leven en zeden der Indianan zijn zoo handig verwerkt in den roman, dat zij niet schaden aan de schoonheid van 't werk.

De zedelijke opvatting echter is van bedenkelijken aard, zoodat we 't boek, jammer genoeg, moeten voorbehouden voor gevormde lezers.

Na onze reis in 't buitenland, zijn we gelukkig weer veilig te belanden in Europa. Met MARIANNE PHILIPS komen we in Weenen waar
12.167 'n gouden bruiloft wordt gevierd. **Bruiloft in Europa (III)** is de suggestieve titel van haar mooi boek. We zijn in 't na-oorlogsch Weenen en de schrijfster typeert allerhande menschen die 't huis bewonen waar de bruiloft wordt gevierd. Daar is 'n oude Jood, trouw aan Israël en vroom tot op z'n laatste uur ; z'n kleinzoon

echter is hoogstudent en revolutionair ; daar is 'n hoofdcaissière in 'n Weensch warenhuis ; daar is 'n suffige oude barones met haar eenige dochter ; daar is nog 'n zangeres, voorheen wereldberoemd en nog zooveel andere menschen die in 't hedendaagsch Weenen hun treurig en zwaar lot beleven. De atmosfeer van 't eens zoo schoone en rijke Weenen, dat deze laatste jaren één der meest tragische fazen van zijn geschiedenis doorworstelt, wordt raak en toch sober geteekend, zoodat dit boek werkelijk een historisch document werd van 't huidige leven in Weenen.
Dit boek, alleen geschikt voor ontwikkelde lezers, was 'n merkwaardig slot van onze reis om de wereld. Zeelucht, prairie-lucht, grootstadslucht : toch nog liever in 't stille vredige Vlaanderen ! 't Woord van den dichter blijft immer waar : « le plaisir du voyage, est celui du retour ». Of beter, zooals Veremans en Gijssels ons leeren zingen in de film van « De Witte » : Mijn land is Vlaanderen : U mijn liefde, U mijn hart ».

Panaït Istrati

De tragedie van een zwerver

12.168 « Zoo pas is de geniale verteller Panaït Istrati te Boekarest in een sanatorium overleden ». De litteraire rubrieken der kranten brachten deze week dit nuchtere bericht, samen met een vluchtige biografie en de lijst zijner werken volgens de « Grosze Herder » of de « Grand Larousse » ; de katholieke bladen sloegen er bovendien l'abbé Bethléem even op na om de juiste termen te vinden voor de vage au qui-vive-stemming die er rond den naam van dezen auteur hing. En hiermee werd hij definitief verzonden naar het rijk der historische wereldliteratuur. Men heeft echter dezen tragischen kunstenaar in Vlaanderen groot onrecht aangedaan met het vrijwel achteloos voorbijgaan aan zijn werk dat tot het zeldzame werkelijk groote behoort, waarvan elke eeuw ons slechts spaarzaam enkele verwezenlijkingen biedt. Met het œuvre van vele andere grooten heeft het echter dit gemeen, dat het niet mogelijk is ertoe te naderen, zonder vooraf de etappen van de levenstragedie te doorworstelen die bijna telkens aan den grond liggen van het kunstwerk in zijn scherpste en heftigste vormen. En de tragedie heeft voorwaar niet ontbroken in dit leven dat een aaneenschakeling geweest is van anthithesen, onevenwichtigheden en ontgoochelingen. Luister naar de tragi-romantische episoden van dezen moder-

nen Ahasverus :

Panaït Istrati

Istrati werd geboren te Braïla als het kind van een Roemeensche boerin en van een Griekschen smokkelaar ; hij was nog geen volle twaalf jaar toen hij zijn moeder verliet om te gaan zwerven zooals zijn vader het heel z'n leven gedaan had; hij werd kroegbediende, ketellapper, gevelschilder ; hij sloot zich aan bij een troep Bohemers, werd reklaamdrager, sandwichverkooper, straat-fotograaf, piocheur, havensjouwer. In deze diverse hoedanigheden zwierf hij Roemenië, Griekenland, Turkijë, Syrië, Egypte, Italië en Zwitserland rond ; de oorlog blokkeerde hem in dit laatste land. Naderhand reisde hij naar Frankrijk waar hij door armoede totaal aan lager wal geraakte, terwijl bovendien een ernstige longtering hem tot den rand van het graf bracht. In het gemeentelijk hospitaal te Nice, waar hij in de gemeenschappelijke armenzaal verpleegd was, werd hij slechts door het toevallig binnenkomen van de nachtcontrôle verhinderd van zelfmoord te plegen, maar de vreeselijke wonde die hij zich had toegebracht aan de keel dreigde hem wekenlang toch nog fataal te worden. In zijn inleiding tot Istrati's eerste werk : « Kyra Kyralina » vertelt Romain Roland hoe hij in Januari 1921 een brief ontving die men gevonden had in de zakken van den zelfmoordenaar : « Je lus et je fus saisi du tumulte de génie. Un vent brûlant sur la plaine. C'était la confession d'un nouveau Gorki des pays Balkaniques. Une correspondance s'engagea. Nous devinmes amis... » Rolland moedigde zijn nieuwen vriend aan om zijn ervaringen neer te schrijven ; ze vormen het relaas van het verschrikkelijkst leven denkbaar, een relaas dat de donkere kleuren heeft van een bitter en wild epos. Kyra Kyralina ontstond aldus uit zijn levensherinneringen ; Baragan, Adrien Zograffi en La Maison, Les Chardons du Thüringer zijn zwerververhalen waarvoor zijn ontmoetingen met onderdrukte boeren, arbeiders en Joden in den Balkan en in Klein Azië hem de stof bezorgden. Op raad van Rolland reisde hij naar Rusland — hij was toen reeds half voor het kommunisme gewonnen — maar hij keerde uit dit land weer met een diepe verachting en afschuw voor het Russisch sociaal-ekonomisch systeem ; uit het drietal werken welke hij aan dit land wijdde spreekt een harde, onverzoenlijke vijandschap en een diepe teleurstelling. Zelfs liet hij zich verleiden om in anti-kommunistischen zin mee te werken aan reactionnaire bladen, wat hem, naar hij zelf vertelt in de inleiding van « La

Maison Thüringer », bittere verwijten bezorgde van zijn vroegere vrienden. Zijn laatste jaren zijn ontzettend geweest. Hij bracht ze door in een sanatorium te Neamtz, eenzaam, illuzieloos, verbitterd, zonder vrienden (ook met Romain Rolland had hij gebroken), met een afgemarteld lichaam, verscheurd door koorts en een langzamen dood stervend aan een slepende longtering. Het werk van Panaït Istrati draagt al de kenteekens van dit vreemde leven vol ontgoochelingen, vol onevenwichtigheden, heftig, onberekend en spontaan, maar edelmoedig en vol menschenliefde ; de teekenen van een arm, gepijnigd en door het noodlot geslagen mensch, die trots alles een hoogstaande ziel droeg en een rijke kunstenaarskracht die in een moede hypergeciviliseerde kultuur uitzonderlijke zeldzaamheid zijn. Zijn werk staat dicht bij dit van Dostojewski, dichter nog dan bij dit van Gorki, al heeft men hem ook herhaaldelijk den « Gorki van den Balkan » genoemd. Het is inderdaad zeer dikwijls onmeedoogend en bitter, het is realistisch, als ge dit woord wilt gebruiken, en vol donkere drift ; het is vooral een bitter rekwisitorium tegen een liefdelooze kultuur die uit de wezenlijkheden van het leven gegroeid is, maar het is nooit of nooit klein of zelfvoldaan ; nimmer ontbreekt er de milde goedheid en het begrip van menschelijke zwakte en onvolkomenheid. Ik geloof niet dat een boek van Istrati een rijp man ooit kwaad gedaan heeft, iets donker heeft gewekt of een illuzie heeft gedood. Geen ontzettender aanklacht tegen het gedegenereerde esthetisme, tegen de hypocrisie der valsche kunst, tegen hen die het leven en den mensch misbruiken werd er misschien ooit geschreven dan de schamele biecht die hij bij wijze van inleiding schreef voor zijn laatste boek : « Adrien Zograffi ». Het is bitter, vol zelfbeschuldigingen, het is pijnlijk en ontstellend voor ons, maar het is grootsch, zooals gansch dit leven en dit werk grootsch en ernstig was. Misschien zal God milder zijn voor dezen mensch dan zijn medemenschen het geweest zijn... (1)

---

(1) Behalve de hoogervermelde titels schreef P. Istrati nog de volgende romans : Oncle Anghel — Vers l'autre Clarté — Mikhaïl — Nerrant-Soula — Tsatsa-Minnka — Le Pêcheur d'Eponges. De meeste werden in het Nederlandsch vertaald. De indexeering van al zijn werken is II-III*, behalve Narrant-Soula (I) en Het Huis Thűringer (I).

Het Epos van Vlaanderens Tragiek

door Ernest vander Hallen

12.169 Hier voor mij ligt het tweede deel der Hulde-uitgave van Ver-
◆ schaeve's gezamenlijke werken (1), in de strenge, aristokratische pracht van een typografie die voordezen in Vlaanderen tot het rijk der verre illuzies behoorde. Ik weet niet welke overwegingen bij de uitgevers hebben vooropgestaan bij de samenstelling van deze heruigave ; mogelijk hebben ze zich zuiver aan de chronologische orde van het ontstaan van het werk gehouden, of misschien bedoelden ze eenvoudig de verschillende genres bij elkaar te brengen ; in dit geval is het bundelen dezer drie historische drama's een toevalligheid waarover we ons verheugen kunnen. Er zijn in het Nederlandsch weinige epische tooneelstukken geschreven die een tijd lang zoo populair geweest zijn ten onzent als Verschaeve's drama's, wat moeilijk uitsluitend kan verklaard worden door hun romantisch-patriotischen inslag, mitsgaders dit werk vrijwel geheel gespeend is van het dubbele element dat een reeks dialogen tot een tooneelstuk maakt: een tooneelmatige bewerking, en het uitgroeien van een verhouding van menschen tegenover menschen, die het leven opvoert tot een zeer scherpe en hooge spanning waarin de toeschouwer zelf zijn eigen levenskonflikten weervindt (dat wisten Xavier de Montepin en Nastor de Tière in hun tijd reeds uitstekend). Maar behalve het feit dat het een volk, hetwelk in het terugkijken naar de ontzaglijke grootheid van zijn artistiek en politiek verleden, kracht en enthoesiasme tot den strijd put, welgevallig is, de epiek van dit glanzend verleden tastbaar hertooverd te zien, zooniet in wezenlijke vormen, dan ten minste in de bliksems der tooneeldolken en in de luide rethoriek der fluweelbekleede hoofdakteurs, straalt in dit werk hier, met name in het dyptiek der van Artevelde's, dit moeilijk te omschrijven element dat buiten elk beroep op de verbondenheid met een glansrijk verleden om, direkt den toeschouwer opeischt, hem ontwapent van zijn kritische bezwaren, de geheimste roersels wekt die enkel in zeldzame oogenblikken wakker worden, hem aangrijpt als mensch in zijn meest menschelijke belevingen : vreugde, enthoesiasme,

Cyriel Verschaeve

(1) Verzameld werk : Deel II. Jacob van Artevelde, Philips van Artevelde, Ferdinand Verbiest. — Izegem, Zeemeeuw, 1934 (22 × 16) 335 blz.

hulpeloosheid, leed, angst, desilluzies. Ik kon het misschien eenvoudiger zóó zeggen : dit werk van dezen dichter is groot omdat Verschaeve op een meer dan gewone manier en in meer dan gewone mate mensch is ; omdat weinig menschelijks hem ontgaan is ; omdat hij tegelijk een merkwaardige verbondenheid met de eigen wezenstrekken en het temperament van het volk tot hetwelk deze drama's zich opzettelijk en onderbroken richten, in zich draagt. Uit een dergelijke volksverbondenheid zijn te allen tijde de groote meesterwerken der dramatiek gegroeid ; het merkwaardige van dit soort werken is dat ze altijd van een scherpe actualiteit blijven (nooit was b.v. de strijd rond het probleem der macht in handen van het volk of van den uitstekenden enkeling, en dit van het aandeel der passies in de intrigues der politiek, brandender dan nu). Evenals het tragische konflikt van Pater Verbiest van alle tijden en van alle menschen is.

Men kon naar aanleiding van dezen herdruk een serieuze dissertatie aan gang zetten over de kwestie der dramatische en litteraire kwaliteiten van Verschaeve's tooneel ; ik zal me hieraan niet wagen, niet het minst omdat deze niet in hoofdzaak van belang is, en de subjektiviteit onzer kritische normen niet de maat is waarmee men levend werk van de vorige generatie, en vooral werk als dit hier, behoort te meten. En misschien is ten slotte deze generatie ook in de andere richting niet de onbevooroordeelde rechter over een werk dat ook buiten zijn litteraire waarde om, noodzakelijk zooveel belevingen in ons wekt. Maar zelfs bij een oppervlakkig herlezen van deze vertrouwde teksten verbaast men zich over de krachtige lenigheid dezer verzen, over de zuiverheid van deze lyriek, de waarachtigheid dezer menschelijkheid, de diepte der menschenzielen welke hier geopenbaard worden. Misschien heeft mijn vriend de kritikus gelijk, als hij beweert dat dit werk hier niet blijven zal, en voor de komende generaties van geen beteekenis zal blijken. Ik maak mij daaromtrent geen zorgen ; de hoofdzaak is dat het *voor ons geslacht* zijn beteekenis heeft ; wie zich de moeite wil getroosten deze drama's aandachtig te herlezen, kan zich overtuigen of dit inderdaad het geval is.

Van Menschen en Boeken

Emiel Erens, de broeder van Frans Erens den bekenden Zuid-Limburgschen essayist, is in het begin dezer maand zeventig geworden, en werd bij deze gelegenheid in de Nederlandsche pers gehuldigd, onder andere in de Amsterdamsche « Tijd » door Anton

van Duinkerken, die hem prijst als de beste Nederlandsche hagiograaf, hoewel hij steeds een eenzame en zelfs een miskende geweest is. Emiel Erens publiceerde een bundel « Korte Verhalen » (1906), een biografie van den heiligen pelgrim-zwerver Benedictus Labre : « De heilige Pelgrim » en een ander over « De Pastoor van Ars », dat thans in de Gemeenschap verschijnt en dat van Duinkerken prijst als het allerhelderste proza der latere Nederlandsche literatuur, dat niet voor dit van Arthur van Schendel behoeft onder te doen.

Op 73-jarigen ouderdom overleed te Amsterdam de bekende dichter **Edward Brom** (geb. Amsterdam op 20 Juni 1862). Hij besloot de reeks der Nederlandsche kooplieden-dichters, want tot aan zijn dood bestuurde hij een bekende verzekeringsmaatschappij. Zijn eerste dichtbundel verscheen in 1886 ; zijn later werk stond meer onder den invloed der Tachtigers. Na eenige jaren meegewerkt te hebben aan het maandblad « De Katholiek », arbeidde hij geregeld mee aan het tijdschrift « Van onzen Tijd » van Maria Viola, en werd hij voor den oorlog beschouwd als de hoofdvertegenwoordiger der katholieke dichtkunst van die jaren. In 1932 werd hij gehuldigd bij gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag ; Anton van Duinkerken stelde bij die gelegenheid een bloemlezing uit zijn werk samen.

Edward Brom

Nog een Nederlandsche hulde aan de levende literatuur van dit land is die welke de tijdschriften brachten aan de schrijfster **Ina Boudier-Bakker** naar aanleiding van haar zestigsten verjaardag (geb. 15 April 1875). Hoewel ze uit den aard der zaak tot de andere generatie behoort, is haar werk echter zoo typisch Nederlandsch dat het huidige lezerspubliek elk nieuw boek dat van haar verscheen met spanning tegemoet zag. Ondanks het vage rationalisme en de psycho-realistische inslag van haar vrouwenromans was er inderdaad een sterk gevoelselement en een erkenning van het aandeel van het gemoedsleven in de groote levensmomenten. Over het kind heeft ze verrukkelijke bladzijden geschreven ; soms neigde haar ontroering over de prægnante oogenblikken in het sentimentsleven naar overgevoeligheid, terwijl anderzijds haar boeken doorloopend een gemis toonen aan bovennatuurlijk leven en geestelijk inzicht, wat het knappe werk van deze talentvolle schrijfster voor ons

André Demedts

totaal leeg en arm doet voorkomen.
Door de regeering werd voor het jaar 1935 een **reisbeurs** ten bedrage van 6.000 frs. toegekend aan August van Hoecke, André Demedts en Frans Demers.

Frans Demers

In Duitschland verscheen bij de firma J. Engelhorns Nf. te Stuttgart een Duitsche vertaling van Stijn Streuvels' « Prutske » ; de vertaling werd bezorgd door Hermine Schmülling.
Bij het Inselverlag te Leipzig verscheen een bundel vertellingen van Felix Timmermans met teekeningen van den auteur, onder den titel « Timmermans erzählt » ; een andere bundel vertellingen van Timmermans verscheen eveneens in de bekende « Reclam-Bibliothek ».
Begin Mei overleed **Professor Lodewijk Scharpé,** leeraar in de phonetica en in de Duitsche literatuur aan de Leuvensche universiteit. Hoewel Scharpé nimmer actief optrad in de Nederlandsche letterkunde, bleek bij zijn overlijden welk aandeel hij gehad heeft als stimulant en raadgever bij de ontginning van het onlangs vrijwel braakliggend terrein der Nederlandsche filologie. Benevens de bekende middelnederlandsche tekstuitgaven, heeft hij zich destijds vooral verdienstelijk gemaakt door de samenstelling in samenwerking met Th. Coopman, van de eerste Nederlandsche literatuurgeschiedenis die wetenschappelijk in aanmerking kon komen, en die thans nog als de volledigste kan gelden waarover we beschikken. De annalen der Kon. Vlaamsche Akademie behelzen van hem bovendien een groot aantal essays en lezingen op allerhande gebieden der Nederlandsche filologie. Scharpé was een zeer hoogstaand en edel mensch. Wij buigen ons diep voor zijn graf.

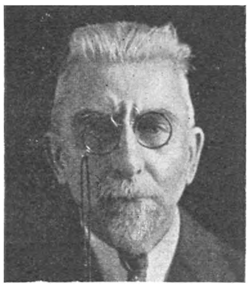
Prof. Lod. Scharpé

In Den Haag werd door de zorgen van het Algemeen Nederlandsch Verbond een tentoonstelling ingericht van werken van en over Cyriel Verschaeve, met de bedoeling dezen dichter nader bekend te maken in Holland, alwaar hij nog steeds niet de waardeering ondervindt waarop hij recht heeft.
Victor Vermeyen, de gekende schrijver van een aantal sprookjes en vertellingen, die o. m. samen met Juul Grietens « Landsche

Vertellingen» uitgaf, overleed te Hoboken. Aan Mevrouw Vermeyen-d'Hondt, beter gekend onder haar pseudoniem Elza Wolf en gewaardeerde medewerkster aan Boekengids, betuigt de redactie haar christelijke deelneming.

Ivans

Op 20 Mei laatstleden overleed te Den Haag **Dr Jacob van Schevichaven,** die onder pseudoniem IVANS een vijftigtal speurder-romans schreef. Hij werd geboren te Sneek in 1866, studeerde in de rechten te A'dam, was langen tijd directeur bij een levensverzekeringsmaatschappij en ten slotte secretaris bij het Crisis-In- en Uitvoerbureau. Zijn detectiveromans zijn zeer populair en vrijwel onberispelijk. Onder zijn eigen naam schreef hij nog een vijftal jongensboeken en evenveel tooneelstukken.

Te Veulen (Limburg) overleed **W. E. H. Martinus Coune,** de samensteller van « De Vlaamsche Zanger ». Deze zesdeelige bundel is sedert jaren het liederboek van Vlaanderen ; het heeft eveneens veel bijgedragen tot het populariseeren van het Vlaamsche lied. E. H. Coune was tevens een ijverig propagandist voor de Gregoriaansche kerkzang.

Van **Camille Melloy** verscheen een bundel Fransche gedichten : « Le Chemin de la Croix », waarin hij de verhouding van den zondigen mensch tot het lijden van Kristus behandelt.

Zooals men weet werd begin Mei **Thomas More,** de bekende Engelsche diplomaat (Londen 1478-1535) die door Hendrik VIII ter dood gebracht werd omdat hij weigerde de echtscheiding van den Koning goed te keuren, door Rome heilig verklaard. (Hij was reeds gelukzalig erkend in 1886). We vestigen de aandacht op deze gebeurtenis naar aanleiding van zijn werk « De optima statu reipublicae deque nova insula Utopia » (1516), kortweg « Utopia » genoemd, dat thans opnieuw midden in de aandacht komt te staan. Men heeft het van sommige zijde doen voorkomen alsof dit boek een pleidooi ante factum was voor het kommunisme ; in feite pleitte More in dit werk voor meer sociale rechtvaardigheid, waartoe hij het beeld teekende van een idealen staat op het denkbeeldige eiland Utopia, dat geregeerd werd volgens de beginselen van een strikt kristelijke moraal en eerlijke wetgeving.

Thomas More

2. - GODSDIENST

12.170 Cruysberghs, K., Mgr 25 : 24 : 22

◆ MARIA-WOORDEN IN HET EVANGELIE — *Mechelen, Het Kompas*,1935, (23 × 15) 116 *blz.* 18 *fr.*

V — Mgr Cruysberghs publiceerde reeds meer dan genoeg om ten volle zijn faam als *de* meester der kanselwelsprekendheid ten onzent te wettigen. Maar nergens heeft hij — dat zal wel geen loutere persoonlijke indruk zijn — zóó de volle maat gegeven van zijn meesterlijk kunnen, als in deze hemelsche, Mariale predikingen, waarin hij, voor een keurgehoor de woorden en ook het stilzwijgen van Maria heeft verklaard. Bij mijn weten vormen deze predikingen een unicum in onze kanselliteratuur : niet omdat er over Maria niet voldoende gesproken en gepubliceerd wordt ; maar nergens vinden wij zoo harmonisch vereenigd : grondige kennis en vertrouwdheid met het Evangelie en het dogma, wijdingsvolle ontroering en edele vormschoonheid. Dit alles dan zonder geleerd- of mooi-doenerij, zonder rethoriek of pathos, maar gezond, gemeend, innig en rijk : « al wat zij doet, is blomme zijn » : een priesterziel, die, sprekend over Maria, vanzelf haar rijkste en diepste accent verwoordt. Hoe jammer dat de uitgever zooveel heerlijks niet in een fraaier gewaad stak ! Maar... goede wijn behoeft geen kransen ! Ook zóó zal dit boek voor velen een rijke vreugde worden, omdat het hen dieper zal inwijden in het genade-geheim der Zoete Lieve Vrouwe. Dr C. van Gestel O. P.

Mgr K. Cruysberghs

12.171 Dumoulin, L., S.J. en V. Goemé S.J. 271 : 266

◆ ONDER JEZUS' KRUISBANIER. De Jezuïeten-Orde en hare Belgische Missiën. *Met 2 kaarten en geïll. met figuren. — Brussel, Missieprocuur S. J. (Haachtsche Steenweg,* 8) 1935, 2e *druk* (24 × 16) 143 *blz.* 7,50 *fr.*

V — Zakelijk en nuchter, zonder woordenpraal, wordt hier een overzicht gegeven van de verbazende werkzaamheid van de Jezuïeten-orde. Na een inleidend hoofdstuk over stichting, wezen en doel van de orde en een paar bladzijden geschiedenis, lezen we wat de Sociëteit van Jezus deed en nog doet in België en in de Missielanden. Een stoet van helden en heiligen trekt voorbij : Xaverius, Canisius, Joannes Berchmans, Verbiest, de Smet, Lievens... Een laatste hoofdstuk handelt over de Missieactie in België. Een weelde van illustraties verhoogt het genot van dit mooie boek. Noodzakelijk komt men hier onder den indruk van de wondere kracht die werkt in de Jezuïeten-orde. Iedereen zal met nut en innige voldoening dit boek lezen ; vooral aan de studenten zij het hartelijk aanbevolen.
F. Vermuyten, pr.

12.172 Gatterer, Michael, S.J. 23 : 24

◆ GELOOF EN KUISCHHEID. Bovennatuurlijke Beschouwingen over het Geslachtsleven. *Vert. uit h. Duitsch [Im Glaubenslicht]— Leuven, Vlaamsche Drukkerij*, 1935 (18 × 12) 144 *blz.* 10 *fr.*

IV — De auteur, een bekend professor in de godgeleerdheid aan de universiteit van Innsbrück, wijst in dit werk het juiste standpunt aan, van waaruit de geloovige over het menschelijk lichaam en de geslachtsdrift, over het ontstaan van kind, over den huwelijken staat en de maagdelijkheid, over het zesde gebod en de deugd van zuiverheid, moet oordeelen. Physiologische details zijn weggelaten. Het boek verliest er niet door. Integendeel. Er wordt veel nadruk gelegd op de beteekenis en het beschermen van het schaamtegevoel. Dit werk verdient een eereplaats in de rij der talrijke geschriften over dit onderwerp gepubliceerd. Het zal er toe bijdragen om de *volwassen* lezers het geslachtsleven in het licht van het geloof te leeren beschouwen. De vertaling is over het algemeen goed. De uitgave is frisch en verzorgd. L. van Hulle, pr.

12.173 Heiser, H. A. 24

◆ WELGEMEENDE WOORDEN AAN DE MOEDERS OVER DE VROEGTIJDIGE H. COMMUNIE VAN DE KINDEREN. *Vert. uit h. Duitsch dr Benedictus-Jozef O.F.M. — Mechelen, S. Franciscus-Drukkerij*, 1934 (18 × 12) 29 *blz.* 1 *fr.*

V — Deze welgemeende woorden zijn niet alleen een geestdriftige en overtuigende oproep

om de kinderen tot de vroegtijdige Communie toe te laten, maar leeren ook aan de moeders dat zij aangewezen zijn om de kinderen tot de H. Communie voor te bereiden. Een zeer nuttig boekje, dat verdient op groote schaal verspreid te worden. F. VERMUYTEN, PR.

12.174 **Pauwels, R. M., O.P. e. a.** 25

◆ GODS VOLMAAKTHEDEN. XIV Geestelijke Voordrachten. — *Antwerpen, Geloofsverdediging,* 1935 (22×14) 199 *blz.* 15 *fr.*
V — Verleden jaar begonnen de inrichters van de *Geestelijke voordrachten* in de St Caroluskerk te Antwerpen de positieve uiteenzetting der katholieke leer. Als handleiding kozen zij de indeeling der Summa van St Thomas. Na in de eerste reeks het probleem van het *Godsbestaan* te hebben belicht, werd dit jaar het niet minder ingewikkeld hoofdstuk uit de Summa : *Gods volmaaktheden,* behandeld. De groep specialisten, die deze harde taak heeft op zich genomen, is er in geslaagd dit moeilijk onderwerp voor oningewijden zoo bevattelijk mogelijk voor te stellen. Aanbevolen als godsdienstig studieboek. — Nogmaals drukken we den wensch uit, dat om redenen van praktischen aard,voor de volgende reeksen den titel ook op den rug van het boek zou worden gedrukt. L. VAN HULLE, PR.

12.175 **Petrus Canisius a Sanctissima Trinitate, O.C.D.** 24

◆ TEMPEL VAN GOD, ZIJT GIJ. *Geïll. met 1 plaat.* — *Antwerpen, Geloofsverdediging. (Serie Vita vera, nr 7)* 1934 (19×13) 224 *blz.* 15 *fr,*
V — Dit werk is de vrucht van veel beschouwing en groote liefde. E. Pater Petrus Canisius heeft met een vroom gemoed gemediteerd over het pakkende geheim der inwoning van de H. Drieëenheid in ons en met kinderlijke zorg bijeengegaard wat in den loop der eeuwen daarover werd geschreven door in-God-levende zielen. — De H. Petrus Canisius zelf, de H.Theresia van het Kindje Jezus, en de Eerw. zuster Elisabeth der Drieëenheid (dezer autobiographie « Laudem Dei » is nog al te weinig bekend) vullen treffend aan wat kerkleeraars en kerkvaders in vroegere eeuwen over die inwoning te mediteeren gaven.
Het werk leest zeer goed en zit vol klem waarin de dikwijls zoo beeldende taal der kerkvaders zich uitleeft. — Zeer warm aanbevolen. M. VAN HOECK, PR.

12.176 **Pfliegler, Michael** 24

◆ HEILIG LEVEN. Gedachten over het Wezen en de Weg der christelijke Volmaaktheid. *Vert. dr H. Kuitenbrouwer.* — *'s Bosch, Teulings ; Antwerpen, Standaard,* 1934 (19×11) 163 *blz.* 25 *fr. ; geb.* 35 *fr.*
V — Welk is de verhouding tusschen geest en leven, wat is leven en welk zijn de wetten van het leven, wat is heilig leven en welk zijn de wetten van het heilig leven ? Schrijver beantwoordt deze vragen in de lijn der katholieke Overlevering, maar hij heeft ook zijn persoonlijk gedacht over den gezonden opgang van het godsdienstig leven en legt nadruk op de practische vorming tot heiligheid, want het genadeleven is een gave Gods die wij moeten weten te gebruiken. J. CRETEN, PR.

12.177 **Plus, R., S.J.** 24

◆ DE ZIELELEIDING, VOLGENS DE MEESTERS VAN HET GEESTELIJK LEVEN. *Vert. uit h. Fransch dr H. J. J. Wachters, pr.* — *Brugge, Beyaert,* 1934 (20×13) 159 *blz.* 12,50 *fr.*
V — Na de vele geestelijke werken van P. Plus is ook zijn *zieleleiding* bij priesters en geloovigen welkom. De degelijke vertaling werd door E. H. Wachters bezorgd. Kan. Mahieu schrijft vooraan hoe het boek past in een tijd van Kruistocht en Katholieke Actie. Vervolgens bepaalt P. Plus wat zieleleiding is, en weidt hij uit over : noodzakelijkheid, grenzen, eigenschappen, verhouding tusschen ziel en leidsman, leiding voor vrouwen, brieven, geloften van gehoorzaamheid. Telkens steunt schrijver zijn wijzen raad op het gezag der meesters van het geestelijk leven. J. CRETEN, PR.

12.178 **Rademacher, Arnold, Dr** 24 : 37

◆ GODSDIENST EN LEVEN. Bijdrage ter Oplossing van het christelijke kultureel Probleem. *Vert. uit h. Duitsch dr B. L. van Roey, O.P. Met een portret.* — *Leuven,Vlaamsche Drukkerij* (23×15) 247 *blz.* 30 *fr.*
IV* — Een der ernstigste werken verschenen op de wereldmarkt der laatste jaren. Hebt gij « Een Probleem » van Dr Poels gelezen ? Onderhavig werk sluit er zich nauw bij aan. Het gaat uit van hetzelfde probleem, constateert vrijmoedig de feitelijke kloof tusschen godsdienst en leven en de geweldige gevolgen daarvan voor de christelijke cultuur. Om dat somber beeld van moderne toestanden werd schrijver erg gecritiseerd. Toch is zijn eindwoord over deze tragiek die hij vaststelt geen pessimisme-uitspraak. Wel integen-

deel : het is een oproep tot bezieling en idealisme. Deze wijsgeer-docent schrijft diepzinnig, direct, persoonlijk. Lees het werk per partes, of het verplettert u. Rustpunten zijn trouwens noodigst ter meditatie : een denker spreekt tot denkers. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.179 **Sheen, Fulton J., Ph. D. en S.T.D.** 24

◆ HET LEVEN VAN AL WAT LEEFT. *Vert. uit h. Engelsch dr F. A. Brunklaus. — 's 's Bosch, Teulings ; Antwerpen, Standaard,* 1934 (19×11) 200 *blz.* 25 *fr.* ; *geb.* 35 *fr.*
V — Schrijver stelt de goddelijke waarheden voor in passenden wetenschappelijken vorm en als vervolmaking van al wat in de menschelijke natuur het beste is. De christelijke traditie kent de analogie tusschen het natuurlijk en bovennatuurlijk leven genoeg om het ineenvlechten van biologische en metaphysische beginselen te rechtvaardigen. Het leven en zijn vruchtbaarheid, de wetten van ontwikkeling en afsterving, de dood van het leven en de lofzang des levens; ziedaar de groote thema's van dit diep doordacht boek. Enkele wijsgeerige begrippen komen den lezer wel te pas en zullen hem de kristalheldere uiteenzetting met meer geestesvreugde laten genieten. Van af de frissche bron des levens volgt men het kabbelend beekje dat stilaan machtiger wordt tot het uitloopt in den levensoceaan der Godheid. J. CRETEN, PR.

12.180 **Stockums, W., D^r^, Mgr** 23 : 24 : 264

◆ HET PRIESTERSCHAP. *Vert. uit h. Duitsch [Das Priestertum] dr H. J. J. Wachters, pr. — A'dam, R. K. Boek-Centrale,* 1934 (20×14) 255 *blz.* *fl.* 2,10 ; *geb. fl.* 2,90
V — De voordrachten die Mgr Stockums aan zijne theologanten van Bonn gaf werden hier eenigszins aangepast voor een ruimer lezersschaar. Mgr beschouwt het priesterschap in zijn goddelijken oorsprong, in zijn wezen en taak, in zijn waardigheid en verhevenheid, in het licht van het N. Testament, in betrekking met Kerk, volk en wereld, alsook in verband met den persoon van den priester zelf ; om dan onder vorm van besluit te wijzen op de zelfheiliging van den priester. — Het boek, dat in moderne spelling werd overgezet, bevat sterke gedachten en zal bij priesterzielen vooral welkom zijn. J. CRETEN, PR.

12.181 **Tünnissen, G. W. A., O.P. en Vlaming, Th. M., D^r^** 24 : 26

◆ HUWELIJKSWETGEVING DER KATHOLIEKE KERK. — *Brussel, Standaard,* 1932 (23×16) 5, 205 *blz.* 42 *fr.*
IV — Een bondige en klare, maar daarom niet minder grondige en juiste uiteenzetting van het katholieke huwelijksrecht. De auteur heeft zijn boek opgevat en uitgewerkt als een *praktische* handleiding voor de dienstdoende geestelijkheid. Theoretische geschillen werden achterwege gelaten. Daarentegen werden alle inlichtingen, die de zielzorgers bij het oplossen der meest voorkomende gevallen op huwelijksgebied kunnen nuttig zijn, samengeordend. De gebruikswaarde van het werk is nog aanzienlijk gestegen door het opnemen van een reeks formulieren en een zorgvuldig opgemaakt alphabetisch zaakregister. Hoewel speciaal voor Nederland geschreven, zal het ook voor onze Vlaamsche priesters zeer dienstig zijn. Wij zagen het gaarne mede in de handen onzer ontwikkelde leeken. L. VAN HULLE, PR.

12.182 **Vanmaele, B., O.Praem.** 24

◆ RETRAITE VOOR KINDEREN, EUCHARISTISCH EN MARIAAL. Met handleiding. — *Averbode, Abdij,* 1935 (20×13) 271 *blz.* 12 *fr.*
V — De toegang tot dit handboek voor Kinderretraites loopt niet langs het bondige voorwoord, en de tip-top uitgewerkte handleiding van Weleerw. Pater Vanmaele ; maar langs de lijn van de geleidelijke ontwikkeling, die de steller van dit handboek samen met zijn eerste medewerkers, heeft gevolgd bij de eerste proeven van uitwerking van dit nieuwste idee. Waar meer dan bij nieuwe E. K.-ontwikkelingen komt het meer op den geest aan ? Ook heeft de schrijver overvloedig nadruk gelegd op de innerlijke houding bij zulkdanige retraites : op bovennatuurlijke bezieling en vruchtbaarheid komt het aan bij al degenen die zich met zulke onderneming willen bemoeien. Het zal dus, ook niet met onderhavige handleiding in de hand, opgaan een kinderretraite aan te vatten ; maar E. K.-leiders die van binnen uit tot den jongsten vorm van E. K.-werking zijn toegetreden, zullen in Vanmaele's boek alles vinden wat ze zich wenschen kunnen : vorm en inhoud van de Kinderretraite liggen er pasklaar aangegeven. Wat ons hier geboden wordt, is de sommaire inhoud van de gansche E. K.-werking, zooals ook de E. K.-volharding als opperste voornemen voor de retraitanten in het vooruitzicht moet worden gesteld ; evenwel zal ieder predikant best doen uit dit boek te nemen wat hem meest gelegen voorkomt, en wat inspiratief is voor zijn persoonlijk, geestelijk denken. Maar het boek ontslaat dan ook van alle zoeken naar indeeling, vulling en vertellingen ; zelfs de dagorde voor alle soorten van min of meer gesloten retraites ontbreekt niet. We kunnen wenschen dat, bij het verschijnen van

dit boek, er nog veel E. K.-leiders mogen gevonden worden, die bezield met den « ouden » geest, zich bij het aanwenden ervan kunnen bedienen van de ziel en niet van de letter. Dat is de degelijkste versteviging die de E. K. op dit overgangsoogenblik ontvangen kan. En hiermee is ook gezegd welke groote verdienste Weleerw. Pater Vanmaele ophaalt, bij het uitgeven van dit boek, voor alle jeugdwerking en voor den E. K. gansch in het bizonder.

D[r] A. BELLEMANS, PR.

12.183 Vermuyten, Frans, pr. 23 : 25

◆ CATECHISMUS VAN HET CONCILIE VAN TRENTE. *Vert. uit h. Latijn dr F. Vermuyten, pr. — Mechelen, Dessain,* 1935 (15×10) 23, 755 *blz.* 20 *fr.*; *geb.* 27 *fr.*

Frans Vermuyten

V — Wanneer E. H. Vermuyten het hierboven opgegeven formaat verkoos, zal hij voorzeker gedacht hebben aan de algemeen verspreide uitgaven van den Codex J. C. en van burgerlijke wetboeken op ongeveer dezelfde maat. Voor een boek dat men af en toe bij de hand moet hebben, schijnt dit formaat zeer passend. Maar het boek worde in een goeden band gestoken — een buigzamen linnen band b.v. — of 't zal spoedig uiteenliggen. Als drukwerk is het wél verzorgd.

Gewis, den *Catechismus ad parochos* te lezen in den sierlijken, vloeienden en zoo duidelijken Latijnschen tekst is een waar genot. Dat sluit geenszins uit dat « bijzonder voor hen die in de Vlaamsche parochiën werkzaam zijn, deze goed bewerkte vertaling het gebruik van den Catechismus buitengewoon zal vergemakkelijken. » Daartoe zullen de klare onderverdeelingen der hoofdstukken ook bijdragen.

De vertaler heeft welgedaan er op te wijzen, dat hier en daar iets aan te passen is aan de nieuwe bepalingen van het Kerkelijk Wetboek. Tot inleiding krijgen wij den wereldbrief van Paus Pius X « over het onderwijs in de Christelijke Leering » te herlezen, waarin de Catechismus van het Concilie van Trente als een standaardwerk wordt gehuldigd.

De meest gezaghebbende recensie voor onderhavig boek is alleszins de « aanbeveling » er van door Z. E. den Kardinaal-Aartsbisschop. Het woord « aanbeveling » is van Zijne Eminentie zelf. Onze hooggeleerde Opperherder verklaart zich voldaan over deze nieuwe Nederlandsche vertaling en dankt vertolker en uitgever voor « hun zeer verdienstelijke onderneming » en wenscht dat het vermaarde boek nu nog ruimer verspreid worde, om « zijn moeilijk te overschatten waarde ».

C. CAEYMAEX, PR.

12.184 X. [Leidster van de E. K.] 22

◆ HOE GOED JEZUS IS. Het Evangelie voor de Kinderen verteld. — *Nijmegen, Brussel, Eucharistische Boekhandel,* 1934 (24×16) 221 *blz.* 14 *fr.*

V — In zijn inleiding schrijft W. E. H. van Eyck : « Dit boek is ontsproten aan een hart dat O. L. Heer en zijn H. Moeder kinderlijk liefheeft en al de kindertjes om Hem en om Haar ». Die hooge lof is zeker niet onverdiend. Wie zoo het Evangelie kan vertellen moet diep doorgedrongen zijn in den geest van het Evangelie ; wie de hoogste wijsheid zoo kinderlijk-eenvoudig, zoo roerend-naïef kan meedeelen, moet gedreven worden door een groote liefde voor de kinderen. — Het Evangelie van elken Zondag wordt hier verteld — maar zoo schoon verteld dat de kinderen van zelf zullen luisteren, en de praktische toepassing volgt heel natuurlijk op het verhaal. Ook wordt voor elke maand een bijzondere devotie aangeprezen. Dit heerlijk boek moet goed doen, onder den zegen van den goddelijken kindervriend en van de zoete Lieve Vrouw. — Keurig uitgegeven !

F. VERMUYTEN, PR.

3. - Sociale Wetenschappen - Opvoeding - Vrouwenbeweging

12.185 **Leemans, Victor** **30 : 32**

◆ CARL SCHMITT. Bijdragen tot de Sociologie van Staat en Politiek. *Met een inleiding van Prof. Mr René Victor. — Antwerpen, De Sikkel, (Vl. Rechtskundige Bibliotheek)* 1933 (23×15) 7, 96 *blz.* 25 *fr.*

Victor Leemans

V* — Wij krijgen hier geen volledige, methodische uiteenzetting van Schmitt's wijsgeerig stelsel en opvattingen maar over verschillende hoogst aktueele levensvraagstukken — o. m. over « Naar het einde van het Parlementarisme », « Theorie der Grondwet », « Het Pluralisme van de hedendaagsche Staat », « Wat is Politiek ? » — hetgeen Schmitt zelf leert, hetgeen anderen daartegen opwerpen en hetgeen de schrijver daarbij meent te moeten in het licht stellen ; meestal om het helder inzicht van den Meester te laten uitkomen, maar ook wel eens om op tekorten of overdrijvingen te wijzen. — Een leerrijk boek dat tot nadenken noopt, al moge men over een en ander tot een eenigszins ander besluit komen ; dat daarenboven vele dwalingen in 't licht stelt waartoe heerschende misvattingen ons wel eens brachten zonder dat wij het onszelf bewust waren ofschoon ze feitelijk tegen onze katholieke beginselen indruischen. Zoo laat de kritiek op de staatkundige opvatting van Léon Duguit duidelijk uitkomen hoe jammerlijk zekere bewonderaars van den Franschen jurist blind bleven voor zijne averechtsche principiepen. — Jammer maar dat noch de Duitsche wijsgeeren, noch hun commentator door duidelijkheid uitmunten. Dr K. DU BOIS S.J.

12.186 **Moereels, L., S.J.** **37 : 4393**

◆ SPREEK BESCHAAFD... Een Strijdbrochure voor Vlaamsche Studenten. — *Alken, Bode v. h. H. Hart,* 1934 (19×12) 47 *blz.* 2,50 *fr.*

V — 'n Gedocumenteerde, in overtuigenden toon geschreven brochure aan het adres van onze studeerende jeugd. De auteur tilt het probleem van de wellevendheid en van de beschaafde uitspraak in 't bijzonder op 'n hooger plan dan dat der uiterlijke voornaamheid. Hij doet beroep op de rasfierheid en de deugd van z'n jonge lezers. Z'n werkje is van 'n gezonde autoriteit en van 'n doorslaande overredingskracht. Het moge in duizenden handen komen. PAUL HARDY

4. - Taalkunde

12.187 **Mohrmann, Christine, D^r^** **264 = 47**

◆ ANNUS FESTIVUS. Het kerkelijk Jaar door een Keuze uit oudchristelijke Latijnsche Schrijvers toegelicht. *Met een inleiding van Mgr Prof. Dr Jos. Schrijnen — Nijmegen, Dekker & v. d. Vegt ; Antwerpen, Standaard,* 1935 (22×15) 15, 251 *blz.* 18 *fr.*

V — Annus Festivus ! Het wordt inderdaad een feest, den liturgischen jaarkrans te volgen in deze atmosfeer van Romeinschen, door het Christendom geadelden geest ! Door deze keurlezing uit een twintigtal Latijnsche schrijvers van Tertullianus tot Gregorius Magnus, wordt het nu onze leerlingen gemakkelijk ook de minder verspreide werken van de Oudchristelijken letterkunde te leeren kennen. Of dit hun goed doen zal! Laten ze gerust na Horatius, Prudentius lezen om zijn zuiverder lyriek ; na Cicero, Tertullianus en Hieronymus, om hun minstens even direkte welsprekendheid, en Augustinus die door de scherpte van zijn vernuft Seneca ver overtreft. Werd er ooit op gewezen hoe het Cathemerinon en het Peristephanon van Prudentius hebben ingewerkt op Gezelle, die er het plan van Tijdkrans en bezieling voor vele gedichten in heeft gevonden ? — Dubbel welkom is dit boek, daar het eenigermate voorziet in de met den dag sterker gevoelde behoefte aan een verzameling Latijnsche teksten meer in het bizonder zich aanpassend aan het onderwijs bij de vrouwelijke humaniorajeugd. Hier worden er geboden te kust en te keur over Agnes, Scholastica, Perpetua en Felicitas, Eustochius en Helena van 't Kruis. Be-

slist heel wat gezonder kost dan vele figmenta vatum en zeker dan Ovidius die, naar het schijnt, de voorkeur der leerlingen geniet. — Uit den aard van het werk was beperking vanzelfsprekend geboden. Toch zal iemand het wellicht spijtig vinden geen enkelen tekst te zien opgenomen uit Augustinus : De Civitate Dei, waarin Gods ingrijpen in het wereldgebeuren zoo treffend wordt voorgesteld en waarvan meer dan een passus (XXII, 30 bv. — Bossuet preekte met Allerheiligen niets anders) zoo heelemaal geschikt mag heeten om kerkelijke feesten toe te lichten. — Een inleiding over ontstaan en taaleigen van het Oud-christelijk Latijn benevens rijke aanteekeningen bij den tekst maken dat dit boek geeft, naar het woord van den inleider : « historisch kultuurbesef voor het leven ! » — De Nederlandsche Katholieke Universiteit, inzonderheid de Nijmeegsche School voor Oud-christelijk Latijn onder de bezielde leiding van Mgr Schrijnen, laten het heerlijkste verhopen. « Aliquid quod docta Græcia non haberet » voorspelde de eremiet van Bethlehem. Steeds meer gaat zijn woord in vervulling. Dr JAN VAN DONINCK, PR.

5. - Wetenschappen

12.188 **Morren, Fr.** **58 : 59**

MIJN ZOETWATERAQUARIUM. — *Leuven, Davidsfonds* (*Volksreeks, nr* 254) 1935 (19×16) 151 *blz.*

V — Een van de goede boeken van het Davidsfonds, dit van Fr. Morren «: *Mijn Zoetwater-aquarium.* Eerst een stel gezonde wenken om een aquarium te bouwen en hetzelfde te onderhouden en daarna de hoofdschotel : al de soorten visch die men er op kan houden. Terloops wordt er een woord gezegd van enkele waterplanten en van in het water levende insekten. Het jong volkje zal er voornamelijk zijn gading in vinden. L. SENDEN, PR.

6. - Toegepaste Wetenschappen

12.189 **Abraham, Pierre** **57 : 61**

ÉÉN GELAAT, TWEE GEZICHTEN. *Vert. uit h. Fransch dr E. Vergé. Geïll. — Santpoort, Mees ; Antwerpen, De Sikkel,* 1935 (24×17) 58 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50

IV— Met eenvoudige en ook met samengestelde photographiën van het gelaat, toont schrijver aan dat ieder menschelijk gelaat asymetrisch is, en tracht hij verders ook iets nieuws te beschrijven met aan te toonen dat iedere gelaatshelft steeds een bijzondere uitdrukkingswijze en ook een bijzondere bediedenis zou hebben. De linker gelaatshelft drukt den socialen mensch uit, dat is zooals het individu zich buitenwaarts in de maatschappij beweegt, de rechter helft drukt den innerlijken mensch uit, dat is zooals het individu binnenwaarts leeft, gevoelt en denkt. — 't Is een eigenaardige thesis, interessant om te lezen doch tot dusverre een « vue de l'esprit », en nog geen wetenschappelijke aanwinst.
Dr FR. MEEUS

12.190 **Harterink, G. J.** **621**

HANDLEIDING VOOR HET ZELFAANLEGGEN VAN ELECTRISCHE HUIS-INSTALLATIES, HET AANBRENGEN VAN WIJZIGINGEN EN HET VERHELPEN VAN STORINGEN (STERKSTROOM). *Geïll. met* 86 *afbeeldingen. — A'dam, Kosmos* (*Weten en Kunnen, nr* 169) 1934 (19×13) 46 *blz.* 8,50 *fr.*

V — Bondig en helder uiteengezet, de meest elementaire begrippen, in verband met electriciteitsinstallatie, die elkeen zich met groot nut zou toeeigenen ; de bedoeling hoeft daarbij niet in het minst voorop te staan, dat men zelf zou moeten aan het installeeren gaan.

12.191 **Nossent, A. J.** **629**

HET MOTORRIJWIEL. Samenstelling, Werking, Behandeling en Onderhoud. *Geïll. met* 100 *afbeeldingen naar foto's en teekeningen. — A'dam, Kosmos,* 1934 (19×14) 105 *blz.* *geb. fl.* 2,40

V — De 2e druk van « Het moderne motorrijwiel » is destijds te dezer plaats besproken door Ing. G. van Ermen. Zie rec. 3996. Sedertdien, aldus schrijver zelf in zijn voorwoord, is het motorrijwiel constructief zoo ingrijpend veranderd, dat het noodig bleek het boekje geheel opnieuw te schrijven. Het is hoofdzakelijk bedoeld als leidraad voor hen, die zich met de constructie en werking van het motorrijwiel vertrouwd willen maken en naast het hoe en waarom vooral in de practische omgang met hun machine belangstellen. — Zeer keurig uitgegeven.

12.192 van der Heyden, Riek **64 : 74**
KUNSTHANDWEVEN, VOLGENS DE ROZENGANG-TECHNIEK. Met 66 oorspronkelijke ontwerpen. *Geïll. met 81 foto's en teekeningen.* — *A'dam, Kosmos (Weten en Kunnen, nr* 167) 1933 (19 × 13) 56 *blz.* 8,50 *fr.*
V — Dit boekje over handweven behandelt slechts één techniek, nl. het Rozengangweefsel. Het wil, om verschillende redenen, nader ingaan op één van de weefwijzen, die benevens tal van andere in de gebruikelijke handleidingen worden behandeld, o. m. om in het licht te stellen, wat al niet uit één en nog wel de allereenvoudigste techniek te halen is.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

12.193 Gijsen, Marnix en Herreman, R. **81**

Reimond Herreman

VLAAMSCHE VERZEN VAN DEZEN TIJD. — *Mortsel-Antw., Het Getij (De Uilenreeks nr* 5) 1934 (18 × 12) 79 *blz.* *gek. fl.* 0,75
III-IV — Een suggestief doorsnee-beeld van de naoorlogsche Vlaamsche poëzie : 58 dichters, ieder met één vers, in een bonte wanorde zonder bekommering om belangrijkheid, chronologie noch strooming. Ouderen en jongeren kakelbont door elkaar ; ook sommige pas overledenen : K. van den Oever, P. van Ostayen, J. Hammenecker, A. Nahon, René de Clercq, Jeanne van de Putte. Eerst na Karel van de Woestijne werd de streep getrokken. — Of er uit esthetisch en pædagogisch oogpunt tegen zulk een opzet geen bezwaren in te brengen zijn ? Daar waren de samenlezers zelf zich van bewust. Als hun bundeltje maar interessant was en in zekere mate de voornaamste stroomingen deed ontdekken ! — Ongaarne mis ik een paar namen : G. Helderenberg, P. Reypens, J. de Vocht e. a.
Dr A. Boon, pr.

12.194 Kelk, C. J. en Kool, Halbo, C. **81 : 809**
MIDDELNEDERLANDSCHE LYRIEK. — *Mortsel-Antw., Het Getij (De Uilenreeks, nr* 3) 1934 (18 × 12) 78 *blz.* *gek. fl.* 0,75
III-IV* — Een veertigtal middelnederlandsche liederen, hoofdzakelijk dans-, drink- en minneliederen, zoodat de titel eenigszins misleidend is. Naast een 10-tal algemeen-bekende gedichten, een meerderheid die men gewoonlijk in de bloemlezingen niet aantreft. Geen voet- of randaanteekeningen ; enkel een woordenlijst die nogal mager uitvalt voor niet-specialisten (waar komt de beteekenis vandaan van *hanich* bl. 21 ?), des te meer daar verschillende liederen gekozen zijn uit het Gruuthuyse-hs dat sterk dialektisch gekleurd is. — Zal goeden dienst bewijzen voor de studie van ons wereldlijk volkslied. Blz. 20 past de algemeen aangenomen verbetering *grau* beter dan *groen.* Dr A. Boon, pr.

82. TOONEELLITERATUUR

12.195 Hens, Leo **82**
◆ ONZE LIEVE VROUWKEN EN DE BEDELAAR. 'n Vroom Gebeuren in één Bedrijf. — *Antwerpen, Jos. Janssens,* 1935 (20 × 12) 23 *blz.* 7 *fr.*
V — 'n Lief en ontroerend Maria-spelletje, kleurig, volksch en vroom.
Joz. van den Eynde, pr.

12.196 Hinrichs, August **82**
DE KOMEDIE VAN HET VARKEN. Boerenspel in drie Bedrijven. *Vert. dr J. J. van Hauwaert.* — *Kortrijk, Vermaut,* 1934 (19 × 14) 127 *blz.* 18 *fr.*
IV — Een boer weigert zijn belastingen te betalen. De fiscus slaat dan een van zijn varkens aan. Op den publieken verkoop daagt geen enkel liefhebber op : solidariteit tegenover den vijand is en blijft een boerendeugd. Gendarm drijft onder groot spektakel het varken de brandspuitloods in. Het verdwijnt er 's nachts op geheimzinnige wijze. De man der wet geraakt de dieven op het spoor : hij valt bij den eigenaar binnen terwijl de samenzweerders

aan de varkenskermis zitten. Komt echter van een kale kermis thuis : om verdere verwikkelingen te voorkomen had de dochter des huizes, Anna, den aanslag 's avonds te voren betaald, en toont nu kwijting. — Vettig pathos en dito geestigheid allerwegen! Af en toe een wijs woordje uit den mond van den snulligen maneganger, meester Meiners, die met Anna, een lichtzinnig ding, en den handtastelijken vrijer, Geert, voor het onmisbaar liefdesmotief zorgt. Eenzijdige kijk op de zeden en gebruiken van de landlieden. Een boerebeesten-komedie ! De Vlaamsche cultuur zal er alles behalve baat bij vinden. Tooneelkundig, kan gewezen op levendigheid van spel en dialoog. De vertaling is uitstekend. Een stevig getimmerte ontbreekt. Mogen het niet aanbevelen. Dr C. GODELAINE

12.197 **Kürten, Michael** 82

GAS. Een Mijnwerkersspel in één Bedrijf. *Vert. dr Fr. Dirickx. — Antwerpen, Vink,* 1935 (17×13) 30 *blz.* 8 *fr.*
V — 'n Sterk-dramatische schets uit de mijnstreek. Men voelt hier speciaal die atmosfeer van angst aan die spookt in de huiskamer van 'n mijnwerkersgezin. Sober en sterk.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.198 **Kwecksilber, Willi** 82

DE SPIEGEL VAN YOW-KUS-KI. Een vroolijk Tooneelstukje naar oude Japansche Motieven. — *A'dam, Arbeiderspers (Het Jeugdtooneel)* 1934 (21×15) 24 *blz.* *fl.* 0,40
V — Uit 'n oude Japansche sage : 't effect van den eersten kijk in den eersten spiegel. We vernemen verder wat zoo'n kijk voor gevolg heeft voor den vinder van het wonder « portret » en voor diens heele omgeving. Het is 'n goed caricaturaal intermezzo met gemengde bezetting. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.199 **Lippl, Alois, Joh.** 82

HET BEUKENHOF. Een Spel in één Bedrijf. *Bewerkt dr Fr. Dirickx. — Antwerpen, Vink,* 1935 (18×13) 38 *blz.* 9 *fr.*
IV — 'n Plichtvergeten boer ziet nog tijdig z'n vergrijp in en blijft verder trouw aan z'n grond en aan z'n bedrijf. 'n Tragische episode uit het leven op het land. De gewenschte atmosfeer is er al dreigt de tragische spanning wel 'ns te lijden onder overdaad van woorden.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.200 **Michel, Anton** 82

S. O. S. « VICTRIX ». Drama in drie Bedrijven. — *Antwerpen, P. Vink,* 1934 (17×13) 52 *blz.* 13*fr.*
V — Het luchtschip « Victrix » is in de poolstreek op het ijs neergesmakt, en kon nog amper 'n eerste maar dan ook 'n laatste S.O.S. doorzenden. Het spel probeert den gemoedstoestand te schetsen van de wanhopig-vereenzaamde manschappen. Het trouwens door A.K.V.T. geprimeerde spel is 'n sterke brok tooneel die evenwel in I en II wel 'ns lijdt aan milde maar storende overdaad van woorden. III is het kortste bedrijf, maar op zichzelf 'n schitterend geslaagd staal van psychologisch spel. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

Anton Michel

12.201 **Pauwels, Willem** 82

ALS 'T MAAR WAAR IS ! Blijspel in drie Bedrijven. — *Antwerpen, Jos. Janssens,* 1934 (20×13) 54 *blz.* 13 *fr.*
III — Waar 'n pantoffelheld doorheen moet om weer de baas te worden over z'n bazige en pretentieuze huisgenooten. Het eerste bedrijf belooft veel meer dan de beide volgende geven, waar de auteur dan met z'n tooneelvorm aan 't sukkelen geraakt, noodeloos de karikatuur opdrijft tot 'n flauwe charge, en wel 'ns meer op 't randje af van 't scabreuze beweegt. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.202 **Rentmeester, J. J.** 82

EEN PANDOER-AVONDJE. Volksschets in twee tafereelen. — *Haarlem, Pieter Langendijk* (19×13) 38 *blz.* *fl.* 0,90
IV — 'n Pandoer-avondje waar vroolijk gevrijd, daarna leelijk gekibbeld wordt, en waar ten slotte allen in peis en vrede met mekaar vriendelijk accordeeren. — 'n Levendig en leuk dingetje. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.203 **Smith, Winchell en Hazzard, John E.** 82

SAMEN UIT, SAMEN T'HUIS. Blijspel in drie Bedrijven met een Voorspel. *Bewerking J. C. van der Horst. — Antwerpen, Jos. Janssens,* 1935 (20 × 13) 82 *blz.* 15 *fr.*

IV — Hoe door den zegenenden invloed van 'n voorbeeldig lief moedertje 'n drietal gewezen gevangenen uit de Sing-sing kranig rechts houdt. — 'n Stel gelukkige toevalligheden, waaronder 'n drietal lieve meisjes, draagt daar trouwens veel toe bij. — 'n Brok kerngezonde romantiek. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.204 **Staes, C. J.** 82.1 : 325

HET DOODE LICHT. Dramatische Schets uit de Tropen. — *Antwerpen, Vink* (18 × 13) 70 *blz.* 15 *fr.*

IV — 'n Dramatische schets uit de tropen. De spannende tragiek van 'n leven dat harteloos, ook het dierbaarste, offert aan « plicht ». De auteur heeft nog 'ns die speciaal tropische conflicten psychologisch sterk uitgebeeld, soberder van woord dan elders, en daarom precies sterker nog dan in z'n andere tropenspelen. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.205 **Staes, C. J.** 82

HET HUIS VAN GELUK. Een moderne Parabel. — *Berlicum, Grosfeld* (19 × 13) 89 *blz. fl.* 2

IV — Door 'n eigenaardig testament van vader worden de vijf zoons ieder met twee millioen frank en 'n cijferraadsel bedeeld. Na vijf jaar moeten ze elkander weervinden in het vaderhuis om de rest van het testament te vernemen. Vier gaan de wereld in voor 'n bandeloos leven. De vijfde blijft en omvormt het huis tot 'n vredig klooster waarin hij zelf wonen zal. Na vijf jaar komen twee van de vijf den jongste vervoegen. Van beide anderen werd een door z'n broer vermoord, wordt de andere door drukke financies opgehouden. Laatste clausule van het fameus testament : nou, van het cijferraadsel en z'n oplossing snap ik niet veel. Verder wenscht papa z'n zoons die weerkwamen goedheid voor elkander en dienstvaardigheid voor de menschen rondom hen. En nog verder kunnen ze dan over dertig millioen beschikken. — Die parabel gaat inderdaad 'n moderne vaart... Knappe taal op 'n paar bladzijden na die te zeer werden uitgesponnen. De technische tooneelvorm is bepaald goed, maar aan den inhoud ontbreekt wat, en zoodanig wat, dat ik aan het slot uit het gebeurde niet heelemaal wijsgeraak. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.206 **Staes, C. J.** 82.0

DE TREIN DER VERSCHRIKKING. Een Episode uit het Leven van G. G. Spel in drie Bedrijven. — *Antwerpen, Jos. Janssens* (21 × 14) 60 *blz.* 14 *fr.*

V — 'n Griezelig spel van speurzin : hoe in 'n armelijk stationnetje voor 'n geïmprovizeerd en heterocliet gezelschap 'n spooktrein wordt geïdentificeerd : 'n munitie-konvooi voor Sovjet-actie in Engeland. — Spannend. Technisch niet kwaad, maar dan wel 'ns onbarmhartig gerokken om er drie bedrijven mee te stoffeeren. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

C. J. Staes

12.207 **Sterenborg Czn, R.** 82

HET VERLEDEN. Drama in een Bedrijf. — *Groningen, J. D. Dijk* (19 × 13) 32 *blz. fl.* 0,75

V — 'n Brandstichter heeft 'n ander onschuldig voor hem laten « zitten » en daarna het kindje van z'n slachtoffer als het zijne aangenomen. Even vóór z'n dood daartoe gedwongen, zal hij aan 't grootgegroeide Leentje, aan wie hij met z'n blinde oogen niet verzaken kan, de haar-reddende waarheid bekennen. De knappe behandeling verdient onze belangstelling. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.208 **Trypsteen, A.** 82

VLAAMSCH OFFER. Hedendaagsch Spel in 4 Bedrijven met Voor- en Naspel. — *Tielt, Lannoo,* 1933 (21 × 15) 72 *blz.* 15 *fr.*

IV — 'n Deugdelijk Vlaamsch gezin, dat om z'n Dietsch-nationaal denken en doen getroffen, lijden kan en offeren. — 'n Tooneelspel kunnen we dit boekje bezwaarlijk noemen. De auteur heeft den tooneelvorm verkozen als 'n middel om z'n politieke denkwijze met Dietsch-nationale en Groot-Nederlandsche allures te uiten. Hij vermocht het echter niet den verkozen literairen vorm lenig te beheerschen. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.209 **Verschaeve, Cyriel, pr.** 82.9 : 81

◆ VERZAMELD WERK : 2e DEEL. JACOB VAN ARTEVELDE; PHILIPS VAN ARTEVELDE ; FERDINAND VERBIEST. *Geïll. met 6 platen. — Izegem, « Zeemeeuw »,* 1934 (22 × 16) 335 *blz.* *geb.* 75 *fr.*
IV — Bespreking onder titel « Het epos van Vlaanderens tragiek » ; recensie nr 12.169.

12.210 **Waegemans, Yvonne en Raf. Matthys** 82 : 78

PIRO EN HARLEKIJNTJE. Sprookjesspel in drie Bedrijven. *Muziek van J. Opsomer. — Wenduine, Putman,* 1934 (21 × 14) 56 *blz.* 15 *fr.*
VI — 'n Prettig sprookje, door de auteurs verwerkt tot 'n kijkspelletje voor de kleuters. Daar is 'n vinnig woord en kleur en beweging overdanig. Het wordt wellicht 'n theaterfeest van de bovenste plank als papa regie kundig de koordekens trekt. Als papa dat niet kan, laat er papa dan liever z'n handen afhouden. — De auteurs hebben hun eersten prijs bij A.K.V.T. waarachtig niet gestolen. Joz. van den Eynde, pr.

12.211 **Westra, T. :** 82

PIM EN PAM. Een vrolijk Kindertoneelspel in 2 Bedrijven.

Townend, Evelyn :

STOF ONDER HET KLEED. Toneelstukje voor Kinderen van 5 tot 8 Jaar, in vijf Taferelen. *Vert. uit h. Engelsch dr M. C. Schumacher.*

Tomkins, David :

HET LEVENDE BEELD. Een Toneelspel in drie Bedrijven.
— *Assen, van Gorcum* (« *Kamptooneel* », *nrs* 14, 15, 16) 1934 (21 × 14) 16, 8, 16 *blz. elk fl.*0,30
VI — 1 en 3 zijn bepaald leuke rakkers-kluchten, en 2 vind ik 'n roerend, maar dan 'n al te gecondenseerd sprookjesspelletje. Joz. van den Eynde, pr.

12.212 **Ysabie, Reinier** 82

◆ DE SNIPPEN. Luimige Eenakter. — *Antwerpen, P. Vink, 2e druk* (17 × 13) 46 *blz.* 8 *fr.*
V — Heruitgave, waarover wij vroeger reeds een uitvoerige bespreking gaven. Zie rec. 4783.

83. - Novellen, Romans, Legenden, Schetsen, Sprookjes, Verhalen

I. — VERBODEN LECTUUR

12.213 **Otten, Jo** 83.1

ANGST, DIERBARE VIJANDIN. — *Arnhem, van Loghum Slaterus,* 1935 (21 × 15) 192 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,60
II — Een griezelig zwartboek, met, in witte letters, den bevreemdenden titel, dien de eerste bladzijden verklaren. Wij kregen onlangs de onverkwikkelijke brochure van Dr A. M. Meerloo in handen : *Over wortels en vertakkingen van het angstgevoel* (De Vrije Bladen, October 1934). Heel de verscheurdheid tusschen lichaam en geest wordt er tot den angst teruggebracht, en de moderne mensch verlustigt zich in die verscheurdheid. Dezelfde neurasthenie vonden we hier : « Angst, belaagster van mijn bestaan, angst die mijn leven doet mislukken, ik haat je. Ik haat je, maar ik heb je waanzinnig lief omdat leven, uit angst geboren, rijk en veelvormig leven is. Angst is doodend, angst kwelt den machteloozen mensch, maar hij leeft duizend levens, niet één. Angst projecteert enkelvoudig leven op ontelbare spiegels, die hun stralen kaatsen naar ontelbare werelden. Slapen bonzen, zenuwen trillen, angst vreet de cellen op, maar hoog bloeit op de fantasie, fantasie der kwelling, bron van hoog en dierbaar genot. Angst, onmisbare vriendin, oorsprong van mijn droomen, angst, vervloekte vijandin die mijn leven ondermijnt, angst, mijn angst ik heb je, lief... (bl. 12) ». — Een valsche levensbeschouwing ! Niet de kwelling, de angst, de verscheurdheid zijn bij de menschen de laatste stuwkracht en het diepste genot ; wél de liefde wanneer zij hen, dorstig en onvoldaan, de àlles gevende daad doet verrichten waar zaligheid uit geurt... Maar veel meer bezwaren voelen we tegen elk der zes tafereelen, waarin het hoofdthema op de spits wordt gedreven. Niets dan sexueele driften, egoïsme, jaloerschheid, telkens behandeld met een verbijsterende brutaliteit, en deze zooveel te grooter, daar het artistiek vermogen den schrijver dikwijls te kort schiet. Geen werkelijke angst heeft het werk gecreëerd ; het deelt geen werkelijken angst mede : het getuigt van onechte overspanning. Het is een would be-succesboek, van een handig schrijver die

nogal bereisd aandoet ; maar literair vrij onbeduidend en schaamteloos immoreel. Een boek dat, op grond van de natuurwet evenals van de christelijke zedenleer, voor de meeste lezers verderfelijk moet worden geacht. EM. JANSSEN S.J.

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

12.214 **Luber, Jet** 83.3 : 83.1

MOERAS. — *A'dam, van Holkema & Warendorf,* 1935 (21 × 15) 265 *blz. fl.* 2,90; *geb. fl* 3,90

II — Besproken in « Vier van Beteekenis », onder nr 12.158.

12.215 **Scharten-Antink, C. en M.** 83.1

CARNAVAL. — *A'dam, Wereldbibliotheek,* 1934, 6e *druk* (19 × 13) 302 *blz.* *geb. fl.* 3,50

Carel Scharten

II-III — Evenals de laatste boeken van Scharten-Antink : in Italië, hoofdzakelijk te Palermo. Als hoofdfiguur een jongen uit de aristocratie. Zijn moeder stierf toen Ardengo vier jaar oud was ; zijn vader was wel geen slecht mensch, maar hield vooral van fuifjes en pret. Toen deze hertrouwde, werd Ardengo opgenomen bij zijn grootvader, oud-professor en senator, een beeld van voornaamheid en deftigheid. Tot op een zekeren dag dat beeld in gruzelementen viel ! Dan volgt de roes, het volle leven, zes jaar lang, tot heel zijn bezit, bijna een millioen lire, er door gejaagd was. Ten slotte de terugkeer van den verloren zoon die een nieuw leven herbegint. — Litterair zeer knap : bouw in twee deelen, verhaal, karakter, atmosfeer. Op sommige bladzijden zwoel en onkiesch. Al is er soms spraak over het godsdienstige, toch speelt het geen rol : alles gebeurt naar louter-natuurlijke beginselen. Dr A. BOON, PR.

12.216 **Teirlinck, Herman** 83.9

Herman Teirlinck

MIJNHEER J. B. SERJANSZOON, ORATOR DIDACTICUS. — *Mechelen, Het Kompas (De Feniks, dl* 5) 1933 (18 × 11) 276 *blz.* 18 *fr.* ; *geb.* 26 *fr.*

II-III — Een beeld van de luchtige, geestige achttiende eeuw in acht episoden. Als hoofdpersonage een galant heertje, genieter van het leven (« carpe diem », « pluk den dag »), die de zeepbelletjes van zijn Voltairiaansch scepticisme en van zijn epicurisme opblaast en laat openspatten. In zijn smakelijk-geestige, ietwat gezochte toespraken, klinkt de toon van Anatole France, bij wien Teirlinck in de leer is geweest. — Een prachige brok literatuur, verfijnd en bevallig : over het heele boek ligt de dartele sierlijkheid van de precieuze Louis-Quinze-kunst. — Zijn theorieën over God, deugd, liefde, enz. staan vlak tegenover de katholieke leer. Daarom streng voorbehouden. Dr A. BOON, PR.

12.217 **Wasch, Karel** 83.3

VISSCHERS DER MENSCHEN. — *A'dam, Wereldbibliotheek,* 1935 (19 × 13) 242 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50

Karel Wasch

II-III—Een verhaal uit de filmwereld. Weinig of geen filmsterren, maar de leiders der onderneming. De titel werd ingegeven door den Evangelietekst uit Mattheus. Deze « Visschers der menschen » zijn hier : P. C. Targent, het aleenig hoofd van de P. C. T. Rolprentmaatschappij, die zijn ijzeren wil wist op te dringen aan zijn koninkrijkje Targentinië ; Andreas Larkin die door hem wordt uitverkoren om het heele bedrijf te hervormen. Daarvoor beschikt hij over een onbeperkte macht. Ondanks onoverkoombare moeilijkheden slaat hij er zich door. — Pakkend verhaald : als een film jaagt het vooruit. Daar is iets grootsch in die bovenmenschelijke macht van die bedrijfsleiders. — Een amoreel wereldje : daarom voorbehouden. Dr A. BOON, PR.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

12.218 **de Jonghe, Sylva** 82 : 325

WEEEN OF DE BAMBOESLAG. Spel uit de Tropen in drie bedrijven (5 Tafereelen) *Muziek van M. Lintermans.* — *Wenduine, Putman,* 1935 (20×12) 71 *blz.* 15 *fr.*

III — Van den productieven S. de Jonghe andermaal een tropenspel, niet minder rauw, schrijnend en bitter dan Tropengift en niet minder specifiek tropisch. Integendeel, meer dan daar het geval reeds was, wordt hier, aan de hand van een in haar hoofdlijnen werkelijk gebeurde episode uit het leven van Belgische beambten in Congo, tastbaar uitgebeeld de al verschroeiende en mijnende inwerking van het broeierig klimaat en de vrouwelijke « vamp » dezer streek op den blanke, dermate dat deze er zijn eigen landgenooten door verraadt en den dood injaagt. — Schrijver is zoo bezeten van zijn onderwerp dat hij, eenerzijds de grenzen van zijn eigene, de katholieke moraal, af en toe uit het oog verliest (het tusschen haken zetten van wat kiesche ooren zou kwetsen is een practische en lofwaardige tegemoetkoming aan den eisch der kath. tooneelgezelschappen) en er anderzijds door overrompeld wordt en technisch nog zeer onevenwichtig werk aflevert. Het lijdt echter geen twijfel dat opvoering van Weeën met interesse zal gevolgd. Katholieke tooneelgezelschappen uit de stad mogen het op het repertorium brengen op voorwaarde dat ze het katholiek regisseeren. Dr C. Godelaine

Sylva de Jonghe

12.219 **den Hertog, A. [ps. v. Richard Elton]** 83.3 : 83.9

VROUWEN NAAR JACATRA. — *Leiden, Sijthoff,* 1934 (21×15) 426 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

III — Gerecenseerd onder nr 12.165, in « Reis om de Wereld ».

12.220 **Donker, Anthonie** 83.1

SCHADUW DER BERGEN. — *R'dam, Brusse,* 1935 (22×14) 423 *blz. fl.* 3,90; *geb. fl.* 4,90

III*, N — Gerecenseerd in « Vier van Beteekenis », onder nr 12.161.

12.221 **Eldermans, H.** 83

OOGST. — *Mechelen, Het Kompas* (*De Vrije Bladen, Maandschrift, afl.* 3) 1935 (23×15) 29 *blz.* *p. jaar* 80 *fr.*

III — Een film. Groeiende onrust en ontevredenheid tegen kapitalisten en grondbezitter : « het land moet zijn voor allen ! » Niet allen gaan mee : enkelen uit schrik, anderen uit onbegrip. Opstand en revolutie ; bloedige verdrukking, waarin de leiders vallen. — Nerveuze verhaaltrant. Dr A. Boon, pr.

12.222 **Fabricius, Johan** 83

HET MEISJE MET DE BLAUWE HOED. Roman uit het Soldatenleven (Filmeditie). *Geïll. met* 8 *platen.* — *Den Haag, Leopold,* 1935, 5^e^ *druk* (20×14) 3, 260 *blz.* *gek. fl.* 1,50

III — Daantje Pieters, de twintigjarige zoon van den grutter J. C. Pieters, moet uit zijn provinciestadje naar het leger. Daar valt hij in de handen van zijn « slaapje », Toontje, het type van den jovialen, dikwijls brutalen klaplooper en « karottentrekker », die met zijn dolle invallen en snaaksche zetten het heele verhaal beheerscht. Ook in de netten van het « meisje met den blauwen hoed », dat den stuntelingen en onbeholpen grutter om haar vinger windt en pluimt. — Vlot en plezierig verteld, vooral met de populaire figuur van Toontje. Maar veel zaaks is het niet. Ernstig voorbehoud voor den algemeenen toon en inzonderheid om een paar bladzijden. Dr A. Boon, pr.

Johan Fabricius

12.223 **Gogolj, N. W.** 82 : 83.8
DE REVISOR EN ANDER PROZA [De Mantel - Dagboek van een Krankzinnige - Verschrikkelijke Wraak] *Vert. uit h. Russisch dr J. Termaet ; Z. Stokvis ; E. Bukowska. Met portret. — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1934 (19×13) 287 *blz.* *geb. fl.* 2
III — Naast het tooneelspel « De Revisor », Gogolj's welgekende en onovertroffen satire op de Russische ambtenaarswereld, schenkt deze bundel ons 'n deel minder gekend en kleiner werk van den meester. Vooral de novelle « De Mantel » is van 'n uitzonderlijke beteekenis. Met z'n manie tot analyseeren — waaraan hij tenslotte zelf krankzinnig werd — buigt hij zich over het poover ambtenaartje Basjmatskien, 'n slechtbetaald pennelikkertje dat zich in z'n leven geen hooger eischen stelt dan de banaliteit van z'n dagelijkschen arbeid : het nauwgezet, handig kopiëeren van ambtelijke stukken. Z'n afgedragen, belachelijke mantel wordt hem echter 'n nachtmerrie; de nieuwe, die hij zich aanschaffen gaat nog 'n zwaardere. Die nieuwe wordt hem dan ook ontstolen op 'n avond. Basjmatskien vat kou en sterft. Na z'n dood doolt er 'n spook rond in de stad, dat de ambtenaars hun mantels steelt. Met 'n tragisch cynisme en 'n kwinkslag praat de schrijver over deze wereld, die hij vol tegenstrijdigheid en kleinheid weet. Tot in z'n bijna onderbewuste roerselen doorpeilt hij het menschelijk hart, niet alleen hier, maar ook in de twee andere prozastukken uit dezen bundel, die ons Nederlandsch ontwikkeld publiek na de keurige uitgave van « De doode Zielen » zeer welkom zal wezen. PAUL HARDY

12.224 **la Farge, Oliver** 83.1 : 39
LACHENDE JONGEN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Laughing Boy*] *dr W. van Eck. — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1934 (19×13) 315 *blz.* *geb. fl.* 2,85
III — Besproken in « Reis om de Wereld », onder nr 12.166.

12.225 **Philips, Marianne** 83.1 : 83.3
BRUILOFT IN EUROPA. — *Bussum, van Dishoeck,* 1934 (21×15) 204 *blz.*
fl. 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
III — Lees de recensie hiervan in « Reis om de Wereld » onder nr 12.167.

12.226 **Sandys, Oliver** 83
GAY'S DILEMNA. *Vert. uit h. Engelsch* [*Old Roses*] *dr W. J. A. Roldanus Jr — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij* (*Het Boek v. d. Vrouw*) 1934 (20×14) 288 *blz.fl.* 1,90
III, P — Het dilemna : Gay, de heldin van 't verhaal, komt na haar tweede huwelijk tot de ontdekking dat haar doodgewaande eerste man nog in leven is. Ze zal haar « onwettigen » man verlaten. Later echter onthult haar een stervende vrouw dat zij de eerste, dus wettige vrouw van Gay's eersten man is. Al zoo vindt het dilemna een gelukkige oplossing. — Spijtig is deze alleszins boeiende roman ten slotte een Anglikaansch pleidooi voor echtscheiding en werpt hij een schril licht op de zedelijk-verwilderde opvattingen, in Anglikaansche middens, omtrent de onverbreekbaarheid van 't huwelijk. Dit boek hoort niet thuis in katholieke boekerijen en mag slechts gelezen worden door volwassen en welgevormde lezers, bij wie het, omwille van zekere verhoudingen, waarin Anglikaansche geestelijken komen te staan, ten slotte een onbehaaglijke stemming wekken zal.
J. LAUWERYS, PR.

12.227 **Silone, Ignazio** 83.8
SIMPLICIO. 2 Novellen. *Vert. uit h. Duitsch* [*Die Reise nach Paris*] *dr Johan van der Woude. — A'dam, Uitgeverij « De Vlam »,* 1935 (24×16) 55 *blz.* *fl.* 0,75
III — De auteur schijnt één der anti-fascistische kopstukken te wezen uit het huidig Italië. Van der Woude gaf 'n mooie vertaling van twee zijner novellen. In « Simplicio » zelf hebben we geen kwaliteiten kunnen ontdekken. In het tweede verhaal echter : « Letizia ». — zoowat de evenknie uit de Abruzzen van Verriest's « Ursenie » — schonk de auteur ons 'n zeer verdienstelijk levensbeeld, waarin hij het vreemde mysticisme van de menschen uit z'n geboortestreek sterk suggereert. In het eerste verhaal heeft de schrijver er blijkbaar plezier in 'n paar eng-scabreuze moppen ten beste te geven op de kap van den H. Aloysius. Of dit alles nu zoo'n mooie vertaling waard was, is wat anders ! PAUL HARDY

12.228 **Voorhoeve, R.** 83.3
PARIJS BEVEELT. Een Roman van Goud, Veeren en Bloed, uit de Oerwouden van Nieuw-Guinea. — *A'dam, De Spieghel ; Mechelen, Het Kompas,* 1934 (20×14) 251 *blz.*
fl. 290 ; *geb. fl.* 3,90
III-IV — Recensie hiervan in « Reis om de Wereld », onder nr 12.164.

12.229 Walch, Jan 83

Jan Walch

GALATEA EN HANS BRIL. *Geïll. dr E. van Hoogstraten.* — *A'dam, Wereldbibliotheek (Nieuwe Romans)* 1931 (19×12) 283 *blz.* *geb. fl.* 3,75

III—Twee natuurgeesten,een Grieksche nymf en een Duitsche kabouter, komen in het jaar onzes Heeren 1928 « opdondren van beneên » en moeten gewennen aan den vooruitgang der moderne wereld. Wat hun gelegenheid verschaft hun opmerkingsgave te scherpen ten nadeele van het menschdom met zijn petieterige berekeningen en belachelijke betweterij. Tot ze nochtans in Amsterdam,waar ze eindelijk zijn aangeland, verstrikt geraken in de menschelijke gebreken en hun wezen van natuurgeest kwijt spelen. — Die fictie was een gelukkige vondst om allerlei gebreken en mistoestanden aan de kaak te stellen en speldeprikjes uit te deelen. Ook tegen hoogere begrippen ongelukkig. — Een plezierig boek.

Dr A. Boon, pr.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 *à* 20 *jaar, en ouder*
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

12.230 Apon, Jan 83.0

PANIEK OP DE MISS BROOKLYN. — *Leiden, Sijthoff,* 1934 (22×15) 244 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Zie de bespreking hiervan in « Reis rond de Wereld » onder nr 12.163.

12.231 Fredericks, Arnold 83.0

VIJF MILLIOEN FRANKEN. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* 1934 (20×14) 222 *blz.* 4 *fr.*

IV — Stel u voor dat gij op een goeden morgen in uw brievenbus te lezen krijgt een papiertje met er op : « Ik eisch vijf millioen franken » ! — Zoo is het gegaan met graaf Raoul d'Este, die dan maar de politie mobiliseert. En de jacht begint om den « schrijver » te ontdekken. Maar zoo vernemen wij via wemelende feiten, dat die graaf een fielt is, met heel zijn bende handlangers, ten nadeele van een berooid nichtje, en dat de detective ijverig in de weer en het opgejaagde slachtoffer éénzelfde persoon zijn. Straf volgt en onschuld en... liefde zegepralen. — Filmlibretto, sensatieverhaal. Geen schaduw van kunst in. Banale en neutrale ontspanningslectuur, die — ware er niet de poging om een meisje te compromitteeren in een bar en zoo tot een huwelijk te dwingen — onschuldig is.

A. van den Dries, pr.

12.232 Jeurissen, Alfons 83.8 : 39

HEKSENDANS. Met een inleiding door Aug. van Cauwelaert. — *Turnhout, van Mierlo (Volksbibliotheek, nr* 12) 1934 (17×11) 177 *blz.* 10 *fr.*

IV — Nummer twee van de volledige werken van A. Jeurissen, die bij van Mierlo in herdruk zijn. Ditmaal is het een bundel vertellingen over heksen en hun duivelskunsten, zooals die in het bijgeloof der brave Limburgsche heibewoners voortleven. Als die een beetje in den wind zijn, betalen ze hun pottenpakkerij telkens met een luguber avontuur. Dat zoo'n avontuur ook wel 'n grappigen kant kan hebben, bewijst de plezierige historie van Rik Somers. — J. kent de heide als niet één en weet al vertellend u haar speciale atmosfeer bij te brengen — Volkslectuur als geen ander. Fr. Dupont

Alfons Jeurissen

12.233 le Feuvre, Amy 83

AAN VASTE HAND. — *Den Haag, Voorhoeve,* (21×16) 223 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,75

IV, P — Hoe vervelend kan brààfheid zijn ! Ach, m'n lieve auteur én uitgever, u hebt beidèn natùùrlijk gemeend de goeie gemeente 'n dosis geestelijk-substantieel voedsel te

geven met dat boek, maar, m'n hemel, wat moet 'n mensch, die zooiets van a tot z door te lezen krijgt, zich inspannen om niet onhoffelijk te geeuwen ! « Aan vaste hand » houdt je, ondanks z'n — protestantsche — apostoliciteit geen momentje vast, en 't heele ding is waarachtig den lezensmoed niet waard. A. V.

12.234 **Meester, Harry** 83.0

HET DRAMA VAN MARE CANTO. Oorspronkelijke Detective-Roman. — *Wassenaar, Postma & Co (vroeger : A'dam, B. J. Smit)* 1934 (21 × 15) 217 *blz. fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV—Op Mare Canto,de rijke villa van het parlementslid Meisl,gebeuren zonderlinge feiten: belangrijke staatspapieren verdwijnen en duiken terug op ; een der gasten wordt dood gevonden in de kamer van den gastheer ; deze wordt vermoord op den zeedijk... Wie is de moordenaar ? Op die puzzles breken een paar echte en een paar amateur-detectives zich het hoofd, tot de dader in de val loopt. Spannend en onschuldig. Voor degenen die een boeienden avond willen doorbrengen. Dr A. BOON, PR.

12.235 **Müller-Ahremberg, Erich** 83.9

◆ DE ZWARTE GAST VAN AMMERGAU. *Vert. uit h. Duitsch dr Leo de Roover. — Leuven, Davidsfonds (Volksreeks, nr* 250) 1934 (20 × 16) 255 *blz.* 15 *fr.*

Erich Müller-Ahremberg

IV — Historische roman uit den dertigjarigen oorlog, toen de Duitsche gouwen ten prooi lagen aan 't barbaarsche fanatisme van Zweedsche soldeniersbenden die 't vreedzame land afketsten, rookpuin en lijken achter zich latend. Wanneer de krijgstormenten geluwd zijn, komt de pest het Duitsche hoogland teisteren. De schrijver gaf 'n pakkend Gesamtbild van de naamlooze ellende, welke de boerenbevolking en de kloostergemeenten ten deel viel. Daar ligt dan ook de bizondere verdienste van dit werk : 't historisch doorleefde. In dit wel bepaalde kader laat Müller-Ahremberg z'n menschen bewegen ; niet als louter-historische gipsbeelden die 'n beetje archaïstisch aandoen, maar als levende schepselen,met 'n wrang realisme geteekend. Al is Gottlieb, de centrale figuur met 'n spijtige omzichtigheid zwak behandeld, Pater Remigius b.v. getuigt van 'n machtige typeering, en de oude Echler mogen we gerust 'n eerste-rangsschepping noemen. Globaal genomen 'n sterke roman. Deze jonge Duitsche katholiek is 'n rasschrijver. 't Davidsfonds schonk met deze verdienstelijke vertaling aan ons volk 'n katholiek werk van meer dan gewone beteekenis. PAUL HARDY

12.236 **Mulder, G.** 83

BATIG SLOT. — *Kampen, Kok,* 1934 (21 × 15) 247 *blz. fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,40

IV, P — Het leven van een welhebbenden jongen Frieschen boer : hoe hij opgroeit, soldaat wordt, trouwt, schatrijk wordt en in den dienst van den Heer en van zijn evenmensch ten onder gaat, zoodat op het einde alles verkocht wordt. Toch ziet hij zijn ondergang met een gerust gemoed in : « Voor zoover hij dit een van Mijn minste broederen gedaan heeft, heeft hij het Mij gedaan ». — Speelt in protestantsche kringen, zonder dat katholieke lezers er aanstoot in kunnen vinden. — Goed verteld. Dr A. BOON, PR.

12.237 **Mulder, G.** 83 : 39

DEINING. Roman uit den Zuid-Westhoek van Friesland. — *Kampen, Kok,* 1934 (21 × 16) 168 *blz. fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2

IV, P — Een visschersjongen gaat als « kleine knecht » in dienst bij Tjaarda den rijken boer van Zeezicht. Dit is het verhaal van zijn opleiding tot « groote knecht » met zijn arbeid, zijn lief en leed en zijn ontwakende liefde, waarin hij voor dwaasheid en verleiding wordt behoed door zijn beschermer Gauke Mol. — Een heimat-roman van den Frieschen Zuid-Westhoek met de atmosfeer, de gewoontens en de folklore van die streek. Leest vlot en aangenaam, al is het gegeven nogal magertjes en versleten. Dr A. BOON, PR.

12.238 **Nono [ps. v. J. B. Uges]** 83

VERNIS. Humoristische Roman. *Geïll. dr R. van Looy. — A'dam, Blitz,* 1934 (19 × 12) 248 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Besproken in « Reis rond de Wereld », onder nr 12.162.

12.239 **Ortega y Gasset, José** 33 : 32

DE OPSTAND DER HORDEN. *Vert. uit h. Spaansch [La Rebelion de las Massas] dr Dr J. Brouwer. — Den Haag, Leopold,* 1933 (24 × 16) 194 *blz. fl.* 2,90

IV* — Ortega y Gasset belicht zeer krachtig den toestand geschapen door het overnemen van het gansche leven door de massa's als dusdanig terwijl toch de eenige aanvaardbare orde diende te zijn : de geest, de bezonnen en krachtdadige persoonlijkheid aan de leiding (Schr. heeft niet de politiek op het oog.) Eenigszins spreekt hier een soort heroplevend liberalisme, maar dan in zeer hoogen, philosophischen zin. Daarna gaat zijn aandacht hoofdzakelijk naar de begripsbepaling van den « nationalen staat » (de specialiteit der Spaansche denkers). Dan past hij zijn anti-massaleer toe op de groote kwaal : het aan ziekte verkwijnend Europeanisme, waarbij hij zich verklaart voor de Vereenigde Staten van Europa. Ortega y Gasset heeft een geheel Duitsche : Kantiaansche en nog meer bepaald Nietzscheaansche denk- en levensrichting, die alleszins oproept tot bewust optreden van de geestelijk hooger staanden. Zijn groote beteekenis bestaat in een historiephilosophie beheerscht door treffende wetten (de Voorzienigheid te buiten gelaten) waarnaar de hoofdtijden : Griekenland, Rome, de moderne tijden zich schikken. Zijn betoogtrant is naakt, recht, vól, en slechts gekleurd door één figuur, zooals dat past bij een streng en scherpzinnig dóórdenkend schrijver : de anthithese die bijna tot paradoxe gaat.

José Ortega y Gosset

Dr Joris Caeymaex, pr.

12.240 Palet, J., M^r^ 83.0

DE MOORD IN HET BERGHOTEL. Een Indische Speurders-Roman. *Geïll.* — *A'dam Batavia, Kolff (Geka-serie, nr 1)* 1934 (20×13) 192 *blz.* *geb. fl.* 2,25

IV — Op een morgen wordt in een berghotel van Batavia het lijk ontdekt van een vrouw. Oogenblikkelijk snuffelen parket, politie en detectives naar den moordenaar. 't Kost last, natuurlijk. En het enkwest doet ten slotte nog een heele cocaïne-zaak met verslaafden ontdekken. — Crimineele lectuur van de doodgewone soort, waar de litteraire kunst met zorg uit geweerd blijft. Iets voor menschen, die, belust op sensatie, « de charme van een avontuur » willen proeven. Afwijkingen van passioneelen aard, die storend inwerken, zijn er niet. De roman is neutraal en amoraal. Optillend ? Niks. A. van den Dries, pr.

12.241 Raine, William Macleod 83

HET VERLEDEN VAN DEN KETTINGGANGER. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* 1933 (20×14) 224 *blz.* 4 *fr.*

IV — 'n Jongmensch met voornaam Engelsch bloed in z'n aderen geraakt veroordeeld en doorleeft de hel der brutale verbanning. En dan kan je verder lezen hoe hij langs fantastische activiteit om, vrij komt en heldhaftig doet tot hij belandt in de armen van het meisje zijner keuze. — Film-literatuur. Joz. van den Eynde, pr.

12.242 Sandys, Oliver 83

DE JONKER VAN BOXEDGE. *Vert. uit h. Engelsch [Squire] dr R. H. G. Nahuys.* — *Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Het Boek voor de Vrouw)* 1934 (20×14) 260 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Een mondaine moeder laat haar man en haar kind aan hun lot over om in de uitgaande wereld haar verzet te zoeken en in 't misbruik van verdoovingsmiddelen haar einde te vinden. Een nieuwe gouvernante wint het hart van vader en kind en maakt weer alles goed. — De stijl in vloeienden dialoog leest aangenaam. Om 't vroolijk leventje der eerste moeder is 't boek voor jongeren ongeschikt. J. Lauwerys, pr.

12.243 Schoup, J. G. 83.3

GELDHONGER. Oorspronkelijke Roman. — *A'dam, De Steenuil,* 1935 (21×15) 232 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

III-IV — Zie in art. « Vier van Beteekenis », onder n^r^ 12.159.

12.244 Schumacher, Hans 83.0 = 43

STEUERKNÜPFEL FEST GEFASZT ! Aufzeichnungen eines sehr jungen Motorfliegers. *Met een portret.* — *Freiburg i. Breisgau, Herder,* 1934 (18×13) 6, 175 *blz.* *RM.* 2 ; *geb. RM.* 3

IV — Hans Schumacher is nog piepjong. In dit frisch-gelukkige boekje vertelt deze jonge vliegenier met geestdriftige oprechtheid en met den jovialen humor van z'n jeugd, de sensaties welke hij doormaakte bij z'n eerste kennismaking met de hoogere luchtregionen. Er zit in z'n taal 'n gedurfd rhythme dat sympathiek aandoet. De schrijver is iemand van 'n benijdenswaardige optimistische levensvisie : heel het leven hangt vol zon als de lucht

boven 't Duitsche landschap op 'n wolkenloozen Junimorgen. Ook voor leeken zeer genietbaar : wat bezwaren van technischen aard zou kunnen opleveren wordt door den auteur op de laatste bladzijden zakelijk uiteengezet. PAUL HARDY

12.245 **Seidel, Ina** 83.1

WAAR GEEN KEUZE BLEEF... *Geaut. bewerking van Tony de Ridder. — A'dam, van Holkema & Warendorf,* 1935 (18×12) 341 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50

IV — 27 Juli 1914. Dokter Rasmus moet zijn verlof onderbreken en spoedt naar Berlijn. Op den trein redt hij voor zelfmoord een jong kunstenaar die aan vervolgingswaanzin lijdt. Wat hem daartoe gebracht heeft wordt hem verteld door de zuster van den violist of meegedeeld door haar aanteekeningen. Tot de mobilisatie de ontknooping brengt voor alle drie. Een zeer scherpe ontleding van zieletoestanden in de familie Martius Orley, zooals dat blijkt uit het retrospectief verhaal van de spannende druk die er jaren lang als een sombere wolk over gehangen heeft. Vlot vertaald. Dr A. BOON, PR.

12.246 **Smit, Gabriël** 83

HET LAATSTE GEZICHT. — *Hilversum, Rozenbeek & Venemans,* 1934 (19×13) 96 *blz.* *geb. fl.* 1,75

IV — Een kunstenaar poogt en herpoogt 't gelaat van zijn overleden geliefde te boetseeren. Hij slaagt er natuurlijk niet in. 't Beeld dat hij van haar in de ziel bewaart is te mooi dan dat hij 't ooit zal bereiken om 't tot een levend beeld te herscheppen.

Zuiver, helder geschreven. Te veel lyriek echter en woordkunst ; te weinig gebeuren. De spanning ontbreekt : 't boek, in steê van te boeien, gaat eerder vermoeien wegens 't zelfde steeds weerkeerend motief. Met zulk talent kan schrijver gave verhalen schrijven, wijl deze fantazie niet is gerijpt tot een verhaal. FR. CROLS, PR.

12.247 **Swan, Anny S.** 83

KLATERGOUD. *Vert. dr J. v. d. Bovenkamp Jr — Bilthoven, Nelissen* (19×13) 224 *blz.*

IV— Mama erft...Papa en de kinderen moeten willens nillens uit hun gewone burgerlijke doening mee de ladder op, naar de high life toe, en wel via 'n aristocratische afhaalster. Ten slotte valt het ook mama daarboven leelijk tegen. Ze dalen weer en een van de meisjes trouwt met 'n Labour-gekozene. — Van die ontspanningslectuur je-weet-wel.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.248 **Tuttle, W. C.** 83.0

GESTOLEN GOUD. *Vert. uit h. Amerikaansch [Rifled Gold] dr H. J. Kok. — R'dam De Combinatie,* 1934 (20×14) 205 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — 'n Ophefmakende moord te Painted-Wells. De schoonzoon van 't slachtoffer wordt aangehouden. De omstandigheden pleiten tegen hem. De vader van den verdachte vraagt 'n detective bij de Vee-Associatie. Tuttle's traditionneele held : Knipmes Hartley, de sympathieke cowboy wordt er incognito op afgezonden. Wanneer de moordenaars en gouddieven 't vuur aan de kuiten voelen, gaat 't er eerst lustig op los. Hartley weet door z'n verbazende zelfzekerheid en z'n fijne intelligentie orde te scheppen in den rotboel en lost het zaakje tot aller beveiliging en tevredenheid op. Hartley wacht de belooning niet af ; de bergen roepen, en met z'n onafscheidbaren vriend Sleepy trekt hij nieuwe, mooie avonturen tegemoet. Humoristische, gezonde ontspanningslectuur. PAUL HARDY

12.249 **van Eerbeek, J. K.** 83.1

STROOSCHIPPERS. — *Nijkerk, Callenbach (De Nobel-Reeks)* 1935 (21×17) 207 *blz.* *geb. fl.* 3,25 ; *bij abonn. fl.* 1,40

IV, P — Zie de bespreking hiervan in « Vier van Beteekenis », onder nr 12.160.

12.250 **van Marxveldt, Cissy** 83

MARIJKE'S BESTEMMING. *Geïll. dr H. Borrebach. — Amersfoort, Valkhoff,* 1934 (25×16) 203 *blz. fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Marijke, 'n jong-levensblij meisje van bij de twintig, is helpster-verpleegster in 'n « rusthuis ». Gaarne gezien door haar patiënten, wordt zij vooral geplaagd door 'n student van adellijke afkomst, die verwend is en gewoon in alles zijn zin te krijgen. Marijke wil hem echter niet ; tijdens 'n verblijf aan de Riviera, waar zij 'n dame verzorgt, komt ze in kennis met diens zoon, 'n flink-ernstigen jongen. Nu leert Marijke wat ze kan zijn en worden en vindt haar bestemming. De atmosfeer van 't boek, de teekeningen niet minder — zijn vrij wuft. — Plezierig en boeiend geschreven doch slechts voor volwassenen. FR. CROLS, PR.

Cissy van Marxveldt

12.251 **Visscher, J. A.** **83 : 36**

GROMMETJE. — *Hoorn, Drukkerij Edecea,* 1934 (21 × 16) 253 *blz. fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,40
IV,P—Van een krotter uit de vunzige buurt waar dans en drift en misdaad woelen. Hij breekt ergens in, wordt geklist en moet kot doen. En toch in de sombere miserie van zijn misdadigersleven wekt hem, als een Bethlehemsche ster, op naar beter leven, de liefde van dezen boef voor vrouw en Grommetje zijn kind. En hij komt óp den goeden tijd. Ach ja, hij zal eerst vluchten en landlooper worden. Maar hij komt er betert, werkt, geniet vertrouwen, komt vrij, opent een zaakje, breekt geheel af met zijn vroeger milieu. Deze roman is het triomfante pleidooi voor de misdadigersreclasseering naar moderne werkwijze.Toch kiesch geschreven. De invloed van den protestantschen dominee is weldoend. Tendenzverhaal, in goeden stijl gehouden. Schrijver kent fijntjes de bargoensche boeventaal. — Voor volwassenen. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.252 **Weiser, Franz, S.J.** **83.1**

◆ HET LICHT DER BERGEN. Roman uit het Leven van een jong Idealist. *Vert. uit h. Duitsch dr A. Leysen, pr. — Averbode, Abdij,* 1935 (19 × 12) 151 *blz.* 7 *fr.*
IV—Een prachtig Tiroler-adolescent Hein Moll, van huis en omgeving uit een stevig blok katholicisme, loopt met twee neefjes uit de grootstad, gymnasium te Weenen. Otto, den jongste van de twee weet hij spoedig in zijn ideaal ondernemen mee te sleepen : Otto's ziel is inderdaad nog intact, wat het geval niet is voor Frits, die ons het geheele gebeuren vertelt in den eersten persoon ; Frits werd reeds besmet door zulke professionneele bedervers als Rutmeier en Kurt Berner, die tevens de exponenten zijn voor de Weensche gymnasiale jeugd. Hein slaat zich flink door al zijn belagers heen, en verricht, dank zij zijn ongemeene zielefrischheid wonderen van apostolaat;terwijl wij telkens weer getuigen zijn van den terugslag ervan op Frits. Een oogenblik schijnt al die schoonheid onder te gaan in de verhouding, waarin door toedoen van Kurt, Hein komt te staan tot Helma Berner, Kurt's zuster, als weldra Hein's oergezonde ziel door alles heenbreekt ; op het oogenblik dat Hein zijn roeping tot het priesterschap kenbaar maakt, betaalt hij de liefde tot zijn bergen met zijn leven, en worden ook de oogen van den matten, liberalen Frits voorgoed op idealer leven geopend. — Een flink-gebouwd roman, als het boek is, maakt dit tot ideale jeugdlectuur ; al is het wel jammer dat het verhaal soms zoo slap is door verkeerde detailleering ; er is weinig van de zoo mooie roman-vulling van Jo Weve's « Gestilde Passie ». Ook mocht niet de nuttigheidstendens voldoende verdoezelen in dit bondige werkje : de noodzakelijkheid van genade en sacramenten wordt er in de zelfontledingen van Frits nog al drastisch bijgehaald. Den vertaler moeten we aanmoedigen, om het bij dit een werkje niet te laten : we hebben nood aan zulke vertalingen ; alleen vragen we om meer zuiver-Nederlandsche equivalenten van den levenden Duitschen tekst ; op een niet te permitteeren wijze ligt A. Leysen overhoop met de geslachten, de grammatika en het Nederllandsch taaleigen over het algemeen. Vertalen is nuttige taalstudie alleen voor wie daarbij aan alles leert te twijfelen. — Omwille van een paar toestanden, dient het boek gereserveerd voor wie reeds omtrent het leven op de hoogte zijn, of er moeten gebracht worden. Individueel in studentenhanden te geven. D[r] A. BELLEMANS, PR.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 *jaar*) *geschikt*

12.253 **Berghoff, Stephan** **83.0 = 43**

JOES ABENTEUER IM WILDEN WESTEN. *Geill. dr J. Thiel. — Freiburg i. Breisgau, Herder,* 1934 (18 × 12) 8, 200 *blz.* *RM.* 2,40 ; *geb. RM.* 3,40
V — 'n Onopgevoede Duitsche straatrakker. Op 'n mooien dag komt z'n vader terug uit Amerika, en bij z'n eerstvolgend vertrek neemt hij den fellen jongen mee. De ontbering komt, en ze zijn verplicht ieder hun eigen weg te gaan. Joe slaat er zich doorheen als losse werkman, als zwerver, als jager. Hij ontmoet verschillende menschen op z'n tochten, menschen die hij met 'n gelukkig optimisme bekijkt en begrijpt. Er zit spanning en hartelijkheid in dit pretentieloos, mooi-geschreven boekje. PAUL HARDY

12.254 **Bridges, T. C. en H. Hessell Tiltman** **629 : 0**

MET VOL GAS. *Vert. uit h. Engelsch dr H. Meijer. Geill. met* 31 *platen. — Zutphen, Thieme,* 1934 (22 × 15) 220 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
V — Alles en nog wat over de auto ! Z'n ontstaan, z'n geschiedenis alsmede de duizen-en-één perikelen waarvoor zoogenaamde sportlui hem hebben weten te exploiteeren. Z'n nut ligt ook wel aan de goede zijde.Ons, leeken, stemt zulk boek mild tegenover deze geniale

schepping der techniek. 't Is prettig geschreven, flink vertaald en weet de belangstelling gaande te houden tot op de laatste bladzij. Wetenschappelijk-vormende volkslectuur in den goeden zin. PAUL HARDY

12.255 **Mathieszen, Wilhelm** **83.0**

DE MEESTERLIJKE TOCHT. Tweede Avontuur van den Heer met de honderd Oogen. *Vert. uit h. Duitsch. — Averbode, Abdij,* 1934 (19 × 14) 261 *blz.* 10 *fr.*

V — We hebben Rolf, « den heer met de honderd oogen » op z'n tochten doorheen Tibet met belangstelling gevolgd in het vorige boek. Dit verhaal moet voor het eerste de vlag niet strijken, integendeel ! Na professor Plessow's dood neemt Rolf bezit van z'n erfenis, één van Duitschlands mooiste bosschen. Z'n nieuwbakken eigendom doet hem van 'n tweede Tibetaansche reis afzien. Met de hem eigen kordaatheid steekt hij de handen uit de mouwen ; zuivert z'n woud van 'n bende schurken ; monstert werklui aan, en maakt van z'n bezit 'n zegen voor de streek. 'n Gezonde jonge man, die het leven mooi vindt, en het met blij-open oogen en twee sterke knuisten aandurft. Hartversterkende lectuur. De geest van het woud is 'n probate medicijn. Mathieszen is 'n jong katholiek auteur van erkende beteekenis ; spijtig dat de stuntelige vertaling hem zoo weinig eer aandoet. PAUL HARDY

12.256 **Miles** **83.8 : 93**

HERINNERINGEN UIT DEN VAN HEUTSZ-TIJD, EN ANDERE VERHALEN : 2e DEEL. — *A'dam, Bandoeng, Visser & Co,* 1934 (23 × 15) 202 *blz.* *fl.* 1,10

V — Een soort dagboek van een koloniaal onderofficier over vulkaanuitbarsting en cholera, strijd en overwinning op de inboorlingen van Java en andere Nederlandsche bezittingen. — Leest moeilijk om de vele koloniale en lokale termen en interesseert een oningewijde in zeer geringe mate. J. LAUWERYS, PR.

12.257 **Steneker, H.** **83.8**

BLIJDORPSCHE NOVELLEN. — *Geel, Mij De Neeth,* 1934 (21 × 13) 31 *blz.* 4 *fr*

V — Wie zich hier aan Kempische novellen verwacht, komt bedrogen uit : Blijdorp is een Hollandsch dorp, waarin een viertal kleine vertellingen gesitueerd worden, die zonder onderling verband zijn, al komen soms dezelfde personen er in terug. De schrijver behandelt zijn onderwerpen oppervlakkig en diept de karakters ook niet uit. J. LAUWERYS, PR.

12.258 **'t Haakstertje** **83.8**

◆ «HET ZONNEKE WINT»...— *Alken, Bode van het H. Hart,*1935 (19 × 14)172 *blz.* 8,50 *fr.*

V-VIa — Zoo zit het nu eenmaal in den haak : 't Haakstertje is van de stad van Fleerackers. Dàt zegt genoeg. Nog meer dan in *Opzetsteken* de guitige toon, de meesleepende trant, de levendig-frissche vertelkunst, de goedlachsche humor, de tintelende zin voor het komische. Ze neemt de jeugd zooals ze is, de groote menschen als Tante Ciel, de armen en de rijken zooals ze zijn met hun onhebbelijkheden, rijkdommen, temperamenten en dies meer. Maar zie : daar is in elk van deze 14 novellen of schetsen dat zonnig optimisme, dat het leven spijts alles goed en edel maakt, door het geloof aan het Geloof en aan God. En dat zonneke wint, hoor. Goed zoo ! In *Het Kruis, De Verfdoos* is de humor diep, in *Phenomeen,* een zware brok realiteit, is hij schrijnend. Stylistisch goed ; ethisch sterk Warm aanbevolen. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.259 **van Laer, Joz., S.J.** **83.8**

◆ STRIJD. — *Alken, Bode van het H. Hart,* 1935 (20 × 14) 155 *blz.* 8 *fr.*

Joz. van Laer

V-VIa — Weer iets voor de jeugd en... de anderen. Schetsen — een tiental — uit het schattige jongensleven, dat die Pater met zijn heldere observer-kijkers zoo dwarsdoor heeft waargenomen en leeren kennen, met zijn haantjes-vooruit, zijn temperament-flitsjes, vechtorkaantjes en zielestrijden. Doch hij kijkt ook over 't collegemuurken naar buiten, waar het leven raast der grootstad met zijn matrozen, heidentjes, ongeloof uit smart, liftjongetjes en goeie pastoors. Even zelfs in het verre missieland, waar zielen kampen onder de schaduw der palmen. Kloek geschreven, hoor, met losse hand ; deze jonge Pater boeit u, houdt u vast, laat veel aan den lezer over en doet u diep nadenken. Een van die zaaiersboeken, die door het smijten van goeie gedachten en gevoelens een leven kunnen vruchtbaar maken. — Zeer warm aanbevolen. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.260 **Zwegers, B. V.** **83.0 : 59**

MENSEN EN WILDE DIEREN. *Geïll. dr Rothciv. — 's Bosch, Malmberg (Het boeiende Avontuur, nr* 4) 1934 (21 × 15) 246 *blz.* *fl.* 1,75

V — 'n Bont boek. Schrijver vertelt over goudzoekers in Alaska, over arenden en vossen in het noordelijke merengebied, over de avonturen van Johnson, den man die de « Congorilla »-film maakte in 't oerwoud, en ten slotte over z'n eigen wederwaardigheden in Indië met tijgers en menschapen. Boeiend en mooi verteld met 'n warme sympathie voor het verschrikkelijke Eldorado der wildernis en z'n viervoetige heerschers. De vertelling van den vos Sleepstaart met de boschbrand-scène is beslist mooi te noemen. Mag gerust wedijveren met de heerlijkste passages uit Kazan, de wolfshond, al ligt bij dezen laatste er wel iets dieper menschelijks tot grondslag, ja, het doet ons zelfs herhaaldelijk aan Kipling denken. 'n Gelukkig boek, waar men na lezing dikwijls aan terugdenken zal.

PAUL HARDY

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

12.261 **Alexander, Herbert** **83 = 43**

FRITZE UND SEIN ZIRKUS. *Geïll. dr A. Hinzpeter. — Freiburg im Breisgau, Herder,* (21 × 14) 47 *blz.* *RM.* 1,20 ; *geb. RM.* 2,20

VIa-b, J — Wie zich een vroolijk uurtje verschaffen wil die grijpe naar dit allerleukste boek. Nooit las ik iets zoo geestig, zoo bondig en tegelijkertijd zoo eenvoudig. En dan die teekeningen die er zoo wél bij hooren ! — Dit verhaal zal zonder twijfel bij Duitschsprekende kinderen grooten bijval oogsten.

M. v. C.

12.262 **Degreef, Joh. D.** : JAAP ONDER DE INDIANEN. **83.0**

de la Rive Box, Hans : EEN DAPPERE JONGEN.

Heerkens, Nor : MET DE « UIVER » NAAR MELBOURNE.

van der Zanden, Piet : DE DIKKE VERKENNER.

van Witzenburg, Adri : DE GEHEIMZINNIGE CHINEES.

Geïll. dr C. Boost. — Bilthoven, Nelissen ; Lier, van In (Jeugdbibliotheek nrs 35, 18, 36a, 33, 34) 1934 (27 × 18) 156, 158, 124, 156, 155 *blz.* 4,50 *fr.*

VIa, J — 'n Stelletje boeiende avonturen. « De Uiver » (V, VIa, J) blijft, ook nog na het tragisch verdwijnen van het vliegtuig, 'n belangrijke historische werkelijkheid. In keurig-journalistieken stijl krijgen we hier 'n enthousiast verslag van den reuzetocht naar Melbourne. Boeken die voor onze jongens van de rekken zullen wegschuiven lijk krentebrood op kermisdag.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.263 **Exel, Ph.** **83.9 : 83.0**

HANS, HET GELUKSVARKEN. Een Verhaal uit de Tijd van Klokke Roelant en de Gentse Wevers. *Geïll. dr J. H. Isings. — Den Haag, van Goor (« Na de School » nr* 8) (21 × 15) 152 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,50

VIa — De avonturen van Hans, 'n jong zwerver, die met z'n vriend Poitevijn door onze Vlaamsche gouwen trekt in den beroerden tijd van Hertog Filips den Goeden. Plezierige conflicten met Josselin, den boosaardigen nar van den Hertog. 't Tijdsbeeld is flink gesuggereerd. De stijl mocht wel wat directer voor 'n jongensboek — Toch wel aanbevolen.

PAUL HARDY

12.264 **Ponsteen, A.** **83 : 91**

JONG HOLLAND VLIEGT. *Geïll. met 23 platen. — Zutphen, Thieme,* 1934 (21 × 15) 102 *blz.* *geb. fl.* 1,90

VIa, J — Tweé Hollandsche jongens boffen ! Ze mogen 'n tochtje over Nederland meemaken met 'n vliegtuig van de K. L. M. 'n Buitenkansje voor onze flinke kereltjes. De panorama-indrukken boven 't veie Hollandsche landschap zijn 'n bloemlezingopname waard. Verder nog 'n onderwijzer die heel wat interessants over het vliegwezen vertelt, en 'n vacantieverblijf buiten bij oom met 'n verrassend avontuur. 'n Frisch boekje met keurige photo's geïllustreerd. Reclame voor de K. L. M., wat ?

PAUL HARDY

12.265 **Steenhoff-Smulders, Alb.** 83.9

◆ EEN KIND VAN 1813. *Voor den tweeden druk vrij naverteld dr Roel Helling. Geïll. dr B. Graafland. — Haarlem, Spaarnestad (Reeks K, nr 2)* 1934 (20×14) 192 *blz.* 4 *fr.*
VIa — Een navertelling voor kinderen, die niettegenstaande veel braafheid en Hollandsche deftigheid, toch wel gesmaakt zal worden. Eigenlijk een crisis-roman uit Napoleon's tijd : het tijdstip, waarop de oogen in de Nederlanden opengaan en het nationaal gevoel ontwaakt. Tegen dien achtergrond de vriendschap tusschen twee kleine meisjes, met een soort bekeering van het eene tot het katholicisme. FR. DUPONT

12.266 **van Delden, Heleen** 83

ELLIE. *Geïll. dr Rie Cramer. — Den Haag, van Goor Zonen,* (« *Na de School* », *nr* 7) 1934 (20×15) 148 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,50
VIa-b, M — Heleen van Delden zorgde voor een vlot en spannend verhaal. Rie Cramer voor keurige illustratie. Het boek heeft een sterke pedagogische waarde maar is helaas weer neutraal. — Aanbevolen omdat het frisch en opvoedend is. M. v. C.

12.267 **van Offel, Edmond** 83

KOZZEKE EN KOMPANIE. *Geïll. dr den schrijver. — Antwerpen, Opdebeek,* 1934 (23×17) 120 *blz.* 12.50 *fr.*
VIa, J — Kozzeke is 'n kort dik ventje, dat niet erg kieskeurig is op zijn « kompanie » : twee straatbengels, waar hij dan soms nog alles behalve plezier aanbeleeft. De avonturen, waarvan ze de helden worden, zijn ook niet altijd « voorbeelden », alhoewel ze alle vermakelijk-realistisch verteld zijn en graag zullen gelezen worden. Jammer, dat hier en daar een dialectische uitdrukking gebezigd wordt, die gemakkelijk had kunnen weggelaten of door een algemeen beschaafde had kunnen vervangen worden, zonder aan de verstaanbaarheid en de natuurlijkheid te schaden. FR. DUPONT

Edmond van Offel

VIb — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

12.268 **Cramer, Rie** 83

POMMIE. *Geïll. dr de schrijfster. — Den Haag, van Goor Zonen,* 1934 (22×17) 3, 132 *blz.* *geb. fl.* 2,50
VIb, M — Voor meisjes van 8-12 jaar is dit een keurig boek, neutraal maar toch opvoedend. De plaatjes zijn allerliefst zooals altijd wanneer Rie Cramer ze teekent. M. v. C.

12.269 **de Cort, Aimé** 83.8

BOBBIE. EN ANDERE VERHALEN VOOR DE JEUGD. *Geïll. dr J. Dratz. — Brussel, Office de Publicité,* 1934 (23×15) 75 *blz.* 6 *fr.*
VI°b, N — Drie verhalen voor kinderen, die nu precies niet uitmunten door groote frischheid, wat niet weinig te wijten is aan de dikwijls stroeve schooltaal waarin ze geschreven zijn. Men krijgt soms werkelijk den indruk, dat men het opstel van een leerling leest. En de uitgever biedt het dan nog in zoo'n weinig aantrekkelijk kleedje aan ! Nee hoor, we zijn, wat kinderlectuur betreft gelukkig reeds aan beters gewoon geraakt !
FR. DUPONT

Aimé de Cort

12.270 **Kiroul, Paul** 83.8

MENEER KRAS VAN RAVENSTEEN. *Uitgebeeld dr Fr. van Immerseel. — Leuven, Davidsfonds (Jeugdreeks,* « *Vergeet-mij-nietjes* », *nr* 15) 1934 (20×15) 140 *blz.* 11 *fr.*
VIb — Drie sprookjes en een legende. Nummer drie : « Van Tinus den Vogelaar » zal m.i. wel het meest opvoedend op onze jeugdwerken, door zijn tref-rake uitbeelding. Alle vier zijn ze prettig verteld en suggestief geïllustreerd. Maar waarom schrijft P. K. toch overal « ie », zelfs aan 't hoofd van den zin ? En kan het Davidsfonds zijn jeugdboeken niet practischer binden ? Het boekje is van den rug los, vóór het uitgelezen is : bron van teleurstelling voor onze jeugdige boekenliefhebbers ! FR. DUPONT

12.271 **Mennekens, Jef** 83

DE BLAUWE STER. — VAN HET MEISJE MET DE WASSEN HANDEN. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek,* (27×18) 15, 16 *blz.* *elk* 1,75 *fr.*
VIb — Samen met « Pirlewietje » 'n trits van mooi-onschuldige fantazietjes voor onze kleinen, en dat in 'n prettig-kinderlijke taal. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.272 **Scharrelmann, H.** 83

BERNI, EEN KLEINE JONGEN. Wat hij zag en hoorde, toen hij nog niet naar School ging. *Vert. dr H. van Tichelen. Geïll. dr E. van Hagendoren. — Antwerpen, De Sikkel,* 1934 (21×17) 108 *blz.* 12 *fr.*
VIb — Het gewone, alledaagsche leventje van een kleinen vijfjarigen jongen, met nu en dan een groote gebeurtenis : een roeitochtje, een sleevaart, een brand... Eenvoudig en bevattelijk verteld. De vertaling werd hier en daar lichtjes ontsierd door een taalfoutje, een verkeerde of stroeve uitdrukking. Passende illustraties. FR. DUPONT

12.273 **Wolffenbuttel-van Rooijen, H.** 83

◆ ONZE FREKIE. Een verhaal met veel Dieren om Meisjes en Jongens te plezieren. *Geïll. — Haarlem, De Spaarnestad,* 1935 (21×15) 152 *blz.* *geb. fl.* 1,35
VIb —Een jeugdboek waarin over kinderen en dieren verteld wordt is geen zeldzaamheid. Doch hier is meer ! Want ondanks het feit dat verschillende dieren in 't licht gezet worden is het boek gegroeid tot een mooi geheel. Dit is niet te verwonderen als men nagaat dat gansch het verhaal een greep frisch kinderleven weergeeft, raak naar de werkelijkheid geteekend, met de verhouding van Frekie tot de dieren iets meer beklemtoond. En of Frekie sympathiseert met Schimmeldans, Zilversik, Prinsewit of met den leeuw Leone, 't is altijd even leuk. Daarbij speelt heel het gebeuren zich af in een gedroomd vacantie-midden : veel speelsche kinderen, hartelijke menschen en zonneweer ! — Bevattelijke toch prachtige taal, mooi gegeven, opvoedend, leuke silhouetten : een flinke aanwinst. Spelling Marchant. G. B. DEHORNOIS

88. — GEMENGDE OPSTELLEN

12.274 **Braat, W. C.** 88 : 37

UIT EIGEN TIJD. Leesboek voor Kweekscholen. — *Groningen, Wolters,* 1934 (20×17) 326 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 2,90
IV — De auteur bloemleesde poëzie en proza uit de productie van na-oorlogsche letterkundigen ten bate der kweekschool-studenten. 'n Gelukkig initiatief, toekomstige intellectueelen op die wijze met de geestesproductie van dezen tijd in aanraking te brengen. De bloemlezer beoogde ook nog andere doeleinden zooals blijkt uit de verstandige, gezond-pædagogische inleidingen bij de verschillende fragmenten. Veel verwacht hij van de sterk-beleefde lectuur, de flink-gerhythmeerde voordracht en zoo meer, dit als noodzakelijk hulpmiddel tot 'n meer persoonlijke interpretatie van de teksten. Als leerstof brengt deze bloemlezing stellig veel nieuwe, mooie en interessante dingen. Voor de hoogste klas van de kweekschool beteekent dit 'n gelukkige aanwinst als litterair studiemateriaal. De Hollandsche samensteller schrijft in z'n inleiding : « Naast de Nederlandse is er een *ruime* plaats aan de Vlaamse auteurs ingeruimd » (cursiveering van ons. P. H.). Laat ons nu eindelijk 'ns 'n Te Deum aanheffen, broeders van Maas -en Scheldegouw : onder de *tachtig* fragmenten zijn er *tien* (!) van Vlaamsche auteurs. Leve Einstein ! PAUL HARDY

12.275 **Brom, Gerard ; Verhoeven, B. ; Vogel, Albert Anthing** 88 : 37

◆ VOORDRACHTKUNST. Uitgegeven vanwege de Maatschappij tot bevordering van woordkunst. BUNDEL B : ROOMSCH-KATHOLIEKE BUNDEL. — *Groningen, Wolters,* 1934 (20×14) 204 *blz.* *geb. fl.* 2,25

Gerard Brom

V — De samenstellers maakten 'n tochtje doorheen de geschiedenis onzer katholieke literatuur, en bundelden 't beste van datgene wat zich zooal tot het voordragen leent. Veel nieuws brengt het ons niet — vooral niet uit de jongste literatuur. In Vlaanderen staan we in dat opzicht heel wat verder; ik bedoel dat verschillende onzer jonge declamators over 'n bonter repertorium beschikken. Enkele stukken getuigen eveneens van 'n minder gelukkige keuze. 't Bundeltje is zeer sierlijk uitgegeven. PAUL HARDY

12.276 **Kreemers, Raph., Dr** **84 : 809 : 709**

◆ WILLIAM MORRIS, 1834-1934 — *Heusy (Verviers), Avenue Hanlet*, 36, 1934 (23×17) 26 *blz.* 3,50 *fr.*

V — Niet ongemerkt liet Dr Kreemers het eeuwfeest van den Engelschen dichter William Morris voorbijgaan. Belangrijke, nuttige inlichtingen over dezen apostel der schoonheid gaarde hij bondig bijeen. Hij doet ons Morris kennen als dichter, verteller en vertaler, die zich eveneens kunstenaar toonde in allerhande takken van handarbeid (als drukker, schilder, maker van wandtapijten, gebrand glas enz.) en een maatschappelijk hervormer is geweest. Dr Kreemers verspilt zijn tijd noch zijn woorden. Hij put altijd aan de beste bronnen, en zoo hij niet beschikt over de intuïtie van 'n criticus of essayist, niemand zal hem de eruditie van een geleerde ontzeggen. D. DE PAUW O.P.

12.277 **van Ammers-Küller, Jo** **84**

Jo van Ammers-Küller

DRIE ESSAYS. *Met* 1 *portret.* — *A'dam, Nederlandsche Keurboekerij (Uitg.* « *Kleine Juweeltjes* ») 1934 (9×6) 153 *blz. geb. fl.* 1,10

IV — Schr. laat bij middel van authentieke familiebrieven in hun smakelijken stijl een beeld zien van het o zoo plezierig-vormelijke en zoo stille leven van een geslacht tusschen 1777 en 1852. Een ander opstel bezingt zeer lieflijk en fijn het Delft harer kinderjaren. Een derde essay bestudeert even de evolutie der opvoeding van de roede tot het begrijpen der kinderwereld, zooals de letterkunde van nu die toont.— Een mooi boekje.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

12.278 **van Dyck, J.** **88 : 37**

◆ PRAKTISCH LEESBOEK : 5e DEEL. Nieuwe uitgaaf. *Geïll.* — *Brussel, Willems*, 1934 (19×13) 150 *blz.*

VIob — Een praktisch leesboek, dat ik niet kan aanbevelen. En dan vooreerst om wille van de taal ; er komen soms romantisch-bombastische, dan weer houterige passages in voor, die werkelijk doen rillen van onbehagen. In zulke boekjes moeten onze grootouders Nederlandsch (?) geleerd hebben ! Verder ontmoet ik pareltjes als : alkoolism, morgend, sekondwijzer, in- en uittreden (binnenkomen en buitengaan), scheid*den* (voor scheiden) enz. ; natuurlijk zijn de onderwerpen in den accusatief ook van de partij. Over den inhoud moeten we dan al niet verder praten, wel ? — Is dit leesboek, te Brussel uitgegeven, soms bestemd voor de wereldberoemde scholen der onvolprezen hoofdstad ? FR. DUPONT

9 - GESCHIEDENIS.

12.279 **de Moreau, E., S.J. en Lauwerys, J., pr.** **27 : 9**

◆ KERKGESCHIEDENIS. *Geïll. met fig. en* 11 *kaarten.* — *Antwerpen, Standaard (Vlaamsche Handboeken voor Geschiedenis)* 1934 (17×13) 8, 428 *blz.* 25 *fr.*

V — In de reeks der « Vlaamsche Handboeken voor Geschiedenis » is deze *Kerkgeschiedenis* een degelijk nummer te meer. Soortgelijk handboek voor leerlingen uit het middelbaar onderwijs misten we zeer. De schrijvers hebben zich tot doel gesteld een duidelijk, streng wetenschappelijk, en tevens volledig genoeg overzicht van de Kerkelijke geschiedenis op te maken, om de verscheidene uitingen van het leven der Kerk toe te lichten, en de roemrijkste personen en de merkwaardigste gebeurtenissen beter te doen uitkomen. Op het einde van bijna elk tijdperk wordt er een afzonderlijk hoofdstuk gewijd aan de Kerkelijke geschiedenis van België. (Naar onze meening zou deze stof beter tot haar recht komen in een afzonderlijk handboekje). Zooals voor al de handboeken dezer reeks is hier zeer veel zorg aan duidelijkheid besteed : zeer gepaste illustratie, verzorgde indeeling en gebruik van verschillende lettertype als onderlijning, een analytische woordenlijst, een stel landkaartjes, maken het den leerling gemakkelijk. Ook wie grootere handboeken bezit, zal dit handboek willen bezitten : voor al wie aan geschiedenis doet is het een praktisch instrument te meer dat best bestendig op de werktafel voor het grijpen ligge. FL. PRIMS, PR.

12.280 **Prims, Floris, pr.** 9

ANTWERPIENSIA 1934 (ACHTSTE REEKS). Losse Bijdragen tot de Antwerpsche Geschiedenis. *Geïll. met fig. en 4 platen. — Antwerpen, De Vlijt,* 1935 (21 × 15) 410 *blz.* 30 *fr.*

V — « Wat is de geschiedenis saai geworden sedert de geleerdheid er zich mee gemoeid heeft » opineert Dr Prims in dit werk (blz. 137). Er zijn echter uitzonderingen op alle regels. En ook dit boek over geschiedenis is « kleurrijk en vol sprekend leven, met bijzonderheden die lillend leven naar voren roepen ». Dit voor de toon van deze achtste reeks *Antwerpiensia*. En de inhoud ?

Hier staan gebundeld 50 studies over Antwerpsche bizonderheden uit XIVe eeuw, meer bepaald over 1356-1405 (2-21) ; daarnaast een reeks detailstudies en biografies, dienstig voor een meer synthetische geschiedenis van de Kerk van Antwerpen onder het Directoire (29-43) ; de overige gelden onderwerpen, waartoe bij toeval ontdekte stukken of opzoekingen van elders verzocht, schrijver brachten. Een verzameling van uitzonderlijk rijken en verscheiden inhoud. Ten slotte bevat de bundel een register op de studiën in de acht reeksen vervat. Mochten schrijver's wenken en wenschen ingang vinden, o.a. meer studies over locale heiligenvereering (bl. 21), meer uitdieping van het oorspronkelijke, volledige archief- of schrijfwezen onzer Brabantsche en Vlaandersche steden.

J. MEERBERGEN, PR.

91. - Aardrijkskunde en Reizen

12.281 **Jansen, J. E., O.Praem.** 91 : 9 : 7

GIDS VOOR DE BEZOEKERS DER STAD TURNHOUT EN OMSTREKEN. *Met 1 kaart en illustraties. — Turnhout, van Mierlo,* 1935 (22 × 14) 137 *blz.* 12 *fr.*

V — Wij zijn gelukkig bovenvermeld werk ook bij de lezers van « Boekengids » te mogen inleiden, want wij hebben hier niet eèn eenvoudig toeristenboekje of reclamebrochuur, doch de voor toeristen en vreemdelingen aangepaste en bijgewerkte synthese van 't groot geschiedkundig werk dat Turnhout's archivaris ons reeds in 1905 schonk, alsook van verschillende studiën in « Taxandria » gepubliceerd. Aan die beide bronnen werden ook meerdere illustraties ontleend. Spijtig dat de lijst der 42 platen achteraan ontbreekt. Na de eerste honderd bladzijden aan Turnhout, worden er nog 30 aan de naaste omgeving (wandelingen) en aan de voornaamste Kempendorpen (uitstappen) gewijd. Voor dit mooi geïllustreerd en zeer keurig uitgegeven zoowel als flink gedocumenteerd en vlotgeschreven werk dienen én schrijver én uitgever gelukgewenscht. J. LAUWERYS, PR.

12.282 **Thans, Hilarion, O.F.M.** 91 : 24

◆

PELGRIM. — *Turnhout, van Mierlo,* 1934 (18 × 13) 70 *blz.* 15 *fr.*

V — Pater H. Thans, — geluksvogel, — mocht mee naar Lourdes, langs Lisieux om. Hij bracht van zijn pelgrimagie enkele filmkens mee. Gelukkig voor óns. Scherp gezien, sterk aangevoeld en geciseleerd met de fijne stift van 'n kunstenaar van het woord. Vooral de bladzijden over de H. Sakramants-processie zijn diep-roerend. 't Lijkt me toch, door 't gewild-saamgebalde van den stijl, dat deze iets gekunsteld aandoet. — De uitgever zorgde voor 'n keurige inkleeding. FR. CROLS, PR.

Hilarion Thans

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

12.283 **Delpierre, E. G., S.J.** 92

◆ JEAN DU PLESSIS, EEN LUCHTHELD. *Vrij vert. naar h. Engelsch dr M. C. Zaanveer. — Rijswijk, Kruisvaarders van St-Jan,* 1934 (18 × 13) 48 *blz.* *fl.* 0,35

V — Jean du Flessis was een held, die tevens rein en diep godsdienstig was. Het doet goed zulke zielen te leeren kennen, daarom verdient dit boekje ruim verspreid te worden.

F. VERMUYTEN, PR.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 7 VIERTIENDE JAARGANG JULI-AUG. 1935

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuylitsstraat, 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België: Abonnement: 35 frank Dit nummer: 5 frank
Prijs voor Nederland : Abonnement : fl. 3,50. Dit nummer : fl. 0,50.

Een Boodschap uit Duitschland

door Ernest vander Hallen

Nooit waren de tijden gunstiger voor profeten, opbouwers van nieuwe wijsgeerige systemen en schrijvers van problemenromans, dan nu. Er is een ontzaglijke vlucht van den mensch voor zichzelve merkbaar ; een waanzinnige vlucht uit den donkeren chaos van deze naoorlogsche jaren met de geestelijke complicaties, afwijkingen en pathologieën van den modernen mensch, die zonder tradities, zonder geloofswapen, heen en weer geschud wordt door politieke hartstochten, murw geslagen door scepticisme en twijfels, zich vastklampend aan telkens nieuwe stelsels, zat van vrijheidsbegeerte en onafhankelijkheidszin en tegelijk zich met een wild fanatisme tot slaafsche en vernederende dienstbaarheid verlagend aan iemand, die zich de subtiele kunst van een stouter woord en een brutaler optreden heeft eigen gemaakt ; oprecht tot in zijn uitspattingen toe, is hij tegelijk egoïstisch en edelmoedig, geblaseerd en eenvoudig, bereid te vechten voor elke leus die hem van boven af wordt toegeworpen, en tegelijk zonder illuzies, met een cultus voor het natuurlijke en tegelijk opgeblazen en gekunsteld in zijn levensvormen, proklameerend elken dag de eenheid van denken en doen in oprechtheid, en tegelijk vol gespletenheid en contradicties, van buiten brons en van binnen pap, sterk van spieren en in staat tot alle sportrecords, doch zwak van zenuwen, leeg, ziek en levensmoe,

zoekend naar idealen die waard zijn dat hij er kan voor vechten ; vandaag individualist, morgen collectivist, gisteren demokraat, heden zijn overtuiging afzwerend en bereid zich met hart en bloed te verkoopen aan een toevalligen « leider » met brutaal tyrannieke heerschersinstinkten ; vier en twintig kranten lezend van de meest uiteenloopende overtuigingen en gezindheden, welke elkander tot den dood bevechten en die ten slotte alle gelijk hebben, ook omdat ze in laatste instantie alle hetzelfde willen. Maar deze generatie heeft ook een jeugd voortgebracht waarin ze haar twijfels en haar tegenstrijdigheden vertiendubbeld heeft ; een jeugd die niet eens de periode van absolute zekerheden en veilige houvasten der ouderen gekend heeft, en die ten slotte veel minder nuchter en sceptisch is, minder illuzieloos, minder realistisch en zakelijk, en veel meer gevoelig, idealistisch en verlangend naar zedelijke en religieuze houvasten, dan ze graag en herhaaldelijk van zichzelf getuigt. Deze jeugd is bij herhaling het dankbaar thema geweest voor een lange reeks sociale, psychologische en zedenromans der laatste decennies, romans die in tegenstelling met de tallooze gedichten en standpuntnamen welke deze jeugd aan zichzelf wijdde, natuurlijkerwijze vrijwel uitsluitend door de oudere generatie werden geschreven. Vooral de landen welke het scherpst de zedelijke reactie van den naoorlog ondergingen, waar de gepletenheid bij de jeugd zich het heftigst openbaarde en waar bijgevolg de autonome jeugdbeweging zich het krachtigst liet gelden, droegen het grootste aandeel bij tot het nieuwe soort romans dat de bloemlezers, welke bezeten zijn om de literatuur in te deelen in vakjes en laden, allicht zullen noemen : de naoorlogsche geesteskrisis-romans. Herwig, Frans Werfel, Wilhelm Speyer, Vicki Baum, Haluschka, Süskind, in Duitschland ; Ehrenburg, Ognjof, Andrejef, Iwan Goll in Rusland, hebben een praegnant en pijnlijk beeld opgehangen van het innerlijk leven der generatie die morgen geroepen zal zijn om het stuur eener totaal ontwrichte kultuur in handen te nemen. Het is meestal niet geflatteerd, dit beeld, en het blijft dikwijls bij een zoogenaamd objektieve waarneming, waarbij het denk- en gevoelsleven op zichzelf van oneindig grooter belang wordt geacht, dan de weg en het middel om deze gespletenheid bij deze uit haar evenwicht geschokte generatie te normaliseeren. Nu verheugt het mij dat de Nederlandsche uitgeverij vrijwel tegelijkertijd drie vertalingen van Duitsche romans gepubliceerd heeft, die alle drie met minder of meer objektiviteit, inzicht en kennis van zaken, het probleem trachten te benaderen der verhouding van den modernen geestelijk bewusten mensch tot de grootstad, dit is :

12.284 überhaupt tot de complicaties van het huidige
◆ leven : **Zoon van twee Vaders** van HELENE HALUSCHKA ; Ontvluchtingspogingen van Franz Herwig, en Teilopa van Cosmus Flam. Het eerste boek is typisch naoorlogsch Duitsch. Wolf Wilde is de vijftienjarige zoon van een advokaat-vrijdenker die echter als volbloed Kantiaan voor alles wereldhervormer is in rationalistischen zin, en van een vrouw die in de kunstnijverheid is. In een schoolopstel schrijft hij over zich : « Ik ben het resultaat van het toeval... De mensch komt op de wereld om carrière te maken en records te slaan. De beste weg is de menschelijke domheid. Wie daarop vertrouwt, heeft wel gebouwd... De eerste voorwaarde van geluk is een mooi-gebouwd en gezond lichaam en daarbij een heldere geest. Die geest is vrij van vooroordeelen, van angst, bijgeloof ; hij verwerpt alles wat zijn blik voor de werkelijkheid kan benevelen ; hij geeft de voorkeur aan elke nog zoo harde waarheid boven de troostende illuzie ; hij bouwt zich een tastbare wereld, waarin hij ieder op zijn wijze laat zalig worden. Bij gebrek aan levensinhoud hebben de menschen God uitgevonden. Enkele idealisten maken zich druk om hem te bestrijden. Waarom ? Waarom strijden tegen iets dat niet is ? Ik strijd niet. Ik ben gelukkig een kind van onzen tijd te zijn... » Alleen hij die niet van dichtbij den geest en de uitingen van de avant-garde-groepen bij de Duitsche jeugd gevolgd heeft, kan er zich over verbazen dat een vijftienjarige gymnasiast zulke taal schrijft. Maar bovendien is deze knaap niet alleen het kind van zijn tijd, maar ook het kind der Berlijnsche grootstad, en in de eerste plaats het kind van zijn ouders. Wolf is trotsch op zijn tijd, maar het is zijn doem en zijn zegen tegelijk dat hij hem heel en gansch zal moeten ondergaan, ook in zijn bitterste realisaties. Zijn moeder, in wie hij hartstochtelijk en onvoorwaardelijk geloofde, vindt hij op een bepaald oogenblik op den drempel van overspel ; hij beleeft dat het idealisme van zijn vader door de feiten in het ongelijk gesteld wordt ; desilluzies in zijn kameraden, in het leven, in zijn vroegrijp scepticisme, in al hetgeen waarin hij hartstochtelijk geloofd had totdantoe. Zijn grootste desilluzie is echter het feit dat hij tot de bevinding komt zich te hebben vergist in zijn leeraar, in wiens deemoedig geloof aan het leven en aan de bovenzinnelijke krachten welke het leven regeeren, hij altijd een zekere lafheid en geestelijke ontoerekenbaarheid had gemeend te zien, en die zich langzamerhand reveleert als een geestelijk zeer hoog-

Hélène Haluschka

staand mensch. Deze knak in zijn trots komt hij slechts langzaam te boven. Hij leert den mensch buiten de grootstad, in de onbevangen openheid van het Zwitsersche berglandschap anders kennen dan een wezen dat op de wereld gekomen is om carrière te maken en records te slaan ; de liefde komt tot hem ; horizonten van vrede, rust, en goedheid slaan voor hem open ; het bewustzijn ontwaakt dat men een volledig moderne mensch kan zijn en tegelijk harmonisch, evenwichtig en normaal, zonder door elkaar geschokt te worden door allerlei kunstmatige tijdsproblemen. Het is het kontakt met den mensch, die vrede en evenwicht vindt in zijn godsgeloof, dat hem genormaliseerd heeft. Wolf Wilde eindigt zijn jeugd met de woorden : « Heer God, Heer God, heb dank voor het leven ; ik en mijn huis, wij zullen den Eeuwige dienen ». Het is de groote verdienste van dezen roman dat hij vóór alles een roman is, dat hij vóór alles een leesbaar episch stuk leven gebleven is, zonder de bekende op de spits gedreven toestanden en abnormale verhoudingen die het werk kenmerken van vele auteurs, welke den laatsten tijd in tendentieuzen zin over de grootstad schreven. Het is een kloek geschreven werk, krachtig en eerlijk zonder eenzijdigheid, mannelijker van struktuur dan men dit gewend is bij een vrouwelijke auteur. Mogelijk groeit uit dit boek de totnogtoe vruchteloos verwachte auteur, welke het kristendom tegenover de krachtige epiek van het kommunisme zal kunnen stellen.

12.285 ◆ In **Ontvluchtingspogingen** vervolgt FRANZ HERWIG zijn cyclus grootstadstragedieën, die hij destijds inzette met zijn roman « Ingemetselden ». Dit nieuwe werk, waarin niets laat voorzien dat dit het definitief hoofdstuk is van zijn polylogie, besluit in zich al de merkwaardige kwaliteiten van de voorgaande deelen, en tegelijk al de fouten ervan. Het is tamelijk verward en het verband tusschen de verschillende feiten is opvallend los ; er zijn zulk een aantal nevenfeiten, gebeurtenissen, toestanden en figuren, die tot elkaar in een slechts zeer minieme betrekking staan, dat er praktisch bijna geen onderling kontakt is tusschen deze, en dat men zich meer dan eens afvraagt welke de bedoeling is van allerhande minuskule ondergeschikte romans welke zich in het kader van, of naast de groote lijn afspelen. Maar het voornaamste bezwaar is, dat Herwig geen definitieve oplossing suggereert op het probleem dat hij zelf stelt : de verhouding van den mensch van dezen tijd tot de huidige grootstad. Of liever : zijn absoluut-

Franz Herwig

afwijzende houding is eigenlijk geen houding. Hij erkent de stad als een wezenlijkheid die eenmaal niet meer weg te cijferen is, doch het verschijnsel wordt in zijn werk, vanuit het standpunt onzer levensbeschouwing, zoo hopeloos, dat slechts één houding mogelijk blijft : weg uit dit moderne Babylon. Behalve dat dit inzicht eigenlijk totaal eenzijdig is, en dus onwaar, lijkt me de verdere houding welke dit boek tracht op te dringen — nl. het apostolaat — ontegenzeggelijk voorbehouden aan een zeer beperkt aantal en soort van menschen. Het wezen van het katholicisme is ruim genoeg om een andere verhouding mogelijk te maken dan een afwijzende, of die van een soort medelijdend apostolaatsgevoel. Ruim een millioen katholieken leven in Berlijn ; hoe leven ze ; hoe behooren ze te leven, te arbeiden, te wonen, zich te ontspannen, zich te verhouden tot haar artistiek, sociaal, intellectueel, recreatief leven ? Men cijfert de stad niet zoomaar weg ; ze is een brandende realiteit, ze is een ziekelijke uitwas, een voortdurende zonde tegen de rechtvaardigheid, een sociale vergissing, al wat ge wilt ; maar ze is er, en misschien is ze ook noodzakelijk. Er moet dus een andere houding mogelijk zijn dan de ont-houding, een andere stellingname dan die van het apostolaat, welke ten slotte slechts aan enkelen voorbehouden is. Als ik meteen nog mag zeggen dat ik niet geloof aan den eenvoudig-goeden mensch, die in dezen cyclus onder de gestalte van Paul zoo verbazend ongecompliceerd en mild tegenover het leven staat, dat zijn verschijning alleen of de herinnering aan hem dadelijk de menschen, welke met hem in aanraking geweest zijn, geestelijk doet herboren worden, hen terugwerpt op hunzelven, het dier in hen plots tot een heilige omtoovert. In den tijd der legenda aurea was dit mogelijk, en in 't algemeen is men bereid zulke figuren te aanvaarden in de legende en in het sprookje, die overigens herhaaldelijk de figuur van den platonisch-goeden mensch hebben gecreëerd ; — in het kader van een actualiteitsroman doet hij echter al te onwezenlijk en onaanvaardbaar aan, hoe sympathiek hij overigens ook zij. Maar ten slotte doet dit standpunt niets af aan de geestelijke waarde en de litteraire kwaliteiten van dit werk, dat inderdaad een zoo scherp en zuiver beeld teekent van de moderne grootstad, als we het slechts zeer zelden hebben ontmoet in de naoorlogsche letteren. Het is een zeer praegnant stuk leven, des te brutaler door zijn eenzijdigheid, hard en scherp en bijwijlen zeer pijnlijk van detailleering. Het tekort aan objektiviteit is tegelijk de zwakte en de groote kracht van dit werk. Maar ten slotte is het alles bij elkaar een mild boek. Want omwille van de enkele goeden zal ook deze stad niet ten onder gaan ; om-

wille van Paul, den kinderlijk onbedorvene, omwille van Markus, den ruigen goedzak, van Walter die zijn minnares doodde maar eigenlijk een kind gebleven is met allerlei naïeve utopieën en kinderlijke vereering voor de nagedachtenis van Paul ; omwille van Hildegarde zal deze stad niet ten onder gaan. Het is jammer dat Herwig ook de lichtzijden en de wezenlijke grootschheid van de stad en haar geestelijke struktuur, niet erkend heeft. Men vecht niet om iets waarvan men niet razend veel houdt, en men kan de stad bevechten, men kan ze vervloeken, men kan erin ten onder gaan, maar niemand die haar kent kan het laten haar tegelijk hartstochtelijk lief te hebben.

Diezelfde fout beging ongeveer COSMUS FLAM in zijn bekenden roman : « Athanasius kommt in die Groszstadt », die zoo pas in het
12.286 Nederlandsch verscheen onder den titel **Teilopa**. Is de stad bij
◆ Haluschka en bij Herwig een pijnlijke realiteit, Cosmus Flam heeft haar beeld opgedreven tot een fantastischen toekomstdroom, waarvan de struktuur niets menschelijks meer heeft. Het is de absolute tyrannie der meest autokratische geestelijke en stoffelijke verdrukking, de tyrannie van het rationalisme, der geestelijke verdwazing, van den kultus der zinnen, der industrialisatie. In de millioenenstad, waar zelfs de museaconservators de herinnering aan God en Kristendom vergeten zijn, komt de zwerver Athanasius de boodschap brengen van Christus. Hij dringt door tot het hart van dit Babylonische kompleks en ontdekt den mensch in het allerlaatste stadium der geestelijke degeneratie, waar elk persoonlijk denken, voelen, willen, uitgesloten zijn. Voor de spelen zorgt de regeering in voldoende mate, want de millioenen van Teilopa moeten immers hun honger vergeten. Jammer genoeg voor haar verzuimen ze echter dit te doen, en als Athanasius met de paar menschen die hij voor zijn levensbeschouwing gewonnen heeft, de losworsteling predikt uit de dwingelandij des geestes en de tyrannie der geestelijke dictatuur, als eerste voorwaarde om opnieuw het licht te vinden, wordt hij verkeerd begrepen door de massa. Eigenlijk kon het ook niet anders. Het wordt een katastrofale opstand die weldra niet meer te stuiten is, zelfs niet meer door massa-volksvermaken. Vooral als de gerevolteerde dwangarbeiders de kolenlaag,waarop de stad gebouwd is, in brand gestoken hebben. Teilopa gaat ten onder aan haar eigen waanzin ; — ik geloof, mede door het feit dat ze eigenlijk nooit bestaan heeft. — Ik wil eerlijk bekennen dat ik niet houd van het soort toekomstromans, die gebouwd zijn op den onproportioneelen uitwas van sommige kultuurvormen en de verwordingen van industrialisatie, techniek,

enzoovoorts. Ook deze roman van Cosmus Flam hangt wat in de lucht, in dien zin dat een denkbeeldige stad als Teilopa, zelfs materialiter beschouwd, niet alleen een zuiver fantastisch opzet is, maar ook omdat ze heelemaal geen kontakt houdt met de mogelijkheden der realiteit, welke het huidig denkleven laat vermoeden. Ik geloof dat de strijd welke de komende geslachten tegen het rationalisme en de tyrannie der industrialisatie zullen te vechten hebben, een gansch anderen vorm zal hebben, en dat het eigenlijk in de toekomst heelemaal niet zal gaan tegen een wereld die niet meer tegen God vecht, omdat ze God niet meer kent en zelfs de verste herinnering aan zijn bestaan vergeten heeft. Ik zal de laatste zijn om van den auteur te eischen dat hij zich beperke bij de onmiddellijke of de mogelijke realiteit, doch bij wie een vierhonderdbladig boek schrijft om den strijd te beelden tegen hetgeen de apocalypsus noemt « het groote beest », dat zich van nu af reeds zoo brandend en praegnant van realiteit aandient, acht ik de symboliek van het onware taktisch zoowel als technisch verkeerd. Tenzij hij enkel het tragisch vertelsel van den ondergang van een één-en-twintig-eeuwsch Ninive wilde vertellen. En in dit geval heb ik vrede met de krachtige struktuur, de origineele fantasie, den prettigen stijl van dit zeer leesbare en onderhoudende boek. Intusschen verheug ik er me om dat deze drie werken, waarvan niemand kan zeggen dat ze ook litterair niet van meer dan gewoon belang zijn, alle drie een brandend getuigenis zijn, dat de zin van dit leven is : de vereeniging van het vergankelijke met het oneindige, in het streven naar het eeuwige licht ; dat de worsteling uit den chaos leidt over de paden van zelfinkeer ; dat er geen probleem is dat niet in God zijn oplossing kan vinden, en dat alle tegenstellingen in een eerlijk-beleefd kristendom kunnen overbrugd worden. Dat buiten God geen rust, geen evenwicht, geen orde mogelijk is, en dat ook het probleem der niet meer te ontkennen realiteit van de grootstad in Hem zijn oplossing kan vinden.

G. K. Chesterton

DE AVONTURIER
DER ORTHODOXIE

door D. de Pauw O.P.

Chesterton, overbekend in alle landen en werelddeelen, is ook in Noord- en Zuid-Nederland, ten minste in intellectueele middens, populair geworden. Wat niet zeggen wil dat zijn gedachtenzware werken, waarvan we reeds een heel stel in 't Nederlandsch bezitten, door de intellectueelen gelezen worden. Dit mag natuurlijk niet uitsluitend ten laste gelegd van de zonderlinge, oorspronkelijke denk- en schrijfwijze van dezen genialen man, maar moet grootendeels toegeschreven aan een zekere geestelijke luiheid en gemakzucht van ontwikkelde lezers. Om dien toestand eenigszins te wijzigen en den lezerskring van Chesterton, bij ons, te verruimen, ware het wenschelijk dat een Nederlandsche vertaling van zijn detective-verhalen 't licht zag. Ontspanningslectuur van een heel bizonder soort, die zeer in den smaak zal vallen van het publiek en den auteur, als verteller, zal laten recht geschieden. Nu zoo pas
12.287 **The Scandal of FatherBrown (IV)** de gekende serie stories is
◆ komen verrijken en herinneren, vraagt men zich af hoe 't mogelijk is dat geen enkel Nederlandsch uitgever deze detective-verhalen lanceerde, waarvan er slechts enkele werden vertaald. Het zijn zeer eigenaardige verhalen, waarin de misdaad en de ontdekking ervan niet alles zijn, maar waarin meestal, na veel speurens, schijnbare misdaden blijken geen misdaden te zijn, eerder gewone sterfgevallen. Alles wordt hier in 't werk gesteld om de misdaad te mijden. Grappig en geestig, spannend en adembeklemmend kan deze menschlievende man vertellen en tusschen de regels ons laten lezen : 't waardebesef dat hij heeft van de menschelijke ziel en 't menschelijk hart.

G. K. Chesterton is een der grootste journalisten van onzen tijd. Waarom gaan onze dagbladen zoo zelden putten aan de talrijke bijdragen die hij levert voor de Engelsche kranten, waaronder er genoeg voorkomen van algemeen, aktueel belang ? Iedereen heeft hooren spreken van G. K's Weekly, 't weekblad van C., den socialen hervormer. Den 21 Maart ll. werd er 't tienjarig bestaan van gevierd in een feestnummer waarvoor B. Shaw kopij leverde. En toen het vijfhonderdste nummer van de pers kwam, den 11 Oktober 1934, verscheen gelijktijdig een bloemlezing, saamgesteld

uit de merkwaardigste essays en gedichten opgenomen in dit blad, en nog in niets verouderd. « G. K.'s » (*) is de titel van dit lijvige, blije boek, waarvoor Ch. een inleidend woord schreef. Al dadelijk valt op dat hier eerste rang-journalisten aan 't woord zijn, dat heel die schitterende staf medewerkers (waaronder schrijvers als Chesterton, Belloc, Baring, de la Mare, Noyes, Ronald Know, Mc Nabb, Titterton, etc., karikaturisten als Chesterton, Derrick, Powys Ewans), gelooven in 't leven, humor bezitten en geestigheid, de aktueele gebeurtenissen bekijken van uit een heel bizonderen gezichtshoek, bekampen uit al hun macht de vernielende krachten van materialisme, bolsjevisme, kapitalisme, etc., met overtuiging meestrijden voor het Distributisme. Heel dit boek trilt van levensmoed, levensverovering, levensoptimisme. Men heeft terecht deze groep journalisten, welke de waarheid durven zeggen, die elders doodgezwegen of gemuilband wordt, genoemd : een school van profeten. De feiten immers hebben die mannen in 't gelijk gesteld. Uit de inleidende woorden van Ch. vernemen we, dat zijn Weekly harde dagen achter den rug heeft, dat kapitalisten, politici, dag-in dag-uit, het wilden kelderen, maar dat het zegevierend zijn strijd kan voortzetten voor het Distributisme, zonder steun van een of ander kapitalist. Ch. acht het Distributisme een sociale noodzakelijkheid in onzen tijd. Hij redeneert als volgt :

Ofwel is privaat-eigendom goed voor den mensch ofwel slecht. Als het slecht is, laat ons onmiddellijk eerlijke en moedige kommunisten worden en blij zijn tot een beweging te behooren welke moed en oprechtheid eischen. Maar is het privaat-eigendom goed voor den mensch dan is het goed voor iederen mensch. Privaat-eigendom is van nature uit een privaat goed voor een privaat burger ; of anders is het minder dan niets, want het is op zijn minst zich zelf nog niet.

Daar is het kapitalisme, het landlordisme, het despotisme. Er bestaan argumenten voor alle soorten van stelsels die trachten te bewijzen dat het eigendom in betrouwenswaardige handen berust. Maar al die argumenten zijn tegen het privaat-eigendom, zijn kapitalistische en kommunistische argumenten. Van 't oogenblik dat privaateigendom een voorrecht wordt, houdt het op privaat-eigendom te zijn. Er zijn menschen die zich schamen over het privaat-eigendom en het willen beperken tot een klein groepje, waartoe zij behooren ; er zijn menschen die zich niet schamen

(*) G. K.'s A Miscellary of the First 500 issues of the G. K.'s Weekly. With an introduction of G. K. Chesterton — London, Rich & Cowan Publishers, 27, Maiden Lane Strand. Prijs : 7/6 sh. — IV*.

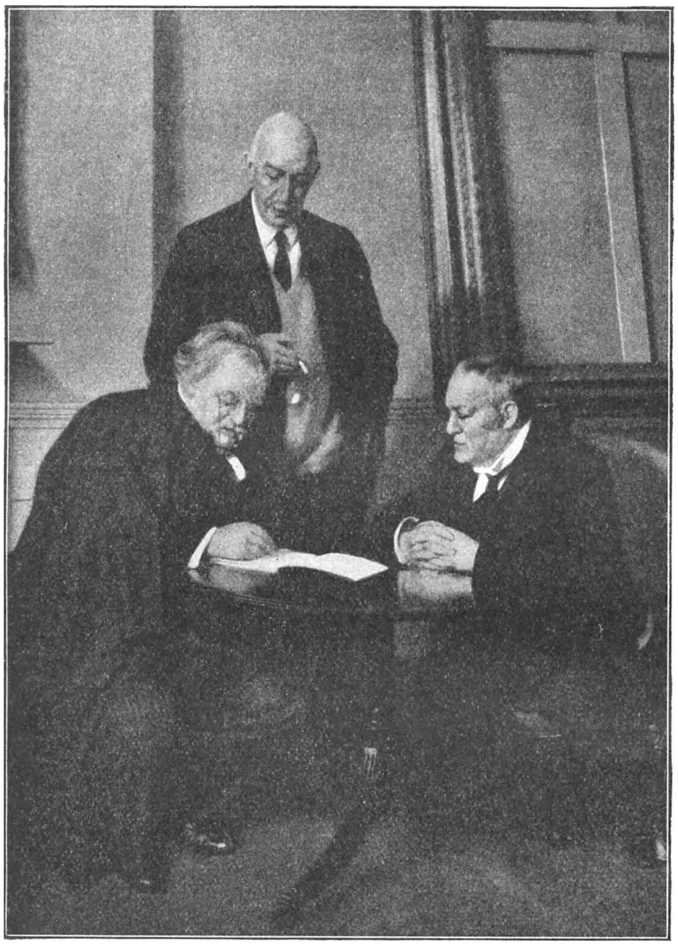

G. K. Chesterton Maurice Baring Hilaire Belloc

over privaat-eigendom en het aan iedereen willenverschaffen. Om dergelijke, distributistische gedachten aan den man te brengen bestonder vroeger geen enkel journalistisch orgaan. G. K.'s Weekly heeft zich thans, al tien jaar lang, met die taak belast en veel aanhangers gewonnen voor het Distributisme, dat een nieuwe sociale orde nastreeft, die organisch moet inwerken op het nationale leven. Wordt G. K. C. om zijn journalistiek werk een sociaal hervormer genoemd, met evenveel recht kan men hem den titel van essayist geven. Niets anders weer dan kranten-artikels, verschenen in de « Illustrated London News », biedt ons het boekje :
12.288 **Avowals and Denials** (*). Deze essays werden neergepend naar
◆ aanleiding van een pas verschenen boek of krantenartikel, naar aanleiding van een aktueele, politieke, religieuse of artistieke gebeurtenis. Heel het bundeltje geeft een verrassend vergezicht van het moderne, menschelijk leven. En al behandelt C. daarin dingen

(*) Avowals and Denials. A book of essays by Chesterton. Methuen & Co Ltd, London, 36, Essex Street, W. C. Prijs : 6 sh. — IV*.

van den dag, dank zij zijn algemeene kultuur, zijn fijne opmerkingsgave en zijn verbazende scheppingskracht, is hij erin gelukt deze essays iets onvergankelijks mee te geven. Wel spijtig dat dit genre, van zoo grooten invloed op de mentaliteit van 't lezend publiek, te onzent niet wordt beoefend. Ter sprake komen in deze essays onderwerpen van zeer uiteenloopenden aard, die den schr. de gelegenheid geven om een voor 't oogenblik noodzakelijke waarheid te verspreiden of te beklemtonen. Zoo b.v. geeft C. zijn meening te kennen over Hitler en Mussolini, over het vrouwenstemrecht en het Duitsche barbarendom, over droomen en jazzmuziek, over Kerstmisviering en sociologie, over B. Shaw, Wordsworth, Blake, Wells en Lawrence. Zijn diagnose van het hedendaagsche pessimisme en puritanisme is schitterend. Ironisch roskamt hij het eugenisme en de antigodbeweging der soviets ; doeltreffende pijlen mikt hij op de inrichters van het atheïstisch museum van Moskow. Tal van apologetische bladzijden, aan het adres van moderne ketterijen, zijn op zeer luchtigen toon geschreven, maar verre van oppervlakkig. Een Salomonswijsheid spreekt uit zijn omschrijving en illustratie van het : nihil novi sub sole. De jeugd, schrijft hij, aanvaardt heel natuurlijk oude dingen, denkend dat het nieuw is. Volgens C. is de jeugd niet bevoegd een uitspraak te doen over het nieuwe. Wat vandaag als een nieuwigheid wordt aangekondigd blijkt, voor wie lang genoeg leefde, of de geschiedenis van het verleden kent, een vergeten gebruik, iets oud in alle geval. Niet de nieuwigheid, maar de waarheid, interesseert C.

Om zijn waarde als biograaf aan te duiden zou een afzonderlijk artikel noodig zijn. Zwaarder, rustiger, uitgediepter werk leverde hij op dit terrein. Veel van zijn essayistische en journalistische producten zal rap verouderen, maar zijn biografieën bezitten beslist iets dat den tijd zal trotseeren. Voor enkele maanden kregen
12.289 we weer een nieuwe biografie : een tegenhanger van zijn St-Franciscus van Assisi, nl. : **De Heilige Thomas van Aquino (IV*)**. Vooraf moet gezegd dat C. geen vak-filosoof is, geen thomist in den eigenlijken zin van het woord, dat hij Thomas wil voorstellen aan den modernen mensch die staat buiten de Roomsche Kerk, dat hij van dien gedachtenreus, den mensch, heilige en wijsgeer, een vluchtig portret wil schilderen. Hij zet Thomas in zijn historisch milieu en in onze eeuw. Thomas' wijsbegeerte bekijkt

◆

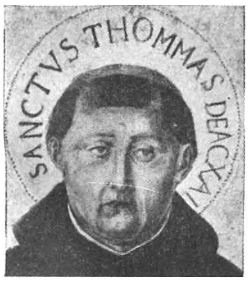

H. Thomas van Aquino

hij langs een zijde die vooral doet uitkomen de noodzakelijkheid van het thomisme voor den modernen geest, wijl 't aan onzen tijd een kosmos kan teruggeven.

« Honderd menschelijke filosofieën over de heele wereld verspreid, van het Nominalisme tot het Nirvanisme en Maya, van het vormlooze Evolutionisme tot het geestelooze Quietisme, alle komen voort uit het idee dat hetgeen we zien niet is wat we zien, omdat wat we zien ons niet bevredigt of zichzelf niet verklaart. Die Kosmos is een tegenspraak in de termen... Meest moderne agnostici beweren dat het zichzelf voortbrengende in zichzelf bestaande heelal, nooit een begin had behoeven te hebben en onmogelijk er een hebben kan (blz. 191). Terwijl de meeste wijsgeeren ten slotte komen tot niets dan bloote verandering, komt Th. uit bij de uiteindelijke en Absolute, dat onveranderlijk is, omdat het alle andere dingen tegelijk is. » Volgens Ch. is de wijsbegeerte van S. T. de filosofie van het gezond verstand, de eenig ware, wijl al de andere filosofische stelsels mank gaan. Dit laatste tracht hij afdoende te bewijzen door merkwaardige tegenstellingen tusschen Thomas en Hegel, Prof. Huxley, Dean Inge en Luther, tusschen het thomisme en allerhande dwalingen als het manicheïsme, het nominalisme, het islamisme, het agnosticisme, het calvinisme, het darwinisme en de bolsjevistische godlooze kampagne. Voor den modernen mensch vereenvoudigt hij Thomas' leer, die herleidend tot een viertal stellingen, veel nadruk leggend op het feit dat Thomas steeds « met de grootste nauwgezetheid volgt : de realiteit der dingen, de veranderlijkheid der dingen, de verscheidenheid der dingen, en alles wat er aldus verder nog van de dingen kan worden gezegd, zonder dat hij een oogenblik zijn houvast verliest aan zijn uitgangspunt : de realiteit (203). » Begeesterd roept hij uit : « Er hangt rondom den Aquiner een sfeer en een klank, waaraan men zich moeilijk onttrekken kan als aan het daglicht in een huis vol vensters. Het is de positieve instelling van zijn geest, die doordrenkt en gevuld is als met zonneschijn, met de warmte van de bewondering voor de geschapen dingen (blz. 131). C. verklaart dat « met het toenemen der jaren hij een even groote en in sommige stemmingen nog een grooter genegenheid is gaan voelen voor dezen mensch, met dien grooten geest en dat groote hart, die van zijn geestelijken rijkdom alle komende geslachten erfgenaam gemaakt heeft. » En dat valt dadelijk op als hij over den mensch en heilige vertelt. Hij boort door de uiterlijke gebeurtenissen van dit leven om de binnenzijde te laten zien. In Thomas huldigt C. den humanist en bevrijder van het menschelijk verstand, den man

die geloofde in het leven, en het geloof verdedigde, de gedachtenkolos met het gezond verstand, die stierf met de onschuld van een vijfjarig kind, den lichtschuwe, gesloten heilige, die « zachtmoediger was dan de meest moderne wijze, het type van den internationalen mensch, den intellectueelen aristokraat », zonder den zwaksten zweem van pocherij, den man die niet kon spotten, den bedaarden, gelijkmoedigen, nederigen geleerde, den zwijgenden os, of beter den gevleugelden apocalyptischen stier.

In deze levensschets, vol wijsheid en fantasie, werden voor het eerst de gekende anekdoten van Thomas' leven, als het tafereel van de verleidster, de ontvluchting in een mand, de verstrooidheid bij een feestmaal, enz., in dichterlijke visioenen omgezet. Hoogtepunten van verbeeldingsvermogen bereikte C. waar hij 't stille sterven beschrijft van dezen geleerden heilige, en het verbranden van diens werken door Luther, « den schepper van de moderne wereld, die tijdelijk den engel der school overwonnen heeft. »

Zonder overdrijving mocht P. van Heugten S.J. Chesterton noemen « Een Godsgave aan de twintigste-eeuwsche menschheid ». Niet alleen om de werken die hij, katholiek geworden, publiceerde, maar zelfs om wat hij schreef vóór zijn bekeering, voornamelijk om zijn:

12.290 **Orthodoxie (III-IV)**, het rijkste, diepste boek van Chesterton, en, van onze eeuw. Met uitbundigen lof werd dit meesterwerk door de Nederlandsche kritiek omlauwerd : « Het is een der weinige werken uit de literatuur die de Goddelijke Meester met een stralenden glimlach zou ten einde gelezen hebben. » (v. Heugten). « Hier heeft C. zich in al zijn facetten gestandbeeld ; hier zingt de geboren lyrieker ; hier schaterlacht de onuitputtelijke humorist ; hier toovert de schitterende fantast ; hier joelt en jubelt en danst de kerngezonde mensch ; hier orakelt de profetische denker en menschenkenner ; hier helmt de harmonische tweezang van den man van de straat met zijn moederwijsheid, en van den « homo religiosus » met zijn onvergankelijke waarheid van 't christelijk Credo. » (Dr de Hovre).

G. K. Chesterton

« Orthodoxie » is een lange glimlach, bijna driehonderd bladzijden lang. Een glimlach, waarin het leed werd overwonnen, leed gewekt door Baal, wiens zwart beeld de hemelen wegdekt. » (W. Nieuwenhuis). Dit boek schreef C. veertien jaar voor zijn bekeering. Het is een schitterend pleidooi voor de christelijke levensbeschouwing ; een profetische visie van de moderne, kaotische en katastro-

fale wereld. Ch. onderzoekt van binnen uit al de ismen die liepen van het atheïsme en agnosticisme, langs determinisme, evolutionisme, spiritisme, naar pessimisme en optimisme ; stelt vast de verwoesting aangericht door het naturalisme, het logicisme en het scepticisme en wijst op de sombere werkelijkheid, het wanhopig uitzicht van de moderne menschheid, welke de waanzin nabij is omdat zij geloofde in zich zelf. De wereld is oud geworden, ziek en zieltogend. In het christendom ontdekt Ch. de oplossing van alle problemen die, daarbuiten, onopgelost blijven. Hij ontmoet er de vrijheid, het gezond verstand, het avontuur, de romantiek, de levensvreugde en de belangstelling voor al wat menschelijk is ; het mirakel en de nederigheid. Wat hem besluiten doet zich aan de Kerk te onderwerpen wijl daar de waarheid te vinden is. Zijn geestelijk avontuur vertelt hij met tintelenden humor en speelsche fantasie ; zijn zienswijze verdedigt hij met stevige argumenten, met onverbiddelijke, rotsvaste uitspraken, aanvallen uit alle hoeken dapper afwerend.

Toch zijn er vele onjuistheden en halve waarheden binnengeslopen in dat boek. Zij werden vroeger reeds door Willem Nieuwenhuis en de Tonquedec aangestipt. Ziehier de voornaamste :

Ch. heeft teveel nadruk gelegd op een leven vol vreugde en verrassingen, en de dwaasheid van het kruis schier vergeten. Hij stelt Kristus voor als den patroon van alle opstandelingen en verliest uit het oog dat Hij ook is de Koning der martelaren. Hij blijkt geen klaar begrip te hebben van mystiek en mysticisme. Tracht verkeerdelijk te bewijzen dat het algemeen stemrecht in den grond christelijk is.

Stelt het christendom voor als de synthese van alle uitersten en buitensporigheden.

Beweert dat de metafysiek van het sprookjesland dezelfde is als die van het christendom, 't geen niet waar is.

Vergist zich als hij 't christendom demokratisch noemt en houdt staan dat het christendom de gelijke waarde van alle menschen voorstaat.

Wij hadden verwacht dat de vertaler, in dezen tweeden druk van Orthodoxie, dit zou hebben vermeld in voetnota's of in een aanhangsel. Wij hopen dat deze verwaarloozing in de toekomst zal worden goed gemaakt. Chesterton immers, van zoodra hij katholiek geworden is, in 1922, heeft dit alles ingezien en aangevuld door de bijdragen, welke hij, na zijn bekeering, publiceerde in « Blackfriars » en die, dunkt mij, hier ook hadden moeten opgenomen. Deze terechtwijzingen verminderen in niets de waarde van dit eenig, oorspronkelijk, levensgezond, en laat het ons zeggen, katholiek boek.

Orthodoxie blijft voor ontwikkelde lezers een bazuinstoot en een hamerslag. Een epos en een triomfantelijk levenslied. Een offensiefdaad van ridderlijk bravour. Orthodoxie ontvouwt de wereld als een sprookjesland, waar voortdurend wonderen gebeuren ; het klaroent over alle landen en tijden : wáár de waarheid en de vreugde te vinden zijn ; het doet ons gewillig luisteren naar de leiding van Kristus en de Kerk ; deemoedig, dankend knielen voor het mysterie en het mirakel ; het leert ons het verloren geheim, al het bestaande te bewonderen, en legt weer op onze oude gezichten den jongen glimlach van het levensgeluk.

Nieuws uit het Noorden.

Het is niet sedert vandaag dat de Nederlandsche romanauteurs hun vaderland hartgrondig beu schijnen te zijn, en thans bij voorkeur hun romanthema's, zooniet hun verblijf, in Zuid of Oost gaan zoeken. Zoo biedt de huidige romanliteratuur het aspekt van een alles behalve Nederlandsche fantazie, waarbij de tijdgenooten vlijtig de paden bewandelen des ouden heeren Couperus. Zoo hebben Fabricius, den Doolaard, het echtpaar Scharten-Antink, Helman, Wagener, Slauerhoff de tenten van hun verblijf of van hun verbeelding verre van de grijze luchten van het koele Holland opgeslagen ; de eene na de andere verrast ons met een reeks romans die ten slotte alle getuigen van een diep en begrijpelijk heimwee om uit de egale, monotone, doodgecultiveerde, overbeschaafde levensvormen van dit zoo comfortabele als ziellooze Noorden weg te vluchten, of misschien ook simpel om romans te schrijven die onhollandsche « en dus » Europeesche allures hebben. Met denzelfden ijver waarmee Vlaanderen zich op zijn boeren, pastoors, drinkebroers en papeters werpt, wegens de drukke buitenlandsche
12.291 vraag naar dit consumptieartikel. SLAUERHOFF publiceert thans na het « Verboden rijk » van verleden jaar een nieuwen Asiatischen roman : **Het Leven op Aarde (II-III*)** waarin hij met pijnlijke preciesheid het leven teekent van een aan lager wal geraakt radiotelegrafist bij de marine, en diens bevreemdende avonturen bij zijn tocht naar de onbekende binnenlanden van het geheimzinnige Chineesche rijk. Al de bekende attributen, welke bij China behooren sedert er boeken geschreven worden

Jan Jacob Slauerhoff

over het hemelsche rijk, doen hierbij royaal dienst : opiummaniakken, boeddhatempels met fanatieke monniken, geheimzinnige steden welke zich fanatiek sluiten voor elken reiziger en elken invloed uit het Westen, etcetera. Van deze elementen maakte Slauerhoff een dankbaar en verstandig gebruik in dit boek, dat naast het langzame verwordingsproces van enkele Europeesche menschenwrakken, een zeer merkwaardig beeld teekent van het wanhopig zich aan traditie, oudvaderlijke wetenschap, superioriteitsgevoel en minachting voor het Westen vastklampende China. De brief van Kia-So aan Wan-Tsjen is, behalve een meesterstuk van stijl, een zeer geslaagd specimen van Oostersche zelfgenoegzaamheid en geslepen intrigeerkunst. Zelden heb ik den geest en het landschap van dit oude gefanatiseerde volk zoo verrassend juist en zoo zuiver gesynthetiseerd gevonden als in dit boek, waar alles toegespitst is op innerlijke dekadentie, waar gansch het leven en de beide oude kulturen van West en Oost elkaar in hun meest beklagenswaardige verwordenheid ontmoeten. Het eindigt alles op ondergang en ontbinding, zedelijk en tastbaar. Maar het epos dat Slauerhoff over dezen ondergang schreef is er een van zulk praegnante wezenlijkheid en litterair gesproken van zulkdanig stylistische kracht, dat ik niet aarzel dit boek tot een der belangrijke verschijnselen der jongste literatuur te rekenen. Het verbaast me telkens over welke stylistische en bouwkundige vaardigheid dit geslacht beschikt ; hoe zuiver haar aanvoelen is van den mensch van dezen tijd, hoe scherp haar waarneming, hoe krachtig haar synthese van dezen tijd, maar hoe arm haar geestelijk leven en hoe beginselloos haar verhouding tot het ontbindingsproces rondom haar.
JAN CAMPERT, de dichter-journalist, die in zijn beroep denkelijk gelegenheid te over had om deze verwording in eigen land aandachtig te bestudeeren, schreef een zeer leesbaren roman over
12.292 de Amsterdamsche onderwereld : **Die in het Donker (II-III*)** een boek dat mij na de geraffineerde degeneratie welke we plegen ontsluierd te zien in den modernen grootstadroman, nog erg meevalt. Het is intusschen geen idylle, hetgeen zich in deze onderwereld voltrekt ; er ontbreekt geen enkel van de gewone varianten en typen : publieke vrouwen, souteneurs, inbrekers, moordenaars, tot zelfs de burger-mannetjes die voor 'n avond de bloemetjes buitenzetten en in « zekere » gelegenheden verzeild geraken. Maar dat is eigenlijk alles normaal en menschelijk en ten slotte zou dit gegeven het boek niet doen uitgroeien boven den doorsnee-politieroman, ondanks zijn stylistische kwaliteiten, ware het niet dat daar de pijnlijke geschiedenis van Joost Verheyden, alias « de stille »,

die van den trap van fatsoenlijk bankbediende-met-diploma door gedwongen werkloosheid tot dief, inbreker, souteneur en ten slotte tot moordenaar ontaardt, een pijnlijke en zeer scherpe beschuldiging tegenover het huidig verworden sociaal-ekonomisch systeem geworden is. Jan Campert heeft geen blad voor zijn mond genomen en het is waarachtig geen boek voor kleine kinderen, maar het is alles in groote mate menschelijk, waar en geloovenswaard. En bovendien begrijpelijk. Het is leed, zonde en verwording die van alle tijden zijn. Behalve dan misschien het tegennatuurlijk kwaad dat hier openlijk beleden wordt, al geldt het ditmaal niet een gezond-ruwen schavuit, maar een gedegenereerd half-intellektueel type, en al steken de overige kerels waarachtig hun afkeer voor hem onder geen stoelen of banken. Het is een beeld van brutalen aanslag op orde en recht, van donker kwaad tegen de natuur, van geestelijke ellende en stoffelijken nood, van een fataal en bijna gedwongen wegzakken in de zonde zooals we dat elken morgen na de lektuur van de krant wel kunnen realiseeren, doch waarvan het tragisch geheel en de diepere oorzaken ons ontgaan. Het boek is een beschuldiging. Tegen wie ? Alles geeft hier den indruk dat deze kerels het leven willoos ondergaan, en gedwongen worden door een egoïstische maatschappij en een falikant stelsel. Maar intusschen is het een technisch uitstekend gemonteerd en litterair zeer zuiver boek, sober en vluchtig geschreven, zonder stylistische glanspunten, maar eerlijk en krachtig van stijl. Het is jammer vanuit zuiver ethisch standpunt beschouwd dat dergelijke boeken verschijnen, maar ik geloof dat ze er ten slotte noodig zijn, op straffe dat het levensbeeld, hetwelk onze literatuur bedoelt te verwezenlijken, zichzelf uitschakele door haar eenzijdigheid en onwerkelijkheid.

Plezierig is evenmin het vaag-geïdealiseerd verhaal van trouwen
12.293 en scheiden **De gave Gulden (III-IV*)** dat het trouwe echtpaar SCHARTEN-ANTINK met de gauwte gerealiseerd heeft. Ik geloof eigenlijk al te vlug, of liever, ik heb er een vaag vermoeden van dat een der twee, mogelijk mevrouw Scharten, ditmaal haar medewerking onthield aan dit epos van scheiden en minnen. Voor ééns dat deze auteurs een boek schrijven met uitgesproken en overigens goedbedoelde tendenz, is het jammer genoeg totaal mis. Wel vindt men hier de gewone soepelheid van stijl, de vaag-romantische atmosfeer, het zeer zuiver aanvoelen van het denkleven bij het soort menschen voor wie onze beschaving eerste klas-coupés en Palace-hotels ingericht heeft, en een prettige nonchalante vertrouwdheid met het leven in de zuidersche luxe-

Carel Scharten

Margo Scharten-Antink

steden. Maar het is eerlijk gezegd niet gegroeid tot het zeer zuivere geheel in bouw en struktuur en stijl dat we van deze auteurs gewend zijn. Ik vermoed overigens dat een deel der ontstemming, aan dewelke men moeilijk ontkomt bij de lektuur van dit boek, voortkomt uit het al te druk gebruik van wat, nu alweer een paar jaren geleden, gold als dé moderne levenshouding: trouwen, een korten heftig geluk dat ras omslaat tot onvoldaanheid; flirterij met de eeuwige mannelijke of vrouwelijke derde, scheiding, nieuw huwelijk met nog korter en heftiger zaligheid, en spoediger desilluzie. Om nog te zwijgen van de kinderen uit het vorige huwelijk die aanleiding en reden plegen te zijn tot spoedig en vaag heimwee — om het woord « berouw » ongemoeid te laten. — Ook de atmosfeer en het milieu brengen weinig nieuws. Onderdehand weten we nu stilaan wel dat de wereld der demi-mondains druk bevolkt is met avonturiers, intriganten, æstheten, zwakkelingen en beschaafde schurken tout court. De figuur van het gescheiden dametje,waaraan een journalist met artistieke allures zich in tweede huwelijk laat binden omdat hij een melkkoe toevallig best kan gebruiken, en die al spoedig geestelijk en materieel leeggezogen aan kant gezet wordt, is inderdaad tragisch en meelijwekkend genoeg. Maar de auteurs moeten me toegeven dat ze ten slotte wel wat erg naïevelijk in het doorzichtig net van meneer Huug gevlogen is. Deze roman maakt sterker dan eenig ander boek van Scharten een onprettig-Hollandschen indruk, ondanks het feit dat vrijwel gansch het gebeuren zich afspeelt in Zwitsersche en Italiaansche Kurhausen. Het is een goedbedoeld en mooi opgezet pleidooi tegen de echtscheiding, maar het is geen ernstige literatuur geworden. Evenmin
12.294 als de specifiek-Hollandsche roman **Elly** (**IV**, P) van RUDOLF VAN REEST, die een licht-zoeterige akwarel met veel tusschentonen samenstelde op het thema : zonder religie geen ernstig huwelijksleven en geen gelukkig huisgezin. Zeer aannemelijk, alleen wat al te nadrukkelijk betoogd, waardoor het de bedoeling herhaaldelijk onsympathiek dreigt te laten worden. Niet het minst wegens de zware degelijke ernst van het protestantsch ouderenpaar dat met herhaald psalmgezang, een theologie-studeerenden zoon,

een starre houding tegenover het « dansen van twee seksen met elkaar » (!!!) en dergelijke calvinisterijen, de religie er waarachtig niet sympathieker om maakt. Het verwondert me eerlijk gezegd niets dat Elly ten slotte, gelijk elk gezond meisje in haar plaats zou doen, een heimelijken afkeer voelt voor de tyrannie van de godsidee die stug en zonloos het leven beheerscht. Overigens, ondanks zijn wat langwijligheid en zijn nadrukkelijk eenzijdige opvatting van het gelukkig huisgezin, een zeer dragelijk geschreven boek. Maar ik geloof niet dat het reiken zal tot het plan der geestelijke problemen waarvoor het huidig geestelijk-ledig gebleven geslacht, in haar losbreken uit de oude oer-degelijke en versleten degelijkheid, zich geplaatst ziet. — F. BORDEWIJK bundelde
12.295 onder den titel **De laatste Eer (IV*)** een reeks grafredens van ietwat somberen humor op een zeer divers stel overledenen en... nog levenden. Een humor die meermaals wat vlak en volksch-goedkoop gebleven is, maar daarnaast soms verrast door haar scherpe realiteit en haar origineelen kijk op het leven en den mensch. Het is de persiflage van veel pose, leugen, leegheid en dooden vorm ; minder heftig dan de bekende afdoende uppercuts van Kuyle, maar alvast sierlijker, bedachtzamer, meer berekend op kwetsuur dan op definitieven doodslag. Aagtjen Vos, in wiens identiteit zich wel niemand zal vergissen, kan het b.v. best voorloopig stellen met het dythirambe op haar bekend werk. Intusschen is de tamelijk conventioneele stijl van dit boek vrijwel verrassend vanwege den schrijver van « Blokken » en « Bint », die zichzelf half dood gepiekerd heeft om zich een sensationeelen stijl eigen te maken. Zeer tot het ongenoegen zijner lezers overigens, voor wie de lektuur van zijn boeken — met uitzondering van dit hier — een serieuze en voortdurende kwelling is. Laat ik ten slotte

F. Bordewijk

nog den bundel vertellingen vermelden die onlangs verscheen van de hand van ARTHUR
12.296 VAN SCHENDEL : **De schoone Jacht (IV).** Verhalen van schoone, romantische verbeelding uit den tijd van zwijgzame, norsche, slotridders, beeldschoone edeldames, pages en smachtende jonkvrouwen, zooals van Schendel en van Oordt die alleen konden bedenken in Nederland. Edel, verfijnd van gevoelen, hoofsch van minne, glanzend van stijl, sierlijk,

Arthur van Schendel

aristokratisch en gecultiveerd. Jammer genoeg verschijnt dit boek twintig jaar te laat, en drie jaar na zijn « Waterman » en « Jan Compagnie ». Deze novellen hebben het ijle vluchtige van een bloesemenden droom uit de zonnige geidealiseerde middeleeuwen, waarin van Schendel vroeger telkens placht weg te vluchten; wat tegelijk zijn sterkte was, en zijn zwakte. Zijn personen blijven vaag, juist door hun verpuurd gevoelen, doch ze bewegen zich in een atmosfeer van warme menschelijkheid. Denkt men zich een kwart eeuws terug, (1) dan is dit kristalheldere proza, zonder het allerminste naturalisme, een der zuiverste verschijnselen der bloedarme Nederlandsche romantiek.

(1) Het verscheen inderdaad voor 't eerst in 1908.

Zegen der Goedheid

door P. EM. JANSSEN S.J.

Ik had, niet zonder duizeling, het schijnbaar vreedzame boek van
12.297 MIGUEL DE UNAMUNO gelezen,(*) **St Manuel Bueno, Martelaar (I).** Aanstonds daarop greep ik, vertrouwend op den dubbelen titel, naar Antoon Coolen's Zegen der Goedheid, Legendenboek. Waarom ik dat deed zal men, na een korte kennismaking met de Unamuno's boek, gemakkelijk begrijpen.

Angela Carballino had, jong meisje toen en jonge vrouw uit het dorpje Valverde de Lucerna (diocees Renada), als pastoor Don Manuel, die heilig leefde en stierf. Zijn parochianen « gelooven » sindsdien « in St-Manuel Bueno » (den goede) (blz. 37); zijn bisschop lokte het proces ter zaligverklaring uit, en is « van plan... een levensbeschrijving van hem uit te geven, een soort handboek voor den volmaakten pastoor » (blz. 37). Angela Carballino, nu vijftig jaar oud, legt in een dagboek haar ervaring van hem vast : hij geloofde niet. Dat dagboek kwam in de handen van den schrijver die het uitgaf. Ziedaar de fictie.

Fictie ?... Werkelijkheid ! antwoordt de schrijver. « Weet ik of die Augusto Pérez, uit mijn roman Niebla, geen gelijk had, toen hij beweerde reëeler, objectiever te zijn dan ikzelf die hem meende uitgedacht te hebben ? Aan de werkelijkheid van dezen St-Manuel Bueno, zooals zijn leerlinge en geestelijke dochter

(*) DE UNAMUNO, MIGUEL : ST-MANUEL BUENO, MARTELAAR (I, valt onder kerkelijk boekenverbod) *Vert. uit h. Spaansch* [*San Manuel, Martir*].

Angela Carballino hem mij heeft geopenbaard, aan die realiteit twijfel ik geen oogenblik. Ik geloof in haar meer dan de heilige zelf er in geloofde ; ik geloof in haar meer dan ik in mijn eigen werkelijkheid geloof. » (blz. 38)
Fictie, werkelijkheid ; gelooven, niet gelooven... : nu duizelt het den lezer ; zooals het leven, volgens den schrijver, duizelingwekkend is.

Ik greep dus naar een « legendenboek » : de werkelijkheid der fictie
12.298 wilde ik nagaan; ik greep naar «**Zegen der Goedheid**»(*): ik moest
◆ waarnemen dat de mild zegenende goedheid, op hare beurt gezegend, een onvervreemdbaar kenmerk is van het christelijk geloof. De lezing voldeed me, al vond ik in alle legenden niet wat ik zocht. In « Elooi van de Smeden » b. v. vond ik het wél : de atmosfeer waarin de legende ademt (hier : het dorpsleven, en in de dorpen zijn de smeden de sterksten), en de overtuiging waaraan zij vorm en leven ontleent (zonder Gods zegen gaat het ook bij de sterksten niet). Zoo is elke goede legende : een glanzende werkelijkheid uit een andere wereld, op deze wereld voorgespiegeld ; en wat we met de zinnen waarnemen, en wat we daarbij denken en doorleven... : zooveel verstrooide elementen die zich ineens samenvoegen tot een concreet gebeuren, tot een straling van inwendig licht !
De legende niet alleen, ook de roman. En beter begreep ik het getuigenis van Mauriac : zijn gefingeerde personen leiden hem waar hij niet wil... ; welke bekentenis ik trouwens, zooveel vroeger, bij Bourget reeds had gelezen. De schrijver beheerscht de werkelijkheid niet die hij intuïtief aanvoelt : hij volgt haar, nu en dan zelfs onwillig ; maar hij weet dat zij veel intenser is dan wat de zinnen waarnemen.
Zoo *gelooft* Miguel de Unamuno niet alleen aan zijn eigen fictie : hij *ziet* ze voor zich. Angela Carballino, Làzaro Carballino, Don Manuel komen hem werkelijker voor dan een toevallig ontmoet mensch of een historische gestalte ; hun onderlinge betrekkingen zijn voor hem *de waarheid zelf.*

En toch bedriegt de romanschrijver zich meermalen. Ook wat hij *ziet,* haalt hij tenslotte uit zichzelf op : het geheimzinnig product, half buiten zijn wil om, van zijn eigen veelvuldig leven ; en de eenheid er van is vooral het werk der zedelijke norma's — edel-

(*) COOLEN, ANTOON : ZEGEN DER GOEDHEID. Legendenboek — IV, †, 83.8 : 83.9 : 92.2 (Rec. 11.290, 11.328).

moedigheid of zelfzucht, zelfverblinding of waarheidsliefde — die zijn leven beheerschen.

De fictie die Miguel de Unamuno werkelijk heeft gezien, is die van een priester, heldhaftig goed, martelaar van zijn goedheid, maar zonder geloof. Daarin ligt volgende waarheid besloten : goedheid behoort bij het diepste wezen van het christendom (1) ; — en volgende dwaling wordt ermee verbonden : bovennatuurlijke goedheid (tenminste wat men zoo gewoonlijk noemt) is scheidbaar van het geloof.

Goedheid, meent de schrijver, is een natuurlijke deugd die in de moeder haar schoonste incarnatie vindt. Uit goedheid geeft deze alles, offert zich op... : zulkdanige drang lijkt wel het heiligste dat we bezitten (2).
Het heiligste in de natuurlijke orde, ja ; maar zoo bereikt men de hoogste goedheid nog niet : die van Christus namelijk, mensch geworden voor ons en voor ons gestorven. Met de goddelijke deugd van liefde wordt ze den mensch, bij het doopsel, ingestort ; en zeer velen offeren zich op, uit liefde tot God en den naaste, ter voltooiing van Christus' verlossing, allerheldhaftigst. Zulke goedheid verheft de natuurlijke tot een hooger bestemming en verdienste, maar zij heeft haar eigen wetten. Zij overstelpt ingeboren drang naar liefde : niets er van gaat verloren ; maar deze wordt een onderdeel van een hoogere en breedere, dikwijls verrassende harmonie. Niets wonderbaarders op aarde dan bovennatuurlijke goedheid !
Weer neem ik « Zegen der Goedheid » ter hand : ja, daar vind ik ze aanwezig. Niet stralend en overweldigend als in het Lucas-evangelie ; eenigszins dof en getemperd, want de weelderige stijl, iets te verzorgd, omsluiert de schittering. In « Dismas van de Goede Moordenaars » b.v., in « Goar van de Gastvrijen », in « Maria van de zondige Vrouwen », in « Maarten van de Barmhartigen », in « Frans van de Weldoeners » smaak ik dat schoonste Godsgeschenk ; en de eerste titel van dit boek geeft werkelijk zijn intiemsten inhoud

(1) Zie het evangelie van Joannes, 15, 12-17 en passim elders. — Zie vooral den eersten brief van Joannes, 3 en 4 (en elders). Vergelijk daarmede den brief van Paulus I Cor. 13. — Telkens zal het, bij het lezen dier teksten, klaar worden hoe innig het bovennatuurlijk geloof en de bovennatuurlijke liefde onderling zijn verbonden.
(2) Geeft die gedachte de verklaring van het woord « matriarchaal » (blz. 5, 11), waar wij patriarchaal zouden verwachten ? Neemt Angela Carballino niet een soort geestelijk moederschap waar tegenover Don Manuel (blz. 17 en elders ; vooral blz. 25 : zij geeft hem de absolutie) ?

weer : deze legenden zijn als zaligheden, door God onder vorm van geschiedenissen geopenbaard.
Zegen der goedheid... Ik denk aan tafereelen uit Timmermans' « Harp van Sint Franciscus », uit Albert Kuyle's « Harten en Brood » ; ik denk zelfs aan Walschap's trilogie en aan zijn « Celibaat », want ook deze schrijver wordt door de goedheid bekoord; ik denk er verder aan hoe Frederik van Eeden, heel zijn leven lang, « een goed mensch » wilde zijn, en hoe de liefde die zich offeren kan, een der beschouwingen was welke Vondel tot het katholicisme voerden... Hoe wordt het me klaar dat de kunstenaar, meer dan een ander mensch, en meer wellicht in dezen tijd van verbittering en haat, hongeren moet naar de hoogste liefde ! Naar een goedheid die alle verwachting overtreft, en die, omheen den bloeienden kruisboom met rozen belaân, de wereld herschept tot een paradijs.

Miguel de Unamuno

Zulk een drang leeft ook in Miguel de Unamuno ; maar « de menschen zijn in getwijfel gevangen », naar het woord van H. Roland-Holst van der Schalk. Geen andere goedheid beseft hij dan de natuurlijke ; en hij verbindt ze met de marteling van den twijfel, in een plaats waar de traditioneele godsdienst de menigte nog gelukkig maakt.
Een geval als het voorgestelde is mogelijk ; zelfs in onzen tijd en in katholiek gebleven landen, ontbreekt een zekere waarschijnlijkheid niet. Kan een lang bestaande godsdienst zóó niet in een ziel worden gesloopt, of kan de bekoring der zich offerende goedheid de voorbereiding niet zijn tot een bekeering ? Een voorbijgaand stadium blijft dan deze levenshouding : een halte op den weg van geloof naar ongeloof, of omgekeerd ; de laatste verscheuring van wie het geloof nog niet ontberen kan, of de eerste verrassing van wie het vinden zal... ; in geen geval een blijvende overtuiging zooals ze, het meest bij de edelsten der menschen, herhaaldelijk zou voorkomen (*).
Goedheid toch, tot marteling bereid, voedt zich noodzakelijk aan een geloofsleven (daarom niet altijd het katholieke) ; en anderzijds werkt elk echt geloofsleven zich daarin op de volkomenste wijze uit. Goedheid daarentegen, waarbij de afwezigheid van geloof in

(*) Zooals de schrijver dat voorstelt. Zelfs doet hij Làzaro Carballino (godslasterend) zeggen « dat hij geloofde, dat meer dan een van de grootste heiligen, ook de grootste misschien, gestorven was zonder te gelooven in het andere leven. » (blz. 35)

een geloovig midden de marteling zou uitmaken, staat slechts kunstmatig met die marteling vereenigd : beide belemmeren elkander, voltooien elkander niet. Zóó wordt niemand martelaar ! Aesthetisch, psychologisch, godsdienstig berust dit boek dus op wankele gronden. Het werk van een mensch die niet volkomen vasthouden wil en niet heelemaal loslaten. Wijst het naar de afvalligheid of naar den terugkeer ?... Uit den titel, uit den schrifttuurtekst vooraan (1) en uit de verwarrende bladzijden aan het einde (blz. 35-39) blijkt het dat de schrijver zijn werk voor katholieke lezers bestemde. Kon hij dat doen met een zuiver inzicht ? Wij zien het niet in.

Het legendenboek van Antoon Coolen heeft geen aanbeveling meer noodig. En hoeft het nog gezegd dat het werk van Miguel de Unamuno als een verboden boek moet beschouwd worden : het boek van een niet-katholiek, dat ex professo over godsdienstzaken handelt, en waarvan het niet blijkt dat het niets tegen het geloof zou bevatten (2) ?

(1) « Indien wij alleenlijk in (voor) dit leven op Christus zijn hopende, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen » (I Cor. 15, 19). In deze « ellende » zou het martelaarschap van Don Manuel bestaan hebben. Maar heel het hoofdstuk van Paulus leert juist het tegenovergestelde van wat de Unamuno beweert ; hoe kan hij dan, te goeder trouw, dezen tekst aanhalen ?

(2) Kerkelijk Wetboek, Canon 1399, 4. Miguel de Unamuno wordt, naar een Spanjaard mij mededeelde, algemeen als « acatholicus » beschouwd.

Van Menschen en Boeken

Voor onze bibliotheken : Op het « Internationaal Congres tot het benuttigen van den Vrijen Tijd van den Arbeider », dat op 18-20 Juni jl. te Brussel plaats greep, nam het Bestuur van het Verbond van kath. Boekerijen de gelegenheid te baat om een wensch te doen uitbrengen die, hopen we, een nuttige echo zal vinden bij het Ministerie van Onderwijs.

Op ons voorstel werd door het Congres de wensch geuit dat de toelagen aan de Openbare Boekerijen *onverwijld zouden teruggebracht op het peil van vóór de inzinking,* hierbij rekening houdend met de passenden perekwatie, opdat het officieele steungeld voor de Op. Bibliotheken eenzelfde koopkracht zou vertegenwoordigen als vóór de bezuinigende crisismaatregelen.

Op 30 Juni laatstleden, de honderdjarigste geboortedag van **Tony Bergmann** — schrijver van « Ernest Staes » — werd in zijn geboortestad een bescheiden hulde gebracht aan dezen auteur, wiens werk sedert jaren als klassiek-representatief erkend is voor de klein-realistische romantiek in Vlaanderen. Een bloemenhulde werd gebracht aan zijn standbeeld, en een Akademische zitting had plaats te Lier ; alles in rechtstreeksche verhouding tot de waardeering welke deze wezenlijk groote auteur in zijn vaderstad geniet, en in zéér onrechtstreeksche dito tot zijn voorname beteekenis.

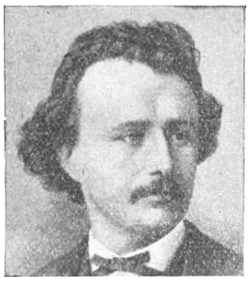
Tony Eergmann

De bundel gedichten **Porta Nigra** van H. Marsman werd door de Commissie voor Schoone Letteren van de Mij der Nederlandsche Letterkunde aangewezen ter bekroning met den C. W. v. d. Hoogt-prijs (duizend gulden). Uit het verslag der Maatschappij blijkt dat men eerst « om bijzondere redenen » meende den prijs niet te moeten toekennen ; eveneens dat ook het boek van Bordewijk « Bint » voor deze bekroning ter sprake kwam, doch dat dit werk niet bekroond werd omdat de schrijver « wegens zijn ouderdom » niet meer voor aanmoediging in aanmerking kwam. Het laatste bericht luidt dat ten slotte de prijs niet werd toegekend omdat Marsman in een artikel tegen de Mij v. letterkunde geageerd had.

H. Marsman

Dezelfde **Maatschappij voor Nederlandsche letterkunde** benoemde een veertigtal nieuwe leden, waaronder enkele Vlamingen voorkomen : Dr Hans van Werveke, Gerard Walschap, Dr H. de Vleeschauwer, Dr D. Roggen, A. de Ridder (Willem Elsschot), Jan Grauls en Dr F. L. Ganshof.

Naar we vernemen worden deze dagen de eerste opnamen gemaakt van de **verfilming van Timmermans' « Pallieter »**. Timmermans schreef zelf het scenario voor de film.

Tegelijk begint dezen zomer de realisatie van de film **Tijl Uilenspiegel leeft nog**, naar het scenario van Ernest Claes.

Thomas Mann, de bekende auteur der Buddenbrooks, is dezer dagen zestig geworden — hij werd geboren te Lübeck in 1875 — en uit dien hoofde gevierd in Zwitserland, waar hij als banneling verblijft. Hij schreef een tijd in München op het

Thomas Mann

kantoor van een assurantiemaatschappij, doch toen zijn eerste bundel novellen « De kleine Heer Friedemann » een onverwacht sukses ondervond, gaf hij zijn betrekking er aan, en werd redacteur bij « Simplicissimus ». Zijn roman « Buddenbrooks » evenals « Der Zauberberg » schreef hij te Rome. Behalve deze werken zijn van hem hoofdzakelijk bekend, de bundel novellen « Tristan » en het verhaal : « Der Tod in Venedig ». In 1929 verwierf hij den Nobelprijds voor letterkunde. Zijn werk is tamelijk intellectualistisch, onwerkelijk en abstrakt, en aldus niet van dien aard dat het vlug inslaat bij het groote publiek ; door den band is het niet ongezond en voor ontwikkelden zeer genietbaar.

Uitslagen der Examens voor Bibliothecarissen

Op 17, 18, 19 en 21 Juni zetelde te Antwerpen een officieel aangestelde jury, bestaande uit Hr Leo van Molle, Staatsinspecteur der O. B. ; W. E. H. J. Baers, Diocesaan Bibliotheekopziener, HH. Lode Baekelmans, Stadsbibliothecaris en Ger. Schmoock, bibliothecaris van A. D. B. te Antwerpen, tot afnemen van het examen voor kandidaat-bibliothecarissen.

Slaagden in het examen :

Met groote onderscheiding :

STEUR, RENAAT	Merksem

Met onderscheiding :

BERGHMANS, PIETER JOZEF	Halle, Antw.	VAN DEN HENDEN, ANNA	Beveren-Waas
BORGHIJS, JOZEF	Antwerpen	VAN RAEMDONCK, FL.	Tielrode
DE CAUWER, KAREL	Melsele	VERBERT, MARIA	Wilrijk
REMEYSEN, JAN	Deurne	VERHULST, JOZEF	Deurne
ROBYNS, MARIA	Borgerhout	WOUTERS, JOZEF	Mortsel
SALMON, ALICE	Wilrijk		

Met vrucht :

ANDRIES, FRANS	Duffel	LEUNIS, FERN.	Berchem
BEIRNAERT, KAREL	Antwerpen	PAUWELS, JOHANNA	Hoboken
CLAUS, HELENA	Rupelmonde	PIERAERTS, MARIA	Borgerhout
DE BRANDT, TH.	Berchem	SCHENCK, MARIA	Borgerhout
DE DEKEN, VICTOR	Mortsel	SLOOTMAEKERS, J.	Edegem
DERBOVEN, JOZEF	Berchem	TIRI, EDWARD	Mechelen
D'HOKER, CECILIA	Antwerpen	VAN CUYCK, MAURITS	Deurne
DRAULANS, VICTOR	Zoerle-Parwijs	VAN DE PARRE, KORNEEL	Hove
ERMES, JOSEPHINE	Deurne	VAN DOREN, MARIA	Deurne
GORIS, FR.	Borgerhout	VAN HOORENBEECK, JAN	Brecht
JANSSEN, MARIA	Wilrijk	VERGULT, WERNER	St-Niklaas
LEJEUNE, ALBERT	Borgerhout		

2. - GODSDIENST

12.299 Bellon, K. L., Prof. Dr **209 : 21**

◆ INLEIDING TOT DE GODSDIENSTGESCHIEDENIS. — *Antwerpen, Standaard (Handboeken K. V. H. U.)* 1935 (20×14) 165 *blz.* 16 *fr.*

Prof. K. L. Bellon

V — « Deze *Inleiding tot de godsdienstgeschiedenis*... wil de belangstellenden inleiden niet in de theorieën en methoden der godsdienstwetenschap, maar in de godsdienstige feiten zelf. Toch is de bedoeling ook niet een beschrijving te geven van de verschillende godsdiensten als afzonderlijke geheelen, maar wel de voornaamste elementen van het godsdienstig leven te groepeeren en ze in hun ontwikkeling door de verschillende godsdiensten heen te onderzoeken » (blz. 7) — Het boek spreekt bijgevolg over pseudo- en niet-religieuze opvattingen, maar vooral over het eigenlijk objekt van den godsdienst, God, en over den mensch als subjekt van den godsdienst, met, als natuurlijk gevolg, de betrekkingen tusschen God en mensch... Schrijver heeft een *uitstekenden* dienst bewezen door in een niet te lang, niet te zwaar en niet te nevelig boek, kort, verstaanbaar en klaar, de hoofdonderwerpen van een godsdienst te behandelen : alle godsdienstleeraars, die breeder kijken dan naar het formalistisch syllogisme, en rekening houden *moeten*, vooral in onze tijden, met uitgebreider positieve kennis, zullen den schrijver buitengewoon dankbaar zijn. Overigens, er bestond groote behoefte aan een dergelijk boek voor allen die zich voor de godsdienst-wetenschap interesseeren. Het boek zal veel goed stichten door zijn degelijke informatie, zijn theologischen ondergrond, zijn objectieve voorstelling, en zal ongetwijfeld niet alleen dwaze opwerpingen van oppervlakkige « primairen » neerhalen, maar ook den christen lezer dankbaar stemmen, omdat hij zijn weg naar God verlicht weet door *het waarachtig Licht, dat alle menschen verlicht* » (blz. 11). Dr M. Daisomont, pr.

12.300 Chesterton, G. K. **84 : 3 : 23 : 24**

ORTHODOXIE. *Vert. uit h. Engelsch* [*Orthodoxy*] *dr P. Kerstens.* — *A'dam, Fidelitas ; Antwerpen, Standaard,* 1934, 2e *druk* (21×15) 271 *blz.* *fl.* 3,15 ; *geb. fl.* 3,95

III-IV* — Besproken in art. over G. K. Chesterton, onder nr 12.290.

12.301 Gogol, Nicolaj **264 : 24**

◆ GODDELIJKE LITURGIE, bemediteerd door Gogol. *Vert. uit h. Russisch dr Dr F. Strotmann. Geïll. met houtsneden van B. Fieuillien O.F.M.* — *Amay-aan-Maas, Abdij O. S. B.,* 1934 (29×22) 63 *blz.* 25 *fr.*

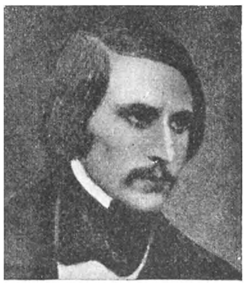

Nicolaj Gogol

V — Versta onder « Goddelijke Liturgie », het H. Misoffer en wel volgens den ritus van den H. Joannes Chrysostomos. Effenaf prachtig. Voet voor voet de heilige handelingen en gebeden gevolgd, met nauwkeurigheid en eenvoud maar dan ook met wijding en grootheid. En vooral waarlijk « bemediteerd » di. i. meegeleefd naar den zinnebeeldigen, zedelijken en godvruchtigen zin. Men móet onder den indruk komen der buitengewoon-rijke leidmotieven der Oostersche Mis, waar bijzonder treffen : de H. Drievuldigheid, het symbolisme van : kribbe, — berg der prediking, — graf, — Cenakel, — Golgotha ; verder de aansluiting bij de Engelen ; eindelijk de Gemeenschap der Heiligen met al wat die bevat over H. Geest, Kerkelijke eenheid, heiligenvereering, naastenliefde. En Gogols woord over dit alles is diep, kernachtig, warm van toon. Mooie uitgave met ettelijke heerlijke ikonen in kleurendruk (hoeveel beter, hoeveel dichterlijker dan foto's !) Knappe houtsneden van den begaafden

kunstenaar Pater Fieuillien. Zoo'n boek als dit is hoogste schat voor vrocmheid en kristen leven. Dr Joris Caeymaex, pr.

12.302 Philips, G., D^r^ en Mag. 23 : 16

◆ DE HEILIGE KERK. *Met een voorwoord dr Z. D. Exc. Mgr Kerkhofs, bisschop van Luik — Mechelen, Het Kompas (De Wetenschappelijke Bibliotheek)* 1935 (21 × 13) 7, 275 *blz.* 30 *fr.*; *geb.* 38 *fr.*

V — Het werk van Prof. Dr en Mag. G. Philips is degelijk en aantrekkelijk, modern en goeddoende... Degelijk uit reden van de kernachtige uiteenzetting van de ware leer over de Kerk ; aantrekkelijk uit reden van de boeiende wijze van voorstelling en de keus der verhandelde problema's ; modern zoowel in opzicht van hetgeen we vernemen over de laatste uitingen over het Kerkelijk problema, als in opzicht van indeeling en voorstelling van de stof ; goeddoende, omdat ieder aandachtig lezer het boek aan den kant zal leggen met de overtuiging iets geleerd te hebben en — nog meer — met het troostend gevoel dat in de Kerk van Rome de goddelijke wil geopenbaard wordt ; hij die Roomsch is zal God danken dat — onverdiend — hij lid mocht zijn van die Kerk ; hij die aan den éénen schaapstal nog niet behoort, zal minstens *zien* waar de ééne lichttoren klaarheid werpt, en met Gods genade zich ernaar toe richten... Het ware te lang te melden wat in het mooie boek te vinden is : De tekst « Tu es Petrus » wordt onderzocht zoowel als het Concilie van Stockholm, en de definitie « Ex Cathedra » wordt ingestudeerd evengoed als de Katholieke Actie of de vraag omtrent de Mirakelen buiten de Roomsche Kerk... Een aanmerking ? Blz. 13 lezen we : « Men kan zelfs met de stiptheid van een sluitrede uit bepaalde kenmerken der Katholieke Kerk afleiden dat niemand buiten God haar kan hebben geschapen. Die in 't oog springende eigenschappen noemt men « kenmerken » der ware Kerk. Gewoonlijk brengt men ze terug tot vier: éénheid,algemeenheid,bestendigheid en heiligheid. » — Dit kan onvoorwaardelijk toegegeven worden, maar Schrijver weet beter dan gelijk wie dat DIE weg heel ingewikkeld is ; de andere weg die de kenmerken terugleidt tot den uitdrukkelijken wil van Christus, is heel wat gemakkelijker, en wordt overigens door den Schrijver verder ook toegepast. — Graag zal iedereen beantwoorden aan de woorden van Z. D. Exc. Mgr Kerkhofs : « Neemt en leest, Gij trouwe en strijdende zonen der Kerk. Ge zult ze er beter leeren in kennen, meer bewonderen, inniger beminnen. »

Prof. G. Philips

Dr M. Daisomont, pr.

12.303 Sak, H., pr. 83.8 : 23 : 24

◆ HET CATECHISMUSKLOKJE. Lezing voor de kinderen in den loop van het jaar van voorbereiding voor 1935. — HET COMMUNIEKLOKJE. Lezing voor kinderen, die zich voorbereiden tot de plechtige H. Communie. *Geïll. — Zolder (L.), W. E. H. Sak,* 1934, 1935 (26 × 17) 3 *reeksen van elk* 4 *afl.* (4 *blz.*), *p. reeks* 0,50 *fr.* ; 1 *reeks van* 5 *afl.* (4 *blz.*), *per reeks* 0,60 *fr.*

VI — Zeer Eerwaarde Heer Sak, pastoor te Zolder (Limburg) heeft waarlijk een mooi initiatief ! Hij heeft gedacht dat het voordeel zou brengen aan de kinderen, die voorbereid worden tot de Plechtige Communie, een *leesblaadje* in de handen te stoppen : daar zouden ze vinden niet alleen de *theoretische leer,* maar ook een aantal *aantrekkelijke vertelselkens* die « in concreto » de leer voorstellen en toepassen. Het *Catechismusklokje* verscheen in 1934 in drie reeksen, elk van vier nummers, en behandelde : in de eerste reeks : de voornaamste hoofdwaarheden ; — tweede reeks : de leer der genade en van het gebed ; — derde reeks : de sacramenten. Daarna komt het *Communieklokje* : 5 nummers, bestemd voor de onmiddellijke voorbereiding tot de Eere-Communie. De prijs is 0,50 fr. de reeks van vier blaadjes, en het ware te wenschen dat het Catechismusklokje overal verprseid werde ; nu dat de kinderen *zoo graag lezen,* ligt dáár een modern middel van apostolaat dat de aantrekkelijkheid van het godsdienst-onderwijs bij de kleinen moet verhoogen, en veel goed stichten kan.

Dr M. Daisomont, pr.

12.304 Sonnenschein, Carl, Dr, pr. 22 : 264 : 25

◆

Dr Carl Sonnenschein

DE EVANGELIEN DER ZONDAGEN. *Vert. uit h. Duitsch dr P. Franciscus O.M.C. — Rijswijk, Kruisvaarders van St-Jan* (24 × 16) 223 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 2

V — Dr Sonnenschein z. g. schreef om de week een kort evangelie-commentaar voor het parochieblad van Berlijn (toen nog geen bisdom). En om den grootstadsapostel, wiens naam in heel Berlijn bekend was, én om het nieuwe inzicht dat hij bracht over het Evangelie,werden zijn bijdragen de beste propaganda voor het parochieblad. De korte commentaren zijn undequaque goed. De ondervinding leerde ons dat de geest die er in leeft, zeer gemakkelijk, bij 'n levende adaptatie, over onze toehoorders kan worden overgebracht. Het is voor de priesters een zeer merkwaardige bron voor homelies ; voor godsdienstige studiekringen een zeer gewaardeerde lectuur ; voor persoonlijke lezing een belangwekkend document om het Evangelie te leeren lezen en het te doen *leven.* (In verband daarmede wijzen we ook op het hier gerecenseerde werk van Willam (Aprilnummer, nr 11.924) dat elke priester zou moeten hebben. — In deze commentaren leeft de geest van Sonnenschein, wiens naam in illo tempore een verzamelteeken was in Duitschland, en die in zijn (in ons land al te weinig gekenden) Notizen-bundel het type is van den offensieven katholiek. M. VAN HOECK, PR.

3. - Sociale Wetenschappen - Opvoeding - Vrouwenbeweging

12.305 Mallée, K. F., Ir 33

BETEEKENT TECHNOCRATIE HET BANKROET VAN DE ECONOMISCHE WETENSCHAP ? — *Gorinchem, Noorduyn,* 1935 (21 × 15) 75 *blz.* *fl.* 0,90

IV — De Technocratie wil het econ. stelsel grondig wijzigen door de munt-eenheid in de prijsvorming te vervangen door een energie-eenheid. Schr. onderzoekt kritisch hun stellingen : die over het « patronaal crediet » van C. H. Douglas, die van Stuart Chase en de reeds meer opbouwende theorie van Drs van der Lely. Hij wijst op tal van economische vergissingen in het elders besproken werkje van Ferguson, dat hij terecht veroordeelt als « een ingenieurskijk op een niet-ingenieurswetenschap. Het overzicht over de econ. wetenschap, dat hij volgen laat, is te bondig en ook niet heel en al onaanvechtbaar. Schr. lijkt nog tamelijk optimist tegenover de werking der econ. wetten en is ook al te eenzijdig voorstander van de grenswaardeleer der Oostenrijksche school. Zijn slot-oordeel over de technocratie luidt : de met zooveel tam-tam aangekondigde stormloop tegen de econ. wetenschap heeft geen pijler ervan aan 't wankelen gebracht. De technocraten gaven blijk van onvoldoend inzicht in econ. wetenschap, maar brachten bruikbaar feitenmateriaal aan. P. Dr C. VAN GESTEL O.P.

12.306 Marchant, H. P., Mr 32 : 269

◆ TOT VERWEER. — *Leiden, Sijthoff,* 1935 (22 × 15) 32 *blz.* *fl.* 0,40

V* — Ex-Minister Marchant, wiens overgang tot de Kath. Kerk zooveel stof deed opwolken, schreef dit verweer naar aanleiding van de vele en veelsoortige aanvallen die op hem loskwamen. Hij schreef deze brochure met spoed, en dit in verband met de vergadering van den partijraad (Vrijzinnig-democratische Bond) waar de kwestie-Marchant te berde zou komen. — In deze brochure vindt men dus enkel zijn verweer in zake zijn houding ten overstaan van de partij en het land. Enkel op de laatste bladzijde wordt even

in het zeer kort aan zijn bekeeringsproces getoetst. — Het verweer is waardig en cordaat geschreven. M. VAN HOECK, PR.

12.307 **van Coppenolle, E., Dr** **369 : 89**

◆ VEILIGHEID EN ONTWAPENING. — *Brussel, Standaard (K. V. H. U., Verhandeling nr* 328) 1935 (20×13) 45 *blz.* 2,50 *fr.*

IV — Deze enkele algemeene beschouwingen over het zoo ingewikkeld vraagstuk van de veiligheid en de ontwapening zullen ieder ernstig mensch, die bekommerd is met den internationalen toestand, interesseeren. Deze brochuur is geen werk voor specialisten. Allen, die geen tijd hebben om de internationale politiek te volgen en een klaar inzicht wenschen in het veiligheidsvraagstuk, moeten deze objectieve en toch eenvoudige uiteenzetting lezen. Dit pleidooi voor de ontwapening zal in hen de overtuiging doen groeien dat er absoluut tegen het politieke dogma van de staatssoevereiniteit moet gereageerd worden en de beteekenis van de internationale gemeenschap gepropageerd.
F. LAUWERS O.P.

5. - Wetenschappen

12.308 **Binsbergen, A. F.** **59**

TREKVOGELS. *Met een voorbericht van Jan P. Strijbos en* 60 *afbeeldingen naar fotografieën. — A'dam, De Spieghel; Mechelen, Het Kompas,* 1935 (23×15) 104 *blz.*
fl. 2,10 ; *geb. fl.* 2,90

V — Wat verschijnen er hedendaags schatten aan monografieën in verband met natuurbeschrijving, zoo in de eigen heimat als in den verren vreemde. In dit boekje zijn 60 foto's gereproduceerd van tientallen soorten trekvogels die B. kon verschalken en op de gevoelige plaat vastleggen ; meestal in onmiddellijke stadsomgeving (Zaandam), bij plassen en ...op de stadsbelt. Hij verhaalt daarbij in een vijftal kapittels hoe hij dit aan boord legde, leert zóóvele vogelsoorten te onderkennen en verklaart gewoonten en gedragingen ervan. De platen zijn natuurlijk het sprekendst van al. Een zeer verdienstelijk werkje.

12.309 **Zwegers, B. V.** **83.8 : 59 : 57**

ACHTER DE TRALIES. *Geïll. met* 70 *foto's van den schrijver. — 's Bosch, Malmberg,* 1934 (25×19) 226 *blz.* 22 *fr.*

V — Onder vorm van een wandeling doorheen Artis — de bekende en welvoorziene dierentuin van Amsterdam — weet de auteur allerhande prettige en wetenswaardige dingen te vertellen over de verschillende dieren van deze rijke verzameling. Geen wetenschappelijk werk, doch zuiver anekdotisch met hier en daar een beetje biologie en dierkunde. Daarenboven een groot aantal werkelijk mooie foto's. Het geheel is een prettig en leerzaam boek geworden voor jongelui die de eindelooze Indianenboeken en « de club van vier »-verhalen beu zijn. Jong, gezond, leerzaam en frisch werk. E. V. D. H.

6. - Toegepaste Wetenschappen

12.310 **Harterink, G. J.** **261**

PRACTISCHE HANDLEIDING VOOR HET ZELFINSTALLEEREN VAN ELECTRISCHE GELEIDINGEN (ZWAKSTROOM) *Geïll. — A'dam, Kosmos (Weten en Kunnen, nr* 13) 1933, 9e *druk* (19×13) 64 *blz.* *fl.* 0,75

V —Wie nog niets van electriciteit afweet en er zin in heeft zelf te knutselen aan 'n schelinrichting of een eenvoudige lichtleiding zal met veel vrucht deze simpele uitlegging doormaken, ja wellicht lust krijgen om verder op te willen in de electriciteit.
L. SENDEN, PR.

12.311 **Schur, Rolf** **629**

HET AUTOBOEK VOOR JONGENS. *Bewerkt nr h. Duitsch dr W. J. C. Eikendal. Met medewerking van Jhr Jan Feith. Geïll. met* 100 *afbeeldingen. — A'dam, Kosmos,* 1933 (24×16) 103 *blz.* *geb. fl.* 2,50

V-VIa Kenschetsend is het dat de jeugd een bijzonder zwak heeft voor de auto en zijn werking. Schrijver is haar willen te gemoet komen in haar streven. Het werkje is dan ook geschreven in een taal die de jeugd kan verstaan ; onduidelijke technische benamingen en berekeningen zijn geweerd geworden. Hij beschouwt de auto door de oogen van een jongen, en bezigt veelal figuurlijke vergelijkingen, die bij de jeugd over 't algemeen zeer wel inslaan. — Het werkje is keurig onder stevigen omslag uitgegeven, en doorzaaid met een honderdtal lichtprenten en teekeningen, die tot de duidelijkheid van het besproken onderwerp ten zeerste bijdragen. J. VAN DEUN

12.312 **van Loy, A., I[r], Prof.** 629

LICHTE DIESELMOTOREN VOOR AUTOMOBIELEN EN RAILTRACTIE. *Geïll. — Brussel, Standaard,* 1935 (20×14) 11, 154 *blz.* 24 *fr.*

V — Wanneer, naar de meening der technici, de huidige benzinemotoren zullen verdrongen worden door de Dieselmachines, past het ten stelligste dat de toekomstige autotechniekers met de werking dezer moderne voertuigen vertrouwd geraken. Ing. van Loy heeft dan ook niet geaarzeld dadelijk in te grijpen en een werk op de markt te brengen dat in allen opzichte aan te bevelen is. In het technisch onderwijs,waar tot op heden over 't algemeen slechts de gewone benzinemotor behandeld werd, dient onverwijld de leer van den Dieselmotor in den lessenrooster ingelascht. — Kort en bondig, en toch voldoende klaar, kan het werk van Ing. van Loy best door de leeraars van het technisch onderwijs aangewend worden. J. van Deun

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

12.313 **Coster, Dirk** 81 : 809 : 37

IV — HET KIND IN DE POEZIE. Samengesteld en ingeleid door D. C. — *Arnhem, van Loghum Slaterus,* 1935 (21×13) 212 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50

Dirk Coster

IV — Dirk Coster heeft met veel fijngevoeligheid deze « bloemlezing » saamgesteld. Al kan 't op 't eerste zicht 'n gemakkelijke taak lijken om 'n litteraire selectie te maken en die gebundeld aan te bieden, dan is in werkelijkheid oneindig veel tact, litterair doorzicht én de reeds geciteerde fijnheid van gevoel primordiale eisch voor zoo'n werk. Wat zijn we toch reeds dikwijls « gezegend » geweest met absurditeiten die onder het motto « bloemlezen » op de markt kwamen ! N'est pas critique qui veut ! De critische speurzin van Dirk Coster, benevens zijn sensitief aanvoelen der diepere waarden van poëzie ('t zit 'm niet alleen in den vorm a. u. b. !) hebben er voor gezorgd dat we hier, in dit « Kind in de poëzie », 'n zeer degelijke « Auslese » ontvangen die alle aanbeveling waard is. De ééne bedenking, welke wij bijna bestendig tegenover Holland moeten maken at : Wwerd Vlaanderen toch weer als 't kleine broertje behandeld ! Of beschouwt Coster ons misschien als... 't kind in de poëzie ? Sans rancune : Voor deze verzenbundeling al onze waardeering en onzen dank. A. V.

12.314 **Simons, Jozef** 81

◆ VLINDERS IN DEN REGEN. *Met* 1 *portret. — Turnhout, van Mierlo,* 1934, 4[e] *verm. druk* (18×12) 84 *blz.* 10 *fr.*

V — Zou Jozef Simons zelf weten hoeveel van zijn Liederen werden getoonzet ? En dat onze beste componisten er naar grijpen, is een bewijs te meer voor hun degelijkheid. Hier hebt ge een veertigtal Kerst- Volks- e. a. liederen gebundeld, liederen die zoowat overal vlinderen door onze streken. Waarom hij ze « vlinders in den regen » heet, is nu een raadsel. Ze hebben, op hun vlucht, den verlammenden drop der kritiek niet te vreezen. Want deze liederen zijn lief, eenvoudig en gemoedelijk, bergen een lach of een traan, en worden gegeerd en gezongen. Dat legt schrijver den plicht op er ons nog meer te geven. Joz. de Voght, pr.

82. TOONEELLITERATUUR

12.315 **Verschaeve, Cyriel, pr.** 82.9 : 81 : 92 : 266

◆ FERDINAND VERBIEST. — *Brugge, Zeemeeuw,* 1934 (22×16) 107 *blz.* 18 *fr.*

V — Naar aanleiding van de jongste verzorgde heruitgave van Verschaeve's werk, nogmaals Ferd.Verbiest gelezen. Blijf op mijn oud standpunt staan : dit is literatuur, de waarde ervan hoeft hier niet afgewogen, met tooneelkunst heeft het weinig of geen uitstaans. Het stuk is niet gebouwd op innerlijke actie en de aanschouwelijkheid is gering. Het is in den grond een gemoedsverhaal met enkele dynamische momenten in verstandslyriek : pater Verbiest innerlijk gefolterd wijl hij niet als zendeling maar als geleerde werkzaam moet zijn. Dr C. Godelaine

12.316 Zoetmulder, A. Jurriaan **82.9 : 22**

◆ DE MAN VAN KARIOTH. Drama in vier Bedrijven. — *Eindhoven, Het Poirtersfonds,* 1935 (19×15) 150 *blz.*

A. Jurriaan Zoetmulder

IV — Eén hoofdgedachte zit voor : Is Jezus van Nazareth een wereldlijke dan wel een geestelijke macht. Over drie motieven wordt deze bindende gedachte in een oorspronkelijke behandeling wisselwerkend ontwikkeld : het motief Judas, de man van Karioth, speculant op Jezus' vermoedelijk aardsch koningschap ; het motief der leiders van de verlossing Israël, menschen die er dezelfde meening als Judas op na houden ; het motief Mirjam van Magdala, de zondige vrouw die onmiddellijk heeft aangevoeld dat Jezus' rijk niet van deze wereld zou zijn. Uit de ontgoocheling van de eerste twee partijen groeit gaandeweg de ontknooping, de passie en dood van Christus. Judas en de gewezen vrienden van Jezus bewerken feitelijk zijn ondergang. — Een stuk waarover bladzijden te schrijven zijn. Met drie woorden, we krijgen een persoonlijke en boeiende herbewerking van het heilig gebeuren. Alles wordt veeleer menschelijk dan historisch gezien. Er is ongemeen veel innerlijke actie aanwezig, doordien gewoonlijk twee uiteenloopende meeningen in botsing komen. De dialoog is zaakrijk, spannend, klaar. Dit stuk zal succes beleven. Dr C. GODELAINE

83. - Novellen, Romans, Legenden, Schetsen, Sprookjes, Verhalen

I. — VERBODEN LECTUUR

12.317 de Unamuno, Miguel **83.1 : 92**

ST MANUEL BUENO, MARTELAAR. *Vert. uit h. Spaansch [San Manuel, Martir]. Geïll. met houtsneden van F. Mees. — Arnhem, van Loghum Slaterus, (Stemserie, nr* 9) 1935 (24×15) 40 *blz.* *fl.* 1,10 ; *geb. fl.* 1,75

I², L — Vooraan besproken onder nr 12.297.

Otten, Jo **83.1**

ANGST, DIERBARE VIJANDIN.

I (Verboden lectuur) — Tengevolge van een zetfout werd in vorige aflevering, onder nr 12.213 *verkeerdelijk* II aangegeven, in plaats van I, zooals overigens duidelijk blijkt uit de bespreking en de plaatsing zelf van de recensie.

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

12.318 Campert, Jan **83.3**

DIE IN HET DONKER... — *Den Haag, Leopold,* 1934 (21×15) 270 *blz* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50

II-III* — Recensie in de kroniek « Nieuws uit het Noorden », nr 12.292.

12.319 den Doolaard, A.

DE DRUIVENPLUKKERS. — *A'dam, Querido, (Reeks : De Salamander* ») 1935, (19×12) 257 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,50

II-III — Dezen roman hebben wij bij zijn eerste verschijnen uitvoerig besproken (cfr nr 9779), alsmede in de Mei-afl. van dit jaar, blz. 167. Thans is hiervan bovenstaande goedkoopere druk verschenen.

12.320 Slauerhoff, J. **83.1 : 83.0**

HE T LEVEN OP AARDE. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1934 (22×16) 264 *blz.* *fl.* 3 ; *geb. fl.* 3,90

II-III* — Recensie in het « Nieuws uit het Noorden », nr 12.291.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

12.321 **Némirovsky, Irène** **83.9 : 93**

DE ZAAK COURILOF. *Vert. uit h. Fransch [L'Affaire Couriloff] dr M. Holland. — A'dam, Arbeiderspers,* 1935 (19×13) 192 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

III — In 1903 werd de Russische minister van Openbaar Onderwijs Courilof door een bom gedood : de moordenaar was een jonge terrorist die gedurende enkele maanden bij hem als huisgeneesheer in dienst geweest was. In vorm van dagboek heeft hij op het einde van zijn leven zijn herinneringen over het geval opgeteekend. Geeft een eenzijdigen kijk op voor-oorlogsche Russische toestanden en op de mentaliteit der terroristen.

Dr A. BOON, PR.

12.322 **Scharten-Antink, C. en M.** **83.1**

DE GAVE GULDEN. Een Historie uit het moderne Huwlijksleven. — *A'dam, Wereldbibl otheek,* 1934, 3e *druk* (19×13) 262 *blz.* *geb. fl.* 3,25

III-IV* — Recensie in de kroniek « Nieuws uit het Noorden » onder nr 12.293.

12.323 **Thomas, Adrienne** **83**

EENE VAN ZOOVELEN. Een Vrouwenleven. *Vert. uit h. Duitsch [Dreiviertel Neugier] dr Ad. Vorstman. — A'dam, Allert de Lange,* 1935 (21×13) 254 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

III — « Eene van zoovelen », die in de klem geraakt van de naoorlogsche toestanden, er in ten onder gaan. Hier : een jong meisje, schier een bakvischje nog ; vier weken na haar oorlogshuwelijk sneuvelt haar man te Arras ; te Frankfurt, waar ze studeert onder de leiding van den piano-virtuoos Egly, ondergaat ze den noodlottigen invloed van den vreeselijken maar geliefden man die ze heelemaal beheerscht, zoodat ze terugschrikt voor het huwelijk met een degelijken advokaat en den dood zoekt onder de wielen van een vrachtauto. — Een pakkend beeld van de ontreddering bij het hedendaagsche jonge geslacht.

Dr A. BOON, PR.

12.324 **Undset, Sigrid** **83.9 : 83.1**

HET VERHAAL VAN VIGA-LJOT EN VIGDIS. *Vert. uit h. Noorsch dr A. Thiry — Oude God-Antw., Boekengilde « Die Poorte »,* 1935 (20×12) 213 *blz.* 12 *fr.*

III-IV — Het verhaal is nog ouder zelfs dan dat van Olav Audunsson : de zeer vroege middeleeuwen toen het kristendom in het donker Skandinavië nog maar hier en daar z'n weg begon te ontdekken, de tijd van 'n wild, krachtig germanendom, van eenvoudige menschen met hun ruwe, rijke natuur en hun toomeloozen hartstocht. Het Undset-probleem: de vrouw als moeder en in hare verhouding tot den man, neemt in dit werk tragische afmetingen aan. Vigdis Gunnarsdochter houdt van Viga-Ljot. Hij misbruikt haar ; zij blijft hulpeloos achter met z'n kind ; verguizing en ongeluk worden haar deel, maar sterker nog dan haar groote liefde voor Viga-Ljot wordt haar haat. Ze voedt haar kind op in het teeken van dien haat. Maar het bloed is sterker. Slechts éene blijft grootsch in haar doodend, heidensch verzet : Vigdis. Dit werk ademt dezelfde rustig-wijdsche schoonheid als Undset's groote historische romans ; de machtige epische gedragenheid van de Edda's doortrilt het. Uit de beheerschte vertaling geurt de devotie op voor het placiede rhythme van dit machtige « verhaal ».

PAUL HARDY

12.325 **van der Woude, Johan** **83.8**

GOUD, EN ANDERE VERTELLINGEN. — *Hilversum, Het Boekengilde,* 1935 (20×13) 72 *blz.* *fl.* 0,75

III — Vier vertellingen, twee op exotische motieven, waaronder Goud, de uitvoerigste, over den fatalen invloed van goudzoekers op vreedzame inboorlingen ; twee fantastische : Het Skelet of hoe Jonathan na vier en negentig jaar uit zijn doodkist opstapt en een toertje door zijn geboortestad maakt, wat aanleiding geeft tot wat ironie, en Nachtmerrie, een droomfantazie over dubbele persoonlijkheid. — Pakkende, rake vertelkunst.

Dr A. BOON, PR.

Johan van der Woude

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar, en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

12.326 Ayres, Ruby M. **83**
WERVELWIND. *Vert. uit h. Engelsch [Than this World dreams of] dr Th. Hoven. — Den Haag, Kruseman,* 1935 (19 × 13) 262 *blz.* 25 *fr.* ; *geb.* 35 *fr.*
IV — Een nogal romantische geschiedenis van een dominee op wie twee meisjes verliefd zijn : een opvolging van sentimenteele en tragische gebeurtenissen, louter ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

12.326bis Bordewijk, F. **83.8 : 87 : 85**
DE LAATSTE EER. *Geïll. dr Jozef Cantré — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1935 (19 × 13) 179 *blz.* *geb. fl.* 1,75
IV* — Recensie in de kroniek « Nieuws uit het Noorden », onder nr 12.295.

12.327 Brehm, Bruno **83.9 : 32**
VOOR HUN VADERLAND. *Vert. uit h. Duitsch [Apis und Este] dr S. Vestdijk. — Den Haag, Boucher (« Karavaan », nr 1)* 1935 (18 × 11) 491 *blz.* *geb. fl.* 1,90
IV — Een nest samenzweerders : de militaire, nationalistische kringen in het vooroorlogsche Servië, met hun droom van een Groot-Servië. Het begint met den moord op Koning Alexander en zijn gemalin Draga (1903), den guerilla-oorlog der Komitadji's in Macedonië, tot den moord op Aartshertog Frans-Ferdinand te Serajevo en het ingrijpen van de Servische regeering tegen de « Zwarte Hand » in 1916. Parallel, maar te lang uitgesponnen, schetst schrijver de botsing in Oostenrijk van de vooruitstrevende politiek van Frans Ferdinand tegen het starre conservatisme van Keizer Franz Jozef. — Brehm noemt zijn in hoofdzaak historisch werk een roman : zijn verbeelding heeft de voorstelling der feiten met romantische bizonderheden gestoffeerd. Kiesche voorstelling der toestanden. — Flinke vertaling. Dr A. BOON, PR.

12.328 Flam, Cosmus **83.2**
◆ TEILOPA. *Vert. uit h. Duitsch [Athanasius kommt in die Groszstadt oder Die Tiergruber] dr Frans Mertens. — Antwerpen, De Oogst,* 1935 (21 × 15) 386 *blz.* 35 *fr.*
IV* — Zie recensie in het artikel « Een boodschap uit Duitschland » onder nr 12.286.

12.329 Gregory, Jackson **83.0**
HET LOKKENDE EILAND. *Vert. uit h. Amerikaansch [The Island of Allure] dr J. G. H. van den Bovenkamp Jr. Geïll. — Den Haag, Kruseman,* 1935 (21 × 15) 254 *blz.* 25 *fr.* ; *geb.* 35 *fr.*
IV — Een jong avonturier die terecht komt op een onbewoond eiland van de Stille Zuidzee, om er parels te vinden en er allerlei vreemde avonturen beleeft. — Boeiende ontspanningslectuur. Dr A. CARDYN, PR.

12.330 Haluschka, Hélène **83.1**
◆ ZOON VAN TWEE VADERS. De Zielestrijd van een Stiefkind. *Vert. uit h. Duitsch [Der Sohn zweier Väter] dr H. J. J. Wachters. — A'dam, R. K. Boek-Centrale,* 1934 (20 × 14) 317 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV*—Zie recensie in het artikel « Een boodschap uit Duitschland », onder nr 12.284.

12.331 Herwig, Franz **83.3**
◆ ONTVLUCHTINGSPOGINGEN. *Vert. uit h. Duitsch [Fluchtversuche] dr Jos. Panhuysen. — Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis,* 1934 (19 × 13) 276 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90
IV* — Zie recensie in het artikel « Een boodschap uit Duitschland » onder nr 12.285.

12.332 Peterson, Margaret **83**
HET PRIKKELDRAAD DER LIEFDE. *Vert. uit h. Engelsch [Swordpoints of Love] dr H. Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1935 (20 × 14) 221 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Een lichtzinnig meisje dat lichtzinnig trouwt met een koloniaal en door de ruwe behandeling van dezen zeer ongelukkig wordt. — Ontspanningslectuur. Dr A. C.

12.333 Snieders, August 83.8

◆ DE SPEELDUIVEL. — VERBORGEN GELUK. — *Antwerpen, Voor God en 't Volk,* (20×14) 219 *blz.* 10 *fr.*

IV — Ontleding van de speeldrift met hare noodlottige gevolgen : oneerlijkheid, vlucht, krankzinnigheid. Hier toch toont Snieders zich nog optimist : De vrouw van den oneerlijken speler redt wat te redden is. De speler zelf, in het gesticht der Cellebroers, wordt kalmer ten gevolge van den godsdienst. Volgens de *Geschiedenis der Vlaamsche letterkunde* door Coopman, en Scharpé is *De Speelduivel* wellicht Snieders' best-geslaagd zedenverhaal. Geen storende overdrijving in de toestanden, geen ontstemmend schateren van den humor, geene raadselachtige en heelemaal buitengewone menschen » (blz. 233). — Zeer leerrijk en mooi zijn de bladzijden over Spa, « *De Duivel te Spa* » (4e Hoofdstuk). Dichterlijk is het bezoek van de vrouw aan haar ziek kind op den buiten (6e Hoofdstuk). Dit weerzien van haar moei is echter weer zoo 'n zonderling toeval evenals het treffen van den speler en zijn zoon priester te Breda. Troostend kalm is de slotbladzijde. Storende uitweidingen en langdradigheden vertroebelen meer dan eens den indruk.

Verborgen Geluk : De arme Max Wilfried, een onbeholpen, goedhartige jongen, wordt door oom, tante, nicht verstooten, bemint op soms-naïeve wijze zijn buurmeisje Betsy Richard. Hij wint het lot van 250.000 fr. De houding van zijn bloedverwanten en de heele wereld verandert ; doch hij huwt Betsy en is volmaakt gelukkig. Zijn *nicht* Ada, die met een uit de *jeunesse dorée* trouwde, wordt arm en wordt door Max geholpen.

Het boek is opgedragen aan Henriette Kets, de echtgenoote van den schrijver. Volgens de opdracht «is het verhaal doorzaaid met dezer denkbeelden» der echtgenoote. Deze zal natuurlijk verrukt geweest zijn. Het is overigens een zeer verdienstelijk boek. Uitstekend zijn de beschouwingen over den armen bloedverwant (V), over de dagelijksche bezigheden van la jeunesse dorée (XX) ; de schildering van het huiselijk geluk ; de karakterontleding van Max Wilfried, zijn idylle met Betsy Richard, vooral het gesprek in het Xe Hoofdstuk. In Max Wilfried bedoelde Snieders te schilderen « een schepsel in vleesch en bloed ». Hij beweert dat men in onze herderlijke Vlaamsche romans helden uit een stuk ziet « ten eenemale goed, ten eenemale kwaad ». Doch dat zijn menschen uit een wereld die ik niet ken en als ik ze ooit gedroomd en u voorgesteld heb, dan toch moet ik u bekennen dat ik ze nooit in vleesch en bloed heb ontmoet. » L. D.

12.334 van Reest, Rudolf 83.1 : 83.2

ELLY. — *Den Haag, D. A. Daamen,* 1935 (22×16) 240 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,25

IV, P — Recensie in de kroniek « Nieuws uit het Noorden » onder nr 12.294.

12.335 van Schendel, Arthur 83.8 : 83.9

DE SCHOONE JACHT, en andere Verhalen. *Geïll. met houtsneden van J. Poortenaar — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1934, 4e *druk* (21×15) 175 *blz.* *geb. fl.* 4,50

IV — Recensie in de kroniek « Nieuws uit het Noorden », onder nr 12.296.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 *jaar*) *geschikt*

12.336 Feitsma, Y. 83.9

SOLI DEO. Een romantisch Verhaal uit het Begin der achtste Eeuw. *Geïll. — Haarlem, De Spaarnestad,* 1935 (20×14) 190 *blz.* 4 *fr.*

V—Dit romantische verhaal uit de eerste middeleeuwen, dat als tooneel het land der Friezen maar ook gansch de christenheid van toen heeft, wemelt van onwaarschijnlijkheden en onjuistheden. — Louter ontspanningslectuur. Dr A. Cardyn, pr.

12.337 Snell, Roy J. 83.0

HET SPAANSCHE GOUDSCHIP. *Geïll. — Haarlem, De Spaarnestad,* 1935 (20×14) 191 *blz.* 4 *fr.*

V — Een avontuurroman die in Middel-Amerika speelt vol onwaarschijnlijkheden maar die toch de liefhebbers van dit soort lectuur zal boeien. Dr A. Cardyn, pr.

12.338 Snieders, August, Dr 83.9

◆ VILLA PLADELLE. De Giftbrief van 't jaar 922. — *Antwerpen,* « *Voor God en 't Volk* », (20×14) 105 *blz.* 5,50 *fr.*

V — Ge weet het wel ; in de geschiedenis van de Villa Pladelle leest ge de geschiedenis

van het aloude Bladel, en zoo heeft A. Snieders daarin ontwikkeld een teer gekoesterd en vurig geliefd thema van nationaliteit en heimat. Het verhaal en zijn jammerlijke uitkomst leest ge zelf ; als reconstructie van een ver verleden is het niet slecht. Katholieke beschouwing over voorbije feiten en toestanden. — Mooi uitgegeven.

A. VAN DEN DRIES, PR.

12.339 **Staes, C. J.** **83.1.**

◆ VRIENDSCHAP. Een Verhaal van het Wel en het Wee onzer College-Studenten. *Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek,* 1934 (24 × 16) 200 *blz.* 15 *fr*

C. J. Staes

V-VIa—Op het stramijn van het leven in een Antwerpsch College borduurde C.J.Staes een niet al te eenzijdig-moraliseerend verhaal voor jongens, naar het recept van Pater Finn. Hij kon een slechteren meester getroffen hebben, maar ik geloof dat sedert de jaren van Tom Playfair en Percy Wynn, de collegegasten een innerlijke evolutie ondergaan hebben die hen heel wat minder ongecompliceerd en kinderlijk bewaard hebben dan de auteur het hier wil doen voorkomen. Er zijn als ik me niet vergis andere elementen in het leven der jongens in Vlaanderen anno negentien vijf en dertig, dan in Milwaukee anno negentien zes, — de gezonde idealistische inslag van het boek niet te na gesproken. En dat de studenten in Vlaanderen er zoo vlug bij zijn om op elkaar los te boksen, uitdagende meetings voor voetbalpartijen te beleggen, gearmd te loopen enz., geloof ik niet. Of ze moesten het den laatsten tijd van Pater Finn's helden afgeleerd hebben. — Ik laat de vaak stumperige taal, den conventioneelen kijk op de jongensziel en de naïeve stijlbloempjes buiten bespreking, als ik dit boek als bruikbare katholieke jongenslektuur aanvaard. Maar een volgenden keer laat ik die afschuwelijke klinkt-het-niet-dan-botst-het-maar omslag niet meer onbesproken. Wie schrijft toch den Vlaamschen collegeroman die onze jongstudenten volledig en reëel benadert ? ERNEST VANDER HALLEN

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

12.340 **Berghuis, Jac., jr** **83**

DE ROODE KANO. *Geïll. dr S. Schröder. — Alkmaar, Kluitman,* 1935 (23 × 15) 206 *blz.* *fl.* 1,60 ; *geb. fl.* 2,50

VIa — Een geschiedenis uit het Engelsche sportleven, overgebracht in dit der Nederlandsche hoogere burgerschool. Boeiend met verrassend einde. De taal is goed, al zijn de H.B.S.-'sers alreeds twee vereenvoudigde spellingen vooruit. (« Hoe vin-je-n-em ! ») Eenige raak geteekende platen door S. Schröder. A. OSSENBLOK

12.341 **Brugman, A. J. W.** **83.3 : 83.0**

◆ BEN'S ZWARTE TIJD. *Geïll. dr V. van Schoonhoven v. Beurden. — A'dam, R. K. Boek-Centrale (Onze Jeugdserie, nr 17)* 1934 (25 × 16) 194 *blz.* 14 *fr.*

V-VIa — Het verhaal van een jongen knaap die na eenige jaren werkloos valt, in allerlei onprettige situaties terecht komt, te voet naar Rome pelgrimeert en ten slotte bij z'n thuiskomst weer werk vindt. Goed gebouwd, idealistisch van strekking, alleen wat gebrekkig geschreven. Een uitstekend boek voor de Nederlandsche jongelui. ERNEST VANDER HALLEN

12.342 **Feitsma, J.** **83.0 : 266**

◆ DE VLIEGENDE PATER. *Geïll. — Haarlem, De Spaarnestad, (Jeugd-uitgave)* 1935 (21 × 15) 160 *blz.* *geb. fl.* 1,35

VIa — Neomagus van Gasteren, oud-voetballer en « vliegende » Witte Pater in Noord-Afrika, ontmoet een Fransch koloniaal officier, een Bretonschen, een Hollandschen en een Schotschen zeeman. Na veel verwikkelingen, met een sterke dosis toeval, vliegen ze samen over de Sahara en belanden in een wonderlijke onbekende stad. Dit Nieuw-Carthago blijkt een overblijfsel te zijn van een Oud-Romeinsche christelijke kolonie. De menschen spreken er nog Latijn en gelooven in een vaag Christendom. Onze Europeanen komen in levensgevaar maar de Voorzienigheid bewerkt dat de moderne missionaris er een nieuw werkveld verovert. Een boeiend verhaal voor jongelui van 12-16 jaar. Ze zullen wel moeite hebben om te gelooven dat het niet historisch is ! — Fijn gestyleerd op z'n Hollandsch, en bovendien in nieuwe spelling. Dr J. THEYS, PR.

12.343 Lod. Lavki 83

◆ MIJN VLAANDEREN. — *Antwerpen, N. V. Leeslust* 1934 (19×15) 109 *blz.* 7 *fr.*

V-VIa-b—Daar heb je 't : in den roman van een rakker, waar wij hier nr 7 van krijgen, dreunt het motief der Vlaamsche Beweging, en de leeuwen klauwen, brullen, dansen. Een dankbaar thema, en door Lavki boeiend gedramatiseerd, hoor. Maar die rakkersche Lom geraakt er erg tusschen : hij zal nooit vergeten Mr Querron, het feest van den Bestuurder, zijn flaproep Vive la Grosse Caisse, de zegel-furie. Ook Mr Lessers niet, die hier leert dat Vlaming-zijn bestaat niet in hard schreeuwen, maar in uw taal te leeren, in zelfrespect te toonen en te eischen, in Vlaamsche daden, in bidden voor de... dronkaards en de lomperikken van Vlaanderen! — Een boek, een der beste van Lavki, om razend succes te halen en om veel in velen te wekken of te louteren. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.344 Streuvels, Stijn 83 : 63 : 33

◆ ZEELIEDEN EN ZEEVISSCHERIJ. *Geïll. dr R. de Pauw.* — *Brugge, Desclée de Brouwer & Co,* 1934 (22×22) 63 *blz.* *gek.* 10 *fr.*

Stijn Streuvels

VI — Dit hier is uit elk oogpunt het mooiste kinderboek dat ik sedert jaren in handen heb gehad. Eigenlijk behoorde het altijd dat enkel de allerbeste auteurs zich wagen aan het schrijven van kinderboeken ; van de duizend en één zoogenaamde jeugdboeken zou er dan misschien maar één geschreven zijn, maar op deze soort literatuur zou ten minste niet den stempel staan der minderwaardigheid en den geest van « 't is zóó goed genoeg voor kinderen ». Ook in dit kleine hier openbaart zich Streuvels' krachtig meesterschap ; hij vertelt uit het leven van de Vlaamsche visschers, het soort menschen waarvoor door den band weinig belangstelling merkbaar is, niet het minst in onze literatuur. Hij interesseert het kind voor het harde leven, den gevaarlijken arbeid, den avontuurlijken strijd die deze mannen te vechten hebben met Gods elementen. Hij neemt den kleinen lezer mee op een garnaalvangst, op een vaart op de ruime zee naar grooten visch, en op sardienenvangst. De vochtige wind, de heftige slag van het zoute schuim, de deining van de golven, de ruimte van grijze verten en het jagen der glanzende wolken gaan door dit boek ; het wekt ook bij « volwassen menschen » een blije verwondering en liefde voor het hartstochtelijk spel van wind en water en lucht, een diepe bewondering om het harde leven der menschen die leven en sterven aan hun strijd tegen deze geweldige krachten. Mooi is het bovendien dat in dit boek Streuvels herhaaldelijk Gods Voorzienigheid prijst als de groote stuurman over leven en dood, als de heerscher over de woeste krachten der elementen. Het is een zéér mooi boek, dat bovendien rijkelijk en zorgvuldig geïllustreerd is met kleurteekeningen van René de Pauw. Het is in zijn geheel naar den inhoud een kostelijk en naar den prijs een wonderlijk goedkoop geschenk voor onze Vlaamsche jongelui. ERNEST VAN DER HALLEN

12.345 van Sichem, R. 83

◆

VAN EEN WONDEREN DOKTER. *Geïll. dr Fred. Bogaerts.* — *Antwerpen, De Oogst,* 1933 (21×15) 104 *blz.* 12 *fr.*

V-VI — Dit kinderboek is mij boven alle verwachting meegevallen. 'k Vind het een van de allerbeste, die ik al gelezen heb. Het zit vol rijke fantasie en wordt gedragen op een ondergrond van heerlijk geloof en heerlijke liefde voor mensch en natuur. De verluchting is meesterlijk. Het geheel een schitterende bijdrage tot wat nu al wel de Liersche school kan heeten in onze tegenwoordige letterkunde.
E. BOELAERT M.S.C.

R. van Sichem

12.346 **Westra Mzn, G.** 83.8

DE D204. Radiovertellingen. *Geïll. dr W. A. Engel.* — *Meppel, Stenvert* (23×16) 110 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,75

V-VIa, J — Een handvol korte rake schetsen uit het leven van een seinhuiswachter, een stoker en een machinist. Het gaat telkens over den sneltrein D204. Veel spanning en zwier. Het zijn eigenlijk treinverhaaltjes, zoo heelemaal naar 't hart van de jongens, die om het keurige van taal en stijl en om het pittig-actueele van de gevalletjes, plezier en ontwikkeling zullen vinden, in dit boekje. — Een paar onderwerpen : De machinist van D204 rijdt met den dood in 't hart, omdat zijn dochter ziek ligt. Onderweg weet de stoker, door afspraak met stationschefs, hem voorzichtig op de hoogte te houden, maar als de trein aankomt, moet hij hem zeggen dat Annie dood is. Een anderen keer ontsnapt de trein aan een catastrophe door het kranig plichtbesef van stoker en machinist. Niet bepaald katholiek, maar uitgesproken christelijk van geest. Ook voor oudere jongens geschikt. Dr J. THEYS, PR.

VIb — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

12.347 **Conté, Lode** 83.8

VAN SNAKEN EN PAGADDERS. *Geïll. dr D. Acket.* — *Antwerpen, Opdebeek,* 1934 (24×16) 111 *blz.* 12,50 *fr.*

VIb, J — Twee verhalen, die me te saai toeschijnen om onze moderne jeugd, tuk op avontuur, te interesseeren. Daarbij zijn ze geschreven in een taal, die soms te veel van de gewone beschaafde spreektaal afwijkt om de stukjes frischheid en natuurlijkheid bij te zetten. Verder ligt schrijver dikwijls overhoop met de voorzetsels. De teekeningen zijn merkelijk beter dan de tekst.

FR. DUPONT

Lode Conté

12.348 **Schenck, Louis** 83

KARELTJE'S OFFER. Een Kerstverhaal. *Geïll.* — *Deurne, Onze Jongens- en Meisjesboeken* (24×15) 16 *blz.* 1 *fr.*

VIa-b — 'n Paar doodgewone kerstverhaaltjes zonder litteraire waarde. Onhandig formaat, onpedagogische tekstdispositie en onoogelijke omslag. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

88. — GEMENGDE OPSTELLEN

12.349 **Gielen, Jos. J., Dr** 84 : 92.8

◆ GLOBETROTTERS. — *Leuven, Davidsfonds (Keurboeken, nr* 13) 1935 (19×15) 187 *blz.*

IV* — Over drie Noord-Nederlanders, katholieken, literators, met name Kees Meekel, Pieter van der Meer en L. J. Feber. Drie, wien 't reizen in 't bloed zit naar de prairie of de tropen. Globetrotters, die — schrijver verminkt zijn eigen vokabel — niet ten volle dezen naam verdienen. Wat ervan zij, ik heb dit revueboek graag gelezen. Dr Gielen kent tijd en stroomingen, situeert er in zijn koppen, weet te wandelen doorheen levens en werken en doet handig aan wat de kracht van Persyn was : de historische critiek. Zijn goede litteraire smaak en zijn eerlijkheid schift goed en kwaad, vingert deugden en gebreken aan en praat u onderhoudend en boeiend zijn critiek toe. Critiek geboren meest uit bewondering, naar het recept van Carlyle. Zij belicht wonderwel deze trits literators met zijn eigen pluimage. Het boek is een mooi nummer uit de *Keurboeken* en moet prijken in boekerij en op de leestafel. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.350 **Hilda P.** 88

FANTASIA, *Geïll.* — *Sint-Jans-Molenbeek, L. Lielens, Prinsesstraat,* 18 (19×13) 160 *blz.*

V — Iets voor schaakspelers, maar zoo zwaar niet als een echt schaakspel ; een geestige fantasie. M. v. C.

12.351 **Kuypers, J. en de Ronde, Th., D^r** 809 : 087

ONZE LITTERATUUR IN BEELD. *Met medew. van Dr J.G.M. Moormann en D.Wouters. Geïll. met meer dan* 750 *afbeeldingen. — Antwerpen, De Sikkel,* 1935 (26 × 19) 42 *fr.*

V — Uitgaande van het princiep dat de geschiedenis der literatuur nauw samenhangt met de heele beschavingsgeschiedenis van 'n volk, is deze platenatlas tot iets gegroeid dat de studeerende jeugd in staat zal stellen naast het litteraire ook de andere geestelijke waarden te plaatsen, die elkaar in den loop der eeuwen steeds onderling hebben beïnvloed. Zoo krijgen we 'n rijke keuze—circa750 platen waaronder zeer origineele — aan photomateriaal, keuze die bijna is uitgegroeid tot 'n illustratie-beschavingsgeschiedenis met het litteraire element steeds als hoofdmotief. Kijkmateriaal mogen we altijd beschouwen als 't probaatste pædagogische hulpmiddel ; vandaar de groote waarde van dit boek. De samenstellers hebben zich werkelijk de kleine moeite van het bij-elkaar-zoeken niet gespaard, alsmede de groote moeite van 'n rake en intelligente keuze te doen. 'n Zestigtal bladzijden voorafgaandelijke tekst handelen zakelijk en klaar over sommige platen en hun herkomst. Dikwijls verkeerdelijk geplaatste sterretjes verwijzen van de platen naar den tekst. Onnauwkeurigheden zouden in 'n werk als dit volstrekt niet mogen voorkomen. Ze zijn er echter. Waarom Filip de Pillecyn tien jaar jonger, en Antoon Coolen tien jaar ouder gemaakt dan ze werkelijk zijn ? In zake materiaal-schikking en papier hebben de samenstellers zich heelemaal niet zulke hooge eischen gesteld, als wat de degelijkheid van het materiaal zelf betreft. 'n Spijtig iets. Laten we hopen dat hiermee rekening gehouden wordt bij 'n eventueele heruitgave — iets wat dit werk onder wetenschappelijk-pædagogisch oogpunt met applaus verdient. PAUL HARDY

Julien Kuypers

Theo de Ronde

12.352 **Poelhekke, M. A. P. C., deVooys, C. G. N., Brom, Ger.** 087 : 809

PLATENATLAS BIJ DE NEDERLANDSCHE LITERATUURGESCHIEDENIS. *Geïll. — Groningen, Wolters,* 1933, 4e *druk* (33 × 25) 152 *blz. gek. fl.* 4,50 ; *geb. fl.* 4,90

V* — Deze vierde druk werd ingrijpend omgewerkt : wat minder geslaagd bleek werd vervangen en nieuwe nummers toegevoegd, zodat er een 70 nieuwe clichés in voorkomen. De rubriek handschriften met de wordingsgeschiedenis van een tekst bleef weg en werd vervangen door 10 clichés over moderne boekdrukkunst. Veel zorg werd aan het toneel besteed : talrijke platen, zowel voor het oudere als het nieuwere, met kostbare inlichtingen over regie, uitbeelding, voorstelling. Vlaanderen van Gezelle tot Walschap beslaat 10 blz. met 32 platen. Voor Zuid-Afrika 15 nummers. Alles samen 313 clichés, plus 2 platen in kleurendruk en 20 platen op geel getint papier, over het verband tussen literatuur en beeldende kunst. Bij ieder cliché de nodige verklaring en op het einde nog 8 blz. aantekeningen met verdere bibliografische inlichtingen.— Onontbeerlijk voor een leraar in Nederlandse letterkunde. Een paar wensen : het hindert in een druk van 1933 niets te vinden over de na-oorlogse literatuur in Holland (de laatste schrijvers die opgenomen werden zijn Boutens, van Schendel, H. Roland Holst en Leopold !). Is het niet mogelijk bij een foto of een portret het jaartal op te geven ? Dan zou men niet verstomd staan voor een verjongingskuur van Vermeylen, Sabbe e. a. Dr A. BOON, PR.

M. A. P. C. Poelhekke

12.353 **Poelhekke, M. A. P. C.** 801 : 809

◆ WOORDKUNST. *Herzien dr Gerard Brom. Geïll. met* 6 *platen. — Groningen, Wolters,* 1934, 13^e *druk* (20 × 17) 8, 172 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 2,90

V — De lof van dit overbekende en uitstekende leerboek van Poelhekke z. g., herzien en eenigszins besnoeid door G. Brom, lijkt ons niet meer te moeten gemaakt worden. Zooeven verscheen hiervan de zooveelste nieuwe druk.

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

12.354 **Chesterton, G. K.** **84 : 92.2**

◆ DE HEILIGE THOMAS VAN AQUINO. *Vert. uit h. Engelsch dr H. Reijnen. — Voorhout, Foreholte ; Brussel, Standaard,* 1934 (21 × 15) 224 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,25

IV — Zie de bespreking hiervan in 't hoofdartikel over « G. K. Chesterton, » onder nr 12.289.

12.355 **Pols, André, M.** **83.9 : 92.78**

HET LEVEN VAN GLUCK, AAN DE JEUGD VERTELD. *Geill. — Antwerpen, Opdebeek,* 1934 (27 × 18) 24 *blz.* 2 *fr.*

V-VIa — Wij zegden het reeds vroeger, hoe uitstekend de gedachte is, het beeld onzer groote musici nader te brengen bij den ruimeren lezerskring. Misschien in de uitgave welwat groot van vorm om handig te zijn bij een druk gebruik. De inhoud is, in al zijn eenvoud, zakelijk en degelijk. Hier vertelt Pols over Gluck, den grooten Duitschen musicus der 18e eeuw. Van uit het Weensche midden gaan wij met Gluck naar Engeland, Denemarken, Italië, Frankrijk... den weg langs van zijn roem. We beleven den historischen strijd tusschen hem en Piccini, tot ten slotte Gluck te Weenen terugkomt en er sterft. — In allen eenvoud werd de historische zakelijkheid hier verteld in een gezelligen en onderhoudenden toon. Wij zijn er van verzekerd dat deze werkjes van M. Pols hun weg zullen vinden tot de breede lezerskringen en zullen bijdragen tot de ontwikkeling van ons volk.

Dr Fl. van der Mueren

12.356 **Pols, André M.** **83.9 : 92.78**

HET LEVEN VAN HAYDN. — HET LEVEN VAN PETER BENOIT. Aan de jeugd verteld. — *Antwerpen, Opdebeek,* (27 × 18)16, 24 *blz., elk* 2 *fr.*

V-VIa — Het is een uitstekende gedachte het leven van groote komponisten in populairen vorm nader tot het publiek te brengen in Vlaanderen. Het is een delikate taak ! Uit een veelheid van kennis omtrent het onderwerp moet een synthese gemaakt die de hoofdlijnen leven doet. M. Pols is daarin uitstekend geslaagd met zijn beide uitgaven. « Haydn » en « Benoit » zijn onderhoudend geschreven en tevens zakelijk voorgesteld. « Het leven van Benoit » is van aard om in de jeugd en bij het volk den eerbied te vestigen dien de baanbreker verdient. Jammer dat 't formaat zoo onhandig is in 't gebruik ! Ware een klein zakformaat niet oneindig veel praktischer en aantrekkelijker ? Dr Fl. van der Mueren

André M. Pols

12.357 **van der Meer de Walcheren, Pieter** **83.1 : 93 : 266**

◆ MIJN DAGBOEK. *Met een inleiding van Jacques Maritain. — A'dam, Fidelitas ; Antwerpen, Standaard,* 1934, 3e *druk, definitieve uitg.* (21 × 15) 15, 212 *blz. fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,25

P. van der Meer de W.

IV* — Uit het « de Profundis » van een zoekende ziel, het « Magnificat » der innige vreugde waarboven — ook al is innerlijke kamp niet uitgesloten — voor altijd de « Pax » van gewonnen geesteshouding geschreven staat. — In onze korte biographie van de bekeerlinge Gertrud von Le Fort schreven we dat de wegen naar de Kerk veelvuldig zijn. O. L. Heer respecteert de specifeke geaardheid van al wie, rechtzinnig, naar Hem wil. Van af de Belijdenissen van St-Augustinus tot aan het jongste bekeeringsverhaal is dat zoo geweest. Ook bij van der Meer de Walcheren : de denker, de kunstenaar, de publicist, de man-van-cultuur. Dit Dagboek volgt de strakke en toch plooibare lijn van den gestadigen groei : des levens wet. Daarom is dit Dagboek zoo schoon-menschelijk, zóó waarachtig, zóó waar. Dit te schrijven is voor van der Meer een ontlasting geweest van innerlijken druk. Men voelt het aan overal, dat hij het schrijven moest. Noodzaak van een onontwijkbaar zieleproces. De lezing van dit Dagboek — het mediteerend lezen — kunnen we niet genoeg aanbevelen. Voor zoekers is het een lichtbaken, voor geloovigen gaat er een bedwongen Pinkstergloed van uit. — « Aan wie klopte werd opengedaan » (2e deel) en verder ging het dan aanvankelijk kon wonder vermoed. Het wonderbare van Gods wegen treft hier zoo sterk, zoo diep. Doch dàt alles moet ge zelf lezen en doen lezen. Dan ziet men wat de genade — waaraan wordt meegewerkt — vermag. Het sublieme van de « blijde gebondenheid » zooals die andere bekeerling Dom. W. Verkade het zóó heerlijk uitbeeldde.

M. van Hoeck, pr.

———

N.B.—Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 8 VIERTIENDE JAARGANG SEPT.-OCT. 1935

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuylitsstraat, 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België: Abonnement: 35 frank Dit nummer: 5 frank
Prijs voor Nederland: Abonnement: fl. 3,50. Dit nummer: fl. 0,50

Vertelkunst uit Vlaanderen

door Ernest van der Hallen

Er is dikwijls, en waarachtig niet ten onrechte, veel kwaad geschreven over de provincialistische neigingen in onze Vlaamsche letteren, en over haar uitgesproken voorliefde voor de konflikten welke zich binnen de muren van ouderwetsche boerenhuizen, in den schoot van dorpsfanfare, duivenmelkersbond en schuttersgild, in de danstent of bij het smidsvuur voltrekken. Er was om de waarheid te zeggen, wel iets minder vleiends in de rol welke men aan den anderen kant onzer grenzen verwachtte dat wij zouden spelen : wat landelijke en genoeglijke Spielerei te brengen in de problemen, in de deftigheid en gecultiveerde decadentie, waarvan de buitenlandsche literaturen sedert een paar decenniën den spiegel geworden zijn. Om het op een onakademische wijze te zeggen : men beschouwde het als onze taak de sympathieke maar weinig eervolle rol te vervullen van den eeuwig-plezanten dertiende die de zorgen- en problemenrimpels bij het piekerend gezelschap moet plooien tot een milden glimlach ; een taak waartoe wij eigenlijk door onze afstamming van Uilenspiegel via onzen grootouder Pallieter op een zeer speciale wijze schijnen aangewezen. Met het ons aangeboren aanpassingsvermogen en optimisme hadden we voor deze eenzijdigheid en deze onmacht om ons te wagen op het terrein der geestelijke en sociale levensvraagstukken, een aantal excuses over, die zich gedeeltelijk uitten in termen als : heimatliteratuur, ge-

bondenheid aan de aarde, liefde tot het land, — mitsgaders de bedenking dat het geval van den stuggen boer die uit naijver zijn zoon halfdood slaat of den boerenknecht die achter zes meisjes tegelijk vrijdt, in alle geval nog eerlijker, gezonder en waarachtiger is dan de kletspraat bij theelicht en dienblad uit het traditioneel-gezellig Hollandsch binnenhuisje, de geciviliseerde ontucht der bekende huwelijks-driehoeksgevallen en de donkere afgronden in de zielen van hen bij wie het leven en de stad het laatste geloof en de laatste illuzie ontnomen hebben. Zelfs zij die de laatste jaren aandierven het leven in zijn scherpste en pijnlijkste facetten onder oogen te zien, ontkwamen niet aan den ban van het kleine landelijke dorp, en transponeerden heel eenvoudig de gecompliceerde en op de spits gedreven verwording die de Duitsche en Fransche romanliteratuur voorgoed vereenzelvigd had met het wezen der grootstad, naar het Kempische of Brabantsche boerendorp. Ware Walschap een kind der grootstad geweest, dezelfde worsteling zijner menschen met het leven zou zich waarschijnlijk voltrokken hebben in het havenkwartier van Antwerpen maar overigens dezelfde gebleven zijn. Intusschen zal niemand ter wereld ontkennen dat wij Vlamingen in het kleine realisme van het platteland werkelijk groot zijn ; intusschen ontkomt men niet aan den indruk dat de allergrootsten als Hamsun, Stahlberg en Gunnarsson zooniet hun meesters, dan toch uitstekende leerlingen gevonden hebben in Vlaanderen, het Vlaanderen wiens wezen ondanks een paar groote steden, ondanks koolmijnen en industrie ten slotte in hoofdzaak zijn gestalte vindt in de plattelandsgemeente en in de kleinstad. Men kan er om treuren dat bijvoorbeeld de roman die de verhouding van den modernen katholiek tot de grootstad bepaalt, ongeschreven bleef, maar men kan er zich met meer recht nog om verheugen dat we bezig zijn den heimatroman zijn definitieven vorm en inhoud te geven. En vooral dat hij bezig is zich in te schakelen in het groeiproces van den nieuwen mensch naar de eeuwige levenswaarden en naar een levensbeschouwing welke sedert onze geboorte de levende kracht was van dit volk. Naast de verbondenheid met de aarde is deze zin voor de betrekkelijkheid van leven en dingen, het eeuwigheidsbewustzijn, de krachtigste en eigen-aardigste trek onzer Vlaamsche romanliteratuur. Het laatste werk van den auteur die zich het minst aan het levensprobleem gelegen laat in zijn werk, bevestigt dit inzicht op eigenaardige manier.

Naarmate de belangstelling en de waardeering der buitenlandsche kritiek voor het werk van Felix Timmermans groeide, ont-

stond in Vlaanderen meer en meer een kritische houding tegenover zijn boeken, waarvan men vermoedde dat ze meer berekend werden op de hinderlijke belangstelling van het buitenland voor de Rabelaisiaansche facetten van ons volkstemperament, dan voor ons. Zoomin « Pijp en Toebak » als « De Krabbekoker » ontstegen aan deze literaire exportindustrie, en een ernstige revanche drong zich den laatsten tijd werkelijk op. Ik wensch er Vlaanderen en Timmermans geluk om dat deze revanche eindelijk gestalte ge-
12.358 kregen heeft onder den vorm van zijn laatste boek : **Boerenpsalm**
◆ **(III)**. Dit is geen werk waarvan men zich af maakt met de gewone frasen die tevoren dienst konden doen bij het bespreken van Timmermans' werk; het is geen boek over den buitenkant van een of van een paar gezellige goelevers, gesausd met wat plezierige details en volksche oppervlakkige levensfilosofie ; het is geen lyriek in formules en er komt wis en waarachtig geen enkele vreetpartij bij te pas. Het is eenvoudig het epos van een menschenleven dat uiterlijk gezien niet buiten het formaat van den doorsnee-boer valt, maar innerlijk zich onafgebroken beweegt tusschen de twee eeuwige polen van « engelschheit en dierschheit ». Dat een boer zelf hier aan het woord is om het relaas van zijn leven te maken met den grondtoon « het leven is geen lach », geeft aan dit boek een zeer bizondere schrijning. Ik ben er huiverig van om parallellen te trekken tusschen een boek dat op onzen bodem en uit onze levensbeschouwing gegroeid is, en een of ander werk uit de wereldletterkunde, doch ik meen zonder aarzeling te mogen getuigen dat de grootsten op dit terrein, de Noren niet uitgesloten, geen reden zouden hebben zich om dit boek te schamen. Weinig van hetgeen we gewoon zijn te verstaan door menschelijk vallen en opstaan, door strijd en temptatie, is dezen primairen boer ontgaan ; het leven is donker en vol dreiging, het heeft slechts korte illuzies en eischt van den mensch honderdvoudige vergoeding voor het kleinste genot ; het kan bitter en hard zijn, het kan u slaan en totaal leegzuigen, het kan u treffen in uw hart, in uw arbeid, in uw droomen, in uw kinderen, het speelt « ballekenpak » met u, het is kortom geen lach, nooit, geen oogenblik, maar ten slotte is het mooi en goed en levenswaard, want het laat den vloek, den zegen en den troost van het werk, van den harden, wilden, gansch het lijf en de zinnen opeischenden arbeid, de arbeid die van u een slaaf en een koning maakt tegelijk, die u vergoedt voor al het

Felix Timmermans

bittere en al de desilluzies van het leven, voor uw eigen diep en zwaar vallen, voor de razende temptaties die u kapot dreigen te maken, voor uw mislukten oogst en uw vechten met weer en winden, met water en zon, voor uw kinderen. Een hoerra voor het leven ; het leven is groot...

Dit is, geloof ik, het eerste boek van Timmermans waarin de mensch wezenlijk groot en niet zonder diepte geteekend staat. Hier heeft Timmermans het mysterie om den mensch erkend. De mensch is een epos ; hij worstelt om de aarde, hij worstelt om het geluk, hij worstelt om het leven, hij worstelt om zichzelf ; het is alles bij elkaar genomen bijna hopeloos, want geeft ge een moment toe, dan zijt ge verloren. Maar daar is ten slotte boven ons de groote, vaag-gekende macht die het «waarom» van dit alles weet. Hier heeft Timmermans zichzelf gewroken over zijn half dozijn laatste boeken ; het is een boek waarin de werkelijke mensch van den Vlaamschen buiten gestalte gekregen heeft. Pallieter was een grove fantasie in een aureool van natuurlyriek ; sedert Timmermans dit boek schreef is hij een kwart eeuw ouder geworden, en is het leven in waarachtige gestalte tot hem gekomen. Die vijf en twintig jaar hebben hem, ook als auteur, doen groeien en rijpen. Nu staan er voor de Vlaamsche literatuur goede dagen te wachten ingeval Timmermans den moed heeft om de lijn dezer evolutie te volgen. Ik zeg : den moed, omdat ik mijn hart vasthoud bij het vermoeden dat het buitenland mogelijk zou weigeren genoegen te nemen met dezen groei van Timmermans naar het waarachtige leven, weg van goedkoope volksche folklore en typiekerigheid. Intusschen zijn de menigvuldige bladzijden welke hij schrijft over het land en de aarde, over het boerenbedrijf, over de vrouw als moeder, van een zulkdanige grootschheid dat we voorloopig nog weinig te benijden hebben aan wat Hamsun over deze thema's schreef. Dat de oude, versleten clichés uit zijn vorig werk, die we hartgrondig beu geworden waren, hier totaal achterwege gebleven zijn, is voor ons een reden tot grooter verheugenis, die ons gaarne doet heenstappen over zijn neiging tot het buiten-formaat-mystiekerige, die hier b.v. nog tot uiting komt bij den dood van Meke. Ik hoop hartgrondig dat de rustperiode die Timmermans beweert tegemoet te zullen gaan na dit boek, niet van langen duur mag zijn. Hij zou hierin bijvoorbeeld een exempel kunnen nemen aan den produktieven novellist JEF SIMONS die, zonder den tijd te halen om te ademen, het eene boek na het andere op de markt werpt, niet met altijd evenveel chance. Dezen keer echter is de klassieke Kempische novelle gegroeid tot een gegeven dat de allures wil

Jef Simons

12.359 ◆ hebben van een heuschen roman. **Dientje Goris (IV)** is het verhaal van het gave Kempische meisje dat verloofd is met een militairen vlieger die plots verongelukt. Als het leed om dit tragisch einde van een mooien droom langzaam gesleten is, komt ze voor een pijnlijk moment te staan wanneer twee jonge mannen uit het dorp tegelijk om haar hand dingen : een jong gepromoveerd advokaat die via de Vlaamsch-demokratische partij politieke ambities koestert en ook verwezenlijkt, en de jonge kasteelbaron, die eigenlijk buiten de evoluties van de verjongde flamingantische politiek gebleven is, doch als mensch ruim zoo onaantastbaar staat en in elk geval gansch open voor het nieuwe denkleven waaraan hij zich, krachtens het atavisme van zijn geslacht, slechts langzaam en geleidelijk kan aanpassen. Wat onvermijdelijk moet gebeuren, gebeurt : het komt via de dorpsfanfare ook op politiek terrein tot konflikt tusschen den jongen advokaat en den jongen baron ; de eerste is een zeer plooibaar en bruikbaar jongmensch, en de katholieke partij weet zijn demokratisch flamingantisme handig uit te baten ; hij wordt tot volksvertegenwoordiger gekozen kort na zijn verloving met Dientje. De baron sterft kort daarop in een auto-ongeluk, de gearriveerde idealist-volksvertegenwoordiger krijgt betrekkingen met een franschgezind meisje, en breekt zijn verloving met het eenvoudige volkskind ; het slot van de geschiedenis is dat hij met een bankiersdochter trouwt en van zijn schoonvader het kasteel van zijn vriend den baron tot huwelijksgeschenk krijgt. De eeuwige geschiedenis heeft zich eens te meer herhaald in Vlaanderen : de eerlijke strijd voor een gedachte werd door partijbelangen handig geaccapareerd en omgezet in het soort arrivisme dat in dit land stilaan verheven geworden is tot een systeem. Dit is de diepe beteekenis van dit verhaal : het teekent een der honderden roemlooze episoden van den nationalen strijd, waarin een absolutistische jeugd ten onder ging, niet meer aan bierflamingantisme zooals vroeger, maar aan roemloos arrivisme, mitsgaders een burgerlijke levensbeschouwing en een verfranscht huwelijk. Simons die wel eens meer het verwijt onderging dat hij zich al te zeer beperkte bij het zuiver-anekdotisch-Kempische, heeft in dit boek voor den tweeden keer wraak genomen over deze reputatie, en den moed gehad zoowel zijn episch boek « Eer Vlaanderen vergaat » als dit hier, vast te ankeren in de bittere realiteiten van den strijd op leven of dood welke dit volk vecht

voor zijn bestaan, een moed die weinigen tot nogtoe in Vlaanderen gehad hebben. Dit beteekent een stap in de losworsteling onzer literatuur uit den greep van het provincialisme, waarvan het belang wel niemand zal ontgaan. Men zou kunnen zeggen dat Simons zijn werk al te vluchtig en te kritiekloos overlevert aan de zetterij, of mogelijk niet beschikt over de epische kracht welke tot een grondige bewerking dezer thema's vereischt zijn ; in elk geval zal iedereen toegeven dat dit ingrijpen in den strijd om een nieuwe politieke struktuur en een aandachtig volgen der evolutie van deze beweging met haar up and downs, een zin voor realiteit verraadt die al te schaars is in dit land om haar niet met vreugde te begroeten. Simons is inderdaad niet episch aangelegd, en het zal niemand in het gedacht komen hem hierom een verwijt te maken ; Simons is in de eerste en in de laatste plaats een verteller die zin heeft voor de realiteiten van het volk waartusschen hij staat ; misschien geeft juist dit hem de kracht om te worden hetgeen, waar hij bezig is naartoe te groeien : de schrijver der Vlaamsche epiek waarnaar Vlaanderen reeds sedert ongeveer een eeuw wacht. In elk geval is dit hier een der zuiverste, en literair een zijner gaafst gehouden boeken dat iedereen met plezier zal lezen en dat overigens gezonder is dan het meeste wat de laatste tien jaren in dit kleine land geproduceerd werd.

Jammer genoeg blijft er me slechts zeer weinig tijd over om met nadruk aandacht op te eischen voor den bundel vertellingen welke AUGUST VAN CAUWELAERT zoo juist liet verschijnen onder

12.360 den titel: **Vertellen in Toga (IV*)**. Sedert deze verhalen afzonderlijk in tijdschriften verschenen, was ik ondanks de niet te onderschatten kwaliteiten van zijn laatsten roman « Harry », overtuigd dat van Cauwelaert's kracht op dit terrein ligt. Dit hier zijn vijf vertellingen die alle een zeer eigenaardigen kijk geven op de ziel van het soort menschen dat den auteur, in zijn hoedanigheid van vrederechter in een groote stad, wel van zeer dichtbij zal bekend zijn. Het zijn vijf vertellingen uit zijn beroepservaringen, die niet alleen psychologisch uitstekend verantwoord zijn, maar bovendien aanspraak mogen maken op een literaire gaafheid en een stylistisch vermogen die dit bundeltje op het niveau brengen van het beste wat de psychologisch-realistische vertelkunst in Vlaanderen heeft geproduceerd. Het is realisme uit de kleine wezenlijkheid des dagelijkschen levens, en het komt den

August van Cauwelaert

auteur geen oogenblik in het gedacht om den gevallen of tot vallen voorbestemden mensch een grootsche allure bij te zetten of een getoermenteerden strijd in hem te ontketenen ; ze ondergaan het leven, zonloos, bitter of blijmoedig, ze vallen en herpakken zich, ze zijn vóór alles mensch, kleinmenschelijk als ge wilt, maar volop mensch in elk geval, en ook in hun kleinheid blijven ze ons sympathiek. Van Cauwelaert heeft in dezen bundel geloof ik, de formule voor zijn toekomstig werk, en, als ik me niet vergis, zijn eigen stijl gevonden ; met dit boek heeft hij zich definitief, meer nog dan met zijn hoogergenoemden roman, een eigen plaats verzekerd in onze Vlaamsche vertelkunst. Ik weet dat mijn getuigenis niet noodig is om die zekerheid te geven, maar ik verheug er mij om dat *ik* dit van hem mag getuigen : ook bij hem ligt een deel van den goeden tijd welke de vertelkunst in Vlaanderen thans bezig is te gemoet te gaan.

EEN BOEK VAN BRANDENDE ACTUALITEIT

JAPAN WERELDVEROVERAAR

door ANTON E. ZISCHKA

12.361 **IV*** — De Franschschrijvende journalist Anton E. Zischka, die enkele maanden geleden de « wereld verdwaasde » met 'n Laatste-Oordeel-film, die hij in pestholen, hotelpaleizen, oerwouden en andere door ons minder gezochte localiteiten van dergelijk allooi, uit z'n handige pen had te voorschijn geroepen, vergast ons thans op 'n werk over Japan dat in z'n objectiviteit en z'n positieve zakelijkheid minstens 'n even sterke boeman-impressie zal nalaten bij de gemeenschap der brave, onwetende burgers als het chaotische « Wereldverdwazing ».

Toen vóór enkele decenniën Amerika Japan zoover wist te brengen dat het z'n havens aan de wereld openstelde, was het er zich wellicht niet van bewust het hok te hebben ontsloten van 'n sluw onverzadigbaar beest dat zich met 'n niets ontzienende hardnekkigheid op de wereld zou werpen. De bevolkingsaanwinst, die Japan in z'n kluizenaarsperiode officieel beperkte, begon, nadat het land

ANTON E. ZISCHKA : *Japan Wereldveroveraar*. Vert. uit h. Fransch [Le Japon dans le Monde] dr J. E. Marre. Geïll. met 24 foto's en 8 kaarten. — Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis, 1935 (22×16) 311 blz. 47 fr. ; geb. 63 fr.

met de verdere beschaving in aanraking gekomen was, angstwekkende verhoudingen aan te nemen. Japan begon zich te industrialiseeren, en vele handen waren er van doen. De geboortenvloed is niet meer te stremmen, en de machine heeft den arbeider aan kant gezet. Resultaat : Japan — het gróóte eiland alleen — telt voor het oogenblik 'n teveel van 90 millioen menschen. Velen onder hen eten boomschors bij gebrek aan rijst. Japan moet expansiemogelijkheden weten te vinden. 't Voert 'n « gerichte » economische politiek, exporteert aan spotprijzen en verovert alle wereldmarkten, doordien het z'n arbeiders met 'n kom rijst kan tevreden stellen, waar in Europa, aan menschen die hetzelfde werk verrichten, loonen worden uitbetaald die hun 'n menschwaardige familiale bestaansmogelijkheid verschaffen. Japan heeft succes in z'n ondernemingen omdat alles er in handen is van 'n centrale vaderlandslievende macht, dus niet zooals in Europa waar belanghebbende particulieren met 'n haaierige mentaliteit elkaar het gras onder de voeten trachten weg te maaien. Japan wint tijd omdat er één enkele kracht, die van den Staat, studies maakt, proeven neemt, en alle productiemiddelen verkoopt en uitdeelt, waar er in ons gezegend continent dagelijks ontelbare dosissen energie teloor gaan in éénzelfde, paralleel-gericht zoeken zonder coördinatie. Ook de expansie van het « rijk der rijzende zon » gaat 'n succes tegemoet. De economische expansie staat oneindig verder dan wij allen vermoeden, de politieke expansie, het materieele « gele gevaar » in andere woorden, zal als vanzelf volgen. De stoïcijnsche, ascetische heldenmoed der millioenen Japansche soldaten ; de krachtsontplooiing van het heele Japansche volk, dat gecentraliseerd en gericht is door 'n wil en 'n moreele macht die de blanke ontbeert ; de druk der bevolkingstoename ; dat alles hangt als 'n Damocles-zwaard boven het uitstervende Europa. De huidige constellatie is van zeer ernstigen aard : Nederlandsch Indië wordt belaagd ; het z.g. onafhankelijke Mantsjoerije is praktisch Japansch bezit ; Rusland zet zich schrap, en fabrikeert kanonnen tegen de klippen van de hel op ; Engeland metselde Singapore tot 'n niet te verpletteren burcht, maar de sluwe intelligentie van Japan zal 'n wig slaan of 'n achterpoortje vinden door z'n geniale economische wereldverovering. Is er dan tenslotte geen enkele dam op te bouwen die bestand is tegen de drukking van den gelen stortvloed ? Zischka geeft 'n middeltje : onbevolkt Australië openstellen aan de Japansche emigratie. Wij zijn leeken en vermogen niet met bevoegdheid 'n oordeel uit te spreken over de doelmatigheid van dit middel, al schijnt het in feite de meest logische oplossing. Zischka schreef dit rijk gedo-

cumenteerde betoog met 'n ernstige zakenkennis en 'n verstandige objectiviteit. Hij heeft de gangen van de Japansche diplomatie nagegaan toen hij zich gedurende den Mantsjoerijschen oorlog ter plaatse bevond. Wij gelooven in den ernst en de verbijsterende waarheid van dit boek. Het stemt tot diep nadenken en sluit in zich 'n harde veroordeeling van onze korrupte, dekadente beschaving. Alle intellektueelen, die nog wat op hebben met de wereld waar ze in rondtobben, zullen dit huiveringwekkende tijdsdokument met 'n hoofdschuddende interesse verslinden.

PAUL HARDY

Kanunnik Dr Floris Prims

door J. Meerbergen, pr.

In den dienst van de Kerke Gods ligt voor priesters die de pen hanteeren een onbegrensd apostolaat open. Nog voor Christiridders 1935, dienaars van de éene waarheid, is de pen het stalen zwaard, mits hun handen kloek zijn als deze van de oude ridders met de kruisbanier.
Met kloeke handen en stalen zwaard staat doctor en archivaris Floris Prims op een voorpost in de Mechelsche rijen. Als een ridderslag schonk zijn kardinaal-aartsbisschop hem het eerekanonikaat in zijn kapittel. Om de veelzijdige ontwikkeling van dezen priester, zijn spreekwoordelijk rustelooze activiteit, zijn stapel boeken van waarde.
Dertig jaar staat Prims in de bres, hanteert immer zijn pen met onversagende kracht, en droomt van veel en zwaar werk.

Juist om deze veelzijdigheid en ongebreidelden werklust is Prims geen gemakkelijk man voor wie over hem schrijven wil. Komaan, laten we trachten dit verbazend-vele in een bio-bibliografische nota te condenseeren.

Curriculum vitæ.
Floris Prims is geboren Antwerpenaar (3 Mei 1882), uit een burgersfamilie die verscheidene priesters teelde. Gelijk Mgr C. A. Anthonis verhuisde hij in zijn jonge jaren naar de Kempen, en is gelijk de hulpbisschop van Mechelen († 1891) steeds met hart en ziel Kempenaar gebleven. Zijn vader, de heer Prims-Dieltiens, ging een brouwerij aan te Tielen, en Floris zou op het befaamd gepatroneerd college van Herentals voortstudeeren. De Kempische einder bleef bij Tielen-Herentals niet omkringd. Ook te Grobbendonck en te Vorselaar en te Arendonk woonden Primsen en Dieltiens. En noemen we terloops den door Prims vereerden naam Goetschalckx. Een zuster van moeder huwde Dr med. Goetschalckx, den broeder van e. h. P.J. Goetschalckx, onderpastoor van Grobbendonk, en sinds 1900 pastoor te Donk, den zwoeger op historisch gebied. Pastoor Goetschalckx zou Floris Prims voor zijn idealen weten te ontdekken.
Bij zijn studiemakkers stond Floris te boek als een belezen student, bizonder in de geschiedenis en de letterkunde, en 'n heel goedwillig kameraad. Een anecdootje uit het Herentalsche kosthuis :

N. B. — Toen dit artikel toekwam was deze aflevering reeds volledig gezet. Al hadden we verkozen deze bijdrage als hoofdartikel voorop te plaatsen, wij zagen ons genoodzaakt ze in kleinen tekst te zetten ten einde ze integraal nog te kunnen opnemen.

— Floris, draag nog eens 'n declamatie voor...

Op 't eerste woord stond Floris boven op 'n stoel, en galmde voor 'n loofstil gehoor brokken uit Weber de Lepeleer's *Dertien linden* uit, met aangepast geschiedkundig commentaar. Nu, bijna veertig jaar later, stond het beeld van Floris' « voordrachten » den zegsman nog zeer levend voor. Hij voegde erbij dat Floris, nog student, het aandurfde een tamtammakend Kempisch liberaal kandidaat-kamerlid op 'n drukke kiesmeeting te gaan tegenspreken.

Eens de humaniora door, ging Floris aan het klein en groot Seminarie wijsbegeerte en godgeleerdheid studeeren, als voorbereiding tot het heilig priesterschap. Dat hij zeer flinke studies deed, wordt uitgewezen door het feit dat de overheid den begaafden leerling aanwees om verder aan de hoogeschool te Leuven te studeeren. Niet alléén de handboeken, oòk de rijke seminarie-bibliotheek was — sic cicero — « het heiligdom van zijn gedachten » Typisch dit trekje : « Weet ge niet waar Mr Prims te vinden is ? » vroeg 'n seminarist tijdens 'n recreatie aan 'n collega. — « Ho, in de bibliotheek, waar anders ? » klonk het antwoord met de zekerheid van een axioma.

Dr Floris PRIMS, pr.

E. H. Prims werd tot priester gewijd op 23 September 1905. Promoveerde aan de Alma te Leuven tot licenciaat in zedelijke en historische wetenschappen. Leeraarde als titularis van de derde in handelsafdeeling, met bijcursussen over handelsleer en staathuishoudkunde, aan Sint-Stanislas te Berchem (7 Sept. 1906-23 Dec. 1921). Ging over naar het algemeen secretariaat der kristen beroepsvereenigingen te Gent, en het instituut voor katholieke documentatie te Brussel. Was tijdens den grooten oorlog druk werkzaam bij de « refugees » in Engeland, vooral als hoofdopsteller bij « De Stem uit België ». Werd na den oorlog toegevoegd aan het Secretariaat van het verbond der studiekringen te Antwerpen, gaf sinds 1 October 1920 lessen in staathuishoudkunde aan de vrije normaalschool aldaar. Promoveerde tot doctor in zedelijke en historische wetenschappen in 1923, en werd in 1924, tijdens het burgemeesterschap van Frans van Cauwelaert, archivaris der stad Antwerpen. Dr Prims is lid der koninklijke Vlaamsche academie, lid der Zuid-Nederlandsche maatschappij voor taalkunde en geschiedenis.

Zijn vele arbeid :

Van in zijn seminarietijd was Floris Prims een werker. Presteerde naast schitterende studies aan den kop van den « cours », en naast een publicatie *Notas tot de geschiedenis der Nederlandsche bijbelvertaling* (1904), medewerking en nadien leiding aan het tijdschrift der Vlaamsche knapenschap « De Student », van Dr Laporta zaliger. De bijdragen van Flor de Witte vallen buiten den romantischen toon van goedendags en ge-Breydel, wijzen de studenten nuchter-zakelijk op in:tudeering van sociale toestanden, en op practisch

dienstbetoon aan hun volk, elk in zijn kring. De socioloog in den dop.
In de Berchemsche jaren, volle bedrijvigheid in de verscheidenheid. Vóóraf zij vermeld *Notas tot de geschiedenis der kerkelijke taal in de Belgische gewesten* (1907), om even te verwijlen bij opvoedkundigen en socialen arbeid. Prims is priester-leeraar, en diept het probleem der kristen opvoeding in. Studeert. En schrijft *Het moderne opvoedingsvraagstuk,* uitg. Geloofsverdediging, Antwerpen, 2e uitg. 1912 ; *De Fransche schoolonzijdigheid,* in « Vragen des Tijds » of periodische studiënreeks uitgegeven door de inrichting voor katholieke Belgische documentatie, Brussel-Antwerpen 1913.

Sociaal-economische belangen en aangelegenheden houden hem gretig op. Gedenkboek bij het tienjarig bestaan der algemeene katholieke Vlaamsche hoogeschooluitbreiding (1908) geeft van zijn hand *De arbeidsvoorwaarden van den dokwerker.* Wetenschappelijkes tudiën volgen in de reeks verhandelingen van dit Antwerpsch cultuurorganisme : *Wat iedereen weten moet over geld en geldwaarden, munt en muntstelsels,* Antwerpen 1909, *De grootstad en hare sociale beteekenis,* Antwerpen 1910. Intusschen stond Prims eerst als redacteur, nadien als hoofdredacteur aan *De Gids op sociaal Gebied,* mederedacteur aan *Het Land* en *Vlaamsche Arbeid,* voorzitter der Berchemsche afdeeling van K. V. Hoogeschooluitbreiding, trad daar en elders en in 't buitenland als lesgever in sociale en geschiedkundige wetenschappen op, en leidde met gezag studiekringen voor studenten en onderwijzers.

Heeft hij een vaardige pen, ook zijn woord is vlot.

Naar het algemeen secretariaat der kristene beroepsvereenigingen geroepen, stond hij aan 't hoofd der « Katholieke Documentatie », stichtte « De Vlaamsche Werkman » — — opvoedingsorgaan — en publiceert in « Vragen des Tijds » met J. Arendt en R. De Bruyne, *De vakorganisatie der nijverheidswerklieden,* Brussel-Antwerpen 1914, inleidingshandboek tot de syndicale beweging.

Men schrijft dus 1914. De oorlog breekt uit, ontreddert, knakt en slaat veel lam. Naar opdracht van zijn overheid gaat de ieverige priester waarnemen, — neen, zich wijden aan — de geestelijke en stoffelijke belangen van ons volk dat in Engeland zit gevlucht. Daar was veel nood, veel werk. En waar werk is, voelt Prims zich in zijn element. Misereor super turbam. Hij rust nooit, bewijst dienst dag in dag uit aan duizende « refugees », van wie hij gekend is en geëerd wordt. Zijn allerhande ervaren ontpopt hem tot romanschrijver, en na den oorlog publiceert P. van Opstal, *Refugeeliefde.*

Zijn hoofdverdienste in Engeland is geweest de leiding en de hoofdredactie van een katholiek Vlaamsch weekblad dat onschatbare diensten bewees, « De Stem uit België »,met als motto Voor God en Vaderland, te Londen gesticht op 25 September 1914, als informatie- en nieuwsblad voor onze vluchtelingen. Na het tweetalige « L'Echo de Belgique, De Stem van België » verscheen op 10 Februari 1916 L'Echo afzonderlijk ; van 11 Februari 1916 af werd de voornaamste uitgave uitsluitend Vlaamsch, met als titel « De Stem uit België » en E. H. Floris Prims als hoofdopsteller.

« De Stem » sloeg haar bureelen op eerst in een kelder, 43, Palace Street W., daarna Russel Square W. C. 55. Verscheen eerst op vier, dan op zes en acht bladzijden, en van af 21 Mei 1915 doorgaans op twaalf ; oplage, 24.000 exemplaren. Voor de geschiedenis van de Belgen in den vreemde biedt de verzameling, V deelen (25 Sept. 1914-21 Febr. 1919, Nr 23), 2274 blz. ongewoon belang. Vele bijdragen van frontsoldaten hebben blijvende waarde ; fotos van soldaten en vluchtelingen, zichten uit de frontstreek, reproducties van kunstwerken luisteren den tekst op, en heel gerieflijk sluit een inhoudstafel elken jaargang af.

1919. De socioloog is uit Engeland terug. « De Gids » herleeft, en ook 't geïllustreerd weekblad « De Vlaamsche Werkman ». De professor aan de katholieke normaalschool herneemt zijn sociale leergangen en voordrachten, richt ouderavonden in. Het gaat zeer druk. Eens op 'n zondagavond tusschen twee voordrachten in zit een « pastoor » op 'n Antwerpschen tram zoo in de gauwte wagon-restaurant te houden aan een broodje...
En in 1922 publiceert Hoogeschooluitbreiding te Antwerpen : *De Antwerpsche natiën in de geschiedenis,* dl I, 1550 ; dl II, 1550-1713 (met plans en illustraties).

Nog in dit jaar trekt Prims de banen der geschiedkunde op. Zonder ooit de sociale kwestie te verloochenen, die hij trouw blijft als een roeping.

Dat was zóó gekomen :

Dertien jaar lang, tot in 1914, hield de stage wroeter, priester P. J. Goetschalckx, pastoor te Ekeren-Donk sinds 1900 — en sinds 1881 onderpastoor te Grobbendonk — prachtig hoog zijn *Bijdragen tot de geschiedenis bijzonderlijk van het aloude hertogdom Brabant.*

Verre van te verslappen won zijn tijdschrift elk jaar aan belangrijkheid bij. In zijn dertien

jaargangen lag een rijke mijn oorkonden ontginnens gereed. Toen kwam de oorlog en de censuur en de papiernood, — en de dood van *Bijdragen*. Acht jaar gingen verloopen eer de oorlogsslaap was uitgeslapen, en toen — zegge 1922 — verrezen de *Bijdragen*, onder medepeterschap van Goetschalckx' trouwen vriend, Floris Prims, uiterlijk en innerlijk van gedaante veranderd. Deed het oude maandschrift bijna uitsluitend aan oorkondenuitgave, voortaan waren de *Bijdragen tot de Geschiedenis* veeleer een tijdschrift van uitgewerkte studies. En wanneer de vereerde vriend Goetschalckx hierboven na rusteloos zwoegen rusten ging († 24 Maart 1925), ontving Floris Prims uit zijn handen, als een mantel van Elias, de leiding van het hooggewaardeerde *Bijdragen*-werk.

Laten enkele titels van zijn hand hier aanteekening vinden :
De oude geldwaarden, hunne sociaal-economische beteekenis, XV (1922) 62-80.
Kluizen, kluizenaars en kluizenaressen in Brabant, XV (1923) 616-624.
De Antwerpsche korenmeters en dragers in de XIV[e] *eeuw*, XV (1923) 861-873.
Een Limburgsch gebedenboek uit de XV[e] *eeuw*, XVI (1924) 145-160.
Het Antwerpsch stadsarchief en zijn inventarieering, XVI (1925) 263-281.

In aansluiting met het werk van Goetschalckx, dat vooral lokale kerkelijke geschiedenis op het oog hield, komt op haar plaats de studie : *Onze lokale kerkelijke geschiedenis en het werk van P. J. Goetschalckx*, in « Collectanea Mechliniensia » IV (1930) 21-25, waarin Floris Prims, hooger op, attent wil maken op den algemeenen toestand en op de beteekenis van onze lokale kerkelijke geschiedenis. Het verluidt : « In het algemeen doen we te weinig aan geschiedenis om tot het philosophisch inzicht te komen, waarom het goed is het verleden te kennen.

Om het heden — waarin onze actie verloopt, — te begrijpen in hetgeen er eigenschappelijk aan is, in zijn tijdigheid, of accidentaliteit, indien ik het zoo heeten mag, dienen de relativiteiten naar voren gebracht, en dit zullen we best met behulp van de geschiedenis. Dit kunnen we schier niet zonder historischen kijk op de dingen. Wie practisch heeft te handelen voor geloof en zeden bij het volk, heeft niet alleen zich te verdiepen in de waarheden zelf die zijn voor te houden en die eeuwig zijn, maar moet anderzijds ook zijn tijd, d.i. de historiciteit, het voorbijgaand-eigenaardige van zijn tijd, begrijpen.

Zijn nu de geestelijke studiën wel altijd voldoende van aard om dien historischen kijk te bezorgen ? » Neen, meent steller, er is een tekort in onze historische vorming. « Waaruit dit tekort ? We vermeenen dat het gedekt zijn zou, voerden onze historische studiën tot een algemeen historisch begrijpen, in plaats van ons te doen verwijlen bij de opstapeling van feiten. Dit doorzicht zou toch de rijpe vrucht moeten zijn van onze historische vorming... Geschiedkundig werk leidt zoo licht tot het ophalen van honderd afgestorven bijzonderheidjes, waarbij het oog zijn klaarheid verliest voor den tijd waarin men leeft... (Er zijn) ettelijke lokale geschiedenissen geschreven, die slechts beteekenis hebben als materiaal voor een tweede meer evocatieve bewerking van dezelfde stof. Het is tegen dit schijnbaar dubbele euvel in, van gebrek aan historisch inzicht en van verdrinken in de historische zee, dat we het hier opnemen willen voor de navorsching onzer lokale kerkelijke geschiedenis...

...Geen geschiedenis is ten slotte evocatiever dan de lokale. Naar geen andere ziet de gewone man uit met meer belangstelling. De geschiedkundige verbindt den lezer met het verleden van zijn eigen plaats, met zijn kerk, met de kerkelijke instellingen en zoo meer, die door zijn voorouders zijn gebouwd en gesticht of werden nagekomen. Het gaat hem over hetgeen hij dagelijks onder oogen heeft, in moderne verwording. En er kleeft aan dat oude iets van den eerbied die opgelegd is door het Vierde Gebod. Het heden zelf geeft bijzondere evocatiekracht aan de bijzonderheden uit het verleden zelf opgehaald, en er groeit rijpere levens- en tijdsbeschouwing uit, terwijl een klaarte geschonken wordt en een gemoedsstemming verwekt, welke de oude christelijke traditie en een indiepen van den godsdienst bevorderlijk zijn...
...Het optrekken dezer wetenschap veronderstelt materiaal, — de archieven, — en arbeid — de historische studiën ».

We hebben ons een lang citaat veroorloofd, omdat deze beschouwingen het inzicht van den geschiedkundige in de kwestie klaar belichten. Veel vrucht zal hieromtrent nog bieden de lezing van *Leiddraad voor de vaderlandsche geschiedenis* : *1ste Helft. Tot het einde van de middeleeuwen.* Antwerpen 1934.

Gelijk 1922, is 1923 ook een datum. Dit jaar verschijnt te Antwerpen *Geschiedenis van het Antwerpsche turfdragersambacht* (1447-1863), een monografische studie van arbeiderstoestanden door ruim vier eeuwen heen, bedoeld als proefschrift voor zijn met glans

gewonnen doctoraat in de zedeleer en de geschiedkundige wetenschappen.
Uiterst vruchtbare jaren gaan volgen. Zoomin als de socioloog blijft de historicus werkloos. De titellijst is welsprekend :
De oude geldwaarden.
De overeenkomst tusschen de Hanze en Antwerpen betreffende den bouw van het Oostersch Huis (1561).
Geld en zedeleer bij Sint Thomas en Sint Antonius.
Sociaal-economische geschiedenis van België.
Inventaris op het archief van de gilden en ambachten der stad Antwerpen.
Inventaris op het archief der Oostendsche Compagnie.
Beknopte Geschiedenis en inventaris van het Kiel (*Antwerpen*).
Kerkelijk Antwerpen op het einde der XVe *eeuw.*
Met medewerking van E. H. K. van Herck, *Geschiedenis van Sint-Joriskerk te Antwerpen* (1403-1923), met plans en platen, Antwerpen 1924. Bewerkt als bijdrage tot de geschiedenis van de godsdienstigheid en het parochiewezen te onzent.
Naar het Geluk, Antwerpen 1924, voor den gehuwden arbeider en zijn zedelijke vorming, naar het Duitsch werkje « Kompas für den verheirateten Arbeiter », bewerkt.
In samenwerking met M. Verbeeck : *Antwerpsch Straatnamenboek.*
In memoriam F. A. E. Geudens.
De stichting van Banquibazar (onze eerste colonie) 1724-1727.
De oorlog van Mr *Cobbé*, 1722-1724.
Het stadhuis te Antwerpen, met illustraties.
De reis van de St-Carolus, 1724.
De stadsarchivaris van Antwerpen, in 1924 benoemd, heeft gewerkt, niet? Zijn grootste werken staan op 't getouw, zijn *Antwerpiensia* en zijn *Geschiedenis van Antwerpen.* Nimmer zal Antwerpen zijn naam vergeten. *Antwerpiensia* beslaan nu reeds 8 bundels uit de jaren 1927-1934, met honderden studies over Antwerpsche koppen, instellingen, toestanden, gebouwen, over Antwerpens kerkelijk, sociaal, economisch, politiek leven. Acht bundels met plans en platen verlucht, — 'n leermiddel, waarvan Prims begrijpelijk veel houdt, hier en elders. Paneelen en paneeltjes voor een groot tafereel, dat is de geschiedenis van de wereldstad, zijn stad, die hij kent als niet één. Niet een systematisch geordend geheel, maar losse studies bij een of ander moment van den jaarkring of een eeuwgetij aangepast. Meestal de herziene en bijgewerkte uitgave van den tekst doorheen het jaar in de « Gazet van Antwerpen » of 'n andere niet historische periodiek gepubliceerd. Vele bijdragen bieden 'n hoog belang voor plaatselijke of nationaal kerkelijke geschiedenis. Twee voorbeelden uit de velen :« De schorsing der Roomsche religie te Antwerpen » op 1 Juli 1584 (VII, 1933) is een feit dat door enkele geschiedenissen wordt aangehaald, doch op grond van poovere bronnen. De ontdekking van nieuwe documentatie op het stadsarchief liet toe deze bladzij te herschrijven. Zooals menige andere. Hetzelfde geldt voor de likwidatie van de katholieke kerk en het aanwenden van geestelijk goed tot den dienst der reformatie in 1582. Uit deze en andere details over de kerkvervolging te Antwerpen blijkt dadelijk dat het heusch niet noodig is den verantwoordelijken leider, Willem van Oranje, als het symbool der vrijheid en verdraagzaamheid te quoteeren.
Naar de even aangewezen methode zijn ook de meeste nota's uit het werk *Antwerpen in* 1830 (2 dln, Antwerpen z. j.) ontstaan.
Hier is een hoofdmoment: Vóór ons staat de monumenteele *Geschiedenis van Antwerpen*, 12 dln Antwerpen 1927-1935, zegge *de* geschiedenis van Antwerpen, bijgewerkt tot het jaar 1405, Antwerpen onder Vlaanderen.
Schrijvers voorkeur gaat uit naar de synthetische methode. Hij hangt een volledig beeld op van het Antwerpsch verleden : van het stadsgebied, de bevolking, het politiek, sociaal, economisch, kerkelijk, kortom heel het kultureele leven. Zoo al-omvattend pakten Mertens en Torfs of niemand de geschiedenis van de Scheldestad aan.
Niet een louter plastisch beeld rijst op, wel een levend beeld dat beweegt naar gelang elementen en factoren allerhande zijn trekken komen wijzigen. Die machtige synthese is gebaseerd op een grondige ontleding van een massa bronnenmateriaal, diplomata en literatuur, gelijk niemand te voren uit te pakken had.

Niet enkel voor Antwerpen biedt dit standaardwerk hoog belang. De veelzijdigheid van den schrijver, zijn rijkdom aan eruditie, zijn algemeene overzichten dienen de groote geschiedenis. Dit is een lijn in heel zijn werk. En wat de waarde van dit werk met wetenschappelijke beteekenis verhoogen komt, dat is niet alleen de breede, diepe kijk over Antwerpsche toestanden, dat zijn niet alleen de nieuwe voorstellingen die men er aantreft, maar is nog de vlotte schrijftrant, die het verhaal ook aan een niet-vakmensch te genieten geeft. Daar zijn uit deze laatste jaren nog vier « Antwerpsche » boeken te citeeren :

De giftmenger Jacob van Wesenbeke, een roman uit de XVIe eeuw, Antwerpen 1931, naar een bundel bescheiden in het stadsarchief ontdekt, waar de pensionaris en gewezen secretaris van den prins van Oranje, tegen Rahlenbeck en Fruin in, met een genadeloozen knodsslag van zijn pieterstaal wordt gebuiteld.
De geschiedenis der Zusters Maricollen te Antwerpen, Antwerpen 1928. Ofschoon het verleden van deze zusters geen pakkende gebeurtenissen behelst of van vér-dragende invloed is geweest, toch biedt hun stichting meldenswaardige bizonderheden, vooral met het oog op godsdienstige instellingen. Van belang is de bijdrage over de Theresiaansche spiritualiteit bij de zusters.
De Sint-Rochus-schilderijen in de collegiale kerk van Sint-Jacob te Antwerpen, met reproductie der 12 schilderijen en hunner zes grisailles, Antwerpen 1933. Een gelegenheidskunstuitgave bij het 275-jarig jubeloctaaf van Sint-Rochus binnen Antwerpen. Toetst legende en geschiedenis van den pestheilige. Beknopt en leerzaam gaat het verder over zijn vereering in de Scheldestad, over de twaalf Sint-Rochus-schilderijen van 1517 en hun bekostiging.
« *Prêtres insoumis* » ? *De Kerk van Antwerpen onder het Directoire* (April 1797-November 1799.) Antwerpen 1935.
Schrijver leidde dit boek bij de geestelijkheid van 't Mechelsche in door zijn artikel : De Antwerpsche geestelijkheid bij den aanvang der geloofsvervolging in den Franschen tijd, in *Collectanea Mechliniensia* IX (1935) 236-256. Het boek omlijnt met overvloed van gelijktijdige documenten, de bizondere beteekenis van het aandeel der Antwerpsche geestelijkheid in het conflict met de Fransche verdrukkers. Het Antwerpsch hoofdstuk uit deze vervolgingsgeschiedenis heeft gansch bizondere waarde voor het begrijpen der algemeene Kerkhistorie te lande, en voor het nader belichten en verklaren van zoovele plaatselijke gebeurtenissen uit dien tijd. Nadruk wordt gelegd op het aansluiten van dit Jacobinisme met de Brabantsche omwenteling ; het Directoire handelt op aanhitsing van Belgische Jacobijnsche elementen, die zich doodgeërgerd hadden aan de « papistische » revolutie. Deze kerkvervolging is een soort wraakneming op de Belgische Staten, met hun geestelijkheid als eersten stand. En geen stad was meer op de hand van de Staten geweest dan Antwerpen. Deze aansluiting komt hier voor het eerst naar voren. Betrokkenen en tijdgenooten worden af en toe zelf aan 't woord gelaten, en de geschiedenis is er des te boeiender om. Een heerlijk boek, met ten voeten uit geteekende portretten — o. m. Nelis, deken Werbrouck, Charles d'Or, — hartverkwikkende en sombere tafereelen. Een boek tot glorie van de Antwerpsche kerk, herders en kudde. Ja, « moge dit Antwerpsche verleden thans van op afstand van tijd gezien, de geslachten van heden en morgen een leerrijke voorlichting zijn ».

Na Antwerpen, de Kempen.
Floris Prims is geschiedschrijver van « Campinia sacra ». Als priester die zijn doorkristen Kempen innig lief heeft, neemt hij de taak op om ons Kempisch godsdienstig verleden in te leven.
N^r 1 der reeks : *Sint Agnetendal te Arendonk,* Antwerpen z. d., vertelt heel boeiend de geschiedenis van het Penitentinnenklooster uit de derde orde van Sint Franciscus, rond 1450 gesticht. Niet zonder begeestering voor het opbloeien van den Franciscaanschen geest van armoede in onze Kempen. Maakt bekend met de godsdienstige toestanden te onzent in 't algemeen.
N^r 2 : *Onze Lieve Vrouw ten Troon te Ouwen-Grobbendonk,* Antwerpen 1932. Verhaalt over een Windesheimer priorij, die over anderhalve eeuw bestaan (1414-1578) vrij wat stormen doorstond. De bladzijden over den strijd om de clausure belichten de meer algemeene geschiedenis van de Windesheimerorde in beroerde dagen. Daar staan nog interessante bladzijden over den bloei van de kunst in den Troon, vooral verluchtingskunst en letteren. Dit werk laat kapittels uit het meesterwerk van Dr J. G. R. Acquoy, *Het klooster te Windesheim en zijn invloed,* herschrijven.
Hierbij sluit aan de studie *Drie ascetische schrijvers der Troonpriorij,* Jan Storm († 1488), Jacob Roeckx († 1527) en Cornelis Bellens († 1573), uitgave der Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde, verslagen en mededeelingen, Mei 1932.
E. H. Prims heeft een cultus voor « den Troon » en droomt van niets minder dan van de restauratie van den eerbiedwaardigen kloosterbouw, naar het oorspronkelijk plan. Reeds voerde hij vrienden uit Antwerpen aan om de luttele puinen te begroeten...
N^r 3 ; *Herentals, Besloten Hof.* Antwerpen 1933. Vertelt zoo eenvoudig en ongekunsteld over dit oude nonnenklooster, dat ge heelemaal niet meer denkt aan de lange, dorre studie, waarop dit verhaal staat gebouwd. Vermochten alle historici met zulke springlevende synthese hun bronnen en documenten te verwerken ! Schrijver is op zijn best, als hij het

uiterlijk gebeuren aan de algemeene geschiedenis van onze gewesten vastlegt.
N[r] 4: *De Onze Lieve Vrouwabdij der Norbertijnen te Postel,* Antwerpen 1935, — of de woelige geschiedenis van een rustig gelegen abdij, bewerkt naar 't oude werk van kanunnik Welvaerts, en het Postelsch Cartularium, stuk voor stuk nagezien. Wetenschappelijk werk. Late bij de Kempische reeks aansluiten *Karel Theodoor le Bon. Een halve eeuw Kempische geschiedenis.* 1777-1843. Antwerpen 1935. Uit het beeld dat allerlei, ook onuitgegeven, documenten hielpen boetseeren, spreekt een edele persoonlijkheid. Hier weer is verruiming van het kader ; het gaat niet enkel over Geel's burgemeester Le Bon, of over de Kempen, want Kempische toestanden bestonden ook elders, en hun beschrijving belicht de algemeene geschiedenis van ons land : boerenkrijg, toestanden tijdens de Hollandsche periode, de omwenteling van 1830, de eerste kiezingen, schoolstrijd en taalstrijd. De kerkelijke geschiedenis komt eveneens mild in aanmerking.

Hagiografische bijdragen komen niet in aanmerking, althans deze ex professo geschreven. Na aan de Sint Rochusstudie, hierboven geciteerd, te hebben herinnerd, dient gewezen op « S. Willibrordus en S. Amandus te Antwerpen » in *Collectanea Mechliniensia,* V (1931) 385-404. Waar z. e. h. kanunnik-archivaris D[r] J. Laenen, *Deurne en Borgerhout,* Mechelen, z. j., blz. 29, had geschreven : « Men moge het betreuren, twee figuren als deze der heiligen Amandus en Willibrordus uit het godsdienstig verleden van Antwerpen te moeten uitschakelen : iets aan de historische waarheid te veranderen vermag dat spijt niet », repliceerde de Antwerpsche archivaris : « Er zijn geen redenen om deze figuren uit onze geschiedenis uit te schakelen ». Welke repliek het wederwoord uitlokte van den Mechelschen archivaris : « Nog over S. Willibrordus en S. Amandus te Antwerpen » in *Collectanea* V (1931) 605-625. Uit Antwerpen volgde een tegenbetoog : « Van critische notas tot historische synthese inzake S. Amandus en S. Willibrordus te Antwerpen » in *Collectanea* VI (1932) 129-147, waartegen de Mechelsche collega « Een groep bedenkingen » (147-153) inbracht, welke een « Repliek » (153) uitlokte, door een « Tegenrepliek » (154) gevolgd. *Collectanea* besloot het debat met aan verdere replieken en tegenreplieken alle hospitaliteit te ontzeggen.
Dit jaar, op het eucharistisch wereldcongres te Dublijn droeg D[r] Prims een Sint Rumoldusstudie voor (*Collectanea Mechliniensia,* VII (1933) (19-38), met onderzoek naar hetgeen door de historische wetenschap in zake oude Sint-Rumoldustraditie vervallen of verstevigd werd.

Het vak sociologie getrouw, publiceerde E.H. Prims te Antwerpen in 1933 : *Beknopte Staathuishoudkunde,* opgevat naar de organische beginselen der Rerum Novarum en voor België bewerkt. Derde herziene uitgave, bijgewerkt door F. van Bladel. Verwerkt het standaardboek van H. Pesch, S.J. : *Lehrbuch der National-Œkonomie* (V dl ± 5.000 blz.). De gewone stof is hier voorhanden, doch het plan der indeeling is niet streng klassiek. Prims' staathuishoudkunde staat bekend onder de beste.

We sluiten deze bio-bibliografische nota niet af. E. H. Prims die schrijft over opvoedkunde, sociale kwesties, economische zaken, geschiedenis, hagiografie, — die is sociale leider, journalist, hoofdredacteur, recensent, voordrachtgever, — en vergeten we niet romanschrijver, — schreef nog tooneelwerken.
Van den Spaanschen tooneeldichter Don Pedro Calderon de la Barca (1600- † 1681), wellicht de grootste katholieke tooneeldichter uit de wereldliteratuur vertaalde hij onder titel *Ruth,* Las epigas de Ruth, en bewerkte Viaticum of Het voedsel voor de levensreis. Nog als « Spelen van zinnen » zijn te vernoemen : *Het doopsel van Elkerlik, Elkerlik, Femina.* We eindigen met zijn « uitgaven » en tekstuitgave :
Daar is vooreerst *Limburg's Gebedenboek uit de XV[e] eeuw* (uitgave der K. Vl. Academie), 1926. Inventarissen en tekstuitgaven wijzen erop dat D[r] Prims het er vooral op aanlegt materiaal voor anderen beschikbaar te stellen.
Daar is *De briefwisseling der Antwerpsche gedeputeerden in* 1565-66.
Daar is *Geschiedenis der kanunniken van het O.L. Vrouwkapittel te Antwerpen* 1585-1700, door wijlen P. J. Goetschalckx, met een In Memoriam en portret. Antwerpen 1927.
Daar is nog *De Kronijk van Antwerpen* (1770-1817), door J. F. en J. B. van der Straelen, 1ste deel (1770-1785), bezorgd door A. van Berendonck. Inleiding *De Schrijvers en hunne. Kronijk,* door Floris Prims. Antwerpen 1929. Achtste en laatste deel verschijnt einde 1935.

En de critiek ?
Vakkundigen in de geschiedenis vonden aanstoot aan den populair-gehouden trant. Betreurden dat de rustelooze archivaris verkozen heeft de referenties uit zijn « Geschie-

denis van Antwerpen » te weren, en den critisch aangelegden lezer te verwijzen naar een cataloog van « Regesten », die, hoewel uiteraard nuttig, het practisch gebruiken van de « Geschiedenis » komt bemoeilijken. Men wenschte naam- en zaakregisters. Het kwam voor dat de chronologische indeeling van zijn standaardwerk niet altijd gelukkig getroffen bleek. Taalrigoristen beweren dat de taal weleens diende gezuiverd.
Bemerkingen van ondergeschikten aard.
Dertig jaar staat kanunnik, doctor en archivaris Floris Prims in de bres, hanteert immer zijn pen met stoere kracht, en droomt van veel en zwaar werk. In de verte profileert een voltooide monument : de Geschiedenis van Antwerpen.
God helpe,
door Onze lieve Vrouwe en Moeder, koningin van haar priesters.
Mannen als Prims zijn een zegen voor hun volk. Zulke priesters zijn de eer van de Kerk, zulke geleerden, de kracht van de wetenschap.

Romankroniek

door Ernest van der Hallen

Als ik een synthetischen indruk wilde geven van den stapel romans die ik den laatsten tijd las, zou ik zeggen dat na de menigvuldige terreinen welke onze literatuur opvolgenlijk bewandeld heeft, het kind den laatsten tijd als romanthema sterk op den voorgrond gekomen is. Of liever, niet zoozeer het kind als wel de jeugd ; het soort kleine menschen die het kind-zijn ontgroeid zijn en nog niet de jaren bereikt hebben der rijpe mannelijkheid — of vrouwelijkheid. We beleven nu eenmaal den tijd dat de jeugd tot haar eigen ver bazen en genoegen sterker op het voorplan staat en interessanter bevonden werd dan de volwassene. De roman wil nu eenmaal in elk mensch een groeiproces ontdekken, en wat groeit is nu eenmaal interessanter dan wat tot rijpheid gekomen is. Beeldde de na-oorlogsche Duitsche roman met een zekere voorliefde den jongeren mensch in zijn groei naar een nieuwe levensbeschouwing en levenshouding, in Nederland erkent hij in de jeugd hoofdzakelijk een komplex van gedachten, neigingen, driften ; een mensch in 't klein. Zelfs de z. g. paedagogische roman ontsnapte hieraan niet ; al heeft b. v.
12.362 de uitnemende stylist FR. BORDEWIJK in zijn schoolroman **Bint** (IV*) het denkleven en de psychologie van den paedagoog onbewust op het voorplan gesteld, terwijl de schoolknapen waarom het hier gaat eigenlijk slechts toevallige en voor de Bildung van leeraar en schoolbestuurder onmisbare attributen zijn. Het is trouwens met dit boek van Bordewijk een niet banaal geval : terwijl hij zichzelf, zijn lezers en recensenten wijsmaakt dat hij het

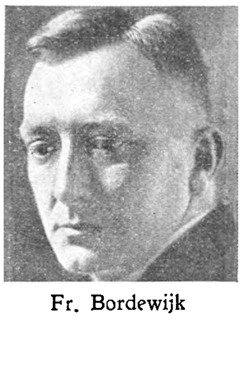

Fr. Bordewijk

opneemt vóór en tegen twee wel-onderscheiden paedagogische systemen, ligt de bedoeling er honderddertig bladzijden dik op, vóór alles een knap, gedurfd en ongewoon stuk expressionistisch proza te creëeren, iets waarin hij overigens uitstekend geslaagd is. Ik heb gemerkt dat de Noord-Nederlandsche pers over vrijwel heel de lijn in dit boek des heeren Bordewijk een acuten aanval erkende op de nu weer voorbije manie van den opvoeder, het kind niet als een te vormen, dus te bevechten in zijn onvolkomenheden, element te beschouwen, maar zich op een al te vlak plan naast hem te stellen, op de basis van een soort cameraderie, die, in acht genomen de verschillende stadia van verstandelijke en zedelijke ontwikkeling bij de beide partijen, inderdaad hinderlijk en soms bepaald idioot aandeden — denk maar even aan sommige bekende toestanden in padvindersgroepen. — Een mooie en loffelijke bedoeling. Maar hier zijn de toestanden zoo sterk aangescherpt, zoozeer op de spits gedreven, dat het geval hoogstens een bittere charge, en de remedie, in casu de stugge onverbiddelijke hardheid van beide paedagogen, erger dan het euvel dreigen te worden. De jongens gaan om te beginnen blijkbaar voor een groot deel gebukt onder diverse atavismen die hen stempelen tot een soort gedegenereerden. « Er was goud met die jongens te verdienen op de kermissen, » zegt leeraar de Bree, die zich dadelijk heeft ingeschakeld in « het systeem » van zijn bestuurder. « Het gebrek aan tucht is de zwakheid der eeuw, concludeert hij met een gemeenplaats die dwaas klinkt in dit onconventioneele midden »; jammer genoeg vergissen beide paedagogen zich met ontstellende kortzichtigheid over het wezen dezer tucht. Echter — daar gaat het niet over : het gaat hier alleen over de verbijsterende figuur van Bint, den sphinx, den stuggen, bitter eenzijdige die het leven opeischt als proefterrein voor zijn « Systeem ». En in dit systeem is Bint inderdaad verrassend van grootschheid. Men ontkomt moeilijk aan den vagen indruk dat de harde, gesyncopeerde stijlformule van het boek voor een groot deel de verdienste van deze teekening realiseert — een formule waar ik persoonlijk weinig voor voel, omdat ze inderdaad al te eenzijdig en doorzichtig f o r m u l e blijft, doch er is iets zeer ontroerends aan den ziekelijken zelfdrang en de geestlooze stugheid waarmee de oude schooldirecteur zichzelf tuchtigt als een Thibetaansch asceet. Deze zelfdrang, die bijwijlen het karakter krijgt van een tegennatuurlijk experiment, is het scherpste getuigenis van de onvolkomenheid van het systeem dat in zijn zielloosheid huilt om menschelijkheid en liefde. Anna van Gogh-Kaulbach — natuurlijk moest een vrouw dit doen — heeft het vijfhonderdste boek geschreven dat een tegen-

12.363 overgestelde verhouding aan deze van het vorige boek bepleit. Het thema van **Wij zoeken (III*)** wijkt in wezen zoomin als in zijn omstandigheden af van het boek dat twintig van haar voorgangers over het kind schreven: twee kinderen, een tweetal uit de meertallige produkten van een gescheiden huwelijk; gaan ten onder in het moderne leven, of liever, in hetgeen men aldus pleegt te noemen. Allerhande omstandigheden drijven de toestanden in en rond hen op de spits, zoodat het ten slotte door innerlijke stuurloosheid en gebrek aan zelfzucht hopeloos wordt voor deze jongelieden, die nooit geleerd hebben tegen zichzelf te vechten, maar die vóór alles ten onder gaan door tekort aan liefde in hun jeugd. De eene keer dat het jonge meisje vecht tegen de wassende drift stort ze lichamelijk in elkaar tot een wrak. Het kind boet eeuwig de zonden der maatschappij, de zonden en het egoïsme en de kortzichtigheid der ouderen. Wist dit jonge meisje op den omslag, dat met haar voeten verward staat in de dorentakken en haar hoofd in de sterren en de klaterende zon draagt, wist deze jeugd slechts w a t ze zocht... Het is een mooi, ietwat week, licht precieus geschreven boek, pijnlijk-precies afgestemd op de realiteit der naoorlogsche dingen, zoo nauwkeurig dat het een kwelling en ten slotte totaal fictief gaat worden. Een even pijnlijke groei naar

A. van Gogh-Kaulbach

12.364 zuiver geluk ditmaal geeft HELMA WOLF-CATZ in **Marjan, Film van een Jeugd (III)**. Deze dame moet blijkens de inliggende recensies een roman geschreven hebben over een jongen man die algemeen aanvaard werd als een merkwaardig psychologisch dokument. In het voorwoord van dit boek kondigt ze aan dat ge hier het type van het hedendaagsch jonge meisje zult vinden, geteekend naar de bevestiging van Ethel Mannin : « Ik geloof dat achter ieder moeilijk kind een moeilijken vader of moeder te vinden is. » Ik moet eerlijk bekennen dat dit motto veel beter zou gepast hebben bij het boek van Anna van Gogh-Kaulbach dan bij dit hier, dat een tamelijk kleurloos relevé geeft van den opgang naar het levensgeluk van een jong meisje vanaf haar klein-kind-zijn tot haar romantisch happy-end ; — de romantiek van de realiteit noemt de schrijfster het zelf. Die opgang is om de waarheid te zeggen tamelijk gewoon en eer on-romantisch ; hij beweegt zich

Helma Wolf-Catz

langs de bekende paden die het gewone levensavontuur van het vrijgevochten jonge meisje van de dertiger jaren afbakenen ; in dien zin verheft dit verhaal zich niet boven de doorsnee would-be psychologie der moderne jeugd gelijk het de laatste jaren tientallen keeren in den Nederlandschen roman tot uiting gekomen is. Maar ik zal gaarne toegeven dat het stylistisch beter is dan het doorsnee-verhaal dat in Nederland op dit thema vegeteert ; nieuwe inzichten brengt het echter niet. Merkwaardiger en uit elk oogpunt krach-
12.365 tiger is VESTDIJKS's jeugdroman **Terug tot Ina Damman** (III*) een boek waarvoor ik tot mijn spijt voor eenige maanden bij zijn verschijnen niet dadelijk de aandacht kon opeischen die het werkelijk verdient. Het teekent het groeiproces van een jongen knaap die zich langzaam en moeizaam losworstelt uit het minderwaardigheidskomplex waarin hij door huiselijke omstandigheden opgegroeid is, met al de bittere, pijnlijke en tragische konflikten met het leven — in casu : met zijn kameraden — waarmee deze krampachtige, licht-groteske pogingen plegen gepaard te gaan. Dit thema is niet zoo heel nieuw, maar het blijft altijd schrijnend, vooral in de epische momenten als de knaap plots buiten zichzelf treedt en allerlei schuchtere on-zelfzekere dingen doet die waanzinnig zijn van dapperheid en durf. Ik geloof niet of een verhouding als deze van een groeienden knaap tegenover zijn moeder, en zijn schuchter naderen tot de duistere geheimenis van liefde- en seksueel leven reeds dikwijls zoo merkwaardig juist en zoo krachtig geteekend zijn in onze letterkunde als in dit boek. In elk geval, naast het beeld dat hier van een bepaald soort leeraars opgehangen wordt, en dat eveneens verrassend is van preciesheid — het altijd ietwat maniakale leeraarstype schijnt in den Nederlandschen roman een zeer dankbaar en geliefd thema te worden — is het innerlijk leven van Anton vrijwel een unicum van psychologisch doorzicht, dat totaal aan de formule-kennis der meeste psychologische romanauteurs ontgroeid is. Soms krijgt de verhouding van Anton tot zijn burgerlijk-ouderwetsche moeder, en nog meer z'n zeer komplekse gevoelsleven tegenover het meisje werkelijk iets zeer tragisch. Het is eerlijk gezegd een tamelijk vreemd en weinig keurig troepje, dit soort jongelui dat de Nederlandsche roman ons suggereert als de doorsnee-bevolking van H. B. S. en gymnasium. Men zou zich kunnen afvragen, gesteld dat dit soort verhalen wezenlijk kan bogen op realiteitsverhoudingen, waar de abnormale seksueele drang, de brute, grove en primaire instinkten en het ontstellend tekort aan bovennatuur en innerlijke tucht deze a-godsdienstige jeugd van Holland naartoe moet leiden. Is dit doorsnee-type werkelijkheid, of werd het een-

voudig wat eenzijdig gemultipliceerd omwille van het dankbare thema voor den aan de duffe binnenhuis-konflikten ontgroeiden romancier ? Ik maak me heimelijk illuzies dat deze laatste interpretatie de juiste wel zal zijn, — vooral ten overstaan van het feit dat in Nederland ten slotte toch ook nog eenvoudige, natuurlijke
12.366 kinderen leven. Ge moet om hiervan overtuigd te zijn maar even het verrukkelijke boek van ANNE DE VRIES : **Bartje** (V*) lezen. Het exemplaar dat mij toegezonden werd blijkt al een zesden druk te wezen, en eerlijk gezegd : het verbaast me heelemaal niet. Ook hier wordt de levensgroei geteekend van een Hollandschen jongen, maar dezen keer van een knaap uit het land, een klein kereltje uit een ongewoon talrijk huishouden, wiens ouders zich krom en ziek werken, voor wie een boterham meer dan het toegemetene een ongehoorde luxe is, die de wereld alleen kent zooals ze begrensd is door de beek met de stekeltjes, door het bloeiende weiland, door de armemenschen-huizen honderd stappen verder, en de hoeve waar vader als knecht dient. Bij God, wat kan het leven van zoo'n peuter in al zijn armoe mòoi zijn. Mooi en rijk en diep. Bertje groeit door al die miserie, ontberingen, door al het kleine leed heen, tot een man. Een man die beslist van zijn land wat ànders zal maken dan de dekadente en half-geperverteerde, ingewikkelde jongelui die de H. B.-scholen der steden bevolken. Gezond omdat zijn omgeving gezond en rein en het leven voor hem hard is. Bartje is eigenlijk een dichter — de reden daarvan is dat Anne de Vries zelf een dichter is — en in al zijn gedwongen beperking honderdmaal rijker en optimistischer dan de stadsche jongelui uit de vorige boeken. Anne de Vries schreef dit verhaal in een prettigen, lyrisch niet al te overladen en niet te zeer Cooleniaanschen stijl, die het tot een zeer mooi en zuiver boek stempelt ; het eerste boek van een schrijver waarmee de Nederlandsche literatuur in de toekomst rekening zal te houden hebben.

Anne de Vries

Laat ik thans nog even de aandacht vragen voor een tweetal romans die eigenlijk buiten het kader der jeugdliteratuur vallen, maar waarvan het gewenscht is de bespreking niet langer uit te
12.367 stellen : **Menschen in den Storm** (III*) van J. M. SELLEGER-ELOUT dat den opbouw en den teleurgang verhaalt van een idealistische werkgemeenschap die ten onder gaat aan dezelfde vergissingen als weleer van Eeden's kolonie te Walden : de onvolkomenheid van den enkeling die « machteloos staat... tegenover het

J. M. Selleger-Elout

nieuwe... omdat je zelf niet een nieuw mensch bent», en het praktisch ontkennen van het goddelijke als opperste norm van wat goed en wat verkeerd is : « Eerst moet ik van God houden, vóór ik van alle menschen op de wereld houden kan ». Er is echter nog een derde, meer romantische vergissing in 't spel hier : Niemand die tusschen twintig en dertig is en bovendien half verloofd, negeert uit zuiver verstandelijke overwegingen de vrouw uit zijn leven : ook dit wreekt zich vroeg of laat, en gewoonlijk op ernstiger wijze dan in dit boek hier. Ik getuig met vreugde dat de auteur van dit gave werk niet alleen over voldoende inzicht en levenswijsheid beschikte om dit in te zien, maar bovendien dit gegeven en deze evolutie bewerkte tot een zuiveren roman die flink en krachtig uitgevallen is van struktuur, en behalve dit getuigt van meerdere stylistische kwaliteiten welke men ontwend is te verwachten bij vrouwelijke auteurs. Typen als zuster Ruth, Snoetje en de tragische grappigheid van Jaap den pianist zijn alles behalve banale creaties ; wie een boek over zulk periculeus thema als dit hier tot een goed einde brengt, beschikt over geen geringen wissel op de toekomst. En ten slotte de

Gerard van Eckeren

12.368 lijvige roman van GERARD VAN ECKEREN : **De Oogen in den Spiegel** (III*), zijnde het amoereuze leven van een jong auteur die het zich met zijn ingewikkeld gevoelskompleks, dat bovendien beladen is met allerhande atavismen — hij is de laatste telg van een oud nobiljonsch geslacht — niet gemakkelijk maakt in het leven. Hij laat zich ten slotte bijna tot moord drijven. — Daarnaast voltrekt zich de moede strijd van Dominee Henkes die zijn meisje huwde en ten onder gaat aan de kwelling van zelfverwijt en geestelijke stuurloosheid. Het is schrijnend en stroef, dit leven zonder absolute zekerheden, dit leven van menschen die den moed niet meer hebben gelukkig te zijn en die het leven ten slotte slechts zien als een onafzienbare rij problemen die ten deele denkbeeldig zijn en waartegen de mensch voor de rest zich onvermijdelijk te pletter loopt. Eindeloos droef is deze fin-de-siècle stemming waarin het leven dezer menschen, die zichzelf niet meer aan kunnen, zich voltrekt. Ik geloof echter dat ten slotte het leven alles bij elkaar toch nog grootscher, dieper, geweldiger is, ten minste als het afgestemd is op levende, werkelijke waarden. En

als de mensch de zin voor de rangorde der waarden gered heeft uit de diepe, hopelooze verwarring van dezen tijd. Het is een mooie, gave roman, maar men sluit hem met het vage gevoelen onzeggelijk het land te hebben aan alles, aan ieder, aan zichzelf.
Ik ga nu wat door het bosch hollen, daar heb ik nà dit boek zoo'n ontzettende behoefte aan...

Van Menschen en Boeken

Servaas Daems

Einde Oogst werd wijlen **Kanunnik Servaas Daems**, de gemoedelijke verteller en dichter van bescheiden liedjes en gedichten op thema's uit het Kempische land en leven, gehuldigd. Op het binnenplein der abdij van Tongerloo werd een gedenkteeken te zijner memorie opgericht en een tentoonstelling werd te Herentals gehouden van oud en nieuw werk van Kempische auteurs.
Een nieuw goedkoop **Bijbeltotum** voor katholieken wordt eerstdaags door de firma K. Beyaert te Brugge op de markt gebracht. Alle boeken van Oud en Nieuw Verbond zullen hierin worden opgenomen. De vertaling ervan wordt bezorgd door E. P. Dr Laetus Himmelreich O.F.M. Deze uitgave zal circa 1800 bladzijden beslaan, verdeeld over 8 afleveringen, waarvan nr 1 nog dit jaar zal verschijnen. Bij inschrijving bedraagt de prijs slechts 100 fr. voor het volledige werk.
Onze medewerker **Z. E. H. Dr Floris Prims**, de bekende archivaris en overmoeibare historicus, werd benoemd tot Eerekanunnik. De hartelijke gelukwenschen van redacteurs en lezers van Boekengids worden hem langs dezen weg overgemaakt om deze dubbel en dik verdiende onderscheiding, waarover wij ons ten zeerste verheugen.

Dr Floris Prims

Marianum : Alsdus luidt de naam van de Vereeniging zonder winstbejag, onlangs te Antwerpen opgericht, die zich tot doel stelt alle voorwerpen en dokumenten, behoorend tot of in verband staand met den goddelijken eeredienst en de vereering der heiligen — getuigen

van het godsdienstig gevoel en den kunstzin van ons katholieke volk — te verzamelen en in het bereik te brengen van de breedere gemeenschap : « Colligit et spargit » wordt als leuze vooropgedragen. « Marianum » wil hiertoe een museum oprichten en een bibliotheek, en doet beroep op eenieders medewerking, voornamelijk onder vorm van inzending van om het even welk materiaal, hoe gering ev. in waarde ook, dat eenigszins verband houdt met de geloofspraktijk : liturgische en andere godsdienstige voorwerpen ; kunstwerk onder welken vorm ook, boeken, etc. Zendingen te richten aan E. P. Ferd. Peeters, Prinsstraat, 13, Antwerpen. Benevens het houden van tentoonstellingen en lezingen, wordt het in het licht geven van allerlei publicaties voorzien.

Begin September overleed te Moskou, waar hij zich sedert korten tijd gevestigd had, de bekende romancier en pacifist **Henri Barbusse.** Hij is de auteur van een aantal romans die alle, zoowel wegens hun heftige revolutionnaire strekking als wegens de zedelijke aberraties welke hij erin behandelt, tot de verboden of zeer streng voorbehouden lektuur behooren, behalve het ook in het Nederlandsch vertaalde « Lied van den soldaat » (III) en « Het vuur » (II-III). Hij was ook redacteur van het bekende Parijsche weekblad « Clarté ». Zijn laatste werken zijn scherpe getuigenissen voor het kommunisme die des te gevaarlijker zijn omdat er een zeer intens suggestieve kracht van uit gaat. Barbusse werd geboren te Asnières (Fr.) in 1875.

Henri Barbusse

Tijdens de tweede week van November wordt te Antwerpen in de Stedelijke Feestzaal een **tentoonstelling gehouden van het Nederlandsche boek** ; gelijktijdig zal te Brussel een expositie ingericht worden van in andere talen overgezette Nederlandsche literatuur.

Op Zondag 15 September werd wijlen **Dr Lodewijk Dosfel** gehuldigd te Dendermonde, zijn geboortestad, naar aanleiding van de tiende verjaring van zijn overlijden. Een gedenksteen werd onthuld op zijn graf, terwijl Wies Moens een gelegenheidsrede hield. Voormiddags had een akademische zitting plaats waarop Prof. Dr Frans Daels, Dr Raymond Speleers en Wies Moens den overledene huldigden als de incarnatie van belang-

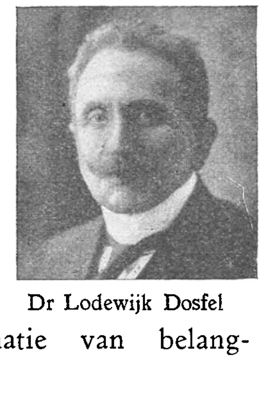
Dr Lodewijk Dosfel

loos, edel bezielend idealisme, het symbool van pijnlijk-verantwoorden strijd om de Vlaamsche gedachte, de geestelijke en zedelijke leider, wiens geschreven en gezegd woord nimmer moest onderscheiden worden van zijn werkelijke levenshouding. « Boekengids » sluit zich aan bij deze hulde aan haar redaktielid, en herinnert er met trots aan dat Dosfel zaliger, een der medestichters van ons tijdschrift, het eerste artikel in ons allereerste nummer (September 1922) schreef. God hebbe zijn schoone ziel en Vlaanderen beware met piëteit de herinnering aan dezen grooten Vlaming.

0 - Werken van algemeenen Aard

12.369 **Prims, Fl., Dr, e. a.** **04 : 39 : 84 : 71**

◆ KEMPISCH VOLK. *Met 10 teekeningen op losse platen en figuren van Leo Lewi. — Antwerpen, De Oogst,* 1935 (32×27) 63 *blz.* 100 *fr.*

V — Een mooi idee, de uitgave van dit album. De Kempische schrijvers beginnen zich te roeren en ze doen dit blijkbaar op een gelukkige wijze. Ik geloof inderdaad dat weinige groepen van auteurs zulk gesloten regionaal verband vertoonen en zich zoo sterk geïnspireerd door de natuuromgeving bekennen als de talrijke Kempische schrijvers. De auteurs die dit mooie album hielpen realiseeren zijn inderdaad typisch Kempisch, vooral Jules Grietens die een mooie folkloristische bijdrage leverde, en Jef Simons die een zijner geestigste novellen afstond. Prims is zooals altijd zeer lezenswaard en de inleiding van Jespers getuigt van een groote liefde en een mooi begrip van zijn Heimat. Het is mooi, zuiver en sympathiek werk, dat ten zeerste de sympathie en den steun verdient der openbare besturen, der openbare boekerijen en van al wie iets voelt voor de gaafheid van onze meest zichzelf gebleven gouw. Ik heb veel respekt voor de tekniek van den illustrator Lewi, die tevens mooie afzonderlijke krijtteekeningen in afzonderlijke map aan het werk toevoegde ; hoeveel zuiverder Kempisch en gaver in zijn geheel ware dit album echter niet geweest zoo de Kempenaars zelf, die zich, bij Loo! niet moeten schamen om hun teekenaars, dit werk geïllustreerd hadden. Ik denk aan Gerard en Dirk Baksteen, Remi Lens, Verstraete, Jakob Smits... — Maar het is alles bij elkaar een mooi en prachtig-uitgegeven geschenk van de Kempen aan Vlaanderen. Wanneer volgen de Vlaamsche Ardennen, het Leieland, het vruchtbare Brabant ? E. v. H.

2. - GODSDIENST

12.370 **Cruysberghs, K., Mgr** **25 : 23**

◆ HET GELOOF. Zes Vastenpreeken gehouden in de Kapellekerk te Brussel 1935. — *Antwerpen, Standaard,* 1935 (19×13) 154 *blz.* 15 *fr.*

V — Het is een prachtig initiatief van den Pastoor der Kapellekerk te Brussel een reeks Vlaamsche sermoenen te hebben ingericht in het hart der hoofdstad. Hij sluit daarbij aan met wat te Antwerpen en in andere plaatsen nog geschiedt. Dat de Pastoor daartoe geen beteren kanselredenaar kon uitnoodigen dan Mgr Cruysberghs is bekend. — De groote hoedanigheden van den *leerarenden* theoloog en van den uitstekenden *redenaar,* treden in deze sermoenenreeks weer schitterend op het voorplan. Mgr Cruysberghs bezit zijn matière op en top en daardoor kan hij met die aangepastheid, die van een waarachtig redenaar het teeken is, zoo pakkend en — laten we het woord gebruiken — zoo eenvoudig zijn uiteenzetting verwoorden. Stylistisch ook zijn deze sermoenen merkwaardig. Aan geloovigen en aan zoekenden bevelen we dit werk alleszins en enthousiast aan. Een uitstekende gedachte was het ook aan de reeks een serie theologische aanteekeningen te voegen, waardoor voor vele zaken, die in de sermoenen worden behandeld, een dieper-gaande verklaring gegeven wordt. — De Standaard gaf het boek mooi uit. M. van Hoeck, pr.

12.371 **Hupperts, J. M., S.M.M.** **24**

◆ MARIALE RADIO-KWARTIERTJES. — *Brugge, Beyaert,* 1935 (20×15) 8, 120 *blz.* 12 *fr.*

IV — Drie jaar achtereen, telkens in de Meimaand, mocht Z. E. Pater Hupperts, de be-

kende Montfortaan die in Vlaanderen zooveel zielen heeft ingeleid tot de Ware Godsvrucht tot de Allerh. Maagd, langs den Vlaamschen zender spreken over Maria, Gods Moeder en ook de onze. De drie reeksen toespraken werden in deze uitgave saamgebundeld. In de eerste reeks wordt Maria voorgesteld als de « Moeder der zielen » ; in de tweede reeks als « de Nieuwe Eva » ; in de derde reeks wordt de « hoogste Maria-devotie » voorgehouden. Terecht mag Mgr Cruysberghs in het woord vooraf, over deze radio-kwartiertjes schrijven : « Het is volgroeide Montfortaansche piëteit... ; het is de gedroomde meditatiestof en de gedroomde Maria-lezing voor de Meimaand. » — Tolle et lege. FR. CROLS, PR.

12.372 **Meertens, Maria, Dr [Zr Imelda, Ursulin]** **24 : 01 : 809 :4393**

◆ DE GODSVRUCHT IN DE NEDERLANDEN. Naar Handschriften van Gebedenboeken der XVe Eeuw : 6e DEEL. Beschrijvende Catalogus der Handschriften. — *Brussel, Standaard-Boekhandel (Hist. Bibliotheek van Godsdienstwetenschappen)* 1934, 8 *dln* (26×17) 11, 317 *blz.* 75 *fr.*

V — Deze band vormt het laatste deel van het zesledige werk « De Godsvrucht in de Nederlanden ». De inzet dateert van 1930 en thans krijgen we in dit lijvig boekdeel een uitvoerige beschrijving van de handschriften van een vijftigtal Nederlandsche gebedenboeken die het ontzaglijk materiaal voor deze uiterst belangwekkende studie leverden. Het doel van de schrijfster bij het uitgeven van deze beschrijvende lijst der door haar gebruikte bronnen was « een trouw beeld te geven van den inhoud der handschriften. Te dien einde werden, zooveel mogelijk, alle incipit's en explicit's overgenomen ». Wat het algemeen plan van het werk aangaat, volgt de reeks beschrijvingen de orde der in het eerste deel reeds gepubliceerde lijst van handschriften ; (de onderlinge nummering alleen werd (waarom ?) gewijzigd.) — Twee lijsten van initia en een omstandig zaakregister sluiten den band af. De voorgelegde detailbeschrijving van dit materiaal rondt niet enkel het geheel van het ontworpen werk af, maar ze zal, voor wie zich met de litterair-historische of zelfs algemeen cultuur-historische studie van de betrokken periode inlaat, een onvermoeide bron vormen van vingerwijzingen die ook hem tot verdere studie van aanverwante vraagstukken, van uit een anderen gezichtshoek bekeken, ongetwijfeld leiden zullen. — Planmatig ontworpen, zakelijk uiteengezet, doorspekt met bondige kritische nota's, legt dit deel getuigenis af van de eerlijke werkmethode, de nette zorg, den kritischen zin en gave degelijkheid die de reeds verschenen deelen kenmerken. Dr J. F. VANDERHEIJDEN

12.373 **Tóth Tihamer, Dr, Mgr** **23 : 57**

◆ EUGENETIEK EN CATHOLICISME. *Vert. uit h. Hongaarsch dr Dr A. Cardyn, pr.* — *Leuven, Vlaamsche Drukkerij,* 1935 (8×14) 116 *blz.* 10 *fr*

Tóth Tihamér

IV — Dit nieuwe werk van Mgr Tihamer is een model van klare degelijkheid. Het boekje is in vier hoofdstukken verdeeld. In het eerste worden de natuurwetenschappelijke grondstellingen van de overerving, vooral volgens Pater Mendel uiteengezet. Dan volgt een blik over de eugenetiek over het algemeen. Het derde hoofdstuk, *dat zeer belangrijk* is, handelt over huwelijksverbod, vruchtafdrijving, sterilisatie en euthanasie. Het laatste hoofdstuk spreekt over de positieve middelen om een sterk en rein geslacht vooruit te helpen. — Meer kunnen we niet zeggen — en we zeggen het met nadruk — : ieder intellectueel, ieder geneesheer, en ieder priester zou dit boekje *moeten* lezen en instudeeren. De nood van den huidigen tijd eischt zulks en de lezing zal licht, opbeuring en sterkte brengen in deze kiesche zaak. Daarbij zal de lezer den allergrootsten eerbied voelen voor de wijsheid en den moed der Kerk die in deze zaak positie nam. — We zouden willen vragen bij enkele Latijnsche teksten de vertaling in het Nederlandsch te voegen. Dr M. DAISOMONT, PR.

3. - Sociale Wetenschappen - Opvoeding - Vrouwenbeweging

12.374 **Daels, Fr., Prof. Dr** **85 : 37**

◆ ACHT VOORDRACHTEN VOOR ONZE STUDENTEN. *Met voorwoord van E. Boonen.* — *Leuven, Blauwvoet-Uitgaven,* 1935 (24×18) 119 *blz.* 15 *fr.*

V — Een bundel voordrachten bij verschillende gelegenheden door den Gentschen hoog-

leeraar uitgesproken. Er wordt gehandeld over : « De Zending der Dietsche Studenten », « Het Voorbeeld van Renaat de Rudder », « Hoog Staan », « Tucht en Gezag », « Tucht en Trouwe », « Vlaamsche Hoogeschool », « Vlaamsch Verzet », « Hooger Onderwijs ». Geen gecamoufleerde, maar harde, onverbiddelijke en rake taal van een vrij en rondborstig man. Zakelijk-koel en streng, met de nauwgezetheid van een wetenschappelijk onderzoek, goed gedocumenteerd, overtuigd en kordaat, kortom een boek van Prof. Daels zooals alle Vlamingen hem kennen. L. M. V.

12.375 **Rudolf, A. [ps. v. Raoul Laszlo]** 32

WAAROM IK U. S. S. R. VERLIET. *Geïll. met facsimile's. — Brussel, Cilacc (Internat. Centrum voor actieven Strijd tegen het Communisme),* 1935 (23×15) 43 *blz.* 4 *fr.*
IV — Een communist aan het woord over de toestanden in den Sovjet-heilstaat. Een — gewezen — overtuigd en hartstochtelijk aanhanger die, wegens de door hem bekleede functies in S.-Rusland zelf, in staat was objectief den stand van zaken van dichtbij gade te slaan. — Als besluit van zijn zakelijk betoog, dat ons ten volle geloofswaardig voorkomt : De U. S. S. R. is hopeloos overgeleverd aan een onverantwoordelijke kliek parvenu's. Deze « nieuwe aristocratie » heeft het goed ; het communisme-in-de-praktijk is voor den gewonen man een bittere ontgoocheling geworden.

12.376 **Zischka, Anton E.** 3 : 91

JAPAN WERELDVEROVERAAR. *Vert. uit h. Fransch [Le Japon dans le Monde] dr Jean E. Marre. Woord vooraf van Dr P. A. Roeper Bosch. — Geïll. met* 20 *foto's en* 8 *kaarten. — Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis,* 1935 (22×16) 311 *blz.* *fl.* 2,90 [47 *fr.*]
IV* — Zie « Een Boek van brandende Actualiteit », nr 12.361

5. - Wetenschappen

12.377 **Casteret, Norbert** 55 : 91

TIEN JAREN ONDER DE GROND. Ontdekkingstochten van een eenzamen Onderzoeker. *Bew. dr Dr G. G. Ellerbroek. Geïll. met* 25 *platen. — A'dam, Andries Blitz,* 1935 (22×15) 247 *blz.* *geb. fl.* 2,90
V — Dit is een uiterst belangwekkend boek : men bewondert er den durf in van den schrijver als onderaardsch vorscher en de overweldigende grootschheid der ondergrondsche natuur. Tevens leidt de schrijver ons in tot de geschiedenis, liever de voorgeschiedenis van het menschdom, en roept voor ons het leven en de bedrijvigheid op van de eerste bewoners der Pyreneeën. Ik kan niet genoeg de degelijkheid van dit werk roemen. Zonder eenig voorbehoud aanbevolen. Dr J. van Molle, pr.

12.378 **de Sitter, W., Prof. Dr** 52

KOSMOS. *Vert. uit h. Engelsch dr Dr J. C. Proost-Thoden van Velzen. Geïll. met figuren en* 7 *platen. — Den Haag, van Stockum (Wetenschappelijke Serie, nr* 23) 1934 (20×14) 231 *blz.* *fl.* 2,75 ; *geb. fl.* 3,75
V* — Een overheerlijk boek dat in zes verhandelingen heel de ontwikkeling aangeeft van onze kennis van het heelal, den Kosmos. Na de vier eerste verhandelingen, die reeds boeien door hunne synthetische klaarheid, voert schrijver ons in het hart der moderne opvatting van het heelal, steunend op de relativiteitstheorieën en de nieuwste bevindingen door de immer machtigere werktuigen ter observatie bekomen. Het laatste kapittel bijzonder leest men ten einde met de spijtige sensatie dat het gedaan is, en men zou zeker liever den schrijver verder volgen in zijn afleidingen. Maar verder zijn wij niet. — Warm en ernstig aanbevolen lectuur. Dr J. van Molle, pr.

12.379 **Houwink, A. S.** 57 : 1 : 2

DE AFSTAMMINGSLEER — EEN VERGISSING ! — *Baarn, Hollandia,* 1935 (23×15) 4, 77 *blz.* *fl.* 0,90
III° — Natuurwetenschappelijk oppervlakkig en onvolledig ; wijsgeerig zwak ; theologisch onjuist ; scripturistisch waardeloos. Daarbij, een vermenging van een aantal gegevens bijna « de omni re scibili » : zoodanig dat er niet veel meer overblijft *dan de goede bedoeling* van den schrijver, om aan te toonen dat God bestaat en de Schepper is van den mensch en van het heelal. Dr M. Daisomont, pr.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

12.380 **Boon, Jozef, C.SS.R.** 81 : 82 : 264

◆ PAASCHJUBEL ! Spreekkoor voor katholiek Offensief. — *St-Niklaas, van Haver*, 1935 (18×12) 29 *blz.* 5 *fr.*

V — Een uitwerking van de gemoedsaandoening besloten in de opgang van het einde van de Paaschlitanie tot aan de Gloriajubel. De verrijzenis van Christus in ons individueele en in ons maatschappelijke leven tot kracht van daden omgezet. Af en toe dreigt de tekst tot losstaande woorden uiteen te vallen ; wat nog verergerd wordt door het « zetsel » dat noch ideëel, noch esthetisch bevredigend aandoet. Ik geloof ook dat het ideëel niet heelemaal te verantwoorden is dat een paar « Allelujah »-kreten zoo vroeg ingeschakeld zijn. Ten slotte moest de schrijver voorzichtig zijn met regie-aanduidingen en minstens letten of hun absolute formuleering werkelijk toepasselijk is.— Overigens een deugdelijk, schoon bescheiden werk. AL. DE MAEYER, PR.

12.381 **Bruyns, Martin** 81 : 37

◆ KINDERLAND. Een Boek van Moeder- en Kinderliefde. *Geïll. dr S. Sniedt.* — *Hilversum, Brand*, 1935 (21×15) 139 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Pas enkele bladzijden heeft men doorgemaakt en men is er van bewust dat hier een « dichter » de verzameling heeft bijeengelezen. Het is een rijke garve geworden, deze zeer persoonlijke keuze uit meestal modern werk, waarvan heelwat enkel in tijdschriften te achterhalen was. Natuurlijk mochten sommige verzen niet uitgeschakeld, hoe algemeen bekend ze ook zijn, omdat we ons anders zouden hebben afgevraagd waarom ze ontbraken. Deze verzameling is geen dubbelganger van de bloemlezing pas door D. Coster in 't licht gezonden. Aan onze Roomsche en ook Zuid-Nederlandsche auteurs werd hier een rechtmatige ruimte toegewezen. J. BERNAERTS, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

12.382 **Boon, Jozef, C.SS.R.** 82

◆ SINT-NIKLAAS EN DE REUS. Een Sprookjesfilm in één Bedrijf, voor de Jeugd. *Uitgave inhoudende* : 1. *De tekst voor radio-uitzending* ; 2. *De tekst voor gewone tooneelopvoering. Geïll. met* 6 *platen.* — *St-Niklaas, M. van Haver*, 1935 (22×15) 89 *blz.* 22,50 *fr.*

V-VIa-b — Wel, hij heeft het verhaal-motief ons verteld in een van zijn jongste sprookjesboeken. Nu heeft hij het omgetooverd (want Pater Boon werkt vlug en snel en heeft maar zijn breede mouw te schudden) in een radiospel en een tooneelspel. Voor het eerste haalt hij details naar voren die meer spreken tot de fantasie van den luisteraar. Handig gebruikt hij af en toe humor en dramatiek. Een knap regisseur kan er iets leuks van maken. En iets dat tot het hart spreekt, zoo hij de atmosfeer van het sereen geluk van den Sint-Niklaasavond weet te creëeren. 'k Wenschte toch wat meer diepte rondom het gebeuren. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.383 **Lindemans, Constant, pr.** 82

Constant Lindemans

MARTEN DE HAAS. Klucht in 3 Bedrijven. *Geïll.* — *Antwerpen, De Oogst*, 1935 (21×15) 107 *blz.* 15 *fr.*

V-VIa — Een fantasie op het volksche liedje « onder eenen boom een haasje — zat !... ». Van den sprookjeshaas dus die boer en jagers en stroopers, ze alle in 't ootje neemt om ten slotte als nieuwe Tijl-incarnatie te poneeren. Zoo'n vaart neemt het nu al vast niet, alleszins niet met de symboliek. Het is louter fantasie. Maar die fantasie doet frisch aan, van taal, dialoog en jolig spel. De nieuwe schikking voor de regie-aanduidingen zal den spelleider welkom zijn. Had de auteur er nu tevens aan gedacht om langs die weg de « literatuur » van het geval te geven, dan was het meteen een leuke lezing geworden. Nu blijft het werkelijk een scenario met materieele aanduidingen voor gebeurlijke opvoering. Die opvoering echter maakt het dan tot een heusch spel. AL. DE MAEYER, PR.

12.384 Roland Holst van der Schalk, Henriette 81 : 82.9

THOMAS MORE. Een Treurspel in Verzen. — *R'dam, Brusse,* 1930, *4e druk* (25 × 18) 112 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2,25

IV, K — Reeds in 1916 schreef Henriette Roland Holst dit tooneelspel dat het conflict van More met zijn koning behandelt, vanaf het ontslag van den kanselier over de eed-weigering heen tot aan zijn terechtstelling. Tooneel is het allerminst : het is treffend hoe de paar meest spannende momenten juist lyrisch zijn en alleen symbolische dramatiek. Het is gewoon een praatstuk ; erger zelfs waar niet eens een twistgegeven tot kern groeit. Het derde bedrijf *verhaalt* de gerechtszitting en de dood. De stugheid die vele teksten van deze groote dichteres kenmerkt slaat hier boven uit. De werkelijk zuiver-esthetische momenten zijn eer zeldzaam. Het mist den gloed die al het andere werk van deze vrouw bezielt. Misschien dat zij zelf niet goed weg wist met haar personage. Ze erkent immers zelf dat More's « Utopia » geen invloed had op zijn verhouding met den koning. En toch maakt zij van haar lieve communisme de spil waarrond haar drama-spel moet draaien. Ten slotte weet de lezer haast niet wat hij aan « More » heeft. Alles is vaag, geneutraliseerd, opgelost in... woordgewarrel. Daar spreekt geen houding uit, ook niet ideëel, want ook het communisme blijft zoo onvast als koek. Het eigenlijke probleem is niet aangescherpt ; integendeel wordt het van kant gewezen telkens als het ook maar even om den hoek kijken komt. Het is werkelijk te mak van inhoud, te stram van allure om het de eer aan te doen het agressief-anti-katholiek te heeten. Een vergissing voor de dichteres en voor de — apostel.

AL. DE MAEYER, PR.

83. - Novellen, Romans, Legenden, Schetsen, Sprookjes, Verhalen

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

12.385 Gorki, Maxim 83.3

Maxim Gorki

DRIE MENSCHEN. *Vert. uit h. Russisch* [*Troje*] *dr H. Mendels-Stokvis.* — *A'dam, Querido,* (*Reeks De Salamander*), 1935 (19 × 12) 277 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,50

II — Een van Gorki's eerste verhalen. Vooral de lotgevallen van drie jongens uit het volk : Ilja, de zoon van een brandstichter, die zelf een moord bedrijft en na zijn bekentenis zijn hoofd tegen een muur te pletter loopt ; Jakof, stompzinnig en diepzinnig zoontje van een buffetknecht die door diefstal in aanzien stijgt en lid wordt van den gemeenteraad en van de rechtbank ; Pawel, zoon van een moordenaar ; alle drie opgroeiende in de ellende en de vuiligheid van een groot grijs huurhuis en hun weg zoekende in de miserie van de stad. Om hen heen, het troostelooze leven van tientallen stumperds en ellendigen. Nuchter en objektief, maar des te schrijnender aanklacht tegen het onrechtvaardige van zulke toestanden. Om onderwerp en uitwerking streng voorbehouden. Dr A. BOON, PR.

12.386 Kaus, Gina 83 : 93

DE TWEE ZUSTERS KLEH. *Vert. uit h. Duitsch* [*Die Schwestern Kleh*] *dr Ad. Vorstman.* — *A'dam, Allert de Lange,* 1935 (21 × 13) 332 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

II-III — In dit dagboek verhaalt een oud-gouvernante het leven van haar leerlingen, de twee dochters van den rijken Weenschen juwelier Kleh, tusschen 1915 en 1920. De oudste, Irene, had een oorlogshuwelijk moeten aangaan met een gekwetsten officier, dien ze verzorgd had. Sedert was het met de jongste, Lotte, heelemaal misgeloopen : nadat haar huwelijk met één oud-minister en munitie-fabrikant, den viveur baron von Ried, was afgesprongen, gaat ze naar het tooneel en leidt met de fine fleur van Weenen een na-oor-

logsch boemelleventje. Tot ten slotte de eind-catastrophe alles doet ineenstorten. — Schijnbaar-nuchter en zakelijk wordt hier verteld over de gegoede kringen in een groote stad, « zooals die na en door den oorlog nu eenmaal geworden zijn », zonder eenig begrip voor hoogere waarden ! Niet zonder eenige bijbedoeling ten goede. Een boek dat u aangrijpt om de zedelijke ellende die er wordt uitgestald. Dr A. Boon, pr.

12.387 Malraux, André 83.1 : 83.3

HET MENSCHELIJK TEKORT. *Vert. uit h. Fransch [La Condition humaine] dr E. du Perron. Met 1 portret. — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1934 (19×13) 397 *blz. geb. fl.* 3,50

André Malraux

II*, K — Een « boek van helden-en-martelaren » der Shangaïsche communisten op het keerpunt van hun bestaan : eerst verbonden met Tsjang-Kai-Tsek tegen de Noordelijken, maar na de overwinning, door hem losgelaten en bestreden. De epiek, zoowel in handelingen als in atmosfeer en in rythme, is hier zeer sterk. Evenzoo de zielstragiek, die woekert in volstrekt al de personen : proletariërs, Aziatische leiders en Franschen die met de zaak te doen hebben. Zeggen we maar dadelijk dat die tragiek staat in het teeken van het « infernisme », als men mij dit woord wil toestaan om de afgrijselijke nieuwe literatuur aan te duiden waarvan we vroeger exemplaren bespraken in Ivan Goll, Céline, Sandor Marai, allen communisten, zooals men ziet. Dat infernisme berust hoofdzakelijk op het postulaat dat het leven essentieel een ondragelijke vloek is, eeuwige foltering voor het nooitrustend, en voornamelijk psycho-analytisch opgedreven intellect. Niet het minst valt de sexualiteit onder dien algemeenen vloek, als de opperste van alle onmogelijkheden ; zoo wordt het een poel van waanzinnig sadisme. Naast die erge afwijkingen, moeten de beteren, de echte C. heiligen het in vrije liefde levende paar Kyo en May het beeld vormen eener nieuwe moraal ; maar deze ook zit nog vol zelfkwelling en is nog pijnlijk. En eindelijk heelemaal aan den top, de « wijze » Gisors die het Oostersch nihilisme vertegenwoordigt. Dus alles : dood en de grijns van het Niet of van den wil naar vernietiging der wereld. En om tooneelen én om de tendenz, allerstrengst voorbehouden.

Dr Joris Caeymaex, pr.

12.388 van Eeden, Frederik 83.1 : 83.2

VAN DE KOELE MEREN DES DOODS. *Met 1 plaat. — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1935, 3e *druk* (19×12) 443 *blz. geb. fl.* 3,25

Frederik van Eeden

II-III — De geschiedenis van een jonge vrouw, van wie we met de uiterste nauwgezetheid — zelfs door een zakelijk dagboek en met een chronologisch overzicht — àlles vernemen. Tweemaal poogt zij zelfmoord te plegen ; twee mannen verleidt ze, doch haar eigen gemaal bemint ze niet. Zij leeft in Holland, in Engeland, in Frankrijk ; zij maakt een verdwazing door en een totale ontreddering. Eindelijk, dank zij haar blijvend godsvertrouwen en de quietistisch-getinte leiding van Zuster Paula, leert zij afsterven aan zichzelf : dat wordt haar vrede. — Van Eeden schreef dit boek van 1898 tot 1900 : hij bedoelde er een niets ontziend peilen mede in het mysterie van den dood. Mooier proza dan dit zakelijk koele, vol intense spanning, schreef hij wellicht nooit ; nooit misschien ook (behalve in *De Nachtbruid*) zag hij zoo onverbiddelijk het onmogelijke en het onoplosbare in de oogen. Hij bereikte een boek dat een val en opstanding uitbeeldt : een goed boek ; — en, voor vorm en inhoud, een kunstwerk zooals de Nederlandsche romankunst er misschien geen ander kan aanwijzen. — Maar de zoeker stond ver van de vastheid die hij voorwenden moest, en ver van de bekeering. Hij overspande zichzelf : een overspanning die hem, in de volgende jaren, waarlijk onevenwichtig zou maken. *De koele meren* is dus geen boek voor iedereen : niet gevormde lezers zou het verbijsteren ; en zelfs gevormde zullen het, ontspanningshalve, niet altijd lezen zonder eenig nadeel. Em. Janssen S.J.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

12.389 Ashby, A. C. — 83.0

SCHIMMEN EN SCHURKEN. *Vert. uit [Out went the Taper] dr Mevr. Landré-Tollenaar. — A'dam, Jacob van Campen (Feuilleton-bibliotheek, nr* 93) 1935 (17 × 12) 389 *blz. geb. fl.* 1

III — 'n Bende booswichten die occult-mysterieus doen om hun plannen te kunnen uitvoeren. Onwaarschijnlijke en domme situaties. Met 'n vleugje spiritistisch geknoei ; al te idioot om er ernstig op te reageeren. Met 'n groot tekort aan belevende fantazie in elkaar gestoken. — Niet veel zaaks ! PAUL HARDY

12.390 Boo, Sigrid — 83.1

O HEERLIJK LEVEN ! *Vert. uit h. Noorsch [Du deilige Liv !] dr M. J. Molanus-Stamperius. — A'dam, L. J. Veen ; Antw., De Ned. Boekhandel,* 1935 (21 × 15) 238 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

Sigrid Boo

III-IV — Signe wordt tuberculoos en gaat haar heil zoeken in 'n sanatorium. We hebben in ander werk de gewone atmosfeer der sanatoria leeren kennen. Wrakken van menschen die hun laatste illusie tusschen hun vingeren hebben voelen wegslibberen en in elkaars deprimeerend gezelschap het voedsel putten tot 'n sarcastisch-cynische levensopvatting, vooral daar waar de hoogere zin van het physieke lijden onbekend is. Signe geneest echter. Thuis gekomen ondervindt ze dat haar verloofde middelerwijl wat 'n al te intieme verhouding met haar stiefzuster heeft aangeknoopt. Er is geen plaats meer voor haar in den huiskring, en ze keert terug naar het sanatorium. 'n Beetje romantische koppigheid of wat ? In hoever de verloofde schuld had wordt ons niet zeer klaar. Op 'n mooien morgen staat hij echter als assistent-arts van de instelling vóór haar. Er wordt veel te veel gepraat in dit boek, zooals trouwens in alle sanatorium-literatuur — cfr. Th. Mann's « Zauberberg » en A. Donker's « Schaduw der Bergen » — al reikt dit vlot geschreven produkt, in vergelijking met deze twee werken, niet veel hooger dan tot het peil der nogal taaie imitatie. PAUL HARDY

12.391 Gogol, Nicolaas — 83 : 39

AVONDEN OP DIKANJKA. *Vert. dr G. Wronsky en J, Mertens. — Oude-God (Antwerpen), Boekengilde Die Poorte.* 1935 (19 × 12) 207 *blz.* 12 *fr.*

Nicolaas Gogol

III — Hier heeft Gogolj 'n vollen onvoorwaardelijken greep gedaan in die wereld welke hem tenslotte altijd het meest gefascineerd heeft, nl. het bijgeloof, dat in de wufte fantazie van z'n eigenaardig volk — waarvan de essentie zoozeer in hem belichaamd werd — matelooze vormen heeft aangenomen. 'n Heksenketel van duivels, spoken en kwade geesten die u rillingen op het lijf jagen, waar de meest krankzinnige exploten van A. Th. Hoffmann bij verbleeken. Gogolj schrijft z'n duivelsgeschiedenissen in den hem eigen meesterlijken verteltoon met de dwaze bekoring van z'n vieven realistischen kijk op menschen en dingen, doortrild van dien kostelijken, volkschen humor waarmee hij op zoo'n karikaturale wijze z'n Oekraïners weet uit te teekenen met hun potsierlijke verliefdheid, hun belachelijken angst en hun grotesk gewichtig-doen. « Avonden op Dikanjka » is van 't allermooiste in z'n genre. De Nederlandsche vertaling is van de bovenste plank. PAUL HARDY

12.392 Selleger-Elout, J. M. — 83.1 : 83.3

MENSCHEN IN DEN STORM. Roman. — *Den Haag, Servire,* 1935 (22 × 16) 346 *blz. fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,75

III* — Recensie in de Romankroniek onder nr 12.367

12.393 **Timmermans, Felix** 83.1

◆ BOERENPSALM. — *A'dam, P. N. van Kampen ; Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel,* 1935 (20×14) 229 *blz.* 36 *fr.* ; *geb.* 56 *fr.*
III — Bespreking in de kroniek « Vertelkunst in Vlaanderen » onder nr 12.358.

12.394 **van Eckeren, Gerard** 83.1

DE OOGEN IN DEN SPIEGEL. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1934 (21×15) 370 *blz.* *fl.* 3 ; *geb. fl.* 3,90
III* — Recensie in de Romankroniek onder nr 12.368.

12.395 **van Gogh-Kaulbach, Anna** 83.1

WIJ ZOEKEN. — *Leiden, Leidsche Uitgevers-Mij,* 1934 (20×14) 332 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,75
III* — Recensie in de Romankroniek onder nr 12.363.

12.396 **van Suchtelen, Nico** 83 : 86 : 93

DE STILLE LACH. — *A'dam, Wereldbibliotheek,* 1934, 27^e^ *druk* (18×12) 6, 408 *blz.* *geb. fl.* 4,25

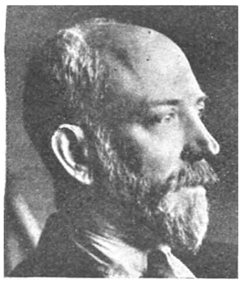

Nico van Suchtelen

III — Een roman in brief- en dagboekvorm. Na 15 jaar ontmoet Joost Vermeer het meisje dat in hem den « stillen lach » heeft opgewekt. Hij is een volksjongen, oud-onderwijzer, natuur- en kindervriend ; zij, Elisabeth van Rosande, een adellijke freule, thans schrijfster met gevestigden naam, die lezingen houdt over literatuur en leven. Tusschen hen ontstaat een romantisch-getinte verhouding van genegenheid en stille liefde, die door Elisabeth wordt afgebroken. Joost treedt in dienst bij het Roode Kruis en sterft bij het vervullen van zijn naastenplicht. — Werd in 1916 uitgegeven ; ten deele geschreven door van Suchtelen en door Annie Salomons. Dit is de 27e druk en het 39e duizendtal. Die populariteit heeft het te danken aan den stillen innigen toon in die romantische atmosfeer. Vele bespiegelingen over kunst en leven : dikwijls in strijd met katholieke opvatting. Dr A. BOON, PR.

12.397 **Vestdijk, S.** 83.1

TERUG TOT INA DAMMAN. De Geschiedenis van een Jeugdliefde. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1934 (21×16) 275 *blz.* *fl.* 3 ; *geb. fl.* 3,90
III — Recensie in de Romankroniek onder nr 12.365.

12.398 **Wolf-Catz, Helma** 83.1

MARJAN. Film van een Jeugd. — *Bussum, van Dishoeck,* 1934 (20×14) 186 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50
III — Recensie in Romankroniek onder nr 12.364

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 *à* 20 *jaar, en ouder*
(*veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming*)

12.399 **Baxter, G. O.** 83.0

DE LANGE WEG. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The long long Trail*]. — *R'dam, De Combinatie,* 1935 (20×14) 222 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — De fascineerende Mary Valentine brengt de heele vallei in rep en roer. Jonge mannen trekken hun revolvers. Families worden tegen elkaar in 't harnas gejaagd. De zoon van haar oom brengt zich om harentwille in 'n leelijk discrediet. Jess Dreer, de bandiet, wint haar sympathie. Hij waagt z'n leven en weet de veeten te fnuiken. Dolle walkürentochten door de bergen, kruitdamp en bloed. Hartversterkende maar gevaarlijke lucht. Far-West met 't gewone gistingsprocent. PAUL HARDY

12.400 **Bordewijk, F.** 83.1 : 37

BINT. Roman van een Zender. — *Utrecht, De Gemeenschap,* 1934 (20×14) 134 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50
IV* — Recensie in Romankroniek onder nr 12.362.

12.401 Brand, Max **83.0**

DE VLOEK VAN HET GOUD. *Vert. uit h. Amerikaansch [The Valley of vanishing Men] dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1935 (20×14) 183 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Jim Tranior z'n broer heeft goud ontdekt. Hij trekt er op af nadat hij verneemt dat z'n broer spoorloos verdwenen is. Onderweg ontmoet hij Jim Zilvertip die hem waarschuwt. En niet zonder reden want het stadje Alkali is 'n moordenaarskuil. Jim doorleeft hartschokkende perikelen, vindt tenslotte z'n broer in erbarmelijken toestand terug ; en weet, geholpen door Zilvertip, de bloedhonden na 'n dampend gevecht er onder te krijgen. Bij Max Brand komt het op geen 100 patronen aan. Hij davert maar door. Voor menschen die houden van 't krankzinnige avontuur. PAUL HARDY

12.402 Brey, Henriette **83.9 : 22**

◆

Henriette Brey

JOSEPH BEN DAVID. Bijbelsche Roman. *Vert. uit h Duitsch dr J. Sommer, pr. Met* 1 *kleurplaat. — Den Haag, Govers,* 1935 (20×14) 158 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,85

IV — Een vroom en teeder boek over Sint Jozef : verloving en huwelijk, de tocht naar Bethlehem, de vlucht naar Egypte, het huiselijk leven te Nazareth, de zalige dood. Er gaat bijwijlen een wondere bekoring uit van het poëtisch gebeuren dat concreet en rustig voorbijtrekt in de zoetheid van het Palestijnsche land. Het tafereel van de Nijlgouw met haar sfinxen en pyramiden b.v. is van een zuivere visie, vol kleur en gevoel. In ongerepte schoonheid gaat de Jezusfiguur door geheel het boek. Alles bij elkaar wel een van de bestgeslaagde bijbelromans, naar vorm en inhoud. Los en levendig, en bovendien in flinke taal geschreven. De vertaler noemt zijn roman terecht « een heerlijk boek voor ons katholiek huisgezin. » Dr J. THEYS, PR.

12.403 Cunningham, Eugene **83.0**

DE TIJGER VAN TEXAS. *Vert. uit h. Engelsch [Buckaroo]dr Ch. A. Dieperinck. Met* 1 *plaat. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij,* 1934 (20×14) 295 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Deze Tijger is er een van het beste soort. Hij moet een deel van Texas bevrijden uit een duizendkoppige rooversbende. Hoe hij dat op verbluffende wijze klaarspeelt, via vuist en revolver, en hoe hij daarbij nog aan een ferme vrouw geraakt, moeten de overspannen lezers van zoo'n jachtende lektuur zelf lezen. Ze zullen het goed vinden. E. BOELAERT M.S.C.

12.404 Godthelp, H. en Mirande, A. F. **83.8 : 809 : 37**

HET NIEUWE NEDERLANDSE PROZA IN NOVELLEN : Ie BUNDEL. Voor de middelklassen ; 2e en 3e BUNDEL. Voor de hoogste klassen van alle inrichtingen van V. H. O., M. O. en voor de kweekscholen. — *Groningen, Wolters,* 1935, 3 *dln* (20×16) 132, 124, 174 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,25 ; *dl* 3 : *fl.* 1,40 ; *geb. fl.* 1,70

IV — Deze bloemlezing van het proza na 1880 beslaat drie bundeltjes : in elk bundeltje apart, en in de drie samen concentrisch, willen de samenstellers een globaal beeld geven van ons proza en van de prozastijlen die tot ontwikkeling kwamen. Om de leerlingen te boeien en tot eigen werkzaamheid op te wekken worden slechts complete verhalen opgenomen die stylistisch hoogstaan en voor het wezen van de schrijvers karakteristiek zijn. In dit eerste bundeltje dertien verhalen, waaronder één van van Looy, drie van Couperus, één van van Schendel, Aart van der Leeuw, J. I. de Haan, Carry van Bruggen, F. Hopman, A. Roland Holst, J. W. F. Werumeus Buning, H. J. Heynes en den Zuid-Afrikaander Sangiro. Wat voor ons bedenkelijk is, geen enkel Vlaming ! — Buiten dit klein voorbehoud dienen de samenstellers geluk gewenscht om dit zeer boeiend en nuttig schoolboek. Minder geschikt voor onze katholieke onderwijsgestichten om de aard van sommige stukken en het negeren van katholieke kunst. Onmisbaar voor de leraars.

In het tweede bundeltje dertien verhalen van elf schrijvers, waaronder een paar Vlamingen en katholieken : één van M. Emants, drie van Couperus, één van Ary Prins, A. van Oordt, A. van Schendel, Toussaint van Boelaere (Legende van O. L. V. van Halle), J. I. de Haan, G. Walschap (Peutrus), Beb Vuyck, L. de Bourbon en P. Korthuys. Zelfde voorbehoud als voor de vorige bundel. Al zullen de rijpere studenten er veel bij leeren en er veel plezier aan hebben. Nogmaals : onmisbaar voor leraars. Dr A. BOON, PR.

12.405 Labberton, Mien 83.8

Mien Labberton

WAT NIET VERGAAT. — *Mortsel-Antw., Het Getij (De Uilenreeks)* 3e *druk* (18×12) 79 *blz.* *gek. fl.* 0,75

IV — Vier kerstverhalen : De Tekening, Kamer 84, Terugkomst, Het Vrachtkarretje. Niet de sentimentele, zoeterige verhalen uit Kerstmagazines, noch de gewild-stichtelijke uit missie-almanakken ; grepen uit het leven, waar een jongen tobt over de grote vragen en geen oplossing vindt, en een andere terugkeert uit den Oost of na een vlucht uit het moederlijk huis. « Wat niet vergaat » is de kerstvreugde, de vrome stemming die de twijfels overwint en licht en sterkte geeft. — Een zeer, zeer mooi boekje ! Dr A. BOON, PR.

12.406 Kästner, Erich 83

DRIE MANNEN IN DE SNEEUW. *Vert. uit h. Duitsch Drei [Männer im Schnee] dr Mevr. B. Willink-Pinto. — A'dam, L. J. Veen ; Antw., De Ned. Boekhandel,* 1935 (21×14) 195 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

Erich Kästner

IV — De gewone stof van 'n Duitsche « posse » met haar honderd-en-één vergissingen, haar potsierlijke personages, haar lachspierprikkelende situaties, en haar geestig-lapidaire zetten. 'n Groot-industrieël dingt onder schuilnaam mee in 'n advertentieprijsvraag, door z'n eigen concern uitgeschreven. Hij wint en mag samen met 'n werkloos intellectueel 'n vacantie gaan doorbrengen in de bergen. Hij wil volstrekt incognito blijven. Z'n dochter brengt echter den hoteldirecteur op de hoogte, met het plezierige rezultaat dat de andere winnaar als multi-millionnair ontvangen en dienovereenkomstig behandeld wordt ; wijl men hemzelf 'n huisvesting bezorgt in de hanebalken, en hem daarenboven den last van 'n boel kleine hotelkarweitjes op de schouders legt. Kostelijke toestanden met 'n even kostelijke ontknooping. Kästner heeft in deze mop het jasje van z'n « neue-sachlichkeit » afgelegd, en is er ons niet minder sympathiek om ; al mag deze litteraire ontspanning toch hoegenaamd niet worden in lijn gesteld met het harde cynische nihilisme van z'n vaak scabreuse poëzie. PAUL HARDY

12.407 Kyne, Peter B. 83.0

Peter B. Kyne

METGEZELLEN IN DEN STORM. *Vert. uit h. Engelsch. — Haarlem, Hollandsche Bibliotheek,* 1934 (20×14) 224 *blz.* 4 *fr.*

IV — Todhunter en Carol ontmoeten elkaar in weinig aanlokkelijke omstandigheden. Na 'n beetje geld te hebben veroverd, besluiten ze dan maar het samen 'ns met goudzoeken te probeeren, heel kameraadschappelijk. Carol ontdekt 'n schat maar de eerlijke kerel, die Todhunter is, weigert er gebruik van te maken. Na scheiding, avonturen te land en te lucht : twee gelukkige harten. De geestige en onderhoudende toon maken het boek tot 'n prettige ontspanning. PAUL HARDY

12.409 Mikszâth, Kâlmân 83

DE WONDERPARAPLU. *Vert. uit h. Hongaarsch [Szent Péter Esernyöje] dr H. A. C. Beets-Damsté.* — *A'dam, Wereldbibliotheek,* 1934, 2e *druk* (19×13) 313 *blz. geb. fl.* 2,25
IV — Ziezoo ! Hier hebben we dan toch eens een boek om 't is gelijk wie hartelijk genoegen mee te verschaffen. Een meester uit de school van Gottfried Keller en Tchekov ! D. i. avontuur of fantazie niet uit knutselzucht maar uit poëzie geboren ! En het opvallendst is misschien nog de frissche zekerheid en helderheid waarmee hij zijn kostelijk verhaal over het mysterieus gegeven aaneenspint en ontspint, schijnbaar met niets dan zijsprongen, maar in feite lekkertjes tot een uitstekend einde leidend. 't Is sprookje, 't is typeering, 't is menschelijkheid in warme satire, 't is frissche roman, en, samengevat, een allerkostelijkst klein epos waarin Slovakije of Hongarije onsterfelijk gemaakt wordt, een wereldje zoo kleurig, zoo weinig modern, maar o zoo hartelijk, prettig en deugdelijk. — Warm aanbevolen. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

12.410 Muir, Augustus 83.0

GARTH, DE GEHEIMZINNIGE. *Vert. uit h. Engelsch [The Riddle of Garth] dr W. J. A. Roldanus Jr — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij,* 1934 (20×14) 288 *blz.*
fl. 1,90 ; *geb. fl.* 2,50
IV — Een brave jongen ontvlucht de politie bij zijn ouden vriend, die in doodsgevaar schijnt te verkeeren, door de doortastende bedrijvigheid eener geheimzinnige bende. Er is een meisje en veel vreemde geschiedenissen, tot de bendeleider zich ontpopt als een oude dame-spionne. — Geen vaste ondergrond, alleen maar jacht naar redeloos avontuur, leeg en misleidend. E. BOELAERT M.S.C.

12.411 Pennarts, Hans 83.3

DREIGING UIT HET OOSTEN. Oorspronkelijke Roman. — *Helmond, Boekdrukkerij « Helmond »,* 1935 (20×14) 358 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,50
IV — Op den band een grijnzende Japanner die zijn grijphanden boven de Nederlandsche bezittingen in het Oosten uitstrekt. Het verhaal zelf gaat over een Hollandschen bediende, die na elf jaar Insulinde, ziek en afgewerkt naar Amsterdam terug keert en weer aan het gewoon leven moet aanpassen. Veel wordt er geredeneerd over de moordende concurrentie van Japan die ginder iedere zaak kapotmaakt en als natuurlijk gevolg zal hebben de inpalming van de koloniën. Die « dreiging uit het Oosten » wordt nog sterker gesuggereerd doordat een halfbloed zijn meisje in Holland komt wegkapen en mee naar het Oosten voert. — Lang en met bespiegelingen en uitvoerige uiteenzettingen overladen.
Dr A. BOON, PR.

12.412 Simons, Jozef 83.1 : 83.3

◆ DIENTJE GORIS. — *Turnhout, van Mierlo,* 1935 (18×12) 150 *blz.* 15 *fr.*
IV — Bespreking in de kroniek « Vertelkunst in Vlaanderen » onder nr 12.359.

12.413 Stevenson, R. L. B. 83.0

Rob. L. B. Stevenson

DE VERKEERDE KIST. *Vert. uit h. Engelsch dr Mevr. G. van Uildriks. — A'dam, Mij v. g. e. g. Lectuur,* 2e *druk* (18×12) 228 *blz.* *fl.* 1,20 ; *geb. fl.* 1,70

IV — Misschien wel 't meest geestige ding dat Stevenson ooit schreef. 'n Ingewikkeld verhaal van de meest onmogelijke en verwarrende avonturen. Iets om 'n ter dood veroordeelden hypochonder te doen schaterlachen. 'n Heele boel insinuaties op toenmalige toestanden ; vormen echter geen beletsel om aan dit boekje voldoende plezier te beleven. De vertaling is meesterlijk. — Aanbevolen.
PAUL HARDY

12.414 Tuttle, W. C. **83.0**

HET DRAMA VAN SANTA DOLORES. *Vert. uit h. Amerikaansch [The Santa Dolores Stage] dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1935 (20 × 14) 218 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Twintig jaar geleden beroofden drie mannen 'n postkoets. Ze worden nooit gesnapt en veroveren aanzien in de maatschappij. Ze worden geacht en men denkt hun verleden smetteloos... tot op 'n mooien dag er 'n moordepidemie uitbreekt in de Willow-Wells. Hartley, de 18-karaat-cowboy verschijnt op het podium, met z'n verbazende intelligentie en schept orde. Tuttle schrijft geestig en vlot en weet op zeer gewiekste wijze met z'n intrigues te jongleeren. Z'n boeken boeien. Gezonde Far-West-lectuur. PAUL HARDY

12.415 van Cauwelaert, August **83.8**

◆ VERTELLEN IN TOGA. — *Antwerpen, Standaard,* 1935 (21 × 16) 138 *blz.* 15 *fr.*
IV* — Bespreking in de kroniek : « Vertelkunst in Vlaanderen », onder nr 12.360.

12.416 Verschoren, Frans **83.8**

LANGS KLEINE WEGEN. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek,* 3^e^ *druk* (27 × 18) 127 *blz.* 15 *fr.*
IV — Opdebeek bezorgde voor kort een derden druk van dezen bundel verhalen uit het land van St Gommarus ! N. Degouy teekende een stel rake, leuke plaatjes voor deze frissche heruitgave. Zie verdere bespreking onder nr 1561.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) geschikt

12.417 Barry, Charles **83.0**

MOORD OP MAANDAG ?... *Vert. uit h. Engelsch [Murder on Monday] dr M. Cuypers — Zeist, N. V. Torentrans (Detect. verh. « De Sleutelring »)* 1933 (20 × 14) 220 *blz. fl.* 1,90
V — Een zakenman heeft zijn testament voorgelezen aan zijn familieleden : volgens den dag waarop hij sterft, hebben er zeven kans. Die week zelf wordt hij vermoord. Maar op welken dag ? En dus waarschijnlijk door wie ? Dat wordt hier op heel leuke wijze onderzocht, en de spanning blijft tot aan het wat geforceerde slot. — Ontspanning voor iedereen.
E. BOELAERT M.S.C.

12.418 de Vries, Anne **83.1**

◆ BARTJE. — *Nijkerk, Callenbach,* 1935, 6^e^ *druk* (21 × 17) 295 *blz.* *geb. fl.* 2,90
V* — Recensie in de Romankroniek onder nr 12.366

12.419 Keller, Paul **83.0**

DROOMEN ZIJN BEDROG. Sprookje voor groote Menschen. *Bewerkt uit h. Duitsch dr G. Schoonen. Geïll. dr Jo Spier. — A'dam, Fidelitas ; Brussel, Standaard,* 1934 (21 × 15) 312 *blz.* 38 *fr.* ; *geb.* 50 *fr.*

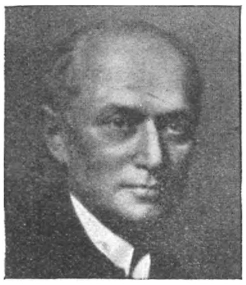

Paul Keller

V — Met onzeggelijk genoegen herlas ik deze vertaling van Keller's bekende « Letzte Märchen », het eerste boek dat ik vóór twintig jaar las. Het gebeurt zelden dat een boek bij herlezen na langen tijd nog meevalt ; het is een plezier dat men bij weinige hedendaagsche auteurs ondergaat, doch men mag zeggen dat het vrijwel het voornaamste getuigenis is van de degelijkheid van een werk. Paul Keller's boek is een plezierige charge in sprookjesvorm op allerlei mistoestanden en onvolkomenheden, maar dan een charge zooals de menschen van voor dertig jaar die konden schrijven : geestig, gezellig, ondeugend, nooit kwetsend of bitter, eer een ietsje te litterair, zoodat ze zich wel eens door hun eigen fantasie op sleeptouw lieten nemen en ge gaarne den dieperen zin van het verhaal vergeetbij het vertelsel dat straalt van kinderlijke, naïeve verbeelding. Een sprookjesroman schrijven als deze is enkel het voorrecht der allergrootsten.
E. VANDER HALLEN

12.420 Roeland, F. 83

◆ DE WILDE VLOED. *Geïll. dr Edm. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek,* 1935, *2e herz. uitgave,* (24×17) 88 *blz.* 10 *fr.*
V — Levend en boeiend verhaal, beheerscht door het waterelement. Vroeger besproken, onder nr 4805.

12.421 't Sas, Henri 83.8

◆ KEURBUNDEL NOVELLEN. — *Eindhoven, Poirtersfonds,* 1935 (19×16) 165 *blz.*
V — Een van de boeken die in Noord-Nederland naar het voorbeeld en met den steun van het Davidsfonds door het Poirtersfonds werden verspreid. Zes novellen van zeer verscheiden aard, Brabantsch en volksch van kleur, in pittige dialektisch-getinte taal (wat voor onze lezers wel eenigen last meebrengt). Onderwerpen : inzonderheid tribulaties van oude menschjes, die piekeren over hun huur of hun schat, berekeningen van naastbestaanden op het geld van een ouden oom, een schets uit de groote manœuvres, enz. — Diep gaat het niet, maar 't is plezierig en prettig. Goede volkslektuur.
Dr A. Boon, pr.

12.422 van der Zanden, Piet 83.1

◆ WIM'S LEVENSLUST. *Geïll. dr V. van Schoonhoven v. Beurden. — A'dam, R. K. Boek-Centrale, (Onze Jeugdserie, nr* 18) 1934 (25×16) 196 *blz.* *fl.* 1,15 ; *geb. fl.* 1,60
V-VIa,J—Nog een nummer uit de reeks jongensboeken waarvan ge moeilijk kunt zeggen of het degelijk werk is, of niet.Het draagt den stempel van den Keurraad voor Roomsche Jeugdlektuur, wat alvast waarborg geeft voor den zedelijken inhoud, eilaas echter niet voor z'n stylistisch gehalte — om te zwijgen van literatuur. — Dit boek verhaalt in tamelijk onbeholpen taal de geschiedenis en de jongensavonturen van een jongen kerel die allerhande prettige dingen uithaalt, ziek wordt, naar Lourdes reist, gebrekkig blijft maar blijmoedig zich in zijn lot weet te schikken en troost vindt in zijn arbeid als reklameteekenaar. Idealistisch en kristelijk van strekking. E. vander Hallen

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

12.423 Blommaert, Aloïs. 83

◆ TOON MIJZEN. — DE « WERELDSCHOOL » BIJ DE KABOUTERS. *Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek,* 1935 (21×15) 56, 48 *blz.* 4 ; 3,50 *fr.*
VIa-b — Toontje Mijzen verkoopt zijn twee « blauwkens » om een arm vrouwtje aan brood te helpen en wordt er ruim voor beloond. — In de wereldschool van de Kabouters wordt aan onze kleine lezertjes allerlei goeds geleerd, tot pacifisme toe, zonder dat ze den schrijver naar den weerlicht zullen wenschen. Prettige kinderboekjes. Fr. Dupont

12.424 de Vries, Anne e. a. 83.8

ALS ALLE LICHTEN BRANDEN. Kerstvertelboek. — Met Handleiding met practische Wenken ; korte Overzichten van de Kerstvertellingen. — *Nijkerk, Callenbach,* 1935, 3e *druk* (21×17) 183 *blz.* *geb. fl.* 1,90
VIa-b, P — Een bundel Kerstverhalen. Tamelijk lang ademig, toch boeiend in het gebeuren rondom het mysterie der Krib.Weinig detail-beschrijving, de taal in diapason met de kinderlijke aanvoeling en visie. De beteekenis van het lieve feest van liefde, vrede en barmhartigheid komt mooi uit. Als tooneel van de verhalen : Holland, éénmaal Vlaanderen en het missieland. De voorstelling is protestantsch, doch erg hindert dat hier niet. Keurig uitgegeven, zijn deze verhalen niet geïllustreerd : omdat, zie je, ze bestemd zijn om mondeling in school, aan den haard of in kring verteld te worden. Ik verkies het echter als leesboek. Ze navertellen, al speelt men u nog wenken en plannen in de hand, is paardenwerk. A. van den Dries, pr.

12.425 Lavki, Lod. 83

◆ DE DUIVELSKLAUW. *Met penteekeningen van Aug. Verstreken. — Antwerpen, Leeslust,* 1935 (19×15) 51 *blz.* 6 *fr.*
V-VIa-b — Als thema : hoe het kwam dat Limburg van uit de klauw van den duivel voor Christus gewonnen werd. Iets naar het hart van dezen Limburgschen priester en

de Limburgsche jeugd. Deze zal gretig lezen, wel met een ietsje emotie. Want zie, het verhaal is gedramatiseerd in al zijn eenvoud en belicht zoo scherp de stoere kracht van ons kruisteeken over alle helsche machten. Ik verwed, 't wordt een massale uitstap naar de Genksche rotsblokken, om er de sporen der paardenhoeven te zien. Mooi christelijk verhaal. Netjes uitgegeven. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.426 **Lavki, Lod.** 83.0

◆ VREEMD VOLK. — *Antwerpen, Leeslust,* 1935 (19×15) 86 *blz.* 7 *fr.*

Lod. Lavki,

V-VIa-b — Een scoutverhaal. Stel u voor : Scouts vinden te Kerstnacht een verkleumd Poolsch jongetje : hun kerstkindje ! En ze vinden de moeder, vergiftigd en dood. En ze vinden, jawel, den dader. Doch via comploot, list, doodsgevaar. Zonder de politie, ha, ha. Was die camping leuk ! De stijl naar geweldige soberheid toegespitst. Af en toe een godsdienstig-moreel dingetje handig ingegeven, van goeden opvoedkundigen aard. 't Gebeuren van Kerstnacht zelf wordt wat luchtig voorbijgeloopen. Spannend verhaal, hoor ! En wat worden de scouts toch sympathiek ! En of ze 't verdienen ! — Druk zeer keurig : een... leeslust.
A. VAN DEN DRIES, PR.

VIb — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

12.427 **de Lannoy, Maria** 83.8

ROZEMARIE EN HAAR PARELS. — HOE ROZEMARIE HAAR OUDERS VOND. *Geïll. dr J. Waterschoot. — Antwerpen, De Oogst,* 1935 (21×15) 55, 64 *lz.* *elk* 6 *fr.*

VIb-c — Uit den schat vertellingen over Alvermannekens, Kabouters, Kobolden, Zandmannetjes, Bergmannetjes, Nixen en Nikkers, Waterjuffers en Meermientjes, enz. En wij trekken door woud- en heideland, nevel- en waterland tot in de groote zee. Met Rozemarie, het meisje van de sproeten genezen, die op zoek is naar heur verdronken ouders, die zij ten slotte vindt. Dàt is de mooie draad die het al te gare weeft. Een lief verhaal in uiterst soberen en kinderlijken trant gehouden van iemand die de geestjes, de fabeltjes en sprookjes en de kinderen kent, en toch zichzelve weet weg te weren al den tijd van het verhalen door. Een vrouwelijk « Kleine Johannes » in miniatuur en zonder ietwat pretentie. Wijzend af en toe op goedheid en boosheid en leerend zich te harden tegen onvriendelijke bejegening in het leven. Het boek is mooi verlucht. Kinderlectuur van de zeer goede soort.
A. VAN DEN DRIES, PR.

Maria de Lannoy

12.428 **van Hichtum, Nynke** 83.8

VERTELLINGEN EN SPROOKJES VAN OVERAL. *Geïll. dr T. Bottema. — A'dam, Arbeiderspers,* (27×19) 152 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,90

VIb — Een rijke verzameling sprookjes en vertellingen werd hier samengebracht. De jonge lezertjes zullen er wellicht plezier aan beleven, maar er weinig van meedragen : 't zijn sprookjes zonder strekking, zonder ondergrond, zonder beteekenis. Onze kinderen hebben wat beters noodig ! F. VERMUYTEN, PR.

88. — GEMENGDE OPSTELLEN

12.429 **Eeckhout, Joris, pr.** 84 : 809

◆ LITTERAIRE PROFIELEN : 6e DEEL. François Mauriac, Ferdinand Brunetière, Paul Bourget, Marcel Proust, Georges Rodenbach. — *Gent, L. Vanmelle,* 1935 (20×16) 139 *blz.* 20 *fr.*

gaan noemen. Worden gewapenschouwd : Mauriac, Brunetière, Bourget, Proust en G. Rodenbach. Twee actueele nummers dus : Mauriac en Proust. Wat de eerste betreft, Eeckhout werpt 'n blik in den tragischen zielestrijd van Mauriac. Z'n bewondering is de geestdriftig-beredeneerde. Hij maakt de gelegenheid ten nutte om enkele fel-omstreden twistpunten in verband met de æsthetische mogelijkheden van den katholieken roman gezond en frisch te belichten. 't Opstel over Proust is meer overzichtelijk en mist ook meer diepgang. Verder breekt Eeckhout 'n lans voor den vergeten Brunetière, dien hij beschouwt als de voorlooper der waarachtige moderne katholieke kritiek. Zeer interessant alhoewel overal niet even onaanvechtbaar. Z'n opstel over Bourget is wel 't meest lezenswaard. De verdienste hiervan ligt niet uitsluitend in het feit dat hij dezen zeer begaafde, die in den loop van het laatste decennium in den vergeethoek versukkelde, weer onder de menschen wil brengen ; maar dat hij dezen grooten moralist uit den tijd die vlak aan den onzen is voorafgegaan — den beroerden tijd der ideeën-verhuizing — naar de juiste æsthetische of moreele verhouding, z'n plaats aanwijst. Wat hij tenslotte schrijft over de poëzie van Georges Rodenbach is nieuw en verrassend. In z'n wijze, doorblokte kritiek paart Joris Eeckhout op subliem-evenwichtige wijze z'n schoonheids-apostolaat aan de absolute moraal der Kerk. Dat zijn 18-karaats-kwaliteiten die wij weten te apprecieeren. P. Hardy

12.430 Sterkens, Remi, Dr **84 : 92.8**

◆ SERVAAS DAEMS EN ZIJN LETTERKUNDIGE WERKEN. *Geïll. dr R. Lens, pr. — Herentals, Tijdschrift « Herentals » (Bovenrij 55),* 1935 (20×16) 83 *blz.* 10 *fr.*

V — Deze studie over den Kempisch-Tongerlooschen dichter en pater Servaas Daems werd door Dr Sterkens met veel liefde aangevat en uitgewerkt. Hoewel overal de sympathie van den schrijver voor zijn held uitstraalt, liet hij zich toch niet meeslepen door partijdigheid. Hij schat hem naar zijn reëele waarde, stipt zijn tekortkomingen aan en zijn verdiensten, zoowel voor zijn proza- als zijn dichtwerk. Zijn bespreking over « De Kruiwagens » en « Luit en Fluit » is hierin voorbeeldig. Ook over de kleine verhalen. — Een schat van 'n studie, voor oud en jong, voor alle minnaars van den pas « gemonumenten » Daems, en die zij nog legio.

Dr J. Grietens

Servaas Daems

9.- GESCHIEDENIS

12.431 Lauwerys, J., pr. **92 : 9**

◆ HET TESTAMENT VAN JOOST DE LALAING († 1483). *Met inleiding dr A. Cassiman. Geïll. met 3 platen. — Hoogstraten, J. Lauwerys,* 1935 (21×16) 38 *blz.* 8 *fr.*

V — In het archief van Salm-Salm te Anholt ontdekte E. H. Lauwerys het testament van Joost de Lalaing van 1478. Dit stuk is in vele opzichten belangrijk. Joost de Lalaing is een voorname persoonlijkheid geweest in den dienst der hertogen van Burgondië. Schrijver heeft er een genealogische studie aan toegevoegd, samen met nota's, vooral van iconographischen aard. — Verdienstelijk werk. F. P.

12.432 **Leynen, Hubert** 9 : 271

◆

Hubert Leynen

DE « ACHELSCHE KLUIS ». Kort historisch Overzicht, *Overdruk uit « Limburg » 16e jg. Geïll. met 2 platen. — Achel. Abdij St-Benedictus,* 1935 (19×14) 47 *blz.* 2 *fr.*
V — Langsheen de Belgisch-Hollandsche grens zijn er tal van bedehuizen, kapellen, kerken, kluizen, die alle zoowat uit denzelfden grooten nood zijn ontstaan : de vervolging van het katholicisme door de Staten van Holland. De ongelukkige bewoners der Generaliteitslanden hebben op den veiligen bodem der katholieke Nederlanden en van het Prins-bisdom Luik hun toevlucht gezocht voor hun geloof, voor hun zieleleven. De geschiedenis van elk dezer huizen klaart telkens iets beter het gebeurde op en maakt de synthese mogelijk. Schrijver bezorgt ons echter ook de verdere geschiedenis van het huis tot op heden, die graag zal gelezen worden.
Dr FLORIS PRIMS, PR.

12.433 **Nat, J., Dr** 9 : 22

IV* — GESCHIEDENIS VAN HET OUDE OOSTEN TOT DE 6e EEUW VOOR CHRISTUS. *Geïll. — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1935 (18×12) 246 *blz. fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,75
IV* — In dit boek tracht Dr J. Nat de uitkomsten van de opgravingen en onderzoekingen der laatste decenniën met betrekking tot het Oude Oosten, d. w. z. hoofdzakelijk Egypte en Assyro-Babylonië, samen te vatten en ons zoo een overzicht te geven van de geschiedenis der volkeren, die het Oude Oosten beheerschten en der volkeren, die met hen in aanraking kwamen of onder hun heerschappij geraakten. Het is hier niet de plaats om met hem in discussie te treden over verschillende nog steeds omstreden problemen. Dr Nat is zelf overtuigd van het hypothetisch karakter, dat zijn synthese nog op vele plaatsen heeft. Een ander auteur had misschien aan andere hypothesen de voorkeur gegeven, zoodat zijn synthese hier en daar een ander uitzicht had gekregen. Dit neemt echter niet weg, dat zijn werk tot een goed bruikbare handleiding voor de geschiedenis van het Oude Oosten geworden is. Een goed overzicht van de bronnen en van de literatuur evenals duidelijke synchronistische tabellen verhoogen in hooge mate de bruikbaarheid van het boek. Met betrekking tot de chronologie van den uittocht uit Egypte hadden we graag de degelijke artikels van Prof. Heinisch in Studia Catholica (1934) geciteerd gezien. Hier en daar zouden we ook eenig voorbehoud moeten maken met betrekking tot de geschiedenis van het Joodsche volk. Vooral de gegevens over den godsdienst in den vóór-Mosaïschen tijd zouden correctie behoeven.
Dr L. BELLON, PR.

12.434 **Prims, Floris, Dr** 9

◆ GESCHIEDENIS VAN ANTWERPEN : 5e DEEL. ONDER VLAANDEREN(1356-1405) : 1ste BOEK. POLITISCHE ORDE ; 2de BOEK. ECONOMISCHE EN GEESTELIJKE ORDE ; 3de BOEK. REGESTEN. *Geïll. met* 1 *plaat. — Antwerpen, Standaard,* 1935, 3 *bkdln,* (21×17) 15, 195 ; 12, 279 ; 10, 208 *blz.* *elk* 25*fr.*
V — Dr Prims' monumenteele *Geschiedenis van Antwerpen,* dl V, belicht het tijdvak Antwerpen onder Vlaanderen. Zet in met de moeilijkheden welke voor de Scheldestad opdoken bij de dood van Brabant's hertog Jan III (1356), en reikt tot het jaar 1405, wanneer Antwerpen weer, en o zoo graag, aan Brabant kwam. Een scherp afgebakend vak, omdat de aanhechting van Antwerpen aan Vlaanderen door den Vrede van Ath 1357 én politisch én economisch heel wat te beteekenen had. Na de bestuurswisselvalligheden van het eerste begin, d. i. over 1356-1357, zijn er twee perioden te onderscheiden: de herwordingsperiode, de regeering van graaf Lodewijk van Male (1357-1384), en de regeering van Capetinger Filips den Stoute (1384-1404), waarbij aansluiten de eerste maanden van hertog Anthonis' beheer.
Deel V beslaat drie bundels. De eerste bundel omvat het politiek verloop, met gebeurtenissen allerhande, de beschieting der stad door de Vlaamsche vloot, dagvaarten, gijzelingen, onderhandelingen, ontrooving der stapels, verzoeningen, blijde intreden, brandrampen en zoo verders, kortom een medeleven van het Antwerpsche leven in peis en in beroering. De tweede bundel verhandelt de economische orde, zegge economische bizonder-

heden, wier politieke beteekenis bijkomstig of waardeloos was, en de geestelijke orde of kerkelijk Antwerpen. De benaming « geestelijke orde » wordt verantwoord. Hoofdstukken van dezen bundel zijn: nopens de economische orde: I. De voortbrenging (lakennijverheid, ambachtswezen), II, Het ruilverkeer, III, De uitgaven (de financiën), en nopens de geestelijke orde : I De Personen, II Kerkelijke gebeurtenissen en instellingen, de dochterkerken, de andere «godshuizen». In dezen bundel staan behandeld de interessante gebeurtenissen, die het groote westersche schisma voor Antwerpen meebrachten, en die van af 1384 met Filips den Stoute, partijganger van den Avignonschen paus een politiek karakter hadden. De derde bundel geeft naar tijdsorde al de beruchte Regesta en archiefdocumenten aan. « Ten overstaan van enkelen die niet altijd ons initiatief hebben begrepen, aldus de inleiding, durven we hier de aandacht inroepen op deze reeks documenten... » Ons zal het niet gegeven zijn, — bij het werk dat nog vóór ons ligt, al het heerlijk materiaal te benuttigen dat we doorwerkten voor het opmaken onzer « Geschiedenis van Antwerpen. Liever dan het te laten verloren gaan, bieden we hier nog veel dat onbenuttigd bleef, als inzet tot allerlei verdere studiën... *Verre uit het grootste deel dezer documenten is nog nooit voor historisch werk benuttigd geweest* ». En daarin ligt wel de waarde en de verdienste van dezen bundel, en bijgevolg van het op deze regesten opgebouwde werk.
« Grif geven we toe, aldus het slot, dat de nota aan den voet van de bladzijde nog gerieflijker is, maar het was onmogelijk dit voordeel te verbinden met het aanbieden van al het materiaal dat men in onze opvolgenlijke reeksen « regesten » vinden kan. We hopen dat ons initiatief ditmaal zal begrepen worden ».
Men kan vitten over een of andere opvatting of werkmethode van dit standaardwerk, zijn historische waarde staat zoo vast als zijn gronden.Wat H. Pirenne's *Histoire de Belgique* voor België is, dat is Dr Prims' *Geschiedenis van Antwerpen* voor deze wereldstad : een monument.
J. MEERBERGEN, PR.

92.- Levensbeschrijvingen - Dagboeken

12.435 Ghyssaert, P., pr. **92.2**

◆ MADDY. Een eucharistische en mariale Apostelziel. *Geïll. met* 14 *platen. — Averbode, Abdij,* 1934 (19×14) 189 *blz.* 10 *fr.*

V — 't Levensverhaal en de vroege opgang naar God toe van 'n jong meisje uit Berchem bij Antwerpen. Even was Maddy winkelmeisje, daarna kantoorbediende, wanneer zij ziek werd aan 'n slepende ziekte waaraan zij stierf in 't sanatorium van Sijsseele. Mooi apostelzieltje dat veel goed deed aan allen die met haar omgang hadden. Haar ziekte, zaligend voor haar zelf, was ook heelend voor anderen. — Zeer aanbevolen aan alle jonge meisjes, en ook aan alle zieken die hun lijden trachten te verheffen in de hoogere sfeer van vruchtbaar apostolaat.
FR. CROLS, PR.

12.436 Sargent, Daniel **92.2 : 27 : 9 = 44**

◆

Thomas More

THOMAS MORE. *Vert. uit h. Amerikaansch dr M. Rouneau. Geïll. met* 3 *platen. — Paris, Desclée de Brouwer,* 1935 (20×13) 375 *blz.* 18 *Fr. fr.*

IV — Naar aanleiding der heiligverklaring van Thomas More, is o.m. deze uitstekende biografie verschenen van D. Sargent, die zich na den wereldoorlog te hebben meegemaakt, tot het katholicisme bekeerde in 1919, en thans hoogleeraar is te Harvard in de Vereenigde Staten. More staat hier ten voeten uit geteekend, als rechtsgeleerde, humanist, als hoogstaand staatsman, als onbuigzaam rechtschapen mensch. — Bizonder boeiend en vlot geschreven.

N.B.—Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 9 VIERTIENDE JAARGANG NOVEMBER 1935

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuylitsstraat, 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België:	Abonnement: 35 frank	Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland :	Abonnement : fl. 3,50.	Dit nummer : fl. 0,50

John Galsworthy

door D. de Pauw O.P.

Noch Wells, noch Bennett, noch Galsworthy, de lievelingsschrijvers — nu nog — van het lezend publiek, vinden genade in de oogen van de moderne romanschrijfster : Virginia Woolf. De tegenwoordige Engelsche schrijvers stappen in de geheel andere richting, die destijds door Butler ontdekt werd. Met uitzondering van Maurice Baring, die, hoewel afwijkend van de levensbeschouwing van Galsworthy, diens romantechniek echter trouw blijft volgen.

Galsworthy zal zijn verworven plaats in de geschiedenis der Engelsche letterkunde, en der wereldliteratuur voor goed bewaren. Zijn kunst had grooter kunnen worden, was zijn kijk op het leven minder vertroebeld en gehandicapt geweest, maar echt en hecht is zij, duurzaam en blijvend groot. Zijn werk heeft meer waarde dan de waarde van het historisch dokument. Och ja, wij geven grif toe dat sociaal-kritische romans heel vlug verouderen, omdat de sociale toestanden gedurigaan andere vormen aannemen en van uitzicht veranderen. De schrijver echter die de sociale toestanden van zijn tijd grootmenschelijk kan zien en diep de gebeurtenissen doorboort, tot op den bodem van de menschelijke natuur, veroudert niet.

12.437 **De Freelands** (III, S) brengt ons dadelijk in kontakt met een

thema door G. herhaaldelijk in verschillende romans verwerkt : de onoverbrugbare kloof tusschen de aristokratie en de landarbeiders. Die twee menschengroepen meenen het heel goed, doch gelukken er niet in elkaar te begrijpen. De gebroeders Freeland zijn niet blind voor de maatschappelijke wantoestanden. De landkwestie wordt zelfs druk in hun salons besproken. Daaraan nemen deel Jon, de hooge ambtenaar, Stanley, de industrieel, en Felix, de schrijver. Maar hun vierde broer, Tod, blijft bij zijn vogels en bloemen, leeft onder de boeren en kent hun slavernij. Geholpen door zijn vrouw, die droomt van revolutie, en door zijn twee kinderen, verdedigt hij metterdaad de rechten der geknechte, landelijke bevolking. De Mallorings, rijke grondbezitters der streek, mistevredenheid bemerkend onder hun huurders, verdenken Tod's kinderen : Derek en Sheila, die openlijk zich verzetten tegen de dwingelandij der kasteelheeren en vrijheid en geluk opeischen voor de arbeiders. De gemoederen geraken verbitterd. Een staking breekt los. Vreemde werklieden worden bijgehaald. Botsing tusschen de twee kampen. Aanhouding der geweldenaars. Derek valt met een hersenschudding ten gronde. Een zijner volgelingen, die te ver was gegaan, moest zijn misdaad uitboeten in de gevangenis en pleegt zelfmoord. De macht blijft in de handen van den kasteelheer. De boeren hernemen hun werk, en draaien hun opruiers den rug toe. 't Waren al vruchtelooze verzetspogingen. Buiten Derek en Nedda, zijn verloofde, uitgegroeid allebei tot twee karakters van tragische levensdiepte, zijn de overige figuren eerder typen gebleven. G. duikt zijn socialistische neigingen niet weg ; laakt heftig het systeem der Engelsche gevangenissen en neemt er genoegen in de kasteelheeren te beschrijven als godsdienstige lui maar harteloos voor de miserie hunner onderhoorigen.

12.438 In **Zwaar beproefd** [A Saint's Progress] (III*, N) geeft G. de geschiedenis van dominee Pierson. Zijn misprijzen voor dominees en voor het Christendom ligt er dik op. Pierson verliest zijn goede vrouw. Gratian, zijn dochter, trouwt met een ongodsdienstig man en is zelf ongeloovig ; Noel, zijn jongste dochter, krijgt een kind van haar verloofde, Cyril Morland, die sneuvelt in den oorlog. Ook zij heeft geen geloof en bemint met hartstocht het leven. Haar misstap brengt veel vernedering mee, berokkent veel leed aan dominee Pierson, die op slot van rekening door zijn parochianen en zijn overheid gedwongen is ontslag te nemen. Tobbend over dit onrecht hem en haar aangedaan, vertrekt hij als legeraalmoezenier naar Egypte. Noel huwt met den veel ouderen kapitein Fort, een vrijdenker, die een zondige minnarij ervoor afbreekt.

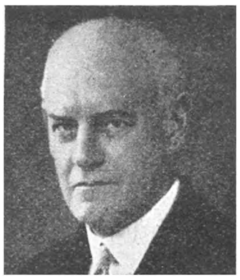
John Galsworthy

Dominee Pierson, hoorend dat zij gelukkig zijn, is ermee in zijn schik, ondanks zijn vroegere afkeuring... Dat is echter zijn bekeering. Tot dan toe was hij, volgens G., te godsdienstig en daarom afzijdig van het leven, er niets van vattend. Goed genoeg, te goed zelfs, maar ongelukkig behoorend tot een kerk die dood is. Telkens zijn dochters zijn raad volgden, liep het verkeerd uit. Eindelijk bekeerde hij zich. Wanneer hij te kiezen had tusschen zijn parochie te verlaten of zijn dochter door te zenden, koos hij het eerste. Om de figuur van den dominee zweeft geen zweem van het karikaturale, en fijn uitgewerkt is de psychologie van het misloopen meisje, dat de publieke opinie trotseert.

Buiten deze en andere los van elkaar staande romans, als « The Country House », « Broederschap », « The Patrician », « Het Onbereikbare », enz., heeft Galsworthy twee monumentale scheppingen nagelaten, die door hem, heel bescheiden, kronieken werden genoemd, maar die, om hun grootsche epiek, verbazende verbeeldingsvlucht en stoere karaktergestalten, in de wereldliteratuur hoog worden gekwoteerd : « De Forsyte Sage » en « Een moderne Comedie ».

12.439 **De Forsyte Sage** (II*, N) is een cyclus van drie romans : Het Geluk der Rijken, In Ketenen, Te Huur, met twee tusschenbedrijven : De Nazomer van een Forsyte en Het Ontwaken. Deze eerste cyclus schetst de geschiedenis der familie Forsyte en der Engelsche burgerij van voor den oorlog, gedurende drie geslachten. « Als goede degelijke middenstanders waren zij waardig te werk gegaan om te besturen en te bezitten. Opperste Dorset had wel in een allertreurigst tijdperk gebouwd, en Jolyon in een tijd van overgang geschilderd, maar... geen ander van hen allen had zijn handen vuil gemaakt door iets voort te brengen... Verzamelaars, procureurs, advokaten, kooplui, uitgevers, accountants, directeurs, makelaars en zelfs soldaten... dat waren zij geweest. Het land had zich als het ware tegen hun zin in, ontwikkeld. Zij hadden den gang van zaken tegengehouden, beheerscht, verdedigd en er voordeel uitgetrokken. De Forsytes konden zich nooit aan iets geven met hart en ziel, en hadden maar een credo : EIGENDOM. »

Soames is de « Man of Property ». Hij incarneert den Victoriaanschen geest van de hooge burgerij der jaren 1886 tot aan den oorlog, uiterlijk deftig, innerlijk bedorven, zonder zeden en geloof, bang voor Jan Publiek. Hij is het « type » van de Forsytes, de man

van bezit, die « een geheim en innig gevoel trok uit zijn bezittingen, uit al de voorwerpen, die hij verzameld had, zijn zilver, zijn schilderijen, zijn huizen, zijn geldbeleggingen, maar uit zijn vrouw Irene, niets trok, wijl deze halsstarrig weigeren bleef zijn eigendom te zijn, omdat zij hem niet beminde.» Haar hart hing aan Bossiney, den architekt van Robin Hill, het buitenhuis dat Soames bouwen liet om haar te behouden en waardoor hij haar voor goed verloor. Irene ontvlucht het echtelijk huis ; Bossiney's overlijden drijft haar niet terug ; twaalf jaar lang blijft zij alleen. Soames' pogingen om haar te bezitten ontvonkt in haar een haat. De echtscheiding wordt uitgesproken. Irene trouwt met den jongen Jolyon en krijgt een zoon ; de oude Soames trouwt met de jonge Fransche dame Annette, die hem een kind schenkt : Fleur. Later worden Fleur en Jolyon's zoon op elkaar verliefd. Hun verloving wordt verbroken, maar ten koste van een tragischen strijd in hun ziel. Allebei achterhalen zij het verleden hunner ouders. Jon is gebroken en verlaat Engeland, weldra vervoegd door Irene. Soames volgt tot het bitter einde zijn drang naar bezit ; Irene den roep van haar bloed, waartoe zij, volgens G., het volste recht had. Fleur trouwt met Michael Mont, den baronet. Een opluchting voor Soames. 't Leven was voor hem « een vreemd iets, omdat er altijd iets gaande was waar je geen vat kon op krijgen. » Hij deed de ervaring op dat niemand zijn geluk kan vastleggen in aandeelen en... het verzekeren tegen dalende koersen ». Met bitterheid bedenkt hij dat het « vierde geslacht der Forsytes niet meer in staat scheen om geld te verdienen... leefde van wat het geerfd had en het verlangen naar bezit er uitstierf. » Door heel deze trilogie blijft Soames « de belichaming van het wettig bezit en Irene de belichaamde schoonheid, die geen wetten kent. »

12.440 De tweede cyclus : **Een moderne Comedie** (II*, N) omvat drie romans : De witte Aap, De zilveren Lepel en Zwanenzang, met twee tusschenbedrijven : Stille Vrijage en Zij die voorbijgaan. Weer tracht G. den geest eener eeuw vast te leggen, het na-oorlogsch geslacht van den gegoeden middenstand te begrijpen en uit te beelden. Soames is nog van de partij en wint ditmaal 's lezers sympathie door zijn goedheid die uitgroeit tot het offer. Fleur is de hoofdfiguur, om haar draait deze troligie. Zij verzinnebeeldt de nieuwe generatie. Huichelaars zijn de jongeren niet, maar cyniekers. Alle bruggen hebben zij achter zich opgeblazen. Zij leven er maar op los, zonder God of gebod en bevredigen hun lage begeerten. 't Leven is er toch maar om te genieten.

De gehuwde Fleur onderhoudt zondige betrekkingen met den

vriend van haar man, die, bewust van het onrecht den goeden Michael aangedaan, 't land uittrekt. Dit voorval brengt Fleur weer dichter bij haar echtgenoot. Er wordt zelfs een kindje geboren. Michael ontdekt « dat er nog iets beters bestaat dan dierlijk genot... Naar iets hoogers echter verlangen deze menschen niet... Zij doen gelijk de witte aap van 't schilderij : Zij zuigen 't sap uit de levensvrucht, werpen de schillen weg en staren onbevredigd strak voor zich uit... »

Wat een verkwikking te midden van al die rijke, zelfzuchtige levensgenieters twee werkmenschen te ontmoeten, een man en een vrouw, die, in 't geheim, voor elkaar, een wederzijdsche offerdaad stellen. Beter kon die burgerij niet bespot en gegispt.

12.441 In **De zilveren Lepel** (**II-III***) treft ons Michael's inschikkelijkheid ten opzichte van Fleur's grillen. Hij is een tegenhanger van Soames voor wat de huwelijksverhoudingen aangaat. Het bezitsidee stuurt hier niets in de war. Zijn vrouw laat hij maar begaan. Die krijgt in alles haar zin. Zij is de vertroetelde vrouw, aan niemand toegewijd dan aan haar zelf. En wanneer zij, na het eerproces tegen Marjorie Ferrar, dat ze wint, praktisch zich in 't ongelijk gesteld weet bij de uitgaande wereld, waar haar tegenstreefster de lievelinge blijft, op reis wenscht te gaan, om die vernedering te boven te komen, dan viel er niet tegen te pruttelen of zijn huwelijksleven stortte in puin. Gelukkig is Soames er nog, die haar wil vergezellen, en zoo kan Michael, die volop in de politiek staat, voortstrijden voor het Foggartisme. Naar aanleiding van het sensationeel proces tegen Marjorie vernemen we de nieuwe zedelijkheid der al-genieters, die het recht opeischen van zich uit te leven. G. spot halveling met de cynieke levenswijze der jonge generatie ; laat doorschemeren dat tegenwoordig allen zoo leven, en dat deze lui (wat een schrale troost) ten minste oprecht zijn. Waar hij de kwalen van het pauperisme, de korruptie en het parlementarisme brandmerkt, klinkt er meer overtuiging door, en treft hij diepere aksenten van ironie.

12.442 **Zwanenzang** (**II**, N) vertelt ons Fleur's laatste liefdesavontuur en haar bezinning. Op 't punt rust en redding te zoeken in de dood, daar 't leven haar onuitstaanbaar was geworden, snelt Soames haar ter hulp, zijn eigen leven er bij inschietend. Engeland stond overhoop, bij haar thuiskomst van de reis, ten gevolge der werkstaking van 1926. Fleur maakt zich verdienstelijk met 't openen van cantines voor de vrijwilligers ; staat Michael ter zijde in 't verbeteren der sloppen, doch de hunkering naar volle leven, naar niets dan leven, verschroeit haar boezem. Haar passie voor Jon,

den eersten verloofde, is niet uitgedoofd, en, Jon, die ondertusschen gehuwd is, verschijnt weer op haar weg. 't Spel herbegint, de eene ontmoeting volgt op de andere, Jon draait om haar heen, en valt. Fleur meent voor goed hem te bezitten, maar die jeugdvriend heeft karakter en eergevoel, walgt over zijn gedrag, volgt de stem van zijn geweten : afbreken met Fleur, trouw blijven aan zijn echtgenoote. Dat is haar te sterk. Zonder te denken om Michael of om 't kind, stelt zij de wanhoopsdaad van den brand. Wat daarna gebeurde gaf haar zoo 'n schok dat zij aan haar stervenden vader, in alle oprechtheid, beloven kon voortaan braaf te zijn. Meesterlijk heeft G. de driftstormen in de harten van Jon en Fleur, en de liefdevolle waakzaamheid van Soames en Michael over de verwende dochter en aanbedene vrouw, ontleed en weergegeven.
Jammer dat al die misstappen door Soames worden goed gepraat. Ze zijn noch de schuld van Jon, noch de schuld van Fleur, enkel een ongeluk !
G. insinsueert dat men niet spreken mag van een persoonlijke schuld in deze gevallen, want die bestaat niet.
Daarmee is de geschiedenis der Forsyte-familie ten einde. Voor zijn dood beeindigde de auteur een derde trilogie, die de kroniek geeft van een aanverwante tak der Forsytes. Deze cyclus is niet zoozeer sociaal-kritisch als de twee andere. G. tast dezen keer heel onzeker naar nieuwe maatschappelijke euvelen, en mistast wel eens. Soms is hij zelfs potsierlijk : denken we maar even aan zijn uitbeelding van de « modern girl ». Hij wijdt zijn aandacht hoofdzakelijk aan 't psychologisch gebeuren. Niettemin schenkt hij ons in dezen romancyclus, waardoor een frissche humor trippelt, zijn gaafste vrouwenfiguur : Dinny Cherrell, die heel en al vrouw, na veel zielsverdriet, ten slotte 't levensgeluk bemachtigen kan.

12.443 **Een Meisje wacht (II, L)** is de inzet. Dinny Cherrell haast zich niet om te trouwen, zij weet wijselijk te wachten. Wel zorgt zij er voor dat haar broer Hubert met een flink meisje huwt. Zijn loopbaan schijnt gebroken. Hij is beticht van een moord, op een Boliviaansch ezeldrijver, door een Amerikaanschen professor, met wien hij op expeditie was geweest. 't Gerecht bemoeit zich met de zaak. Hubert wordt in hechtenis genomen. Heel de familie Cherrell beweegt hemel en aarde om zijn onschuld te bewijzen. Vooral Dinny en Hubert's vrouw verzinnen fantastische en realistische reddingsmiddelen. En 't lukt. Dinny is een prachtkind van toewijding. Maar volslagen goddeloos, gelijk heel de bent overigens. Voor hen is het eenig absolute : 't genot. Godsdienst, huwelijk en wet zijn eenvoudig « maatregelen door dewelke men anderen ont-

ziet, en zelf ontzien wordt. Men moet den moed hebben zich meester te maken van alle amusement dat men krijgen kan. » Dat is de nieuwe levenswijsheid. Krasse bedenkingen tegen godsdienst, huwelijk en Gods goedheid ontsieren dezen avontuurachtigen roman. Zekeren dag ontmoet Dinny den dichter, Wilfred Desert, en meer dan gewone vriendschap ontbloeit tusschen die twee in
12.444 **Flowering Wilderness (II,** L). Zij worden verloofd, en willen gaan trouwen. Daartegen verzet zich de familie met hand en tand. Want deze koloniaal is, in het Oosten vertoevend, Mahommedaan geworden. Hij zelf bracht dit onder het publiek door zijn gedichten. De pers is niet malsch. Paniek ontstaat in die huichelende milieu's, die praktisch zelf geen godsdienst meer aankleven. Uit alle vereenigingen wordt hij geweerd, zijn vroegere vrienden keeren hem den rug toe. 't Leven wordt hem in Engeland onmogelijk gemaakt. Dinny wil alles en allen trotseeren. Wilfred gedoogt niet dat zij met hem al die schande zou moeten dragen, verbreekt de verloving, en scheept in voor de kolonie. We bewonderen de uitbeelding van Dinny's teleurgestelde liefde en de tragiek van Desert's geval, den man die met de wetten der samenleving en met de traditie volledig gebroken heeft. Maar we glimlachen om al dit kabaal terwille van dien geloofsafval, de schrijver kan ons hier niet overtuigen.
12.445 't Leven stroomt voort, en de tijd geneest vele wonden : **Over the River (III*,** L) verhaalt de verdere levensgeschiedenis van Dinny en haar zuster Clare. Dinny is heel en al toewijding voor haar familie en haar vrienden. De gang en de eenheid van 't verhaal zijn geschaad door de uitgerokken, ongelukkige huwelijksgeschiedenis van Clare, hoewel we gereedelijk toegeven dat Dinny's geest door heel het boek zweeft. Clare verlaat haar man om zijn sadisme, en wordt door een nieuw parlementslid, den jongen advokaat Downford, als secretaris aanvaard. Weldra is Dinny zijn verloofde en vrouw. Haar zuster ontmoet geregeld een vriend. Een echtscheidingsproces spant de wettige echtgenoot tegen haar in en wint 't. Van dit proces vernemen we alles, het kruisverhoor inbegrepen. Waar G. er kans toeziet een rechtsgeding te beschrijven verkijkt hij die niet. Door deze omstandige weergave van al wat daar door de rechters gevraagd en door de gedagvaarden aan 't licht wordt gebracht, bedoelde G. wellicht afkeuring op te wekken voor de manier, waarop het Engelsch gerecht, in dergelijke processen, optreedt. Op zichzelf beschouwd een verdienstelijke brok, maar in 't verhaal wat langdradig en van de hoofdfiguur afdwalend. Dinny steekt de laatste rivier over. Zij heeft kunnen

wachten, en, tot groote vreugde van schrijver en lezers, lacht 't geluk haar tegen in het huwelijk met Downford. Clare, het moderne meisje, verkiest te leven in zonde. Zonder de nooit falende techniek van G. had deze roman ons niet vermogen te boeien.

Uit deze romans leeren we Galsworthy kennen als de onovertroffen zedenschilder van het Engelsche volk uit het einde der negentiende en 't begin der twintigste eeuw. Het Victoriaansche tijdperk vooral en de Victoriaansche mensch liggen gekristalliseerd in zijn epische werken. De maatschappelijke standen heeft hij tot in de kleinste bizonderheden en met een synthetischen greep gestalte gegeven. Geen hoedanigheid of misstap van de hoogere burgerij ontsnapte aan zijn scherpe waarneming. Geen ellende of verdrukking van den arbeidenden stand liet hij onbesproken en onaangeroerd.

G. is een portrettist van menschenzielen. Zoowel de hoofdfiguren als de nevenfiguren zijn innerlijk en uiterlijk genuanceerd geschilderd, met trage toetsen, jawel, maar met vaste hand. Meer dan eens krijgen we uit den mond zijner personagen zijn eigen theorieën te hooren, maar nooit zijn ze louter spreekbuizen. Zij hebben een eigen levenswijze, verschillen van elkaar, en treden naar ons toe in levende gestalte, met hun hartstochten, gewoonten, omgeving, met hun betrachtingen, misstappen, verwaandheden, meeningen. Zijn karakteruitbeelding is diep en af. En al had hij een bizonder opzet met den « Man of Property », het symbool van den Engelschen hoogeren middenstand, zijn scheppingskracht veroorlooft hem Soames tevens te laten zijn het symbool van den mensch uit alle tijden. Hetzelfde geval doet zich voor met de Irene-, Fleur- en Dinnyfiguur, drie vrouwengestalten, die, buiten 't specifieke van eigen geaardheid, bepaald milieu en tijd, de gevaarlijke schoonheid, de wispelturige grilligheid en de onweerstaanbare beminnelijke goedheid van de vrouwelijke natuur verrassend en duurzaam vertolken. De litteraire modes ten spijt kunnen dergelijke scheppingen rekenen op de komende geslachten.

Galsworthy schildert graag en gaaf landschappen. In tegenstelling met zekere modernen, die angstvallig alle beschrijving weren, laat G. geen plekje natuur verborgen. Daarin heeft hij 't zeker bij het goed eindje vast. Nergens is 't mij opgevallen dat zijn natuurbeschrijvingen den gang van het verhaal remmen. Zoo van-zelfsprekend maken zij er een geheel mee uit, scheppen een min of meer noodige atmosfeer, verschaffen den lezer een volledige weergave van het gebeuren en eveneens niet te versmaden, aangename rustpunten. Met warme kleuren en hartstocht toovert hij het zoo typisch Engelsch landschap vóór ons oogen. En we zijn gaan

houden van die Londensche straten en luchten, van de morgenden en avonden, van den regen en mist, zon en maan, van de dorpen en seizoenen van dit land.

Galsworthy is een geraffineerd hekelaar. Sociale misstanden, klassenkonflikten, allerlei problemen van zijn tijd, maken den ruggegraat uit van zijn tooneelspelen en romans. Daarbij is hij een psycholoog van het zuiverste water. Vandaar gelooven we in de levensechtheid zijner scheppingen, die bij hem geen abstrakte wezens maar van vleesch en bloed zijn. Altijd wil hij anderen voor zijn ideeën winnen, doch doorgaans weet hij die fijn te doseeren en alle overdrijving te schuwen. Waar hij b.v. de botsing beschrijft tusschen kapitaal en arbeid, tusschen den rijken grondbezitter en den boer, dringt hij zijn gedachten niet op met geweld, maar beijvert zich om zoo onbevooroordeeld mogelijk de twee tegenover elkaar staande partijen uit te beelden. Heftig en fel is G. nooit. Hij schijnt altijd beheerscht, voorzichtig, onpartijdig. Galsworthy is de man met de weegschaal, de rechtsgeleerde die steeds zich leiden laat door zijn zin voor rechtvaardigheid. Dat hij zoo kalm wantoestanden kan aanklagen is misschien te wijten aan het feit dat hij nooit de ellende aan den lijve heeft gevoeld en van uit de verte — niet vanuit de hoogte — heeft neergeblikt op de onterfden dezer aarde. Om maar niet te gewagen van zijn evenwichtig temperament. Zijn satyre op de huichelarijen van den gegoeden middenstand is goedzakkig en zoet, vergeleken bij de bittere, bitsige en bijtende satyre van die nietsontziende hekelaars : Shaw, Lawrence, Huxley. Radikaal was G. niet aangelegd. Hij wou in alles een gentleman zijn, niemand kwetsen, en toch de waarheid zeggen.

Vertellen kan hij tegen de besten op. Laat het waar zijn dat zijn romans wel eens met babbelziekte zijn besmet, wat gehinderd eerst, lezen we geboeid verder. Dat is 't geheim van dezen grootmeester in de vertelkunst. Van een klassieke volmaaktheid, en iets eenigs in de Engelsche letterkunde, is « Ontwaking » uit den Forsyte-cyclus, waar het kinderleven van den kleinen Jon met ontroering en frischheid wordt uitgestippeld.

G. is de man van het kompromis en het vraagteeken ; de liberaal met socialistische neigingen, de onzekere, die haakt naar hervorming en broederlijkheid ; hij is de pessimist die meewarig vaststelt dat de sociale standen, ondanks hun streven, goeden wil en bedoeling, elkaar niet kunnen begrijpen ; de fatalist die den mensch machteloos tegen het noodlot worstelen ziet : « op de een of andere manier; hoe dan ook, nam het leven je op en zette je neer waar het verkoos. » Hij wil altijd onder weg blijven... geen doel bereiken.

Een hiernamaals bestaat er niet. De mensch moet in alles leeren berusten. Deze sceptikus, misleid door het wijsgeerig stelsel van Bergson, kent geen absolute waarden en waarheden. Er is niets dan evolutie en relativiteit. Zoo komt hij te staan voor godsdienst en moraal. De godsdienst laat hem geen rust. Velen zijner romanfiguren doet hij de vraag stellen : Is er een God ? Wat is God ? Gelooft ge in God ? G. gelooft niet in God, in de openbaring en het andere leven. Hij spotlacht met Mahommedanen, Indianen en Christenen, die allen denken den waren godsdienst te bezitten. Hij is de meening toegedaan dat het Christendom heeft uitgediend, dat het onmachtig blijkt het moderne leven te leiden, dat het staat buiten de werkelijkheid, buiten het leven. De christenen die hij uitbeeldt zijn huichelaars, harteloozen en zelfzuchtigen ; de menschen zonder geloof zijn oprecht, edelmoedig en menschelijk...... Zijn dominees zijn de symbolen van het versleten doode Christendom. Ze zijn koud en ongevoelig ten opzichte der ongelukkigen. Pakt hij uit met een sympathieken dominee dan doet hij dien twijfelen aan de Voorzienigheid en aan Gods barmhartigheid.
Galsworthy verwerpt het christelijk huwelijksbegrip. Hij is de verdediger van den menschelijken hartstocht. Hij doet de menschen hun geweten volgen, dat is : hun instinkt, hun begeerte, en dit wel te verstaan op een fatsoenlijke manier. Want de « vrijheid te hebben om geen fatsoenlijk mensch te zijn, die vrijheid had men nooit. » En weet ge waarom ? Omdat anders « de mensch der twintigste eeuw nog zou gelijk staan met die uit het rendierentijdperk. » G. is een voorstander der vrije liefde. Hij bewondert de karakters « die boven alles de wet der liefde volgen. » Weg met konventie, weg met moraal ! Leve de wilde, hardnekkige, alles verschroeiende hartstocht ! Voor 't kind is er in 't huwelijk geen plaats, tenzij om de twee verbondenen bijeen te houden, of om de fortuinuiteenbrokkeling te verhoeden. Eén kind volstaat in dergelijk geval ! 't Leven is zonder zin ! Wat sigarettenrook ! Er is geen toekomst ! Cynisme is een verademing ! Romans die dergelijke theorieën in omloop brengen, en allerlei sexueele misstanden beschrijven mogen nu nog zoo kunstig geschreven zijn, zij behooren, op zijn zachtst, tot de voorbehouden lektuur.
Blijkt G. aan de goedheid van God te twijfelen, zijn geloof in de goedheid der menschen faalde nimmer. « De menschen zijn nooit volkomen goed, noch volkomen slecht». 't Stemt ons sympathiek te zijnen opzichte te weten dat hij moedig zelfzucht en schijnheiligheid heeft gebrandmerkt, het machtsmisbruik en de tyrannie der rijken droog-humoristisch heeft gehekeld, dat zijn hart van liefde

heeft geklopt voor de zwervers, de machteloozen, de werklieden, de armen en de gevangenen. G. is een altruïst en wekt bij zijn lezers medelijden op voor misdeelden en lijders. Er wordt beweerd dat het leven in de Engelsche gevangenissen door zijn toedoen merkelijke verbeteringen onderging. Galsworthy heeft gestreefd naar goedheid, rechtvaardigheid en broederlijkheid, en dat is geen geringe verdienste, maar hij gebruikte immer natuurlijke middelen, met veronachtzaming der bovennatuurlijke, en zoo moet alles faliekant uitdraaien. Zou hij, die met zoo'n oprechte overtuiging beweerde dat onze beschaving een ster noodig heeft, waarop zij de oogen kan vestigen, iets waarnaar ze streven zou, boven de behoeften, de driften en de vooroordeelen van het huidig oogenblik, zelf nooit hebben opgekeken naar de ster van Bethlehem, die alleen ons leiden kan naar : De Waarheid, De Schoonheid, De Liefde, waarnaar hij toch ook zijn leven lang heeft gezocht ?!?

BIOGRAFIE

Den 31 Januari 1933 is Galsworthy te Hampstead Hearth overleden, nadat hij, pas een jaar tevoren, den Nobelprijs wegschaakte, waarvan hij het bedrag aan de P. E. N. club schonk. Zoon van een rechtsgeleerde, promoveerde hij ook in de rechten, in 1889, te Oxford. Het advokatenambt bekoorde hem hoegenaamd niet ; fortuin bezat hij genoeg, twee jaar lang deed hij niets dan reizen, knoopte een levenslange vriendschap aan met Conrad, en begon daarna zijn letterkundige loopbaan. Onder den schuilnaam John Sinjohn verschenen zijn eerste werken. In 1906 verwierf hij vermaardheid met « Het Geluk der Rijken ». Een groot aantal romans en vertellingen volgden, verschillende bundels essays, twee bundels gedichten en 27 tooneelstukken, waarin hij scherper dan in zijn romans zijn levensbeschouwing uitdrukt. Van zijn geboorte af, te Coombe, in Surrey, 14 Augustus 1867, tot aan zijn dood, was hij steeds een gelukskind. Galsworthy is een der grootmeesters der Engelsche literatuur, én als romancier, én als essayist, én als tooneelschrijver. Bij middel van zijn kunstscheppingen verspreidde hij zijn vrijzinnige en socialistische theorieën, en legde de kankerwonden van zijn tijd bloot met rechterlijke nauwgezetheid en zachte ironie.

Fantasia

door Anton van de Velde

Zoo 't waar is dat deze tijd alle blijheid en alle ontvankelijkheid voor open vreugde verloor, dan is 't heel erg (en we moeten er aan gelooven), maar 't ergste is wel dat de menschheid geen besef heeft van de waarde en den omvang van haar verlies. Had zij dat besef wél, dan ging zij dadelijk op zoek naar 't verlorene, met dezelfde drift waarmee zij schatten gouds zoeken zou. We leven tegenwoordig apathisch ; werden té erg bestolen. De wereld roofde onze illusies, de Staat onze laatste duiten, en al wordt er dan nog zoo zalvend beweerd dat het geld alleen niet gelukkig maakt — wat we gereedelijk aanvaarden — dan is pecuniaire armoe + illusieloosheid 'n zoo volstrekte negatie van wat men gewoon is van 't leven te verwachten, dat we cynisch met den hond in 't hok gaan liggen. Eerlijk deelen, Fox, het bord én de vlooien.

Is 't dan waarachtig geen zegen, beminde geloovigen, te zien hoe 'n kerel als FRANZ HERWIG, die toch geen kleuterschrijver is (denkt maar even aan « De groote bisschop », « De heilige proletariër », « Tim en Clara », enz.) onverwacht, of beter uit inwendige reactie, tusschen twee zware sociale romans in, in één geut het van leven
12.446 en romantiek spetterende **Sextet in 't Hemelrijk** schreef ? Ziet u, hij, Herwig, heeft blijkbaar ook ineens dat verlies aan vreugde gevoeld, en hij rukte zich los uit de obsessie van sociale ellenden, niet om die te loochenen — daar is hij de man niet naar — maar om driftig uit de donkere diepten omhoog te reiken, hunkerend naar zon en lach en goedheid van geest en gemoed. « De wind waait » heeft Nest van der Hallen gezegd, doch laat 'm liefst waaien uit dién hoek waar géén duistere psychologische complotten worden gesmeed en waar géén alambieken rooken, vol moderne zwartgalligheid !

Franz Herwig

De meesten onder ons — ook uw dienaar — hebben op 'n zekeren leeftijd ('k zal niet preciseeren ; de kwestie is delicaat) rumoerig de romantiek afgezworen. Maar met hoeveel méér overtuiging werd die eed herroepen, want hoe donkerder onze dagen en hoe zwaarder het leven, des te intenser de nood aan romantiek, niet die van de Maupassant of de Montépin — God bewaar' ons ! — maar wél de romantiek zoo recht en echt uit

'n geïdealiseerd, vermooid leven gegrepen. We hebben 'n tekort aan fantasie ofwel blijft ze latent, slapend. De hemel zegene hém die de fantasie weer voor ons verwekt. En nu ik toch over den hemel begin, ga 'k voort over « Het sextet in 't Hemelrijk ». Antoon Coolen, die 'n prima vertaling van 't boek maakte, schrijft in z'n inleiding o. m. : « De een of andere verrukking heeft Herwig's pen bij het schrijven van dit boek bestuurd, een lente, een liefde, kinderen, muziek, de warme vreugde van het besef, hoe ondanks àlles het leven heerlijk om te leven is, wat doet het er toe wat het is geweest ! » In die verrukking sleept Herwig ons mee, in den amusanten, geestigen, bonten, beweeglijken stoet Rococcofiguren als daar zijn : Hans Damiaan Voitlen (de held van 't verhaal) ; Lisette, de..., pardon, *zijn* heldin ; de heeren Güldenklang, Liebetrau, Leisegang ; Dorothea en haar « verpruiste » Sebald ; Z. Doorl. prins-bisschop Adam Friedrich von Seinsheim ; pater Bonaventura — die in 't geniep mee musiceert in 't sextet — ach, wie en wat nog al meer ! Driesteken en pruiken, hoepelrokken en kamermuziek, Rijnwijn en eigen gebak, clavecimbel, viola d'amore, gedichten en maneschijn, verstolen vrijagie en kunstmeesterschap, oude kanonnen en 'n Fritz Hirsch-gevecht... Neen, ik zal u de wonderlijke historie niet verhalen — gij moet ze zelf lezen, lezen integraal, zóó als Herwig ze heerlijk schreef, zóó als Coolen ze verdietschte. Het is 'n prozagedicht geworden, zonder overdreven tierlantijn, vol verrassende lichtspelingen ; 'n hymne is 't aan de romantiek die 't zout des levens blijft.
En nu kan 't zijn dat, hier of daar, 'n eunuk die deze regelen leest, mij scheldt voor sentimenteel schaap, en ik zal dit verwijt als 'n gelukwensch aanvaarden, want zoolang wij, (ik wou er 'n vijftal lezers bij betrekken, die m'n gevoelen deelen. Dank) zoolang wij nog kunnen opgaan in de jonge blijheid van zoo'n romantisch verhaal, kunnen we zeker zijn ten minste nog 'n stuksken hemel voor ons sextet te bewaren. En dezen die blijven staroogen naar 't jongste embryo van hun duistere zielsverwikkelingen, zijn jeugd en blijdschap kwijt, ad vitam aeternam, amen. De keus is vrij.

En 'n tweeden vriend moet ik nog even inleiden : PAUL KELLER, die ons, jammer genoeg, vóór 'n drietal jaren ontviel. U kent wellicht zijn « Laatste sprookje », « Stille straten », « De oude kroon », enz. ?
12.447 In « **Het Eiland der Eenzamen** komt de fantast weer boven, glanzend in alle facetten. 't Is 'n tamelijk ingewikkeld verhaal, gesitueerd, zegt Keller « in de jaren waarin naast God enkel nog keizer Napoleon op aarde regeerde ». Geen geschiedenis echter ;

hij noemt het « een romantische sage » die in hem geboren is « ver van het groote wereldtooneel van dien tijd ». Moest ik den Herwig van « 't Sextet » vergelijken met den Keller van « 't Eiland », 'k zou zeggen dat Herwig spontaner, menschelijker, oppervlakkiger is in z'n humor ('t sextet was immers niet meer dan 'n verpoozing) terwijl Keller, meer gecompliceerd van natuur, zijn humor versterkt en verdiept door contrast met dramatische roman-factoren.

Paul Keller

Want in « 't Eiland der eenzamen » zit werkelijk genoeg drama om met de oogen te knippen, maar tevens genoeg levensfrischheid om op dreef te blijven met de geboeidheid van den beaat zich overgevenden lezer. Er zijn in dit « Eiland » bladzijden vol van de gekste situaties en verbeeldingen, bij zoover dat ge u afvraagt : waar komen we straks terecht ? Doch Keller laat die kat normaal op 'r vier pooten neer, en we zijn finaal nog gecharmeerd door de logica waarmee zijn fantasie 't geheel aaneenreeg. Dat er, hier en daar, met kunst- en vliegwerk moest gegoocheld om alles ins Reine te krijgen, is, ver van 'n verzwakking, 'n inhaerent opbouw-element van dit boek. Hadde Keller alles hoog-ernstig gemeend, dan ware 't een draak geworden ; nu is 't een zeer geestige sproke — of noem het 'n sage — met 'n bestendig volgehouden romantische atmosfeer en met de aantrekkelijkheid eigen aan alle waarachtige, uit 't ongerept gemoed komende fantasie.

De vertaling van Louis de Bourbon is uitstekend.

En ziedaar dan twee boeken, die bij 'n verstarden cerebralen areopagus geen of weinig krediet zullen krijgen, maar die 'k met vreugde aanwijs én aanprijs als dé specerij voor 'n opgekropt hart. Dat laatste woord is onmanlijk, lezer, 'k beken het, maar als *gij* 't niet slikt, wend ik me tot m'n lezerés. *Zij* draagt wel 't zwaarste deel der huidige zorg ; ze zal derhalve ook weten wat soelaas beteekent.

Dit artikel is onzinnig. Boekengids moge 't me vergeven.

Angst en Bewondering voor het Oosten

door Ernest vander Hallen

Het is niet alleen het goedkoop speelgoed, de electrische lampjes en het keukengerief waarmee Japan bezig is de Europeesche ekonomie en industrie grondig te veroveren, zelfs niet de gewelddadige brutaliteit waarmee de kleine fanatieke soldaten van het thee- en lotusbloemen-eiland zich laten gelden in het ontzaglijke Chineesche Rijk ; — er hangt iets vreemds, een onbepaalde onrust, een vage dreiging in de lucht rond dit verre land ; kranten, foto's, filmjournaals zwijgen niet over de een beetje dwaaslijkende militaire snoeverijen van dit volk, dat ten aanzien van de afmeting zijner mannen en de natuurlijke gratie der vrouwen tot een gansch andere taak schijnt geroepen dan die van het manipuleeren van tanks en bombardementsvliegtuigen en de dagelijksche tien uren aan den loopenden band. Maar intusschen is er in de twee wereldronden geen krant die niet dag voor dag nieuws brengt over zijn pacifieke industrieele verovering van het Westen, en van zijn eindelooze vechtpartijen in het door innerlijke twisten verscheurde Chineesche rijk. Het zal een man met meer dan normaal geduld en uithoudingsvermogen zijn, die den moed gehad heeft om elken dag deze militaire operaties in het verre Oosten in zijn krant te volgen, en ik heb respekt voor de draagwijdte der memorie van hem, die zich nog precies herinnert waarover het bij het ontstaan van de z.g. « moeilijkheden » ging, — gesteld dat iemand van de leiders der beide safraankleurige partijen het zelf nog weet. Maar intusschen voltrekt zich aan den anderen kant der aarde iets waarover ieder die zich van ver of van dichtbij verantwoordelijk voelt voor de toekomst onzer westersche geestelijke en ekonomische beschaving, een vaag gevoel van onrust niet kan afleggen.
Een drietal werken, welke de Nederlandsche uitgeverij deze zomersche maanden op de markt wierp, helpen den belangstellende om zich een duidelijk beeld te vormen van het huidige kultuurapparaat en van het imperialisme van dit land, waarvan we voordezen dachten dat de synthese van zijn wezen te vinden was in theedrinken, bloeiende kerselaren, geishadansen en wierookstokjes voor de graven der doorluchtige ouderen. Echter...

12.448 Lees Dr L. N. Grondijs' reportage : **Wat wil Japan ? (IV*).** Het opzet van dit honderdtachtig-bladige boek is duidelijk genoeg aangegeven in den titel ; alleen vergeet de auteur een beslist antwoord te geven op zijn vraag. Een antwoord dat overigens op zich-

zelf overbodig is, daar het al te duidelijk opklinkt uit den omhaal van de overvloedige detailreportages welke dit boek bundelt. Een historisch overzicht van het Chineesch-Japansch geschil ; een zeer overzichtelijk beeld van Japan's religieus, sociaal, staatkundig en ekonomisch leven, een synthese van de politieke richtingen welke het thans beroeren, zijn verhouding tot de Europeesche politiek, — het zijn alle hoofdstukken van een zeer bijzonder interesse, meer boeiend omwille van het brandend belang dezer problemen dan wegens de kwaliteiten dezer reportage. Goede, ik zou zelfs durven zeggen : uitstekende journalistiek, worden echter de laatste vijftig bladzijden van het boek, waar de auteur zich losser en vrijer beweegt op het terrein der reportage, en hoogst interessante dingen vertelt rond zijn persoonlijk kontakt met figuren uit de religieuse en politieke hooge wereld van China. Optimistisch stemt dit boek niet, maar het is wellicht goed deze realiteiten vrijmoedig onder oogen te zien ; ook deze welke ge niet vindt in het uitstekende
12.449 propagandawerk **Japan** (V) van Mr H. K. Westendorp, de voorzitter der vereeniging van vrienden der Aziatische kunst. Als ge nu weet dat de inleiding tot dit luxueuse album geschreven is door Zijne Excellentie Naolichi Matsunaga, buitengewoon gezant en minister van Zijne Keizerlijke Japaneesche Majesteit bij de Koningin der Nederlanden, begrijpt ge wel dat ge hier van de zeer actueele imperialistische veroveringsplannen en wapengekletter niet veel zult vernemen. Maar als het u lust een paar dagen zoek te brengen in de behagelijke romantiek van het Japansch kultuurleven, een gezellig en oppervlakkig maar hoogst interessant ietsje wilt te weten komen over het huiselijk leven, de godsdienstige gebruiken, de beroemde tooneel- en poppenspelen, de geestelijke verhoudingen, de antieke schoonheid van pagoden en tempels, de luchtige gratie van binnenhuiskunst in lak en ceramiek, de merkwaardige theeceremonie, de verrukkelijke landschappen — waag er dit boek aan en ik verzeker u dat ge mij in stilte zult danken. Het geeft inderdaad een mooie synthese van het verre sprookjesland, een synthese die uit den aard van de zaak wel wat eenzijdig mooi en sprookjesachtig uitgevallen is, maar die in elk geval een merkwaardig beeld geeft van dit volk, een beeld dat over een kwart eeuws wel tot het volmaakt verleden zal behooren. Het boek is bovendien mooi uitgevoerd met een stuk of wat aquarellen, die het niet te best konden stellen zonder de verdediging van den inleider, en een groot aantal niet-banale kleine foto's. — Wie eenmaal, na lektuur van beide voorgaande boeken, ver genoeg open staat voor verdere pacifieke infiltratie, kan met vrucht en met genoegen den

12.450 zéér Japanschen roman van ETSU SIGUMOTO lezen : **Een Japansch Huwelijk** (IV*). Alles wat een roman honderd procent Japansch kan maken, is hier met zorg en met ijver bijeengebracht: thee, bloesemende magnolia's, oud-Japansche adel, doodenvereering, abten van boeddhistische kloosters, binnenkamers met geschilderde kamerschermen, kostelijk lakwerk, kussens en drijvende wierook. Voor de rest zal zich niemand verbazen over het feit dat de hartstochten, ambities, konflikten, leed en vreugde ginder ver aan den anderen kant der aarde niet anders zijn dan hier in het Westen. Ontdaan van zijn oostersche attributen vertoont deze Japansche roman aldus geen andere aspekten dan de doorsneeroman uit de omgeving van het Gooi of van de Maas- en Scheldeboorden. Misschien meet ik dit boek ook te zeer met Europeesche maat bij de vaststelling dat het ook litterair en stylistisch niet uitreikt boven den gewonen Europeeschen roman : er is evenveel lyriek, realisme, aandacht voor het detail, praatmanie, gevoelsdramatiek als bij ons ; misschien wat minder stijl en bekommernis om soberheid van detail. Maar voor wie de leesportefeuilles, die volgepropt zitten met « echt Hollandsche » romans met hun onromantische « gewoonheid », geen aantrekkingskracht meer hebben, kan het verguld exotisme van dit boek misschien nog een prettig intermezzo worden ; het is in elk geval een zonnig boek dat u zonder aanmatiging over een regenachtigen Herfstzondag zal heenhelpen : wat dit boek evenmin als de twee voorgaande **niet** geeft, kunt ge er gerust naar eigen fantasie en onmiskenbare teekens — die met ge vrucht in het eerste het beste warenhuis kunst opdoen — bijdenken : militarisatie, imperialisme, dumpings en een ontzettende grijns naar het ineenstortende Westen, in afwachting dat dag en uur dààr zullen zijn......

Het Hoekje van den Bibliothecaris

OPLEIDINGSCURSUS VOOR BIBLIOTHECARISSEN.

Ook dezen Winter wordt door het A. S. K. B. een opleidingscursus te Antwerpen ingericht, als voorbereiding tot het examen, dat vermoedelijk in den loop van Mei 1936 zal kunnen worden afgelegd, voor een van Staatswege aangestelde jury. W. E. H. Joris Baers zal ook dezen cursus geven. Inschrijvingen — prijs : 35 fr., te storten op postrekening 241.02 van A. S. K. B., Antwerpen —

worden onverwijld te gemoet gezien, met opgave van volledig adres ; desnoods kan nog ingeschreven worden bij den aanvang der eerste les, op Donderdag 7 November e. k., in Openbare Boekerij St-Michiel, Amerikalei, 165[1].
Deze lessenreeks wordt gegeven elken Donderdag van 5 tot 7 uur, tot Paschen 1936. Gedrukte lesteksten worden ter beschikking gesteld tegen 40 fr.

Van Menschen en Boeken

We ontvingen een paar proefnrs van ons Zuid-Afrikaansch zusterorgaan « **Ons Eie Boek, 'n Afrikaanse Boekegids** », waarvan we het verschijnen in de laatste lente aankondigden onder redaktie van François Malherbe, Jacques Malau en Abr. H. Jonker. Het bespreekt een zeer groot aantal Zuid-Afrikaansche werken van zeer verscheiden aard, voorts Nederlandsche, Duitsche, Engelsche en vertaalde literatuur ; een lijst van nieuw-verschenen boeken, van belangrijke artikels in diverse tijdschriften, de inhoudsopgave van eenige periodieken, een kroniek van wetenswaardigheden uit het boekwezen. Het is een belangwekkende revue, met degelijke en soms uitvoerige recensies ; ze is niet katholiek.

M. E. Belpaire

Uit de tijdschriftenwereld nog het nieuws dat **Dietsche Warande en Belfort** zijn driedubbel jubileum vierde met een zeer bont en lijvig feestnummer. In 1855 stichtte Thijm D. W., in 1886 richtte A. Siffer Het Belfort op, in 1900 smolt Mej. Belpaire beide samen tot het huidig schriftuur.
En vanaf December a. s. houdt het Groot-Nederlandsche **Forum**, dat de scheiding van ruimte en leiding angstvallig bewaarde, op te verschijnen.
Dit jaar wordt de **Vlaamsche Boekenweek** gehouden van 16 tot 24 November a. s. Dat onze lezers bedenken dat bij die gelegenheid een kritische houding tegenover veel wat binst die dagen gepropageerd wordt, voor katholieken een plicht is.
Er verschijnt met half November een (katholiek) litterair avant-garde-tijdschrift, «**Volk**», onder redaktie van Anton van de Velde, F. de Pillecyn, Leo de Roover, Dr Victor Leemans, Dirk Vansina en Ernest van der Hallen. De redaktie van dit maandschrift is gevestigd Ogezlaan, 54, Lier ; het beheer wordt waargenomen door de uitgeefster N. V. Vonksteen, Langemark.

Met Kerstmis verschijnt een nieuw letterkundig jaarboek voor 1935 onder den naam « **Kristal** » ; het wordt opgesteld door Emmy van Lokhorst en Victor E. van Vriesland.

Leo Tolstoï

Rusland zal op 20 November plechtig het feit herdenken dat op dien datum **Leo Tolstoï** een kwart eeuw geleden overleed. Er werd te dien einde een feestcomité gesticht waarvan Maxim Gorki het eerevoorzitterschap waarneemt.

Na zijn laatste sukses met « Boerenpsalm » werkt Felix Timmermans aan een nieuwen roman over zijn geboortestad, die heeten zal : « **Haal ze boven** ! »

In het Rijksarchief van Den Haag werd een prachtig gedukomenteerde expositie ingericht over de **Tachtigerbeweging**. Een gelegenheid voor ons om ons te herinneren dat er te Antwerpen een « Muzeum van Vlaamsche Letterkunde » bestaat, aan de hand waarvan men zou kunnen besluiten dat er geen katholieke letterkunde in Vlaanderen geleefd heeft.

En dit herinnert ons meteen aan het feit dat figuren als Karel van den Oever, Jules Persyn, Dr Allaeys reeds vrijwel tot de vergetelheid behooren.

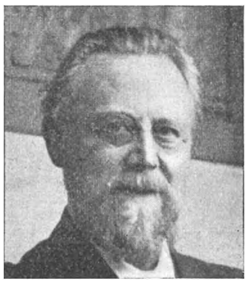

Emmanuel de Bom

De **Kon. Vlaamsche Academie** koos in vervanging van gestorven leden, Emmanuël de Bom en Floris Prims als werkend lid, en Lode Monteyne en Prof. Blanckaert als briefwisselend lid. Verder werden de volgende werken bekroond :

Jef Crick

Over kunstgeschiedenis : « Andries Bevernage, Leven en Werk », door Steffelt, rechter te Antwerpen. Voor den Karel Barbier-prijs : Jef Crick's historische roman « De Ridder van het Slot van Laerne ». Ten slotte werd een nieuwe prijs ingesteld, de Vanginderachterprijs, als gevolg aan een dotatie van den Heer V. G. met dit inzicht.

Moderne dokumentatie voor katholieke leiders : In de bureelen van Docip (Dokumentatie der cinematographische pers) Haachtschesteenweg, 81, Brussel, is een steekkaartenstelsel klaargemaakt dat al de noodige inlichtingen geeft over de 1500 films der laatste 3 jaren. Zoo kan nu ieder leidend katholiek op voorhand weten welke, volgens de uitspraken van den katholieken filmkeurraad, de moreele waarde is van de films welke aangekondigd worden ; door den wekelijkschen dienst kan hij verder steeds de nieuwe films op voorhand kennen. In de bureelen der Dokumentatiecentrale voor Moderne Aktie « DOC », Ploegstraat, 23, Antwerpen, zijn anderzijds de steekkaarten aanwezig over 1500 bladen en tijdschriften welke in ons land gelezen worden. Wie daarover op de hoogte wenscht te blijven, kan zich aldaar wenden voor de halfmaandelijksche toezending der Offensiefberichten, die behalve de persleiding ook het materiaal verschaffen voor de geestelijke, intellektueele en aktieve vorming van personen en studiekringen, welke zich op modern gebied willen bewegen. De vertrouwelijke en gemotiveerde persleidingsnota's zullen nu vooral nuttig zijn voor hen die medewerking in het Winteroffensief tegen de vuilschriften geven, dat met het Zedenadel-congres werd ingezet. De trilogie is dus volledig : nevens het Roman- en Lectuur-Repertorium van het A. S. K. B., moet ieder leider de Docipsteekkaarten en Offensief-berichten bezitten.

0. - Werken van algemeenen Aard

12.451 X. **03**

◆ DE KATHOLIEKE ENCYCLOPÆDIE : 9e, 10e en 11e DEEL (Die-Ehr, Eo-Formula, Form-Gistz). *Geïll. — A'dam, Joost van den Vondel*, 1935, 24 *dln* (27×18) *elk* 832 *kolommen, geb. in linnen* 138 *fr. ; geb. in halflederen band* 153 *fr.*

IV — Naar de alfabetische volgorde van hun beginletters, komen in deze jongst verschenen deelen D. K. E. o. a. aan de beurt, trefwoorden als Diepzee, Dier, Dorp, Dorschen, Drukken, Duitschland, van Dyck, Egypte, Electriciteit, Embleem, Empirestijl, Eucharistie, Europa, Ex-libris, Expressionisme, van Eijck, Fascisme, Film, Finland, Flatgebouw, Flores, Fontein, Frankrijk, Fransch-Vlaanderen, Friesland, Futurisme, Gas, Gelderland, Gemeente, Gent, Germanen, Gezelle, etc. etc. De behandeling der meeste van genoemde termen, gaat gepaard met bizonder overvloedige illustratie.

Terloops willen wij wijzen op de aandacht die werd besteed b.v. aan een begrip als «Duitschland » : 52 kolommen tekst met als illustratie 2 groote gekleurde, 7 kleinere kaarten en 23 afbeeldingen naar foto's op 5 platen. In een artikel als dit worden, benevens de diverse gebruikelijke aardrijkskundige beschrijvingen, ook Weermacht, Profane en kerkelijke Geschiedenis, Letterkunde, Schilder- en Bouwkunst, Film, Volksdansen, Mystiek, Perswezen e. d. speciaal in beschouwing genomen.

Als gekleurde platen zijn in voorhavige banden o.m. ingelascht: H. Dominicus en « Engelen », naar het fresco en de schildering van Fra Angelico ; Ecce Homo, naar het schilderij van A. Solario ; D. Erasmus, naar Q. Matsys ; Ezechiël, naar Michelangelo ; H. Franciscus van Assisi, naar S. Martini ; Geboorte van Maria, naar B. Daddi. — Achteraan, in elk dezer boekdeelen, komt thans een lijst voor der opgenomen platen en kaarten.

2. - GODSDIENST

12.452 Sertillanges, A. D., O.P. **21 : 23**

◆ CATECHISMUS VOOR DEN ONGELOOVIGE. *Vert. uit h. Fransch [Catéchisme des Incroyants] dr A. M. Janssen O.P. — Voorhout, Foreholte ; Antwerpen, Standaard,* 1935, 2 *dln* (19×14) 259, 247 *blz.* *samen fl.* 4,50 ; *geb. fl.* 5,90 (65 *fr.* ; *geb.* 85 *fr.*)

IV* — De twee boekdeelen van « Le Catéchisme des Incroyants » worden ons nu — Goddank — in het Nederlandsch voorgelegd. Het Fransch werk werd hooggeroemd, en een bijzonder uittreksel verscheen er van, onder den titel : « Les Mystères de la Foi ». Het is een wetenschappelijke, volledige en moderne uiteenzetting van gansch het Katholiek Geloof, onder vorm van samenspraak, of, indien men wil, van vraag en antwoord. Doch niet op droog-syllogistische of pedant-wijsgeerige wijze, maar wel levendig en ingrijpend, zoodanig dat men voelt dat de schrijver rekening houdt met werkelijke bedenkingen die hem werden voorgelegd. Het boek is eenvoudig-weg een meesterwerk in zijn genre. Ontspanningslectuur is het evenwel niet. Practisch betwijfelen wij of het wel door zooveel ongeloovigen zal gelezen worden : indien een ongeloovige het zoover heeft gebracht dit boek te willen lezen, dan is dit reeds een teeken dat hij rijkelijk beantwoordt aan de goddelijke genade die hem tot de waarheid wil brengen ; maar indien hij het leest, dan zal hij er veel, heel veel geestes- en zielsvoldoening invinden. Wat we voorloopig nog meer verhopen, is dat ieder katholiek intellectueel het boek leze, herleze, en doorwerke : heel gemakkelijke lectuur is het immers niet, maar wie zich de moeite getroost met aandacht het boek te overwegen, zal als geloovig katholiek, zoowel als ongeloovige, er een wonderbaren schat in vinden. — Mocht het boek ook door veel priesters gelezen worden : zij zullen er de « manier » in vinden, verheven waarheden passend aan den man te brengen. Dr M. DAISOMONT, PR.

12.453 X. **26 : 28**

◆ STUDIEDAGEN VOOR HET JAAR 1934 VAN HET APOSTOLAAT DER HEREENIGING, GEHOUDEN 24 EN 25 JANUARI TE NIJMEGEN. [De Syro-Malabaarsche Ritus]. — *Den Bosch, Zuid-Nederlandsche Drukkerij,* 1935 (24×15) 8, 99 *blz.*

V — Het apostolaat der Hereeniging is op voorbeeldige wijze ingericht in Nederland om het grootst mogelijk aantal geloovigen te doen deelnemen aan de gebeden, de bijdragen voor het werk der hereeniging, maar ook om ze in te lichten over den ritus van deze afgescheiden kerken. — De Studiedagen in 1934 ingericht om den Syro-Malabaarschen ritus toe te lichten, zijn hiervan een sprekend bewijs. De drie verslagen handelen over de Geschiedenis (Prof. Dr Des. Fransen O.F.M.), de Liturgie (P. O. Huf S.J.), de Christologie (P. Dr J. Roos O.E.S.A.) der Jacobieten. Z. E. Mgr Mar Theophilos, op deze studiedagen aanwezig, gaf zelf een voordracht en officieerde in dezen ritus voor al de deelnemers der studiedagen. D. THEODOOR BELPAIRE O.S.B.

3. - Sociale Wetenschappen - Opvoeding - Vrouwenbeweging

12.454 de Baere, C., Dr **34 : 324 : 37**

DE WET VAN 14 JULI 1932, HOUDENDE DE TAALREGELING IN HET LAGER EN HET MIDDELBAAR ONDERWIJS. HAAR TOEPASSING OP HET MIDDELBAAR ONDERWIJS. — *Borgerhout, Secretariaat O. M. O.,* 1935 (19×13) 103 *blz.* 8 *fr.*

V — Over de toepassing van de wet van 14 Juli 1932 is men het op vele punten oneens. Dit was onvermijdelijk, want vele ingewikkelde uitzonderingen op den eenvoudigen regel streektaal-onderwijstaal werden aan genomen. — Schrijver geeft geen systematische commentaar van de wet, maar heeft toch nuttig werk gedaan met in vele gevallen de juiste beteekenis en draagwijdte der wet aante geven. Dr L. VAN BAUWEL

12.455 Ferguson, G., Ir **33**

PRODUCTIE EN CONSUMPTIE. Voorspel en Hoofdbedrijf. — *Gorinchem, Noorduyn,* 1934 (20×15) 7, 78 *blz.* *fl.* 1,20

IV — Productie (waarbij ook transport en distributie dienen gerekend) vormt, naar Schr. meent, slechts het voorspel van het economisch leven : consumptie is het hoofdbedrijf. Tot nu toe is men nagenoeg uitsluitelijk bedacht geweest op het verzorgen van het voor-

spel, het vermeerderen van productie en bijgevolg van het bezit: het statisch materiaal. Maar welvaart bestaat in ruim verbruik, in de kinetisch-dynamische werkelijkheid. Er is te veel productie, te veel bezit en te weinig verbruik, te weinig circulatie. Er zijn slechts twee wegen ter oplossing : ofwel de economisch destructieve arbeidsvorm als van den oorlog ofwel de economisch indifferente arbeidsvorm. Waar rationalisatie, efficiency en mechanisatie den kostprijs voorbarig verlaagden, voere men de prijzen weer op en bevordere men geldcirculatie. In dit laatste deel lijkt ons Schr.'s gedachte tamelijk vaag. Hij heeft deze economische problemen behandeld van uit physisch-technisch standpunt en in een natuurwetenschappelijke vaktaal ; deze voorstellingswijze maakt de zaak niet bevattelijker. Voor economisten interessant, al zullen zij meer dan een voorbehoud maken.
Dr C. van Gestel O.P.

12.456 **Grondijs, L. H., Dr** 30 : 32 : 33 : 38
WAT WIL JAPAN ? DE AANEENSLUITING VAN HET VERRE OOSTEN. *Geïll. met* 18 *platen. — Den Haag, van Stockum,* 1933 (25×16) II, 183 *blz. fl.* 4,50 ; *geb. fl.* 5,50
IV* — Recensie in « Angst en bewondering voor het Oosten » onder 12.448.

12.457 **Janssen, J. en Visser, S.** 37 : 9 : 1
VAN PLATO TOT DECROLY. Studieboek der historische Pedagogiek. — Met Vragenboekje. — *Purmerend, J. Muusses,* 1933, 2 *dln* (22×15) 263, 30 *blz.* *samen fl.* 3,25
IV* — In hoofdzaak is dit studieboek bestemd voor onderwijzers die zich voorbereiden tot de hoofdacte. Op overzichtelijke wijze wordt getracht het verband te laten zien tusschen de kultuurbeweging in den loop der eeuwen en de pedagogiek. Door het maken van vergelijkingen en het trekken van parallelen tusschen personen en stelsels, voert schrijver den lezer tot dieper inzicht. Ten einde het werk zoo bruikbaar mogelijk te maken, werd de polemiek, door een bepaalde levensovertuiging ingegeven, zooveel mogelijk vermeden. Daardoor is het gegroeid tot een examenboek voor alle kandidaten van elke godsdienstige richting. Dr A. Verbist

12.458 **van den Abeele, Felix, Dr Jur.** 34
COMMENTAAR BIJ HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 31 OCTOBER 1934 BETREFFENDE DE HUUROVEREENKOMSTEN. Verbreking der Huurovereenkomsten, Beperking van sommige Huurprijzen en Verlenging van sommige Huurovereenkomsten. — *Turnhout, van Mierlo (Rechtsk. en adm. Studiën, nr* 3), 1934 (19×12) 60 *blz.* 6 *fr.*
V — In sommige gevallen kunnen de huurcontracten verbroken worden, in andere verlengd, in weer andere kan de huurprijs beperkt worden. — Huurders en verhuurders kunnen in dit boek nagaan hoe ze praktisch te handelen hebben ; wanneer en op welke manier er iets kan gewijzigd worden, aan den bestaanden toestand. Dr L. van Bouwel

12.459 **X.** 3
VOLKSEENHEID. — *A'dam, De Spieghel ; Mechelen, Het Kompas,* 1935 (25×16) 176 *blz.* 24 *fr.*
IV* — Een bundel voordrachten, gehouden op de tweede Volkseenheid-conferentie te Woudschoten (Zeist : 15-18 April 1935). Een commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de Nederlandsche studentenvereenigingen, nam het initiatief dezer conferentie. Zoo kwamen dan, onder den titel Volkseenheid, zeer verscheiden richtingen aan het woord : Dr G. Knuvelder gaf bondig en juist de verhouding tusschen staat en volk ; Prof. van Schelven sprak over het ontstaan en de kenmerken van « Het Nederlandsche Volksbesef in Noord-Nederland ». Minder zakelijk sprak Dr Moller over het « Zuid-Nederlandsch Nationaliteitsbesef». Met kennis en liefde handelt de Fries Prof. Gosses over «Het Friesch nationaal Besef ». Dr Kruyt ziet in het democratisch socialisme, naar den trant van het ethisch socialisme, de constructieve kracht om de sociale tegenstellingen te overbruggen. Wat Dr Em. Verviers — die wetenschappelijke leider van de N. S. B. (Mussert) in Nederland heet te zijn—zegt over «Sociale Tegenstellingen en corporatieve Staat » is onwaardige meetingtaal en totaal misplaatst in een dergelijke uitgave. Met bevoegdheid handelen Prof. Schrieke over « De Taak van Nederland in de overzeesche Gewesten » en Prof. Jhr van Eysinga over « De Taak van Nederland in de Volkerengemeenschap ». De waarde dezer bijdragen is zeer ongelijk ; storend is het dat de sprekers het onderling zelfs niet eens zijn over de begrippen, die met de woorden : « natie » en « nationaliteit » worden aangeduid. Studie-materiaal voor wie critisch wikken en wegen kan. Dr C. van Gestel O.P.

4. - Taalkunde

12.460 **de Groote, E. J.** **4393**

GOED NEDERLANDSCH. Grepen uit het algemeen beschaafd voor de Practijk. *Geïll. — Antwerpen, De Sikkel,* 1935 (24×15) 251 *blz.* 28 *fr.*

V— De schrijver zegt in z'n voorbericht : « Een Waal kan in 't Frans de onderdelen van zijn fiets, zijn camera, zijn auto enz. noemen. Wij, ondanks onze kennis van de Nederlandse letterkunde, kunnen dat niet ». Dit is inderdaad maar al te waar, en zulk feit wijst kort en goed op 'n gaping in onze kultuur. Door dit werk is deze gaping te vullen. De Groote behandelt achtereenvolgens 'n veertigtal onderwerpen, zoowat in opstel-conversatie-vorm, hier en daar door woordenreeksen en zeer duidelijke illustraties aangevuld. Hier en daar is er ook wel wat van het goede te veel. Dat schaadt echter niet, want het laat de belangstellenden toe hun keuze te doen. Sommige hoofstukken zijn als voorbereide woordenschat-lessen voor het middelbaar onderwijs. Den heer De Groote zeggen wij dank in naam van de Vlaamsche gemeenschap, en tot alle Vlaamsche intellektueelen richten wij 't ordewoord : « Aanschaffen ! » PAUL HARDY

12.461 **Ovidius Naso, P.** **81 : 37 = 47**

CARMINA ELEGIACA. Studiosae Iuventutis in Usum. *Selegerunt brevique commentario adstruxerunt W. A. L. Vreeken et Dr C. R. van Paassen. — R'dam, Brusse,* 1935 (21×14) 176 *blz.* *fl.* 1,90

IV—«Maxima pueris debetur reverentia» heet het in het L.S. Keer het blad om en de pueri worden met de « traité's de psychologie amoureuse » vertrouwd gemaakt ! — Extracten uit de Amores, Ars amandi, Remedia Amoris hoeft de studiosa iuventus niet onder het oog te krijgen. Daarom is deze — overigens voortreffelijke — keurlezing voor 't middelbaar onderwijs ongeschikt. Dr JAN VAN DONINCK, PR.

5. - Wetenschappen

12.462 **Peirtsegaele, J.** **5**

ADAM'S BLIK OP GOD EN ZIJN SCHEPPING. — *Gent, Vanmelle,* 1935 (22×14) 47 *blz.* 6 *fr.*

V* — « Ik maak me ten slotte geen illusie over den zeer geringen wetenschappelijken invloed van dit werkje. Zijn beknopte voorstellingsmethodes, zijn toegevende objectiviteit en daarenboven de vluchtige overschouwing van uiterst gewichtige waarheidgronden, dat alles spant samen om de overtuiging van den lezer op losse schroeven te laten » : Aldus de schrijver. — Ik kan het werkje niet beter noch genadiger beoordeelen.

Dr J. VAN MOLLE, PR.

12.463 **van der Bilt, J., Dr** **52**

DE ASTRONOMISCHE HEMELVERSCHIJNSELEN. *Geïll. — Zutphen, Thieme,* 1933 (25×18) 3, 251 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90

V — « Dit boek is een poging om aan hen, die slechts een elementaire wiskundige opleiding hebben gehad, de met het bloote oog waarneembare hemelverschijnselen te verklaren. — Bij het bespreken der verschijnselen hebben wij zooveel mogelijk voor oogen gehouden, dat de lezer alleen baat kan hebben bij het wezen van de zaak ; *begrip zij hoofdzaak, formules en feitenkennis bijzaak* ». — Zooals schrijver zijn « schoolboek » hier heeft uitgewerkt, is het geworden tot vulgarisatielectuur uit de bovenste lade, die niet het minst door den doorsnee-volwassene gretig zal worden ter hand genomen. Het munt uit door heldere, systematische uiteenzetting, en is overvloedig geïllustreerd.

12.464 **Vermeulen, J. H., Ir** **54 : 66**

VRAAGSTUKKEN DER CHEMISCHE ANALYSE. — *R'dam, Brusse,* 1934, 2e *druk* (25×16) 7,79 *blz.* *fl.* 2,75

V — Na een stel quantitatieve analysen van meer algemeenen aard, weidt de schrijver meer uit over bepaalde analysen van voedingswaren, enkele pharmaceutische produkten, brand-, mest-, voederstoffen enz. Daarna geeft hij een reeks tabellen op, waarin de meest nuttige gegevens voorkomen. Ten slotte — en dit is van belang voor den beginneling — vindt deze de antwoorden op de gestelde vraagstukken. — Kort en goed. L. SENDEN, PR.

12.465 **Vriends, Jan** **58 : 59**

DIER EN PLANT VAN DICHTBIJ BEKEKEN. *Geïll. met figuren en 47 platen. — A'dam, Andries Blitz,* 1935 (23×16) 9, 252 *blz.* *fl.* 2,50

V — Weinigen zijn er in Holland en in Vlaanderen die vermogen wat Jan Vriends wel

kan : ons een zoo mooi stel plaatjes laten bewonderen verduidelijkt door een aangenamen uitleg. Ge moet naar Duitschland gaan, en nog de best geïllustreerde werken er uitzoeken, om die van Jan Vriends te evenaren. Ook zijn uitgever verdient hiermee een pluimpje. « Van Dichtbij bekeken » mag dan ook een sympathiek onthaal verwachten zoo in Zuid als in Noord. Dat wenschen we van harte het nieuwe boek. L. SENDEN, PR.

6. - Toegepaste Wetenschappen

12.466 **Eikendal, W. J. C.** **621 : 629**

DE ELECTRISCHE UITRUSTING VAN DE AUTO. Practisch Handboek voor Vakman en Automobilist. *Met* 186 *afb. naar foto's en teekeningen. — A'dam, Kosmos,* 1935 (21 × 14) 234 *blz.* *geb. fl.* 3,50

V — Zooals de schrijver terecht in zijn voorrede zegt, staat de electrische uitrusting van de auto in feite wat buiten de automobieltechniek. Hij heeft dus het gelukkige idee opgevat een werk omtrent het zoo ingewikkelde vraagstuk der electrificatie van de auto's in het licht te geven. Eenig in zijn aard, beantwoordt het boek geheel aan de te stellen verwachtingen, en kan het den meest kieskeurigen autotechnieker bevredigen. Aanvangende met een weinig historiek over electriciteit, geeft schrijver vervolgens een breedvoerige beschrijving van al de onderdeelen die in de electrische centrale van de auto voorkomen. Hij geeft van elk hunner een klare uiteenzetting en verduidelijkt zijn opvattingen met tal van afbeeldingen. — Warm aanbevolen. J. VAN DEUN

12.467 **van Cauteren, R., Prof. Ir** **62 : 38**

HET ENERGIE- EN DRIJFKRACHTPROBLEEM IN DE WERELD. — *Brussel, Standaard (K. V. H. U., verh.* 333) 1935 (20 × 13) 44 *blz.* 2,50 *fr.*

V—Gelukkig de studenten van Leuven die Ir van Cauteren als professor hebben: het is een kunst die weinigen bezitten—en Prof. van Cauteren bezit ze in hooge mate—ook moeilijke begrippen helder en klaar voor te stellen. Dit wordt bewezen in deze verhandeling over het Energie-probleem waar hij in enkele bladzijden den man van de straat een begrip, zij het dan ook een oppervlakkig, van het vraagstuk geeft. Deze verhandeling is beslist een der beste van de reeks die ons reeds zooveel goeds te lezen gaf. L. SENDEN, PR.

12.468 **van den Houten, J. M.** **58**

WILDE PLANTEN EN HARE TOEPASSING IN ONZE TUINEN. *Met* 70 *afbeeldingen. — R'dam, Brusse* (« *Reeks voor liefhebberijen* ») 1935 (22 × 17) 80 *blz.* *fl.* 1,50

V — Schrijver geeft een overzicht van de wilde plantengemeenschappen die onderscheidenlijk worden aangetroffen op bouwland, natuurlijke weiden, in bosch en laagveen; in duinen, heide en hoogveen. Ook aan de muurflora en enkele buitenlandsche soorten wordt even aandacht besteed. Tot slot, enkele practische aanduidingen met het oog op kweeken en verzamelen. Fraai uitgegeven.

7. - Schoone Kunsten

12.469 **Dresden, Sem** **78**

ALGEMEENE MUZIEKLEER. *Naar den elfden druk van J. Worp-S. van Milligen geheel opnieuw bewerkt. — Groningen, Wolters,* 1935, 3e *druk* (24 × 16) 8, 449 *blz.* *fl.* 5,25 ; *geb. fl.* 5,90

V — De herdrukken van deze Muziekleer volgen elkaar snel op. Diep-ingrijpende wijzigingen heeft deze derde druk niet ondergaan, in vergelijking met den eersten, zooals deze door S. Dresden voor een paar jaren werd in het licht gegeven. Wij herhalen wat wij toen te dezer plaats over dit uitnemende studieboek getuigden : Als nauwgezette handleiding met didactisch illustratiemateriaal kan het vervangen *alles* wat we zoo ongeveer in gebruik weten aan in het Fransch-gestelde handboeken over de techniek. De Vlamingen vinden er meteen de terminologie, die er in elke tak van het muziekbedrijf in N.-Nederland aanvaard werd. Elk leeraar-musicus *moet* dit werk bezitten.

12.470 **Dresden, Sem** **78 : 37**
HET HARMONIE-ONDERWIJS. Opmerkingen naar aanleiding van « Het muzikaal Wezen der chromatische Verschuiving » en eenige Artikelen van A. D. Loman J[r] — *Groningen, Wolters,* 1935 (24×16) 30 *blz.* *fl.* 0,75
V — In hoever Sem Dresden akkoord gaat met het, ook hier vermelde werk van A. D. Loman (Het muzikaal « Wezen der Chromatische Verschuiving ») mag blijken uit deze antwoord-studie. In 4 hoofdstukken bespreekt S. D. : de gelijkzwevende temperatuur ; Verwantschappen van tonen en toonaarden ; de toonladder van 19 tonen en de mogelijkheid om meer dan dit aantal *binnen* de toonaard te gebruiken ; Harmonie-onderwijs en functie-leer. Hoe S. D. over Loman's theorie denkt mag blijken uit zijn besluit (blz. 30) : « Hij occupeere zich voortaan zooveel als hij kan met zijn speculatieve beschouwingen » maar late hen, die zijn aangewezen om de jeugd muzikale kennis en begrip te geven en » die, door geregeld contact met de muzikale practijk, de verkregen resultaten kunnen » toetsen, rustig hun gang gaan ! »
Dat is de practicus tegenover den theoreticus. Wij meenen óók, dat de theoreticus(zoolang geen vaste nieuwe constructie staat gebouwd, den practicus niet onder den voet moet loopen, want deze staat met de directe opvoeding te houden ! Doch intusschen is « denken over de axioma » niet onnuttig en kan Loman's theorie stof geven aan speculatieve geesten. D[r] Fl. VAN DER MUEREN

12.471 **Pagnam, Fred.** **79**
VOETBALLEN VOLGENS HET SYSTEEM VAN DE ARSENAL FOOTBALL CLUB. *Met een voorwoord van H. Hollander. Geïll. — A'dam, Kosmos,* 1935 (18×12) 31 *blz.* *fl.* 0,45
V — Geen spelregels, maar F. Pagnam, gewezen midvoor van de beroemde Londensche Arsenal F. C., licht het z. g. W-spelsysteem toe, door zijn ploeg destijds ingevoerd en thans alom toegepast.

12.472 **Reitell, Charles** **79 : 63**
WAT NIET IEDEREEN VAN DE HENGELSPORT EN DE VISSEN WEET. *Vert, uit h. Amerikaansch [Let's go fishing] dr Hengelarius. Geïll. dr E. A. Stephan— Den Haag) Kruseman,* 1935 (24×16) 169 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50 (15 *fr.* ; *geb.* 25 *fr.*.
V — Waarover er al geen monografieën verschijnen ?! Hier, een levendige uiteenzetting over alles wat in verband is te brengen met de hengelaarssport : niet alleen beschrijving der vischfauna zelf ende der hengelaarstechniek, ook beschouwingen omtrent de factoren die kunnen bijdragen tot normaal zich ontwikkelende hengel-mogelijkheden! Aantrekkelijk uitgegeven.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

12.473 **Bakker, Bert** **81.2**
REIZIGERS. — *Kampen, Kok,* 1935 (21×15) 48 *blz.* *fl.* 0,65 ; *geb. fl.* 1,10
V — Godsdienstige verzen, sprekend van een schoon, verheven en innig geloof in Christus' leiding en zegen, van eeuwigheidsvertrouwen en het licht welk dit werpt op heimwee en leed. Eigenlijk produkten van verzenmaken, doorloopend in de lijn van Revius : en die godsdienstige adel is toch wel reeds een zekere poëzie op zichzelf ; stichtende lezingscheppende poëzie — behoudens een paar momenten treffende ontroering — is er niet in te vinden. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

12.474 **Boon, Jozef, C.SS.R.** **81 : 82**
◆ KERSTMIS DER KINDEREN. Spreekkoor. — *St-Niklaas, M. van Haver,* 1935 (18×12) 27 *blz.* 5 *fr.*
VIa-b—Twee kinderspreekkoortjes, over Advent en Kerstmis. Gevoelens en bewoording ervan zijn simpel en eenvoudig ; kunnen door kinderen gemakkelijk begrepen en aangevoeld, dus met de vereischte gemoedsaandoening geuit. Aanmerking : het gebaar « handpalmen naar voor » (blz. 12) suggereerend een « aanroeping », kan dit begrip bezwaarlijk weergeven. D[r] C. GODELAINE

12.475 de Vries, Theun 81

Theun de Vries

AARDGEEST. Gedichten. — *Hilversum, Rozenbeek & Venemans*, 1934 (19×13) 46 *blz.* *fl.* 1,90

II — Eenige typeeringen van componisten, eenige tamelijk duistere doodsgedichten, en een suite over liefde- en dichtersleven waar een meer naturalistische geest zich een weg tracht te banen uit de angstmentaliteit. Het wordt niet doorgedreven tot uitersten; evenmin als kunst : toch behoudt deze een voldoende charme. Voorbehouden.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

12.476 Hofman, Fr. en Stoffels, Mart. 81 : 37

◆ MENGELMOES. Kinderwereld in Kindervers. *Geïll. dr Loki.* — *Brussel, Periodica*, 1935, 2e *verm. druk* (21×15) 155 *blz.* 10 *fr.*
VIa-c — *Mengelmoes* zou verkeerd opgevat worden, was er niet de ondertitel : « Kinderwereld in Kindervers ». Het is een bundel waarin een en ander gelukkig nummertje op te visschen valt. Maar de schrijvers mogen zich niet laten bedwelmen door de lofspraak die schoolopzieners — naar 't ons lijken wil — al te gemakkelijk neerpennen. Een zekere taal- en rijmvaardigheid brengt de auteurs er toe allerlei onderwerpen te behandelen die zij weten aan de kinderen te bevallen, maar daarom nog niet tot « poëzie » zijn uitgebloeid. Wij achten b.v. de sprookjes minder gelukkig uitgewerkt, vooral de tweespraken en de spreekkoorvorm (??) « ligt » hun niet. — We verkiezen hier strengheid, dan al te gunstige beoordeeling, zooniet krijgen we later enkel wat « rijmelarij » te slikken. J. BERNAERTS, PR.

12.477 Keuls, H. W. J. M. 81

DE DANSENDE LAMP. Gedichten. — *Mechelen, Het Kompas* (*De Vrije Bladen*, 12e *jg, schrift* 2) 1935 (23×15) 35 *blz.* *fl.* 1
IV — Een kristen spiritualist ; vandaar tweeërlei : vóór geest en wil oprijzend en deze wijdend, de groote gedachte aan onzen toekomstigen overgang naar de onsterfelijkheid en eeuwigheid ; aan den anderen kant, in al het aardsche schoon, het steeds doorschemeren van Gods glorie en harmonie. Hoe zit het met den toon waarin die beide inspiraties vertolkt worden ? Och, voor wie weet hoe onvatbaar een hoogspiritualistisch thema, zooals de onsterfelijkheid, is (of het moest koude didaktiek zijn), zal het niet verwonderen als een dichter zich daar wat onhandig toont ; in casu, is Keuls hier zoo eigenaardig norsch, halfuitgesproken, sibyllijnsch. Maar het andere thema : de lichtglans die o zoo subliem in alles steeds doorbreekt, kortom de muziek der schepping, ja, die moduleert hij volkomen gaaf, niet breeduit, maar in toch onbetwistbaar bezonken en doortrillende melodieën. Dat is mooie poëzie, kunst en woord, uit ziel en zinnen geconcipieerd, gezond diep, voldragen, helder en kracihtg. Niet dat bezonkenheid alleenzaligmakend is, — maar in dit soort wordt hier de volmaaktheid benaderd.

H. W. J. M. Keuls

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

12.478 Copini, A. M. 82

ZIJN EERSTE LEVERANTIE. Doodbiddersdrama in vier Bedrijven. — *Berlicum* (*N. Br.*), *Grosfeld* (19×14) 75 *blz.* *fl.* 2
V, P — Een nieuwe aanspreker, met niets geen zin voor werk, wordt geroepen om de maat te nemen. 't Blijkt gewoon voor... een eiken kast te zijn. De taal en de dialoog zijn wel goed, typeerend zelfs. Het gegeven is echter te los en te mager, zoo dat het om vier bedrijven te vullen, loom en dralerig wordt. AL. DE MAEYER, PR.

12.479 **van Cuyck, Steph.** 82
DURAND EN DURAND. Blijspel in 3 Bedrijven. — *Antwerpen, P. Vink,* 3e *geheel herziene druk* (17×13) 70 *blz.* 28 *fr.*
V — Bekend werk. Van den advokaat en den kruidenier die allebei Durand heeten ; hoe de kruidenier Durand als advokaat Durand aan 'n vrouw en aan 'n precieuzen schoonpapa geraakt, en hoe verder de konsekwente verwikkelingen dol door elkaar aanschuiven. 'n Goede bewerking voor heeren. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.480 **van Cuyck, Steph.** 82
DE NIEUWE BURGEMEESTER. Klucht in 2 Bedrijven bewerkt *dr Stephan van Cuyck.* — *Antwerpen, P. Vink* (17×13) 39 *blz.* 10 *fr.*
V — Om van z'n dwaze pretentie te genezen wordt de nieuwe birgemeester door een van z'n vrienden in 't ootje genomen. Eigenlijk toch maar 'n flauwe grap. Voor heeren. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.481 **van Doorn, Joh.** 82
DE LIST VAN LOEKIE. Klucht in drie Bedrijven. *Opnieuw bewerkt.* — *Antwerpen, P. Vink,* 1935, 3e *druk* (17×13) 71 *blz.* 14 *fr.*
V — 'n Leuk nichtje beproeft 'n paardenmiddel om h'r tante van 'n ergerlijke gierigheid te genezen. De list lukt, logisch gesproken al te licht, bij 'n tante waarvan de heele doening tot 'n onsmakelijk karikatuurtje werd opgedreven. — Met voorbehoud voor dit paar opvallende feiten is het 'n best bruikbaar ding. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.482 **van Kalmthout, Louis** 82
WAAR MANNEN GROOTE KINDEREN ZIJN. Blijspel in drie Bedrijven. *Vrij naar het Fransch.* — *Berlicum (N. Br.), Grosfeld* (19×13) 84 *blz.* *fl.* 2
V — 'n Jongen heeft 'n meisje lief, geraakt z'n meisje kwijt, doet wanhopig, vindt 'n tweede meisje dat hem wonderbaarlijk weet te troosten, en geraakt, over 'n paar moeilijkheden heen, gauw als haar man bij de nieuwe familie ingeburgerd. — Nee maar, zoo wist ik 't al 'ns meer gaan. En al is de conversatie niet kwalijk, toch maar doodgewoon geleuter. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.483 **van Rijn, Karel** 82
ZIJN SPREEKFILM-TESTAMENT. Excentriek Spel in 3 Perioden en een Epiloog. — *Roeselare,* A. *Deraedt,* 1934 (21×14) 54 *blz.* 7 *fr.*
III — 'n Philantroop, blijkbaar met de beste bedoelingen bezield, doet op zijn manier aan apostolaat, wordt toevallig door de fortuin gezegend en haalt als meid 'n meisje in huis dat anders fataal moest verloren dolen. Daarna speelt hij, en wel zeer origineel, voor overleden suikeroom en geeft, langs 'n klankfilm om, aan 't verbijsterd gezelschap egoïste verwanten de gewenschte les. Het meisje wordt dan natuurlijk de altruïste en de heldin. — 'n Origineel ding dus en goed ook. We indexeeren III om 'n paar of drie uitlatingen die storend blijken. Spijtig dat de taal niet soepelder is ; de dialoog is inderdaad hard. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

12.484 **Westera, L.** 82
HET EXAMEN VAN TOEKOMSTIGE ZUIDERZEEGRONDBEWONERS. — *Groningen, J. D. Dijk* (19×13) 16 *blz.* *fl.* 0,50
V — Ten slotte 'n origineele voorstelling, en dan tooneelwijs geïllustreerd, van de zegepraal der praktijk in den vorm van 'n paar sterke knuisten op 'n meneer die maar alleen met de formules van z'n leerboek kan uitpakken. 'n Plezierig intermezzo. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

83. - Novellen, Romans, Legenden, Schetsen, Sprookjes, Verhalen

I. — VERBODEN LECTUUR

12.485 **Drabbe, L. H. A.** 83.8
KLEINE SPECTAKELS : 2e BUNDEL. — *Naarden, Gooische Boekdrukkerij,* 1935 (20×14) 304 *blz.* *fl.* 2

I*, L — De illustre heer Drabbe (in al zijn verwaandheid zal hij wel zóó over zichzelf denken !) heeft waarachtig zijn naam niet gestolen ; inderdaad, zijn schetsen zijn voor een goed deel... drabbig, vooral waar hij het heeft over geslachtsdrift, vrije verloving, groote gezinnen, en dgl. In zijn overmoed wil hij natuurlijk ook zijn licht laten schijnen over godsdienst, religieus gevoel, katholicisme, onsterfelijkheid, hiernamaals, enz. Om het bestaan van God laat hij twee oud-professoren gewoon dobbelen ! Alles in allem : 300 blz. geklets ! FR. DUPONT

12.486 Marguerite, Victor 83.1

ONZE GELIJKEN. Roman der moderne Vrouw. *Vert. uit h. Fransch [Nos Egales] dr N. Speranza. — A'dam, Allert de Lange,* 1933 (21 × 16) 223 *blz. fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50
I — Uit het Voorbericht blijkt dat de auteur zich bij het schrijven van dit werk in optimistische stemming voelde : « ik heb er vooral naar gestreefd den geestelijk zieken van onzen tijd een beetje energie, physiek zoowel als moreel, in te blazen... » — De bedoeling mag goed zijn en misschien in Fransche milieux iets uitwerken, voor onze Vlaamsche lezers deugt het boek niet : volledig amoreel, met enkele zwoele bladzijden ; boutades tegen katholicisme, gebed, biecht, enz. Dr A. BOON, PR.

12.487 Martin, Hans 83

Hans Martin

MALLE GEVALLEN. Een kluchtig Verhaal. — *R'dam, Brusse,* 1934, 15e *druk* (19 × 12) 160 *blz. geb. fl.* 1,50

I — Vrije liefde, en voor de rest : nooit 'n blad vóór den mond. Grapjasserij en goedkoope geestigheden. Resultaat : « En » nu... wordt *Malle Gevallen* als klankfilm aan Nederlanders » hier en overzee, aan Vlamingen en Afrikaanders vertoond » en verlaat het 38ste duizendtal van het boek de drukkerij. » Dit afficheert de schrijver in z'n voorwoord bij den vijftienden druk ! Die 38.000 exemplaren bewijzen heel eenvoudig dat ge met smeerlapperij gemakkelijk succes kunt halen. Punctum.
A. V.

12.488 Valet, Henr. 83.3

JUFFROUW 60A. *Vert. uit h. Fransch [Madame 60bis] dr Marie W. Vos. — A'dam, Arbeiderspers,* 1935 (20 × 14) 217 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
I — Een naar en akelig boek ! Enkele dagen verblijf in het Parijsche Hôtel-Dieu, waar arme vrouwen, uitwijkelingen, straatmeisjes, ongehuwde moeders in een allesgelijkmakende promiscuïteit hun bevalling afwachten. Een atmosfeer van amoraliteit met weerzinwekkende tooneelen en confidenties over val en verleiding, theorieën over liefde en huwelijk en kinderbeperking, en schampscheuten op zedelijkheid en godsdienst.
Dr A. BOON, PR.

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

12.490 Boenin, Iwan 83.1

MITJA'S LIEFDE. *Vert. uit h. Russisch [Mitina Ljoebow] dr S. van Praag. — A'dam, J. M. Meulenhoff* (21 × 15) 142 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3,25
II — Mitja, 'n plattelands-student bemint 'n tooneelspeelster, die echter niet opgewassen is tegen z'n groote liefde, en omwille van haar carrière aan hem verzaakt. De roep van de kunst en 't gevoel van de groote stad zeggen haar meer dan wat Mitja op het land haar schenken kan. Mitja ziet maar één uitweg : sterven. Boenin heeft dit drakerig afgezaagde thema met 'n groote kunstvaardigheid behandeld. Met de hem eigen subtiliteit is hij tot in de diepste roerselen van Mitja's zinnen -en gemoedsleven doorgedrongen. Hij heeft dit menschelijk krisisgeval verwerkt in het oplevings- en uitstervingsproces van de Russische natuur, waarin de jonge man z'n gevoelens worden afgestemd op het wisselen en groeien der seizoenen. Boeken als deze, zonder sociale toestanden, zonder intrigues, zonder opstandelingen ; doch waarin slechts over één der oerproblemen van het mensche-

lijk hart met 'n rillende, poëtische muzikaliteit geschreven wordt, zijn in de Russische literatuur 'n zeldzaamheid. Omwille van de strekking en 'n paar tafereelen eischen we streng voorbehoud. PAUL HARDY

12.491 **Coenraads, Ed.** 83.3

Ed. Coenraads

FAKKELDRAGERS. — *A'dam, Wereldbibliotheek* (18 × 12) 368 *blz.* *geb. fl.* 4,25
II-III — 'n Revolutie-roman met al de normale peripetieën van dien : Geïmproviseerde volksmenners, verraders, opruiing, beginsellooze massa-opstand. Tot slot : alles weer in oude banen, of ongeveer. In 't centrum der romanbelangstelling 'n idealistisch menschenpaar : Gertrud Faucherre en Heinrich Marti. Beiden worden gefusilleerd. Komt dan 'n bewind van compromissen.
Coenraads heeft dat boek met harde, koele, vaak vlijmendkoele zakelijkheid geschreven. Geen schijn van romantiek, behalve, in 't eerste deel, de exotische- en sensueele romantiek der tropen.
Literair beschouwd : 'n goed stuk werk. Als ideologie brengt het echter nichts neues im Westen. A. V.

12.492 **Galsworthy, John** 83.1
DE FORSYTE SAGE. *Vert. uit h. Engelsch [The Forsyte Saga] dr Jhr R. H. G. Nahuys. — Utrecht, Bruna,* 1929 (21 × 16) 16, 1117 *blz.* *fl.* 5,75
II, N — Cfr. hoofdartikel, nr 12.439.

12.493 **Galsworthy, John** 83.1
EEN MEISJE WACHT. *Vert. uit h. Engelsch [Maid in waiting] dr J. C. de Cock. — A'dam Querido,* 1932 (21 × 14) 298 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,25
II, L — Zie het hoofdartikel, nr 12.443.

12.494 **Galsworthy, John** 83.1
EEN MODERNE COMEDIE. *Vert. uit h. Engelsch [A modern Comedy] dr Jhr R. H. G. Nahuys. — Utrecht, Bruna* (21 × 16) 15, 1124 *blz.* *fr.* 5,75 ; *geb. fl.* 6,75
II, N — Zie het hoofdartikel, nr 12.440.

12.495 **Galsworthy, John** 83.1
DE ZILVEREN LEPEL. *Vert. uit h. Engelsch [The silver Spoon] dr J. C. de Cock. — Utrecht, Bruna,* 1927 (20 × 14) 311 *blz.* *fl.* 3,75 ; *geb. fl.* 4,50
II-III* — Cfr. Hoofdartikel, nr 12.441.

12.496 **Galsworthy, John** 83.1
ZWANENZANG. *Vert. yuit h. Engelsch [Swan Song] dr J. C. de Cock. — A'dam, De Voortganck,* 1929 (21 × 15) 410 *blz.* *fl.* 3,75 ; *geb. fl.* 4,50
II, N — Zie het hoofdartikel, nr 12.442.

12.497 **Peterson, Margaret** 83.1
DE EERSTE STEEN. *Vert. uit h. Engelsch [The first Stone] dr H. Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1935 (20 × 14) 213 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
II, N — Een gevoelig meisje op zoek naar de waarheid. Trouwt uit plicht en komt ongemerkt tot overspel. Haar brave man schiet haar minaar dood en doodt zichzelf. Zij blijft achter, en komt tot het besluit, dat de huwelijksband toch goed is, en werkelijk de eerste steen aan het gebouw der waarheid. — Het boek is goed bedoeld, maar bekijkt de wereld uit een totaal dogmaloozen hoek, en schokt alle geloof aan goddelijke en menschelijke wet. Het beste wat de God-ontloopen wereldbeschouwing ons geven kan is nog geen stroospier in volle zee. — Boycott voor zulke boeken. E. BOELAERT M.S.C.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

12.498 **Baldwin, Faith** 83
SUCCES. Roman van een Zakenvrouw. *Vert. uit h. Amerikaansch [Selfmade Woman] dr Jo Lulofs. — Den Haag, Kruseman,* 1935 (21 × 15) 244 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50

III-IV — Cathleen Mc Elroy heeft zich door eigen kracht tot een flinke zakenvrouw opgewerkt. Een jonge man, die op haar kantoor in dienst treedt, tracht haar te verleiden, doch tevergeefs. Zij treedt in 't huwelijk met een knap zakenman en blijft zakenvrouw in plaats van huisvrouw te worden : gelukkig komt zij tot andere en betere inzichten, alvorens haar man op een dwaalspoor geraakt en opent hem dan 't vooruitzicht op duurzaam huwelijksgeluk. Als lectuur zeer onderhoudend geschreven. J. LAUWERYS, PR.

12.499 **Galsworthy, John** 83.1

DE FREELANDS. *Vert. uit h. Engelsch* [*The Freelands*] *dr C. van Bruggen.* — *A'dam, Mij v. g. e. g. Lectuur,* 1933, 11e *druk* (19×12) 397 *blz.* *geb. fl.* 4,25

III, S — Zie het hoofdartikel, nr 12.437.

12.500 **Galsworthy, John** 83.1

ZWAAR BEPROEFD. *Vert. uit h. Engelsch* [*Saint's Progress*] *dr J. P. Wesselink-van Rossum.* — *Utrecht, de Haan* (*De Haan's groene Boeken*) 1920 (16×13) 309 *blz.* *gek. fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2

III*, N — Zie het hoofdartikel, nr 12.438.

12.501 **Gevers, Marie** 83.1

MUZIEK IN DEN MEINACHT. *Vert. uit h. Fransch* [*Madame Orpha*] *dr Dr M. J. Premsela.* — *Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij,* 1935 (22×16) 239 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,50

Marie Gevers

III, L — De inhoud van een zeer bepaald twaalfjarig meisjesleven. Een ongemeen-reëel en frisch natuurleven. Met een trefzeker achterhalen en in scherpe identificeering worden al de stemmingdragende elementen die het leven van dit kind uitmaken, diep en acuut teruggedacht naar den twaalfjarigen leeftijd en daar in spiernaakte, ietwat kille werkelijkheid blootgelegd : een weelde van gegevens vormen er een min of meer totalitaire voorstelling met groote suggestiekracht. Het gemeenzame Noord-Nederlandsch in dit uit het Fransch vertaalde boek van een Zuidnederlandsche schrijfster over het Vlaamsche wingewest, doet den inboorling hiervan wel eenigszins vreemd aan : de voorstelling van het milieu wordt ietwat onherkenbaar... als zooveel jaren te vroeg gekomen ! Of... te laat ! Want de menschelijke vulling illustreert er een volbloed liberalisme, opgaande in een ruime natuur-, dier- en menschlievendheid, en een amoreel « laisser passer ». — Er is iets tegen de borst stuitends in de legeering waarbij dat jonge kind zijn natuurbevindingen afstemt op het overspelverhaal met al zijn verwikkelingen, waarvan het de momenten met kinderooren onderschept ; en de amoreele, decadente behandeling van het geval stemt ons spijtig ten overstaan van dit kinderleven en zijn omgeving, evenals ten overstaan van de gansche levenskunst en het gansche kunstleven van een doctrine die, op Vlaamschen bodem althans, zichzelf heeft overleefd. Dr A. BELLEMANS, PR.

12.502 **Koenraads, A. F.** 83.0 : 83.1

MANNEN IN LEER. Roman van een militair Vlieger. — *R'dam, Brusse,* 1935 (22×14) 235 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3

III-IV — Nick loopt met z'n onderwijzersakte op zak. Maar kan geen baantje vinden. Ten einde raad wordt hij militair vliegenier. Dit boek geeft het relaas van z'n avonturen bij het korps, z'n vrijage die afspringt omwille van 'n ander meisje, z'n moeilijkheden wanneer de diensttijd voorbij is. Koenraads schreef dit boek in 'n ruw, zwierig tempo, dat litterair z'n man staat. De geest is die van 'n antipathieke levensonverschilligheid, eigen aan het milieu. De uitrafeling van 'n weinig menschwaardige fuifpartij werpt 'n schaduw over het werk. PAUL HARDY

12.503 **Merrel, Concordia** 83

TERRY KOOPT ZICH VRIJ. *Vert. uit h. Engelsch* [*Introducing Terry Sloane*] *dr A. Vuerhard-Berkhout.* — *Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij* (« *Het Boek voor de Vrouw* ») 1935 (20×14) 291 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

III — Terry heet ze : een jong meisje, erg mondain, opgevoed bij oude tantes. Vele mannelijke vlinders flirten om haar heen. Op het oogenblik dat zij haar eerste intrede gaat doen in het leven, verneemt zij van haar tante haar rampspoedigen geldelijken toestand. Berooid biedt zij zichzelve ten huwelijk aan een jongen man aan, die van het buitenland

aangewaaid is met een zwaar fortuin. Het spel van liefde heeft zijn verloop met ebbe en vloed van voor- en tegenspoed. Daar is een intrigante, die om het ontsnapte zwaar fortuin grimmig strijdt en den jongen man belastert. Ei, er was rook. Terry behoudt hem toch, al was hij arm. — Uit de serie : Het boek voor de vrouw. Mondaine levensbeschouwing, ver van alle geloof, gebaseerd op natuurlijke motieven. Om zekere feiten uit het verleden, die veel scabreus opwoelen (zonder het te beschrijven), is voorbehoud volstrekt noodig. Het boek is vlot geschreven en wijst op dialogeerkunst. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.504 **Milanesi, Guido** **83.1**

ANTHY. Roman van Rhodus. *Vrij vert. uit h. Italiaansch [Anthy] dr Ellen Forest. — Amersfoort, S. W. Melchior,* 1934 (19×12) 266 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 3

III — 'n Italiaansch marineofficier die in 1912 tijdens den Italiaansch-Turkschen oorlog de bezetting meemaakt van het eiland Rhodus, dompelt zich hals over kop in 'n liefdesverhouding met het Grieksche meisje Anthy. Er groeit 'n zalige idylle in het prachtige kader van dit begenadigde stukje wereld. Overal zon en licht en witheid, behalve in Anthy's gemoed die onder den knoet ligt van 'n booze, geldzuchtige moeder. Enzo legt de belofte af haar met zich mee te nemen naar z'n land om haar te huwen, ingeval 'n aanval op de Turksche vloot hem het leven laat. Anthy wordt valschelijk ingelicht dat hij sneuvelde, en op het oogenblik dat de geliefde weerkeert heeft het meisje juist 'n eind aan haar leven gemaakt. 'n Zeer banale historie die echter met 'n vaardige verfijndheid werd behandeld. De groote verdienste van den auteur ligt echter minder in de wat saaiziekelijke erotische atmosfeer, dan wel in het droomschoone beeld van Rhodus met z'n grootsche rustige zonneheerschappij, die hij meesterlijk wist te suggereeren. Omwille van de paganistisch-ruikende visie en 't amoreel gemijmer waarmee de poëtische bladzijden doorweven zijn, dient voorbehoud gemaakt. De vertaling is ons niet sympathiek omwille van haar geblaseerdheid en haar onesthetische mozaïek van Fransche woorden.
PAUL HARDY

12.505 **Miller, Caroline** **83.1**

STOERE ZWOEGERS. *Vert. uit h. Amerikaansch [Lamb in his Bosom] dr G. van Nes-Uilkens. Met* 1 *kleurplaat. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij,* 1935 (24×16) 400 *blz.* *fl.* 3,75 ; *geb. fl.* 4,50

III, P — Een epische roman uit het ontginnersleven van de 19e eeuw in Georgië « aan de Indiaansche oevers van de Alatahama ». In een zeer lijvig — alhoewel haar eerste — boek heeft ze de gestalte van het voor honderd jaar aldaar omgaande leven uitgeteekend ; haar werk voert met zich een kalme, mooie en niet voor haar begaafdheden te zware complicatie ; in zoo verre de psychologische uitbouw werd doorgevoerd kan geen verwijt haar treffen, behalve misschien voor de oppervlakkigheden van den dialoog hier en daar ; ook moet ze er eenigen hinder bij ondervonden hebben om het verhaal, dat uitdijde met al die ontplooiende familielevens, in zijn groot verband te blijven doorschouwen en suggestief voor onze oogen bloot te leggen. Voor het overige krijgen we in dit mooie werk, en vooral in de vrouwenfiguren ervan, een volledig stuk menschengeschiedenis met al hun glorie en al hun miserie, menschen die, bijaldien niet altijd moreelsterk, of moreel-gezond, een volledig menschelijk wezen met zich voeren, en ons nauw aan het hart gaan liggen. Als voorbereiding tot Kristin Lavransdochter b.v.b. uitstekende lectuur.

Caroline Miller

Dr A. BELLEMANS, PR.

12.506 **Möller, Ingeborg** **83.1**

DE ZONDVLOED. *Vert. uit h. Noorsch [Herrens Regn] dr H. M. H. ter Linden-Ledeboer. — Zutphen, Ruys* (21×15) 319 *blz.* *fl.* 3,25 ; *geb. fl.* 4,25

III-IV, P — 't Slot van de trilogie, waarvan het insgelijks door ons gerecenseerde « De Zwerver » het tweede deel uitmaakt. Kristen zit in de gevangenis. Gunnhild wordt alleen en volledig meester op de hoeven die haar bezit uitmaken. 'n Zware overstrooming teistert de streek. Midden in de daaropvolgende sociale ellende groeit Gunnhild uit tot de sterke, diep-geloovige vrouw, die haar zonde boet, en die 'n zegen wordt voor haar medemenschen. In pijnlijke omstandigheden trekt ze naar de stad om haar verloofde in de vesting op te zoeken. Hij is echter ontslagen en verdwenen. De slag is zeer hard. De bekoring tot ontrouw blijft ook niet uit, doch trouw apostel van 'n idealistisch geloofsreformator

uit dien tijd, weet ze zich boven water te houden. De volkomen gelouterde Kristen keert na lange jaren terug, en vindt vrouw, kind en huis hem verbeidende. De tijd tot het « worden » is voorbij — nu komt het leven van berusting en werk. Deze roman wordt gedragen door de sterke basis van 'n rijke idee : menschelijke goedheid, geloof, boete en loutering zijn er de hoofdmotieven van. Gunnhild is 'n moeilijk te vergeten figuur al mist ze de diep-menschelijke tragiek van 'n Kristin Lavransdochter. « De Zondvloed » is evenals « De Zwerver » 'n heerlijk boek omdat het met de verstandige oogen van 'n ernstige, idealistische, zeer begaafde kunstenares het diepe wee en het zalige geluk uit ons arme menschenleven gezien en begrepen heeft. PAUL HARDY

12.507 Nescio [ps. v. J. H. F. Grönloh] **83.8**

DICHTERTJE - DE UITVRETER - TITAANTJES. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1933, 2e *druk* (20×14) 141 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,90

III, N — Bij dezen tweeden druk van zijn werk komt van achter den schuilnaam Nescio, de schrijver J. H. F. Grönloh voor de pinnen om zijn eigendomsrecht te laten gelden. Na lezing vragen we ons af waarom. Waarom mordicus willen te boek staan als de vader van deze drie vrij onbeduidende opstelletjes, waarvan het eerste het minst inhoudloos lijkt, en heel zeker het minst eerbare is ? Kan het wat schelen den burgerlijken stand te kennen van iemand die en als libertijn en als schrijver zóó poseert ? Dr A. BELLEMANS, PR.

12.508 Rhodes, Kathlyn **83**

TEN OOSTEN VAN DE ZON. *Vert. uit h. Engelsch [East o'the Sun] dr L. Thomson-Thomson. — Den Haag, Kruseman* (19×13) 284 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90

III — De paar romans, die ik van K. Rhodes al heb gelezen, staan zeker hooger dan veel andere onschadelijke boeken op hetzelfde rek. Daar zit meer werkelijkheidszin in, en meer karakterteekening. Ze brengen u niet zoo uitsluitelijk in het ziellooze land der verbeelding ; ge kunt beter meeleven met de personen.En ze geven u zelfs wat levensmoed mee. Hier gaat het om twee, die elkaar van in hun jeugd beminnen ; maar die steeds door bedrog van derden van elkaar gescheiden worden. Tweemaal trouwt het meisje met dien derde ; eenmaal loopt zelfs hij in wanhoop gevaar, tot ten slotte de droom der jeugd toch zegeviert. — III niet om slechte of gewaagde gegevens, maar omdat er een paar maal te open wordt gesproken. E. BOELAERT M.S.C.

12.509 Schmitz, Marie **83.1**

Marie Schmitz

ALS EEN BLOEM IN DEN WIND. — *A'dam, Wereld-bibliotheek,* 1934 (19×13) 259 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,85

III — Alweer 'n psychologische roman. Wie beweerde daar dat het genre in Holland dood was ?

Nu, eerlijk gezegd, Marie Schmitz weet het gebint van zoon boek vaardig ineen te steken (dat is trouwens reeds herhaaldelijk bij haar vroeger werk gebleken), en 't litteraire, psycho-analytische vulwerk is knàp, zelfs bewonderenswaardig wanneer je bedenkt hoe luttel zaaks het gegeven eigenlijk is ! Wat hier in 260 blz. uitgerafeld wordt, kon evengoed in 'n brochuur van 50 pagina's gezegd, maar sommige literatoren hebben te veel tijd... A. V.

12.510 X. **83.8**

UIT HET LAND DER DUIZEND MEREN. [Schildt, Runar : De Thuiskomst - Linnankoski, Johannes : Strijd om Heikkilä - Järnefelt, Arvid : Kinturi]. *Vert. uit h. Zweedsch en h. Finsch dr P. Schepens. — Oude God (Antw.), Boekengilde Die Poorte,* 1935 (19×12) 215 *blz.* 14 *fr.*

III-IV — Er bereikt ons zoo weinig uit Finland, « het land der duizend meren », dat we P. Schepens en « Die Poorte » niet dan innig dankbaar kunnen zijn voor de vertaling en de uitgave dezer drie novellen, vnl. dan voor de twee eerste. Met bijzonder fijnen zin is de keuze gedaan geworden. « De Thuiskomst » is de tragedie der moederliefde, die voor den misdadigen zoon alles offert, die groeit tot het waanzinnige, tot het misdadige toe, wanneer de moeder haar zoon verdedigt als de leeuwin haar welp. Met een ijzeren consequentie ontwikkelt zich dit oer-menschelijk gevoel in het gemoed van Mari, en maakt haar tot een episch-grootsche figuur. — In « Strijd om Heikkilä » wordt de hardnekkige worsteling verhaald tegen den ondergang van een hoeve, eerst van de vrouw tegen haar

zuiplap van een man, die haar ten slotte vermoordt ; dan van den zwerver Matti, dien de vrouw na haar dood op geheimzinnige wijze over den toestand inlicht, en die door zijn onthullingen de hoeve redt. Merkwaardig is de teekening der heftige karakters en verrassend de technische uitwerking. — Diep medegevoel en fijne ironie kenmerken de novelle-fragmenten « Kinturi », het levenseinde van een arm boertje, « dat geleerd heeft » af te zien van zijn veld, van zijn vee, van zijn huis, van zijn kinderen, en met het werk » zijner handen dezen te dienen, die hem dit alles ontnamen. » — Een uitstekende gelegenheid om kennis te maken met de Finsche literatuur en de Finsche psyche. FR. DUPONT

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 *à* 20 *jaar, en ouder*
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

12.511 Baxter, George Owen 83.0

DE STEM VAN HET BLOED. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Call of the Blood*] *dr J. H. Kok. — R'dam, De Combinatie,* 1935 (20×14) 205 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — De jonge Rusty wordt door Indianen geroofd, en groeit in den wigwam van z'n pleegouders op tot 'n kranig tomahawk-zwaaier. Hij kan zich moeilijk aan de wet van z'n stambroeders onderwerpen, en vlucht naar de blanken. Na vele perikelen vindt hij z'n vader weer, ontdekt veel goud en krijgt z'n bruid. Flink geschreven nummer uit het Far-West-repertorium. PAUL HARDY

12.512 Boenin, Iwan 83.1

HET LEVEN VAN ARSENJEW. *Vert. uit h. Russisch* [*Dsjisn Arsenicva* (*Istoki Dniej*] *dr Dr A. Kosloff. — A'dam, van Holkema & Warendorf,* 1934 (19×13) 235 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50

Iwan Boenin

III-IV* — Alexej Arsenjew is de zoon van 'n Russisch landeigenaar, die door de omstandigheden en door z'n tekort aan practischen zin van lieverlede z'n fortuin ziet slinken. Alexej vertelt z'n jeugd en z'n harden levenskamp in tijden van vrede en revolutie. 't Is 'n dichterlijk aangelegde jonge man die de bovenkorst van 't leven stuk stampt, en de dingen met 'n pijnlijke intensiteit op zich laat inwerken. De schrijver is vooral gelukt in het weergeven van de geestelijke omwenteling der puberteitsperiode, welke hem bij dezen poëtisch-aangelegden knaap de gelegenheid schonk tot het precieus uitrafelen van 'n dosis psychologische subtiliteiten. Met 'n weemoedig scepticisme begeeft hij zich insgelijks op psycho-analytische paden, evenwel zonder ruitentikkerij in dit opzicht. Hij paart z'n bizondere poëtische natuurvisie aan de innerlijke woelingen van het individu, dat getogen en gegroeid is in het hem aangewezen milieu : het typische Rusland van vóór enkele decenniën. Met deze zeer alledaagsche grondstoffen bouwde Boenin dit mooie levensverhaal : 'n boek van 'n zeer voorname « künstlerische Vollendung ». PAUL HARDY

12.513 Brand, Max 83.03

JIM ZILVER IN ACTIE. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Horseshoe Flat's speedy Stranger*] *dr H. Rappard. — R'dam, De Combinatie,* 1935 (20×14) 195 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV-V — Taxi komt om den moordenaar van een vriend neer te schieten. Maar die moordenaar is lid van een sterke bende, die Taxi verraderlijk gevangen neemt en gaat doodmartelen. Jim Zilver ontrukt hem aan hun vuisten, maar hij valt terug in een hinderlaag, ontsnapt echter uit den sneltrein en keert juist op tijd terug om Zilver zelf te redden. Met hun tweeën overmeesteren ze nu de voornaamste bendeleden.
Twee constructiefouten : Zilver en Taxi staan naast elkaar en vechten — in 's lezers belangstelling — om de hoofdrol. Het boek is niet af : de hoofdman der bende ontsnapt... om een vervolg mogelijk te maken. Overigens, een echte Max Brand, met al de goede hoedanigheden, die een Far-Westroman hebben kan. E. BOELAERT M.S.C.

12.514 Herwig, Franz 83

SEXTET IN 'T HEMELRIJK. Een oud-Frankische Roman. *Bewerkt uit h. Duitsch [Das Sextett im Himmelreich] en ingeleid door Antoon Coolen. Geïll. dr L. Manche en N. Baak. — Tilburg, Nederlandsche Boekhuis,* 1935 (23×18) 272 *blz.* 47 *fr.*; *geb.* 63 *fr.*

IV — Zie « Fantasia » door Anton van de Velde, onder volgnr 12.446.

12.515 Jeurissen, Alfons 83.8

◆

Alfons Jeurissen

GEERT DE ROERDOMP. *Met een inleiding dr Dr Jul. Grietens. — Turnhout, J. van Mierlo-Proost (Volksbibliotheek nr* 14) 1934 (7×11) 200 *blz.* 10 *fr.*

IV — Dit boekje sluit de reeks der verzamelde werken van den Kempischen verteller, opnieuw uitgegeven als welbegrepen hulde bij de tiende verjaring van zijn dood. Het brengt ons twee tamelijk romantische novellen, « Geert de Roerdomp » en « Broeder Bertus », die evenwel frisch en natuurlijk aandoen, door den ongedwongen, meesterlijken verteltrant en den sappigen, kleurrijken dialoog, — hier en daar een kleine gezwollenheid niet te na gesproken. De uitgeverij van Mierlo-Proost heeft met deze heruitgave kranig werk verricht ; laten de Vlamingen ze nu in 's hemels naam koopen ! FR. DUPONT

12.516 Keller, Paul 83

HET EILAND DER EENZAMEN. *Vert. uit h. Duitsch [Die Insel der Einsamen] dr Louis de Bourbon. Geïll. dr L. Manche. — Tilburg, Nederlandsche Boekhuis,* 1935 (23×17) 255 *blz.* 40 *fr.*; *geb.* 56 *fr.*

IV — Besproken in « Fantasia », onder volgnummer 12.447.

12.517 Muir, Augustus 83.0

DE DREIGENDE SCHADUW. *Vert. uit h. Engelsch [The Shadow on the left] dr Ch. A Dieperinck. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij,* 1935 (20×14) 307 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Muir, een Engelschman, is schrijver van een reeks detective-romans. In dat opzicht lijkt hij wel een der meest spannende en met succes bewandelt hij wat hij terecht noemt : het mysterieuse boek. Hier voert hij den lezer naar het mysterie van een Schotsch eiland en burcht, waar tusschen brandnetels ontdekt wordt het lijk van een vermoorden man. Wij vliegen van mysterie naar mysterie : te lang om te vertellen. Maar eer alles — een heele boel, hoor ! — opgelost is, hebt gij uw bloed voelen knijzelen. Het verhaal is passieloos, amoraal en agodsdienstig en stoort als dusdanig den lezer niet. Filmkunst zonder pretentie en hooge waarde. Ontspanningslectuur. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.518 Muir, Augustus 83.0

HET ROODE MASKER. *Vert. uit h. Engelsch [The House of Lies] dr W. J. A. Roldanus Jr — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij,* 1935 (20×14) 288 *blz. fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

Augustus Muir

IV — Een spel van moord en chantage. Van meet af kan men ze tellen : een, twee, drie mysterieuse moorden. Drie slachtoffers van den mysterieusen man : Het roode Masker. Nog is de bloedserie niet geeindigd, want Sir John Toubridge is ten doode opgeschreven. En Miss Kildare, zijn nichtje, meende in hem Het roode Masker te hebben ontdekt ? Wie is deze laatste ? Dr Xavier van het London Institute of een zijner helpers ? Een der bankbedienden van Sir John ? Toch niet Crawford van Scotland Yard ? Of een zijner helpers ? En toch komt de ontdekking : maar daar vloeit bloed. — Sensatieverhaal zooals de andere uit de serie. Ethisch, niet storend, maar zoo heel ver van alle godsdienstgevoel, dat met zorg geweerd blijft. Ontspanningslectuur zonder litteraire waarde. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.519 Muir, Augustus 83.0

DE ZWIJGENDE DEMON. *Vert. uit h. Engelsch [The silent Partner] dr W. J. A. Roldanus Jr — Den Haag, Zuid-Hollandsche Uitg.-Mij (Het mysterieuze Boek, B4)* 1935 (20×14) 235 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Een mysterieus cijferbericht klinkt, te midden S. O. S.-seinen, van uit een zinkend schip. Wie heeft dien roep van den Atlantischen Oceaan gehoord ? Is de seiner omgekomen ? Is Miss Grey de goede en Mr Denton de booze geest ? Waar is de bende oplichters in Engeland en Amerika ? Zal men ze opsporen zonder de politie ? Zie, met al die donkere vragen, volgen wij de jacht naar het geld, den aanval op de brandkast, enz., enz. Alles lekt uit, maar de verrassingen zitten tot in de laatste druppelen. — Een nummer uit : Het mysterieuse Boek. Buiten godsdienst en moraal gehouden. Maar ook buiten alle storend driftgedoe. — Ontspanningslectuur zonder litteraire bevliegingen.

A. VAN DEN DRIES, PR.

12.520 **Omeros** 83.8 : 92.8

HIELIADEN OFTE UILENSPIEGELARIJEN VAN DICHTER EMANUEL HIEL. *Geannoteerd en verzameld dr Omeros. Geïll. met fig. en 5 platen. — Antwerpen, Opdebeek,* 1929 (19 × 12) 119 *blz.* 10 *fr.*

IV—Een aantal anecdoten en grappen van allerlei aard over en van den romantischen flamingant in het verfransche Brussel. Sommige prettig en plezierig ; alle, zelfs de minder interessante,een bijdrage tot een betere kennis van de litteraire en politieke toestanden in de hoofdstad in de tweede helft van verleden eeuw. Dr A. BOON, PR.

12.521 **Staes, C.** 83.8

◆

C. Staes

VAN DEN WONDEREN ZANGER. — *Borgerhout, Vlaamsche Geluiden* (20 × 14) 249-280 *ble.* 1,25 *fr.*

IV — 'n Vlaamsch geluid, waarvan we, gezien de jeugd van den schrijver, durfden verhopen het het ook 'n nieuw geluid zou geweest zijn, of dan toch minstens de voorbode ervan. Dat is het, helaas, niet. Kwaliteiten ontdekken we wel in het eerste stuk, waarin de Middeleeuwsche sfeer knap gesuggereerd wordt. Nr 2 doet ietwat geforceerd aan. Het Ahasverus-fragment kan ons natuurlijk Vermeylen niet doen vergeten. — En een leeraar van (sic !) de Germaansche talen zou toch geen dingen mogen schrijven zooals : stolen (i. p. v. stalen), dr*ij*gend, dommeri*kk*en !...

FR. DUPONT

12.522 **Sugimoto, Etsu** 83

EEN JAPANSCH HUWELIJK. *Vert. uit h. Engelsch [The Daughter of the Narikin] dr J. E. Kuiper. — A'dam. J. M. Meulenhoff,* 1935 (21 × 15) 295 *blz. fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

IV — Recensie in « Angst en bewondering voor het Oosten » onder nr 12.450.

12.523 **Tuttle, W. C.** 83.0

DE SPEURDERS SLAAN HUN SLAG. *Vert. uit h. Amerikaansch [Tumbling River Ranch] — R'dam, De Combinatie,* 1935 (20 × 14) 189 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Alles is in gereedheid gebracht voor de bruiloft van Peggy en Sheriff Joe Rich, doch de bruidegom komt niet te voorschijn. Z'n helper vindt hem stomdronken in 'n bar. De heele streek gnuift bij 't schandaaltje, doch is tevens verbaasd : Joe, die zich nooit te buiten ging...! Er is natuurlijk 'n schurkachtige intrigue mee gemoeid, die met de hulp van Knipmes Hartley — de ideale cowboy welke in Tuttle's romans steeds de eerste viool speelt — tot 'n gelukkige ontknooping wordt gebracht. Misdadigers worden ontmaskerd of smoren in hun bloed ! — Geestige en aangename ontspanningslectuur. PAUL HARDY

12.524 **van Dine, S.S.** 83.0

DE CASINO-MOORD. *Vert. uit h. Engelsch [The Casino Murder Case] dr Mr D. Helb-Adam. — Arnhem, van Loghum Slaterus (De Zeemeeuw-serie, nr* 10) 1935 (18 × 12) 239 *blz. fl.* 1,25

IV — De detective Philo Vance ontvangt een anoniemen brief, waarin men hem waarschuwt, dat er een aanslag zal gepleegd worden op een hem bekende familie. En werkelijk, er gebeuren zoo maar eventjes drie vergiftigingspogingen op één avond, waarvan nochtans slechts één met noodlottigen afloop... Het geval lijkt onontwarbaar : alle bij de zaak betrokken personen blijven verdacht (voor den lezer ten minste) tot op het laatste oogenblik, wanneer blijkt, dat de moordenaar zelf den waarschuwenden brief schreef en — jawel ! — als eerste slachtoffer viel ! Een « perfect crime »-geschiedenis dus, origineel en zeer knap uitgewerkt. FR. DUPONT

12.525 X. **83.8**

HET HEERLIJK AMBACHT. *Geïll. met 40 platen. — Nijkerk, Callenbach (De Nobel-Reeks)* 1935, 5e *druk* (27×20) 264 *blz.* *geb. fl.* 5,50 ; *bij abonn. fl.* 1,40

IV — Deze mooie bundel welke ons ontegenzeggelijk met 'n paar zeer begaafde talenten uit het kamp der Protestantsche jongeren in aanraking brengt, is ons echter geen revelatie geweest. Er ligt 'n strekking in die in alle opzichten parallel loopt met het streven der nieuwere katholieke letteren : uitbeelden van het volle leven wars van alle preekerigheid en kwezelig gesmoes ; het blootleggen van het menschelijk hart, ook in z'n ongeblonken facetten, en dit alles in het sociale licht van dezen tijd. De meesten van deze auteurs schrijven flink proza, al is de totaal-indruk van 't heele ding er één van matheid en moeheid. Vele van de gebundelde schetsen ontsluieren 'n pessimistische levenshouding. Als er werkelijk « echte » vreugde mogelijk is in de harten van deze calvinistische kunstenaars, dan heb ik niet vermocht ze er uit op te hengelen. Buiten de musicaal-eenvoudige verzen van Willem de Mérode, en het werk van Rijnsdorp, van Randwijk, Wilna en van Eerbeeck (deze twee laatsten vooral) staat er niet bijster veel in dat het bloemlezen waard is. De uitgave, typographisch verzorgd, en door mooie artistieke tekstphoto's op intelligente wijze geïllustreerd, mag als model gelden. PAUL HARDY

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) geschikt

12.526 Bokma, T. **83.9**

DE ROOFRIDDER VAN LODEGEM. *Geïll. met 4 platen. — Utrecht, Kemink (Serie « Altijd Mooi », nr* 14) 1935 (24×16) 118 *blz.* *fl.* 0,90 ; *geb. fl.* 1,25

V — Een romantisch ridderverhaal uit den tijd der Kruistochten, waarvan de strijd tusschen twee burchtheeren het hoofdthema vormt ; een van hen, een woeste roofridder, boet zijn misdaden door z'n deelname aan den strijd tegen de Turken en een vroegen dood, terwijl een dappere jonge knaap tot ridder geslagen word ten diens goederen erft. Mooi en idealistisch, al weegt het historisch en litterair niet zwaar. E. v. H.

12.527 Mayne-Reid, Kapitein **83.0**

OP HET OORLOGSPAD. Een verhaal uit Mexico. *Geïll. — Antwerpen, L. Opdebeek, (Avonturen te land en ter zee)* 7e *druk* (26×18) 120 *blz.* 12,50 *fr.*

V° —Typisch Indianenverhaal, waarin veel gebeurt, dat niet te billijken is. Het verhaal zou er bij winnen indien de belangstelling niet tusschen twee hoofdpersonen verdeeld was. Bij een volgende uitgave zou de schrijver zijn bewerking met het oorspronkelijke moeten vergelijken om alle tegenspraak te vermijden en tevens om alle vreemde woorden bij het eerste gebruik te verklaren (b.v. Esquirre, mustang). A. OSSENBLOK

12.528 Oterdahl, Jeanna **83**

Jeanna Oterdahl

RUTH, DE KLEINE KONINGIN. *Vert. uit h. Zweedsch dr Ag. Lind. Met een teekening van Co Chevalier. — Mortsel-Antw., Het Getij (De Uilenreeks, nr* 6) 2e *druk* (18×12) 54 *blz.* *gek. fl.* 0,75

V — Een novelle, teer en subtiel als een sprookje, uit harde levensrealiteit. Ruth, het fijne twaalfjarige meisje, is de hoogvereerde « kleine koningin » van jong en oud in... de « Worstketel », het groote bouwvallige huis, waar zoovele behoeftige gezinnen opeengepakt wonen in ellendige kleine ruimten. Ook Nils, het rijke majoorszoontje, leert Ruth kennen en brengt het tot een glorieuze vriendschap met haar. Beider zalig kindergeluk stort in elkaar als Ruth sterft, ondervoed en overstelpt met kommer en leed. —Literair, een zeldzaam mooi boekje ; tevens een hartstochtelijke kreet om ontferming over den miseriemensch.

12.529 Schweitzer, Albert, Prof. Dr **83 : 91 = 43**

ZWISCHEN WASSER UND URWALD. Erlebnisse und Beobachtungen eines Arztes im Urwalde Aequatorialafrikas. *Gekürzte für den Schulgebrauch mit Erläuterungen versehene Ausgabe von Dr H. Groeneweg. Met een portret. — Groningen, Wolters, (Von deutscher Art und Kunst, Bd* 14) 1935 (18×12) 124 *blz.* *gek. fl.* 1,40

V, P — Het is een gelukkige gedachte dit boekje voor de Duitsch-leerende studenten bereid te stellen in zulk een verzorgde uitgave. De lotgevallen, ervaringen en beschouwingen van dezen protestantschen predikant, musikus en philosoof, die geneesheer wordt om de menschen van pijn en lijden te verlossen, vooral die menschen, welke het meest de hulp van een dokter behoeven, de Congonegers, moeten de jonge geesten gunstig treffen. Daarbij zal het avontuurlijke van de onderneming zeker boeien. De taal is eenvoudig en de toelichtingen zijn tot het noodzakelijke beperkt. Is het werkje doorlicht van een menschelijk meegevoel en een christelijken offergeest, toch mist men de breede katholieke caritas. JUUL BOVÉE

12.530 **Storm, Theodor** **83.8 = 43**

IN ST JÜRGEN UND EIN STILLER MUSIKANT. *Für den Schulgebrauch mit Erläuterungen versehen von Dr C. Brouwer und Dr G. Ras. Met portret. — Groningen, Wolters (Von deutscher Art und Kunst, Bd* 1) 1931, 3e *druk* (18×12) 106 *blz.* *gek. fl.* 1,25

Theodor Storm

V, P — Wie eenmaal kennis heeft gemaakt met de werken van Theodor Storm, weet, welk een innige bekoring zijn novellen en gedichten bezitten, een bekoring, die u omspint met de teere verdroomdheid eener Romantiek, die liefst in weemoedige stemming bij het voorbije verwijlt, en met den kleurigen inslag van een schuchter realisme, dat in het heden de ontroerende momenten kiest. Van deze kunst is vooral de novelle « In St.Jürgen », die hier in een sierlijke uitgave voor klasgebruik wordt gegeven, een uitstekend voorbeeld. Het is de geschiedenis van twee verliefden, die door de levensomstandigheden worden uiteengerukt, maar trouw blijven. Oud geworden keert hij terug naar zijn vaderstad ; juist is de oude, goede vrouw gestorven. Alhoewel de novelle bestaat uit drie herinneringen, weet Storm ze met zulk een ontroering te vullen, dat ze een modernen lezer, gewend aan het versnelde verhaal, nog kan boeien, en dat ook de student er zeker zal van genieten. Na de tweede novelle, die ook Storms fijne ontroeringskunst vertoont, volgen bondige bijzonderheden over den schrijver. JUUL BOVÉE

12.531 **van Everdingen, E.** **83.9 : 91 : 89**

MET Hr Ms ZEEHOND NAAR DE TURKSCHE WATEREN. Historisch Verhaal van een belangwekkende Reis met een klein Schip. 1896-1897. *Geïll. met* 21 *platen. — R'dam, Brusse,* 1934 (19×13) 204 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

V — Ja, belangwekkend was die reis wel, merkwaardig zelfs, al is het verhaal op geen stukken na te vergelijken met het onlangs verschenen boek van den Antwerpenaar L. Verhees. — Het is gezonde lectuur, prettig en onderhoudend, deze herinneringen van een oud matroos over zijn reis met een minuskuul oologsscheepje naar Smyrna, en al het kleine en groote, het onbeduidende en het belangwekkende dat zulke reis in den tijd der zeilscheepjes met zich bracht. Eerlijke en gezonde lezing die niet boven het volksche uitreikt. ERNEST VANDER HALLEN

12.532 **van R'berg, M. D.** **83.8 : 86 : 266**

◆ MISSIESCHETSEN EN BRIEVEN : 1e BUNDEL. — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opv. Brochurenreeks, nr* 81) 1935 (19×15) 128 *blz.* *fl.* 1,35

V — De titel geeft aan wat het boekje ons brengt. Schetsen uit missielanden, de eene schooner dan de andere. De meeste ervan verschenen in missietijdschriften of uitgebreider missielectuur. Iets nieuws is het niet. Storend is zeker voor de lezing de reklaam voor de missiewerken, waarvan de schetsen spreken. Dit stond beter in voetnota of in bijvoegsel. Goede lectuur voor jeugd en ook nog voor volwassenen. A. DE GROEVE M.S.C.

12.533 **van Vlaanderen, B.** **83**

DE DIEFSTAL VAN HET LAM GODS. Fantasie ? Waarheid ? *Geïll. — Aalst, Dirk Martens,* 1935 (20×13) 64 *blz.* 2,50 *fr.*

V — Wat een ellendig taaltje en overladen en onbesnoeiden stijl om ons een soort journalistiek verslag op te disschen van den diefstal, die in Mei 1934 te Gent werd gepleegd. Dit verslag wordt nog aangedikt met de fantastische hallucinaties van den kerkdief tijdens zijn misdaad en tot aan zijn dood. Ware 't niet dat de schrijver zelf had vermeld dat hij door zijn werkje den medeplichtige er wil toe brengen het nog ontbrekend luik terug te bezorgen, wij zouden ons afvragen : « Waartoe al die langdradige en simplistische bespiegelingen ? » J. LAUWERYS, PR.

12.534 **Verbrugge, Geo** 83

IN 'T VRAAGSTEERTJE — TYBAERT EN LOTJE. *Geïll. dr A. de Loof. — Antwerpen, De Sikkel,* 1933 (25×17) 153 *blz.* 28 *fr.*

V, N — Gezellige jeugdlectuur. Op en top Vlaamsch. Goede teekeningen. Neutraal, maar gezond. A. V.

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

12.535 **Bovee, Juul** 83.9

SIGURD. — WIKINGSKIND. *Geïll. dr F. Bogaerts. — Antwerpen, De Oogst,* 1935, 2 *dln* (21×15) 74, 58 *blz.* *elk* 5 *fr.*

VI — Vroeger hadden we reeds de gelegenheid te wijzen op den bizonder verzorgden stijl van Juul Bovée. Deze twee werkjes moeten voor het vorige niet onderdoen. In « Sigurd » wordt 'n fragment uit de Niebelungen naverteld. « Wikingskind » is de mooie historie van den Noormannenkoning Winfried, die na al z'n vrijbuitersbaldadigheden steeds door 'n visioen van den gekruisigden Kristus achtervolgd wordt, en zich tenslotte bekeert. — Voorname, hoogstaande lektuur voor onze jeugd. PAUL HARDY

12.536 **Lavki, Lod.** 83

◆

Lod. Lavki

FRANCESCO. — *Antwerpen, Leeslust,* 1935, 2e *uitgave,* 2 *dln* (19×15) 130, 93 *blz.* *elk* 7 *fr.*

VIa, J — Een schoone, frissche, Vlaamsche jongensziel die Francesco. Meesterlijke schildering van wat gratie in een edelmoedig kinderhart bewerken kan. Wording en groei, onder de werking der h. Eucharistie en den adem der Fioretti van St-Franciscus, van een ernstige roeping. En dit alles in een kader, waar men zulk gratieleven zelden zoeken zal. Jongens, dat moet ge lezen, 't zal u deugd doen en weer eens zult ge danken uw goeden vriend Lavki.

A. DE GROEVE M.S.C.

12.537 **Lavki, Lod.** 83.0 : 91

◆ OP ZWIER MET ACHT MAN. — *Antwerpen, Leeslust,* 1935 (19×15) 116 *blz.* 7 *fr.*

V-VIa-b — Ze zijn met zijn achten, en scouts en met den aalmoezenier ! En ze fietsen 'n achthonderd kilometer ver, van Hasselt naar 't Noordensche Esbjerg ! Stel u voor dat karweitje ! De incidenten liggen op hun weg gezaaid, goede en erge, want rijden is niet altijd plezant. Ze komen gaaf en heelhuids thuis. Dat vertelt nu Lavki, alias die versnoekte scoutsaalmoezenier zelf, zoodat hij zichzelf haast wegtoovert uit het verhaal, met die gezapige bonhommie van wat-heb-ik-er-deugd-van ; met een bizonderen trek naar vele en wemelende details, die wel overlading zijn kunnen, maar voor de scouts juist de lekkere en gezochte versnapering zijn ; — ook met af en toe een geestige zet uit den taalschat der scouts en een mooie toepassing op godsdienstbeleving en moraal. Wat eegalig van stijl, doch vlot lezend en diep christelijk. A. VAN DEN DRIES, PR.

12.538 **de Maistre, Xavier** 83

◆ HET SIBERISCH MEISJE OF HELDHAFTIGE KINDERLIEFDE. *Bewerkt uit h. Fransch [La jeune Sibérienne] dr J. Witlox. Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek,* 1934, 3e *druk* (27×18) 63 *blz.* 7,50 *fr.*

VIa°, M — Het bekende werk van de Maistre werd nogmaals voor de jeugd vertaald, bewerkt en uitgegeven. We kunnen er onmogelijk het nut van inzien, oordeelen het zelfs schadelijk. De gezwollen taal, waarin zulke werkjes geschreven zijn, kan niet nalaten een nadeeligen invloed uit te oefenen op den stijl onzer schoolopstellen. Daarom, hoe goed de bedoelingen ook mogen zijn, niet aan te bevelen. FR. DUPONT

12.539 **von Schmid, C., Kan.** 83.9

◆ ROZA VAN TANNEBURG. *Vert. uit h. Duitsch dr G. van Vucht. Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek,* 1935, 4e *druk* (24×17) 127 *blz.* 12,50 *fr.*

VIa°, M — Wat 'n tranerig ding ! Er wordt geweend van blz. 1 tot blz. 126, bij elke gelegenheid. Melodrama, zuiver op de graat. Storende preektoon, stroeve en gezwollen taal. Tal van goede bedoelingen,maar daarmee alleen schrijft men geen kinderboek ! FR.DUPONT

VIc — KINDERLECTUUR

voor beginnelingen van 6, 7, 8 jaar

12.540 Roggeveen, Leonard 83

Leonard Roggeveen

OKKIE PEPERNOOT — OKKIE EN ZIJN VRIENDJES — OKKIE WEET RAAD — OKKIE IN DE KOU. *Geïll. — Den Haag, van Goor Zonen (van Goor's Jeugdboekjes, Serie C)* 1934 (20×15) 47, 47, 47, 48 *blz. fl.* 0,25; *geb. fl.* 0,40.

VIc — Deze vier bundeltjes bevatten de avonturen van Okkie Pepernoot. Het sympathiek kaboutertje weet menschen en dieren in nood steeds bij te staan. — Bijzonder aantrekkelijk wat stijl, druk, plaatjes en omslag betreft, maar... in de nieuwe spelling !... Dit brengt onze kleintjes zeker in de war, want ze leeren anders schrijven op school.

M. v. C.

88. — GEMENGDE OPSTELLEN

12.541 Eeckhout, Joris, pr. 84 : 809

◆ LITTERAIRE PROFIELEN : 6e DEEL

Wij laten hier de 2 eerste regels volgen, die in recensie 12.429 *in vorig nummer zijn weggevallen :*

IV* — Met deze vijf studiën over Fransche auteurs zet Joris Eeckhout z'n interessante reeks « Profielen » voort. We zouden deze essays bijna gecommenteerde « pages choisies » gaan noemen, enz. (zie vervolg blz. 318).

12.542 van der Zeyde, Marie H., Dr 84 : 809 : 92

HADEWIJCH. Een Studie over de Mens en de Schrijfster. — *Groningen, Wolters,* 1934 (23×15) 7, 212 *blz. fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

IV* — Zoals de titel het aanduidt, vertoont deze studie een dubbel aspekt : Hadewijch beschouwd als *mens,* als persoonlijkheid met de kulturele achtergrond; als *schrijfster* met haar eigen persoonlijke kunst en in hoeverre ze afhankelijk was van oudere bronnen. — Als inleidend hoofdstuk een algemeen beeld van haar leven en van het godsdienstig milieu. Daarna vier hoofdstukken : over haar religieuze aanleg en het karakter van haar mystiek (inzonderheid wordt onderstreept waarin ze van de traditionele leer zou afwijken), over haar sociale opvattingen in haar literair werk, haar verplichtingen tegenover de hoofse kultuur en haar natuurvisie. In het tweede deel : over de authenticiteit en de chronologie van haar werken, over het karakter van haar stijl en kunst, over de invloed van ouder proza op haar Brieven en Visioenen en van oudere dichters op haar liederen ; ten slotte enkele beschouwingen over haar lyriek. — Schrijfster tracht een eigen inzicht te hebben in verschillende Hadewijchproblemen ; veel hypothesen en vraagtekens ; vaak scherp polemisch tegen P. van Mierlo.

Dr A. Boon, pr.

12.543 Verdoes, P. 84 : 92.8

Luigi Pirandello

LUIGI PIRANDELLO. Aanteekeningen over Leven en Werk. — *Mechelen, Het Kompas (De Vrije Bladen,* 11e *jg, schrift* 12) 1934 (23×15) 31 *blz. fl.* 1

IV — De aanteekeningen over den mensch ; leven, gedachten, houdingen, zijn interessant. Het grondthema der werken, — waar het vooral op aankomt, t.w. de labiliteit der menschelijke persoonlijkheid, — wordt in het licht gesteld. Korte ontledingen helpen tot een eerste kennis maken. Alles met een redelijke dosis inzicht en schakeering.

Dr Joris Caeymaex, pr.

9.- GESCHIEDENIS

12.544 Brouwer, J., Dr **83.9 : 93 : 9**

KRONIEKEN VAN SPAANSCHE SOLDATEN UIT HET BEGIN VAN DEN TACHTIGJARIGEN OORLOG. *Geïll. met 49 platen en 8 figuren. — Zutphen, Thieme,* 1933 (22×15) 7, 442 *blz.* *fl.* 7,50 ; *geb. fl.* 8,50

IV-V — Dit boek is een ware verrassing. We krijgen psychologisch-historisch materiaal dat werkelijke elementen bijbrengt tot een beter begrijpen van de toestanden der XVIe en XVIIe eeuw. Er is steeds een groot vooroordeel geweest tegenover Spanje, en alles wat met Spanje samenhing. Men ging uit van de vaderlandsliefde en andere diepingrijpende gevoelens, waar integendeel moest worden geijverd voor objectieve beschouwing van het verleden. Schrijver van dit boek weet doorheen geheel zijn boek vrij van hartstocht te blijven : een nuchtere Noord-Nederlander. Hij kent terdege zijn onderwerp en stalt zijn kennissen voor ons uit, zonder ophef en zonder betoog van groote bibliographie of hoogwetenschappelijk apparaat. Hij blijft eenvoudig in zijn rijke geleerdheid. Zijn bronnen zijn natuurlijk meest alle van Spaanschen oorsprong ; de meeste bleven hier onbekend tot hiertoe. Het spreekt vanzelf dat ook deze teksten niet de gansche geschiedenis uitmaken. Maar terecht zegt schrijver in zijn inleiding dat « de geschiedenis — van de Spaansche periode — niet met voldoende onpartijdigheid is beoefend... » Wij hopen met den schrijver : « dat men door deze verhalen begrijpen zal dat alle feiten en gebeurtenissen van verschillende kanten kunnen worden beschouwd ». We bevelen de lezing van dit vaak aangrijpend boek ten zeerste aan, want geen periode onzer historie is zoo eenzijdig behandeld geworden als degene waar dit boek ons een en ander over aanbrengt. — Illustratie en verzorging der uitgave laten niets te wenschen over. Dr FLORIS PRIMS, PR.

12.545 Defraeye, Leon **9 : 89 : 27**

BIJDRAGE TOT DE GESCHIEDENIS VAN DEERLIJK : KAPELLEKENS-OMMEGANG, 25-3-1933 ; 75ste VERJAARDAG DER 16e VERSCHIJNING TE LOURDES. Met Eerelijst der Kloosterzusters van Deerlijk. — DE GESCHIEDENIS VAN DEERLIJK : MIJN TWEEDE OORLOGSBOEK. — DE KERKELIJKE GESCHIEDENIS VAN DEERLIJK. *Geïll. — Deerlijk, Drukk. Deleersnijder* (21×13) 20, 32, 36 *blz.*

V — De boekjes van Defraeye zijn als zoovele dossiertjes waaruit eenmaal een volledige geschiedenis van Deerlijk groeien moet. Ze blijven steeds eng bij het plaatselijke en wanneer er eenmaal zal kunnen worden gedacht aan een algemeene geschiedenis zal de gezichtseinder wel wat verruimd dienen te worden opdat die dorpshistorie ook voor belangstellenden, die niet tot de Deerlijksche gemeenschap behooren, genietbaar zij. Maar het materiaal is bijeengebracht en dat is toch de eerste vereischte ; critische bewerking moge volgen. Het werk van Defraeye is verdienstelijk. F. P.

91. - Aardrijkskunde en Reizen

12.546 Lubinski, Kurt **91 : 39**

ABESSINIE, LAND EN VOLK. *Geïll. met 23 platen en 1 krt — A'dam, Blitz ; Brussel, Standaard,* 1935 (22×15) 172 *blz.* 28 *fr.* ; *geb.* 42 *fr.*

IV — Het is niet alleen de brandende actualiteit van het verre mysterieuze land, dat thans bezig is de præliminaria van de beschaving van het Westen te ondergaan, hetwelk deze merkwaardige reportage van den bekenden journalist zoo belangrijk maakt. In afwijking van vele werken van dien aard is dit boek ongewoon knap geschreven, boeiend en op een algemeen plan gehandhaafd zonder te zeer te vervallen in het anekdotische. Het geeft inderdaad een goed gedokumenteerd beeld van dit heterogene volk en zijn Christelijk-Mahomedaansche beschaving, en verdient aldus ten volle de belangstelling welke men er voor opeischt — te zeldzaam geval om het niet speciaal te vermelden. Indien er een leemte is, dan zal het gewis zijn de al te beknopte gegevens over de religieuze toestanden, zoowel wat betreft het Koptisch Kristendom als de Islam, welke factor toch in zeer groote mate beslissend werkt om de psyche van een volksgemeenschap te bepalen. Overigens, ik herhaal het, een alleszins zeer lezenswaard en mooi boek waar iedereen veel genoegen zal aan beleven. E. VANDER HALLEN

12.547 Westendorp, H. K., Mr **91**

DE WERELD IN BEELD : ALBUM 3. JAPAN. *Geïll. met 6 gekleurde aquarellen van B. Westendorp-Osieck, en 75 foto's. — Nijmegen, N. V. Zeepfabrieken « Het Anker »* (32×24) 85 *blz.*

V — Recensie in « Angst en bewondering voor het Oosten » onder nr 12.449.

N.B.—Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.